

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET

1621—1623

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKJÆR)

1922

1621.

1. Jan. (Kbhvn.). Skøde fra Borgemestre og Raad og Kæmnere i København til Kongen paa den Jord, som Byen endnu har i Kalvehaven. Sj. R. 17, 99. (Tr.: KD. I. 632).

— Skøde fra Forstanderne for Vartov Hospital til Kongen paa St. Jørgens Mark udenfor København. Sj. R. 17, 100. (Tr.: KD. I. 631).

— Aab. Brev, hvorved Kongen til Gengæld for St. Jørgens Mark, som Forstanderne for Vartov Hospital have tilskødet Kronen, bevilger, at Hospitalet til evig Tid aarlig maa oppebære 80 Rdlr. in specie, at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 17, 101¹.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 Sønner af Christen Pedersen, danske Kancellis Tjener, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 544.

3. Jan. (—). Miss. til Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar om straks at begive sig til Kongen for nærmere at erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 21, 544.

— Miss. til Otte Marsvin om, at han med Flid og uformærket skal lade Brødrene Niels Nielsen og Jens Nielsen, Gønger, der ere borttrømte af Kongens Smedje her, eftersøge og, hvis han kan faa fat i dem, lade dem sende herved. Sk. T. 4, 345².

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. For kort Tid siden³ have de faaet Ordre til at erklære sig an-

---

¹ Tr.: Hofman, Foundationer X. 166.
gens Kaases Skrift.   ³ 26. Dec. 1620.

² Udenfor er skrevet: Mo-

gaaende Liungby¹ Sogn udenfor Odense, som M. Henrik², Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, har begæret at faa som Anneks. Kongen har nu faaet udførlig Information om Sagen og befaler dem at forholde sig med Sognet efter Ordinansen og som hidindtil er sket og ikke længere opholde Kaldet. F. T. 3, 584. Orig. i Landsark. i Odense.

3. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Gregers Otsen, Borgemester i Kolding, som Tolder i Kolding. Han skal dog ikke befatte sig med den Told, som allerede er bortforpagtet eller herefter bliver bortforpagtet. Han skal nyde den samme Løn som hans Formand. Han skal tage egenhændig underskrevne Beviser af Købmændene paa, hvor mange Heste og Øksne de føre gennem Byen, og indsende dem til Renteriet sammen med sit Regnskab. [Med Artikl. 1—6]. J. R. 7, 341. K.

4. Jan. (—). Miss. til Otte Brahe. Da Kongen, der for kort Tid siden har forpagtet Smaatolden i Kolding til nu afdøde Christen Mortensen, efter dennes Død har forpagtet samme Told til Gregers Ottesen, Borgemester og Tolder i Kolding, skal Otte Brahe kræve Forpagtningsbrevet til Christen Mortensen tilbage og indsende det til Kancelliet. J. T. 7, 56.

— Miss. til Mogens Kaas [Mariager Kloster] om at lade Oluf Rosensparre til Skarolt, Embedsmand paa Draxholm Slot, faa 12 Læster Kalk til Bygningens Behov paa Draxholm, naar han sender Skuder efter Kalken. J. T. 7, 56.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Han har indberettet, at nogle Bønder i hans Len [Dragsholm], der have vidnet i den forrige Præst i Eggebierig Jens Hvids Sag, Vidnesbyrd imod Vidnesbyrd, nu have begæret at maatte aftinge Sagen, og han har derhos udtalt, at hvis Bønderne alle skulle forfølges med yderste Lovmaal, vil det medføre øde Gaarde og anden Skade for Lenet, da mange i Lenet ere døde under den forrige grasserende Pest. Han skal lade Bønderne tiltale med Loven, tage Dom over dem og indsende denne til Kancelliet, saa Kongen deraf kan se, hvorledes Vidnesbyrdene ere gaaede og om Bøndernes Forseelse er saaledes, at den bør afsones med dem eller ej. Sj. T. 21, 544.

¹ Lumby, Lunde H.

² Henrik Mikkelsen Tisdorph.

4. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre om, at han til saa billig en Pris som muligt skal købe 7000 Mursten og 12 Tylter Deler til Bygningen paa Draxholm. Udgiften dertil skal han indføre i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 21, 544 b.

— Miss. til Ernst Normand om at sende af Lenets [Antvorskov] Indkomst eller købe for rede Penge 80 Lam, 40 Gæs, 40 Par Høns og 30 Ol Æg og straks sende det til København. K. Udt. i Sj. T. 21, 544 b.

— Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster] om at købe og fremsende 40 Lam, 20 Gæs, 40 Par Høns og 10 Ol Æg. K. Udt. i Sj. T. 21, 544 b.

5. Jan. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at give dem af dets Bønder, der pleje at age Kalk til Frederiksborg, Ordre til, at enhver af dem med det allerførste skal føre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. K. Udt. i Sj. T. 21, 544 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade vurdere de 2 Boliger i Helsingør, der tilhøre Kongen, hvori Kapelmester Gregorius Trehoufd boede og hvori nu Bøsse-mageren bor, og ligesaa den ottende Part i en Gaard i Byen, som er til-dømt Kongen for et Drab, som en, ved Navn Jørgen Pedersen, har begaaet. Derefter skal han sælge dem, om muligt dyrere end de ere blevne vurderede. K. Udt. i Sj. T. 21, 545.

— Miss. til Alexander Raab von Papenheim om straks med denne Brevviser at fremsende en af sine Tjenere, der tidligere har tjent Olluf Rosensparre og forstaar sig paa at om-gaas med syge Øksne og at aareslaa dem, til Frederiks-borg. K. Udt. i Sj. T. 21, 545.

— Kvittansiarum til Ernst Normand til Paldtsgaard, Hovedsmand paa Antvorskov Slot, paa hans Regnskab for Ind-tægt og Udgift af Biugholm Slot og Len fra 1. Maj 1615 til 1. Maj 1620, for den gejstlige Rente, for de i den Tid oppe-baarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 342 b. K.

8. Jan. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hans v. Hervordt, Drabant, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 545.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Albret Skeel, Manderup Pars-

berg, Eske Brock, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Enevold Kruse, Ifver Juel, Holger Rosenkrantz og Hr. Anders Bilde om saa snart som muligt at møde hos Kongen i København for nærmere at erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 21, 545. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

8. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christian Skammelsen, Kongens Vinskænk og Borger i København, maa holde Vinkælder i København med de samme Privilegier, som Stads-kældereren har. Sj. R. 17, 101. (Tr.: KD. II. 644).

— Miss. til Christofver Ulfeldt om at lade Tagge Thott til Eriksholm, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, faa en Skibsladning gullandske Sten paa Gulland for Betaling. Udt. i Sk. T. 4, 345.

— Miss. til Eiller Kruckov om at paatage sig Værgemaal for Erik Mormands Børn, indtil en af dem bliver myndig til efter Kongens Forordning at forestaa baade sit eget og sine Søskendes Værgemaal. Udt. i Sm. T. 6, 173.

9. Jan. (—). Miss. til Lensmændene¹ over begge Rigerne om at føre Tilsyn med Forpagterne af Tolden og Accisen. Sj. T. 21, 545. (Tr.: CCD. III. 620 f.).

— Forpagtningsbrev paa 3 Aar for Christen Bendtsen, Borger i København, paa al Kronens Rettighed, Licent og Told af al Smaatold i Christianstad og Sølvitsborg, dog undtages den store Told af Øksne, for en aarlig Afgift af 150 Rdlr. in specie af Smaatolden i Christianstad og 100 Rdlr. in specie af Smaatolden i Sølvitsborg, de 3 Parter at betale i Rdlr. og den 4. Part i enkende Dalere. Orig. (med Paategning om at være læst paa Sølvitsborg Raadstue 2. Maj).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om i deres Len at lade anstille Undersøgelse angaaende nogle Kvindfolk, der forrige Aar, da den store Sygdom var og Tugthuset i København blev opgivet, kom forskellige Steder hen og ikke siden have indstillet sig. Sj. T. 21, 546. K. (til Listerne). Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense. (Tr.: KD. V. 39 ff.).

— Aab. Brev til Bønderne i Tøndersøe Herred, hvem

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

de end tjene, om at hjælpe til med at opsætte Sandgærder paa Tøndersee¹ og Guldbroede² Mark i Ildsberg Sogn i Laugholms Len for at dæmpe Flyvesandet. Sk. R. 4, 196. (Tr.: CCD. III. 621 f.).

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Hoslagt sendes ham en af denne Brevviser, Niels Mouritsen, i Kongens Kancelli indgiven Supplikation, hvori Niels Mouritsen beretter, at han for kort Tid siden har ladet sig trolove med en Mands Datter i Christianstad, ved Navn Karrine Hansdatter, der siden har begivet sig i Falk Lykkes Hustrus Tjeneste i den Hensigt, derved at blive sit Løfte og sin Trolovelse kvit. Falk Lykke skal give Karrine Hansdatter alvorligt Tilhold om, at hun efter den Kapitelsdom, som Niels Mouritsen har erhvervet over hende, skal efterkomme sit Løfte, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gribe til andre Midler. Sk. T. 4, 345.

— Miss. til Stygge Høg og Mogens Kaas til Timandsholm. Axel Rosenkrantz til Buderupholm har berettet, at Niels Kaas til Reufkiergaard skal være død og at hans Enke³ har forsvoret Arv og Gæld efter ham. Da Niels Kaas har været ham en stor Sum Penge skyldig, som han har udlagt for denne, og da han har Kongens og Rigens Raads Dom for, at Pengene skulle betales af Niels Kaas, har Axel Rosenkrantz anmodet Kongen om at give nogle gode Mænd Ordre til at gøre ham Udlæg af Niels Kaas's efterladte Gods og Bo i Overensstemmelse med Dommen. Det befales dem derfor, at de med det allerførste skulle begive sig derhen, hvor Niels Kaas's Gods, det være sig Jordegods eller Løsøre, findes, og deraf udlægge Axel Rosenkrantz saa meget, som han med Billighed og Ret kan kræve efter Niels Kaas og ikke allerede har faaet Udlæg for. De skulle optegne hvad der bliver udlagt ham og beholde Genpart deraf hos sig. J. T. 7, 56.

— Miss. til Ifver Friis og Niels Krag. For nogen Tid siden⁴ have de faaet Ordre til at være til Stede ved et Skifte mellem Hertvig Bruun til Vindum Overgaard, Niels Bruun til Vindumgaard og afdøde Mourits Bruuns Børn paa den ene og

---

¹ Tønnersta, Eldsberga S., Tøndersø H.   ² Gullbränna, samme S. og H.   ³ Margrete Banner.   ⁴ 27. Marts 1620.

Hertvig Bilde til Damsgaard paa hans Hustrus¹ Vegne paa den anden Side efter deres afdøde Moder Fru Anne Friis til Kiergaard og Fru Karren Friis til Damsgaard angaaende noget Gods i Flønder Sogn i Skodborg Herred i Har Syssel og en Gaard, kaldet Nordybed², i Dybed Sogn i Vandfuld Herred, som hidtil har været uskiftet mellem disse efter deres afdøde Broder Anders Friis og Søster Agaete Friis. Da de endnu ikke have udført denne Befaling, men have opsat den til førstkommende Snapsting, befales det dem nu til Snapstinget uden videre Forhaling at skille Parterne ad om dette uskiftede Gods og hjælpe dem til Ende dermed. J. T. 7, 56 b.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hertvig Bilde til Damsgaard og Iver Lykke til Haunø. Naar der skal foretages Skifte mellem Hertvig Bruun til Vindum Overgaard, Niels Bruun til Vindumgaard og afdøde Mourits Bruuns Børn efter deres afdøde Moder og Fadermoder, Fru Anne Friis til Kiergaard, skulle de være til Stede som Fuldmægtige for at skille indfaldende Stridigheder, hvortil der herved gives dem Fuldmagt. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 7, 57.

— Miss. til Baggi Griis. Da der snarest skal foretages Skifte af noget Gods, som afdøde Fru Anne Friis til Kiergaard og Fru Karren Friis til Damsgaard have efterladt uskiftet, skal han, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Mourits Bruun, der endnu ikke er myndig efter Kongens Forordning, medens Skiftet staar paa, og paa hans Vegne paase, at alt gaar rigtigt til. J. T. 7, 57.

10. Jan. (—). Forleningsbrev for Dr. Peder Sturre, Kongens Hofprædikant, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som M. Christen Jensen, Kannik sammesteds, sidst³ blev forlenet med, at tiltræde straks. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 17, 102.

— Forleningsbrev for Dr. Henningius Arnisæus, Kongens Hofmedikus, paa et Kannikedømme i Roskilde

¹ Anne Nielsdatter Kaas.
² 11. April 1611.

³ Nordybe, Dybe S., Vandfuld H.

Domkirke, som er ledigt efter afdøde Dr. Jonas Carisius. Sj. R. 17, 102 b.

10. Jan. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Dr. Jesper Brockmand, Professor ved Universitetet i København, paa det efter afdøde M. Poul Mortensen, forhen Superintendent i Lunde Stift, ledige Kannikedømme i Lund. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste til Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 196 b.

— Miss. til nogle Toldere [og Byfogder] om til saa billig en Pris som muligt at købe nogle Læster tomme Rostocker-øltønder, saa de kunne have dem i Forraad, naar Kongen kræver dem: Mads Rafn, Tolder i Køge, 100 Læster, Christen Hansen, Byfoged i Malmø, og Holger Olsen, Byfoged i Helsingør, hver 50 Læster, Hans Laurtsen, Byfoged i Helsingborg, og Niels Madsen, Byfoged i Landskrone, hver 40 Læster. K. Sj. T. 21, 548.

— Miss. til Moens Pax. Da Jomfru Mette Lykke har begæret at maatte faa en Kaalhave i Roskilde, som Borge-mesteren nu har i Leje for en aarlig Afgift af 1½ Mk., til Købs, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kaalhaven for Belejligheds Skyld kan undværes fra Roskilde Bispegaard. K. Udt. i Sj. T. 21, 548.

— Miss. til Otte Skeel. Da Hans Dyre til Boller, Embedsmand paa Lund Gaard paa Mors, og hans Medarvinger agte ved første Lejlighed at holde Skifte efter deres afdøde Moder¹, og da Hans Dyre har anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hans afdøde Broder Claus Dyres Datter, Jomfru Anne Dyre, befales det herved Otte Skeel at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Dyre, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun ved dette faar hvad hun skal have. J. T. 7, 57 b.

11. Jan. (—). Miss. til Knud Urne [Tryggevælde Len] om at købe 40 Lam, 50 Par Høns og 10 Ol Æg til Udspisningen paa Københavns Slot og inden 8 Dage i det seneste sende dem hid. Udt. i Sj. T. 21, 544 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da han har ladet andrage, at følgende Kronens Bønder, Peder Jensen i Snerting, Peder

¹ Karen Hansdatter Stygge g. m. Jens Klavsens Dyre.

Andersen i Risbye, Knud Nielsen i Vindinge, Hans Hansen smstds., Lauridts Nielsen i Svindinge, Gregers Madtsen i Hammer, Olluf Andersen i Borse, Lydicke Hansen i Sagebye, Hans Søfrensen i Dyrløf, Hans Nafne i Snertinge, Hans Rasmussen og Jens Nielsen i Over Vindinge, ere ganske ude af Stand til at svare det Landgildekorn, som de restere med, maaske fordi Godset er sat altfor højt i Landgilde, skal han fremdeles give dem Respit med Restancen og paa Tinge lade opkræve nogle Dannemænd, som kunne sætte Gaardene for den Landgilde, de kunne taale, hvorefter han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse dermed. Han skal lade Olluf Hemmingsen i Ornebierig, Mads Brygger og Espen Villomsen i Lundbye, Niels Andersen i Skoufbyegaard og Christen i et Hus i Kiøng, der for kort Tid siden have lidt stor Skade ved Ildebrand, være fri for et Aars Landgilde og lade dem faa nogen Hjælp af Skovene til deres Bygning. Den Soldat i Lundbye maa for et Aars Tid forskaanes for at holde Soldat, hvilket han skal lade Kaptejnen forstaa. Hvad den Vejrmølle i Lundbye angaar, som var afbrændt, og som han fik Befaling til igen at lade opbygge, saa anser Kongen det nu for bedst, at den ikke genopbygges, men at den udelukkes af Jordebogen, da Bygningen derpaa vil koste mere, end den igen kan indbringe. Da han paa Kongens naadigste Behag har sluttet Kontrakt med en Murermester om aarlig at skulle holde det ny Slot, Slotsmuren paa Vordingborg, Jungshofvit Slot og Lekkinge vedlige med Flikkeri for 40 Dlr. Courant, 1 Pd. Korn og 1 Otting Smør, bifalder Kongen, at det indtil videre bliver derved. Ligeledes maa det, der er bekostet paa Stegerset, paa Nedtagningen og Genopførelsen af den store Skorsten og paa den store Bagerovn, blive godtgjort ham i Regnskabet. Sj. T. 21, 548. K. Orig.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne. Kongen sender ham hermed en Fortegnelse over nogle Fanger, som under Julefesten ere udbrudte og bortløbne, med Ordre til paa det første Landsting at lade forkynde, at hvis nogle af disse Fanger findes her i Landet, skulle de Bønder, hos hvem de ere, lade dem anholde og straks melde det til deres Øvrighed, saa Øvrigheden straks kan sende dem hid. Det samme skal ske med dem, som i og efter den Julefest ere komne nogenstedshen og opholde sig

dér uden rigtigt Pas og Besked om, hvorfra de ere komne. Sj. T. 21, 549.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om at skaffe Fiskemesteren ved Frederiksborg de nødvendige Folk til at drive Fiskeriet med, naar denne kræver dem hos ham eller hans Fuldmægtig, give Folkene Ordre til at indstille sig i rette Tid og lade dem straffe, hvis de ikke gøre det, saa Kongens Fiskeri ikke skal blive forsømt. K. Udt. i Sj. T. 21, 549.

— Miss. til Baldtzer von Thienen, Fiskemester. Hvis han ikke i rette Tid faar de til Kongens Fiskeri nødvendige Folk, efter at han har krævet dem hos Lensmanden paa Frederiksborg og Kronborg eller hans Fuldmægtig, skal han for rede Penge leje de nødvendige Folk og optegne hvad han giver enhver. Sj. T. 21, 549. K.

— Forleningsbrev for Peter Pay, Kongens Destille-
rer, paa et Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet Johannes
Evangelistæ, som Hans Brochrogge hidtil har været forlenet
med. [Med Artik. 1—2]. J. R 7, 340 b. K.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da han har ladet Kongen
vide, at en Præst i hans Len [Lundenæs], Hr. Christen i
Verum¹ i Hiern Herred, tilholder sig noget Gods med
Herlighed og anden Rettighed, som i Pavedømmets Tid skal
være givet til en Kirke for Sjælemesse eller anden saadan Tje-
neste, skal han med Retten tale paa det, om i det mindste ikke
Herligheden af Godset bør følge Kronen, og rette sig efter den
Dom, han erhverver derom. Da to Møller i hans Len ere brøst-
fældige, Lehgaards² Mølle for to Sten og Froh³ Mølle for
et nyt Hjul og Istandsættelse af Vandværket, bevilger Kongen,
at de manglende Ting maa skaffes Møllerne, for at disse bedre
kunne svare deres Landgilde. J. T. 7, 57 b.

12. Jan. (—). Miss. til Otte Marsvin og Dr. Madts Jensen.
Da det er berettet Kongen, at Kapellanen i Christianstad har
saa ringe en Løn, at han ikke kan leve deraf, medens Sogne-
præsten i Christianstad er saa rigelig aflagt, at han af sin Ind-
komst ret vel kan underholde en Kapellan, skulle de gøre en

¹ Vejrum.

² Lægaard, Hjerm H.

³ Frøjk, samme H.

Ligning mellem Præsten og Kapellanen om, hvor meget Sognepræsten aarlig skal give Kapellanen af sin Indkomst, saa denne bekvemt kan underholde sig deraf. Sk. T. 4, 345 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har erfaret, at nogle Pladser i Christianstad endnu staa ubebyggede, fordi de, der have taget dem, ikke ville bygge paa dem, skal Otte Marsvin uddele Pladserne til andre, som ville bygge paa dem, og give disse Ordre til at sætte god Købstadsbygning derpaa og straks begynde derpaa. Han skal endvidere foreholde Borgerne i Christianstad, at ingen af dem maa tække deres Huse med andet end med Sten og Tegl, og for dem, der allerede have tækket med andet, fastsætte en Tid, inden hvilken de skulle have taget Taget af og have lagt Sten i Stedet. Saafremt det ikke sker, skal han lade Taget rive af og lade Borgerne staa til Rette derfor, da det ikke er gavnligt i Købstæder og særlig i Fæstninger at have andet Tag end Tegl og Sten. Sk. T. 4, 346.

— Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra førstkommende 1. Maj at regne, for Christen Bendtsen, Borger i København, paa Kronens Licent og Told af Rostockerøl og andet fremmed Øl, som indskibes for Christianstad og Sølvitsborg og bør forseses og fortoldes. Han skal i aarlig Afgift svare af Christianstad 100 Rdlr. in specie og af Sølvitsborg 50 Rdlr. in specie, de tre Parter i Rdlr. og den fjerde Part i enkende Dalere, dog skal i Afgiften afkvittes de Sisesedler, som Adelen og andre privilegerede Personer udgive. Orig.

— Miss. til Knud Urne og Laurits Grubbe om at tale med Dronningen om, at der maa holdes vide Vogne paa Laaland og Falster. Ligeledes skulle de tale med Adelen paa Laaland og Falster derom og siden erklære sig til Kongen. Udt. i Sm. T. 6, 173.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen sender ham hermed en Forpligtelse af Frederik Munk til Krogsgaard, hvorved denne forpligter sig til at lade den Gaard i Allerup, som han har tilskiftet Præsten sammesteds for Præstegaarden i Sneum, opbygge og istandsætte ligesaa godt i alle Maader, som Præstegaarden i Sneum nu er. Albret Skeel skal paase, at Frederik Munk med det allerførste efterkommer sin Forpligtelse

og hvad der ellers er indført i Mageskiftebrevet. Frederik Munks Genbrev skal snarest sendes ham for altid at blive ved Præstegaarden. J. T. 7, 58 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Fru Anne Friis til Steensballe, Enke efter Giert Rosenkrantz til Steensballe, har begæret to Gaarde i Brigsted By i Synde Sogn i Voer Herred under Skanderborg Slot til Mageskifte for Vederlag i samme Sogn, saaledes som han selv nærmere kan erfare af hende, skal han undersøge Sagen og indsende skriftlig Erklæring til Kancelliet, om dette Mageskifte kan ske uden Skade for Kronen. J. T. 7, 58 b.

— Miss. til [Lavrids Ebbesen]¹ om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Tomissen til Tanderup, Hertug Christians Hofmester, nemlig 1 Gaard i Tvingstrup i Ørisleuf Sogn i Voer Herred og 1 Gaard i Blirup i Vær Sogn i Stiensballe Birk, ind under sit Len [Skanderborg], indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 58.

13. Jan. (—). Mageskifte mellem Christen Thommessen til Tanderup, Kongens Søn Hertug Christians Hofmester, og Kronen. J. R. 7, 343 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len] om ved allerførste Lejlighed at give Kronens Bønder, der pleje at hugge og fælde Ved og levere det paa de sædvanlige Steder, Ordre til at hugge saa meget Ved, som de kunne overkomme, og føre det ud til Strandbanken og Ladestederne, saa det kan være til Stede der, naar Kongen sender sine Pramme efter det. K. Udt. i Sj. T. 21, 549.

— Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] om at lade hugge Ved til Kongens Behov og om at lade hugge og udføre 50,000 Egesteger. Udt. i Sk. T. 4, 346 b.

14. Jan. (—). Forleningsbrev for Hans Brockroge, Kongens Musikant, paa det efter Christofver Dybvad ledige Kannikedomme og Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 197 b.

---

¹ Overskriften til Brevet mangler.

14. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Forleningsbrev for Peiter Paychen, Kongens Destillierer, paa det efter afdøde Vilhelm Dresselberg ledige Kannikedømme i Lund. Udt. i Sk. R. 4, 198.

16. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at føre Tilsyn med, at Kongens Forordninger ikke overtrædes. Sj. T. 21, 549. K. (Tr.: KD. V. 42. CCD. III. 622).

— Mageskifte mellem Frederik Munk til Kroxgaard og Kronen. J. R. 7, 347. K. (Se Kr. Sk.).

— Bestalling for Hans Rønnepending som Salpetersyder i Roskilde, Ringsted og Svendstrup Len. Lensmanden paa Roskildegaard skal betale ham 1 Rdlr. Courant for hver 70 Tdr. Salpeterjord, som han lader indføre i Salpeterladen, og Rentemestrene skulle betale ham 6 Rdlr. for hvert Centner lutret Salpeter, som han leverer paa Tøjhuset. (Iøvrigt ligelydende med Bestallingen [af 7. Dec. 1620] for Claus Lydersen i Dragsholm Len). Udt. i Sj. R. 17, 103.

— Bestalling for Anders Ogessen som Salpetersyder i Koldinghus og Haderslevhus Len med underliggende Len, baade paa Kronens, Kapitlets, de gejstliges og de udskrevne Bønders Gods. Han maa overalt opsøge al den Materie til at syde Salpeter af, som han kan faa, hvilken skal indføres i Salpeterladen i Koldinghus Len, indtil denne er fuld. Hvis de nødvendige Redskaber til at drive Værket med ikke allerede findes der, skulle de skaffes ham, ligesaa Ildebrændsel, medens han selv skal skaffe sig den Aske, han behøver. Han skal levere den Salpeter, han laver, til Arkelimesteren i Tøjhuset ved Københavns Slot i hele og halve Læster, men ikke plukvis, dog skal han være forpligtet til efterhaanden at indlægge den Salpeter, han syder, paa Koldinghus Slot, indtil han kan levere det i hele eller halve Læster i Tøjhuset. Lensmanden paa Koldinghus maa forstrække ham med Penge, efterhaanden som han indleverer Salpeter paa Slottet; han skal have 6 Rdlr. for hvert Centner vel lutret Salpeter, at betale af Rentekammeret med Fradrag af det, som Lensmanden har forstrakt ham med. Endvidere skal Lensmanden betale ham 1 Rdlr. for hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave og indføre i Laden. Naar han gør Anfordring derom i Kancelliet eller hos Statholderen i Køben-

havn skal der leveres ham Pas paa Vogne til at fremføre den lutrede Salpeter. Ingen maa forskaanes for Gravning, og for at det kan gaa rigtigt til, skal der holdes Register over Byerne; dog maa der ikke uden Præsternes Tilladelse kastes Jord i deres Studerekamre og i de Stuer, hvor de selv holde Hus. [Iøvrigt med Artickl. 2—5]. J. R. 7, 395 b.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Keye Rantzau [Kallundborg Slot]. Skønt nærværende Christoffer Dybvad for adskillige baade skriftlig og mundtlig begaaede grove Forseelser, hvorved han højlig har forgrebet sig mod Gud, Kongen og menige Stænder her i Riget, af Professorerne ved Universitetet er dømt i Kongens Naade og Unaade, saa Kongen med god Grund kunde have ladet rette paa hans Liv, har Kongen dog af kongelig Mildhed formildet hans Straf saaledes, at Keye Rantzau skal forordne ham enten det Fængsel, hvori Hans Lindenov tidligere var anholdt, eller et andet, hvor det bekvemmest kan ske, lade ham forvare deri som en Fange og med Hensyn til hans Underholdning forholde sig, ligesom det tidligere har været sædvanligt med andre Fanger. Sj. T. 21, 550.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ernst Normand. Han har indberettet, at paa Grund af den ny Vej, som skal laves mellem Antvorskov og Korsør Slotte, have de paa Tinge opkrævede Dannemænd fastsat, at de til Vejen stødende Bønder skulle have 2 Pd. Korns Afslag. Han skal i den Anledning afkvitte de 2 Pd. Korn i de Bønders Landgilde, over hvis Ejendom Vejen kommer til at gaa, i Forhold til den Ejendom enhver mister, og siden efterhaanden lade den ny Vej lave af Kronens Bønder i hans Len, eftersom de bekvemt kunne overkomme det. Da han har forespurgt, om Forandringen paa Købstadsøvrigheden skal ske i hans Len, befales det ham, da de Personer, som skulle bruges dertil, ere Kongen ubekendte, at rette sig efter den derom gjorte Forordning paa de Steder, hvor det er befalet. Sj. T. 21, 549 b. K.

— Oprejsningsbrev for Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Kalø Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om det Manddrab, som Rasmus Knap for nogen Tid siden har begaaet i Biørnsholm Birk i Nørrejylland. Rasmus Knaps Fader Peder Knap har for kort

Tid siden¹ erhvervet Kongens Oprejsning i Sagen, men har afstaaet den og ikke fortfaaret dermed. J. R. 7, 354.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bevilget, at Jacob van Eisen, Kobbersmed, maa bruge Bondegaarden Stakkerup ved Kobbermøllen i Helsingborg Len, kvit og frit, mod paa sin egen Bekostning at lade Prammen føre fra Kobbermøllen til Engelholm og tilbage igen og ud- og opføre hvad der skal og kan føres med Prammen til Kobber- og Messingværkets Fornødenhed, skal Anders Bilde give den i Stakkerup boende Bonde Ordre til at rette sig herefter og indrømme Jacob van Eisen Stakkerup, hvorefter Anders Bilde igen skal skaffe Bonden en anden Gaard, som han kan være fornøjet med. Endvidere skal han give de Bønder, der tidligere have ført Prammen frem og tilbage, Tilhold om at udrede al den Landgilde og anden Rettighed, som hidtil er gaaet af Stakkerup, i Betragtning af, at de herefter blive forskaanede for Prammen. Sk. T. 4, 346 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Jacob van Eisen, Kobbersmed i Helsingborg Len, med Kongens Bevilling har solgt det Kobber, der kan sælges i Kobbermøllen, til en flensborgsk Købmand, skal Anders Bilde have flittigt Tilsyn med Kobbersmeden, saa intet, hverken færdiggjort eller Rukobber, forvendes, udskikkes eller bortkommer, men bliver leveret til Flensborgeren, alene til Bedste for Kongen. Han skal akkordere med de Bønder, der tidligere have ført Prammen ved Kobbermøllen frem og tilbage, om de godvillig ville vedligeholde de Reb, hvormed Prammen er fremført. Han skal skaffe Kobbersmeden frit og nødtørftigt Tømmer til Prammens Reparation og Bygning i Skovene, naar det gøres nødvendigt. Sk. T. 4, 347.

19. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Claus Knudtsen og Annikke Hans, der tidligere have avlet Børn sammen, skønt Annikke Hans den Gang var trolovet med en anden, som dog nu er død, nu maa komme i Ægteskab sammen. Sj. R. 17, 103.

— Miss. til de Kronens Bønder i Thye, der ligge under

---

¹ 26. Okt. 1620.

Vestervig Kloster og Ørumb Slot, samt en Del af Bøfing Slots Tjenere, der bo nærmest deromkring. Det er berettet Kongen, at det gamle Udløb ved Agger fra Fladsø ved Vestervig Kloster og Ørumb Slot til Limfjorden for nogen Tid siden er blevet lukket ved Sandflugt, hvilket har medført, at Søen er vokset paa Grund af det meget Vand og at Kongen lider stor Skade paa sin Ejendom der omkring. Det paabydes dem i den Anledning strængeligen, at de efter Tilsigelse af Lensmændene paa Vestervig Kloster og Ørumb Slot eller deres Fuldmægtige skulle rette sig efter at opkaste og udgrave Fladsø paa de Steder, Lensmændene anvise dem, saa Søen kan faa sit rette Udløb igen og ikke skal skade Kronen paa Ejendom saaledes som hidtil. Hvis nogen viser sig forsømmelig og uvillig, vil han blive tiltalt og straffet. J. R. 7, 352 b.

19. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel og Claus Daa om at bestemme, hvor mange af de nærmest boende Bønder i Bøuling Len der bør hjælpe til med Udgravningen af Fladsø. J. T. 7, 59.

— (**Frøderiksborg.**). Miss. til Ernst Normand. Han har indberettet, at man ikke uden Skovskade kan faa alle de Egestolper, som behøves til det Gærde, Kongen vil have opsat mellem Vindstrup Skov og Kastrup Fang, i Antvorskov Lens Skove, men at de bekvemt kunne faas i Sorø Klosters Skove. Kongen vil dog, at Stolperne ikke skulle skæres andensteds end i Antvorskov Lens Skove, og befaler ham straks at antage 2 Savskærere og immerfort lade dem savskære paa Tømmeret, saa det efterhaanden kan blive færdigt. Mellem hver Stolpe skal der være 3 Lægter og siden skal det flys med Ellestager; anderledes vil Kongen ikke have Gærdet opsat. Ernst Normand skal snarest gøre et Overslag over, hvor mange Lægter der vil behøves dertil, og erklære sig til Kancelliet derom, saa Kongen kan lade dem forskrive. Han skal lade 2 Kronens Bønder, Hans Olsen i Store Voldbye¹ og unge Peder Lauridsen i Faardrup, der have lidt Skade ved Ildebrand, være fri for et Aars Landgilde. Sj. T. 21, 550 b. K.

— Miss. til Thommes Noll. Saasart der bliver en Plads

¹ Store Valby, Slagelse H.

ledig blandt de Soldater, Kongen underholder paa Kronborg, skal han antage denne Brevviser, Peder Søfrensen, barnefødt i Nakskov, som Soldat og lade ham nyde samme Traktement som de andre. Udt. i Sj. T. 21, 550 b.

19. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Hr. Andrees Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, har begæret en Lunde Kapitel tilhørende Gaard i Strøe Sogn, som Mogens i Høre bor paa, til Mageskifte for fuldkomment Vederlag, skal Kapitlet med det allerførste erklære sig, om Gaarden for Belejligheds Skyld kan undværes fra Kapitlet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 4, 347 b.

20. Jan. (—). Kvittansiarum til Johan Bøgvad paa hans Regnskab for de Penge, som han har oppebaaret og igen udgivet til Byggeriet paa Frederiksborg Slot fra Nytaarsdag 1620 til Nytaarsdag 1621. Han har derefter til forskellige Tider oppebaaret af Kongens eget Kammer 5886 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 21 Sk., hos Tolderne Morten Jensen og Hans Meckelborg i Helsingør den 5. Juli 1620 2500 Dlr., saaledes at hans Indtægt ialt har været 8386 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 21 Sk. Hans Udgift til Haandværksfolk, til Fragt og andet har været ialt 8314 Dlr. 13 $\frac{1}{2}$ Sk., saaledes at han bliver skyldig 72 $\frac{1}{2}$ Dlr. 7 $\frac{1}{2}$ Sk. dansk, hver Dlr. beregnet til 80 Skill., som han nu straks har indbetalt i Kongens Kammer. Sj. R. 17, 103 b.

— Miss. til Tagge Thott, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, om at lade det paa hosføjede Seddel opførte Hjultømmer hugge i sit Len, lade det nedføre til Ladestederne og fragte Skuder til at overføre det. Udt. i Sk. T. 4, 348.

22. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene. Mølleren i Aarhus Mølle har klaget over, at han under den store Sygdom og Skrøbelighed i Aarhus har haft saa ringe Søgning, at han ikke fuldkommen kan udrede sin Landgilde, men er kommen til at restere med 2 $\frac{1}{2}$ Td. Malt, hvoraf han begærer en Del eftergivet. Kongen har bevilget, at Mølleren maa nøjes med at betale 1 slet Dlr. for hver Td. Malt, han resterer med, hvorfor de skulle lade det passere saaledes i Aarhusgaards Regnskab. Sj. T. 21, 551. K.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da han har indberettet, at Jørgen Jensen i Hatting i hans Len [Bygholm] har lidt stor Skade ved Ildebrand, idet hans Gaard med Bo og Boskab

ganske skal være afbrændt, skal han lade Jørgen Jensen være fri for 1 Aars Landgilde. Da han har berettet, at Bygholms Mølle endnu skal være meget forfalden, skal han, da Ernst Normand tidligere, medens han var Befalingsmand paa Bygholm, har faaet Ordre¹ til at lade Møllen istandsætte, rette sig efter dette Brev, som uden Tvivl findes ved Lenet, og lade Møllen istandsætte med den mindst mulige Bekostning, ligesom der plejer at bekostes paa andre Kronens Møller. Endvidere skal han lade indlægge nye Kværnstene i Løsning Mølle, da de gamle ere ubrugelige og opslidte, og i Nedre Mølle² lade lægge Loft over de 7 Fag, hvor det mangler. Bekostningen skal blive godtgjort ham i Regnskabet. J. T. 7, 59.

22. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Da en af Kronens Tjenere i Bygholm Len, Jørgen Jensen i Hatting, for nogen Tid siden har lidt mærkelig stor Skade ved Ildebrand og han ikke i Bygholm Lens Skove kan faa Hjælp med Tømmer til sin Gaards Genopbyggelse og heller ikke selv formaar at købe det eller hente det langvejs fra, skal Laurits Ebbesen af Kronens Skove i [Skanderborg] Len lade Jørgen Jensen faa nogen Hjælp med Tømmer til Gaardens Genopbyggelse. J. T. 7, 59 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han har i Kancelliet begæret en Ordre til Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, om at lade ham faa et Antal Sten til Bygningen paa Skanderborg Slot. Det befales ham i den Anledning først at lade hente alle de Sten, som endnu ligge ved Bygholm, og bruge dem til Bygningen; siden skal han til Kancelliet indberette, hvormange Sten omtrent der yderligere vil behøves til Bygningen, hvorefter Kongen vil give nærmere Befaling. Da han har indberettet, at Aalegaarden, Vandværket og andet ved Kronens Mølle, Rye Mølle, skal være meget forfaldent, bifalder Kongen, at han med saa ringe Bekostning som muligt lader istandsætte det, som plejer at istandsættes paa Kongens Bekostning paa andre Møller. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 59 b.

24. Jan. (—). Miss. til Tagge Thott og Falk Lykke. Da

¹ 8. Juni 1619.

² Neder Mølle, Hatting H.

Kongen har bevilget, at Bønderne i deres Len [Sølvitsborg og Kristianopol], der nogle Gange tidligere have været forskaanede for den halve Skat, ogsaa denne Gang maa være fritagne for den halve Skat, skulle de rette sig derefter og lade det opføre i Regnskabet, hvor det skal blive godtgjort dem. Sk. T. 4, 348.

25. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har paalagt Otte Skeel til Hammermoes, Befalingsmand i Duholm Kloster, nu paa den forestaaende Herredag paa Kongens Vegne at skulle gaa i Rette med og tage Dom over Jomfru Christentse Axelsdatter Kruckov for noget Spøgeri, hun skal have omgaaedes med. Det paabydes alle, hvem Otte Skeel besøger med dette Brev, at meddele ham, hvad Kundskab, Dokumenter eller andet de maatte have eller vide om de af Jomfru Christentse Axelsdatter begaaede Gerninger. J. R. 7, 353 b. K.

— Miss. til Otte Skeel. Kongen sender ham hermed en Stævning, som han skal lade læse for Jomfru Christentse Axelsdatter, hvem han efter Kongens Befaling har ladet anholde paa sin Gaard, og siden lade forkynde for hendes rette Lavværge. Han skal rette sig efter selv at møde paa Herredagen med de Dokumenter, der kunne opsøges i hendes Sag, for at procedere mod hende for Retten. Han skal ogsaa lade hende selv fremføre til samme Tid. J. T. 7, 60.

29. Jan. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Hans N., Sognepræst i Kongens Lyngbye, [i Sorø Skole], naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 551.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der aarlig fluks lægges Geder til paa Skovene i Silkeborg Len til Skade for Krat og Underskov, befales det ham, saafremt der herefter findes Geder paa Kronens Skove, da at lade disse optage, slagte og salte og siden sende dem med Skib til København til Kongens Proviantskriver. Da der mellem Slottet og Ladegaarden skal være en meget slem Vej, særlig om Vinterdage, har Kongen bestemt, at Bønderne over hele Lenet skulle lave og lægge en Stenbro mellem de to Steder, hvilket han skal give dem Ordre til. Da han har berettet, at 3 Bøndergaarde i Ellerup i nogen Tid have staaet øde og at man ikke let kan faa nogen til at overtage dem uden

nogen Benaadning, bevilger Kongen, at han maa lade dem, der ville overtage Gaardene, faa dem uden Indfæstning og lade dem være fri for det første Aars Landgilde og for Ægt, Arbejde og anden saadan Besværing i en 2—3 Aar, hvilket skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. Han skal gøre sig Flid for at faa de af de udskrevne Bønder opsagte og forladte Gaarde i Lenet besatte igen. J. T. 7, 60.

30. Jan. (Kbhvn.). Instruktion for Mads Davidsen, Proviantskriver paa Bremerholm:

1. Han skal modtage det Korn, Humle, Smør, Oksekød, Sild, Flæsk, Fisk, levende Kvæg eller anden Proviant, som bliver indsendt fra Kongens Slotte og Gaarde eller bliver indkøbt til Holmens og Skibenes Behov, forvare det paa de dertil forordnede Steder og ikke andensteds, give dem, der fremsende Provianten, tilbørlig Kvittans, føre den til Indtægt i sit Regnskab og igen udgive den til Kongens Flaades og Skibsfolks Udspisning og ikke til andet; ej heller maa han uden udtrykkelig Befaling befatte sig med Udlaanen, Forbytten eller Antagen i nogen Maade.

2. Hver Lørdag Morgen, naar der holdes Mønstring paa Holmen, skulle de Holmens Folk, der i den kommende Uge skulle bespises paa Holmen, lade sig mønstre ved Navn, og Mads Davidsen skal tage Sedler, underskrevne af Steen Villumsen, Befalingsmand paa Holmen, og Anders Olsen, Renteskriver, eller hvem der kommer i deres Sted, over de Personer, der skulle bespises paa Holmen i den kommende Uge; ligesaa skal han tage et af Befalingsmanden underskrevet Bevis paa den Fetalje, der hver Uge gaar med, og lægge disse Beviser ved sit aarlige Regnskab. Sker det, at der i Løbet af Ugen kommer flere Folk, som skulle bespises paa Holmen, end de, der have været til Stede om Lørdagen, skulle disse Personer optegnes med Angivelsen af Dagen og Tiden paa Dagen for deres Ankomst, og der skal tages Seddel derpaa af Befalingsmanden og Renteskriveren, for at Proviantskriveren bedre kan ordne Udspisningen derefter. Paa samme Maade skal man forholde sig, naar nogle af de Folk, der ere blevne mønstrede om Lørdagen, i Ugens Løb forordnes andenstedshen i Kongens Bestilling eller dør eller kommer andenstedshen, saa den Fetalje, der saaledes spares, bliver ført til Indtægt for Kongen.

3. For den Fetalje, som udgives paa Kongens Orlogsskibe, Koffardiskibe og Skuder, naar de skulle sejle nogenstedshen, skal Mads Davidsen tage Bevis af Befalingsmanden, Kaptejnen og Skipperen, at samme Fetalje ene er udgivet og leveret paa saa lang Tid, som Skibene er ude, og paa saa mange Personer, som ere forordnede paa Skibene, hvilke Beviser han skal lægge ved sit Regnskab, naar det indleveres i Rentekammeret. For den øvrige Fetalje, som Kaptejnerne modtage til sig selv, deres Løjtnanter og Folk, skulle de, som hidtil sædvanligt, selv give Bevis. Naar Skibene aarlig sendes ud at sejle paa Orlogs- eller Koffardivis, skal Mads Davidsen forsyne dem med Fetalje, saaledes som det befales ham, dog skal han have for sig Sedler, underskrevne af Befalingsmanden og Renteskriveren, med Angivelse af, hvor mange Personer han skal bespise paa hvert Skib og hvor længe hvert Skib skal udfetaljes. Særlig skal han, naar nogle af Kongens Orlogs- og Koffardiskibe komme hjem før den Tid, for hvilken de ere provianterede, tage den Fetalje til sig, som ikke er bleven forspist, og føre den til Indtægt i sit Regnskab, tage Beviser af Kaptejnerne og Skipperne for, hvor megen Fetalje der er bleven sparet, og lægge dem ved sit aarlige Regnskab. Ligeledes skal han tage til sig, hvad der paa Rejserne maatte være bleven sparet ved at nogle ere blevne syge eller ere døde eller af andre Grunde, hvorover Skipperen og Kældersvenden paa Skibet, hvis der er nogen, skal holde rigtigt Regnskab. For at alt dette bedre kan erfares, skal Admiralen paa Bremerholm holde Fortegnelse over, paa hvad Tid og hvorhen Skibene ere udsejlede, hvornaar de igen komme tilbage, hvor mange Folk der ere udsejlede og hvor mange der ere komne tilbage. Viser det sig, at Fetaljen paa Rejsen er bleven brugt til Unytte eller i større Omfang end tilbørligt, skal Proviantskriveren levere Rentemesteren en klar Fortegnelse herover, for at det kan blive afkortet i Kaptejnens eller Skipperens Løn.

4. Proviantskriveren skal i sit Regnskab indføre alle de Varer og Species ved Vægten, som bør modtages og udgives efter Vægt, særlig Smør, Humle, Flæsk, Bergefisk, islandsk Fisk; i Kvittanserne paa det Flæsk, som fremsendes af Lensmændene, skal anføres baade Sidernes Antal og Vægten deraf, det samme skal ske, naar Flæsket udgives.

5. Han skal føre til Regnskab de tomme Tønder, som kø-

bes eller i andre Maader modtages eller udleveres, hvori Gryn, Sild, Brød, Øl og anden Fetalje er indpakket eller indpakkes, og paase, at de saa vidt muligt leveres uskadte tilbage, naar Skibene komme hjem.

6. Han skal tage Kvittanser for al sin Udgift, ligesaa for de aarlige Genanter, saa han kan have dem at forklare sine Regnskaber med, naar de skulle forhøres.

7. Mats Davidsen skal i Forening med Befalingsmanden have Tilsyn med Køkken- og Kældersvendene paa Bremerholm og paa Skibene, at den Fetalje, som hver Uge maatte blive sparet af forskellige Grunde af den for denne Uge forordnede Fetalje, bliver ført til Indtægt i hans Regnskab og siden afkortet i den følgende Uges Udspisning, som det er billigt og ret. For det besparede skal han tage Bevis af Befalingsmanden paa Bremerholm og Kaptejnen og Skipperen paa Skibene.

8. Fortegnelse paa de aarlige Genanter, der indtil videre skulle udredes. Hvad Svinene angaar, skulle disse leveres, naar der er Olden, men ellers skal der gives 7 Mk. for hvert Svin: M. Thomis Cortsen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i København, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Okse, 4 Svin, 12 Gæs, 6 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 4 Voger Bergeskisk og 1 Td. Ærter; M. Peder Pedersen, Sognepræst til Helligøjst Kirke, ligesaa meget; Hr. Nelaus Pedersen, Slotsprædikant paa Københavns Slot, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 5 Pd. Malt, 24 Skpr. Humle, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 2 Tdr. Torsk, 3 Voger Bergeskisk, 1 $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 $\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 2 Øksne, 2 Svin, 8 Lam, 12 Gæs, 4 Lispd. Lys og 20 Dlr. til Ved; M. Niels Mikkelson, Præst paa Holmen, 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 3 Tdr. Nødkød, $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, 2 Tdr. Sild, 2 Tdr. Torsk, 13 Lispd. Bergeskisk, 2 Tdr. Gryn og 2 Tdr. Ærter; Forstanderne i Helligøjst for Tienden af Præstegaarden i Gienstof 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre, 6 Lam og 6 Gæs; Mester Anders Smed paa Holmen 3 Øksne, 8 Svin, 8 Lam, 8 Gæs, 1 Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 3 Voger Bergeskisk, 1 $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 6 Skpr. Humle, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Malt for 12 Tdr. Øl og 2 Dlr.; en Tøjskriver aarlig Fetalje for 50 Dlr.; Christian Skammelsen, Vinskænk, 3 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 12 Skpr. Humle, 2 Øksne, 4 Lam, 4 Svin, 1 Td. Smør, 1 Td. Sild og 2 Voger Bergeskisk;

Eggert Buntmager 2 Øksne, 5 Svin, 7 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Fjerd. smaat Salt, $\frac{1}{2}$ Td. groft Salt, 1 Td. Sild, 1 Td. Torsk, 3 Lispd. Bergefisk, 3 Vorder Kabliav, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 13 Tdr. Brød, 26 Tdr. Øl og 2 Lispd. Talg; Mester Morten Bygmester skal om Vinteren have Fetalje for 24 Rdlr.; Jokum Plattenslager 1 Okse, 2 Svin, 2 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 1 Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt og 1 Td. groft Salt; Laurits Bøsemager, der selvanden tager Vare paa Arkeliet, 12 Sider Flæsk, $1\frac{1}{2}$ Krop Nødkød, $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 3 Voger Bergefisk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Læst Brød, 2 Læster Øl; Mads Christensen, Kongens Købmand paa Færø, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Okse, 6 Lam og $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk; Niels Hals, Kok, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 1 Okse, 4 Svin, 4 Lam og 4 Gæs; Hans Brunsvig, Kok, ligesaa meget; de husarme i København $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Td. Smør, 6 Voger Bergefisk for 2 Tdr. Sild, 2 Kroppe Nødkød; Nikkel Trommeter 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 4 Voger Bergefisk, 1 Okse, 8 Lam, 8 Gæs og 3 Fjerd. Gryn samt, som Forbedring af hans Genant, 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 2 Lispd. Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Okse, 3 Lam, 1 Fjerd. Gryn og 4 Gæs; Anne Magnus Trommeters 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, 3 Tdr. Sild, 4 Voger 2 Lispd. Bergefisk, 1 Td. Gryn, $1\frac{1}{2}$ Okse, 2 Svin, 11 Lam og 11 Gæs; Byfogden i Roskilde til at lade høste Jostholms Eng for 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 8 Skpr. Humle, 1 Fjerd. Smør, 6 Lispd. Flæsk, 1 Td. Nødkød, 12 Kroppe Faarekød, 1 Td. Sild, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn og 1 Otting smaat Salt; Mester Christoffer Bastian, Skarpretter i København, 1 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 1 Okse, 5 Lispd. Flæsk for 2 Svin, 10 Dlr. og 6 Al. Engelst; Mestermannen udenfor Byen 1 Fjerd. Smør og 2 Tdr. Brød. — Holmens Folk: Mats Hansen, Bygningsskriver, skal fra Mortensdag til Fastelavn have Fetalje for 14 Dlr. til Underholdning, men i den øvrige Tid af Aaret faar han Maanedskost; Kield Knudsen, Brademester paa Holmen, skal have Fetalje for 14 Dlr. fra Mortensdag til Fastelavn og desuden aarlig $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, hvorhos han faar Maanedskost fra St. Valborgs Dag til Mortens Dag og siden fra Fastelavn til St. Valborgs Dag; Peter Aaes, Kompasstryger,

faar aarlig 2 Øksne for de Kompasser, som han stryger og gør til Skibene; Peder Olsen, Sejllægger, faar 4 Dlr. hver Maaned til Underholdning, er aarlig for 13 Maaneder 52 Dlr.; Mester Christoffer Behr, Bartskeer, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 2 Øksne, 2 Svin og 8 Sider Flæsk; Hans Teigler, Rebslager paa Holmen, har faaet 13 Maaneders Fetalje til sig selv, nemlig 7 Lispd. Flæsk, $3\frac{1}{4}$ Fjerd. Nødkød, $3\frac{1}{4}$ Pd. Smør, 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Sild, $3\frac{1}{4}$ Lispd. Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Fjerd. Ærter, $5\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Otting Brød, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg for 13 Tdr. Øl og 6 Skpr. Humle, hvorhos han har Fetalje for 16 Dlr., som er bevilget ham til Underholdning foruden hans Maanedskost; Niels Pedersen, Mestersvend paa Reberbanen, har faaet 12 Maaneders Fetalje til sig selv, nemlig 6 Lispd. Flæsk, 3 Fjerd. Nødkød, 3 Pd. Smør, 3 Fjerd. Sild, 3 Lispd. Bergefisk, 3 Fjerd. Gryn, 5 Tdr. 1 Fjerd. Brød og 1 Læst Øl, hvorhos han har Fetalje for 14 Dlr., som er bevilget ham til Underholdning foruden hans Maanedskost. — Skippere: Niels Malmø, Tilsynsmand paa Bremerholm, faar fra Mortensdag til Fastelavn hver Uge Fetalje for 9 Mk., der bliver afbetalt ham med adskillig Proviant, og desuden har han Maanedskost fra 1. Maj til Mortensdag og fra Fastelavn til 1. Maj hver Uge Fetalje for $2\frac{1}{2}$ slet Mark; Skipper Oluf Jensen har fra Mortensdag til Fastelavn til Underholdning $6\frac{1}{2}$ slet Mk. om Ugen, som bliver betalt ham med adskillig Fetalje, og desuden Maanedskost fra 1. Maj til Mortensdag og fra Fastelavn til 1. Maj hver Uge Fetalje for $2\frac{1}{2}$ slet Mk.; Skipperne Peder Borringholmb, Christen Nielsen, Søfren Mikkelsen, Hermand Bertelsen, Claus Hansen, Laurits Varberg, Oluf Kortsen, Oluf Stubbekøbing, Anders Pedersen Læsø, Hans Mikkelsen, Bertel Nielsen, Tommis Lollok, Peder Nielsen Læsø, Peder Nielsen Læsø, Mads Nielsen, Christen Hansen, Laurits Christensen Oden, Peder Boesen, Thommis Christensen Nibe, Niels Olsen Oddevald, Claus Villumsen Fleck, Peder Lauridsen Læsø, Mikkil Nielsen, Troels Rasmussen, Laurits Hertvigsen, Christen Andersen, Hans Torkilsen, Jens Andersen Faa-borg, Broder Hagensen, Mourits Hansen, Bendt Svendsen, Knud Nielsen Læsø, Fester Mikkelsen, Pofvel Nielsen, Niels Hansen Urne, Rasmus Gylling, Rasmus Jensen, Peder Ibsen Grenaa, Mads Pedersen Aalborg, Børge Nielsen Halmstad og Kield Nielsen Skaaning skulle hver Uge fra Mortensdag til Fastelavn have

Fetalje for 6 slette Mk., hver Uge fra Fastelavn til Mortensdag
 Fetalje for 2¹/₂ slet Mk. hjemme i deres Huse, men naar de sejle,
 Kost paa Skibene. — Nedennævnte Styrmande skulle fra Mortens-
 dag til Fastelavn hver Uge have Fetalje for 4 slette Mk. 4 Sk.,
 at levere i adskillig Fetalje, og Resten af Aaret have Kost paa
 Holmen, undtagen naar de sejle, da de skulle have den paa Ski-
 bene: Anders Nolck, Jakob Vadumb, Ollefer Ferret, Johan Pricker,
 Peder Kielsen, Villum Peitersen, Christen Faas, Johan Bolland, Jou-
 ris Brun, Pofvel Gregersen, Søfren Andersen, Bernt Reigersen, Ernst
 Pricker, Karl Olsen, Jens Einersen, Karl Pedersen, Hans Svendsen,
 Jens Pedersen Opslo, Laurits Nielsen Læsø, Christen Pofvelsen,
 Niels Pedersen, Hans Hansen, Joen Houfversen, Klaus Knudtsen,
 Adrian Cornillesen, Niels Jacobsen Malmø, Erik Tordsen Marstrand,
 Peder Poulsen Flensborg, Niels Andersen, Hans Chastensen. —
 Hvad Skibsfolkene Vinterfetalje angaar, skal Mads Davidsen
 udgive den til hver enkelt paa følgende Maade: 1 Td. Brød for
 1 Dlr., 1 Td. Øl for 3 Ort, 1 Nødkrop for 4 Dlr., 1 Lamme-
 krop for 1¹/₂ Ort, 1 Lispd. Flæsk for 2¹/₂ Ort, 1 Gaasekrop
 for ¹/₂ Ort, 1 Lispd. Tørfisk for 2 Ort, 1 Td. Sild for 3 Dlr.,
 1 Td. Torsk for 3 Dlr., 1 Td. Gryn for 2 Dlr., 1 Fjerd. Smør
 for 3 Dlr.; der skal paa en Maanedes Fetalje ikke regnes mere
 end Fetalje for 2¹/₂ Dlr.

9. Mads Davidsen skal hver Lørdag af Holmens Kok ind-
 kræve det Køkkenfedt og Aske, som er faldet i Køkkenet i den
 forløbne Uge, ligesaa af hver Skibskok ved deres Hjemkomst
 med Skibene det Køkkenfedt og den Aske, som de have samlet
 paa Rejsen. Ligeledes skulle alle Kældersvende baade paa
 Skibene og paa Holmen levere den Bærme fra sig, som falder
 hos dem, for at den kan blive brugt eller solgt saa dyrt som
 muligt til Bedste for Kongen.

10. Mads Davidsen skal ikke lade bage eller brygge noget
 her i Byen til Kongens egen eller Holmens Udspisning, med-
 mindre han i Forvejen har faaet speciel Befaling derom af Kon-
 gen selv eller paa Kongens Vegne. Han skal daglig have godt
 Tilsyn med, at der ikke mangler Malt til Kongens Bryggers
 eller Mel til Bagerset, men i god Tid i Forvejen sige til derom.
 Han skal paase, at der altid bages og brygges saa meget som
 muligt, og at Øllet brygges og Brødet bages saaledes, at det
 kan være godt og ustraffeligt. Han skal i alle Maader have

Tilsyn og Myndighed over Bryggers og Bagere og lade Folkene deri straffe, naar de ikke forholde sig vel. Han skal ligeledes paase, at al Mask, Klid, Kul og Aske, som falder begge Steder og andensteds i Provianthuset, hvor der holdes Ild, kun anvendes til Bedste for Kongen. Hvad der heraf ikke bliver brugt paa Slottet, i Kongens Lysthave, paa Ladegaardene eller andensteds, skal han sælge og føre til Indtægt for Kongen i Regnskabet, med Angivelse af Dato for Modtagelsen, hvor meget der er modtaget og hvor det er anvendt eller solgt.

11. Naar Lensmændene eller andre fremsende Rug, Malt, Byg, Havre eller andet saadant til ham til Kongens Behov, skal han lade det maale straks ved Leveringen og ikke lade det ligge paa Lofterne en 2—3 Nætter, førend det maales, ligesom han ikke maa tillade Kornmaaleren at besvære eller opholde nogen med ubillig Maal eller Forhaling.

12. Mads Davidsen maa ikke modtage noget varmt fordærvet Korn, Havre, Brød eller andre fordærvede og udygtige Varer, ej heller ringe og ustaldfærdige Øksne eller andet Fæ, Svin og saadant, som ikke dur til Slagteriet, medmindre han har særlig Befaling dertil, saafremt han ikke selv vil bære Skaden og staa til Rette derfor. Ingen, der modtager Genant paa Provianthuset, maa udpartere det til nogen anden, saa at en anden modtager det paa hans Vegne, hvilket medfører, at mange komme derhen, som ikke have andet at gøre der end at stjæle; enhver skal derfor selv modtage sit og siden gøre sig det saa nyttigt, som han bedst kan.

13. Han skal have flittigt Tilsyn med Slagteriet, at intet formindskes, men at alt, som kan bruges, bliver brugt og ført til Regnskab.

14. Mads Davidsen skal i alle Maader ramme Kongens Bedste videre end det her stykkevis kan tilkendegives ham, og ikke indbilde sig, at man, hvis der begaas Utroskab af de ham undergivne Kornmaalere, Kældersvende, Redesvende eller andre, da vil søge det hos dem; det vil alene ske hos ham. Han skal have Magt til at antage og igen afskedige disse. Hvis han selv, hans Tjenere eller andre, som han har under sig, se eller erfare Tyveri eller Utroskab af dem, som gaa ind eller ud af Provianthuset, og dølge det, skulle de lide samme Straf, som de andre have fortjent. Hvis der i denne Forordning kan findes noget,

som kan misbruges til Skade for Kongen, eller der findes noget deri, som kan forandres til Bedste for Kongen, skal Mads Davidsen i Tide give det tilkende.

15. Han skal til hver 1. Maj have sine Regnskaber klare, men ikke desto mindre holde et klart Ugeregister paa al den Indtægt og Udgift, som han har haft i den paagældende Uge, og hver Lørdag Eftermiddag lade Rentemestrene se dette Register, for at disse, hvis der fattes noget, kunne tilkendegive Kongen eller hans tilbetroede dette. Han skal hvert Kvartal, den 1. Jan., 1. April, 1. Juli og 1. Okt., lade gøre et Overslag over, hvor meget han har i Forraad af hver Slags, og lade det indtegne i en særlig Bog, for at man uden vidtløftig Efterregning straks kan se, hvor meget der er i Behold. Foran i Bogen skal antegnes, hvor meget der hvert Aar omtrent plejer at medgaa af saadanne Varer.

16. Da han ikke alene kan forestaa denne Bestilling, har Kongen bevilget, at han daglig maa bruge følgende Personer hos sig: En, som han kan bruge i Skriverstuen, og som i aarlig Løn skal have 24 Dlr. Courant, 5 Al. Engelst og 5 Al. Foderdug samt 1 Dlr. Courant om Ugen i Kostpenge; en Skriverdreng, der aarlig skal have 6 Dlr., $5\frac{1}{2}$ Al. Engelst, 4 Al. Foderdug og 1 Dlr. til Sko samt $\frac{1}{2}$ Dlr. Courant om Ugen i Kostpenge; en Kornmaaler, der aarlig skal have 30 Dlr. Courant, 1 Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; endnu en Kornmaaler, der aarlig skal have 20 Dlr. Courant, $\frac{1}{2}$ Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Kældersvend, der aarlig skal have 10 Dlr. i Løn, 6 Al. Engelst, 6 Al. Foderdug og 1 Dlr. Courant til Sko; en Redesvend, der aarlig skal have 10 Dlr. Courant, 1 Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Bødker, der aarlig skal have 16 Dlr. Courant i Løn, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Bødkersvend, der skal have 4 Sk. om Dagen, naar han gør en fuld Dags Arbejde paa Bindeværk. Kornmaaleren, Redesvenden, Kældersvenden og Bødkeren maa hver faa Fetalje for $2\frac{1}{2}$ Mk. om Ugen ligesom en Baadsmand, og Bødkersvenden ligesaa Maanedskost, naar han arbejder. To Pligtskarle, der hver skulle have 8 Dlr. Courant i Løn, 1 Dlr. til Sko og 6 Al. islandsk Vadmøl og Fetalje for $2\frac{1}{2}$ Mk. hver Uge som en Baadsmand. Behøves der flere Bødkere til at forbinde og sammenslaa Øl og Fetalje, som skal opskibes eller

udskibes, skal Proviantskriveren sige til i god Tid, for at der kan lejes flere.

17. Naar der gøres noget behov til Holmens og Skibenes Udspisning, skal Mads Davidsen, hvis han ikke selv vil staa til Rette derfor, sige til i Tide, for at det kan blive forskrevet fra Kronens Len eller blive bestilt andre Steder. Hvis han selv skal købe noget, skal der skaffes ham Penge dertil, men han maa ikke modtage eller købe mere, end der er givet Ordre til at levere eller købe, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Naar der skal købes for rede Penge, skal det ske paa Renteriet, hvor ogsaa enhver skal søge sin Betaling.

18. Han maa intet Korn, Smør, Flæsk, Fisk, Huder, Skind, Køkkenfedt eller andre Varer bytte, sælge eller afhænde, medmindre han paa Kongens Vegne faar Befaling dertil. Naar han faar Befaling dertil, skal han sælge det saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt for Kongen. Hvad der af den Talg, som falder i Slagteriet, ikke bruges til Kongens Behov, skal han lade støbe i Lys til Holmen og Skibene. Huderne skal han forvare saaledes, at de ingen Skade tage, hvis han ikke selv vil staa til Ansvar.

19. Mads Davidsen skal selv i aarlig Løn have 200 Dlr. Courant, 7 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 5 Al. Lærred samt 10 Dlr. Courant om Maaneden i Kostpenge til sig selvanden, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 188 b.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at lade købe Havre til saa billig en Pris som muligt og sende den til Frederiksborg inden 14 Dage eller 3 Uger i det seneste. — Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 300 Tdr.; Mogens Pax [Roskilde Len] 200 Tdr.; Axel Urne [Ringsted Klosters Len] 150 Tdr. Sj. T. 21, 551. K.

— Miss. til Keye Rantzau. Da der af den Havre, der aarlig plejer at forsendes fra hans Len [Kallundborg] til København om Foraaret, resterer 420 Tdr., skal han straks, medens det er Førre dertil, sende Havren til Frederiksborg, da der nu ingen Havre er i Forraad dér, men ellers skal han til en anden Tid rette sig efter det Brev, han tidligere har faaet om at sende Havren til København. Sj. T. 21, 551 b. K.

1. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe [Malmø-

hus] om endelig at rette sig efter at lade de 50,000 Egestegeter, hvorom han tidligere har faaet Befaling, kløve og hugge og lade dem føre ned til Stranden i dette Føre, saafremt han ikke selv vil staa til Rette, hvis de ikke fremkomme i rette Tid. Sk. T. 4, 349.

3. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om i sit Lens [Helsingborg] Skove at lade saa mange Aske hugge, som efter Thamis Nolls Angivelse behøves til Arkeliet paa Kronborg, og siden sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 349 b.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] om straks at sende 400 Tdr. Havre over Isen til Københavns Slot og give Bønderne Ordre til at afslaa Barken af de Ege, der blive huggede til de Egestegeter, som han tidligere har faaet Befaling til at fremsende. Barken skal han efterhaanden sende herover. Udt. i Sk. T. 4, 349 b.

— Miss. til Tagge Thott [Sølvitsborg Len] om efter Jørgen Søfrensens Anvisning at lade en Skibsladning store Bjælker til Orlogsskibenes Behov fælde og siden lade dem føre ned til det nærmeste belejlige Ladested, saa de kunne være rede, naar der sendes Skibe efter dem. Han skal meddele Befalingsmanden paa Bremerholm, til hvilket Ladested Tømmeret bliver ført ned. Udt. i Sk. T. 4, 350.

6. Febr. (—). Forordning om Orden med de Krigsskibe, som udsendes paa Rejser. Sj. R. 17, 104. (Tr.: CCD. III. 627 f.).

8. Febr. (—). Aab. Brev om, at de islandske Partipanter maa lade opføre en Reberbane udenfor Østerport i København. Sj. R. 17, 105. (Tr.: KD. II. 644 f.).

— Aab. Brev, hvorved der henlægges en aarlig Ydelse til Sognepræsten ved Vor Frue Kirke i København i Stedet for Tienden af Solbjerg By i Københavns Birk i Sokkelunds Herred, da Jorderne til Solbjerg By, der hidtil har ligget til Vor Frue Sogn, nu ere henlagte under Ladegaarden til Københavns Slot. Sj. R. 17, 106. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 166. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—21. IV. 698 f. KD. II. 645 f.).

— Bestalling for Peder Jørgensen fra Haderslev som Skomager i Tugthuset i København, hvor han snarest skal

møde med sine to Sønner og lære saa mange Drengene, som blive tilforordnede ham. Sj. R. 17, 109. (Tr.: KD. II. 646).

8. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Johan Dittemandts som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets, det øvrige gejstlige og de udskrevne Bønders Gods i Kallundborg Len. [Med de samme Bestemmelser som i Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sj. R. 17, 107.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tilskøder Borgemestre, Raad og Kæmner i København paa Byens Vegne en Del af Jefntofte¹ Mark i Stedet for Byens resterende Del af Kalvehalven. Sj. R. 17, 109 b². (Tr.: KD. II. 646 f.). Jvfr. 1. Jan. 1621.

— Miss. til Tønne Friis om i Henhold til Kongens tidligere Befaling³ at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Rosenkrantz, medens Skiftet efter hendes afdøde Moder, Fru Gisel Podebusk, staar paa, ramme hendes Gavn derved, som han maatte anse det for raadeligst, enten ved Kontrakt eller Forligelse eller paa anden Maade, naar der er gjort Overslag over Arv og Gæld, og siden fremdeles forestaa Værgemaalet for hende. J. T. 7, 63⁴.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Jens Bang, Borger i Aalborg, har begæret en Ejendom i Aalborg til Købs, som det formenes, at Kongens Fader har bortforæret til en dansk Skolemester i København, og en Søn af denne tilholder sig nu Ejendommen, der kaldes Raseng og ligger ved Østeraa. De skulle snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig med denne Ejendom, og hvad Adkomst Skolemesterens Søn har derpaa. J. T. 7, 60 b⁵.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Calløe Slot, har tidligere faaet Ordre til aarlig at købe 500 eller 600 Tdr. Havre til Kongens eget Behov og sende dem herover. Da Jørgen Skeel vanskeligt kan tilvejebringe denne Havre og Albret Skeel bedre kan sende den

¹ Gentoftte, Sokkelunds H.   ² Udenfor er skrevet: Dette schødebref blev igjen indleferit i Canceliet och kom icke videre.   ³ 1. Dec. 1620.   ⁴ Det samme Brev er indført J. T. 7, 60 b, dog kaldes Moderen her urigtigt Sidsel Podebusk og der tales ikke om, at Tønne Friis fremdeles skal forestaa Værgemaalet.   ⁵ Tr.: Wulff, Jens Bang, S. 38.

fra sine Gaarde i Nørrejylland, befales det ham aarligt at fremsende den Havre, hvorom Jørgen Skeel har faaet Ordre, i rette Tid og til de befalede Steder. Der skal afkvittes ham ligesaa megen Havre i Lenets [Riberhus] Jordebog. Fragten skal blive godtgjort ham i Renteriet. J. T. 7, 61.

8. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel. Da Fru Anne Lykke, Claus Maltissens Enke, til Ryehafve har berettet, at hun ved første Lejlighed vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, og i den Anledning har anmodet Kongen om at beskikke hendes Døtre, Jomfruerne Karren og Anne Sehested, en Væрге, medens Skiftet staar paa, befales det Otte Skeel at møde, naar og hvor Fru Anne Lykke begærer det, paatage sig Værgemaalet for de nævnte to Døtre ved Skiftet, og paase, at de faa hvad de skulle have. Han skal under sin Haand og sit Segl give beskrevet, hvad der arvelig tilfalder dem efter deres Fader, og siden levere det til deres rette Lavvæрге. J. T. 7, 61 b.

— Miss. til Claus Daa. Da Fru Anne Lykke, Claus Maltissens Enke, med det første vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader og har anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at forestaa Værgemaalet for hende ved Skiftet, befales det Claus Daa at møde, naar og hvor hun begærer det, paatage sig Værgemaalet for hende paa Skiftet og paase, at hun faar den Part, hun skal have. J. T. 7, 62.

— Miss. til Gundi Lange og Tyge Brahe. Da Fru Anne Lykke, Claus Maltissens Enke, med det første vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, skulle de begive sig til de Sæde- og Hovedgaarde, der komme paa Skifte. besigte Bygningerne derpaa, taksere, hvor højt disse bør regnes i Sødskendesките, og give deres Besigtelse og Taksation klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den, der møder, have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling udføre denne Befaling. J. T. 7, 62.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da Fru Anne Lykke, Claus Maltissens Enke, til Ryehafve med det første vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, og da tre af hendes Sønner, Klaus, Hanibal og Steen Sehested, endnu ikke ere i den Alder, at de efter Kongens sidst udgaaede Mandater kunne være

Værge for sig selv, har hun anmodet Kongen om at beskikke en Værge for dem paa Skiftet. Det befales i den Anledning Ulrik Sandberg at møde, naar og hvor Fru Anne Lykke begærer det, paatage sig Værgemaalet for Klaus, Hanibal og Steen Sehested, medens Skiftet staar paa, paase, at de faa hvad der kan tilkomme dem, give beskrevet under sin Haand og Segl, hvad der arveligen kan tilkomme dem efter deres Fader, og siden levere det til deres rette Lavværge. J. T. 7, 62 b.

8. Febr. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Jul til Villestrup, Hovedsmand paa Bøfling, paa Kronens Part af Korntienden af Reissen Sogn, hvoraf han har svaret en rimelig Indfæstning til Kronen. Han skal svare 9 Tdr. Byg i aarlig Afgift deraf til Kronen. Udt. i Tb. S. 113 b.

9. Febr. (—). Aab. Brev om, at Hr. Hans Hansen maa blive Kapellan hos sin Fader, Hr. Hans Pedersen, Provst i Aadts Herred og Sognepræst til Viig og Assendrup¹ Sogne, og faa Sognene efter dennes Død, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. R. 17, 111.

— Aab. Brev om, at Peder Andersen, Landsdommer i Blekinge, og hans Arvinger til evindeligt Ejendom maa beholde en Gaard i Ronneby ud til Aaen, som afdøde Otte Lindenov, da Lensmand paa Sølvitsborg, efter Kongens Befaling har tilskødet ham, og som tidligere Erik Rasmussen, forhen Tolder i Ronneby, boede i, med den til Gaarden liggende Ejendom, nemlig en lille Lykke der tvært fra over Aaen, tre smaa Stykker Eng i Angleskov og en liden Kaalhave udenfor Østerport. Sk. R. 4, 198.

— Oprejsningsbrev for Mads Bunde i Ofver Fussing til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om det Drab, som Jens Hansen i Svindinge i forrige Sommer formenes at have begaaet paa en, ved Navn Jens Andersen i Volstrup, da Tiden, inden hvilken Sagen skulde have været forfulgt, er overskreden. Udt. i F. R. 3, 297 b.

10. Febr. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde, Christofver Urne og Tomis Nold. Da Kongen for nogen Tid siden har begæret noget Gods paa Møen til Mageskifte af Jomfru Sitsel

¹ Asmindrup, Ods H.

Gjedde, nemlig 4 Gaarde og 3 Gadehuse i Spegelbye¹ og 1 Vejrmøllested, samt 1 Gaard i Ring i Hammer Sogn i Vordingborg Len, og Jomfru Sitsel Gjedde yderligere vil tilmageskifte Kronen 1 Gaard i Karup By og Sogn i Bierge Herred i Skaane, 1 Gaard i Mølleholt og 1 Gaard i Glimminge, hvorfor Kongen til Vederlag har bevilget hende Vesby Hofgaard, 4 Gaarde og 1 Gadehus i Vesby, Backegaard, Høyisgaard og 9 [Gaarde] og 3 Gaarde i Marrup² i Vesby Sogn i Kulden i Skaane, 1 Gaard, kaldet Sandagger, i Mielby Sogn i Giøng Herred og, hvis hendes Gods beløber sig til mere end Kronens Gods, yderligere Udlæg i Brønneby³ Sogn af det Krongods, som kan undværes, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 350.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar om baade selv og ved sin Ridefoged at føre flittigt Tilsyn med, at der bliver procederet lovligt mod de Kvinder, der ere mistænkte for Trolddom og nu sidde anholdte i Landskrone, og ligesaa mod de andre Kvinder i Byen og omkring i Lenet, der ere udlagte og billigen mistænkte eller herefter blive udlagte og billigen mistænkte, for at de skyldige kunne faa deres tilbørlige Straf. Sk. T. 4, 351 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Tage Thott. Da Jacob Beck til Beldringe, Embedsmand paa Arensborg Slot paa Øsel, til Mageskifte for sin Gaard Beldringe paa Sjælland, som Kongen ønsker at tilskifte sig, har begæret Gladsaxe Slot i Skaane, skulle de med det første begive sig til Gladsaxe Slot, besigte Slottet, dets tilliggende Avl, Skove og al anden Herlighed og taksere det i Hartkorn, som det kan være forsvarligt. Ligeledes skulle de skaffe sig Underretning om de til Gladsaxe Slot hørende Bønders aarlige Landgilde, Kornsæd, Ejendom, Skove og anden Herlighed, ligesaa taksere det efter Landgilde og Ejendom, saa man af deres Besigtelse og Taksation kan have fuld Efterretning til Mageskiftets Afslutning. De skulle give deres Besigtelse og Taksation beskrevet under deres Haand og Signet og indsende dem til Kancelliet. Sk. T. 4, 351 b.

¹ Spejlsby.
Luggude H.

² Morup, Luggude H.

³ Brunnby,

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Marqvar Bilde og Jørgen Brahe. Da Jacob Beck til Beldringe, Embedsmand paa Arnsborg Slot, har udlagt Kronen 1 Gaard i Flemløse og 2 Gaarde i Kullerup i Fyen til Mageskifte, skulle de med det allerførste besigte disse Gaarde og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 584.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kronens Bønder i Sønder Svale i Landskrone Len have, for bedre at kunne genopbygge deres Gaarde, der have været bygfældige og øde, en Tid lang haft en Nedsættelse i hver Gaards Landgilde af 6 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre, men skulde nu herefter yde hele deres Landgilde. For at de bedre kunne holde deres Gaarde ved Hævd og Magt og blive ved deres Næring og Bjærgning, skal han dog lade dem nyde den ovennævnte Nedsættelse i 5 Aar, regnet fra 1. Maj 1617. Sk. T. 4, 352 b.

— Miss. til Christen Holck. Han skal lade det Bly, hvormed Taarnet paa det store Stenhus paa Silkeborg Slot er tækket, tage af, lade det omstøbe og siden lægge paa igen; hvad yderligere nyt Bly der behøves, skal han lade købe. Desuden skal han skaffe hvad nyt Tømmer og Bul, som behøves under Blyet, saa Taarnet kan blive gjort i Stand til Gavns. Endvidere skal han hvert tredje Aar lade Bønderne i sit Len faa saa meget Bygningstømmer og Vogntømmer, som de skelligent behøve. Saasart Bønderne kunne komme til dermed, skal han lade dem føre de Mursten, som findes ved Teglovnene, til Skanderborg. J. T. 7, 63.

11. Febr. (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Næstved i de følgende 6 Aar maa lade oppebære $\frac{1}{2}$ Sk. af hver Dalers Værd, som indskibes og udskibes ved Næstved, til Forbedring af Dybet og Bolværket udenfor Byen, hvor Sejladsen gaar. Sj. R. 17, 111. (Se CCD. III. 630 (hvor Datoen urigtig er: 15. Febr.).

— Miss. til Otte Marsvin om at skaffe den, der har sluttet Kontrakt om at opbygge Kirken i Christianstad, det til Kirkens Bygning fornødne Tømmer og lade saa meget som muligt af det fremage i dette Føre. Han skal føre Tilsyn med, at Bygmesteren ikke bruger eller spilder mere Tømmer, end han paa det nøjeste behøver til Kirken. — Postscriptum: Da Oluf Madsen, der har sluttet Kontrakt om Bygningen af Kirken i

Christianstad, har berettet, at det Fundament, hvorpaa de store Piller skulle staa, er altfor svagt til at sætte de store Stenpiller paa, skal Otte Marsvin undersøge den Sag og, hvis det forholder sig saaledes, forhandle med Oluf Madsen om at optage Fundamentet og i Stedet for det lægge et andet godt og stærkt Fundament, saa det kan blive varigt. Otte Marsvin skal paase, at Fundamentet bliver lagt til Gavns. Kongen vil have Pillerne skuret og poleret. Sk. T. 4, 353.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse, Holgier Rosenkrantz, Knud Urne og Lauridts Grubbe. Da Kongens Moder har anmodet Kongen om at tilskifte sig Maribo Kloster for Halsted Kloster og siden bevilge hende Maribo Kloster for Livstid i Stedet for Halsted Kloster, skulle de med det første begive sig baade til Maribo Kloster og Halsted Kloster, ligne og lægge begge Klostres Gods mod hinanden, dog kun saavidt Maribo Klosters Gods paa Laaland og Falster kan række, give deres Ligning og Lægning beskrevet under deres Haand og Segl og indsende den til Kancelliet. Da det er berettet og sikkert formenes, at Bønderne paa Laaland, Falster og Langeland bruge altfor mange Skuder, til Skade for Landene for adskillig anden Lejligheds Skyld, skulle de ogsaa undersøge den Sag og erklære sig udførligt om den. Sj. T. 21, 551 b. F. T. 3, 585.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Niels Krabbe til Torstelund har begæret Kronens Gaard Bisgaard i Øsløs Sogn paa Hannes til Mageskifte for fuldkommen Fyldest af sit Arve-gods, skal Manderup Parsberg snarest muligt erklære sig, om nævnte Gaard uden Skade kan bortskiftes og Gods tages i Vederlag paa andre Steder, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 63 b.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Fru Dorrete Juel, Jørgen Kaas til Gierskoufs Enke, har klaget over, at hendes Husbondes forrige Skriver paa Aarhusgaard, Marcus Meyer, skal være forsømmelig med at møde med sit Regnskab i Rentekammeret og forhæler det fra Tid til anden, skal han give Marcus Meyer Ordre til med det allerførste og uden al Forhaling at begive sig til København for paa sin Husbondes Vegne at gøre klart i Renteriet, saafremt der ikke skal tænkes paa andre Midler. J. T. 7, 63 b.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe [Aalholm Len] og Jørgen Grubbe [Halsted Klosters Len] om at lade Vejene, Broerne og Leddene i deres Len gøre vide og give Borgerskabet, Vognmændene samt Kronens, Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere Tilhold om at gøre deres Vogne 2 sjællandske Al. vide mellem begge Inderkanter af Fjælene. Sm. T. 6, 174. (Tr.: CCD. III. 628 f.).

— Miss. til Ifver Juel, Hans Dyre, Niels Krag og Thamis Kaas. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede, naar Christen Høg til Tuodbølle, der en Tid lang efter Kongens Befaling har forestaaet Værgemaalet for Christen Prips Børn, leverer dette fra sig, for at paase, at alt gaar rigtigt til, og, hvis der opstaar nogen Strid mellem Christen Høg og Børnene, da enten bilægge den i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Kongen har nu erfaret, at de have været forsamlede i Viborg den 25. Jan., men intet udrettet for adskillige Aarsagers Skyld, hvorfor de have opsat Sagen til førstkommende 14. April. Det befales dem nu endelig at møde til denne Tid og udføre Befalingen. De skulle samtidig skifte Arvegodset mellem Christen Prips Børn. Da Claus Kaas til Øland har tilkendegivet Kongen, at han ved noget om den Sag, skulle de indstævne ham for sig til samme Tid, for at han kan angive for dem, hvad han ved derom. De skulle dømme, som de ville forsvare, om det, han angiver for dem vedrørende Skiftet alene. J. T. 7, 64.

— Miss. til N. N. Da der er udgaaet Missive til nogle gode Mænd angaaende Skiftet efter Christen Prip, som skal staa i Viborg 14. April, skal han møde i Viborg til samme Tid, paatage sig Værgemaalet for Christen Prips Datter, medens Skiftet staaar paa, og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. J. T. 7, 64.

13. Febr. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Dr. Erik Clemmensen paa det efter afdøde M. Niels, forhen Sognepræst til Domkirken i Lund, ledige Kannikedomme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 199.

— Miss. til Eske Brock og Knud Gyldenstjerne. De have til Kancelliet indleveret en Besigtelse baade paa det Gods, som

Kongen har bevilget Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøufing Slot, til Mageskifte, og paa det Gods, som han vil udlægge Kronen til Vederlag derfor, og Kongen har deraf set, at skønt Ifver Juels Gods beløber sig nogle Tønder højere i Landgilde end Kronens Gods, skal dette dog være ulige højere end hans paa Ejendom. De skulle derfor endnu en Gang erklære sig til Kancelliet, om der til det Gods, Ifver Juel vil udlægge til Kronen, er saadan Ejendom og Herlighed, at det kan være godt for den Landgilde, som det er indtegnet for i deres Besigtelse, for at Kongen ikke skal risikere, at noget af Godset i Fremtiden skal blive øde og Mageskiftet saaledes blive til Skade for Kronen. J. T. 7, 64 b.

14. Febr. (Roskilde). Forløningsbrev for Hans Brackroge, Kongens Musikant, paa det efter afdøde Gregorius Treehofvet ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sj. R. 17, 111 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om, at Skolerne ikke maa lukkes i Hundedagene. Sj. T. 21, 552. K. Origg. (til Superintendenterne i Ribe, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 706. CCD. III. 629. Henrichsen, Bidrag til Odense Cathedralsskoles Hist. X. 9).

— (**Nyborg**). Miss. til Holger Rosenkrantz om at tage Rigens Segl til sig og forvalte Jacob Ulfeldts Rigskanslerbestilling, medens denne er ude af Riget i Kongens Bestilling. Udt. i F. T. 3, 586.

16. Febr. (Kbhvn.). Forordning om Forbud mod, at tysk Øl, undtagen Pryssing, indføres i Danmark, og om Accise paa dansk Øl. Sj. T. 21, 554. K. (Tr.: CCD. III. 630 f. Pontoppidan, Origines Hafnienses S. 364 f. (med Dato: 16. Marts 1621)).

— Forordning om, at ingen maa kaldes til Præst, før han er 25 Aar gammel. Sj. T. 21, 555. K. (Tr.: CCD. III. 632 f. Dsk. KL. III. 76 f. Paus, Forordn. for Norge S. 597 f. Ketilson, Forordn. til Island II. 318 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 201 f.).

— Forordning om, at de, som forse sig i Løsagtighed eller andet saadant, ikke maa holdes fra Sakramen-

tet, naar de have skriftet tilbørligt. Sj. T. 21, 555. K. (Tr.: CCD. III. 631 f. Dsk. KL. III. 77 f. Paus, Forordn. for Norge S. 596 f. Rothe, Rescripter III. 340).

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da der i Kapitlet nu er bona communia at skifte efter to Personer, anmoder Kongen Kapitlet om at lade Jørgen Vind til Gundestrup, Kongens Skibshovedsmand, blive delagtig i disse bona communia og lade ham optere og nyde de Privilegier og Friheder, som de residerende Kanniker have, da han nu er i Kongens daglige Tjeneste og agter med det allerførste at bosætte sig ikke langt fra Kapitlet, hvorefter han vil besøge dette, naar der indfalder Tamperdage eller der ellers er noget syndeligt at bestille i Kapitlet. Hvis de nævnte bona communia allerede ere bortskiftede, skulle de skifte om igen og lade ham faa sin Part og siden lade ham optere og nyde bona communia og andet hvad der falder i Kapitlet lige med de residerende Kanniker. Han skal være forpligtet til af yderste Formue at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet. Sk. T. 4, 348 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Hans Bruchroch, Kongens Musikant, der er bleven forlenet med et Kannikedømme i Lund Domkirke, har klaget over, at det, da han ikke selv residerer ved Kapitlet, formenes ham at optere og nyde de samme Privilegier og Friheder som de residerende Kanniker, anmodes herved Kapitlet om herefter at lade Hans Bruchroch optere og faa den Rettighed, som de residerende Kanniker have, da han er beskæftiget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal til Gengæld være forpligtet til af yderste Formue at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, og residere ved Domkirken, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. Sk. T. 4, 349.

— Miss. til Bisen og Kapitlet i Lund. Kongen sender dem en Forordning [18. Febr.] om Anrettelsen af et Kollegium ved Lunde Skole, hvis Efterkommelse de med Flid skulle paase. De skulle paase, at der forskrives lærde Mænd til Professionerne, saaledes som Fundatsen nærmere formelder. Hvis der kan faas Residenser til Professorerne, skal der forhandles med disse derom, dog maa der ikke sættes stor Bygning derpaa, kun en Stue, to Kamre og et Køkken. Da de for nogen Tid siden have angivet, at Skolebørnene tidligere kun havde lidt til Underholdning, og Kongen nok kan tænke, at det ikke vil

være raadeligt, at Skolebørnenes Indkomst formindskes, anmoder Kongen enhver Prælat om at underholde én Person i Kollegiet med Kost, de to ældste Kanniker ligeledes hver én Person, mod at de tage dobbelt, naar communia uddeles. Af Domkirskens minutis og uvisse Indkomst skal der underholdes 4 Personer, og af det visse 2 Personer. Sk. T. 4, 353.

16. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. For nogen Tid siden har det henstillet til Kongen at fundere en Stiftsskole af det, som Kapitlet har at forlene bort. Da disse Forleninger ikke var ledige den Gang, har Kongen bragt Stiftsskolen paa Fode med nogle Vikarier, som han havde at bortforlene. Kongen anmoder derfor Kapitlet om, at det af det, som enten det selv eller noget enkelt Medlem af det har at bortforlene, igen udlægger Kronen ligesaa meget til Bortforlening, som det beløber sig til, som Kronen har udlagt til Stiftsskolen. Yderligere anmoder Kongen Kapitlet om at hendlægge det øvrige, som behøves til Tilhørernes Underhold, til Kollegiet, da Kollegiet funderes ved Lunde Stift og Indkomsten ikke kan anvendes til bedre Brug. Sk. T. 4, 353 b¹.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispen. Kongen sender dem hermed den om Odense Collegium udgaaede Forordning [18. Febr.], som de straks skulle stille i Værk. De skulle paase, at der indfordres gode, lærde, skikkelige Mænd dertil, at et Avditorium forordnes og opbygges af Kollektterne og hvorledes det i Begyndelsen bedst kan ske. Da Kongen har henlagt noget Vikariegoods til Underhold for to Professorer, skulle de ordne det saaledes, at hver af disse Professorer erlægger en Tredjedel af Vikariernes Indkomst til de forrige Besiddere af disse, saalænge de leve, men derefter skulle Vikarierne uden al Hinder og Afgift følge Professorerne og deres Efterfølgere. Endvidere skulle de træffe Anordning om, hvorledes Kalentegodset efter Vikarernes Afgang bedst og bekvemlest kan anvendes til Kollegiets Bedste, og paase, at der altid herefter holdes efter samme Forordning. F. T. 3, 586.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Bispen i Fyen. Da Kongen har bestemt at anrette et Collegium ved

¹ Tr.: Rietz, Skånska Skolväsandets Hist. S. 620.

Skolen i Odense og har henlagt noget Vikariegods i Roskilde Kapitel til Underhold for 2 Professorer ved Kollegiet, skulle de gøre et Overslag over, hvorledes de to Parter af Vikariernes Indkomst kan erlægges til de Vikarer, der have Livsbrev paa Vikarierne, af Fyens Stifts Kirkers Indkomst, og gøre en Forordning derom, saaledes at de Kirker, der desuden have Formue til at underholde sig selv, udrede Beløbet, saa ingen skal have noget at besvære sig over. For at saadant bedre kan ske, har Kongen, da det unyttige Misbrug med at holde Kalent er afskaffet, bestemt, at det Gods, som særlig er henlagt dertil, og som nu ingen med Rette kan tilholde sig, medens det dog er rimeligt, at det anvendes til gejstligt og nu bedre Brug, skal forordnes til saadant Udlæg. Naar de nuværende Vikarer alle ere døde, skal Kalentegodset anvendes til Istandholdelse af Losamenterne for dem, som undervises i Kollegiet, og ellers som det kan gøres fornødent til Kollegiets Bedste, da det eragtes særlig gavnligt, at Kollegiets Tilhørere bo i ét Hus under godt Tilsyn. F. T. 3, 587.

17. Febr. (Kbhvn.). Forordning om Roskilde Stiftsskoles Forbedring. Sj. R. 17, 112. (Tr.: CCD. III. 633 f. Dsk. KL. III. 78 f.).

— Miss. til Roskilde Kapitel og Bispen i Sjællands Stift om Roskilde Stiftsskole. Sj. T. 21, 552. K. (Tr.: CCD. III. 634 f. Dsk. KL. III. 79 f.).

— Miss. til Gabriel Kruse om at lade Bønderne i Stavanger Len hugge Tøndestaver til 400 Læster Tønder. Staverne skulle være saa brede, at der af 17 eller 18 Staver kan laves en Tønde Rostocker Baand. Staverne skulle være rede ved St. Hans Dags Tid, naar Kongens Skib kommer efter dem, og han skal i Forvejen meddele, hvor Kongens Skib skal indtage Tøndestaverne. Udt. i Sk. T. 4, 364 b.

18. Febr. (—). Forordning om et Katedralkollegium ved Lunde Stiftsskole. Sk. R. 4, 199 b. (Tr.: Rietz, Skånska Skolväsandets Hist. S. 616—19. CCD. III. 636—41).

— Fundats for Katedralkollegiet i Odense. F. R. 3, 298. Orig. p. Perg. i Landsark. i Odense. (Tr.: Bloch, Fyens Geistlighed Hist. I. 245—49. Jvfr. CCD. III. 641).

— Forordning om Forbud mod Indførsel af Rugmel og Brød. Sj. T. 21, 555. K. (Tr.: CCD. III. 635 f.).

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge. Kongen sender dem hermed nogle aabne Breve og trykte Mandater, som han har ladet udgaa med Danmarks Riges Raads Raad, nemlig 1. Forordning om Tyskøl; 2. Forordning om Præstekald; 3. Forordning om dem, som forse sig med Løsagtighed og andet og derfor holdes fra Sakramentet, indtil Herskabet er stillet tilfreds; 4. Forordning om Rug og Mel, som indføres i Riget, med Ordre til at lade dem forkynde paa Tinge, saa enhver kan vide at rette sig efter dem, og siden paase deres Overholdelse, saafremt de ikke selv ville staa til Rette. — Postscriptum: Kongen sender dem yderligere to Forordninger, den ene om Mønten, den anden om Klædedragt, Ædelstene og Perler, med Ordre til ligeledes at lade dem forkynde, hvor det gøres nødvendigt i deres Len, og siden paase Overholdelsen af dem. Da Kongen nu har forbudt alt Tyskøl, skulle de i Købstæderne i deres Len lade gøre den Forordning, at de Personer, der hidtil have forpagtet Tolden af Tyskøl, herefter skulle have Tilsyn med Tolden af Malt og Øl og aarlig gøre Regnskab derfor, saafremt de da ere bosiddende paa Stedet, ere vederhæftige Dannemænd og ere villige dertil; ellers vil Kongen forordne andre i deres Sted. Sj. T. 21, 552 b og 556. K. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot).

— Miss. til Landsdommerne. Kongen sender dem nogle Breve og trykte Mandater, som han med Danmarks Riges Raads Raad har ladet udgaa, nemlig 1. Forordning om Tyskøl; 2. Forordning om dem, der forse sig med Løsagtighed; 3. Forordning om Præstekald; 4. Forordning om Rug og Mel, som indføres i Riget; 5. Forordning om Klædedragt; 6. Forordning om Mønten, med Ordre til at lade dem forkynde paa Landstinget, saa enhver kan vide at rette sig efter dem, og siden holde dem til Stede ved Landstinget, saa de ikke bortkomme. — Axel Urne i Sjælland, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane, Claus Machabæus i Halland, Jens Koefoed paa Bornholm, Jesper Grubbe paa Lolland og Falster, Niels Gaas paa Langeland, Torben Gabrielsen paa Fyen, Niels Krag og Gundi Lange i Jylland. Sj. T. 21, 553. K.

¹ De opregnes alle med deres Len.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i Danmark og Norge. Kongen sender dem hermed to aabne Breve og trykte Mandater, som han med Danmarks Riges Raads Raad har ladet udgaa: 1. Forordning om Præstekald; 2. Forordning om dem, som forse sig med Løsagtighed og andet og derfor holdes fra Sakramentet, indtil Herskabet er stillet tilfreds, med Ordre til at paase deres Efterkommelse, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Dr. Hans Reissener i Sjællands Stift, Dr. Madts Jensen i Skaane Stift, Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift, Dr. Ifver Ifversen Hemmet i Ribe Stift, M. Jens Giødsen i Aarhus Stift, Dr. Hans Vandal i Viborg Stift, M. Christen Hansen i Vendelbo Stift, M. Anders Christensen i Trondhjems Stift, Dr. Niels Pasche i Bergens Stift, M. Lauridts Skau-boe i Stavanger Stift, M. Niels Simensen i Oslo Stift. Sj. T. 21, 553 b. K. Orig. (til Superintendenten i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintendenterne i Aarhus, Ribe og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 81).

— Miss. til Lagmændene i Norge. Kongen sender dem hermed fire trykte Mandater, som han med Danmarks Riges Raads Raad har ladet udgaa: 1. Forordning om Præstekald; 2. Forordning om dem, som forse sig med Løsagtighed og andet og derfor holdes fra Sakramentet, indtil Herskabet er tilfredsstillet; 3. Forordning om Klædedragt; 4. Forordning om Mønten, med Ordre til at lade dem forkynde paa Lagtinget, saa enhver kan vide at rette sig efter dem, og siden holde dem til Stede ved Lagtinget, saa de ikke bortkomme. — Jacob Pedersen i Trondhjem, Jørgen Hendriksen i Nordlandene, Hans Glad i Bergen, Peder Rafn i Stavanger, Tagge Eriksen paa Augdesiden, Lauridts Hansen i Skien, Jacob Hansen i Oslo, Jørgen Skrøder i Tønsberg, Niels Krag i Frederiksstad, Hans Christensen i Vigen og Rasmus Hansen i Oplandene. Sj. T. 21, 554. Udt. i Sj. T. 21, 553. K.

20. Febr. (—). Privilegier for Mikkell Viibe, Borge-mester i København, og Jacob Mikkelsen, Tolder i Køben-havn, paa den af dem anrettede Doolhof eller Skydeplads uden for Vesterport ved København og ved Alvejen derfra til Roskilde. Sj. R. 17, 112 b. (Tr.: KD. II. 648 f.).

20. Febr. (Kbhvn.). Forordning om Mønten. Samtidige Tryk. (Tr.: CCD. III. 641 f. Paus, Forordn. for Norge S. 600 f.).

— Forordning om Klædedragt, Perler og Ædelstene. Samtidige Tryk. (Tr.: CCD. III. 643 ff. Paus, Forordn. for Norge S. 598 ff.).

— Mageskifte mellem Christoffer Galde til Nygaard og Kronen. Sj. R. 17, 114. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Palli Rosenkrantz om at modtage 3 Gaarde i Snesere Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Galde til Nyegaard, nemlig 1 Gaard i Store Røttinge med Skov til 30 Svins Olden og 2 Gaarde i Efven med Skov til 5 Svins Olden, under Vordingborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 556 b. K.

— Miss. til Keye Rantzau om, at den Fange, Christoffer Dybvad, maa faa nødtørftigt Ild og Lys i Fængselet, dog skal der føres flittigt Tilsyn med, at der ikke opstaar Ildebrand eller Skade derved. Endvidere maa Christoffer Dybvad under rigtig Registrering faa sine Bøger, da Kongen vil, at han skal skrive det færdigt i Mathematiken, som Kongen tidligere har befalet ham at skrive. Udt. i Sj. T. 21, 556 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 200 Amer Rinskvind til Kongen, naar der kommer Skibe med Rinskvind i Sundet, og yderligere 200 Amer, hvis der bliver godt Køb paa det. Endvidere skulle de købe 500 Skippd. Danzigerjærn, dog ikke altsammen af ét Skib, men af forskellige Skibe, for at en ikke skal besværes for meget. Sj. T. 21, 556. K.

— Miss. til Alexander Rabe von Papenheim om med det allerførste at erklære sig, om Bønderne i Tutdse Herred, der age Jord til Salpeterhuset i Draxholm Len, ogsaa kunne overkomme at age Ved dertil, og indsende Erklæringen til Kancelliet. K. Udt. i Sj. T. 21, 557.

— Miss. til samme om at give Hændrik Carstensen, Byfoged i Holbæk, der i afdøde Jørgen Daas Tid har været Ridefoged til Holbæk Slot, Ordre til ufortøvet at begive sig til København for i Renteriet at hjælpe med til at gøre Regnskab, da han ved bedst Besked derom. K. Udt. i Sj. T. 21, 557.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre. Da han har indberettet, at der behøves 8000 Mursten til Forfærdigelsen af Salpeterhuset i Draxholm Len, skal han forskrive Murstenene fra de Steder, hvor de kunne faas til en billig Pris, og til saa billig en Pris som muligt slutte Kontrakt med en Murermester, som kan udføre Arbejdet. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Der sendes ham et Missive til Mogens Kaas til Støvringgaard om at skaffe ham den Kalk, som behøves til Arbejdet, naar han sender Skuder efter den, dog kan han lade den skaanske Kalk hente i København. De Faar, Lam, Hons og Æg, som Bønderne i hans Len restere med, skulle Bønderne beholde hos sig, indtil Kongen igen kommer til København med sin Hoflejr. Sj. T. 21, 557. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen vil lade nogle Huse bygge paa Sorø til Forbedring af Skolen, skal han med det allerførste i Klosterets Skove lade hugge Tømmer til Stolper, Fodstykker og andet, som behøves til 100 eller 150 Bindinger Hus, dog skal han paase, at det sker paa Steder, hvor det skader Skoven mindst. K. Udt. i Sj. T. 21, 557 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz. Af hosfølgende Supplikats ville de udførligen kunne erfare, at Indbyggerne i Bierge Herred har klaget over nye Paalæg af Pengeudgifter udover hvad de tidligere have givet. De skulle med det første til Kancelliet indsende Erklæring om de nye Paalæg og den tidligere Tilstand. Sk. T. 4, 354.

— Miss. til Fru Sophie Ulfstand. Da hun i Helsingborg Len har en Bondegaard, kaldet Tincherup, med nogle dertil liggende Fiskerlejer og Gaarden ligger belejligt for Helsingborg Slot, begærer Kongen den til Mageskifte og anmoder hende om snarest at erklære sig til Kancelliet om, hvor hun begærer Vederlag for Gaarden. Sk. T. 4, 354 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kaldet i Lunde i hans Len er ledigt og at Sognemændene ikke kunne enes om Kaldet, skal Holger Rosenkrantz i Forening med Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, indsætte Hr. Jens Ollufsen, forhen Sognepræst ved Aasmark Gaard paa Laaland, i Lunde Kald og paase, at Hr. Jens forestaar Kaldet retsindigt i alle Maader. F. T. 3, 589.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Hans Mikkelsen. Da

Kongen af Embedsmand paa Odensegaard Holger Rosenkrantz til Rosenholms Beretning har erfaret, at St. Knuds Kirke i Odense skal være i en 3000 Rdlrs. Gæld, og nok kan tænke sig, at Kirken ingensinde kan betale denne Gæld, medmindre han vil bevilge Midler dertil, har han, for at Kirken en Gang kan komme af med Gælden og siden blive holdt vedlige af den til Kirken henlagte Indkomst, bevilget, at alle Kirker i Fyens Stift, der have Formue, skulle kontribuere dertil. De skulle derfor paalægge Kirkerne over hele Fyens Stift at kontribuere dertil, enhver efter sin Formue, saa de 3000 Rdlr. med resterende Rente med det allerførste kunne blive afbetalt. Pengene skulle tilstilles Holger Rosenkrantz, der siden skal gøre Regnskab for dem. F. T. 3, 589.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Gambtofte Tiende, som er henlagt til Underhold for Konrektoren i Odense, er bortfæstet af den forrige Rektor, der imidlertid ikke havde Magt til at bortfæste den for længere Tid, end han selv havde den til Underholdning. Holger Rosenkrantz skal derfor lade tale derpaa, saa vidt Lov og Ret kan medføre, og siden hjælpe med til at bortfæste Tienden til den, der vil give mest for den, da saavel Fæstet som Afgiften er henlagt til Konrektorens Underhold. Da det er berettet Kongen, at Bispens Residens i Odense er forfalden og at der behøves 300 Rdlr. til dens Reparation, bifalder Kongen, at disse 300 Rdlr. anvendes til Residensens Reparation, dog skal Holger Rosenkrantz paase, at de ikke anvendes til andet, end hvad der er nødvendigt. Da Nesby Mølle i Odensegaards Len med ringe Bekostning paany er opbygget og forhojet til sin gamle Landgilde, bevilger Kongen, at Bekostningen maa blive godtgjort i Renteriet, saa vidt den nøjagtigt kan bevises, ligesaa hvad der efter rigtige Beviser findes at være bygget paa Stalden paa Odensegaard, som Kongen mundtlig har befalet ham at opbygge, hvilke to Poster han maa føre til Udgift i sit Regnskab. Kongen har bevilget, at der maa godtgøres ham 6 slette Mark for hver Td. Havre, som Kongen har modtaget af hans Tjener i Flensborg. F. T. 3, 590.

21. Febr. (—). Mageskifte mellem Olstrup Kirke

og Kronen. Sj. R. 17, 117¹. (Se Kr. Sk. under 15. April 1623).

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da den Gaard i Nøbølle i Vordingborg Len, som Kongen for nogen Tid siden² tilskiftede sig af Christoffer Galde til Nygaard, skal være sat saa højt i Landgilde, at ingen vil fæste den, skal Palli Rosenkrantz forhøre sig om en dygtig Bondekarl, der vil fæste den, og lade ham faa den for den Landgilde, som Christoffer Galde tidligere har bortfæstet den for, hvilket er 2 Pd. Byg og ¹/₂ Td. Havre, derimod skal der gøres den Ægt og Arbejde, som Gaarden efter Palli Rosenkrantz's Mening kan taale. Sj. T. 21, 557 b. K.

— Miss. til Axel Urne. Da han har indberettet, at Hafve Mølle ved Ringsted Kloster skal være meget brøstfældig og at der mangler adskilligt paa den, bevilger Kongen, at han dertil maa skaffe og lade istandsætte hvad der er nødvendigt, saaledes som der plejer at istandsættes paa Kronens Møller paa Kronens Bekostning, og føre det til Udgift i Regnskabet. K. Udt. i Sj. T. 21, 557 b.

— Miss. til Ernst Normand og Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at 2 Gaarde i Vordingborg Len, den ene i Ugledige, den anden i Boerup, som Olluf Pedersen og Jens Hansen bo paa, ligge til Antvorskov Slot, hvor de ogsaa til stor Besværing for dem maa yde deres Landgilde og anden Rettighed. Da disse 2 Gaarde ligge saa langt borte fra Antvorskov Slot og heller ikke godt kunne undværes fra Vordingborg Slot, skulle de begge i Forening udse 2 andre Gaarde i Vordingborg Len, som bedre kunne undværes fra dette Len og henlægges under Antvorskov i Stedet for de ovennævnte 2 Gaarde. De skulle siden lade dette indskrive i Jordebogen. Sj. T. 21, 557 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland. Da Kongen vil lade en Kirke opbygge i Christianstad, men Kirkerne i Skaane ikke formaa at bidrage noget dertil, fordi de skulle udrede en stor

---

¹ Udenfor er skrevet: NB. Anno 1623 den 15. [Aprilis] blef dette mageskifte forandrit formedelst nogen forseelse skyld, som derudi er af lensmandens uvidenhed foraarsagit.   ² 7. Juni 1616.

Sum Penge til Genopbygningen af den for nogen Tid siden afbrændte Halmstad Kirke, har Kongen bestemt, at enhver Kirke i Sjælland skal give Fjerdeparten af sit Forraad til Kirken i Christianstad, hvorfor Lensmændene med det allerførste skulle indkræve Fjerdeparten af enhver Kirkes Forraad af Kirkeværgerne og siden levere det til Renteriet i København mod rigtig Kvittans derfor. Sj. T. 21, 558 b. K. Orig. (t. Hr. Kristian Friis, Lensmand paa Kbhvns Slot).

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Naar Lensmændene i Sjællands Stift sende dem en Sum Penge, som Kirkerne have bidraget til Christianstads Kirkes Bygning, skulle de, efterhaanden som Pengene komme ind, sende disse til Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len. Sj. T. 21, 558. K.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Kongen med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkning har bestemt, at Maribo Klosters Indkomst skal anvendes til andet Brug end hidtil, hvilket foraarsager, at Jomfruerne i Klosteret maa begive sig derfra, og da Jomfru Ingeborg Norby paa Grund af sin store Alder maa ligge helt til Sengs og hverken skal have Vid eller Forstand, skal han skaffe hende et Kammers til Leje hos en god, ærlig og fin Borger i Maribo og slutte Kontrakt med Borgeren om, at denne skal skaffe Jomfru Ingeborg Norby og en Pige, der skal passe hende, hvad de maatte behøve, saalænge Jomfru Ingeborg Norby lever, for følgende Genant: 60 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 6 Lam, 6 Gæs, 26 Par Høns og 20 Læs Ved, hvilken Genant aarlig skal leveres Borgeren af Maribo Kloster eller af det, der kommer i Stedet for, saalænge Jomfru Ingeborg Norby lever. Sj. T. 21, 558. K.

— Forleningsbrev for Jomfru Lisebet Skinkel, Jomfru Berte Skinkel og Jomfru Sophie Lindenov, der have været blandt Jomfruerne i Maribo Kloster, men nu, efterat Kongen med Danmarks Riges Raads Samtykke har bestemt, at Klosterets Indkomst skal anvendes til andet Brug end hidtil, have maattet begive sig derfra, paa noget Gods i Fyen, nemlig 3 Gaarde i Skambye, 1 Gaard Bolmer¹ og 1 Gaard Bla-

---

¹ Bolmerød, Skam H.

strup¹ i Skam Herred, 1 Gaard i Askebye i Skoufbye Herred, 1 Gaard i Lunde, Lunde Mølle og 1 Vænge, 5 Gaarde i Vofvidstrup² og 1 Gaard i Vandtunge i Salling Herred og 1 Gaard i Videbye³ By og Sogn i Vindings Herred, at nyde og beholde, saalænge de ere ugifte. Derefter skal Godset igen komme under Maribo Kloster til det Brug, hvortil dette nu skal anvendes. De 3 Jomfruer maa skifte Godset mellem sig, som de selv synes og kunne enes om. F. R. 3, 301.

21. Febr. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jomfru Anne Basse, der har været blandt Jomfruene i Maribo Kloster, men nu har maattet begive sig derfra, da Kongen med Danmarks Riges Raads Samtykke har bestemt, at Maribo Klosters Indkomst skal anvendes til andet Brug end hidtil, paa følgende Gods i Riberhus Len: 1 Gaard og 1 Bol i Ore⁴ By og Sogn og 1 Gaard og 2 Bol i Gederup i Faborre Sogn i Skads Herred og 2 Gaarde i Stenderup i Føfling Sogn i Malte Herred, at beholde, saalænge hun sidder ugift. [Med Artikl. 16 og 18]. J. R. 7, 354 b. K.

— Ligelydende Forleningsbrev for Jomfru Sare Heidenstrup paa 1 Gaard i Huenne, Christen Munks Part i 1 Gaard i Nors By, Vordinggaard og 1 Bol i Darm i Sønder Herred i Jylland. Udt. i J. R. 7, 356. K. (i Udt.).

— Ligelydende Forleningsbrev for Jomfru Mergrette Brand paa 1 Gaard i Stenderup i Føfling Sogn, 1 Gaard i Bobel og 1 Gaard og 1 Gadehus i Holleskouf i Malte Herred i Riberhus Len. Udt. i J. R. 7, 356 b. K. (i Udt.).

— (**Haderslevhus**). Miss. til Christofver Ulfeldt. Af hoføjede Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad nærværende Præstemand, Hr. Laurits Krøeger, Sognepræst til Aastrup, paa egne og Søskenes Vegne har suppliceret angaaende en Arv, som er tilfalden dem paa Gulland efter en Præstemand, afdøde Hr. Hans Christofversen, Sognepræst til Hammer og Øye Sogne. Naar Hr. Laurits har gjort bevisligt for Christofver Ulfeldt, at han og hans Søskende ere de rette Ar-

¹ Blastrup, Lunde H. eller muligvis Bastrup, Skamby S., Skam H.
² Vøjstrup, Salling H.   ³ Vistnok Viby, Vends H.   ⁴ Aarre, Skads H.

vinger, skal Christofver Ulfeldt efter Landets Lov hjælpe ham til uden lang Proces at faa hvad han med Rette er berettiget til. Sk. T. 4, 354 b.

21. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Manderup Parsberg og Otte Skeel. De have efter Kongens Befaling ladet 2 Kvindepersoner i Aalborg, Dorrete Jensdatter og Elle Nielsdatter, tiltale med Retten og ladet rette over dem. Da der er gaaet adskillig Bekostning med hertil, bevilger Kongen, at denne maa tages af den Boslod, der tilfalder Kronen efter dem, og at de Huse og det Boskab, der saaledes tilfalder Kronen, skal sælges efter Vurdering saa dyrt som muligt; naar Bekostningen er betalt, skal Resten føres til Indtægt for Kronen. Da Envold Clemendsen, forhen Slotsfoged paa Aalborghus [er bleven dømt] for nogen Modvillighed, som han har begaaet, da nogle Vidnesbyrd i denne Sag ere blevne forhørte, og hans Slægt og Venner nu tilbyde at ville afsone hans Forseelse hos Kongen, skulle de erklære sig til Kongen om, hvor meget disse i det højeste ville udgive for ham for hans Forseelse. J. T. 7, 65.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Oluf Rosensparre faa 8 Læster Kalk, naar han sender Skuder efter dem. Udt. i J. T. 7, 65 b.

23. Febr. (—). Miss. til Fru Else Grubbe. Da hun i Aar ikke til Omslaget eller i rette Tid har betalt Renten af de 8000 Rdlr. in specie, som hun efter sit Brev skylder Kongen, befales det hende nu straks at gøre klart for Renten i Renteriet, eftersom Rentemestrene kræve den af hende efter Omslags Brug og Vis, da hun har vist sig forsømmelig og ikke har betalt Renten i rette Tid. Sk. T. 4, 355.

— Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne. Da Fru Else Grubbe til Ingelstedgaard, Joachim Bülow's Enke, ikke i rette Tid har betalt Renten af de 8000 Rdlr. in specie, som hun efter sit Brev skylder Kongen, skulle de efter Omslags Brug og Vis paa Kongens Vegne kræve dobbelt Rente af Hovedsummen af Fru Else Grubbe, fordi hun ikke i rette Tid har betalt Renten. K. Udt. i Sj. T. 21, 558 b. Orig.

— Miss. til Jacob Lykke og Niels Arenfeldt. Da de med flere gode Mænd have sagt god til Kongen for Otte Christopher Rosenkrantz til Boller for 3000 Rdlr. in specie

Hovedstol og Renten deraf, og da Kongen nu har opsagt Otte Christopher Rosenkrantz disse Penge til førstkommende Omslag i Kiel in octavis trium regum, paabydes det dem alvorligt, at de, hvis Pengene ikke, efter Hovedbrevets Indhold, blive betalte til Omslaget enten af ham eller af dem som Forlovere, straks skulle inddrage i et ærligt Herberg i Kiel, som Kongens Statholder skal tilkendegive dem, holde et adeligt Indlager der og ikke under nogen Undskyldning drage ud derfra, førend de 3000 Rdlr. in specie Hovedstol med resterende Renter og anden Skade er bleven betalt Kongen, saaledes som det er i Overensstemmelse med Hovedbrevet. De maa vide at rette sig herefter og tage sig i Vare for Skade. J. T. 7, 65 b.

23. Febr. (Haderslevhus). Ligelydende Miss. til Falk Lykke som Forlover for hans Søster, Jomfru Mette Lykke, for 750 Rdlr. in specie om at holde Indlager i København, saafremt han undlader at betale. Udt. i J. T. 7, 66.

— Miss. til Otte Christopher Rosenkrantz. Da Kongen nu selv vil bruge de 3000 Rdlr. in specie, som han for nogen Tid siden mod nøjagtige Forlovere har laant af Kongen, befales det ham nu til førstkommende Omslag in octavis trium regum [13. Jan.] uden Forhaling eller Forsømmelse at betale de 3000 Rdlr. Hovedstol med resterende Rente i Kiel til Kongens Statholder eller Omslagsforvalter, saa Kongen ikke skal blive nødt til at lade Pengene indkræve ved Indmaning eller Middel af hans Forlovere. J. T. 7, 66.

— Ligelydende Miss. til Jomfru Mette Lykke om til førstkommende Termin at betale 750 Rdlr. in specie paa det Sted, som hendes Hovedbrev paa Summen lyder paa. Udt. i J. T. 7, 66.

— Miss. til Niels Gyldenstjerne. Han har til Fru Eline Marsvin til Ellinsborg, Knud Ruds Enke, udgivet sine Breve og Segl paa 30,000 Rdlr. in specie for et Stykke Gods, som han har købt af hende, og Brevene lyde paa, at Pengene skulle betales 20. Dag Jul, ligesom der ogsaa til samme Tid skal gøres klart for Renten. Da Fru Eline Marsvin har afstaaet disse Penge til Kongen og tilstillet denne Niels Gyldenstjernes Breve og Forvaring derpaa, skal Niels Gyldenstjerne rette sig efter at betale Kongen de 30,000 Rdlr. med Renter til førstkommende 20. Dag Jul eller, hvis det falder ham

for besværligt at betale Summen til den Tid, da lade Brevene paa Summen med nøjagtige Forlovere forandre, saa de komme til at lyde paa Kongen og paa Betaling til Fabiani et Sebastiani Dag [20. Jan.] enten i København eller et andet Sted i Riget eller til Kieler Omslag, ligesom ogsaa paa Klargøring for Renten, naar Summen bliver opsagt af Kongen. Han skal rette sig herefter, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at lade Summen indkræve hos ham ved Indmaning eller andre Midler. F. T. 3, 592.

24. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Knud Gyldenstjerne, Otte Skeel og M. Christen Hansen. Denne Præstemand, Hr. Jens Christensen, Sognepræst til Vang og Tuorup Sogne i Thye, har berettet, at han tiltales for Retten for Søndagen [24. Sept.] før sidste St. Mikkels Dag i Tuorup Kirke at have givet en af sine Sognemænd, Jørgen Nielsen i Feregaard, hans Hustru og deres Børn og Tjenestefolk, ialt 9 Personer, Mjød af Kalken i Stedet for Vin, da de kommunicerede og vare til det hellige Sakramente, saaledes som de have vidnet til Tinge og med Ed bekræftet. Præsten benægter dog ikke alene dette, men mener ogsaa ved Vidnesbyrd og adskillige Omstændigheder at kunne bevise, at han ikke med Billighed bør mistænkes for en saadan Gerning og lide derfor. Kongen har nu bestemt, at de i Forening skulle forhøre og paadømme denne Sag, og befaler dem ved første Lejlighed at indstævne Sagen og alle de deri interesserede Parter i Rette for sig paa et belejligt Sted og nøje overveje de Vidnesbyrd, der allerede ere førte eller endnu kunne føres og produceres for dem, hvilket skal staa begge Parter frit for, for at Sagen bedre kan komme for Dagen. Efter nøje Overvejelse af Vidnesbyrdene og de andre Omstændigheder skulle de dømme endeligt i Sagen, om Præstemanden er skyldig og hvad han i saa Fald bør lide derfor eller om han bør være fri. J. T. 7, 66 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade Bryggerhuset paa Helsingborg Slot istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 355 b.

28. Febr. (Segeberg). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen er bange for, at den Sum Penge, som han skal have herover, og som nu i nogen Tid har været i Korsør, endnu skal

være dér, fordi Pengene ikke bekvemt kunne føres over Færgestedet, skal Ernst Normand selv begive sig til Korsør og sørge for, at Pengene straks komme over, selv om de skulle føres over paa Baade; han skal paase, at der ikke kommer for mange Penge og andet Tøj og Folk paa hver Baad, saa disse blive forlossedede, og at Baadene blive forsynede med gode forstandige Folk, saa Pengene straks kunne komme frem, da det er Kongen storligen magtpaaliggende. Sj. T. 21, 558 b. K.

2. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har af hans Erklæring og den indskikkede Dom over Hans Cosmus, Kaptejn i Fyen, erfaret, at denne er bleven frikendt af Krigsretten for de Besværinger, som Bønderne under hans Kompagni have fremført over ham, fordi Klagerne ikke mødte, maaske fordi Rejsen til Viborg faldt dem altfor besværlig. Det befales ham derfor at lade Krigsretten holde i Fyen af de 3 eller 4 nærmeste Kompagniers Officerer, indstævne Klagerne endnu en Gang og lade gaa derom, hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 67.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks at lade udskrive nogle dygtige og til Kongens Arbejde tjenlige Murermestre og Pligtskarle i Købstæderne i deres Len og sende dem til Frederiksborg Slot saa snart som muligt. — Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 1 Murermester og 5 Pligtskarle; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Murkarl og 6 Pligtskarle; Ernst Normand [Antvorskov Len] 6 Pligtskarle; Keye Rantzau [Kallundborg Len] 4 Pligtskarle; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 1 Murkarl og 8 Pligtskarle; Mogens Pax [Roskilde Len] 3 Pligtskarle; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 3 Pligtskarle; Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 5 Pligtskarle; Hr. Anders Sinklar [Landskrone Len] 3 Pligtskarle; Holgier Rosenkrantz [Odensegaards Len] 4 Pligtskarle; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 2 Pligtskarle; Otte Brahe [Koldinghus Len] 4 Pligtskarle; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 5 Pligtskarle; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 5 Pligtskarle, Eske Brock [Dronningborg Len] 2 Pligtskarle; Laurits Lindenov [Aarhus Len] 2 Pligtskarle; Reinholt Heidenstrup [Stjærholm Len] 1 Pligtskarl; Mogens Kaas [Mariager Kloster] 1 Pligtskarl; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 2 Pligtskarle. Sj. T. 21, 559. K.

7. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at ind-

tage Peder Hansen, Søn af Hans Vandel, Borgemester i Aalborg, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 559.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Skaane, Halland og Blekinge. Da Kongen har ladet Krigsordinansen i Skaane, Halland og Blekinge forandre, skulle de igen lade de Bønder, der tidligere have været udskrevne til at holde Soldater, men nu ere blevne fri derfor, indskrive i Jordebogen, saaledes som de tidligere have været indførte deri. Hvis nogle af dem ere komne fra deres Gaarde paa Grund af Armod eller anden saadan Aarsag og de nu igen begære at faa deres Gaarde, skulle Gaardene restitueres til dem uden Pengeudgift i nogen Maade og med samme Frihed og Rettighed, hvormed de tidligere have haft dem, dog vil Kongen, at Officererne skulle beholde de Gaarde, som ere udviste dem. Sk. T. 4, 355 b.

9. Marts (Haderslevhus). Miss. til Manderup Parsberg. Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, har berettet, at han ikke nær kan svare den Sum Penge, som han har udlovet for Accisen af Tyskøllet, blandt andet fordi Borgemestre og Raad i Aalborg have ladet det Øl, som kom ind i Byen, taksere saa lavt, at han ikke kan naa at faa den Accise deraf, som han efter Kongens Forordning burde have, saaledes som han selv nærmere kan berette. Manderup Parsberg skal i den Anledning lade Borgemestre og Raad i Aalborg tiltale ved Retten og tage Dom over dem, om de ikke ved deres Taksation have handlet til Præjudits for Kongens Told og Rettighed og til ulidelig Skade for Tolderen, saa de bør staa til Rette derfor. J. T. 7, 67.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at holde Havre, Hø og Strøelse i Forraad til Kongens Heste og at lade Berideren Wentzel Rothkirch spise paa sit Kammer, medens han opholder sig der [Skanderborg]. Udt. i J. T. 7, 67 b.

— Miss. til Tønne Friis. Kronens Bønder i Hillersleuf Herred have berettet, at der er svoret Hærværk over dem og at de derved have forbrudt deres Fæste og ere blevne sagte fra deres Gaarde, fordi de have siddet overhørig med

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

Pløjning. Kongen tillader nu, at han aftinger deres Forseelse med dem og lader dem beholde deres Gaarde. J. T. 7, 67 b.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe om at erklære sig, om de 2 Gaarde i Torebye, som Eiller Gyldenstjerne begærer til Mageskifte for den Gaard, Kongen har faaet af ham, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet [Aalholm]. Udt. i Sm. T. 6, 175. Udt. i F. T. 3, 593 (her overstreget).

— (**Haderslevhus**). Fortegnelse paa den Rostjeneste, som Lensmændene i Danmark skulle lade møde i Kolding den 1. Maj: Hr. Christian Friis af Københavns Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Christoffer Basse af Kronborg og Frederiksborg Len 2 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Mogens Pax af Roskilde Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Knud Urne af Trygvelde Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Palli Rosenkrantz af Vordingborg Len 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Ernst Normand af Antvorskov Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Keye Rantzau af Kallundborg Len 3 Kyrasserer og 2 Arquebuserere; Olluf Rosensparre af Draxholm Len 2 Kyrasserer og 2 Arquebuserere; Allexander Papenheim af Holbæk Len 1 Kyrassér; Frederik Reedtz af Svenstrup Len 1 Kyrassér; Peder Basse af Møn 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Jacob Ulfeldt af Nyborg Len 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Holgier Rosenkrantz af Odense Len 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Envold Kruse af Langeland 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Marquord Bilde af Rugaard Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Corfidts Rud af Hindtsgafvel Len 1 Kyrassér; Jørgen Brahe af Hagenskouf Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Fru Elline Marsvin af Dallumb Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Hr. Albret Skeel af Ribe Len, Manderup Parsberg af Aalborg Len, Eske Brock af Drotningborg Len og Christian Holck af Silkeborg Len hver 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Ifver Juel af Bøvling Len 2 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Hr. Jørgen Skeel af Kalø Len og Lauridts Lindenov af Aarhusgaards Len hver 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Hr. Uldrik Sandberg af Lundenæs Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Mogens Kaas af Mariager Len 2 Kyrasserer og 2 Arquebuserere; Tønne Friis af Ørum Len 2 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Christoffer Gersdorff af Lønborg Len 1 Kyrassér; Laurids Ebbesen af Skanderborg Len 2 Kyras-

serer og 1 Arquebuserer; Knud Gyldenstjerne af Hald Len 3 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Otte Brahe af Kolding Len 2 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Godtsløf Budde af Børglum Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Otte Skeel af Dueholm Len 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Tygge Brahe af Skivehus Len og Claus Daa af Vestervig Len hver 2 Kyrasserer og 1 Arquebuserer; Anders Friis af Segelstrup Len og Reinholt Heidenstrup af Stjernholm Len hver 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer; Hr. Anders Bilde af Helsingborg Len, Sigvort Grubbe af Malmø Len, Tagge Thott af Sølvitsborg Len og Mogens Gyldenstjerne af Varberg Len hver 3 Kyrasserer og 2 Arquebuserere; Otte Marsvin af Christianstad Len 2 Kyrasserer og 2 Arquebuserere; Hr. Anders Sinklar af Landskrone Len, Falk Lykke af Christianopol Len, Erik Rosenkrantz af Halmstad Len og Holgier Rosenkrantz af Laugholm Len hver 1 Kyrassér og 1 Arquebuserer. — Summa Summarum 89 Kyrasserer og 51 Arquebuserere. — 140. Sj. T. 21, 570 (her udateret). Orig. (t. Hr. Kristian Friis, Lensmand paa Kbhvns Slot).

10. Marts (Haderslevhus). Miss. til Reinholt Heidenstrup om at lade 2 af sine Folk og Heste, vel stafferede med deres Gevær, den ene en Kyrassér, den anden en Arquebuserer, møde i Kolding den 1. Maj. Udt. i J. T. 7, 68.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen i de forløbne Aaringer ved sin fuldmægtige Kaptejn og udsikkede med Guds Hjælp har ladet opsøge og fundet et nyt Landskab, skal Manderup Parsberg hos Kongens Undersaatter i Nibe, Skagen og de andre Fiskeørlejer deromkring, hvor Fiskeriet i nogle Aars Tid har slaget sig, forespørge, om nogle Mænd eller Kvinder have Lyst til at følge med det Skib, som Kongen med det allerførste agter igen at sende did, og nedsætte sig der. Hvis han faar nogle, der ville gøre det, skal han fragte Skuder, der med det første kunne føre dem til København, hvor de skulle blive modtagne af Kongens Kaptejn Jens Munk og faa tilbørlig Underholdning. J. T. 7, 68.

— Miss. til Mogens Kaas om for den sædvanlige Pris at lade Christoffer Basse [Frederiksborg] og Borgemestre og Raad i Helsingør faa saa megen Kalk, som de behøve. Udt. i J. T. 7, 68.

— Miss. til Christoffer Basse. Som han vil se af medføl-

gende Befaling, har Kongen givet Mogens Kaas Ordre til at skaffe Kalk til Bygningen af Muren omkring Helsingør. Han skal i Forening med Borgemestre og Raad i Helsingør give Borgerskabet Tilhold om at rette sig derefter og have Sten i Forraad, K. Udt. i Sj. T. 21, 559 b.

13. Marts (Koldinghus). Miss. til Ritmestrene. Kongen har givet Lensmændene i Riget Ordre til, at enhver af dem skal sende et Antal Ryttere, velstafferede med Heste, Harnisk og Gevær, til Kolding til 1. Maj for at tage Vare paa Kongen selv. Da Kongen er til Sinds at ville give disse Folk den samme Gage, naar de rykke op herfra udad, som han ellers har lovet at give de fremmede, han lader hverve, skulle de tilkendegive de Lensmænd, der pleje at holde deres Rostjeneste under deres Kompagnier, dette og endvidere erindre dem om, at de ere tiltænkte med enhver Kyrassér at fremsende og holde en Bedit eller lille Hest, ligesom de ogsaa skulle udstaffere deres Folk med Bagage og anden saadan Nødtøft, at de kunne fortjene saadan Besolding og en Tid lang varetage Tjenesten. De skulle ogsaa selv rette sig herefter med deres Folk. K. Sj. T. 21, 559 b.

— Miss. til Manderup Parsberg angaaende nogle Breve, som han skal underskrive og forsegle og straks derefter sende til Kongen. Udt. i J. T. 7, 68 b.

14. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af M. Pofvel Pofvelsen, Sognepræst i Kolding, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 560.

15. Marts (—). Miss. til nedennævnte Ritmestre over alt Danmark om at lade de Lensmænd, der gøre deres Rostjeneste under deres Fane, vide, at enhver Kyrassér, de fremsende, skal have og føre et blaat Felttegn over sit Harnisk, saafremt han ikke vil anses for Fjende, medens en Arquebuserer skal have en lyseblaa Ridekjortel med hvide Striber paa med sig til at føre over sit Harnisk. Paa Hovedet skulle de have Stormhuer, ellers gemenlig kaldet Potter. — Hr. Jørgen Skeel, Hr. Uldrik Sandberg, Knud Gyldenstjerne og Corfids Rud med det Kompagni, de hidtil have været Ritmestre over, Fredrik Reedtz over det sjællandske Kompagni, Tage Thott over det

skaanske Kompagni, Holger Rosenkrantz over det hallandske Kompagni. Sj. T. 21, 559 b. K.

15. **Marts (Koldinghus)**. Miss. til Otte Brahe Stensen om at paatage sig Værgemaalet for Fru Sophie Krafse, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende hvad billigt og ret er. Udt. i Sj. T. 21, 560.

— Miss. til Christofver Ulfeldt om at lade Borckart Harn, Borger i Kolding, tilforhandle sig 2000 Fod gullandske Sten paa Gulland og lade ham udføre dem. Udt. i Sk. T. 4, 356.

— Miss. til Claus Daa [Vestervig Kloster] om at lade en Kyrassér og en Arquebuserer møde i Kolding den 1. Maj. Udt. i J. T. 7, 68.

— Miss. til Mogens Kaas. Johan Mur, Kaptejn her i Lenet, har henvendt sig til Kongen for at faa at vide, hvorledes der skal forholdes med ham. Da han er beskyldt for at have øvet forskellige Stykker mod de Bønder, han har under sig, skal Mogens Kaas søge om Vidnesbyrd angaaende den Sag, dog paa lovlig Vis, saaledes at der gives ham Varsel. Siden skal han lade Sagen komme for Krigsretten for at blive paadømt der, tage Dom over Johan Mur og sende den til Kongen, der saa vil erklære sig nærmere derpaa. J. T. 7, 68 b.

— Miss. til Otte Brahe om at lade Las Offersen, der har lidt Skade ved Ildebrand, være fri for 1 Aars Landgilde og lade ham faa nogen Hjælp af Skovene. Udt. i J. T. 7, 68 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Han har indberettet, at Vinduerne og Taget paa Stiernholm ere meget bygfældige og nødvendigvis maa istandsættes. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvor meget Istandsættelsen af Vinduer og Tag stykkevis vil koste med Arbejdsløn og andet, hvorefter han skal faa nærmere Resolution. Da Kronens Tjener, Thomis Jostsen i Hatting i hans Len, for nogen Tid siden har faaet stor Skade af Ildebrand straks efter at Gaarden var bleven fæstet til ham, skal Reinholt Heidenstrup fritage Thomis Jostsen for 2 Aars Landgilde og 3 Aars Ægt og Arbejde, hvilket skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. Da nogle Kronens Tjenere i hans Len, der ere udskrevne for at holde Soldater, have sagt deres Gaarde op og ikke ville

holde Soldater mere, skal Reinholt Heidenstrup tage Dom over dem, om de ikke have forbrudt deres Fæste og om de ere skiltes saa lovligt fra deres Gaarde, som det burde sig. Han skal aarlig levere de 200 Tdr. Havre, som hans Formand Ernst Normand har faaet Befaling til aarlig at sende til København. J. T. 7, 68 b.

15. Marts (Koldinghus). Miss. til Jens Mogensen til Sindinggaard og Erik Juel til Hundsbek. Da Henrik Lange til Oldagger har begæret 2 Ribe Hospital tilhørende Gaarde, den ene i Deibierg, den anden i Sandagger, til Mageskifte for 2 af sine Gaarde, den ene i Libstrup, den anden i Seden¹, i Skadts Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 69.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at skaffe Reinholt Heidenstrup 2 Mølleaksler samt Bøgebjælker, Bøgebuller, Bøgestolper og Stibord til Bygholms Mølle. Endvidere skal han lade Thomis Jostsen faa det nødvendige Tømmer til Genopbyggelsen af hans afbrændte Gaard. Udt. i J. T. 7, 70.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Han har forebragt Kongen, at en Mand i hans Len, Hans Giordsen i Klakeren, Knud Galts og hans Medarvinger til Palsgaards Tjener, har forholdt sig helt ukristeligt mod sin Hustru Maren Jørgensdatter, jaget hende fra sig og endnu ikke bedret sig i sit onde Forsæt mod hende, saa hun nu har været borte fra ham paa ottende Aar, hvorfor han ogsaa af Kapitlet i Aarhus, for hvem Sagen har været indstævnet, er bleven dømt til at straffes af sin Øvrighed. Da hans Øvrighed, Knud Galt, der efter Loven og Recessen burde tiltale og straffe ham, har henstillet hans Forseelse og derfor velfortjente Straf til Kongen, og Reinholt Heidenstrup i den Anledning har forespurgt, hvorledes der skal forholdes dermed, befales det ham at lade Hans Giordsen tiltale ved ordentlig Proces, tage Dom over ham, om han ikke for sit forargelige Levnet bør straffes med Fængsel, Arbejde eller anden Straf og tillige paa sin Formue, og siden rette sig efter den lovlige Dom, der erhverves over ham. J. T. 7, 70.

— Miss. til Otte Brahe. Da det er forebragt Kongen, at

¹ Sædden, Skads H.

nogle af Borgerne i Vejle understaa sig til at tække deres Huse med Straatag, hvilket er til stor Fare for hele Byen, skal han foreholde Borgerne i Vejle, at de altid herefter skulle tække deres Huse med Tagsten, lade det Straatag, som allerede er lagt paa, tage af inden en bestemt Tid, som han skal forelægge dem, og lægge Tegl paa i Stedet. Hvis nogle findes ulydige, skal han lade Straataget rive ned og desuden lade dem straffe for Ulydighed. J. T. 7, 70 b.

15. Marts (Koldinghus). Miss. til Hr. Albret Skeel. Han skal i Ribe og Varde tilforordne dem, der oppebar Accisen af det fremmede Øl, som blev forhandlet i Byerne, før end Ølaccisen for nylig blev bortforpagtet til en anden, til at oppebære den nu paabudte Accise af Danskøl, saafremt de da ere vederhæftige, eller ogsaa andre vederhæftige Mænd. J. T. 7, 70 b.

16. Marts (—). Miss. til Hans Pogwisch om til førstkomende 1. Maj at overtage Hindsgaufvel Len og til 1. Maj lade en Kyrassér af Lenets Rostjeneste møde i Kolding, hvorom Corfits Rud tidligere har faaet kongeligt Missive. Udt. i F. T. 3, 593.

— Miss. til Mogens Kaas om at undersøge, hvorvidt der under hans Regiment i Jylland eller i Fyen findes nogen, der for god Gage godvillig vil tjene i anden Kongens Krigstjeneste, og straks indsende en Fortegnelse over dem, der ville gøre det. Udt. i J. T. 7, 71.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviserske Anne Mortensdatter over Bendt Jensen i Ugerløf¹ ved Frederiksborg Slot. Han skal hjælpe hende til Rette, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. Sj. T. 21, 560.

— Miss. til Christofver Ulfeldt om for Betaling at lade Peder Christofversen faa en eller to Skibsladninger gullandske Sten paa Gulland, naar han har erlagt Kongens Retlighed. Udt. i Sk. T. 4, 356 b.

---

¹ Formentlig Uggeløse, Lyng-Frederiksborg H.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Fru Anne Brock til Brandslykke, Erik Mormands Enke, har berettet, at hendes afdøde Søn Maarten Mormand er kommen i Løfte for Jacob Ulfeldt til Selsøe for 5000 Rdlr., og hun har i den Anledning begæret, at Kongen vil forordne en af sine gode Mænd til at være hendes Forsvar i den Sag og hjælpe hende til Betaling og Udlæg. Det befales Knud Gyldenstjerne at være hendes Forsvar i den Sag og hjælpe hende til Betaling og Udlæg for den Skade, som hun har lidt eller herefter kommer til at lide, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 7, 71.

22. Marts (—). Miss. til Hr. Anders Bilde og Otte Marsvin om at hjælpe Kongens Renteriskriver og Smed, der ere sendte over til Skaane for at købe Heste, med at faa Hestene til en rimelig Pris og skaffe dem hvad de maatte have fornøden til Hestene. Udt. i Sk. T. 4, 356 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at erklære sig paa Margrete Marcusdatters Supplik over ham og snarest indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 4, 356 b.

23. Marts (—). Kvittans til Toldere og Toldskrivere i Helsingør paa ét Aars Regnskab fra Nytaarsdag 1620 til Nytaarsdag 1621. Udt. i Sj. R. 17, 118.

24. Marts (Frederiksborg). Miss. til Jacob Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at han resterer med en Del af Afgiften af den visse Indkomst til Lund Gaard paa Mors og af Jegenøe og med Regnskabet for den uvisse Indkomst for den Tid, han har været forlenet med samme Gaard. Det befales ham at gøre op i Renteriet for begge Parter inden 14 Dage efter Paaske og betale hvad han bliver skyldig, baade Hovedsum og Renter. Sker det ikke, skal han uden nogen Undskyldning indstille sig i Fortunen i København 14 Dage efter Paaske og ikke drage ud derfra, førend han har tilfredsstillet Kongen. J. T. 7, 71.

25. Marts (—). Aab. Brev om, at Laurits Knudsen, barnefødt i Assens, der en Tid lang har været i Tugthuset, maa være fri og opholde sig, hvor han vil og han bedst med Ære kan ernære sig. Udt. i F. T. 3, 593.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Da Kongen,

der for nogen Tid siden¹ har givet ham Ordre til at hugge Stavere til 400 Læster Tønder, har erfaret, at saadanne Stavere ikke kunne skaffes, skal han i Kronens Skove i sit Len [Stavanger] lade hugge 10,000 Knapholt og sørge for, at de kunne være rede til St. Hans Dags Tid, naar Kongen sender Skibe derefter. Han skal i Forvejen meddele, hvor Knapholtene skulle indtages. Sk. T. 4, 364 b.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holgier Rosenkrantz, Knud Urne og Lauridts Grubbe. De have tidligere faaet Ordre til sammen med Envold Kruse til Hiermidtsløgaard at besigte Maribo og Halsted Klostre og det under dem liggende Gods og ligne og lægge det mod hinanden. Da Envold Kruse nu er død, skulle de alligevel med det allerførste begive sig til begge Klostre og udføre Kongens Befaling. Sj. T. 21, 560. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hendrik Ramel. Da Kongen har bestemt, at Helsingør skal lukkes med en Mur ud imod Stranden, og har erfaret, at han eller hans Søkende har en Plads, som støder paa Stranden, hvor der endnu ikke er opsat nogen Mur, skal han snarest muligt lade den Part af Muren forfærdige, som han eller hans Søkende bør lade lave paa Grund af deres Plads, saa de andre af Borgerskabet ikke skulle støde sig derpaa og lade det staa hen ogsaa med deres Part. K. Sj. T. 21, 560 b.

— Ligelydende Miss. til Fru Soffie Claus Podebuskes. Udt. i Sj. T. 21, 560. K.

27. Marts (—). Aab. Brev om, at Johan de Willumb, Borger i København, maa passere gennem Kongens Toldsteder i Danmark med alle de Øksne, som han i dette Foraar udfører, uden at svare nogen Told deraf til Kongens Toldere, dog skal han siden med det allerførste selv gøre klart derfor i Kongens Renteri. Tolderne paa de Steder, hvor Johan de Willumbs Øksne passere, skulle tage Bevis af ham derom og straks tilsende Rentemestrene Beviserne, for at de kunne kræve Tolden derefter. Sj. R. 17, 118.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade opsætte en Længe Hus paa den øde Gaard i Kindbye² i Abramstrup Len, for

¹ 17. Febr. 1621.

² Kyndby, Horns H.

at man kan faa nogen til at bo paa Gaarden, hvorfor han skal gøre sig den største Flid. K. Udt. i Sj. T. 21, 560 b.

27. Marts (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bestemt, at denne Brevviser, Hr. Niels Jensen, der hidtil har været Kapellan i Slagelse, skal forordnes til Slotspræst paa Antvorskov Slot, skal Ernst Normand lade ham faa den Besolding, som hans Formænd og den nu sidst afdøde Slotspræst har haft, og som er henlagt til Embedet. Sj. T. 21, 560 b. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott. Fru Anne Brahe til Løfverød, Steen Maltissens Enke, har berettet, at hun med det første vil lade en Del af sit Gods gaa til Skifte mellem hendes Arvinger, og da en Del af disse ere umyndige, har hun anmodet Kongen om at beskikke dem, der ere umyndige, en Værge, for at enhver efter hendes Død kan vide sin Part af det Gods, hun vil lade skifte mellem dem. Det befales ham derfor at indrette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar Fru Anne Brahe lader sit Gods skifte mellem sine Arvinger, og paa Povsel Ramels Vegne have Tilsyn med, at Lodderne blive lignede og lagte, som det sig i alle Maader bør, saa den ene kan være ligesaa god som den anden. Da Fru Anne Brahe har forbeholdt sig, naar Lodderne ere lignede og lagte, selv at anvise enhver sin Lod, skal hun, saafremt nogen ikke finder dette forsvarligt eller har noget heri at sige, saa Skiftet ikke kan faa Fremgang, have sit Gods ligesaa frit som tidligere. Indgaa de alle derpaa, saa Skiftet faar Fremgang, men Fru Anne Brahe efter Skiftets Tilendbringelse overlever nogen af sine Arvinger, skal det denne tilfaldne Gods igen følge hende selv ligesaa frit, som hun havde det før Skiftet, og hun skal have Ret til at handle med det efter sit eget Tykke, Sk. T. 4, 356 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Brahe Pedersen om at være Værge for Hans Bernekov og Ofve Bernekov, til Ofve Ugerup om at være Værge for Jomfru Lene Ramel, til Sigvart Grubbe om at være Værge for Jomfru Lene Bernekov, til Laxmand Gyldenstjerne om at være Værge for Jomfru Mette Bernekov, til Otte Marsvin om at være Værge for Jomfru Sophie Ramel, til Knud Grubbe om at være Værge for Jomfru Anne Ramel, til Hendrik Hvit-

feldt om at være Væрге for Jomfru Anne Bernekov. Udt. i Sk. T. 4, 357.

28. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Jørgen Ulfeldt til Børsøe som Kaptejn til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal, fra 7. April 1620 at regne, have 200 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 17, 118 b.

30. Marts (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade de Rustvognsheste, som Kongen har givet Ordre til snarest at sende til deres Len, hvor de skulle staa omtrent en Maanedstid paa Ladegaarden, forsyne vel med Hø, Havre og Strøelse; Havren skal blive godtgjort dem i deres Regnskab. — Christian Friis [Kbhvns Len] 40 Heste; Mogens Pax [Roskilde Len] og Axel Urne [Ringsted Kloster] hver 20 Heste; M. Hans Staffensen [Sorø Len] 14 Heste. Sj. T. 21, 561. K. Orig. (t. Kristian Friis).

— Miss. til Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler. Da Kongen maa have en hel Del Vogne med paa det Tog, han har for, skal Christen Friis lade de to Postvogne paa Københavns Slot være rede, saa de, naar det fordres, kunne følges ud med Kongen selv. Han skal lade gode stærke Heste komme for Vognene og lade dem staa inde, indtil de skulle afsted med Kongens Førsel. Postvognene skulle være med Haver („Hauver“)¹ og Kurve. — Postscriptum: Han skal lade de to Postvogne møde i Kolding den 1. Maj, hvor de skulle faa Læs og Førsel. Orig.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Kongen vil forlene ham med Trankier Len, skal han rette sig efter at have Halvdelen af Rostjeningen af dette Len, som er 4 Heste, hvoraf de 3 skulle være Kyrasserer og den fjerde Arqvebuserer, rede, saa de kunne møde i Kolding den 1. Maj sammen med de andre forskrevne Lensheste. Hver af Kyrassererne skal have og føre et blaat Felttegn over Harnisket, saafremt han ikke vil antages for Fjende, og Arqvebusereren skal have en hvidblaa Ridekjortel med hvide Striber paa til at føre over sit Harnisk og have en Stormhue paa Hovedet, ellers gemenlig kaldet en Pot. Endvidere

---

¹ Formentlig Have ☉ Sidefjæl.

skal han med hver Kyrassér lade fremkomme og holde en Bidet, saafremt han ikke vil holde en Rustvogn. F. T. 3, 594.

30. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Fru Sophie Høcken til Strandbyegaard, Oluf Munks Enke, har berettet, at hun er kommen i Trætte med Hans Lykke til N angaaende nogle Løfter, som hendes afdøde Husbonde har lovet for denne. Da hun samtidig har anmodet Kongen om at beskikke hende en Væрге, der kan udføre hendes Sag med Retten i denne Trætte, befales det Hr. Ulrik Sandberg at paatage sig Værgemaalet for hende, medens Trætten varer, gaa i Rette for hende, naar det behøves, og paase, at der kun vederfares hende Lov og Ret. J. T. 7, 71 b.

31. Marts (—). Miss. til Kansleren [Københavns Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len] og Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] om hver i sit Len at lade indkvartere 50 Bønderheste hos de rigeste og mest formuende Bønder, hvem de saa end tilhøre, Adelens alene undtagne, og paase, at ingen fattige Bønder, som ingen Formue have, besværes dermed; de maa, hvis det bliver befalet, at Hestene skulle have Havre, give Bønderne en rimelig Betaling for den Havre, Hestene fortære, medens Rufoderet skal leveres frit af Bønderne. Sj. T. 21, 560 b. K. Orig. (til Kansler Kristian Friis).

— Miss. til Thomas Noll. Da Kongen vil have ham forordnet til Kaptejn over sin Livgarde paa det forestaaende Tog, skal han forberede sig derpaa og gøre sig færdig til at drage med, ligesom han ogsaa selv skal se sig om efter en bekvem Løjtnant. K. Udt. i Sj. T. 21, 561.

— Miss. til Key Rantzau og Palle Rosenkrantz om straks at møde paa Københavns Slot for nærmere at erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 21, 561.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Den forrige Sognepræst i Halmstads Hustru har klaget over, at hun ved Ildebranden i Halmstad har mistet alt hvad hun havde, saa hun nu ikke har noget at underholde sig af. Da hun tillige ved den nys foretagne Afpæling og Forandring af Gaderne har mistet en Del af sin Ejendom og har maattet tage Vederlag paa andre ikke saa belejlige Steder, har Kongen bevilget, at hun maa faa 200 Rdlr. in specie af de Penge, der bidrages til Halmstad Kirkes Bygning. Han skal lade hende faa Pengene, naar hun gør Anfor-

dring derom, og endvidere, hvis der bliver en Tiende ledig i Lenet, lade hende fremfor nogen anden faa den for sædvanlig Stedsmaal og Afgift. Sk. T. 4, 357 b.

31. Marts (Frederiksborg). Forleningsbrev for Ifver Vind til Grundet, kgl. Sekretær, paa det Kannikedømme i Aarhus, som nu afdøde Christen Knudsen hidtil har været forlenet med. Han skal nyde samme Herlighed af Bønderne til Kannikedømmet, som Christen Knudsen har nydt. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 357. K.

2. April (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn af Lissebet, Peder Munks Enke, Borgerske i København, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 561 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Naar der efter Kongens Befaling bliver sendt Postheste og Vogne til ham fra Kongens Lensmænd i Sjælland, skal han modtage dem og indtil videre skaffe dem nødtørftig Havre og Rufoder; Havren maa han føre til Udgift i sit Regnskab. Til 1. Maj skal han have en Postvogn med 2 Heste for rede; den skal være gjort med Leider og en Vognkurv langs igennem. Har han ikke en saadan Vogn, skal han lade den lave inden nævnte Tid. Han skal indtil nærmere Ordre beholde den hos sig tilligemed Lensmændenes Vogne og Postheste. Sj. T. 21, 561 b. K. Orig.

— Miss. til nogle Lensmænd i Sjælland. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at sende en Postvogn med 2 Heste for til Kolding til 1. Maj. Saasart Vognene og Posthestene ere rede, inden 1. Maj, skulle de sende dem til Lensmanden paa Vordingborg Slot Palle Rosenkrantz til Glimminge. Sj. T. 21, 561.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at gøre 2 Postvogne færdige og sende dem til Kolding til 1. Maj. Udt. i J. T. 7, 72.

— Miss. til Marqvar Bilde om snarest muligt at erklære sig paa den Supplikation, som Bønderne i hans Len [Rugaard] have indgivet over ham, hvori de klage over, at han lader dem age det Langhalm, som de skulle give til Rugaard, til sin Gaard Nakkebylle. Udt. i F. T. 3, 594.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om at give de i Laugholm boende Folk, der have Skuder, Ordre til

med det første at begive sig til Skiellinge med Skuderne for at indtage de Mursten, Kongen har tilforhandlet sig, og siden føre dem til Laugholm til Slottets Bygning. Han skal tilfredsstille dem, som billigt kan være, for denne Fremførsel og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 358.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at sende 1000 Læster Kalk til Laugholm til Slottets Bygning og fragte Skuder til at fremføre Kalken. Udt. i J. T. 7, 72.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Andres Sinklar og Dr. Mats Jensen. For nogen Tid siden have de gjort Anordning om, hvor meget enhver Kirke og enhver Præst, Kapellan og Degn i Skaane, Halland og Blekinge skal bidrage til Opbyggelsen af den for nogen Tid siden afbrændte Kirke og Skole i Halmstad. De skulle sørge for, at det af dem saaledes paalignede med det allerførste bliver erlagt og tilstillet Erik Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Halmstadgaard, da der med det første skal begyndes paa Bygningen. Sk. T. 4, 358 b.

4. April (Frederiksborg). Bestalling for M. Rasmus Jensen som Kongens Søn Hertug Frederiks Tugtemester. Han skal forestaa sin Tjeneste med allerstørste Flid og Omhyggelighed og efter sin højeste Forstand og Fornuft lære og optugte Kongens Søn baade i Gudfrygtighed, boglige Kunster og anden Lærdom og gode Sæder efter den Ed, han har svoret til Kongen. Han skal, fra 10. Nov. 1619 at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 17, 119.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, i Anledning af Klager fra Cornilius Cuscort, Sukkerraffinerer i København, over, at fremmede staa ude og udhøkre Sukker i hele og halve Pund, at afsige Dom i den Sag. Sj. T. 21, 562. K. (Tr.: KD. V. 42 f.).

— Miss. til Frederik Reedtz. Paa hans Begæring bevilger Kongen, at han af Kronens Skove i sit Len [Svenstrup Len] maa faa nødtørftigt Tømmer til Opbyggelsen af den Vejr-mølle og den Vandmølle, som ere øde i hans Len, dog skal han saa siden lade Møllerne istandholde og reparere paa sin egen Bekostning. Sj. T. 21, 562. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Da en

Kvinde, ved Navn Anne Jens Aagis, skal være berygtet for at omgaas med Trolddom og andet deslige Spøgeri, skal han være denne Kvindes lovlige Sagsøger behjælpelig med af de nærmest foregaaende Aars Ting- og Raadstuebøger for Landskronen at faa beskrevet hvad han lovligen begærer deraf til Sagens Forfremmelse. Sk. T. 4, 359.

4. April (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Fru Kiersten Kaas, Hr. Andres Sinklars til Sinklarsholm, om i hendes Husbondes Fraværelse at være ovennævnte Troldkvinde Anne Jens Aagis lovlige Sagsøger behjælpelig med af Lenets [Landskronen] Tingbøger at faa beskrevet hvad han lovlig begærer til Sagens Forfremmelse. Endvidere skal hun paase, at der procederes tilbørligt med nævnte Trolddomssag, saa Rettens lovlige Gang ikke bliver forhindret af nogen eller bliver forventt paa Grund af Blodsforvandters Medhold eller af andre Aarsager. Sk. T. 4, 359.

— Følgebrev for Fru Elline Marsvin til 3 Bønder i Frørup i Vinding Herred, der hidtil have ligget under Nyborg Slot. Udt. i F. R. 3, 302 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispen i Odense. Da det er berettet Kongen, at Skolen og Hørerne i Skolen i Odense komme til kort paa den dem tillagte Indkomst og Rettighed, skulle de med Flid undersøge den Sag og hjælpe Skolen og Hørerne til Rette. Saafremt de Personer, der gøre Skolen og Hørerne Hinder paa deres Rettighed, ikke ville slaa sig selv til Rette deri, skulle de paa Skolens og Høernes Vegne lade tale paa Sagen med Lov og Ret. F. T. 3, 595.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at give Agnete Just Hollænders i Odense Ordre til at blive til Stede, saa hun kan begive sig her over til Landet, naar hun faar nærmere Befaling. Udt. i F. T. 3, 595.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Hans Dyre. Det er berettet Kongen, at i Dueholms Klosters Len i Nørrejylland er Klastrup Bys Enge, Fædrift og Ildbjærgning blevet meget ødelagt af Sandflugt, saa det kan befrygtes, at Sandet vil tage mere og mere Overhaand. De skulle derfor fittigt personlig undersøge Forholdene, give Bønderne Afslag i deres Landgilde paa Grund af Sandflugten, saaledes som de kunne anse det

for rimeligt, og sende Erklæring derom under deres Haand og Segl til Kancelliet. J. T. 7, 72.

4. April (Frederiksborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel og M. Jens Giødson. Da Fru Kirsten Sandberg til Felveil¹ har berettet, at hun ikke har noget Stolestade til sig selv og sine Folk i sin Sognekirke, Lyngbye Kirke, skulle de med det første begive sig til Lyngbye Kirke og udvise hende nødtørftigt Stolestade til hende selv og hendes Folk, dog skal det være saa meget som muligt uden Skade for andre. J. T. 7, 72 b.

5. April (—). Miss. til Fru Kiersten Kaas Hr. Anders Sinklars om iligen at fremsende det Krudt, som Kongen tidligere har bestilt hos Anders Sinklar, til Københavns Slot. Udt. i Sk. T. 4, 359 b.

6. April (—). Bestalling for Hr. Avgustinus Sandt, tysk Prædikant i Helsingør, som tysk Feltprædikant. Saa længe han bruges i denne Tjeneste, vil Kongen give ham Gage og Besolding paa 2 Vognheste og 1 Ridehest. Sj. R. 17, 119 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bestemt, at nærværende Brevviser, Evert, der hidtil har været Løjtnant under Kaptejn Otto, skal forløves fra Kompagniet og indstille sig hos Thomas Nold til Warfven, Hopmand paa Kronborg, og at han fra det Kompagni, som han har været Løjtnant for, maa udtage de allerbedste og ældste Soldater, der ere derunder, saa vel som alle dem, han begærer af Kaptejn Sibachs Kompagni. Endvidere skulle de Soldater, der tidligere have tjent under Kompagnierne, skaffes til Stede for ham, hvoraf en Del ikke tidligere er mødt for Thomas Nold, af hvilke Soldater han maa udlede dem, han begærer. Soldaterne skulle indtil videre indlægges hos Bønderne, saa de kunne være til Stede, naar de blive tilsagte, saafremt Kongen vil bruge dem under sin Livgarde eller paa anden Maade. Sk. T. 4, 359 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da Christen Prip, der er bleven gjort nederfældig, saa han ikke kan gaa i Rette paa Tinge og svare til sine Sager, formener, at der derefter tilføjes ham og hans Hustru² adskillig Uret og voldsomme Gerninger paa deres Jordegods og i andre Maader, skal Tønne Friis rette sig efter

¹ Fævejle, Sønder H., Randers A.

² Anne Hansdatter Basse.

at svare for Christen Prip og hans Hustru i alle deres lovlige og billige Sager paa Ting og hvor det gøres behov, da det er ganske ubilligt, at der skal tilføjes ham Vold og Uret, fordi han ikke selv kan eller maa svare for sig, og da heller ikke hans Hustru og Børn bør undgælde for hvad han maatte have forbrudt sig. J. T. 7, 72 b.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz om igen at lade Halmstad Herreds Ting holde, der en Tid har været udsat paa Grund af en Uenighed mellem Claus Machabeus og Tingfogden, idet Claus Machabeus har klaget sig retløs. Udt. i Sk. T. 4, 360.

— Aab. Brev om, at Gert Barchman indtil videre, enten selv eller ved sine Fuldmægtige, paa Gotland maa tilhandle sig alle de gotlandske Sten, som han selv kan forarbejde og maatte have Brug for til at holde sit Stenhuggerarbejde vedlige med. Sk. R. 4, 203.

7. April (—). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har tidligere¹ skrevet til Niels Madtsen, Tolder i Landskrone, om at købe 40 Læster tomme Rostockerøltønder. Det befales Hr. Anders Sinklar med det allerførste og uden al Forsømmelse at skaffe disse 40 Læster Tønder og saa snart som muligt sende dem til Proviantskriveren, da det er meget magtpaaliggende. K. Sj. T. 21, 562.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at skaffe 35 Læster af de 50 Læster tomme Rostockerøltønder, som Christen Hansen, Borgemester og Tolder i Malmø, har faaet Ordre til at fremsende, til Christoffer Basse om at skaffe 25 Læster af de 40 Læster Tønder, som Holger Olsen, Byfoged i Helsingør, har faaet Ordre til at fremsende, til Hr. Anders Bilde om at skaffe 30 Læster, da Hans Lauritsen, Byfoged i Helsingborg, ingen kan skaffe; fra Køge kan der kun skaffes 10 af de bestilte 100 Læster, fra Roskilde slet ingen af de bestilte 10 Læster, Lensmændene skulle skaffe disse. K. Sj. T. 21, 562 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Christofver Ulfeldt om at besigte to Gaarde i Svinnebjerg og Stieby i Anledning af et Mageskifte mellem Kongen og Jesper Gjøe og undersøge, om Gaar-

¹ 10. Jan. 1621.

den i Stieby, som Jesper Gjõe vil udlægge, ligger nærmere ved Gladsaxe Slot end den Gaard, han begærer. Udt. i Sk. T. 4, 360 b.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder under Halmstad Slot. Da Kongen har befalet Erik Rosenkrantz, Embedsmand paa Halmstad Slot, at annamme 2 Gaarde i Biskopstorp, hvori Niels Atsersen og Helle have boet, og Gaarden Store Styrestad i Qvindbil Sogn, hvori Lasse har boet, og deraf lave en Ladegaard, skulle de rette sig efter at drive Avlen dertil i rette Tid, høste dertil, sætte Gærder og udføre andet, naar de tilsiges, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sk. R. 4, 203.

— Miss. til Verner Parsberg. Det er berettet Kongen, at Fru Elsebe Juel, Hans Lindenov til Øtsleufs Enke, vil forære sin paa den ostindiske Rejse værende Søn Hans Lindenovs Børn en Sum Penge samt en Gaard med tilliggende Boder i Viborg og deri værende Bo og Boskab, rørligt og urørligt, af hvad Navn nævnes kan, hvilket Tid efter anden kan komme dem til Nytte. Da man samtidig har anmodet Kongen om at beskikke Børnene en Væрге, der kan anvende Pengene til Gavn for disse, befales det herved Verner Parsberg at være Væрге for Hans Lindenovs Børn, tage de Penge og det Gods, som med Rette gives dem, til sig og ramme deres Gavn dermed. Af Renten af Pengene skal han skaffe Børnene hvad de aarlig behøve til deres Underhold og Studeringer og deri gøre og lade, som han maatte anse bedst for Børnene. Han skal forestaa Værgemaalet, indtil Børnene blive myndige eller der gives anden Ordre. J. T. 7, 73.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Det er berettet Kongen, at denne Brevviser, Anders Christensen Tiørning, skal have gjort Anfordring paa Sunds Sogn i Hammerum Herred og ogsaa faaet fuldkomment Kaldsbrev derpaa, men derefter er der opkommet forskellige Rygter om ham, saaledes at han mistænkes for at have taget et Kvindfolk med Vold for nogen Tid siden. Ulrik Sandberg skal lade den Sag flittigt undersøge for at erfare, om han allerede er lovlig overbevist om noget saadant eller kan blive det. Hvis han befindes uskyldig og findes dygtig i Levnet og Lærdom, maa han faa Kaldet, dog skal alt gaa

efter Ordinansen og de om Præstekald udgaaede Forordninger. J. T. 7, 73 b.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz Børgesen. Da Kongen har bevilget, at Hr. Guldbrandt Tolaksen, Superintendent paa Hollum i Island, der for nogen Tid siden af 24 Mænd der paa Landet er dømt i Kongens Naade og Unaade for adskillige af ham begaaede Gerninger, maa aftinge sin Forseelse hos Holger Rosenkrantz paa Kongens Vegne, skal Holger Rosenkrantz aftinge med ham efter hans Formue for det, Bønderne have dømt ham for. Men hvis Hr. Guldbrandt ellers kan forevende noget andet, maa han paany stævne Sagen for Kongen og Raadet her nede eller for dem, som Kongen vil forordne til at tage hans Sager for og dømme deri. Hvis han godvillig vil aftinge, skal Holger Rosenkrantz desuden lade en Kirke paa Island faa den Jord og andet tilbage, som han har fravendt dem og mageskiftet bort. Hr. Guldbrandts Supplikats sendes ham til nærmere Underretning. N. T. 4, 206¹.

8. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Naar Hertug Uldrik af Stettin-Pommerns Fuldmægtig kommer til Øresund med noget af Hertugens Vin, skal han i Aar lade ham passere toldfrit med saa megen Vin, som Hertugen aarlig plejer at faa toldfrit. Sj. T. 21, 562 b. K.

— Ligelydende Breve til samme angaaende Hertug Philippus Julius af Stettin-Pommern, Hertug Frederik af Lifland, Hertuginde Erdtmudt af Stettin-Pommern, Hertuginde Sophie af Stettin-Pommern og Hertuginde Sophia Hedvig af Stettin-Pommern. Udt. i Sj. T. 21, 562 b. K. (i Udt.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Bartholomæus Hogensen, Skriver paa Kobbermøllen ved Kronborg, om at levere Knud Kobbertækker 3 Skippd. Tækkekobber. K. Udt. i Sj. T. 21, 563.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Herlof Daa og Frederik Paslick. Da der den 17. April skal foretages Skifte mellem Fru Karen Gyldenstjerne til Lindisvold, Godske Lindenovs Enke, og hendes Søn², skulle de inden den Tid møde paa Lin-

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 63. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 319 f. — Teksten er i Registranten (hvorefter Aftrykkene ere) noget utydelig. ² Kristoffer Lindenov.

disvold, vurdere Gaardens Bygning, hvor højt den kan sættes i Søkendeskitte, og give det beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 21, 563. K.

9. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, da der hidtil sædvanlig er holdt 2 Postheste paa Halmstad Slot, til hvilke der aarlig er indkøbt Rufoder, nu bevilger, at Erik Rosenkrantz, Embedsmand paa Halmstad Slot, maa tage de 2 Gaarde i Biskopstorp, hvori Niels Atsersen og Helle bo, og Gaarden Store Styrestad i Qvindbil Sogn i Halmstad Herred, hvori Lasse har boet, og af dem lave en Ladegaard, dog paa den Betingelse, at han aarlig skal være forpligtet til at svare sædvanlig Landgilde og Afgift til Kronen af Gaardene og ligesaa Skat, naar saadan paabydes, hvorhos han skal være forpligtet til at underholde de 2 Postheste uden at indkøbe Rufoder til dem. De nu paa Gaardene boende Bønder skulle forsynes med Gaarde paa andre Steder, saa de kunne blive fuldt fornøjede. Sk. R. 4, 203 b.

— Miss. til Lauge Urne om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Lisebet Hertvigsdatter, medens Skiftet staar paa mellem hende og hendes Broder Jørgen Hertvigsen om Klindstrup Gaard og Gods, som deres Moder¹ har afstaaet til dem. Udt. i F. T. 3, 596.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der skal være strandet noget Vrag i hans Len [Kalø], som Bønderne siden have købt, befales det ham at rette sig efter Kongens sidst udgaaede Forordning om Vrag. J. T. 7, 73 b.

10. April (—). Bestalling for Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, som Krigskommissarius paa den forestaaende Krigsekspektion. Han skal være Kongen og dennes Riger og Lande huld og tro og med al Flid anordne Soldaterne deres Underholdning og Traktament, eftersom enhver meriterer, forvare de Penge vel, som Kongen tilstiller ham og hans Medkommissarius til at betale Officerer, Ryttere og Soldater med, deraf betale enhver efter den af Kongen udgivne Bestalling og forholde sig saaledes, at Kon-

¹ Susanna Pedersdatter Lykke g. m. Bendiks Hartvigsen.

gen ikke lider nogen Skade. Han skal have flittigt Indseende med Mønstringen, at der ikke af en eller anden bruges List eller Praktikker til Skade for Kongen. Han skal til Underhold og Besolding for sin Person have 128 Gylden aarlig og desuden maanedlig paa 4 Vognheste ligesaa meget, som 2 Kyrasserer faa, og paa 2 Heste under Sadel, som han kan bruge til sin egen Nødtørf, ligesaa meget paa hver, som der gives en Arqvebuserer. Sj. R. 17, 120.

10. April (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Key Rantzau. Udt. i Sj. R. 17, 121.

— Miss. til Thomas Noll om straks at levere Peder Bosen, Skipper paa den lybske Krejert, det Skyts, som Kongen har givet Ordre til at sende til Bahus. K. Udt. i Sj. T. 21, 563.

— Miss. til Dr. Hemingius¹ og Dr. Olluf Worm om ved første Lejlighed at begive sig til Odense og Kolding, visitere Apotekerne, om der i dem findes hvad der bør være i et oprigtigt Apotek, og siden tilkendegive Kongen, hvorledes de ere holdte. Apotekerne skulle betale dem hvad de billigen fortære paa denne Rejse. Sj. T. 21, 563. K.

— Ligelydende Miss. til Dr. Mattis² og Dr. Olluf Worm om at visitere Apoteket i Viborg. Udt. i Sj. T. 21, 563 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om med det første at erklære sig til Kongen, om Johan Vinskænk, Borger i Varberg, er saa formuende og vederhæftig, at han alene kan holde en Vinkælder tilbørligt ved Magt, og om en saadan Vinkælder vil være Varberg By og dens Indbyggere til Gavn eller Skade. Udt. i Sk. T. 4, 360 b.

— Miss. til Knud Grubbe til Røgle. Der er Trætte mellem Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Laugholm Slot, og Claus Machabeus, Landsdommer i Halland, angaaende en Afsigt, som 12 uvildige Mænd have gjort om et Tinghuses Forflyttelse. Da Sagen i sig selv vedkommer Landsdommeren og denne synes partisk deri, skal Knud Grubbe med det allerførste tage Sagen for og afsige Dom, om, hvor-

¹ Henning Arnisæus.

² Matthias Jakobsen.

vidt de 12 Mænds Afsigt bør staa ved Magt eller ej. Sk. T. 4, 360 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Grubbe. Da Niels Madsen, Indvaaner i Ystad, der tidligere har forpagtet Tyskølstolden i Ystad, har begæret at maatte have Tilsyn med den Told, der nu skal udgives af Malt og Danskøl, skal Sigvart Grubbe, saafremt han er vederhæftig, forordne ham dertil, da han er bosiddende i Byen, og være ham beforderlig i alle billige Maader, at han kan stille saadant tilbørligt i Værk og forrette det. Sk. T. 4, 361.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om efterhaanden og med det allerførste at hidsende saa mange Knapholt, som han kan skaffe. Udt. i Sk. T. 4, 365.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Kongen har bragt i Erfaring, at han har noget af Fru Lisebet Galdes Gods i Norge i Pant, som hans Hustrus¹ Fader, afdøde Peder Ifversen, skal have tilhandlet sig. Da Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis og afdøde Fru Lisebet Galde nu strides om, hvem af dem der skal indløse dette Gods, og Kongen har givet Arvingerne Ordre til at møde for Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Aggershus, og Jens Bjelke til Oestred, Norges Riges Kansler, i Oslo 14 Dage før Pinsedag, skal Claus Brockenhuus ved sin Fuldmægtig til samme Tid fremsende og indlægge enten de originale Pantebreve paa Godset eller rigtige underskrevne Kopier af den Forvaring, der er givet Peder Ifversen paa Godset, samt af de Gældsbreve, hvorefter han har noget Udlæg at kræve hos Arvingerne efter Jørgen Friis eller Lisebet Galde, og rigtig Besked om resterende Rente, saa Kongens forordnede Kommissærer desto bedre kunne dømme i Sagen og Arvingerne derefter kunne vide at tilfredsstille ham, saa Sagen en Gang kan komme til endelig Afslutning og Arvingerne blive skilte fra hinanden. F. T. 3, 596.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har bevilget Fru Eline Marsvin til Ellinsborig 4 Kronens Gaarde i Frørup i Vinding Herred i Nyborg Len til Mageskifte, men hun begærer nu kun de tre af dem. Da hun paa Mageskiftet derefter bliver

---

¹ Emerentze Pedersdatter Baden.

Kongen nogle Tønder Hartkorn skyldig, saaledes som Jørgen Brahe nærmere kan se af hans og Landsdommer Axel Urne til Aasmarks Besigtelse baade over Fru Ellines Gods paa Møen, som hun vil udlægge til Kronen, og de tre Gaarde i Frørup, og da hun har tilbudt at udlægge Kronen Fyldest for det, hun bliver denne skyldig, i en Part, som hun har i en Gaard i Skrel-ling¹ By i Hindsgaufvel Len, skal Jørgen Brahe begive sig til denne Gaard og af hendes Part i Gaardens Ejendom og Landgilde udlægge Kronen fuldt Vederlag for det, som hun efter Besigtelsen bliver Kronen skyldig, og med det allerførste erklære sig udførligt i Kancelliet derom. F. T. 3, 597.

10. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, og Kronen. J. R. 7, 358. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Otte Skeel til Hammelmuose, Befalingsmand paa Duholms Kloster, og Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrup. Da Niels Krabbe til Torstelund har begæret at faa Bisgaard paa Hannees i Aalborghus Len til Mageskifte for 1 Gaard i Byested i Vegerbye Sogn, 1 Gaard i Estrup i Huornum Sogn og 1 Gaard i Drastrup i Verleuf Sogn, alt i Huornum Herred, og hvis disse 3 Gaarde ikke skulde forslaa, da yderligere Udlæg i 1 Bol i Klestrup i Voxleuf Sogn i Huornum Herred eller i 1 Gaard i Aggerskouf i Gierning² Herred og i 1 Gaard, kaldet Biugelund, i Henning (!) Herred, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 74.

11. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen henlægger følgende aarlige Genant til Underhold for Christian Ulrik Gyldenløve og Hans Ulrik selv, deres Præceptor, Professor ved Universitetet M. Jens Diensen og deres Folk og Tjenere: 104 Sider Flæsk, 104 Svinehoveder, 156 Svinerygge, 10 Kroppe saltet og røget Nødkød, 50 Oksetunger, 100 Kroppe saltet og røget Lammekød, 108 saltede Gæs, 6 Fedesvin, 200 Høns, 50 Ol.Æg, 8 Tdr. Smør, 10 Tdr. Sild, 10 Tdr. saltet Torsk, 3 Tdr. saltet Laks, 3 Tdr. saltet Aal, 3 Skippd. Bergefisk, 4000 Hvillinger, 4000 Flyndere, 12 Vorder tørre Langer

¹ Skrillinge, Vends H.

² Ginding.

og Kabliav, 3 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Havregryn, 1 Td. Boghvedegryn, 1 Td. Byggryn, 2 Tdr. Smaasalt, 2 Tdr. groft Salt, 2 Tdr. Rugmel og 2 Tdr. Hvedemel, $4\frac{1}{2}$ Læst Grovbrød af Kongens Bagere til Brug i Køkkenet, 2 Tdr. Eddike og 2 Skippd. Talg til Lys. Genanten skal leveres af Proviantskriver Mats Davidsen og skal regnes fra Paaskedag 1621. Endvidere skulle de aarlig have 6 Amer Rinskvin af Kongens Vinkælder, 3 Læster Øl af Kongens ny Bryggers og Sukker, Urter og Speceri for 200 Dlr. hos Kongens Apoteker. M. Jens Diensen skal have flittig Indseende med Forspisingen af nævnte Fetalje, Vin, Øl og Speceri, at den ikke sker til Overflod eller Unytte, og skal aarlig gøre Regnskab derfor. Hvad der kan spares deraf, skal komme det efterfølgende Aars Udspising til Bedste og føres til Indtægt i det følgende Aars Regnskab. Ved og Kul til Nødtørft skal indkøbes af Slotsfogden her og betales af Rentekammeret. Ferske Fisk og Vildt til Nødtørft vil Kongen skaffe dem, men iøvrigt skal M. Jens Diensen selv lade købe ferskt Oksekød, Lammekød, Kalvekød og Strandfisk, naar det gøres behov, og baade dertil og til andet nødvendigt modtage Penge af Rentekammeret, for hvilke han ligeledes skal gøre Regnskab. Hvad Folkelønnen angaar, skal der gives en Student 30 slette Dlr. foruden at han skal have sin Kost i Kommunitetet, en Kvinde, der skal have Tin, Duge, Sengklæder og andet mere i Forvaring og skal skure og to, $12\frac{1}{2}$ slet Dlr., en Kok 30 slette Dlr., en Kokkedreng 10 slette Dlr., en Kældersvend 15 slette Dlr., en Vognsvend, der tillige skal have Varetægt i Porten, 15 slette Dlr., alt at betale af Rentekammeret. Sj. R. 17, 121.

11. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det paa Begæring af Eske Krafse til Assendrup som ret Lavværge for Søsteren, Jomfru Soffie Krafse til Svenstrup, tillades ham at sælge saa meget af hendes Gods, som behøves til at betale hendes Gæld med, til den højstbydende. Sj. R. 17, 122 b.

— Miss til Hr. Christian Friis, Kansler, og Olluf Rosenparre. Da Knud Urne til Aasmark, Befalingsmand paa Trygevelde Gaard, har berettet, at en stor Del af Bønderne i hans Len ere meget forarmede, saa de ikke formaa at svare deres Landgilde og anden Rettighed, skulle de med det første begive sig til Trygevelde Len, undersøge Forholdene og tænke paa Midler til, at nogle af Bønderne kunne faa Afslag i deres

Landgilde og andre blive sat højere, saa det kan gaa saa ligeligt til som muligt og saa Bønderne igen kunne komme paa Fode og Kronen lide saa ringe Skade som muligt paa sin aarlige Landgilde. Sj. T. 21, 563 b. K.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Christofver Ulfeldt. Da Kongen paa Begæring af Hr. Carl Phillip, Sverrigs Riges Arvefyrste, Hertug til Suddermanneland, Nærrik og Vermeland, har bevilget, at Hertugen i de følgende 3 Aar maa tilforhandle sig saa mange gullandske Sten paa Gulland, som han maatte behøve til den Bygning, han har for, skal Christofver Ulfeldt tillade Hertugens Fuldmægtige at købe og udføre disse Sten, dog saaledes, at de Sten, der ere bestilte til Kongens Byggeri, alligevel fremkomme. Der skal være udgaaet et ligelydende Brev til ham den 23. Dec., hvilket Brev formodes ikke at være kommet til ham; dog skal kun det ene af Brevene nu gælde. Sk. T. 4, 361.

— Miss. til Christofver Ulfeldt. Kongen har tidligere bevilget, at Hertug Philip Julius af Pommern for Betaling maa faa 2 Skibsladninger gullandske Sten og Kalksten paa Gulland. Skønt Brevet er dateret for noget længe siden, skal han alligevel lade Hertugen faa Stenene efter dette Brev, naar han begærer dem. Sk. T. 4, 361 b.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane. For kort Tid siden har Kongen med nogle af sine Raader og gode Mænd ladet en ny Krigsordinans stille i Værk og paabyde om de Bønder, der ere udskrevne for at holde Soldater. Kongen har nu overvejet Sagen og, for at Ordinansen i de kommende Tider kan blive til nogen Gavn for Riget, bestemt, at der under hvert Kompagni skal holdes et vist Antal Adelburser, fri Knægte eller forsøgte Soldater, der, hvis det gøres hehov, enten kunne bruges til Officerer eller i første Led foregaa og anføre de andre. Kongen vil derfor herefter have det ordnet saaledes, at der under hvert Kompagni skal være 10 saadanne Adelburser og forsøgte Knægte, og at der til dem skal ud-søges 10 af de bedste Bøndergaardene, der tidligere have holdt Soldater og ere gode derfor, dog maa der ikke tages Hensyn til de paa Gaardene boende Bønders Formue, men kun til Gaardenes Tilliggende og Ejendom, saa de kunne være gode for at holde en saadan Adelburs. Ingen Gaard maa udtages til at

holde saadanne fri Knægte, medmindre den er god for at underholde sin Soldat, da der efter Kongens sikre Formodning findes saa mange saadanne gode Gaarde under hvert Kompagni. De Bønder, der skulle holde Adelsburser, skulle nyde deres Gaarde kvit og frit, ligesom de havde dem tidligere, før den sidste Krigsordinans udgik, dog skal enhver svare til Tinge og Stævne efter Landsloven, som billigt og ret er. De skulle straks, inden Pinse, udføre denne Befaling. — Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar i Skaane med Sigvart Grubbe i Anders Sinklars Sted, hvis denne ikke selv kommer saa tidlig til Stede; Mogens Gyldenstjerne [paa Varberg] og Holger Rosenkrantz paa Laugholm i Halland; Otte Marsvin og Tagge Thott paa Sølvitsborg i Blekinge og Christianstads Len. Sk. T. 4, 362.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne om med det allerførste at lade det gamle Hus paa Hald Slot istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift for Kongen. Udt. i J. T. 7, 74 b.

— Miss. til Knud Urne og Palli Rosenkrantz. Da Kongen har erfaret, at Snæserød Skov ligger i Fællig til Vordingborg og Trygevelde Len, saa ingen af dem derfor kan have tilbørligt Tilsyn med den, skulle de ved første Lejlighed lade Skoven rebe og dele, saa hvert Len kan faa saa meget deraf, som svarer til de Bønders Kornsæd og Høbjærgning, til hvis Gaarde Skoven ligger. Sj. T. 21, 563 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da Kongen har bevilget, at der kun skal holdes 2 Badskærere i Roskilde, skal han holde herover og give Badskærerne Tilhold om at holde dygtige Svende, der kunne være rede med deres Redskaber, naarsomhelst Kongen behøver at antage dem i sin Tjeneste. Sj. T. 21, 563 b. K.

12. April (—). Forordning om, at der kun skal være to Badskærere i Roskilde. Sj. R. 17, 123¹. (Tr.: CCD. III. 653).

— Søpas for Christen Andersen, Skipper paa den hollandske Fløjte, der i nærværende Sommer skal løbe paa Kronens Strømme for at udrette det, Kongen har befalet ham, og siden tilbage igen. Sj. R. 17, 123 b.

— Ligelydende Søpasser for Fester Mikkelsen, Skipper

¹ Udenfor er skrevet: Fredrich Urnis Skrift.

paa Ystad Skibet, Jens Pedersen Helsingborg, Skipper paa St. Peder, Peder Lauritsen Læsø, Skipper paa Jonas, Bertel Nielsen, Skipper paa Kolding Skibet, Lorentz Hertvigsen, Skipper paa Samson, Broder Hoggensen, Skipper paa Skotske Pris, Mikkel Nielsen, Skipper paa Stavanger Pris, Thommes Lollik, Skipper paa Jægeren, Rasmus Jensen, Skipper paa Hollands Jæger, Mats Kallundborg, Skipper paa Hollands Bysse, Thommes Nibe, Skipper paa Riber Pris, Peder Bousen, Skipper paa Lybske Krejert, Olle Kortsen, Skipper paa Bojerten, Troels Rasmussen, Skipper paa Engelen Gabriel, Christoffer Jensen, Skipper paa Korsør Skude, Mats Pedersen Aalborg, Skipper paa Haeringnees, Niels Olsen Oldevold, Skipper paa Pønitents, Klaus Villumsen Fleck, Skipper paa Perlen, N. N., Skipper paa Nassouiske Pris, N. N., Skipper paa Harlinger Pris. Sj. R. 17, 123 b.

12. April (Kbhvn.). Søpas for Mikkel Faeon, der hele denne Sommer skal løbe mellem Smaalandene for at indtage Egetømmer og føre det hid. Lensmændene paa de Steder, hvor han indtager Tømmer, skulle skaffe ham hvad han behøver til Tømmerets Indskibning, føre Tilsyn med, hvorledes han forholder sig med sine Folk, og give ham Bevis om, hvad han indlader, naar han kommer og igen bliver sejlfærdig. Sj. R. 17, 124.

— Ligelydende Søpas for Niels Mønbo paa den gamle Haderslev Skude. Udt. i Sj. R. 17, 124 b.

— Søpas for Peder Nielsen, Skipper paa Kongens Skib Leoparden, der hele denne Sommer skal løbe paa Gulland for at indtage Sten og føre dem hid. Lensmanden paa Gulland skal skaffe Skipperen hvad han behøver til Indskibningen af Stenene, føre Tilsyn med, hvorledes han forholder sig mod sit Folk paa Gulland, og give ham Bevis om, hvad han indlader, naar han kommer og igen bliver sejlfærdig. Sj. R. 17, 124 b.

— Krigsordinans for det danske Fodfolk i Sjælland, Jylland og Fyen. Sj. T. 21, 617. Orig. K. (Tr.: CCD. III. 645—53. Nye dsk. Mag. II. 167 ff.).

— Miss. til Kommissærer i Sjælland, Jylland og Fyen angaaende Iværksættelsen af denne Krigsordinans. Sj. T. 21, 564. (Tr.: CCD. III. 646 ff. Nye dsk. Mag. II. 169 ff.).

— Miss. til Tagge Thott og Christofver Basse. Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot,

har Tiltale til Johan Andersen, Raadmand i Helsingborg, for nogle Ord, som denne har ladet falde paa Lund Landsting, Hr. Anders Bilde for nær og imod Retten. Da Borgemestre og Raad selv i nogle Maader ere interesserede i Sagen, gives der herved Tagge Thott og Christofver Basse Fuldmagt til at møde paa Raadhuset den 23. April, naar Sagen skal foretages, give Borgemestre og Raad og menige Borgere Tilhold om at bekende deres Sandhed om de mellem Hr. Anders Bilde og Borgemestre og Raad paa Raadstuen faldne Ord den Dag, da Jens Olufsen blev sat til Borgemester og nogle andre til Raadmænd, og om de Ord, der skulle være faldne Tingdagen derefter, den 5. Marts, og iøvrigt paase, at der med det, som behandles i samme Sager, forholdes ordentlig og efter Lov og Ret. Sk. T. 4, 363.

12. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Skov, Borger i København, indtil videre maa brygge, sælge og udtappe Danskøl i Trelleborg mod at svare den i den sidst udgaaede Forordning om Øltolden fastsatte Told. Han maa selv fra de Steder i Riget, hvor det vokser og avles og bedst kan faas, skaffe sig det Malt, Ved og andet, som han maatte behøve, hvorimod han skal hente og købe den Humle og andre udenlandske Varer, som han behøver, i de nærmestliggende Købstæder. Kongen har endvidere bevilget, at ingen andre end han maa brygge Øl til Salg i Trelleborg. Sk. R. 4, 204.

13. April (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Paulus Bussier og Jørgen Plog om Forfærdigelsen af Christianshavns Befæstning efter den Afriidsning, som tidligere er gjort og siden overleveret til Kongen, saaledes som den af dem til Kongen udgivne Kontrakt i alle sine Punkter og Artikler udviser. For dette Arbejde vil Kongen give dem 26,000 Dlr., hver Daler beregnet til 80 Sk. dansk, samt nogle gamle Møller, Tømmer, Hjulbøre og gamle Deler, der ligge paa Fæstningen, hvilket altsammen beløber sig til 100 Dlr. Af denne Sum er der allerede givet dem 2000 Rdrl. in specie paa Haanden; Resten skulle Rentemestrene betale dem, eftersom Arbejdet skrider frem. Sj. R. 17, 125¹.

---

¹ Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 128.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviserske, Johanne Berndtsdatter af Christianstad, har berettet, at Hendrik Jacobsen i Dansken skal have solgt til Morten Brygger, Borger i Helsingør, en Arv, som er falden efter en Kvinde i Helsingør, Giertrud Mogens Pedersens, til hvilken Arv Johanne Berndtsdatter paa sin Mosters Vegne mener at være nærmere berettiget end han. De skulle ordne det saaledes, at Arven bliver staaende i Arrest, indtil hun lovligen kan tilvejebringe bedre Breve og Beviser end han og bevise, at hun er nærmere berettiget til Arven end han. Siden skal der om Arven gaa hvad Lov og Ret er. Sj. T. 21, 566.

— Miss. til Prælaterne i Aarhus. Kongen har nogle Gange givet dem Ordre til i Overensstemmelse med den 23. Artikel i den i Ribe gjorte Ordinans at tillægge Læsemesteren i Aarhus Kapitel M. Jens Krog saa meget, at han kan have sin rundelige og tilbørlige Underholdning, da Læsestolen nu ikke er saaledes forsørget, at han kan have sin tilbørlige Underholdning deraf. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de ikke i mindste Maade have efterkommet hans Befalinger, men synes at slaa dem hen i Vejret, paabydes det dem nu at aflægge M. Jens Krog saaledes, enten af bonis communibus eller af corporibus ipsis, enhver eftersom han har Del i Kapitlets Gods, at denne ikke med Billighed skal have noget at besvære sig over, hvis Kongen ikke, saafremt han bliver yderligere molesteret med den Sag, skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe ham til Rette efter Ordinansen hos dem, der residere ved Kapitlet, da de nu saa tit forgæves ere blevne paamindede. J. T. 7, 74 b.

— Miss. til Alexander Raab von Papenheim og Mogens Pax. Da Emmike Sparre har begæret 2 Gaarde i Voldersløf i Trygevelde Len, der ligge til Kapitlet i Roskilde, til Mage-skifte for nogen Herlighed af 1 Gaard i Toggerup og 1 Gaard i Gammelbye i Trygevelde Len, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 565. K.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Ernst Normand. Det er berettet Kongen, at der har været nogen Trætte paa en Al-minding i Løfve Herred i hans Len, liggende mellem Kansler Hr. Christian Friis til Kraggerups og Knud Urne til Vedbyes

Gaarde eller deromkring, og Sagen er af Landsdommeren indfunden for gode Mænd, der skulle komme paa de omtvistede Aasteder. Da Kronen dog ogsaa skal være Lodsejer i den omstridte Almindig, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvem han paa Kronens Vegne vil udnævne og begære til at komme paa Aastederne. Sj. T. 21, 566. K.

13. April (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Kongen bevilgede for nogen Tid siden Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, et Mageskifte med en Kirke ved hans Gaard Kragerup, men nu have de Bønder, der tidligere blev spurgt om Kirkegodsets Ejendom, bekendt og vedgaaet om nogen Ejendom dels i Skoven, dels i Marken, som de tidligere have fortiet og ikke villet fremsige. Han skal derfor ved første Lejlighed undersøge, om Kirken har faaet fuldkommen Fyldest for Jorderne ved de 100 Svins Olden, som Hr. Christian Friis har udlagt Kirken i Stedet, og erklære sig til Kancelliet derom. Da Hr. Christian Friis har gjort Kronen Fyldest for Kirkejorderne med 100 Svins Olden og Ernst Normand har faaet Ordre til at udlægge Kirken Vederlag derfor, hvilket han begærer at maatte ske i hart Landgildekorn, bevilger Kongen, at han maa give Kirken Vederlag i Landgildekorn. Sj. T. 21, 566. K.

— Miss. til Hans og Ifver Lykke. Jacob Lykke til Estvadgaard har berettet, at han efter deres Begæring har forrettet deres Omslagshandel paa det sidste Omslag og uden udsat sig for dem for en anselig Sum Penge, og at de, skønt de havde lovet at holde ham skadesløs derfor, alligevel, medens han var fraværende og uden hans Vidende, have afhændet deres Gods og undslaaet sig for ham, naar han anmodede dem om Betaling eller Forsikring. Det befales dem nu at forsikre Jacob Lykke tilbørligt og stille ham tilfreds, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at hjælpe ham til Ret ved Rettens Midler, hvis han yderligere henvender sig til Kongen. J. T. 7, 75 b.

— Miss. til Fru Dorrete Krabbe og Fru Anne Krabbe. Jacob Lykke til Tanderup har berettet, at Hans og Ifver Lykke, deres Søn og Søstersøn, have anmodet ham om at ville forrette deres Omslagshandel paa det sidste Omslag og lovet at ville holde ham skadesløs derfor. Dette har han ogsaa gjort

og tillige udsat sig for dem for en mærkelig stor Sum Penge, hvilket han er bange for vil blive ham til uforvindelig Skade, hvis han ikke kommer til sin Betaling eller faar Forsikring derfor. Uanset alt dette og hans gode Vilje have Hans og Ifver Lykke i hans Fraværelse og uden hans Vidende afhændet deres Gods og i adskillige Maader undslaaet sig for ham, naar han anmodede dem om Forsikring eller Betaling. Da det er aldeles ubilligt, at han saaledes skal undgælde for sin gode Vilje, og da han har anmodet Kongen om at ville føre Dorrete og Anne Krabbe saadant til Sinde, anmoder Kongen dem om at komme Hans og Ifver Lykke, der ere deres eneste Arvinger, til Hjælp, saaledes at Jacob Lykke kan blive tilbørligt tilfredsstillet uden at lide nogen Skade, da det ikke bør ske. J. T. 7, 75.

14. April (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Menige Almue paa Seyrøe i hans Len [Dragsholm] har berettet, at hvis Fjerdeparten af deres Kirkes Formue skal udgives til Bygningen af Kirken i Christianstad, vil det falde Kirken meget besværligt, da den i mange Maader er bygfældig og selv har Brug for det, den har i Forraad. Kongen bifalder i den Anledning, at Kirken paa Seyrøe selv maa beholde det, den har i Forraad, til Forbedring af sin egen Bygfældighed. Sj. T. 21, 566 b. K.

— Miss. til Morten Mogensen. Da der er Trætte mellem Claus Machabeus til Ettrup og Laurits Eskildsen, Herredsfoged i Halmstad Herred i Halland, angaaende Tingfred og Retten, som Herredsfogden skal have forment Claus Machabeus, og Claus Machabeus selv er interesseret i Sagen, saa han ikke kan dømme i den, skal Morten Mogensen, naar Sagen bliver lovligt indstævnet for ham, dømme Parterne imellem, saa der vederfares begge hvad Lov og Ret er. Sk. T. 4, 363 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Otte Skeel. Kongen bifalder efter deres Erklæring, at de paa Kongens Vegne aftinge med Envold Clemendsen for den Forseelse, han har begaaet mod Kongen og Retten, og lade ham betale 500 Rdlr. in specie for den Sag, hvilke Penge de skulle føre til Indtægt for Kongen. J. T. 7, 76.

15. April (—). Miss. til Mogens Kaas om at samle det jyske og fyenske Regiments Knægte, der godvillig ville

begive sig i Kongens Tjeneste, og ufortøvet sende dem ud til Stienborg til Mønstringspladsen. Udt. i J. T. 7, 76.

16. April (Frederiksborg). Bestalling for Johan Bøgvadt som Bygningstilsynsmand paa Frederiksborg Slot. Han skal have flittigt Tilsyn med, at alt det Arbejde, som Kongen lader udføre enten paa Akkord eller paa Dagløn, bliver udført med størst mulig Flid og Vindskibelighed. Han skal til saadant Arbejde bruge Kongens Arbejdsvogne, men heller ikke til andet Arbejde. Slotsfogden skal skaffe ham Bønder og Bøndervogne, naar det gøres behov og han anmoder derom. Johan Bøgvadt skal have flittigt Tilsyn med de Haandværksfolk og Pligtsfolk, der blive forskrevne til Kongens Arbejde, at de ikke blive brugte paa andre Steder til andet Arbejde. Han skal have Befalingen over Haandværksfolkene paa Frederiksborg Slot, der skulle rette sig efter hans Ordre. Han skal aarlig til hver Nytaarsdag gøre Kongen Regnskab for de Penge, denne lader levere til ham til Bygningens Behov, og tage nøjagtige Beviser for de Penge, som han deraf udgiver efter Kongens eller andres Befaling. Han skal fra 1618 at regne have 100 Dlr. i aarlig Løn og Foder og Maal paa 1 Hest. Sj. R. 17, 126.

— Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har bestemt, at de Bøndersønner, der ere fødte i andre Len i Sjælland, men ere bosatte eller herefter bosætte sig i Frederiksborg eller Kronborg Len, ikke maa tiltales for deres Fødested eller deles tilbage igen af Lensmændene eller nogen paa deres Vegne, skal han ved forefaldende Lejlighed rette sig derefter. Sj. T. 21, 567 b. K.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Mickelborg, Toldere i Helsingør, om ved første Lejlighed og til saa billig en Pris som muligt at købe saa mange Klinker og saa meget Cement, som behøves til at forhøje og forfærdige Kummen paa Esserum og i Fadebursstuen paa Kronborg Slot med, saaledes som Christopher Basse, Embedsmand paa Kronborg Slot, befaler dem. K. Udt. i Sj. T. 21, 567.

— Miss. til Christoffer Basse om med det første at lade Stienholdts Mølle i Frederiksborg Len gøre i Stand med saa ringe Bekostning som muligt og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Endvidere skal han eftergive Mølleren i en Mølle i Kronborg Len et halvt Aars Landgilde. Han

skal lade Lofterne paa Esserum [og] Sirsholm¹ gøre i Stand, hvor det gøres behov, saa man kan gøre og lægge Malt dér. Han skal lade Tagene skelne og Væggene istandsætte, hvor det er fornødent, alt med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 21, 567 b. K.

16. April (Frederiksborg). Miss. til Christofver Ulfeldt om i denne Sommer at lade Eske Brocks Fuldmægtig faa 100 Bjælker efter det Maal, Eske Brock tilsender ham, og føre det til Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 364.

— Miss. til Kapitlet i Lund Domkirke. Christen Pedersen, danske Kancellis Tjener, har berettet, at han, efter sin Formening med Urette, for nogen Tid siden af Kapitlet har faaet sig tillagt en øde og forfalden Residensgaard i Lund. Det paalægges i den Anledning Kapitlet enten selv at lade Residensen istandsætte eller give den eller dem, der tidligere have haft Residensen og bør reparere den, Ordre til at gøre det, saa Christen Pedersen kan overtage den og siden holde den vedlige, da Christen Pedersen ved Kongens daglige Tjeneste er forhindret i selv at tale derpaa og de som residerende ved Kapitlet bør have Tilsyn med, at Residensen holdes forsvarligt vedlige. Sk. T. 4, 364.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Dr. Ifver Ifversen, Superintendent i Ribe Stift. Af hosfølgende Supplikation kunne de se, hvad nærværende Mads Nielsen Buch, der skal være kaldet lovligt efter Ordinansen til Hedensvig og Gerndsted² Sogne i Riberhus Len, har berettet. De skulle med Flid undersøge Sagen og paase, at der forholdes lovligt med dette Kald efter Ordinansen og de udgaaede Forordninger om Præstekald. J. T. 7, 76 b. Orig. i Landsark. i Viborg³.

— Miss. til Eske Brock om at lade det Hus paa Dronningborg reparere i Overensstemmelse med den af ham overleverede Fortegnelse og indføre Udgiften derved i sit Regnskab. Udt. i J. T. 7, 76 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har tilladt Abraham de la Haye og Peter Bilefeldt med deres Konsorter at anrette en eller flere Papirmøller paa belejlige Steder,

¹ Vistnok Fejlskrift for: Hørsholm.   ² Grindsted, Slavs H.   ³ Tr.: Danske Saml. III. 319 f.

hvor Kongen selv forordner det. Møllerne skulle anordnes og stilles i Værk saaledes, at der paa dem kan gøres alle Slags fint og groft Papir og Postpapir, hvilket Papir i alle Maader skal være ligesaa fint og vel gjort, som det kan laves noget andet Sted, og som det plejer at indføres i Riget af fremmede Købmænd til Salgs. Naar Møllerne ere stillede saaledes i Værk, at de ovennævnte og deres Konsorter kunne forsyne Kongens Riger med allehaande Papir, vil Kongen give dem nærmere Privilegier og Friheder. De skulle gøre Leverance til Kongens Hofholdnings Behov, til Kancelliet, Rentekammeret og andre Steder, hvor Kongen befaler, og sælge Papiret 5 p. Ct. billigere, end det sædvanlig sælges. Endvidere har Kongen bevilget dem, at de i København maa anrette et Destillatorium til Destillering af alle Slags Brændevin, Akvavit og andre Ekstrakter. Naar Kongen kan se, at det er stillet saaledes i Værk, som det bør være, vil han give dem nærmere Privilegium derpaa i 12 Aar, at ingen fremmede maa indføre saadanne Ekstrakter, som de destillere, eller anrette saadant Destillérværk¹, dog forbeholder Kongen sine egne Undersaatter Ret til at søge deres Næring med saadant Destillérbearbejde ligesom hidtil. Sj. R. 17, 125. Orig.²

16. April (Kbhvn.). Miss. til Købstæderne i Sjælland, Skaane og Fyen angaaende Saltværket. Sj. T. 21, 567. K. Jvfr. 20. April 1621.

— Miss. til Danmarks Riges Raad. Da Kongen efter den tagne Resolution har ladet et Antal Folk til Hest og Fods løbe sammen, til hvis Hverving, Opbringelse, Forstrækning og Udrustning en god Del af den sidst optagne Sum allerede er medgaaet, og da der som sædvanligt er tilsagt en halv Maanedes Sold paa Mønstringspladsen, kan det befrygtes, at der vil blive Mangel paa Penge til at betale med, da den bevilgede Kontribution ikke saa snart kan indkræves, hvilket kan medføre forskellige Ulejligheder. For at dette, saa vidt Gud giver Lykken dertil, kan blive forekommet, skulle Rigsraaderne begive sig til København 5 eller 6 Dage før Herredagen, for at der

¹ Teksten er paa dette Sted i Sj. R. korruperet. Strandmøllen S. 13 f.

² Tr.: Nyrop,

med det allerførste kan træffes tilbørlig Anordning derom og tænkes paa Midler til, at de hvervede Folk efterhaanden kunne faa deres Betaling til de bestemte Terminer paa de Steder, hvor de bruges. Sj. T. 21, 567. K.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Machabeus om at tage Sagen mellem denne Brevviser, Madts Jensen, paa den ene og Børge Olufsen og hans Medfølgere paa den anden Side for sig og uden videre Forhaling afsige endelig Dom deri, for at Madts Jensen en Gang kan komme til sin Ret. Sk. T. 4, 364.

17. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Enckysser beraabe sig paa, at de altid fra gammel Tid have haft den Frihed, først at maatte lade deres Skibe fortolde og visitere i Sundet, skal han undersøge, hvad gammel varig Brug og Sædvane berettiger dem til, og indtil nærmere Ordre ikke forurette dem derimod. Sj. T. 21, 568. K.

18. April (Frederiksborg). Miss. til Laurits Grubbe om indtil nærmere Ordre at anholde alle Skuder og Færger ved Giedsøer Færgested. Udt. i Sm. T. 6, 176.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Grubbe om at anholde alle Skuder og Færger ved Rødby Færgested. Udt. i Sm. T. 6, 176.

19. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mats Rafn, Borger i Køge, og ingen anden maa holde en Bomslutter til at op- og ilukke Slagbommen sammesteds, saaledes at Nøglen om Natten skal være i god Forvaring hos ham, for at det kan blive til større Fordel for Havnen og intet skal kunne udskibes uden hans Vidende. Endvidere bevilger Kongen, at han maa visitere de Skibe og Skuder, der komme ind eller ud, hvis det gøres fornødent og han kan erfare, at de i nogen Maade have forsveget Tolden af deres Gods og Varer. Sj. R. 17, 126 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Dr. Peder Sture, Kongens Hofprædikant, der nu efter Kongens Ordre skal begive sig paa det foretagne Tog og Krigsekspedition, maa, saalænge han er paa Toget, foruden sin Besolding yderligere faa Besolding paa en Hest efter den Anordning, som Kongen har gjort derom og ligesom andre faa. Krigskommis-

særerne skulle betale ham denne Besolding ligesom ogsaa det, der i hans Bestalling er tillagt ham til Vognheste. Sj. R. 17, 126 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Tyske, Lolliker, Falstringer og andre, der købe Heste i Skaane og siden føre dem gennem Sjælland, fordriste sig til at ride forbi Toldstedet i Køge og hemmelig unddrage sig den sædvanlige Told, skal han give Færgemændene ved Vordingborg og Kallehafve Tilhold om ikke at overføre nogen af dem, som bør fortolde i Køge, medmindre de have Seddel eller Bevis fra Tolderen sammesteds. Sj. T. 21, 568. K.

— Miss. til Marqvardt Bilde og Jørgen Brahe om at være til Stede, naar Fru Else Marsvin, Envold Kruses Enke, leverer Trankier Slot og Len fra sig til Hans Lindenov, og overlevere denne Lenet med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Lenet hørende Skove og give Hans Lindenov alt beskrevet under deres Haand og Segl. Udt. i F. T. 3, 599.

20. April (—). Miss. til Købstæderne i Skaane, Sjælland og Fyen. Kongen har tidligere forordnet en offentlig og almindelig Saltstabel og Saltværk med Smaasalt i København, hvor enhver kan faa Salt til Købs til en rimelig Pris. Da Kongen siden har bragt i Erfaring, at nogle af hans egne Undersaatte have noget at klage over Saltværket, har han nu draget Omsorg for, at alle de, der komme hid, kunne faa saa meget Salt, som de begære, til en rimelig Pris, og at Tønderne skulle fradrages i Prisen, naar de selv have dem med. Hvis nogen har noget at klage enten over Maalet eller over Købet, skal han straks hjælpes til Rette af Øvrigheden i København. Det paabydes dem alvorligt at lade denne Kongens Anordning forkynde for alle deres Medborgere og paase, at intet fremmed Salt indføres mod Kongens Mandater. Sj. T. 21, 568¹. K. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

---

¹ Det samme Brev, med Undtagelse af det sidste Punktum, er indført Sj. T. 21, 567 med Datum: 16. April.

20. April (Kronborg). Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør. Naar en, ved Navn Ditmer Surbech, eller nogen paa hans Vegne kommer til Sundet med 2000 Musketter og deres Tilbehør, hvilke ere bestilte til Borgemestre og Raad i Danzig, skulle de lade disse Musketter med Tilbehør passere toldfrit. K. Udt. i Sj. T. 21, 568 b.

21. April (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Dorete Jul, Jørgen Kaas til Medelgaards Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Aarhusgaards Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1620, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 366. K.

23. April (—). Kgl. Stadfæstelse for Knud Urne til Aasmark, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, paa et Pergaments- og Afkaldsskiftebrev, dat. Søgaard 8. Jan. 1561, mellem afdøde Steen Rosensparre til Skarolt og Axel Urne til Søgaard, hvilket Brev paa Grund af Forraadnelse og daarlig Opbevaring er blevet fordærvet, saa nogle Ord deri ere blevne ulæselige. Brevet lyder: Steen Rosensparre til Skarolt og Axel Urne til Siøgaard have holdt Søkendeskitte med hinanden efter deres afdøde Fader¹, Moder og Farsøster, Jens Torbensen¹, Fru Birgitte Bildsdatter og Fru Ingefred Torbensdatter², hvorved der tilfaldt Steen Rosensparre en Broderlod efter hans Fader og Moder, bestaaende af: Skaroltgaard med Bygning og Ejendom og følgende Gods i Skaane: Pille Mølle og 6 Gaarde i Jelbye, 3 Gaarde i Hundtsing, 1 Gaard i Clemedstrup, 1 Gaard i Atrop, 1 Gaard i Ipstrup, 4 Gaarde i Bolting, 1 Gaard i Søegaard, 1 Gaard i Viintrii, 1 Gaard i Skabbersøe, 1 Gaard i Veybye, 1 Gaard i Glimminge i Bierre Herred, 1 Gaard i Aastrup, 1 Gaard i Maglebye, 1 Gaard i Perstrup, 1 Gaard i Ringfelling, 1 Gaard i Filkinde, 2 Gaarde i Ørie, 1 Gaard i Kofflod, 6 Gaarde i Dubbelstrø, 1 Gaard i Lillehiem, 1 Gaard i Heslund, 1 Gaard i Slesberg, Opma Mølle, 1 Gaard i Tostrup,

---

¹ Jøp Torbensen Rosensparre g. m. Birgitte Stensdatter Bilde.
² G. m. Erik Jensen Urup.

2 Gaardø i Sønderthorp, 2 Gaarde i Redersløf, 2 Gaarde i Sønder Hvidinge, 2 Gaarde i Kasbjerg, 1 Gaard i Ørsløf, 1 Gaard i Brømitsløf, 1 Gaard i Vaerling, 2 Gaarde i Slougstrup, 2 Gaarde i Hammerlund, 1 Gaard i Aabye, 1 Gaard i Sterrerup, 1 Gaard og 1 Fæste i Høye, 1 Gaard i Karlebye, 3 Gaarde i Turup, 3 Gaarde og 1 Fæste i Lundagger, 3 Gaarde i Valagger, Valagger Mølle, 3 Gaarde i Esketorp, 1 Gaard i Viirup, 1 Gaard i Strebelstrup, 1 Gaard i Uglerup, 7 Gaarde i Holmebye, 1 Gaard i Bragerup, 1 Gaard i Guldagger, 1 Gaard i Tofte, 1 Gaard i Rommebjerg, 2 Gaarde i Hellerup, 1 Gaard i Karsted, 2 Gaarde i Hogentorp og Mjonge Mølle; i Sjælland: 1 Gaard i Lillerød. Desuden tilfalder der Steen Rosensparre efter hans afdøde Farsøster, Fru Ingefred: i Skaane: 1 Gaard i Kielstrup, 1 Gaard i Børstoft, 2 Gaarde i Skarold, 2 Gaarde i Baltinge, 1 Gaard i Haldingthorp, 1 Gaard i Heddingebye, 1 Gaard i Rye, 1 Gaard i Kiarleagger, 1 Gaard i Aufveraas; i Sjælland 1 Gaard i Veylebye. — Axel Urne fik en Søsterlod paa sin afdøde Hustru Fru Anne Rosensparres Vegne efter hendes afdøde Fader og Moder: i Sjælland: 1 Gaard i Mullerup, 1 Gaard i Krurup, 1 Gaard i Kastrup, 1 Gaard i Juderup, 3 Gaarde og en Kende i Uglerup, 1 Gaard i Frørsløf; i Skaane 2 Gaarde i Rorsløf, 1 Gaard i Aabye, 1 Gaard i Rødeager, 1 Gaard i Ingelstrup, 1 Gaard i Viirup; i Halland 2 Gaarde i Kiøbbing, 1 Gaard i Vadberg, 1 Gaard i Saaleregierde, 3 Gaarde i Lille Tierbye, 1 Gaard i Maanerup, 1 Gaard i Uldrød, 1 Gaard i Snaperup, 1 Gaard i Husholdt, 1 Gaard i Brynnolt, 1 Gaard i Store Tierbye, 1 Gaard i Bemrop, 1 Gaard i Riserup, 1 Gaard i Lobberød, 1 Gaard i Liidt, 1 Gaard i Operup, 1 Gaard i Møggedal, 1 Gaard i Gaastrup, 1 Gaard i Muserødt, 1 Gaard i Bochkholt, 1 Gaard i Torkildstrup, 1 Gaard i Alrøt; endvidere tilfaldt der Axel Urne efter hans Hustrus Farsøster, Fru Ingefred, følgende Gods, som blev skiftet lige halvt imellem dem: i Halland 3 Gaarde, kaldede Trelseø, Brønnalt og Kierregaard, og 1 Gaard i Vatberg; i Sjælland 2 Gaarde i Svenninge, 1 Gaard i Hiembeck, 1 Gaard i Ydebye paa Odden. Axel Urne overlader ogsaa sin Svoger Steen Rosensparre sin Part i Skarolt Hovedgaard, som er Tredjeparten, med alt Boskab og Løsøre samt al sin Part i Købstadgaardene i Lund, Landskrone, Slangerup og andensteds, hvor de maatte findes. Brevet

er medunderskrevet af Peder Bilde til Svanholm og Herlof Skave til Eskildstrup. Sj. R. 17, 127.

23. April (Frederiksborg). Bestalling for Thomis Møeller som Fisker i Kongens Dyrehave ved Frederiksborg Slot med en aarlig Løn af 16 Dlr., 3 Dlr. maanedlig i Kostpenge og en sædvanlig Hofklædning, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentemestrene. Han skal føre tilbørligt og uførtrodet Tilsyn med Kongens Fiskeri, Damme og Fiskepladser. Sj. R. 17, 131.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Galt. Da Fru Dorette Banner, Christoffer Krause til Egholms Enke, har berettet, at hun med adskillige Stævninger er stævnet i Rette til den første Herredag, og har anmodet om, at han maa gaa i Rette for hende, befales det ham at møde for Fru Dorette Banner paa Herredagen for Kongen og Danmarks Riges Raad og gaa i Rette for hende. Sj. T. 21, 569.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Key Rantzau tilhandle sig 4 Fødder gullandske Bloksten paa Gulland og uhindret lade ham faa dem, naar han sender Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 4, 365.

— Miss. til Dr. Madts Jensen, Superintendent over Skaane Stift. Denne Person, Hendrik Poulsen, har berettet, at han er bleven kaldet til Vemmeløf og Rørum Sogne i Skaane, men efter Kongens udgaaede Forordning ikke kan blive admitteret dertil paa Grund af Mindreaarighed. Da han siger, at han kun mangler $\frac{1}{3}$ Aar i de 25 Aar, tillader Kongen, at han faar Sognene, hvis hans Beretning er sand og han findes at være lovlig kaldet og at være dygtig i Levnet og Lærdom. Sk. T. 4, 365 b.

25. April (—). Kvittansiarum til Ebbe Munk til Fiellebroe paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Antvorskov og Korsør Slotte og Len og Sæbygaard fra 7. Okt. 1596, da han først fik Antvorskov Slot og Sæbygaard i Forlønning, til 1. Maj 1604, da han blev Sæbygaards Len kvit, fra 1. Maj 1605, da han fik Korsør Slot og Len i Forlønning efter afdøde Corfits Ulfeldt til Bavelse, og fra 1. Maj 1617, da han anden Gang fik Sæbygaard under Antvorskov Slot efter Jørgen Brahe, til 1. Maj 1620, da han overleverede Antvorskov og Korsør Slotte og Sæbygaard til Ernst Normand til Tribefidz, for

de i disse Aar oppebaarne Penge- og Madskatter, for Fjerdeparten af Kirkernes Formue, der var paabudt at skulle udgives til Bygningen af Kirken i Christianstad til Mortensdag 1618 og for det paa Antvorskov og Korsør Slotte og Sæbygaard modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev intet skyldig. Sj. R. 17, 131 b.

25. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Marcus Jansen og Peder Bacherot maa lade bygge Møller til at udmale Vand med her paa Sjælland, hvor der anvises dem en Plads af Kongen, efter deres derpaa overgivne Fortegnelse, hvilke Møller skulle male mere Vand end 3 Vindmøller og drives uden Vind, Heste eller anden saadan Hjælp. De skulle i 10 Aar have Eneret paa at bygge saadanne Møller, saafremt de kunne forsyne Sjælland tilstrækkeligt med saadanne Møller paa deres egen Bekostning. Sj. R. 17, 132.

— Aab. Brev om, at N. N.¹ og hans Konsorter maa lade opbygge en eller flere Møller til at rense Havne og Vandgrave med og til at grave dem dybere med, uden at udmale noget Vand, paa belejlige Steder i Sjælland, hvor saadanne udvises dem af Kongen. De skulle have Privilegium derpaa i 10 Aar. Hvis Kongen kan se, at de kunne gøre nogen Gavn med disse Møller, vil han i Fremtiden yderligere privilegere dem og akkordere med dem om, hvad han skal give dem for hvert Læs Jord, de optage eller udgrave. Sj. R. 17, 132.

— Aab. Brev til Borgemestre og Raad i København om Handelen med Kød, Brød og Øl. Sj. R. 17, 133. (Tr.: Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 368 f. CCD. III. 653 f. KD. II. 649).

— Bestalling for Hr. Anthonius Hermandsen som Kapellan hos den tyske Feltpræst med en Løn af 23 Gl. hver Maaned paa hans egen Person, hver Gylden regnet til 3¹/₂ slet Mk. dansk, og samme Besolding paa 2 Vognheste, som der gives 2 Kyrasserer, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Krigskommissarierne. Sj. R. 17, 133 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i hans Løn [Malmøhus] handles utilbørligt med de Bønder, der besidde de Gaarde, som Kongen har

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet.

bevilget Officererne over det skaanske Krigsfolk, skal han paa Bøndernes Vegne akkordere med Officererne om, hvad der aarligt kan gives dem i en Sum, saa de intet mere skulle have med Bønderne at skaffe, dog saaledes at Officererne faa saa meget som muligt baade for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Rettighed. Sk. T. 4, 365 b.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Af medfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Mølleren i Melle Mølle i hans [Nyborg] Len har suppliceret. Jacob Ulfeldt skal undersøge Sagen og siden til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Mølleren bør have noget af de to Aars Landgilde eftergivet, og hvor meget han mener, at der med Billighed kan eftergives Mølleren. F. T. 3, 599.

— Miss. til Fru Elline Marsvin om, at hun maa lade Laden og Loerne paa Dallum Kloster istandsætte. Hvis det gamle Tømmer ikke kan slaa til, maa hun købe det manglende Tømmer paa de nærmest omliggende Steder, hvor det kan faas for det billigste Køb. Bekostningen derved maa hun føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i F. T. 3, 600.

— Miss. til Laurits Grubbe om at overtage Værgemaallet for Erik Mormands Børn, da deres Væрге Eiller Kruckov er død, og paase, at det bliver overleveret ham med rigtige Regnskaber. Udt. i Sm. T. 6, 176.

26. April (—). Miss. til Sigvart Grubbe og Falk Lykke. Det er berettet Kongen, -at der er Trætte mellem Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand i Christianstad Len, paa Kronens Vegne, Ofve Ugerup til Ofvitsholm paa egne Vegne og Hans Bernekov til Vidskølle paa egne og Søskenes Vegne angaaende Tollerup Bro i Skaane, der ikke holdes tilbørligt vedlige. Da Sagen har været til Landstinget og her af Landsdommeren er bleven indfundet for gode Mænd, gives der dem hermed Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Broen, undersøge, hvem og hvormange af de stridende Parter, der efter Loven skulle holde Broen i Stand, og give det beskrevet fra sig under deres Haand og Signet. Sk. T. 4, 366.

— Miss. til Gundi Lange. Albret Rostrup til N er efter Brevs og Segls Lydelse bleven Kongen 1000 Rdrl. in specie skyldig, for hvilke hans Broder Gundi Rostrup er Forlover. Da imidlertid baade Albret og Gundi Rostrup fallere med Beta-

lingen baade af Renten og af Hovedsummen og vise sig efterladende, anmoder Kongen Gundi Lange, der skal være bleven forsikret i Gundi Rostrups Gods, om paa Kongens Vegne at tage Udlæg for de 1000 Rdlr. af Gundi Rostrups Gods. J. T. 7, 76 b.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Godsleuf Budde. Erik Krabbe, kgl. Sekretær, har paa egne og Medarvingers Vegne efter afdøde Fru Anne Krabbe, Jacob Biørn til Steenalts Enke, berettet, at Godsleuf Budde forholder dem Betaling for Bygningen paa Steenalt, idet han beraaber sig paa et Gavebrev, som Fru Anne Krabbe skal have givet Mikkel Nielsen til N paa nævnte Bygning, men skønt de ofte, baade skriftlig og mundtlig, have anmodet om enten at faa dette Brev at se eller at faa deres Betaling, have de dog intet kunnet opnaa. Det befales ham nu, at han snarest muligt enten skal lade dem se Gavebrevet, hvorefter de saa kunne rette sig, eller betale dem for Bygningen. J. T. 7, 77.

27. April (—). Forleningsbrev for Dr. Madts Jensen, Superintendent i Lunde Stift, paa det nu i Lund Domkirke ledige Præbende. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 204 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe, Sigvart Beck, Christofver Urne og Jacob Beck. Hendrik Podebusk til Karsholm og Mourits Podebusk til Krapperup have berettet, at de ville gøre et Mageskifte med hinanden om noget af deres Jordegods. Da de endnu ikke have naaet de Aar, at de selv kunne slutte dette Mageskifte, men have betroet dem til at slutte det, gives der dem herved Fuldmagt til at samles paa belejlig Tid og Sted, undersøge begge Parters Gods, som de ville mageskifte, med dets Ejendom, Herlighed og anden Tilliggelse og ordne det saaledes, at begge Parter faa Fyldest for deres Gods. Sk. T. 4, 366 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus om at være Værge for Fru Barbara Breide paa Skiftet efter hendes Broder Wolf Breide, da hendes Husbonde Otte Urne ikke er saa nær til Stede. Udt. i F. T. 3, 600.

28. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen paa Begæring af Kongen af Polen har bevilget, at denne i Aar maa faa saa megen Vin toldfrit gennem Sundet, som

han i de sidste Aaringer har faaet, skulle de, naar Hertugens Fuldmægtig kommer til Sundet med Vinen, lade ham passere toldfrit og uhindret med den. Sj. T. 21, 569. K.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om at lade Taget paa den ny Toldbod i Helsingør skelne og lægge Render mellem Husene, hvor det behøves. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. K. Sj. T. 21, 569.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lade hugge 2000 Baandstager i Kronens Skove i hans Len [Dragsholm] og lade Christoffer Basse faa dem. K. Udt. i Sj. T. 21, 569.

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax [Roskildegaard] om 2000 Baandstager. K. Udt. i Sj. T. 21, 569 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Naar Christoffer Basse, Embedsmand paa Kronborg, gør Anfordring derom hos ham, efter at Bønderne have tilpløjet, skal han give Kronens Bønder i sit Len Ordre til at fremage den Kalk, der ligger ved Sundby Færge, til Frederiksborg, ligesom de tidligere have plejet at gøre. K. Udt. i Sj. T. 21, 569 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om det samme. Udt. i Sj. T. 21, 569 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har til Hensigt at tilskifte sig en til Kapitlet liggende Ø, kaldet Lenøe¹, i Nørrejylland med alt det Gods, Kapitlet har paa Øen, skal Kapitlet med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvor i Nørrejylland det ønsker Vederlag. J. T. 7, 77 b.

— Miss. til Otte Brahe. Da Kongen af Erik Grubbe til N i Betaling for Penge, som denne skylder Kongen, har faaet et af Otte Brahe udgivet Hovedbrev paa 1480 Rdlr. in specie, skal Otte Brahe, da dette Brev ikke lyder paa Kongen, men paa Erik Grubbe, lade affatte et andet Brev, lydende paa Kongen selv, med en nøjagtig Forlover og med det første sende Brevet til Kongen. J. T. 7, 77 b.

— Miss. til Christopher Gjõe. Da han har sagt god til Kongen for sin Broder Falk Gjõe for 3000 Rdlr. in specie, opsiges disse ham nu, og det befales ham at betale disse 3000 Rdlr. til Kieleromslag 1622 i Overensstemmelse med sit udgivne Brev. J. T. 7, 78.

¹ Lundø (Fjends H.), der tidligere var en Ø.

28. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jost Høg til Biørnholm angaaende 6000 Dlr., hvorfor han har sagt god for Falk Gjøe. Udt. i J. T. 7, 78.

— Ligelydende Miss. til Christopher Gersdorff og Jørgen Ernst Worm angaaende 4000 Dlr., hvorfor de have sagt god for Hans Lykke. Udt. i J. T. 7, 78.

— Ligelydende Miss. til Jacob Lykke og Niels Arenfeldt angaaende 3000 Dlr., hvorfor de have sagt god for Otte Christopher Rosenkrantz. Udt. i J. T. 7, 78.

— Miss. til Anders Friis. Erik Ifversen har berettet, at han har været i Rette for Anders Friis med Kirsten Mikkelsdatter i Sæby, med hvem han har været trolovet, men nu nægtes det ham at faa det beskrevet, som er gaaet mellem dem i denne Rettergang. Det befales ham i den Anledning at lade Erik Ifversen faa hendes Beskyldninger, Erklæringer og hvad andet, der er gaaet mellem dem, beskrevet. J. T. 7, 78.

29. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen efter Begæring af Vicepræsidenten, Bewindtheberne og Forvalterne for det ostindiske Kompagni bevilger følgende tre Punkter: 1. Med Hensyn til de Varer, der i den tilkommende Tid ventes fra Indien og kunne blive solgte paa Borg, skulle Kompagniforvalterne, saafremt de Personer, til hvem Varerne ere solgte paa Borg, imod Forventning gaa fallit, ikke være forpligtede til at indestaa for Betalingen eller at betale saadant, dog under den Forudsætning, at de ikke forsætligvis eller med Vidende betro Kompagniets Gods til Personer, som ikke ere vederhæftige, enten det saa er fremmede, deres egen Slægt og Venner eller nogen anden, som de selv have Handel og Vandel med og kunne tage Varer for Varer af, at de ej heller i nogen Maade til Profit og Fordel for sig selv eller nogen anden sælge og forhandle Kompagniets Gods, og at de ikke blive fundne at have vist Forsømmelighed med i rette Tid og ved lovlige Midler at indkræve hvad de saaledes have udborget af Kompagniets Gods. Hvis der skulde forefalde enten saadan eller anden Vidtløftighed af nogen Importans, skal det ske med 12 eller 18 af de bedste og paa saadan Handel forstandige Participanters Raad, Vidende og Betænkning. 2. De skulle holde rigtige Regnskabsbøger over alt det, som udgives paa Kompagniets Vegne, og tage rigtige og nøjagtige Beviser paa al Udgift, som beløber sig til mere end

N¹ Daler, hvormed de skulle stadfæste deres Regnskaber, som det sig bør. Smaapluk og ringere Udgifter end foran nævnt skulle de indskrive i Bøgerne og føre til Udgift med Angivelse af Dag, Tid, Mandtal og Personernes Navn, samt hvorfor og hvortil det er udgivet. 3. Kompagniforvalterne skulle forestaa deres Bestilling med Myndighed og Avtoritet, og det, som de gøre paa Kompagniets Vegne og som de med rigtige Bøger og Regnskaber kunne bevise at være gjort i den bedste Mening og til Kompagniets Fordel, skal staa for fulde, som forskrevet sfaar. Sj. R. 17, 134.

30. April (Kbhvn.). Skødebrev til Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, paa nogle Skildbierig Kirkes Jorder i Antvorskov Len. Sj. R. 17, 134 b. (Se Kr. Sk.).

— Skøde fra Hr. Christian Friis til Kraggerup til Skildbierig Kirke. Sj. R. 17, 136. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Martinus von der Meden, tysk Kancelliraad og Forvalter, fra Paaskedag sidst forleden at regne indtil videre maa oppebære 30 Kurantdlr. hver Maaned i Kostpenge foruden hans Aarsbesolding, som er 200 Rdlr. in specie og 2 sædvanlige Hofklædninger, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 17, 137 b.

— Ekspektancebrev for Martinus von der Meiden, tysk Kancelliraad og Forvalter, paa det første Kannikedomme, som bliver ledigt i Roskilde Domkirke. Sj. R. 17, 138.

— Aab. Brev om, at Jens Hvidhoed i Qvandeløs, Herredsfoged i Mielløs Herred, indtil videre maa være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor paa. Sj. R. 17, 137 b.

— Miss. til Mogens Pax. Kongen har bevilget, at Jomfru Mette Lykke maa købe en Have i Roskilde, som Søfren Fock har i Brug og Leje. Mogens Pax skal i den Anledning give Søfren Fock Tilhold om at levere Haven fra sig, holdt i tilbørlig Stand, siden lade den vurdere af uvildige Mænd, sælge den til Mette Lykke saa dyrt som muligt og levere hende den, saasnart Pengene ere erlagte. Sj. T. 21, 569 b.

---

¹ Der er ladet Plads aaben til Tallet.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har tidligere bevilget Hans Røper, Borger i København, at han maa forsyne nogle Købstæder med den nødvendige Sæbe. Kongen anser det nu for fremmede for Sejladsen, at de give Indbyggerne i Helsingør Tilhold om selv at hente eller lade hente Sæbe i København hos Hans Røper, naar de behøve saadant, dog skal Hans Røper ikke destomindre ligesom tidligere føre Sæbe til Helsingør efter sin forrige Bevillings Lydelse. Naar der kan ventes Mangel paa Sæbe i Helsingør, skulle de og Sæbehandlerne i Tide underrette Hans Røper derom, for at han kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 569 b. K.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Køge, Aalborg og Aarhus. Udt. i Sj. T. 21, 570. K. (i Udt.)¹.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af M. Claus Hansen, Sognepræst til Tornbye Sogn paa Amager, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 570.

[Omr. 30. April]². Instruktion, hvorefter Hendrik Vind til Grundet, Skibshøvedsmand, skal rette sig i Vester-søen og Nordsøen i den tilkommende Sommer paa den Rejse, han skal gøre med Kongens Skibe, den sorte Rytter og N: Han skal med de 2 Skibe begive sig ind i Vester- og Nordsøen paa det Farvand, hvor Fribytterne findes, kunne opspørges eller gemenlig pleje at opholde sig, holde Kronens Strømme rene, gøre sig den største Flid for at bemægtige sig de Fribyttere, han træffer, og føre dem til København. Hvis han paa Kongens Strømme paa denne første Rejse træffer dynkerkiske Skibe og Fribyttere og han er vis paa, at de enten allerede have gjort nogen Gevalt eller have begyndt paa at gøre det, selv om de endnu ikke have fuldragt det, skal han gøre sig den største Flid for at antaste dem og bemægtige sig dem, men hvis han ikke bestemt ved, at de have begaaet noget usømmeligt paa Kronens Strømme, skal han se deres Søbrev og Pas og give dem en Advarsel om at holde sig borte fra Kronens Strømme og Farvande, da Kongen

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 45 f.
Breve af 30. April og 3. Maj.

² Indført mellem

ikke vil have, at nogen Potentat med sine Orlogsskibe eller med „beverter“ Haand uden Kongens Tilladelse berører noget, der hører under Kronen, eller Kronens Strømme. Den Instruks, som er leveret ham tillukket og forseglet med Kongens Segl, maa han ikke aabne, førend han er passeret Lindesnes. Han skal da aabne den og i alle Maader rette sig efter den. Sj. R. 17, 138.

[Omtr. 30. April]. Instruktion for Hendrik Vind til Grundet, Skibshøvedsmand, hvorefter han skal rette sig paa sin Rejse i Sommer under Rusland ved Malmis, Kildin og de Steder, hvor Kongen paa Norges Krones Vegne allerede tilholder sig nogen Ret og Rettighed: Han skal i rette Tid, men ikke for tidligt, begive sig til Malmis, Kildin og de Steder ved Nordsøen, hvor Kongen tilholder sig og Norges Krone nogen Rettighed, og gøre sig den største Flid for at antaste og bemægtige sig alle dem, der handtere sammesteds og ikke have Kongens Bevilling paa at bruge Købmandskab der, og siden føre dem til København, dog skal han tilbyde enhver, at han, hvis han mener at være antastet med Urette, enten selv maa rejse til København eller sende sine Fuldmægtige did for at gaa i Rette og tage Dom for, om der er sket dem Ret eller Uret og om det Gods, som saaledes er købt og forhandlet af dem uden Kongens Tilladelse, kan regnes for Prise eller forbrudt Gods eller ej. Sj. R. 17, 138 b.

1. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jacob Ulfeldt til Bavelse, kgl. Sekretær, paa det Kannikedømme i Aarhus, som nu er ledigt efter afdøde Renteskriver Jacob Jensen. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. J. R. 7, 367 b. K.

2. Maj (—). Miss. til Christofver Ulfeldt om at levere Johan de Willom, Borger i København, 30 Læster Tjære paa Gulland. Hvad Tjære der derudover maatte være af Slotets Indkomst skal han fremsende med Kongens Skibe, naar de sendes efter den. Udt. i Sk. T. 4, 367.

— Miss. til Jacob Ulfeldt i Bremen. Af hans Skrivelse erfarer Kongen, at han, imod Kongens Forhaabning, endnu opholdes der i den Sag. Det falder Kongen ret besynderligt, da han ikke kan tænke sig, hvad der i denne Tilstand kan gøre Staterne saa betænkelige ved denne Forhandling. Saa fremt der nu ikke er noget Haab om at føre Værket til en god

og ønskelig Ende, som kan være til bedste Tilfredsstillelse for Kongen, anser Kongen det for raadeligere, at han af Hensyn baade til Kongens og til Rigets Reputation med god Føje trækker sig tilbage derfra, dog saaledes at han vedbliver i god Korrespondens i al Almindelighed og tager de mere specielle Ting ad referendum, end at han, efter at have ventet der en langsommelig Tid, alligevel skal vende tilbage med uforrettet Sag. Den Mistanke, som Staterne kunne have fattet om et Angreb paa Hansestæderne eller Bremen Stift, forekommer Kongen meget sælsom, eftersom Kongen intet har at gøre med Hansestæderne, saalænge de in terminis forblive, og Staterne selv bedst kunne hjælpe til med at forhindre, at der bliver nogen Fare med Bremen. F. T. 3, 600.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott, Otte Marsvin og Otte Brahe. Da de for nogen Tid siden have faaet Ordre til hver at paatage sig Værgemaalene for et af Christian Bernekovs Børn og Børnene have klaget over, at de endnu ikke have efterkommet denne Befaling, hvilket har været til stor Skade for disse, befales det dem herved straks at efterkomme Kongens tidligere Befaling, saafremt de ikke ville staa til Rette for den Skade, som Børnene kunne lide ved saadan Forhaling. Sk. T. 4, 367.

— Bestalling for Niels Rasmussen, der nu er antaget som Køkkenskriver, hvorefter han skal rette sig med Udspisningen paa Kongens Slotte og Huse, hvor Kongen og Kongens Sonner selv holde Hof, og paa Kongens og hans Sønners Rejser og Nattelejer i og udenfor Riget: Han skal modtage hvad Rug, Malt, Hvedemel, Øl, Brød, Kød, fersk og saltet Sild, saltet og tør Fisk, Smør, levende Kvæg, Vildtbrad, ferske Fisk og anden Proviant, det være sig lidet eller meget, af hvad Navn nævnes kan, som bliver leveret ham eller bliver indkøbt af ham selv eller ved andre, have det i sin egen Forvaring, holde godt Forraad derpaa, saa der ikke mangler noget, med rigtig Vægt, Maal og Tal indtage det, som bør modtages med Vægt, Maal og Tal, give tilbørlig Kvittans og føre det til Indtægt i sit Regnskab. Han maa ikke modtage eller kvittere for noget, som ikke er ferskt og godt eller, naar det er saltet Kød og Fisk, er godt forvaret og ufordærvet. Han skal igen udlevere det til Udspisningens Behov, men ikke til andet, og han maa ikke forære

noget af det bort, ej heller udlaane det eller bortbytte det. For Vildt, Fugle og Fisk, af hvad Slags det er, skal han give Fiskemesteren, Jægermesteren, Jægere, Skytter og Fiskere Kvittans med Angivelse af Tallet paa enhver Slags, og han skal siden føre det til Udgift ved Retter. Med Hensyn til Udspisningen skal han, hvad Diskenes og Personernes Antal angaar, rette sig efter det nedenfor følgende omtrentlige Overslag med Retterne af de forskellige Slags Fetalje for en Uge og hver Uge føre det til Udgift i sit Regnskab med rigtigt Mandtal for hvert Bord; kan der spares noget i Overslaget, skal han føre godt Tilsyn dermed og ikke føre mere end der bruges til Udgift i sit Regnskab. Findes der andre Species, som ikke ere benævned i den ham overleverede Fortegnelse, skal han med Fordel udgive dem og specificere dem med Retter. Han skal hver Uge levere Kongens Hofmarskal og Køgemester en rigtig Fortegnelse paa Udspisningen, og paa det Malt, Mel, Øl og Brød, som er gaaet med, med Angivelse af, hvor mange Personer der er bleven bespist og hvor mange Diske der har været, og med Specifikation af Retter og Maaltider, hvilke Fortegnelser de ovennævnte Embedsmænd skulle underskrive, og lægge dem ved sit Regnskab, naar det skal forklares i Rentekammeret. Fortegnelsen over Udspisningen til Kongens Sønner skal underskrives af Hofmesteren. Hvis Niels Rasmussen har noget at besvære sig over med Hensyn til det, som Lensmændenes Skrivere eller andre levere ham, eller Kokke, Kældersvende, Bryggere, Bagere eller andre af Kongens Folk vise sig modvillige mod ham eller hans Tjenere, skal han melde det til Hertug Christians Hofmester og Marskal, for at disse kunne skaffe ham Ret og haandhæve ham. Han skal baade Morgen, Middag og Aften have flittigt Tilsyn i Borgestue, Køkken, Kælder og andensteds, hvor der spises, at det gaar ordentligt til med Mad og Drikke, at der ikke hentes eller udbæres det mindste, og at ikke fremmede tjenesteløse Folk og Drengene holde sig til, naar det er Maaltidstid, eller at saadant sker, naar der er fremmede Herrer eller anden Forsamling. Paa Kongens og hans Sønners Rejse skal han ikke modtage mere til Udspisningen, end der gaar med, hvor der daglig holdes Hof, til det samme Antal Personer og Maaltider. Han skal paase, at Kokkene ikke ubilligt fordre og tage det med sig, som bliver tilovers, og sørge for, at det bliver leveret tilbage til Lensmænde-

nes Skrivere. Han skal have Tilsyn med Kokkene og særligt paase, at de ikke slæbe unyttige Kokke og Kokkedrenge med sig ud over dem, der ere i Tjenesten. Køkkenskriveren, eller i hans Fraværelse hans Tjener, skal kvittere for det, der modtages, og ligesaa gøre Regnskab derfor. Han skal 'paase, at det gaar ordentligt til med Brygning og Bagning, og at det Klid, Mask, Aske og Kul, som falder af i Bryggers og Baggers, kommer Kongen til Bedste, ligesaa Køkkenfedt og Aske i Stegserne; Kokkene skulle have 2 slette Dlr. for hver Td. Køkkenfedt, de samle. De Tønder, Fjerdinger og Ottinger, som Feltaljen er udpist af, ligesaa Øltønder og Fade med Bærmen i Kælderen skulle opbevares og bruges til Bedste for Kongen, og de skulle føres til Indtægt og Udgift i Regnskabet. Han skal holde Inventarium over Køkkentøjet og hvad dertil hører, dog skulle Kokkene selv svare til det, da han leverer dem det og de derfor ere forpligtede til at forvare det og gøre Regnskab for det. Niels Rasmussen skal ligeledes have flittigt Tilsyn med Slagteriet og Røgehuset, at alt hvad der kan være tjenligt af Øksne, Faar, Lam, Gæs, Svin og andet, som Hoveder, Tunger, Rygge, Kallun og andet, opbevares og udleveres til Udspisningen og ikke bliver borttaget, og at det, som ikke spises ferskt, bliver godt forvaret med Salt. Han skal ligeledes paase, at der ikke medgaar Salt til Ubillighed, og at Huder, Skind, Ister og Talg samt Fjer og Dun opbevares og anvendes til Bedste for Kongen. Han skal ogsaa have Tilsyn med, at der omgaas forsvarligt med Voks og Talg, som bruges til Lys og Tortisler, og at intet deraf spildes, ligesaa at der af Voks- og Talglys kun udleveres det mindst mulige til enhver, og at al saadan Udgift specificeres med Angivelse af, hvortil det forbruges og til hvem det udleveres. Naar Niels Rasmussen selv eller hans Tjenere indkøbe noget til Udspisningen, skulle de købe saa billigt som muligt og ikke straks give enhver, hvad han forlanger, og i Regnskabet med Dag og Tid anføre Navnet paa enhver, som de købe af, og tage rigtigt Bevis derfor, naar det beløber sig til 1 Mk., $\frac{1}{2}$ Dlr., 1 Dlr. og saa fremdeles. Naar han paa Kongens eller Kongens Søners Rejser tager noget hos Lensmændene til Udspisningen, skal han sørge for, at det til Belejlighed bliver anslaaet i Penge. Niels Rasmussen skal af Kongens Apoteker modtage Sukker, Urter og Speceri i Forvaring og efterhaanden

udlevere deraf til Kokkene og Postejbageren, eftersom det gøres fornødent; det samme skal han gøre paa Kongens og Kongens Sønners Rejser og Nattetejler paa Kongens Slotte og Huse, for at Kokkene og Postejbageren ikke skulle kræve saadant dér. For at Niels Rasmussen bedre kan forestaa Udspisningen og holde godt Røgnskab derover, hvilket aarlig til 1. Maj skal aflægges i Rentekammeret, maa han holde en Underskriver og en Dreng hos sig selv og en Dreng hos Kongens Søner. Han skal i aarlig Løn have 150 Kurantdlr. til sig selv, 20 Dlr. og 1 Hofklædning til Underskriveren og 10 Dlr. og 1 Hofklædning til hver af de 2 Dreng og til de særlige Køkkenskrivere, der maatte holdes nogle Steder. De skulle alle have deres Bord i Borgestuen, og hverken han selv eller hans Underskriver og Dreng maa nogensinde søge noget andet Bord enten i Køkkenkælderen eller andensteds under den Straf, som utro Tjenere ere undergivne. Hverken han selv eller hans Tjenere maa sætte sig til Drik i Kælder, Køkken eller andensteds mellem Maaltiderne eller om Aftenen sammen med Kongens Tjenere eller andre, men de skulle altid forholde sig ædru og skikkeligt og varetage deres Bestilling tilbørligt, saafremt de ikke ville straffes og straks forvises af Tjenesten. — Med Udspisningen skal forholdes som efter følger: Af hver Krop saltet Faarekød $3\frac{1}{2}$ Ret, af en Kalv 5 Retter, af et Lam 5 Retter, af et Par Høns 1 Ret, af en Side Flæsk 3 Retter og deraf iblandt i Kaal og Ærter over Kongens og Prinsens Taffel, af 1 Td. Svinefødde 60 Retter, af hver Td. Oksekød 35 Retter, af hver saltet Gaas med Kraaserne $1\frac{1}{2}$ Ret, af hver fersk Gaas 2 Retter, af en Td. Kallun 70 Retter, af hver Td. Vildtbrad 40 Retter, af hver Td. Sild 100 Retter, af hver Td. Torsk 60 Retter, af hver Td. Laks 120 Retter, af hver fersk Okse 40 Retter mere eller mindre, som den er til, af hver Td. Aal 160 Retter, af hvert Lispd. Bergefisk 13 Retter, af hvert Hundrede Flyndere 7 Retter, af hvert Hundrede Hvillinge 8 Retter, af hver Vorde Langer 20 Retter, af hver Vorde Rokker 15 Retter, af hver Td. 1 Fjerd. Ærter 120 Retter eller og derover, af hver Skok rigiske Bøtter 4 Retter; Spegelaks kunne ogsaa beregnes til Retter, eftersom de ere store og smaa til, ligesaa tørre og indsyltede Negenøjen, der ogsaa skulle regnes for Retter. — Der skal anrettes paa følgende Diske: 1. Kongens eget Taffel, der bliver opgivet til

12 Retter og undertiden mere; Kongens Edelknaber faa Mad af Kongens Taffel og 4 Retter foruden af Køkkenet. 2. Prinsens og de unge Herrers Taffel, Hofmesteren og 3 Kammerjunkere, bliver opgivet til 14 Retter; to Tugtemestere faa Mad af Prinsens Taffel og 2 Retter foruden af Køkkenet. 3. Jomfru Anne Cathrina 1 Disk, bliver opgivet til 6 Retter. 4. Prinsens og de unge Herrers 8 Edelknaber, 2 Kammertjenere, 1 Fyrbøder og 1 Skolemester faa Mad af Tugtemestrenes Bord. 5. Herremændene 1 Disk, faa 8 Retter og foruden af Ridderkøkkenet 4 Retter. 6. Prinsens og de unge Herrers Kammerjunkeres Folk 1 Disk, faa 6 Retter. 7. I Vinkælderen 1 Disk, faar 6 Retter. 8. Kongens Vaskerpiger og Fru Kirstens Folk 1 Disk, faa 6 Retter. 9. Det øverste Bord i Borgestuen for 1 Fodermarskal, 2 Bagere, 1 Kældersvend, 4 Sølvpoppe, 2 Vildtskytter og 1 Dugsvend, faa 6 Retter. 10. Det andet Bord for Fodermarskallens Dreng, Mester Daniels Svend, Mester Jakobs Svend, 1 Bryggersvend, 1 Kælderdreng og Sølvpoppens Dreng, faa 6 Retter. 11. Prinsens Skræddersvend, 3 Bagerdreng, Fru Kirstens Løber, 1 Smededreng, Vildtskyttens Dreng og 2 af Fru Kirstens Skrædderdreng, faa 5 Retter. 12. Huskokken og hans Folk 1 Disk, der bliver indgivet til dem, faa 6 Retter. 13. Ridderkokken og hans Folk 1 Disk, der bliver udgivet paa dem, faa 6 Retter. — Alt beregnet til 13 Diske og desforuden 4 Retter Mad, hvilket beløber sig til 202 Retter om Dagen til begge Maaltider. Sj. R. 17, 139. Jvfr. 11. Aug. 1621.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen for adskillige vigtige Forretningers Skyld foraarsages til at opholde sig ved Rigets Grænser, skal han, skønt Kongen, Gud være lovet, intet udestaaende har med nogen, ikke alene i den Tid ikke begive sig bort fra Lenet, men heller ikke tilbringe nogen Nat udenfor Fæstningen [Bahus]. Han skal holde god Vagt og Kundskab inden- og udenfor Grænsen med hvad der sker og i Tide gøre god Orden paa alt. Sk. T. 4, 367 b.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene paa Varberg, Halmstad, Laugholm, Christianstad, Sølvitsborg og Christianopol. Udt. i Sk. T. 4, 367 b. Orig. (t. Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot).

— Miss. til Laurits Grubbe. Da der er Trætte mellem

Jesper Grubbe til Tostrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, og Niels Black i Nøbølle angaaende nogen Afpløjning og Stavning¹, som Niels Black skal have gjort, skal Laurits Grubbe, da Jesper Grubbe, der er interesseret i Sagen, ikke kan være Dommer i den, sidde i Landsdommers Sted og dømme endeligt i Sagen, naar den skal foretages for Retten. Sm. T. 6, 176.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kapitlerne i Lund, Aarhus, Ribe, Viborg, Oslo, Stavanger, Bergen og Trondhjem om, at Bispen altid skal have Sæde i Kapitlet. K. Origg. (til Kapitlerne i Aarhus, Ribe og Viborg) i Landsarkivet i Viborg. Sj. T. 21, 571². (Tr.: P. Terpager, Ripæ Cimbr. S. 574 f. Rothe, Rescripter III. 509 f. CCD. III. 654 f. Dsk. KL. III. 82).

6. Maj (—). Miss. til Lunde Kapitel. Kongen har af en gammel Jordebog bragt i Erfaring, at der af Bona mensalia i Lund Kapitel med Rette burde underholdes en Skoledegn af hvert Mensa, hvilket dog berettes ikke at ske. Kapitlet skal snarest erklære sig om, hvorledes det i alle Maader forholder sig hermed, og indsende skriftlig Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 367 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Peter Paiien, Kongens Destillerer, har berettet, at han er bleven forlenet med et Kannikedømme i Lund Kapitel, men formenes baade at optere og at nyde Privilegier og Friheder som de residerende Kanniker, fordi han ikke selv residerer dér. Det paabydes herved Kapitlet at tillade Peter Paiien herefter at optere og at faa samme Rettighed, som de residerende Kanniker have, da han er beskæftiget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal være forpligtet til at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, og til at residere ved Domkirken, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. Sk. T. 4, 368.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Erik Rosenkrantz om med det allerførste at lade Gader og Stræder ved Halmstad ordinere efter Waterpassen, saa Vandet kan have sit Afløb („defluxum“). Udt. i Sk. T. 4, 368 b.

¹ Nedsætning af Pæle.

² I Sj. T. er Brevet dateret: 4. Maj.

7. Måj (Kbhvn.). Bestalling for Stalder Kaas til Skofgaard, at skulle lade sig bruge som Kaptejn til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal i aarlig Løn have 200 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Dato. Sj. R. 17, 210.

— Miss. til Biskoppen i Sjællands Stift, Dr. Hans Reissener, om, at Degne ikke maa være Tingskrivere. Sj. T. 21, 571. (Tr.: CCD. III. 655 f.).

— Miss. til Christoffer Basse. Kongen har eftergivet Bonden Hans Lauritsen i Tolderup 5 Pd. Korn, som Christoffer Basse har forstrakt ham med til Sædekorn, hvilket han skal lade føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 571 b. K.

— Miss. til Tagge Thott om at hidsende de ti store ved Ronneby liggende Egebjælker, som Tømmermand Jørgen Sørensens har ladet hugge, med den Skude, som Kongen har sendt efter dem, endvidere 10,000 Enebærstager eller saa mange, som Skuden kan føre. Udt. i Sk. T. 4, 367.

— Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver denne Præstemand, Hr. Niels Søfrensens, forhen Pastor i Øster Liunby og Kielne Sogne i Helsingborg Len, den Forseelse, han har begaaet ved Uddelingen af Alterens Sakramente, idet han ved det andet Sæt eller Bord gav to Personer Vinen før Brødet, saa han igen maa blive befordret til det Kald, som han efter Ordinansen kan blive lovlig kaldet til. Sk. R. 4, 205.

— Miss. til Falk Lykke. Kongen har bestemt, at der i Fæstningen Christianopol endnu skal holdes 5 Soldater i Porten foruden de to Bøsseskytter, der nu holdes, hvilke skulle paase, at de Svenske, der komme did, nedlægge deres Værger. Kongen har bevilget, at der maa gives enhver af disse Soldater 12 Dlr. i aarlig Løn og 3 Mk. Mønt om Ugen i Kostpenge af Lenets Indkomst. Da det er berettet Kongen, at der endnu ikke er sat Borgemestre og Raad i Christianopol, skal han ved første Lejlighed indsætte dem, som han anser for dygtigst dertil. Han skal lade Kirkens Bygning fuldføre med saa ringe Bekostning som muligt. Messehagler og Bly til Render vil Kongen selv lade skaffe did. Sk. T. 4, 369.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Konrektorere ved nogle af de fornemste

Stiftsskoler i Danmark, skal Kapitlet overveje, hvorledes der bekvemmest kan underholdes en Konrektor til Nødtørf af Kapitlets Indkomst, og snarest muligt indsende Betænkning derom til Kancelliet. J. T. 7, 78 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

7. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Rektoren ved Skolen i Aalborg ikke har saa megen Indkomst, at han kan underholde sig deraf, paalægges det dem at skaffe Rektoren saa megen Underholdning, at han kan underholde sig vel dermed, da Byen godt formaar det og det sker til Ungdommens Optugtelse og Forfremmelse. J. T. 7, 78 b¹.

8. Maj (—). Livsbrev for Jomfru Ane Godske paa Kronens Gaard Foedbygaard, mod, fra sidste 1. Maj at regne, aarlig at svare foruden den sædvanlige Landgilde 8 Dlr., hver Daler beregnet til 80 Sk. dansk, for Ægt, Arbejde, Tynge, Skat og anden Besværing. Hun skal aarlig i rette Tid yde Landgilden og de 8 Dlr. paa Københavns Slot, holde Gaarden ved god Hævd, frede Skoven og kun hugge deri til hendes egen Nødtørf. Sj. R. 17, 143 b. Orig.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, har begæret noget Roskilde Kapitels Gods i Viibye i Ramsøe Herred til Mageskifte for noget Gods i Ramsøe, Tune, Sømme, Mierløs, Ringsted, Horrens og Flakkebjergs Herreder, saaledes som de nærmere kunne se af hoføjede Fortegnelse, skal Kapitlet med det første besigte begge Parters Godsens Ejendom, Herlighed og al anden Lejlighed, erklære sig udførligt til Kongen, om Kapitlets Gods for Belejligheids Skyld og i andre Maader kan undværes fra Kapitlet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 571 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Reissener. Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, har begæret noget Roskilde Kapitels Gods til Mageskifte, deriblandt 2 Gaarde i Viibye, hvoraf den ene hører til Hans Reisseners Bispedømme, den anden til hans Kannedømme, og vil udlægge Fyldest derfor, saaledes som Kongens Missive til Roskilde Kapitel nærmere udviser. Han skal

¹ Tr.: Hofman, Foundationer IV. 77. Hundrup, Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole S. 6.

med det første erklære sig, om disse Gaarde for Belejgheds Skyld kunne mistes, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 573 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at købe N Øksne i deres Len saa billigt som muligt, hvilke Øksne skulle sættes paa Foder paa Ladegaardene ved København og Frederiksborg Slotte. De skulle fremsende Øksnene inden førstkommande Mikkelsdag. — Mogens Pax [Roskilde Len] 50 Øksne; Christian Friis [Kbhvns Len] 40; Axel Urne [Ringsted Kloster] 30; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Knud Urne [Tryggvælde Len] hver 20; Gabriel Kruse [Landskrone Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] hver 10 Øksne. Sj. T. 21, 572. K.

— Miss. til Christoffer Basse. Kongen har ladet forskrive 10 Par Øksne fra Helsingborg Len, 10 Par Øksne fra Landskrone Len, 30 Par Øksne fra Christianstads Len og 20 Par Staldøksne fra Malmøhus Len, at fremsende til Frederiksborg Slot til førstkommande Mikkelsdag. Hvis der paa Ladegaarden kan staldes flere Øksne, skal han købe disse paa Kongens Vegne i sine Len til saa billig en Pris som muligt. — Til Frederiksborg Ladegaard skal fremsendes: Hr. Anders Bilde 10 Par; Gabriel Kruse 10 Par; Otte Marsvin 30 Par; Sivordt Grubbe 20 Par; endvidere kan købes: i Kronborg Len 20 Par; i Frederiksborg Len 40 Par. Sj. T. 21, 572. K.

— Mageskifte mellem Jesper Gjøe til Esperød, Befalingsmand over Brunlaug og Nummedals Len, og Kronen. Sk. R. 4, 206 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Pillerne i den blinde Grav ville vige ud, bifalder Kongen, at han maa bukke Pæle under de to og lade den mellemste nedbryde og siden lade reparere under hver Bro, som det gøres fornødent. Da der findes Bygfældighed under Muren og Volden af Kampesten, skal han lade den istandsætte med god Kalk og Cement. Han skal give Bønderne i sit Len Ordre til efterhaanden at istandsætte Foden af Volden inde i Byen. Da Muren ved Aaen begynder at vige ud under den søndre Runddel, skal han snarest lade lægge en Stenkiste udenfor. De Tag- og Mursten, der komme til Halmstad til Byens Bygnings Behov, skulle, saavidt

de kunne strække, uddeles til dem, der ville bygge. Han skal paase, at Reparationerne paa Volden, Pillerne og andre Steder ske med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 4, 368 b.

8. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Mester Villom Carnillessen, der skal have Opsyn med Volden omkring Halmstad Befæstning og andensteds, hvor det gøres fornødent. Han skal i Tide tilkendegive Lensmanden i Halmstad de Mangler, der findes, og siden sørge for, at Manglerne i Tide blive udbedrede. Hvis der findes mindre Mangler, som han selv kan istandsætte, skal han ikke have andet derfor end den Løn, han ellers daglig faar, dog skal Lensmanden skaffe ham de nødvendige Materialier. For sin Umage og Besværing skal han have 1¹/₂ Rigsmark om Dagen, hvilke Lensmanden paa Halmstad skal betale ham. Sk. R. 4, 206.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Erik Rosenkrantz om at skille Borgerne i Halmstad ad i de forskellige Trætter, der ere opstaaede mellem dem angaaende de Byggsteder, som ere udviste dem. Endvidere skulle de, saa vidt ske kan, ordinere de nye Gader og Stræder i Halmstad efter Waterpassen, saa Vandet kan have sit Løb. Udt. i Sk. T. 4, 369 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at give menige Herredsmænd Tilhold om ved første Lejlighed at lade en Vej forfærdige gennem Christoffer Ulfeldts By og Ejendom, hvor den bedst og belejligst kan henlægges. Udt. i Sk. T. 4, 369 b.

—¹ Miss. til Fru Sophie Brahe, Peder Munks til Sebygaard, om at indstille sig paa Frederiksborg Slot 14 Dage efter St. Hans Dag, hvor hun skal faa nærmere Besked om Kongens Vilje. Der sendes hende hermed et Pas, for at hun bedre kan komme frem. J. T. 7, 81.

9. Maj (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen har tidligere givet Ordre til at sende Hør og Hamp til Købstaden N, for at det siden kan blive spundet i Garn i Lenene.

---

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 6. og 9. Juni, er 8. Maj muligvis en Fejlskrift for: 8. Juni.

Saasnart de faa Underretning om, at Hørren og Hampen er kommet dertil, skulle de straks ved deres eget Bud lade Hørren og Hampen hente og uddele det blandt Bønder i deres Len, der forstaa at spinde, og modtage det igen af dem i godt Garn, hvis de ellers ville slippe af med det. Derefter skulle de syde Garnet og igen levere det i Købstaden N. De skulle paase, at der ikke handles ilde med Spindet og at det ikke forkommes til Unytte, som tidligere sket er. Bønderkvinder skulle hegle Hørren og Hampen paa Slottet, og siden skal det uddeles til Spinding, saaledes at de mest formuende og de, der bedst forstaa at spinde, faa den reneste og bedste Hør og Hamp, og de mindre formuende det ringeste af Blaargarnet, saa at den leverede Hør og Hamp kan blive forfærdiget efter de tilsendte Prøver, da Kongen tilsender dem mindre end tidligere og ikke vil have, at det gaar til Spilde eller bliver til Unytte. Kronens Bøndervogne skulle fremføre det paa 3 Mil nær det Sted, deres Len begynder.

— I København: Hr. Christian Friis [Kbhvns Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 3 Lispd. Hør; Christoffer Basse [Kronborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 4 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 5 Lispd. Hør; Christoffer Basse [Frederiksborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 9 Lispd. Hør; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 3 Lispd. Hør; Mogens Pax [Roskilde Len] 8 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Knud Urne [Tryggevælde Len] 5 Lispd. Hamp og 9 Lispd. Hør; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Skippd. Hamp og 1 Skippd. 8 Lispd. Hør; Ernst Normand [Antvorskov Len] 1 Skippd. 4 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Axel Urne [Ringsted Kloster] 6 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Alexander Raab [Holbæk Len] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; Keye Rantzau [Kallundborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Peder Basse [Møen] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Fru Karen Rostrup [Solte Len] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] 6 Lispd. Hamp og 12 Lispd. Hør. — Ialt 7 Skippd. 7 Lispd. Hamp og $12\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. Hør. — I Nyborg: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 9 Lispd. Hamp og 1 Skippd. Hør; Holgier Rosenkrantz [Odense Len] 5 Lispd. Hamp og 11 Lispd. Hør; Fru Ellin Marsvin [Dalum Kloster] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Hans Pogwisch [Hindsgavl Len] 3 Lispd. Hamp og 5 Lispd. Hør; Marq-

vord Bilde [Rugaard Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Hr. Christian Friis [Odense St. Knuds Kloster] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Hans Lindenov [Tranekær Len] 7 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 3 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør. — Ialt 2 Skippd. 1 Lispd. Hamp og 4 Skippd. 6 Lispd. Hør. — I Kolding: Otte Brahe [Koldinghus Len] 14 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] 1 Skippd. 2 Lispd. Hamp og 2 Skippd. 4 Lispd. Hør; Christian Holck [Silkeborg Len] 8 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. Hør; Lauridts Lindenov [Aarhus Len] 6 Lispd. Hamp og 12 Lispd. Hør; Reinholt Heidenstrup [Stjærholm Len] 3 Lispd. Hamp og 6 Lispd. Hør; Hr. Uldrik Sandberg [Lundenæs Len] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 11 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Christoffer Gersdorff [Lønborg Bispegaard] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør. — Ialt $3\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. Hamp og $7\frac{1}{2}$ Skippd. 8 Lispd. Hør. — I Aalborg: Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 14 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 8 Lispd. Hør; Eske Brock [Dronningborg Len] 12 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hør; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 10 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. Hør; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Skippd. Hør; Tønne Friis [Ørum Len] 4 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Tygge Brahe [Skivehus Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Ifver Juel [Bøvling Len] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Anders Friis [Sejlstrup Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Skippd. Hør; Claus Daa [Skivehus Len] 8 Lispd. Hamp og 16 Lispd. Hør; Otte Skeel [Dueholm Len] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Godtsløf Budde [Børglum Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Mogens Kaas [Mariager Kloster] 8 Lispd. Hamp og 16 Lispd. Hør; Gunde Lange [Gudum og Pandum Len] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; Niels Krag [Viborg St. Hans Kloster] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; Hans Dyre [Lundgaard p. Mors] 1 Lispd. Hamp og 3 Lispd. Hør. — Ialt $4\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. Hamp og $9\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. Hør. — I Helsingborg: Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 4 Lispd. Hør; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 1 Skippd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hør; Tagge Thott Ottesen [Sølvitsborg Len] 16 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 6 Lispd. Hør; Hr. Anders Sink-

lar [Hammershus Len] 8 Lispd. Hamp og 13 Lispd. Hør; Falk Lykke [Kristianopol Len] 9 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] 1 Skippd. Hamp og 1 Skippd. 3 Lispd. Hør; Holgier Rosenkrantz [Laholm Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Gabriel Kruse [Landskrone Len] 3 Lispd. Hamp og 6 Lispd. Hør; Erik Rosenkrantz [Halmstad Len] 5 Lispd. Hamp og 12 Lispd. Hør; Otte Marsvin [Kristianstad Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred] 2 Lispd. Hamp og 5 Lispd. Hør; Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Laxmand Gyldenstjerne [Helnekirke Len] 3 Lispd. Hamp og 6 Lispd. Hør. — Ialt $5\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd. Hamp og 11 Skippd. 1 Lispd. Hør. — Summa Summarum: 23 Skippd. 6 Lispd. Hamp og $45\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. Hør. Sj. T. 21, 572 b. Orig. (t. Knud Gyldenstjerne paa Hald Slot).

11. Maj (Steinburg). Bestalling for Morten N., forhenværende Pandesvend, som Skovrider over Malmøhus, Børring og Lindholm Lens Skove. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have samme Løn som hans Formand. Udt. i Sk. R. 4, 209.

— Følgrebrev for Hans Pogwisch til Damsboe til Kronens Bønder i Hindsgaufvel Len, som Corfits Rud til Sandholt hidtil har haft i Værge. F. R. 3, 302 b.

— Miss. til Marqvar Bilde og Jørgen Brahe om at levere Hans Pogwisch Hindsgaufls Len med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør blive ved Lenet, naar Corfits Rud leverer det fra sig, besigte Skovene og Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give Besigtelsen beskrevet til Hans Pogwisch. Udt. i F. T. 3, 601.

— Miss. til Christen Holck. Da denne Brevviserske, Birgitte Pedersdatter, har berettet, at det falder hende altfor besværligt, ja næsten umuligt, at holde alle de Huse og Stalde ved Magt, som findes paa Kronens Jagtgaard Løgagger, skal Christen Holck, saalænge hun bor i Gaarden, lade hende være fri for at holde flere Bygninger vedlige, end hun som en anden Bonde behøver til sit eget Brug. Resten, som Kongen maatte behøve til sit eget Behov, skal Christen Holck holde vedlige med den mindst mulige Bekostning og lade Bønder der omkring give Langhalm dertil. Han skal udvise

Birgitte Pedersdatter de Huse i Gaarden, som hun skal have til eget Brug. J. T. 7, 79.

13. Maj (Steinburg). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Soldaterfaner, som skulde have været med, ikke ere fremkomne, men endnu ligge i København, skal han straks ved Dag og ved Nat lade Fanerne sende herover, saa de fremkomme med det allerførste. K. Udt. i Sj. T. 21, 573.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Thiem, Embedsmand paa Hald Slot, nemlig 6 Gaarde paa Øe i Viskum Sogn i Sønderlyng Herred med Skov til 24 Svins Olden og Fiskeri i den omkringløbende Aa og i 2 Søer, 3 Gaarde i Huolbek¹ i Ørum Sogn, der have Fællesfiskeri i den til Byen hørende Sø, 1 Stykke Eng sammesteds og 1 Gaard i Reistrup i Sønderberg Sogn, ind under Slottet [Dronningborg], indskrive dem i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 79.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham, nemlig 1 Gaard i Hyrup² i Kleitrup Sogn i Rinds Herred, der har Fællesfiskeri i den til Byen hørende Sø, ind under Slottet [Hald], indskrive det i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 79 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Thym, Embedsmand paa Hald Slot, nemlig 2 Gaarde i Nørager By og Sogn, 1 Gaard i Tostrup³ og 1 Gaard i Stoubrandt⁴ i Sønderhald Herred, ind under Slottet [Kalø], indskrive dem i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 80.

16. Maj (—). Miss. til Eske Brock og Ifver Juel. Da der er Trætte mellem Borgemestre og Raad i Aalborg og Hans Søfrensen, Tolder sammesteds, angaaende noget Tyskøl, som Borgemestre og Raad have takseret for lavt, skulle

¹ Hulbæk, Sønderlyng H.
Sønderhald H.

² Hærup, Rinds H.

³ Tustrup,

⁴ Stabrand, Sønder H., Randers Amt.

de med det første tage Sagen for sig, afsige Dom i den og skille dem ad om alt hvad der kan være imellem dem. J. T. 7, 80.

18. Maj (Kbhvn.). Fundats paa nogle Punkter for Universitetet i København (Novellæ constitutiones). Sj. R. 17, 144. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 2. (Tr.: R. Nyerup, Universitets Annaler S. 52—57. Dsk. Mag. 5. R. I. 45 ff. CCD. III. 656 f. (tildels)).

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Fru Dorette Banners Tjeneres Sønner, ved Navn Jens Nielsen, i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 573.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1621 at regne, for Gabriel Kruse til Tulsted paa Landskrone Slot og Len og Østerstad og Vesterstad Len. Han skal svare 800 enkede Rigsdaler, uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde til Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, hvorhos han skal lade sig bruge til Skibs, naar han bliver til-sagt. [Iøvrigt med Art. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 209.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne om at overlevere Gabriel Kruse Landskrone Slot og Len. Udt. i Sk. R. 4, 212 b.

— Miss. til N. N. Tagge Thott til Egede, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, har for nogen Tid siden faaet Ordre til at være Værge for et af Christian Bernekovs Børn, medens Skiftet staar paa. Da han ikke nu er saa nærværende til Stede, skal N. N. i hans Sted være til Stede ved Skiftet og paatage sig Værgemaalet for dette Barn, medens Skiftet staar paa. Sk. T. 4, 369 b.

22. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1621 at regne, for Hans Pogwisch til Damsboe paa Hindsgaufvel Slot og Len. Han skal svare 350 enkede Rdlr. i aarlig Afgift af al den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde af Ladegaarden. Hun maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget

med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3. 303.

23. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1621 at regne, for Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Rigsraad, paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm. Han skal holde Slottet i en fast og tryg Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal svare 2375 enkede Rigsdaler, uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af Lenets og Stiftets visse Indkomst samt af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde af Ladegaarden. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Da han skal holde Slottet i en Slotslov, skal han paa Slottet holde 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene skal være Arkelimester, en Præst og hvad andet Folk, der nødtørfdig behøves paa Slottet, med Kost og Løn uden nogen Bekostning for Kongen. Over Bøsseskytterne skal der sættes en Vagtmester, som Kongen har bevilget 30 Dlr. til Løn og Klædning og 26 Dlr. til Underholdning, hvilke Penge skulle blive godtgjorte Anders Sinklar i Regnskabet. Bøsseskytterne maa Hr. Anders Sinklar ikke bruge paa Landet, hverken i sin egen eller i Slottets Bestilling, men de skulle altid være til Stede paa Slottet, undtagen naar han skal bruge dem mod Rigets Fjender. [Med Artikl. 1—2, 4—7, 9—14, 16—18, 20—21]. Sk. R. 4, 212 b.

— Miss. til Jens Koefod og Hans Grabow om at levere Hr. Anders Sinklar Hammershus Slot og Len. Udt. i Sk. R. 4, 216.

— (Steinburg). Miss. til Niels Hammer. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle franske Fribyttere have understaaet sig til at angribe den søfarende Mand i Vestersøen straks udenfor Elben og deromkring og tilføje ham Skade, skal Niels Hammer med det Orlogsskib her paa Elben, som han er Kaptejn paa, straks begive sig i Vestersøen og en 8 Dages Tid sætte efter den franske Fribytter og gøre sig den største Flid for at faa fat paa ham. Hvis han faar det, skal han føre ham med sig ind paa Elben, hvor han siden skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 21, 573. K.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Fru Anne Bilde paa Nakkebølle. Da Jomfru Christens Axelsdatter Kruckov mis-

tænkes for at have villet begaa nogle Sager med Fru Anne Bilde og hun nu er indstævnet til at møde for Kongen og Rigsraadet for at erklære sig paa anden Beskyldning, skal Fru Anne Bilde rette sig efter personlig at møde i København saa snart som muligt og medtage de Breve, Beskyldninger og andet, som hun maatte have mod Jomfru Christens. F. T. 3, 601.

2. Juni (Steinburg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Kaptejn Dringelbergs Stifson, Memme Christiansen Vellae, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 573.

3. Juni (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Det er berettet Kongen, at Henrik Holcks Karl, Niels Nielsen, ved Durchtoget i Nyborg er bleven helt ilde skudt af en Borger sammesteds, ved Navn Laurits Hoch, saa han af den Grund har maattet lade sin ene Arm skære af og det er uvist, om han kan blive ved Livet. Da denne Sag nu skal drives der hjemme, og det, fordi Niels Nielsen ikke har nogen, der kan svare for ham og antage sig hans Sag, maaske kan befrygtes, at hans Modpart kan udføre Sagen til sin Fordel og efter sit eget Tykke, paabydes det Jacob Ulfeldt alvorligt at paase, at Niels Nielsen ikke i nogen Maade kommer til kort. F. T. 3, 602. F. R. 3, 306 b (her overstreget).

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Laurits Ebbesen faa saa megen Kalk, som han i Sommer har Brug for til Bygningen paa Skanderborg Slot, naar han sender Skuder efter den. Udt. i J. T. 7, 80 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup om, at han efter sin til Kancelliet indsendte Fortegnelse, der lyder paa 70 Dlr., maa istandsætte Lofter, Vinduer og andet paa Stiernholm, som nødvendigvis maa istandsættes. J. T. 7, 80 b.

— Miss. til samme. Da Kongen har bevilget hans Formand den til Stiernholm Gaard i Horsens liggende Lykke og Jord for en aarlig Afgift af 50 Rdlr. in specie og Reinholt Heidenstrup nu har tilbudt at ville svare 100 Specierigsdaler deraf om Aaret, hvis han maa lade Ejendommens Avl drive af Kronens Bønder, bevilger Kongen, at han maa lade Avlen til Stiernholm drive af sit Lens Bønder, mod at han, indtil videre, aarlig til hver 1. Maj indbetaler 100 Rdlr. in specie i Renteriet. J. T. 7, 80 b.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand faa 60 Læster Kalk til Antvorskovs Bygnings Behov, naar han sender Skuder efter dem. Udt. i J. T. 7, 81.

8. Juni (—). Miss. til Otte Marsvin om at sende det Kvindfolk, ved Navn Anne Marie, som fik et Barn 18 Uger efter sit Bryllup, fængslet til Tugthuset i København, hvor hun skal bekende, hvem der er Fader til Barnet. Da hun har Raad til at opføde Barnet, skal han anbringe det hos en, der kan opføde det, og lade de „overlige“ Penge blive anvendt til Barnets Underholdning. Sk. T. 4, 370.

— Miss. til Knud Grubbe og Niels Friis om at paa-tage sig Værgemaalet henholdsvis for Jomfru Dorrete Gyl-denstjerne og Jomfru Tale Gyldenstjerne, Døtre af afdøde Mogens Gyldenstjerne til Biersholm, naar der skal foregaa Skifte mellem dennes Børn og Arvinger om det, som endnu er uskiftet mellem dem. Sk. T. 4, 370.

— Miss. til Hans Pogwisch om af Sonne Lauritsen, for-hen Sognepræst i Middelfart, at modtage de Breve og Ef-terretninger, som maatte vedkomme Kirken eller Præste-gaarden med dens Tilliggende, og levere dem til den Præst, som er kommet i Sonne Lauritsens Sted. Udt. i F. T. 3, 603. Udt. i F. R. 3, 307 (her overstreget).

9. Juni (—). Kvittansiarum til Fru Pernille Gyl-denstjerne, Jacob Rosenkrantz's Enke til Kierstrup, paa hendes Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Ud-gift af Hagenskouf Slot og Len fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1617, for de i samme Tidsrum oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Lige-ledes har hun gjort Regnskab for Afgiften af de 3 Korn-tiender af Bierrebys Lande og Bregninge Sogne paa Taa-singe og anden uvis Indkomst, som Jacob Rosenkrantz var forlenet med af Kongen, fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1617. Hun blev aldeles intet skyldig deraf. F. R. 3, 307.

— Kvittansiarum til Corfits Rud til Fuelesang, for-hen Hovedsmand paa Hindsgaufvel, paa hans Regnskab for Ind-tægt og Udgift af Hindsgaufvel Len fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1621, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskat-ter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 308 b.

9. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jacob Beck til Boesiø, Embedsmand paa Arnsborg Slot, og Kronen. Sj. R. 17, 146 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Erik Jul til Hundsbek og Kronen. J. R. 7, 379 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Otte Brahe om at lægge 2 Bol i Skierbek i Taulle Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Erik Juel til Hundsbek, ind under Koldinghus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 7, 81.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Da den Residens, som Læsemesteren¹ i Aarhus har faaet med sit Kanonikat, skal være ganske forfalden, saa Læsemesteren ikke kan hjælpe sig med den, og da han ikke selv formaar at opbygge den, skal Kapitlet lade Residensen opbygge og istandsætte, saa Læsemesteren igen kan bo deri, da de residerende Kanniker burde have ført Tilsyn med, at Residensen ikke var forfaldet saaledes. J. T. 7, 81 b.

10. Juni (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen har bragt i Erfaring, at Niels Christoffersen i Vedinge er forordnet til Herredsfoged i Odts Herred. Olluf Rosensparre skal derfor, saalænge Niels Christoffersen beklæder Herredsfogderiet eller indtil nærmere Ordre, aarlig give ham et Afslag af 3 Pd. Korn i hans Landgilde, hvilket skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. Endvidere skal han give Bønderne i Odts Herred Tilhold om at svare Niels Christoffersen den samme Rettighed, som de have svaret hans Formand. Sj. T. 21, 573 b. K.

— Miss. til Peder Basse og Hr. Jens Sparre. Kongen har bevilget, at en af dem maa tage Ifver Ulvsaks's Moder² til sig, for at hun kan have sit Ophold dér, og aarlig oppebære det, som Ifver Ulvsaks skal give hende til Underhold. Sj. T. 21, 574.

— Miss. til Universitet i København. Da Ditlef Holck til Eskildstrup har begæret en Universitetet tilhørende Gaard i Ruod³ i Dalbye Sogn i Faxe Herred til Mageskifte for Udlæg,

¹ M. Jens Krog.

² Inger Basse.

³ Rode, Fakse H.

som vedlagte Fortegnelse viser, skal Universitetet erklære sig, om Gaarden for Belejlighedens Skyld kan undværes, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 574. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 100.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Lyttich Berider har berettet, at hans Hustru er død, at hendes Broder, som er hendes Arving, er med Kongens Skibe paa den ostindiske Rejse, og at der ikke er nogen, som paa Broderens Vegne kan modtage Arven. Ernst Normand skal forordne en vederhæftig Borger i Slagelse til at modtage Arven og forestaa den saaledes til Bedste for Broderen, at intet af den forkommes. Sj. T. 21, 574.

— Miss. til Laurits Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfruerne Anne og Maren Steensdatter, Døtre af Fru Margrette Basse til Stiensgaard, medens Skiftet efter deres afdøde Moder staar paa. Udt. i Sm. T. 6, 177.

— Aab. Brev om, at Sognepræsten til Veien og Leborg Sogne i Malt Herred herefter aarlig maa oppebære 3 Riber Tønder ydefærdig Rug af Riberhus Slot, da Kongen til Erik Jul til Hundsbek har bortskiftet Herligheden af en Kronens Annekspræstegaard i Gammelbye i Leborg Sogn, der aarlig svarede 2 Ørt. Rug, 1 Svin og 1 Dlr. Gæsteri til Præsten. J. R. 7, 398.

11. Juni (—). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Broen ved Møllen paa Silkeborg Slot er meget bygfældig, idet Tømmeret i Bunden under Broen er aldeles forraadnet, saa den nødvendigvis med det første maa istandsættes, befales det ham at lade Broen istandsætte, saa vidt det gøres behov, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og lade denne føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 7, 81 b.

12. Juni (—). Kgl. Stadfæstelse for Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, paa en Papirskontrakt mellem ham og Hr. Peder Mogensen, Sognepræst og Vikarius til St. Mikkels Kirke i Slagelse og Provst i Slagelse Herred, dateret København den 8. Juni 1621, lydende, at der har været nogen Trætte mellem Peder Basse og Hr. Peder Mogensen og menige Kalentepræstebrødre i Slagelse Herred angaaende Ejendommen og Herligheden af den Gaard i Vetterløf, som Peder Basses Forældre have givet til et Alter i St. Mikkels Kirke i

Slagelse for en Gudstjeneste, som skal holdes der. De ere enedes saaledes, at da det med Kongens Skøde¹ er bevisligt, at Peder Basse har givet Kongen Vederlag for Herligheden af Gaarden, og da Kongen og Rigsraadet have samtykket i, at Hr. Peder Mogensen paa egne og menige Kalentepresterbrøders Vegne i Slagelse Herred maa skøde fra Kronen til Peder Basse til Siørup og hans Arvinger de 4 Pd. Korn og 4 Sk. Grot, som aarlig svares af Gaarden til Hr. Peder Mogensen og menige Kalentepresterbrødre for ovennævnte Gudstjeneste, der skal holdes hver Uge om Mandagen til evig Tid, skal Peder Basse give Hr. Peder Mogensen, Provst i Slagelse Herred, og hans Efterfølgere, Provster i Slagelse Herred, 800 Rdlr. in specie, hvoraf der aarlig skal svares 48 Rdlr. in specie i Rente, hvilken Rente aarlig skal betales til Hr. Peder Mogensen og de følgende Provster hver Mortensdag. Hr. Peder Mogensen skal tilstille Peder Basse alle de Breve, han har paa Gaarden, hvilke herefter skulle være døde og magtesløse. Sj. R. 17, 162 b.

12. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Soffie Belov, Christen Thott til Boltinggaards Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Skivehus Len fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1618, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 383. K.

15. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen af Hensyn til Bagerne i København indtil videre forbyder fremmede at indføre Brød og sælge det stykkevis. Sj. R. 17, 164. (Tr.: KD. II. 649 f.).

16. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Christen Thammessen, Sognepræst til Herslef Kirke, paa Kirkens Part af Korntienden af Herslef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 12 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 204.

19. Juni (—). Skøvlingsbrev, hvorved det tillades Hendrik von der Wisch til Glasau, der har berettet, at han intet kan faa af sin Skyldner Frands Due og at denne ikke i nogen

---

¹ 10. Febr. 1602.

Maade holder Brev og Segl, at lade denne eftersøge og paa-
gribe i Danmark og Norge, da han har faaet Kongens og Dan-
marks Riges Raads Dom over ham. Kongen paabyder alvorligt
sine Befalingsmænd paa de Steder, hvor Frands Due maatte
findes, at være Hendrik von der Wisch's Fuldmægtig behjælpe-
lig med at paagribe Frands Due og faa ham sendt til Køben-
havn, for at han her kan blive indsat i det dertil forordnede
Fængsel; dog skal alt ske paa Hendrik von der Wisch's egen
Bekostning. J. R. 7, 384.

19. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Skøvlingbrev for Hen-
drik von der Wisch og Jesper Rantzau til Smol over
Jørgen Grubbe Pedersen. Udt. i J. R. 7, 384 b.

— Ligelydende Skøvlingbrev for Adrian Nissen, Bor-
ger i Kiel, over Frands Due. Udt. i J. R. 7, 384 b.

23. Juni (Steinburg). Mageskifte mellem Hr. Gert
Rantzau til Bredenborg, holstensk Raad og Embedsmand paa
Haderslevhus, og Hospitalet i Ribe. J. R. 7, 368 b. K. (Se
Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hr. Gert Rantzau til Bredenborg,
holstensk Raad, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus,
og Kronen. J. R. 7, 372. K. (Se Kr. Sk.).

25. Juni (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Jacob
Beck, Embedsmand paa Arnsborg Slot, har tilskiftet Kongen sin
Hovedgaard Beldringe med tilliggende Gods i Vording-
borg Len, skal Palli Rosenkrantz modtage Gaarden og Godset
i Overensstemmelse med det af Jacob Beck udstedte Skøde, hvoraf
der snarest skal sendes ham en Kopi fra Kancelliet, under Vord-
dingborg Slot, siden bortforpagte den til vederhæftige Folk,
ligesom Jacob Beck havde den bortforpagtet, da han blev den
kvit, og føre Afgiften til Indtægt for Kronen ligesom ogsaa den
anden visse og visse Indkomst, som Godset kan give. Sj. T.
-21, 574 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz og Axel Urne. Da Kongen
har givet Palli Rosenkrantz til Glimminge Ordre til at modtage
Beldringe Hovedgaard med tilliggende Gods, som Jacob Beck til
Gladsaxe har tilskiftet Kronen, under Vordingborg Slot, skulle
de, naar Palli Rosenkrantz modtager Gaarden eller anmoder dem
derom, begive sig til Beldringegaard, besigte dens og Lade-
gaardens Bygninger, de tilliggende Skove og Godset og give

Palli Rosenkrantz deres Besigtelse beskreven under deres Haand og Segl. Sj. T. 21, 574 b. K.

26. Juni (Steinburg). Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal op til Muren ved Porten paa Vordingborg Slot lade opføre 2 Piller til Støtte for den gamle Mur og lade fragte et Skib til at løbe til Gulland efter de Render til Vandløbet paa Slottet og efter Tømmer til det Hus, som skal opbygges paa Lekkinge. Han skal føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Lensmanden paa Gulland har faaet Ordre til at lade ham faa Renderne og Tømmeret. K. Udt. i Sj. T. 21, 575.

— Miss. til Christofver Ulfeldt. Kongen har givet Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, Ordre til at fragte et Skib, der skal løbe til Gulland efter nogle Render til Vandkunsten paa Vordingborg Slot, og noget Tømmer til et Hus, som han efter Kongens Befaling skal lade opføre paa Lekkinge, en af Kongens Avlsgaarde i Lenet. Naar Skibet bliver sendt derefter, skal Christofver Ulfeldt efter den medfølgende Fortegnelse lade ham faa saa mange Render og saa meget Tømmer, som Skibet kan føre, og føre det til Udgift. Sk. T. 4, 370 b.

— Miss. til Knud Urne og Peder Basse. Da Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, efter Kongens Begæring vil udlægge denne 2 Gaarde i Albek¹ By paa Møen og selv ønsker at afstaa til Kronen 3 Gaarde i Ramsøe Herred paa Sjælland, de to i Ølseagle By og Sogn og den tredje med et Gadehus i Skiensøelille², for hvilket Gods han til Mageskifte begærer 2 Gaarde i Kirke Hvalsøe og 4 Gaarde i Nørre Hvalsøe i Ramsøe Herred, hvoraf den ene hører til Universitetet i København, skulle de besigte begge Parters Gods, erkyndige sig, om Universitetet vil afstaa sin Gaard, og saafremt de mene, at Kronens Gods kan undværes, besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. Sj. T. 21, 575.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Hr. Jens Sparre faa 60 Læster Kalk til Bygningen paa Befæstningen paa Ba-

¹ Aalebæk.

² Skensvedlille.

hus, naar han sender Skuder efter dem, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 7, 82.

26. Juni (Steinburg). Miss. til Johan Rantzau. Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Drotningborg Slot, har berettet, at afdøde Eski Bilde til Ellinge skal være i adskillige Forløfter for en stor Sum Penge i Holsten for Jacob Lykke, og at han ogsaa selv staar i Forløfte for denne. Da Jacob Lykke har solgt sin Gaard Estvadgaard med tilliggende Gods til Johan Rantzau og han til Eski Brock har erklæret, at hvis denne kunde skaffe ham Jacob Lykkes Brev om at indfri Eske Bildes Forløftbreve, vilde Johan Rantzau give sit Hægtebrev derpaa, hvoraf noksom forstaas, at han endnu har Pengene, der skulle gives for Estvadgaard, i sin Forvaltning, befales det ham, saa vidt det med Billighed og Ret kan ske, at indfri de af Eski Bilde udgivne Forløftbreve for Jacob Lykke og lige-saa Eski Brocks Haand og Segl for det, han har sagt god for, af de Penge, som han endnu har i Behold hos sig af de Penge, som Jacob Lykke skal have for Estvadgaard. J. T. 7, 82.

27. Juni (—). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Giert Rantzau til Bredenburg, holstensk Raad og Statholder, nemlig 1 Gaard i Skiern By og Sogn, 1 Gaard i Handerup, 1 Bol i Farstekier, 1 Gaard i Bølling By og Sogn, 1 Bol i Lille Aller i Voergoed Sogn, 1 Bol i Nafver By og Sogn i Hierrum Herred, 1 Bol i Vemb By og Sogn, 1 Hus i Slokke¹ By i Giørding Sogn i Skodborg Herred, en halv Gaard, kaldet Ofverhold, i Ikast Sogn i Hammerum Herred og 1 Gaard, kaldet Klokmoes, i Farster Sogn i Bølling Herred, ind under Lundenis Len, indskrive det i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 82 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Lindenov om at lægge en Part i 1 Gaard i Biøstrup i Bregned Sogn og Halvparten i 1 Gaard i Stienou² i Skiødstrup Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Giert Rantzau, ind under Harballegaard,

¹ Slykaa, nu Hjerm H.

² Stenaagaard, nu Hjortshøj S., Ø. Lisbjærg H.

indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i J. T. 7, 83.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Steen Rodsteen. Da Fru Inger Urne, Wolf Breide til Baskiers Enke, har anmodet om at faa en Væрге beskikket, medens Skiftet mellem hende og hendes afdøde Mands Arvinger behandles, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for hende, medens Arvedelingen staar paa, og forvalte det, som han vil forsvare det. J. T. 7, 83 b.

2. Juli (—). Miss. til Claus Daa og Verner Parsberg. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, og hans Børn, Eiler Holck og Jomfru Mergrete Holck, efter hans afdøde Hustru¹, deres Moder. Da denne Ordre endnu ikke er efterkommet, paabydes det dem nu ved allerførste Lejlighed at udføre Kongens Kommission, udgive Stævning i Sagen, saa Skiftet uden videre Forhaling og Opsættelse kan blive foretaget i Viborg til førstkommende Mauritii Dag [22. Sept.], og iøvrigt rette sig efter Kongens forrige Kommission. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tage en anden god Mand til i hans Sted, saa Skiftet kan blive bragt til Ende. De skulle give deres Forhandling og Kendelse beskrevet fra sig og underskrive og besegle det sammen med Parterne, saa der kan ske endelig Afsked og Afkald mellem disse. J. T. 7, 83 b.

— Miss. til Eski Brock. Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, agter med det første at skifte med sine Børn, Eiler Holck og Jomfru Margrete Holck, al den Arv, der kan tilfalde dem efter hans afdøde Hustru, deres Moder. Da Eski Krafse til Assendrup, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrete Holck, har berettet, at han paa Grund af stor Skrøbelighed og Alderdom ikke kan efterkomme Kongens Befaling, skal Eski Brock paatage sig Værgemaalet for Margrete Holck, medens Skiftet staar paa, møde i Viborg førstkommende St. Mauritii Dag [22. Sept.], paase, at det gaar rigtigt til, saa Skiftet kan komme

---

¹ Karen Ejlersdatter Krafse.

til Afslutning og der kan ske endelig og fuldkommen Afsked mellem Christen Holck og hans Børn, og underskrive og besegle paa hendes Vegne. J. T. 7, 84. Jvfr. 21. Juli.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne, Befalingsmand paa Trygeveldegaard, om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jacob Beck til Bossi, Embedsmand paa Arensborig Slot, nemlig 1 Gaard i Hverløse¹ i Faxe Sogn og Herred, 1 Gaard i Raade² med Skov til 24 Svins Olden, 1 Gaard i Olstrup i Karise Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Salbyetorp i Høfvælsie Sogn og 1 Stykke øde Jord i Sigersløf i Steffens Herred, ind under Trygeveldegaard, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Orig.

7. Juli (Steinburg). Miss. til Eski Brock [Dronningborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Reinholt Heidenstrup [Stjærholm Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste over det jydsk Regiment Knægte og Befalingsmand paa Mariager Kloster, ikke endnu har faaet nogen Hjælp af Kirkerne i deres Len i Aarhus Stift til Genopbyggelsen af de 2 forfaldne Kirker³ under Mariager Kloster, hvorom han har faaet Ordre⁴, hvilket skyldes, at Kirkerne i Stiftet, efter Lensmændenes Foregivende, selv intet Forraad have. Da imidlertid de forfaldne Kirker maa opbygges, skulle de af Kirkernes Indkomst i nærværende Aar straks i rede Penge skaffe Mogens Kaas Halvparten til Kirkernes Genopbyggelse. Saafremt Kirkerne ikke kunne istandsættes dermed, skulle de til næste Aar af deres Lens Kirkers Intrader skaffe Mogens Kaas Resten, som maa anvendes paa Kirkerne. J. T. 7, 84.

8. Juli (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har for kort Tid siden⁵ givet Theodorus Rotenburg og hans Kon-sorter Bevilling paa at anrette en Teglgård og Tegllade i Sjælland, men de have nu berettet, at der i Sjælland ikke findes nogen saadan Plads, at den kan være tjenlig til Teglladen, medens de i Helsingborg Len have opsøgt en Plads, hvor

¹ Værløse, Fakse H.   ² Rode, samme H.   ³ Vindblæs (Gerlev H.) og Glenstrup (Nørhald H.).   ⁴ 9. Dec. 1620.   ⁵ 26. Dec. 1620.

Teglgaarden og Teglladen bekvemt kunne anrettes. Det befales ham i den Anledning at tilstede Theodorus Rotenburg og hans Konsorter at anrette Teglgaarden og Teglladen paa det belejlige Sted, som de have ladet opsøge. Sk. T. 4, 371.

8. Juli (Steinburg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Som han af medfølgende Supplikation nærmere kan se, har denne Brevviser, Jeronimus Sultsberger, Indbygger i Kiel, berettet, at Dr. Jens Mule i Odenses Hustru Elsebe for nogle Aar siden er bleven ham en Sum Penge skyldig, som han ikke har kunnet faa, skønt han ofte har gjort Anfordring derom baade hos Jens Mule og dennes Hustru. Holger Rosenkrantz skal give Jens Mule og hans Hustru Tilhold om at betale Jeronimus Sultsberger hvad de med Billighed blive ham skyldige og, saafremt disse ikke godvillig ville gøre det, da ved Lov og Ret hjælpe ham til sin Betaling, saa han ikke skal blive opholdt med nogen lang Proces. F. T. 3, 603.

— Miss. til Mogens Kaas og Stygge Høg. Jørgen Ernst Worm til Vore har berettet, at Niels Kaas til Reukiergaard for nogen Tid siden er død, og at hans Enke¹ har forsvoret Arv og Gæld efter ham. Da Niels Kaas skyldte ham en Sum Penge, som han har udlagt for denne, har han anmodet Kongen om at give nogle gode Mænd Ordre til at udlægge ham Vederlag for Pengene af Resten af Niels Kaas's efterladte Gods og Bo. Naar de have efterkommet de to tidligere til dem udgaaede Befalinger², skulle de med det allerførste begive sig derhen, hvor Niels Kaas's Gods findes, det være sig Løsøre eller Jordegods, og saafremt der i det hele bliver noget tilovers, udlægge Jørgen Ernst Worm saa meget deraf, som han med Billighed og Ret kan have at fordre og ikke allerede har faaet Udlæg for; de skulle optegne, hvad der udlægges ham, og beholde en Genpart deraf hos sig. J. T. 7, 85.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm og Stygge Høg. Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jydskke Regiment Knægte og Embedsmand paa Mariager Kloster, og Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrup Slot, have berettet, at Niels Kaas til Reukiergaard for nogen Tid

¹ Margrete Banner.

² 9. Jan. 1621.

siden er død, og at hans Enke har forsvoret Arv og Gæld efter ham. Da Niels Kaas skyldte dem en Sum Penge, som de have udlagt for ham, have de anmodet Kongen om at udlægge dem Vederlag for deres Penge af Resten af Niels Kaas's efterladte Gods og Bo. De skulle derfor med det allerførste begive sig derhen, hvor Niels Kaas' Gods findes, det være sig Løsøre eller Jordegods, og deraf udlægge Mogens Kaas og Anders Friis saa meget, som de med Billighed og Ret kunne have at fordre og ikke allerede en Gang have faaet Udlæg for. De skulle optegne, hvad der udlægges Mogens Kaas og Anders Friis, og beholde Genpart deraf hos sig. Da Mogens Kaas endvidere har berettet, at der i hans Broder, afdøde Niels Kaas's Væрге skal findes nogle indløste Gældsbreve, som ere ukasserede, skulle de aabne de Kister eller Skrin, hvori disse Gældsbreve findes, udtage og registrere disse Breve og, saafremt ingen andre kunne være interesserede deri, igen lade Forloverne i Brevene faa deres Haand og Segl, naar de gøre Anfordring derom. J. T. 7, 85 b.

8. Juli (Steinburg). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da han har berettet, at Lundenes Slot for kort Tid siden er ganske afbrændt, saavidt Borggaarden angaar, ved en uformodelig Ildebrand, og har ment, at Borggaarden bekvemst igen kunde opføres nede ved Ladegaarden, saaledes som hans Indlæg til Kancelliet vidtløftigere udvikler, bifalder Kongen, at Borggaarden igen opbygges ved Ladegaarden og at der paa Kronens Bekostning opføres 3 eller 4 Huse, dog kun et Loft høje, da han og de følgende Lensmænd næppe behøve mere til deres egen Husholdning. Kongen har skrevet til Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, at Husene skulle hugges i Skovene i hans Len og siden føres til Lundenes. Han skal straks slutte Kontrakt med en Tømmermand om at ophugge det ene Hus efter det andet og straks lade Tømmermanden og hans Folk begive sig til Lensmanden paa Silkeborg for at begynde paa Arbejdet. Bjælker til Skillerum, Sparrer, Deler, Lægter og andet fornødent Tømmer kan Hr. Ulrik Sandberg købe ved Stranden til den billigst mulige Pris. Tagsten til at tække Husene med skal han lade forskrive fra Holland, ligesaa Teglsten, hvis der ikke er nok tilovers fra den afbrændte Bygning. Al den Bekostning, der medgaar til at gøre Byg-

ningen helt færdig, skal han indføre i sit Regnskab, men han skal paase, at alt sker med den ringest mulige Bekostning. J. T. 7, 87.

8. Juli (Steinburg). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bestemt, at de 4 kun et Loft høje Huse, der igen skulle opbygges paa Lundenes Slot, skulle hugges paa Silkeborg Lens Skove, og har befalet Lensmanden paa Lundenes at slutte Kontrakt med en Tømmermand derom og snarest sende ham til Christen Holck, skal denne, naar Tømmermanden sendes, paa belejlige Steder i sit Lens Skove udvise ham saa mange Egetræer, som behøves til de 4 Huse. Kongen vil, at Husene skulle tilhugges paa det Sted, hvor Tømmeret fældes, og siden føres til Lundenes, hvormed Bønderne i hans Len skulle være behjælpelige, idet han skal give dem Tilhold om at føre Husene et Stykke henad Vejen til Lundenes. J. T. 7, 86 b.

— Miss. til Ifver Juel. Da der med det første skal foretages nogen Bygning paa Lundenis Slot og Bønderne i Lenet ikke alene ere Mand for at udføre alt det Arbejde, som vil falde baade paa Grund af Bygningen og anden Lenets Nødtørf, skal Ifver Juel, naar Lejligheden kræver det og Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Lensmand paa Lundenis, anmoder ham derom, lade nogle af sit Lens [Bøvling] Bønder hjælpe Ulrik Sandberg med at fremføre Tømmer, Kalk, Sten, Deler, Lægter og andet saadant med deres Vogne, saalænge Byggeriet varer. J. T. 7, 86 b.

13. Juli (Flensborg). Søpas for N. N., Skipper paa Kongens Skib N, der skal begive sig til Riga i Lifland for at indtage Ladning og siden begive sig til København. Sj. R. 17, 165.

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Provster, Præster, Borgere, Tjenestekarle og Dreng, Pebersvende, Haandværksfolk paa Landsbyerne, Gadehusmænd, som enten have saadet eller saa hos Bønder, Indester, som sidde til Huse hos Bønder, hvem de end tjene eller tilhøre, over alt Danmark om en toaarig Skat og toaarig Forhøjelse af Tolden paa indførte Industri-varer og paa Vin. Sj. T. 21. 576, 577 b. N. T. 4, 222. K. Orig. (til Odensegaards Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. III. 657—61).

— Miss. til Kapitlerne i Danmark og Norge om at

komme Kongen til Hjælp med en Sum Penge. Sj. T. 21, 579. K. Orig. (til Ribe Kapitel) i Landsark, i Viborg. (Se CCD. III. 661).

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Provster og Præster i Danmark og Norge om at komme Kongen til Hjælp med en vis Sum Penge. Sj. T. 21, 580. K. Orig. (til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 661 f.).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at sende enhver Provst i Stiftet Kopi under deres Haand og Segl af ovenstaaende Skattebrev, for at Provsten med det allerførste kan lade det forkynde for menige Præster i Herredet paa et belejligt Sted, siden ligne Hjælpen mellem dem, saa den rige hjælper den fattige og saa alle kunne rette sig derefter. De skulle sørge for, at Hjælpen bliver ydet og tilstillet dem til hver St. Mortensdag i de to Aar, hvorefter de skulle levere Pengene paa N Slot. — I Danmark: Dr. Hans Reissener i Sjællands Stift, Dr. Madts Jensen i Lund Stift, Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift, Dr. Ifver Ifversen i Ribe Stift, Dr. Hans Vandel i Viborg Stift, M. Jens Giødsen i Aarhus Stift, M. Christen Hansen i Vendelbo Stift, M. Antonius, Provst i Visby paa Gulland. — I Norge: M. Niels Simensen i Oslo og Hamer Stifter, M. Lauridts Skavbo i Stavanger Stift, Dr. Niels Paaske i Bergen Stift, M. Anders Christensen Arebo i Trondhjems Stift. Sj. T. 21, 579 b. K. Orig. (til Dr. Iver Iversen Hemmet i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Købstæderne i Danmark og Norge om at komme Kongen til Hjælp med en vis Sum Penge. Sj. T. 21, 580. K. Orig. (til Horsens og Kolding) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 662, 729 ff.).

21. Juli (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Axel Arenfeldt, kgl. Sekretær, har begæret noget Roskilde Kapitel tilhørende Gods, nemlig 1 Gaard i Nørre Hvalsoe og 3 Gaarde i Kierke Hvalsoe, til Mageskifte for 1 Gaard og Sønderjærløf¹ By og Sogn og 1 Gaard i Snefre i Mierløse Herred og 2 Gaarde i Førsløf By og Sogn i Ringsted Herred, skal Kapitlet uden Forhaling erklære sig, om Kapitlets Gods for Be-

¹ Sønder Jærnløse, Merløse H.

lejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes og om Kapitlet kan faa Vederlag i Axel Arenfeldts Gods. Sj. T. 21, 582. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse og Dr. Hans Reissener. Da en, ved Navn Lauridts Jensen, baaede i nærværende Aar og tidligere har ladet sig bruge som Termebroder for Hospitalet i Helsingør til at drage omkring og betle i nogle Herreder og paa forskellige Steder i Sjælland og det kan formodes, at han ikke har omgaaedes saa troligt, som han burde, med denne Betlen og Tilhobesamling, skulle de hos Hospitalsforstanderne i Helsingør forfare, om de efter Fundatsen eller i andre Maader ere berettigede til at udsende saadanne Termebrødre, og indtil videre sende nævnte Person velforvaret til Københavns Slot. Sj. T. 21, 582.

— Miss. til alt Raadet: Hr. Albret Skeel, Mandrup Parsberg, Olluf Rosensparre, Eske Brock, Christian Holck, Jåcob Ulfeldt, Ifyer Juel, Hr. Anders Bilde, Holgier Rosenkrantz, Hr. Anders Sinklar og Jens Juel. Kongen har bragt i Erfaring, hvilken Vanskelighed Udlobet af den nederlandske Stilstand („Trefves“) allerede foraarsager for Salts Indførsel i Kongens Riger og Lande, idet saadant Salt ikke alene bliver meget dyrt, til stor Skade og Afbræk for Sildefangsten, men det ogsaa kan befrygtes, da Kongens Undersaatte mestendels ere ude af den spanske Fart, at der ikke kan faas Salt nok. Af den Grund og for at Riget ogsaa kan komme til noget Forraad paa Skibe, der i tilfaldende Kongens Rigers og Landes Anstød til Søs kunne være tjenlige til Defension, er Kongen til Sinds at give alle de Købstæder i Danmark og Norge, hvor der er Havne og hvor Søfart kan bruges, Privilegium paa saadan Salt-handel, saa ingen fremmede eller indenlandske andre end de maa føre Salt fra Spanien og Frankrig eller bruge nogen spansk eller fransk Vinhandel, dog maa de spanske Kompagnier ikke sælge deres Salt i mindre Maal end i halve Læster og Tønder, for at ogsaa Kongens andre Undersaatte af Borgerskabet kunne nyde nogen Fordel deraf. Det skal hermed heller ikke være forment de af Kongens Undersaatte, der ville sejle til Spanien med Varer og enten føre andre Varer eller Penge tilbage, at gøre dette ligesom tidligere, ej heller være forment nogen at købe Salt i Spanien og [sælge det] paa andre Steder, Sverrig, Nederlandene

og andensteds, hvor de formene bedst at kunne søge deres Fordeel. Da Kongen mener, at hans Riger og Købstæder mægtig ville kunne prosperere og tiltage, hvis dette kan drives og komme i Værk, skulle de straks med dette Bud sende Kongen deres Betænkning herom. Sj. T. 21, 612 b. K.¹

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at levere Johan de Willom saa meget Smør, som i Aar kan undværes af Varberg Slots Indkomst. Udt. i Sk. T. 4, 371 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Knud Gabriel. Da Knud Grubbe til Røgle har berettet, at han med det allerførste vil holde Skifte med sine Børn om det, som arveligen kan tilkomme dem efter deres afdøde Moder², skulle de være til Stede ved dette Skifte for enten at bilægge de eventuelt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Haand og Segl. Sk. T. 4, 371 b.

— Miss. til Erik Grubbe om, naar Knud Grubbe til Røgle holder Skifte med sine Børn efter deres afdøde Moder, at paa tage sig Værgemaalet for Knud Grubbes Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ved Skiftet kun vederfares dem hvad Ret er. Sk. T. 4, 371 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar, Ofve Ugerup, Otte Marsvin, Tagge Thott og Axel Urup. Kongen har befalet en af sine Jægere at begive sig over til Skaane til det Sted og Fang, kaldet Økier, hvorom der er Trætte mellem Kongen og Christen Eriksen til Fliginde. Da Økier efter Jægerens Beretning ligger i Kronens Vildtbane og det kan formodes, at den i Kongens Faders Tid³ er bleven afhændet paa Grund af ulig Efterretning, skulle de, hvis Jægerens Beretning er rigtig, iagttage Kronens Interesse heri tilbørligt, saaledes som de ville forsvare. Sk. T. 4, 372.

— Bestalling for Thomis Bruun, Byfoged i Nyborg, at skulle være Toldskriver i Nyborg. Han skal i aarlig Løn

---

¹ Tr.: Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. under Chr. IV. I. 331 f.   ² Sidsel Hansdatter Sparre.   ³ Se Mageskifte 9. Maj 1579 mellem Kronen og Hans Skovgaard (Kr. Sk.).

have 50 gl. Dlr. og den Ager og Jord, som de tidligere Toldskrivere have haft. F. R. 3, 309. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Ved Kommissionsdagen med de Statistiske Deputerede skulle de blandt andet blive enige med disse om, at hvor det hænder sig, at nogle af Kongens Undersaatters Skibe strande eller lide Skibbrud paa de Statistikes Gebet, skulle Kongens Undersaatter selv for en billig Bjærgeløn være deres Skibe og Gods mægtige, da det samme tilstedes de Statistikes Undersaatter i Kongens Riger og Lande. F. T. 3, 604.

— Miss. til Eiller Gyldenstjerne. Dorette Pedersdatter, Laurits Guldsmeds Enke, Borgerske i København, har med Kongens Stævning indstævnet ham til sidste Herredag for Kongen og Danmarks Riges Raad angaaende de Guldringe og andet Guldsmed- og Juvelérarbejde, som hans Hustru, Fru Sophie Bernekov, har afkøbt hendes Husbonde, hvor Sagen formedelst adskillige Tilfald blev udsat („optaget“) for Retten. Da Eiller Gyldenstjerne selv uden Tvivl ikke kan være uvidende om eller vil nægte, at saadanne Varer til forskellige Tider, medens han og hans Hustru var Fæstefolk, ere blevne forærede ham og komne ham i Hænde, befales det ham at tilfredsstille Dorette Pedersdatter for hendes Varer, for at Kongen kan blive fri for videre Molestering, da det i sig selv kun er billigt. Sm. T. 6, 177.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Jesper Lambretsen, Indbygger i Vejle, hvem Trude Bryske til Harridskier efter hans Beretning skal have tilføjet nogen Vold og Uret i hans eget Hus, hvilket han dog siden ikke har kunnet bevise, hvorfor han er bleven dømt fra sin Fred. J. R. 7, 384 b.

— Miss. til Jens Høg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, vil skifte med sine Børn, Eiler Holck og Jomfru Mergrete Holck, efter deres afdøde Moder¹, befales det Jens Høg at paa-tage sig Værgemaalet for Jomfru Mergrete Holck og møde i Viborg førstkommende Maurittii Dag [22. Sept.], hvor han sammen med Kongens forordnede Kommissarier skal medbesegle

¹ Karen Ejlersdatter Krafse.

og medunderskrive hvad disse kende eller dømme mellem Parterne, saa Skiftet uden videre Forhaling kan blive bragt til endelig Afslutning. J. T. 7, 87 b. Jvfr. 2. Juli.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Naar Anne Markursdatter, Indvaanerske i København, besøger ham med dette Brev, skal han af [Dronningborg] Slots Indkomst lade hende faa 1500 Tdr. Malt paa Regnskab for Varer, hun har leveret Kongen, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 88.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at levere Johan de Villum det Smør, som i Aar kan undværes af [Varberg] Lens Indkomst. Udt. i J. T. 7, 88.

— Miss. til Hr. Jens Sparre om at levere Johan de Villum $6\frac{1}{2}$ Læst Smør af Bahus Lens og Dragsmark Klosters Lens Indkomst. Udt. i J. T. 7, 88.

23. Juli (—). Miss. til Eske Krafse. Fru Mette Hardenberg til Skoufsboe, Prebiørn Gyldenstjernes Enke, har berettet, at der sidste 29. Juni i Kerteminde er oprettet en Kontrakt mellem hende og de Krafser angaaende Brolykkegaard, som afdøde Fru Anne Krafse har haft Livsbrev paa. Da Kontrakten blandt andet formelder, at de Krafser inden 14 Dage efter Kontraktens Afslutning skulle gøre hende Brolykkegaard med Gods og Ejendom ryddelig, hvilket dog endnu ikke er sket, og hun er bange for, at hun skal komme til at lide Skade, hvis Gaarden ikke leveres hende, skal han med det første lade Kongen vide, af hvad Grund Kontrakten ikke er blevet efterkommet. Sj. T. 21, 582 b. K.

— Miss. til Sigvort Beck og Mogens Pax om, at de her i Byen straks skulle lade nogle Kister optage, som Godtsløf Budde, Befalingsmand i Børglum Kloster, har ladet føre hid og selv skal give dem nærmere Anvisning om. De skulle registrere de deri værende Breve rigtigt og give beskrevet under deres Haand, med hvilke Segl Kisterne nu ere forseglede. Sj. T. 21, 583.

— Miss. til Christofver Ulfeldt. Naar Jesper Pedersen, Borger i Helsingborg, eller nogen anden paa det gullandske Kompagnis Vegne kommer til Gulland for at bese Havnene eller udføre andre Bestillinger, der vedkomme det gullandske Kom-

pagni, skal han være dem beforderlig med Heste og Vogne og i andre Maader. Sk. T. 4, 372 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Allexander Raab von Papenheim. Herredsfogden i Tutdse Herred i hans Len har be-rettet, at han for nogen Tid siden i Henhold til Kongens For-ordning om, at Herredsfogder skulle bo i det Herred, hvori de have Bestilling, er taget fra en Kapitelsgaard, som han havde fæstet, og sat til en Gaard i Holbæk Len, som han nu begærer at maatte have fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Allexander Raab van Papenheim skal med det første erklære sig til Kan-celliet om, hvad Frihed Herredsfogden i Tutdse Herred tidligere har haft, saa Kongen deraf kan erfare, hvorledes det forholder sig. Sj. T. 21, 583.

— Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage to af Gunde Langes Sønner, Frederik og Niels Lange, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 583 b.

— Aab. Brev om, at Johan von der Ende og Frants Bastian med deres Konsorter efter en mellem dem oprettet Kontrakt ved Byen Raa i Helsingborg Len paa Kronens Grund maa opsætte en Teglovn og Teglgaard med alt Tilbehør, gøre den færdig paa deres egen Bekostning og siden holde den vedlige. De maa bruge den kvit og frit i de følgende 10 Aar, men skulle være forpligtede til at overlade Kronen de Tegl og Sten, som de brænde deri, hvis Kongen har Brug for dem, til 10 p. Ct. bedre Køb end Hollænderne og andre fremmede sælge dem. Sk. R. 4, 216 b.

— Oprejsningsbrev for Eskild i Gubilt, Andris Friis i Herpelonge¹, Steen i Hoellegaard², Jens Andersen i Moestrup, Niels Olsen i Ønge³, Bendt Gudmandsen i Opmae⁴, Peder Oelsen i Quibelle, Bendt i Styrestae, Anders i Breolt, Anders i Maae, Erik i Spanstaa, Christen i Holm, Morten i Foedstaa, Niels i Mikkedal og Svend i Søndrum, 15 Mænd i Halmstad Herred, der for nogen Tid siden af Morten Mogensen til Østrød og Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg, ere gjorte nederfældige i Anledning af et Manddrab mellem Bendt i

¹ Harpeljunge.

² Holtegaard.

³ Vistnok Fejlskrift for: Øringe.

⁴ Øvre Ma.

Frøslie, der er Manddraberen, og Niels Lauritsen sammesteds, som blev dræbt, som de have været oprævede til at sværge og dømme om. Den af dem afsagte Dom er bleven underkendt og fældet af de nævnte 2 gode Mænd, fordi det Landstingsvidne, som de 15 Mænd havde funderet deres Dom paa, skal være udstedt uden Kald eller Varsel, fordi det har været Landsdommer i Halland Claus Machabæus til Ettrups egen Sag, hvori han selv er Sagsøger, Skriver og Dommer, og fordi en 12 Mænds Granskning ikke skal være saa lovlig gjort, som det burde sig. De to gode Mænds Dom er siden bleven stadfæstet af Kongen og Rigsraadet, dog saaledes, at de 15 Mænd maa komme til Oprensning igen. Sk. R. 4, 217.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christofver Ulfeldt om at lade Jørgen Brahe faa 1500 Fod gullandske Bloksten, som Kongen har tilladt denne at tilhandle sig paa Gulland. Udt. i Sk. T. 4, 372 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Tolden af de Øksne, som de Svenske købe i hans Len og føre med sig tilbage til Sverrig. Da hverken Kongens egne Undersaatter eller andre forskaanes for saadan Told, som fra Arilds Tid har været en særdeles Rigens Rettighed, skal han, indtil videre, tage sædvanlig Told af dem af de Øksne, som de udføre af Riget. Hvad Christianstads Kirke angaar, der skal tækkes, førend Hvælvingen bliver slaaet, saa agter Kongen at lade Kirken tække med Kobber, hvorfor han med det første skal lade den tække med Deler og fortsætte med Hvælvingen, indtil Kobberet bliver sendt til ham. Sk. T. 4, 372 b.

— Miss. til Tagge Thott Ottesen om at lade hugge 300 Ellepæle i sit Len [Sølvitsborg] og lade dem føre ned til Ladestedet, saa de kunne være rede, naar der sendes Skib efter dem. Udt. i Sk. T. 4, 373.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Nærværende Henrik Kop, Borger i Arnem, har berettet, at Biørn Mørmønd, der efter sin Haands og Segls Lydelse skylder ham en Sum Penge, har solgt sin Gaard og sit Gods til Axel Rosenkrantz, og at der af den Sum, som denne skal give derfor, endnu resterer 300 Rdlr., hvori Henrik Kop mener at kunne komme til nogen Betaling. Kongen arresterer derfor de 300 Rdlr. hos ham paa en Ret, saa

at Biørn Mormand og Henrik Kop med Retten maa procedere med hinanden om, hvem af dem der skal have disse Penge. Sk. T. 4, 373.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Grubbe om at sælge Toldboden i Malmø til Christen Hansen, Borgemester sammesteds, eller den højstbydende, saafremt Kongen i Fremtiden ikke selv kan have Brug for den. Udt. i Sk. T. 4, 373 b.

— Miss. til Jørgen Brahe om at forordne en dygtig og forstandig Mand til Borgemester i Assens, da den forrige Borgemester af Kongen er bleven forskaanet for sin Bestilling. Udt. i Sm. T. 6, 178¹.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at forskaane Mølleren i Melle Mølle for Landgilde til et Beløb af 30 Dlr. af den Landgilde, han resterer med, som Erstatning for det Arbejde, han efter Jacob Ulfeldts Erklæring har gjort paa Møllen. Udt. i Sm. T. 6, 178.

— Miss. til Hans Dyre. Det er berettet Kongen, at der i Lundegaards Birk, som han er forlenet med, ikke er nogen Birkefoged, der i hans Fraværelse og ellers paa Birkettinget kan hjælpe enhver til Ret efter Loven. Da Hans Dyre nu, under Forbehold af Kongens Samtykke, har beskikket sin Ridefoged til at være Birkefoged i Lundegaards Birk og udlagt ham en Gaard, at nyde for Bestillingen, bifalder Kongen, at Birkefogden beholder Gaarden, dog skal han svare sædvanlig Landgilde af den og kun være fri for Ægt og Arbejde. J. T. 7, 88.

— Miss. til Stygge Høg til Vang, Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Øverste for det jydsk Regiment Knægte og Befalingsmand i Mariager Kloster, Ifver Dyre til Hvidstegaard og Hans Basse til Gierrumgaard. Paa den Herredag, som sidst holdtes paa Antvorskov Slot, er det af Kongen og Danmarks Riges Raad blevet paalagt Palle Rodsteen til Hørbyelund at erhverve en kongelig Befaling til 4 gode Mænd om at taksere saa meget af det Jomfru Kirsten Skeel, som han er Værge for, til-

---

¹ Udenfor i Marginen er skrevet: Disse tvende nestfølgende copier skulle hafdt verit indført for i bogen iblant de fyenske, hvilket blef forseet och er der dog in margine formeldet om.

hørende Gods, som det maatte blive nødvendigt at sælge for dermed at betale hendes Gæld. Da han nu har tilbetroet dem til at undersøge Godsets Lejlighed og siden taksere, hvad enhver Tønde Korn kan være værd og med Billighed bør sælges for, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved allerførste Lejlighed at samles paa belejlig Tid og Sted, taksere saa meget af Jomfru Kirsten Skeels Gods, som behøves til at betale hendes Gæld med, og give deres Ansættelse beskrevet fra sig under deres Haand og Segl. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan give Møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel uden videre Forhaling udføre denne Befaling. J. T. 7, 88 b.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. I sidste Maj Maaned fik de Ordre til at købe et Antal gode færdige Staldøksne til Kongen, hvilke skulde sættes paa Foder paa nogle af Kongens Ladegaarde. Da nogle af Lensmændene i de sidste Aaringer have fremsendt gamle Øksne, der ikke ville tage ved Foderet, paabydes det dem kun at fremsende gode unge færdige Øksne, der ville tage ved Foderet, saafremt de ville have, at Øksnene skulle blive modtagne. — Postscriptum: De skulle straks levere nærværende Brevviser saa mange Øksne, som de have faaet Ordre til at købe til Kongen. — Mogens Pax [Roskilde Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Axel Urne [Ringsted Kloster], Ernst Normand [Antvorskov Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Gabriel Kruse [Landskroner Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len], Otte Marsvin [Kristianopol Len]. Sj. T. 21, 583 b. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af hoføjede Supplikation vil han vidtløftigere kunne se, at Kronens Bønder i Himmele, Veske og Faaraars Herreder i Varberg Len have klaget over, at hans Foged og Skriver i adskillige Punkter formentlig i høj Grad har forurettet dem. Det befales ham straks at afsætte sin Foged og sin Skriver af deres Bestilling og paa det strengeste med Lov og Ret lade dem og alle andre, som maatte findes at have forurettet Kongens Undersaatter, tiltale og forfølge, lade tage Dom over dem paa hvert Punkt, som Supplikationen formelder om, hvad de bør lide og undgælde

for saadanne utilbørlige Gerninger, saa de kunne blive tilbørligt straffede til advarende Eksempel for andre, og Kongens Undersaatter blive hjulpne til Ret, som det sig bør. Sk. T. 4, 373 b.

25. Juli (Kbhvn.). Miss. til Morten Mormand. Da hans Søn, Corfits Mormand, der efter hans Beretning i Følge Loven skal være Værge for Jomfru Mergrete Aagisdatter, ikke er til Stede nu, saa han kan paatage sig Værgemaalet, befales det Morten Mormand at paatage sig Værgemaalet for hende, indtil Corfits Mormand kommer til Landet igen, og paase, at der kun vederfares hende, hvad Ret og billigt er. Sk. T. 4, 374.

27. Juli (Frederiksborg). Miss. til Frederik Parsberg om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Helle Ulfstand og forestaa det, som han vil forsvare. Udt. i Sj. T. 21, 583 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da forskellige Undersaatter i hans Len [Mariager Kloster] i Aar have indtaget Kalk i Mariager for at føre den til København, men ikke, naar man sammenligner Fortegnelsen over den Kalk, som er bleven indtaget, med det, som virkelig er blevet leveret, have leveret nær saa meget, som de have indtaget, hvilket er til ikke ringe Skade for Kongen og giver Anledning til at tænke over, hvem der maaske har underslaaet Kalken, skal Mogens Kaas lade nedennævnte Personer i Mariager, der have indtaget og leveret Kalk, tiltale for Retten, for at man udførligt kan erfare, af hvilken Grund de ikke have afleveret saa megen Kalk, som de have modtaget, og hvor Resten er kommen hen og efter hvis Ordre det er sket. Hvad han erfarer herom, skal han snarest muligt indsende til Kancelliet. — Fortegnelse: Jens Olufsen har indtaget 31 Læster og kun leveret $29\frac{1}{2}$ Læst; Søfren Lund har indtaget $26\frac{1}{2}$ Læst og kun leveret $25\frac{1}{2}$ Læst 3 Tdr.; Las Lund har indtaget 39 Læster og kun leveret $34\frac{1}{2}$ Læst; Søfren Mortensen har indtaget 29 Læster og kun leveret $21\frac{1}{2}$ Læst; Jens Olufsen har indtaget 32 Læster og kun leveret $30\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Niels Lauritsen har indtaget 30 Læster og kun leveret $27\frac{1}{2}$ Læst 3 Tdr.; Oluf Christensen har indtaget 30 Læster og kun leveret $29\frac{1}{2}$ Læst 3 Tdr.; Søfren Lund har indtaget 27 Læster og kun leveret $26\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr. J. T. 7, 89.

— Ligelydende Miss. til Olluf Rosensparre angaaende Personer i hans Len [Dragsholm], der i Aar have indtaget Kalk

i Mariager for at føre det til Københavns Slot: Peder Andersen af Hafnsøe har indtaget 38 Læster og kun leveret $31\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Mogens Poulsen af Seyrøe har indtaget 36 Læster og intet leveret; Jens Hansen af Seyrøe har indtaget 38 Læster og kun leveret $33\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr.; Anders Mortensen af Seyrøe har indtaget 33 Læster og intet leveret; Søfren Hansen af Seyrøe har indtaget 33 Læster og intet leveret; Peder Andersen af Hafnsøe har indtaget 34 Læster og kun leveret $31\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Anders Nielsen af Seyrøe har indtaget 24 Læster og intet leveret; Peder Jespersen af Seyrøe har indtaget 20 Læster og intet leveret; Jens Hansen af Seyrøe har indtaget $34\frac{1}{2}$ Læst og kun leveret 34 Læster. Sj. T. 21, 583 b. K.

27. Juli (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen. Skeel angaaende de Personer i Kalø Len, der i Aar have indtaget Kalk i Mariager for at fremføre den til København. — Fortegnelse: Fra Æbeltoft: Søfren Olufsen har indtaget 24 Læster og kun leveret $16\frac{1}{2}$ Læst; Søfren Stissen har indtaget 32 Læster og kun leveret $27\frac{1}{2}$ Læst; Mogens Ølsegaard har indtaget 38 Læster og kun leveret $33\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr.; Søfren Jensen har indtaget 24 Læster og kun leveret $22\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Peder Søfrensen har indtaget 28 Læster og kun leveret $25\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr.; Laurits Ølsegaard har indtaget 43 Læster og kun leveret 33 Læster 7 Tdr.; Søfren Hals har indtaget 30 Læster og ses ikke at have leveret noget; Knud Knudsen har indtaget 28 Læster og kun leveret $25\frac{1}{2}$ Læst; Rasmus Lille har indtaget 22 Læster, men intet leveret; Ebbe Rasmussen har indtaget 20 Læster og kun leveret $14\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr.; Rasmus Lauritsen har indtaget 25 Læster og kun leveret 19 Læster 4 Tdr.; Søfren Roed har indtaget 20 Læster og kun leveret 19 Læster 4 Tdr.; Søfren Jensen har indtaget 27 Læster og kun leveret $22\frac{1}{2}$ Læst; Søfren Olufsen har indtaget 19 Læster og kun leveret $15\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Niels Lassen har indtaget 29 Læster og kun leveret 15 Læster 2 Tdr.; Peder Nielsen har indtaget 30 Læster og kun leveret $27\frac{1}{2}$ Læst; Rasmus Knudsen har indtaget $31\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. og kun leveret 30 Læster 1 Td.; Jens Knudsen har indtaget 22 Læster, men intet leveret; Peder Søfrensen har indtaget 29 Læster og kun leveret $25\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr.; Jens Bertelsen har indtaget 24 Læster, men intet leveret; Peder Hals har indtaget 31 Læster og kun leveret $27\frac{1}{2}$

Læst; Rasmus Lauritsen har indtaget 21 Læster og kun leveret 20 Læster 3 Tdr.; Søfren Jensen har indtaget 24 Læster og kun leveret 23 Læster 4 Tdr.; Søfren Søfrensen har indtaget 20 Læster og kun leveret 19 $\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. — Fra Boeslund: Niels Søfrensen har indtaget 26 Læster og kun leveret 23 $\frac{1}{2}$ Læst; Rasmus Søfrensen har indtaget 22 Læster og kun leveret 15 $\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr.; Søfren Jensen har indtaget 25 Læster og kun leveret 19 $\frac{1}{3}$ Læst 1 Td.; Christen Pedersen har indtaget 22 Læster og kun leveret 16 Læster 3 Tdr.; Jens Jensen har indtaget 19 Læster og kun leveret 16 $\frac{1}{2}$ Læst; Niels Søfrensen har indtaget 24 Læster og kun leveret 23 $\frac{1}{2}$ Læst; Søfren Jensen har indtaget 23 Læster og kun leveret 19 $\frac{1}{2}$ Læst 1 Td.; Søfren Krag har indtaget 22 Læster og kun leveret 21 Læster; Niels Søfrensen har indtaget 24 $\frac{1}{2}$ Læst og kun leveret 24 Læster 2 Tdr.; Søfren Krag har indtaget 22 Læster og kun leveret 18 $\frac{1}{2}$ Læst. J. T. 7, 90.

27. Juli (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at lade Laurits Ebbesen faa 100 Læster Kalk til Skanderborg Slots Bygnings Behov. Udt. i J. T. 7, 89 b.

— Miss. til Hr. Giert Rantzau om at lade Kongens Humlemand faa saa mange Humlerødder, som kunne faas, og fragte et Skib til at fremføre dem. Udt. i J. T. 7, 89 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Kongen tillader ham paa hans Begæring at maatte begive sig der fra Slottet [Bergenhushus] her ind i Riget for at forrette sine Ærinder, dog skal han i sit Sted sætte en anden til at have Opsigt med alt, saa intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Han skal snarest muligt begive sig derop igen. J. T. 7, 90.

28. Juli (—). Miss. til Hans Dyre. Fru Ingeborg Skeel, Palle Rodsteens til Hørbylund, har berettet, at han er Væрге for en af hendes Døtre¹ med hendes første Mand, Hans Dyres afdøde Broder², og at han for dette Værgemaal vil tilegne sig den tredje Pending, hvilket efter hendes Formening i Fremtiden vil blive altfor besværligt for Datteren, da denne har en temmelig stor Gæld efter Faderen og kun maadeligt Gods at forrente og afbetale den med. Hun har derfor anmodet Kongen om enten

¹ Anne Dyre.

² Klavs Dyre.

at bevilge, at hendes nuværende Mand maa blive Væрге for Datteren, da han ingen Penge vil have derfor, eller at forordne andre gode Midler, hvorved Indkomsten af Godset kan oppebæres uden Værgpenge, saa Datterens Gæld bedre kan blive forrentet og, om muligt, efterhaanden blive betalt. Kongen anmoder i den Anledning Hans Dyre om at forvalte Værgemaaliet uden Værgpenge og snarest erklære sig til Kongen derom, alt under Hensyn til, at Datteren er hans Broderdatter, at hendes Lejlighed er besværlig, hvis der skal tages Værgpenge af hendes Gods, hvilket i Længden vil blive næsten til Fordærvelse for hende, og at en anden vil forestaa Værgemaaliet uden Værgemaalpenge. J. T. 7, 91.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard har berettet, at han vil anlægge en Hammermølle ved sin Gaard Biersgaard, og anmodet Kongen om at bevilge, at Kronens Bønder i Herredet der omkring maa faa Tilhold om for en rimelig Betaling at gøre ham Tilførsel til Hammermøllens Behov med Kul af Surskov og anden Skov, som kan være uden Skade for Skoven, da der skal være temmeligt Forraad paa Skov dér. Det befales ham snarest muligt at samle Kronens Bønder i Herredet og spørge dem, om de godvillig ville gøre Tilførsel til Hammermøllen for en rimelig Betaling. Saafremt de paatage sig det, skal han forhandle mellem Laxmand Gyldenstjerne og Bønderne om, hvor meget enhver af dem skal tilføre ham og hvad Bønderne skulle have derfor, dog skal denne Forening kun staa saa længe, som Bønderne kunne og ville blive ved den. Sk. T. 4, 374.

— Miss. til Verner Parsberg og Ifver Lykke til Haunø. Jomfru Alhet Brockenhuus har berettet, at hun paa sidste Herredag er tildømt straks at skulle have hendes Part af Arven efter hendes afdøde Farbroder Johan Brockenhuus mod til Gengæld at svare til hendes Part af Gælden efter ham. Da det vil falde hende altfor besværligt at befatte sig med Gælden, er hun til Sinds at ville afstaa sin Part af Arven til Jørgen Brockenhuus, Befalingsmand i Halsenø Klosters og Haringe Len, til evindelig Ejendom paa det Vilkaar, at Jørgen Brockenhuus først af det hende tilfaldne Gods skal have udlagt saa meget, som behøves for at betale den hende tilfaldne Gæld,

hvilket han saa skal gøre, og for Resten skal hun aflægges med noget Gods i Mørup og Ammelund, som de have sammen; hvis det ikke forslaar, skal der betales hende Penge for Resten af hendes Gods, eftersom det kan takseres til, og hun skal forsikres for Pengene med nøjagtige Forlovere. Da hun har anmodet Kongen om at give sit Samtykke til denne Ordning og at tilforordne nogle gode Mænd, der paa hendes Vegne kunne overvære Forhandlingen, giver Kongen herved sit Samtykke, saafremt Jomfru Alhet Brockenhuus kan faa fuldkomment Vederlag, og befaler dem at være til Stede, naar Forhandlingen skal finde Sted, antage sig Alhet Brockenhuuses Sag og paa hendes Vegne forhandle og slutte saaledes med Jørgen Brockenhuus, at hun faar fuldkomment Vederlag for sin Arvepart. Hvad de og Jørgen Brockenhuus blive enige med hinanden om, skulle de give hinanden fuldkomment Skøde og Forvaring paa. J. T. 7, 91 b.

30. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel. Jomfruerne Ingeborg, Vivikke og Sophie Rosenkrantz, afdøde Otte Christopher Rosenkrantz til Bollers Døtre, have anmodet Kongen om at beskikke dem en Værge, der kan svare for dem og hjælpe dem til Rette med den Arv og Gæld, som for kort Tid siden er falden efter deres Fader, navnlig da de befrygte at faa adskillig Trætte og Vidtløftighed derom. Kongen beskikker ham hertil og befaler ham at paatage sig Værgemaalet for de tre Jomfruer og paase, at der vederfares dem hvad Ret er med Hensyn til Arven og Gælden. J. T. 7, 115.

31. Juli (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Laurits Ebbesen, Reinholt Heidenstrup og Ifver Vind om med det første at begive sig til afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's Hovedgaard Boller for at oplukke de Kister, Skrin, Gemakker og andre Steder, hvor der findes indløste Gældsbreve eller andet Løsøre, og egenhændig skrive paa Gældsbrevene, at de ere fundne dér. Hvis Hans Pogwisch til Damsboe, Embedsmand paa Hindtsgaul Slot, begærer at maatte tage nogle af Brevene til sig, mod nøjagtig Revers, skulle de levere ham dem. Endvidere skulle de under deres Haand og Signet registrere alt det Løsøre, som findes paa Gaarden og Ladegaarden, og give beskrevet fra sig, med hvilke Segl baade Brevene og Varerne findes forseglede. Alt, hvad der bliver registreret, skal igen hensættes under deres Forsegling, for at alt Godset kan blive

til Stede i god Forvaring til Bedste for alle Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer. J. T. 7, 92.

31. Juli (Frederiksborg). Miss. til Renholt Heidenstrup. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Hans Clemendsen, Borger i Flensborg, har berettiget angaaende nogle Penge, der skulle være stjaalet af hans Skrin i Horsens. Renholt Heidenstrup skal lade denne Sag undersøge og hjælpe Hans Clemendsen til Ret, saa vidt det er ret og billigt. J. T. 7, 92.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse og Mogens Pax. Da det af den i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, foretagne Besigtelse ses, at Manderup Parsbergs Gods beløber sig til nogle Tønder hart Landgildekorn mere end Kronens Gods, skulle de med det allerførste gøre Manderup Parsberg nøjagtigt Udlæg derfor enten i det Sogn, hvori hans Hovedgaard Sonnerup ligger, eller hvis det ikke kan ske, saa dog i Roskilde Len paa saa belejligt et Sted for ham som muligt og hvor det kan ske uden Skade for Kronen, om muligt i en Gaard eller et Bol, saa han kan faa hele Gaarden eller Bolet for de Tønder Landgildekorn, hans Gods er bedre, men hvis det ikke kan ske, skulle de dog skaffe ham nøjagtigt Udlæg i en Gaard i Roskilde Len. De skulle under deres Hånd og Segl give beskrevet, hvad de udlægge, og indsende det til Kancelliet. Sj. T. 21, 584. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen af Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har begæret en Skov, kaldet Biørneskov, ved hans Gaard Borrebye, hvori der er Olden til 120 Svin og Græsgang til 40 Øksne, til Mageskifte og Claus Daa til Vederlag derfor begærer Øen Egholm i Korsør Len, skal Ernst Normand til Kancelliet indsende Erklæring, om Egholm kan undværes fra Korsør Slot og bortskiftes for Biørneskov. K. Udt. i Sj. T. 21, 584 b.

— Miss. til Axel Rosenkrantz om at erklære sig om noget af sit Gods i Københavns Len, som Kongen begærer til Mageskifte, og med nærværende Bud fremsende en Fortegnelse paa det Jordegods, han har i Københavns Len. Udt. i Sk. T. 4, 375 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott. Nogle af

Kronens Bønder i Varberg Len have for kort Tid siden i adskillige Punkter beklaget sig over Slotsskriveren og en Foged i Varberg Len, saaledes som de udførligere kunne se af Bøndernes Supplikation, der af Kongen er sendt til Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg Slot. Da Bønderne nu paany have indgivet medfølgende Supplikation, indeholdende andre Besværinger og Klager, og da Mogens Gyldenstjerne selv ikke alene har begæret denne Befaling, men ogsaa har tilkendegivet, at Claus Machabæus til Ettrup, Landsdommer i Halland, i adskillige af sine Domme har givet Bønderne i Varberg Len Lov til ikke at gøre, hvad de med Rette bør gøre ham paa Kongens Vegne, skulle de med det første kalde baade de ovennævnte anklagede Personer og Bønderne, der anklage dem, for sig, undersøge Sagens Lejlighed og siden til Kancelliet erklære sig udførligt om hvert Punkt særskilt, saa man deraf noksom kan erfare, om de anklagede Personer ere skyldige i det, de anklages for, eller ej. Endvidere skulle de forhøre Mogens Gyldenstjerne og Landsdommeren mod hinanden og indsende Relation under deres Haand og Segl baade herom og om Bøndernes Klager. Sk. T. 4, 376.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Han skal til den N September med et paalideligt Bud og paa afdøde Frands Ulfeldts Kreditors Bekostning sende Frands Ulfeldts Skrin med deri værende Jordebøger og Breve, som maatte vedkomme Frands Ulfeldts Jordegods, Løsøre og Gæld eller i andre Maader vedrøre ham, til Næstved, ligesaa hans andre Kister og Skrin med de Klæder og andet Løsøre, der tilhører ham, for at de, der ere tilfornede til at være til Stede, naar Godset skal deles mellem Frands Ulfeldts Kreditorer, kunne have det at rette sig efter. F. T. 3, 605.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om til Otte Knudsen i Odense at sælge saa meget Korn, som kan undværes af St. Hans Klosters Indkomst, til den Pris, som Kongens Korn i Aar bliver solgt for, og indføre det i sit Regnskab. Udt. i F. T. 3, 605.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Fru Anne Kaas til Starupgaard har begæret 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Loels¹ By, 1

¹ Kvols, Fjends H.

Gaard, kaldet Skalmstrup, Skalmstrup Mølle og 1 Gadehus sammesteds i Finds Herred til Mageskifte for noget af hendes Gods, nemlig Ristrup¹ Gaard og Mølle i Foulum Sogn i Gislum Herred, 2 Gaarde i Friisdal i Valsgaard Sogn i Hedensted Herred og, hvis det ikke forslaar, yderligere Udlæg i Logens i Gislum Herred, skal han med det første erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og Herligheds Skyld kan bortskiftes og om Mageskiftet kan være til Gavn for Kronen eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 93.

1. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Ebbe Munk til Fiellebro faa og udføre en Skibsladning gullandske Sten, som Kongen har tilladt ham at tilforhandle sig paa Gulland. Udt. i Sk. T. 4, 375 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christian Grubbe. Han har foruden den halve Gaard med Skov i Halaggerlille, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, tilbudt Kongen yderligere 4 Gaarde i Skippinge Herred paa Sjælland til Mageskifte, men da Kongen denne Gang kun ønsker at tilmageskifte sig den halve Gaard, anmodes han om med det første at erklære sig om, hvad Vederlag han begærer derfor. Sj. T. 21, 584 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin og Laxmand Gyldenstjerne. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret noget Krongods, nemlig 2 Gaarde, 2 Kirkefæster og 1 Gadehus i Biercke, 1 Gaard i Kielstrup og 1 Gaard i Giordhøyg² i Krop Sogn, og Gunderlund³, som Niels Bendtsen i Hullegaard bor paa, alt i Luged Herred, samt 3 Gaarde i Biercke i Krop Sogn af Herritsvad Klosters Gods til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Luged Herred, nemlig 2 Gaarde i Førborne⁴ By i Helsingbjerg Sogn, 1 Vandmølle ved Helsingborg, 1 Gaard, kaldet Poulstrup, i Rous Sogn, 1 Gaard og 1 Fæste i Fierestaa By og Sogn, 1 Gaard i Poarp⁵ i Velløf Sogn, 1 Gaard i Hesnunde By og Sogn, 1 Gaard i Brobye By og Sogn i Sønder Aasboe Herred og 1 Gaard i Skjørpinge, skulle de med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvor-

¹ Stistrup, Gislum H.
lunda, samme H.

² Hjortshøj, Luggude H.

³ Gunner-

⁴ Filborna, samme H.

⁵ Paarup, samme H.

vidt Kronens Gods for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes og om Mageskiftet kan være til Gavn for Kronen eller ej. Sk. T. 4, 374 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Staternes Gesandter ikke kunne være til Stede til den bestemte Tid. Da der ingen Tvivl er om, at Staterne lade nogle møde for at undskylde dette, skulle de, saafremt Dilationen udstrækker sig til nogle Maaneder, begive sig hjem igen, dog saaledes at de igen møde til den nærmere bestemte Tid. Saafremt Terminen kun udskydes en Uges Tid eller to, kunne de i den Tid opholde sig ved Haanden i Fyrstendømmet og siden give Møde. F. T. 3, 606.

3. Aug. (—). Miss. til Lauridts Grubbe, Frederik Reedtz, Frederik Paslick og Frederik Parsberg. Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at han i Frankrig har faaet Dom over en Person, ved Navn Thomas Lemput, at denne skal give ham Kost og Tæring. Da nævnte Thomas Lemput er en af Frandts Ulfeldts Kreditorer, skulle de paa en Ret arrestere den Del af Frandts Ulfeldts Gods, som kan tilkomme Thomas Lemput, indtil Sagen mellem Jacob Ulfeldt og Thomas Lemput er endt, dog skal Jacob Ulfeldt staa Thomas Lemput til Rette, hvis Sagen siden gaar ham imod. Sj. T. 21, 585.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Hr. Jørgen Skeel. Kongen har ladet udgaa forskellige Missiver til Kapitlet i Aarhus om at tillægge Læsemesteren saa meget, at han efter den i Ribe gjorte Ordinans kan have sin tilbørlige og rundelige Underholdning, men hidtil er der kun udrettet lidt dermed. Det befales dem med det allerførste at begive sig til Aarhus og der, uden nogen Medvirkning („Tilgørelse“) af de residerende Kankener, udlægge Læsemesteren saa meget, enten af Fællesgodset eller af selve Præbenderne („Corpora“), at han med det, der allerede er udlagt ham pro officio, kan være forsørgt i Overensstemmelse med Ribe Ordinans, dog skulle de forskaane dem, der ikke residere ved Kapitlet, og saa vidt muligt tage Udlæget af de residerendes Gods. J. T. 7, 93 b.

4. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har tidligere ladet udgaa Befaling til Borgemestre og Raad i Aalborg om, at Borgerskabet i Byen selv skal

underholde Skolen og dens Tjenere, da der klages over, at den ikke kan opretholdes med den Indkomst, som allerede er lagt til den. De skulle derfor samtligen snarest muligt samles i Aalborg og forhandle med Borgerskabet om, hvor meget enhver aarlig vil kontribuere til Skolen, og tænke paa nogle gode Midler, hvorved Udlæget fremdeles aarlig kan vedvare, saa Skolen kan blive ved og dens Tjenere have tilbørligt Underhold, da det for Størstedelen er Borgernes egne Børn og Ungdom, som frekventere Skolen. J. T. 7, 93 b.

4. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Otte Skeel og Otte Brahe Steensen om ved første Lejlighed at begive sig til afdøde Marsk Hr. Jørgen Lunge til Oddens Hovedgaard for rigtig at registrere alt det Bo og Løsøre, som Jørgen Urne har efterladt sig, give Registreringen beskrevet under deres Segl og levere den til Jørgen Lunges Enke. J. T. 7, 94.

— Miss. til Otte Skeel. Da Christentze Axelsdatter, der blev rettet paa sidste Herredag for Trolddom, kort før sin Død har givet 1000 Dlr. til fattige Studenters Underhold og nogle Snese Dalere til de fattige, skal han forhandle med hendes Arvinger om godvilligt at udrede disse Penge, da de blive anvendte til Guds Æres Forfremmelse og hun vel har lagt sig saa mange Penge til Bedste, at de kunne udredes uden at man behøver at røre det, som arveligen er tilfaldet hende. Han skal tillige af Arvingerne kræve det, som han har anvendt paa hende, medens han har haft hende siddende, og paa hendes Rejse her over. J. T. 7, 94.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin, Peder Basse, Ernst Normand, Axel Urne, Knud Urne og Allexander Papenheim med deres Fruer og Fruentimmer samt Otte Brahe Pedersen om at møde hos Kongen paa Frederiksborg den 19. Aug. Sj. T. 21, 585. K.

9. Aug. (Jagtgaarden i Ods Herred). Skøde til Mads Jakobsen, Borger i Nykøbing, paa $\frac{1}{2}$ Gaard i Nykøbing mellem Kirstine Jens Hvides paa den ene og Margrete Jensens paa den anden Side, saa vidt det for nogen Tid siden er tilfaldet Kronen i samme Gaard, Grund og Ejendom med tilliggende Forskudseng og Skovhugst af Jens Hvidis Hovedlod, til Gengæld for, at han til Kronen har afstaaet en ham tilhørende Ejendomsgaard i Tengslemark, der aarlig skylder 3 Pd. Korn for-

uden den Rettighed, der svares deraf til Kronen. Sj. R. 17, 165 b.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Der er Trætte mellem Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, og Melchior Burgraffing, Kapelmester, angaaende Kirkeværgedømmet i Roskilde Domkirke, og ligesaa mellem Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Melchior Burgrefving angaaende en Portion, som efter Melchior Burgrefvings Mening med Urette er dømt fra ham til Niels Krag. Sagerne have tidligere været for Kapitlet og ere tilsidst blevne indstævnedes for den sidste almindelige Herredag, hvor de ere blevne henviste til Kapitlet igen, for at det kan afsige en endelig Dom i dem. Da det nu er berettet Kongen, at Kapitlet førstkommende Egidii Dag [1. Sept.] vil afsige Dom i Sagerne, befaler Kongen herved dem, der til den Tid ere til Stede eller komme til Stede ved Kapitlet, at afsige en endelig Dom i Sagerne til den Tid og ikke paa Grund af nogens Fraværelse opsætte eller forhale dem. De skulle give Parterne den afsagte Dom klarlig beskreven. Sj. T. 21, 585. K.

— Privilegier for det gullandske Handelskompagni. Sk. R. 4, 218. (Tr.: CCD. III. 662 ff.).

— Oprejsningsbrev for Hr. Albret Skeel til Fusinge, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, til paany med Vidnesbyrd og andre Lovmaal at forfølge en Sag angaaende Mads Claussen i Griisbek i Giøring Herred, der for kort Tid siden skal være druknet, da der nu forefalder allehaande Mistanke om, at han er omkommen paa anden Maade, end man har ment. J. T. 7, 94 b.

11. Aug. (—). Forordning, hvorefter Køkkenskriveren skal rette sig med Udspisningen, hvor Kongen holder Hoflejr: Af nedennævnte Fetalje skal der bispises som følger: Af en Faarekrop $3\frac{1}{2}$ Ret; af en Kalv 5 Retter; af et fuldvoksent Lam 5 Retter; af en fersk Oxe 40 Retter; af et Par voksne Høns 1 Ret; af en Td. Svinefødder 60 Retter; af en Td. Oksekød, som Køkkenskriveren selv lader slagte og salte, 30 Retter; af en fersk Gaas 2 Retter; af en saltet Gaas med Kraasen $1\frac{1}{2}$ Ret; af 1 Td. Kallun med ingen Fødder i 70 Retter; af 1 Td. Oksefødder 50 Retter; af 1 Td. Vildtbrad, som Køkkenskriveren selv lader pakke, 30 Retter; af 1 Td. Sild,

som er forhøjet og vel pakket, 100 Retter; af 1 Td. uforhøjet Sild 92 Retter; af 1 Td. forhøjet hovedløse Torsk 60 Retter; af 1 uforhøjet Td. Torsk 52 Retter; af 1 Td. Laks, som er vel pakket og forhøjet, N¹ Retter; af 1 Td. Aal, som er forhøjet, N¹ Retter; af 1 Lispd. Bergefisk 9 Retter; af 100 Flyndere 5 Retter; af 100 Hvillinger 6 Retter; af en Snes tørre Torsk med Hoved og Ben 20 Retter; af en Snes Rokker 15 Retter; af 1 Td. 1 Fjerd. Ærter 120 Retter; af 1 Skok rigiske Bytter 3 Retter; af en Hare 2 Retter; af et lille Vildt 4 Retter, af et stort Vildt 7 Retter; af et Par Vildænder 1 Ret; af 2 Par Duer 1 Ret; af et fersk Svin 8 Retter og mere, eftersom det er til; af 1 Gris 1 Ret; af en kalkunsk Høne 1 Ret; af et Par Agerhøns 1 Ret; af ferske Fisk beregnes Retterne, eftersom de ere store eller smaa til; af en Side Flæsk, 3 Stykker røget Oksekød, 3 Stykker røget Lammekød, 2 Svinerygge og 2 Oksetunger, som henhøre til Saltmadsfad, 3 Retter for Kongen, Prinsens og Herremændene; af en Snes Skullere 2 Retter. — Der skal anrettes paa følgende Diske: Kongens eget Taffel bliver opgivet paa 12 Retter og undertiden mere og Kongens Edelknaber faa Mad af Kongens eget Taffel og desuden 4 Retter Mad forud af Køkkenet; Prinsens og de unge Herrers Taffel, Hofmesteren og 3 Kammerjunkerere med 14 Retter, og 2 Tugtemestre faa Mad af Prinsens Taffel og desuden 2 Retter Mad af Køkkenet; Jomfru Anna Cathrina 1 Disk paa 6 Retter; 8 Prinsens og de unge Herrers Edelknaber, 2 Kammertjenere, 1 Fyrbøder og 1 Skolemester [1 Disk] paa N Retter¹; Herremændene 1 Disk paa 8 Retter og desuden 4 Retter Mad af Ridderkøkkenet; Prinsens og de unge Herrers Kammerjunkerere Folk 1 Disk paa 6 Retter; i Vinkælderen 1 Disk paa 6 Retter; Kongens og Fru Kirstens Vaskerpiger og Folk 1 Disk paa 6 Retter; det øverste Bord i Borgestuen for 1 Fodermarskal, 2 Køkkenskrivere, 2 Bagere, 1 Kældersvend, 4 Sølvpoppe, 2 Vildtskytter og 1 Dugsvend tilsammen 1 Disk paa 6 Retter; det andet Bord i Borgestuen for Fodermarskallens Dreng, Mester Daniels Svend, Mester Jacobs Svend, Bryggersvenden, Kælderdrengen og Sølvpoppens Dreng tilsammen 1 Disk paa 6 Retter; det tredje Bord i Borgestuen for Prinsens

¹ Retternes Tal er ikke angivet.

Skræddersvend, 3 Bagersvende, Fru Kirstens Løber, Smededrengen, Vildtskyttens Dreng og Fru Kirstens 2 Skrædderdreng, tilsammen 1 Disk med 5 Retter til hvert Maaltid; Herrekokken og hans Folk 1 Disk med 6 Retter; Ridderkokken og hans Folk 1 Disk med 6 Retter. Sj. R. 17, 208.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Kei Rantzau om med saa ringe Bekostning som muligt at lade Taget paa Salpeterladen i hans Len [Kallundborg] istandsætte, da det ikke er saaledes ved Magt, at Jorden i Laden kan ligge tilbørligt forvaret, saa at Arbejdet i Laden kan blive forrettet under tørt Tag. K. Udt. i Sj. T. 21, 585 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Jacob Ulfeldt, Eske Brock og Holgier Rosenkrantz. Nærværende Abraham de Quesne, Indbygger i Diepen i Frankrig, har berettet, at et ham tilhørende Skib for nogle Aar siden er blevet fradømt ham af Borgemestre og Raad i København, efter hans Formening med Urette, og derhos anmodet Kongen om at forordne nogle gode Mænd til at tage Sagen for, forhøre de Vidnesbyrd, som han endnu agter at føre, og som han beklager sig over at være bleven forhindret i at føre tidligere, og afsige Dom, om Skibet forholdes ham med Rette. Det befales dem at samles ved første Lejlighed paa et belejligt Sted, dømme i Sagen og give Parterne den afsagte Dom beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 21, 585 b. K.

— Miss. til Claus Brockenhuus om, at han nu til den 15. Sept. skal fremsende de Pantebreve, som afdøde Peder Ifversen skal have haft af afdøde Jørgen Friis paa noget Gods i Norge, til Oslo, da de trods den tidligere Ordre¹ til ham derom endnu ikke ere fremkomne, for at de gode Mænd, der af Kongen ere forordnede til at dømme mellem Jørgen Friis's og Fru Lissebet Galdes Arvinger, kunne have nogen Efterretning deraf, saa Parterne en Gang kunne blive skilte ad. Udt. i F. T. 3, 606.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at levere Henrik Dingklang eller hans Fuldmægtige 1500 Tdr. Rug af den Rug, han er bleven skyldig til sidste 1. Maj, og 2000 Tdr. Havre inden

¹ 10. April 1621.

førstkommende Mikkelsdag, at levere ved Sundbye Færge, og at sende 1000 Tdr. Havre til København. Udt. i J. T. 7, 95.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock om straks at levere Henrik Dingklang 1000 Tdr. Rug af den Rug, han blev skyldig paa sit Regnskab til sidste 1. Maj. Udt. i J. T. 7, 95.

13. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Borgemestre, Raad og menige Borgerskab i Nykøbing i Odts Herred have blandt andet klaget over, at der tilføjes dem stor Skade paa deres Næring og Brug, idet Norbagger, Hallandsfarere og andre, der komme ind i Isefjorden med Tømmer, føre adskillige andre Varer med sig, særlig saltet og tør Fisk, sælge dem til de omkringboende Bønder og drive stort Landkøb og Forprang dermed. Saafremt der herefter paa disse Steder kommer nogen, der driver saadant ulovligt Købmandskab med Bønderne til Skade for Nykøbing og dens Indbyggere, skal han tale derpaa efter Retten og de udgaaede Forordninger og lade dem, der drive saadan ulovlig Handel, staa til Rette derfor og straffe. Sj. T. 21, 586. K.

14. Aug. (Kbhvn.). Privilegium for Abraham Calovart, Indbygger i København, paa i 6 Aar at anrette og drive et Silkeberederi i København. Sj. R. 17, 166 b. (Tr.: KD. II. 651).

— Aab. Brev til Borgemestre og Raad i København om, at de skulle oppebære Skarnpenge af Adelens og Kongens Gaarde til Renholdelse af Gaderne. Sj. R. 17, 166. (Tr.: CCD. III. 664 f. KD. II. 650 f.).

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongens egne Gaarde og Vaaninger i København i den Takst og Forordning om Byens Renselse er sat til 38 Dlr. 2 Mk. 2 Sk., skulle de aarlig levere Borgemestre og Raad i København denne Sum, for at Kongens Gaarde og Pladser kunne blive holdte tilborligt rene ligesom andre Steder i Byen. Sj. T. 21, 586 b. K.

— Miss. til Bartolomeus Hogensen. Naar Salpetersyderen i Koldinghus Len eller nogen af Embedsmand paa Koldinghus Otte Brahe til Krogholms Fuldmægtige henvende sig til ham, skal han levere dem 2 Kedler, den ene paa 11 eller 12 Tdr., den anden paa 4 Tdr., som Salpetersyderen har Brug for til sit Arbejde. K. Udt. i Sj. T. 21, 586 b.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Ofve Frederik Bernekov, Søn af afdøde Christian Bernekov, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 586.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Pouel i Leerskouf i Koldinghus Len i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 586 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af afdøde Niels Skriver i Aalborgs Sønner i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 587.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Koldinghus, og Dr. Ifver Ifversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift. Det er berettet Kongen, at der gøres Mads Christensen Harboe Hinder paa et efter Ordinansen lovligt Kald til Heinsvig og Grensted Sogne paa Grund af Mindrearrighed, idet han endnu ikke skal have naaet sine 25 Aar. Da der i Forordningen staar, hvorledes man i saa Tilfælde skal forholde sig, naar dygtige Personer, der ere komne til Alder og Aar, ikke kunne faas, og Kongen har paalagt sin Lensmand og Bispen at have Tilsyn med saadant, bifalder Kongen, at Mads Christensen Harboe faar Kaldet, hvis han er saa dygtig og skikkelig i Lærdom og Levnet, at han kan befordres til noget Kald; dog skal man i alt rette sig efter Ordinansen og de tidligere om Præstekald udgaaede Forordninger. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 7, 95.

15. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen beskikker Knud Pedersen, Karl Thisen, Hendrik Hendriksen og Melkior Winckel, Borgere i København, til at probere Sæbesyder Hans Røpers Sæbe. Sj. R. 17, 166 b. (Tr.: KD. II. 651 f.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Hendrik Walkirck, Bogholder i København, Eneret paa i 10 Aar at trykke den Katekismus med Eksplikats og Forklaring, som afdøde Peder Lauritsen, forhen Prædikant til Tygeløse og Klagstrup Kirker i Skaane, for rum Tid siden har sammendraget og udgivet, og en Bog, kaldet 12 aandelige Betænkender, som M. Niels Mikkelsen, Sognepræst til Bremerholms Kirke i København, har ladet udgaa, da disse Værker for Størstedelen ere opkøbte og der kun er faa eller ingen Eksemplarer at faa, og da Hendrik Walkirck ved første Lejlighed vil lade dem trykke paany, saafremt det kan ske med Kongens Samtykke og det med

Kongens Brev maa forebygges, at det Vederlag, som han maatte kunne vente sig for sin Bekostning, fravendes ham af andre. Ingen maa i den nævnte Tid lade Bøgerne eftertrykke her i Riget eller lade dem trykke udenfor Riget og indføre dem, saafremt han ikke vil have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvpart til Kongen, den anden til Hendrik Walkirek. Sj. R. 17, 167.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Foruden de Øksne, som de allerede have faaet Ordre til at købe i deres Len til Kongens Behov, skulle de til den billigst mulige Pris købe N gode, unge og færdige Staldøksne, der ville tage ved Foder, men ikke, som tidligere sket, nogle gamle, hvis de da ville blive dem kvit. Disse Øksne skulle sættes paa Foder paa Kongens Ladegaarde ved Københavns Slot og fremsendes inden Mikkelsdag. — Hr. Christian Friis [Kbhvns Len] og Mogens Pax [Roskilde Len] hver 40 Øksne; Axel Urne [Ringsted Kloster] og Knud Urne [Tryggevælde Len] hver 20 Øksne; Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] hver 10 Øksne. K. Sj. T. 21, 586.

— Miss. til Dr. Hans Reissener. Af en gammel Sædvane pleje Hospitalsforstanderne i Helsingør to Gange om Aaret at sende nogle Folk, som kaldes Termebrødre, ud i nogle Herreder i Sjælland for paa Hospitalets Vegne at samle hvad Almuen godvillig vil give Hospitalslemmerne. For at disse Termebrødre ikke selv skulle underslaa eller forkomme det indsamlede, skal han give Provsterne i de Herreder, som Termebrødrene hidtil have besøgt, Tilhold om hver i sit Herred at give Præsterne Ordre til at paamine Almuen om, hvis den vil give noget til Hospitalslemmerne, da at give det til Præsterne, der siden skulle levere det til Provsterne, og disse igen til ham, for at han siden ved tilfældig Lejlighed kan sende det til Hospitalsforstanderne. Sj. T. 21, 587. K.¹

— Miss. til Gabriel Kruse. Nærværende Birgitte Peder Tiloufs har berettet, at hun er kommen i nogen Trætte med sin Broder angaaende en Søsterlød, der er tildømt hende

¹ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 92.

af Kongen og Danmarks Riges Raad, og at som Følge af Trætten mellem hende og hendes Broder, der er hendes rette Væрге, en af Raadmændene i Landskrone er bleven forordnet til Væрге for hende, hvilken Væрге efter hendes Formening ogsaa bør stævnes i Lovmaal og Tiltale, der angaar hende. Da hun paa Grund af de tidligere mod hende udgaaede Domme ikke selv kan svare for sig, men derfor alligevel ikke bør lide nogen Uret, skal Gabriel Kruse flittigt lade undersøge, om hun har faaet Søsterloddet eller ej, og lade tale derpaa med Lov og Ret, saa hun kan faa hvad hun med Rette bør have. Endvidere skal Gabriel Kruse lade undersøge, om en, ved Navn Jørgen Svendsen, saaledes som det er berettet, har taget en Have fra hendes Datter, der er bleven indsat her i Tugthuset for sin Munds Skyld, og om det forholder sig saaledes med denne Jord, at den maa tages fra dens Arvinger, der har haft den, skønt der svares Rettighed deraf til Byen. Da tilmed Landsdommeren skal have gjort nogen Forhandling mellem dem, som ikke er efterkommet, vil Kongen bestemt have denne Forhandling efterkommet, saa der ikke vederfares hende andet end hvad lovligt og ret er. Sk. T. 4, 376 b.

15. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Kongen har paa Supplikation af Kronens Tjenere i Truest i Silkeborg Len, som han selv har skrevet for, bevilget, at enhver af dem indtil videre maa være fri for at svare Halvparten af sin Smørlandgilde og ligesaa for at udrede den i Aar, da deres Mark er bleven fordærvet af Sand, saa de ikke kunne udrede deres Landgilde. J. T. 7, 95 b.

16. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at N. Federsmykker maa nedsætte sig i København og i 2 Aar være fri for al kongelig og borgerlig Tynge. Sj. R. 17, 168. (Tr.: KD. II. 652).

— **(Frederiksborg).** Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Dreng, ved Navn Lodvig Jonsen, barnefødt i Sæby, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 587.

— Miss. til Bispen i Aalborg. Da Hr. Thomis Nielsen, Sognepræst til Tornbye Sogn i Aalborg Stift, har klaget over, at Sognet, der er blevet meget ødelagt af Sand, er saa ringe, at han vanskeligt kan ernære sig deraf, og derhos har anmodet

Kongen om at tillægge ham noget, skal Bispens snarest undersøge Sagen og erklære sig til Kongen, om ikke et enligt Sogn straks ved Tornbye Sogn kan annekteres dertil eller paa hvad Maade Sognepræsten ellers kan hjælpes, dog saaledes, at det ikke bliver til nogen Udgift for Kronen. J. T. 7, 95 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra Borgerne i Lemvig, hvori disse klage over den ringe Næring og Tilførsel til Byen og anmode Kongen om at privilegere den saaledes, at ingen andre end Borgerne i Byen maa handle i 2 Miles Omkreds omkring den og at Bønderne skulle føre det, som de have at sælge, til Byen og dér afhænde det til Borgerskabet for en rimelig Pris, saa Borgerskabet bedre kan komme til Handel og udrede Kronens og Byens Tynge og Besværing. Ifver Juel skal undersøge Byens Privilegier og Vilkaar, om Borgerne komme til kort paa deres Privilegier eller ikke, om Borgernes Begæring kan opfyldes eller om det ikke vil være til Skade for de omkringliggende Købstæder og stride mod disses Privilegier, hvis Kongen vilde give Lemvig de samme Privilegier, som Varde nylig har faaet, at ingen maa bruge Handel og Vandel i 2 Miles Omkreds omkring Byen. Kopi af Privilegiet for Varde sendes ham. Han skal med det første indsende sin Betænkning til Kancelliet. J. T. 7, 96.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa Skanderborg Slot, paa Kronens Part af Korntienden af Foelbye Sogn i Saubroe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 113 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Jensen og Jacob Lauritsen i Grysselgaard paa henholdsvis Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Fuer Sogn mod at svare sædvanlig Afgift deraf til Niels Friis eller den, der efter ham bliver forlenet med Ærkedegnedømmet i Viborg, og Kirkeværgerne for Fuer Kirke. Naar en af dem dør, skal hans Part af Tienden falde tilbage til Kronen. Udt. i Tb. S. 114.

18. Aug. (—). Aab. Brev om, at Bønderne paa Fur ikke skulle skrives for mere end halvtredje Læg, naar Skat bliver paabudt. J. R. 7, 385. K. (Se CCD. III. 665).

18. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen beskikker Mikkel Vibe, Borgemester, Hermand von Hamb, Jacob Pedersen og Geiert Meier, Borgere i København, til at have Tilsyn med det af Johan Post og hans Konsorter anrettede Saltværk i København. Sj. R. 17, 168 b. (Tr.: KD. II. 652 f.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Skeel til Bangsboe paa Kronens Part af Korntienden af Flade Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 113 b.

20. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Sinklar om at være den Skytte, som Kongen har sendt over til Bornholm for at skyde og salte Vildt, behjælpelig med de nødvendige Folk og Fordringskab, skaffe ham Salt og Træ til at forvare Vildtet med, betale Fragten for at føre det til København og føre den til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 377.

[Omtr. **20. Aug.**]¹. Miss. til Ernst Normand. Da Kongen er tilfreds med, at det Mageskifte mellem Præsten paa Omøhe i Korsør Len og Kronens Bonde Hans Jensen paa Agersøe gaar for sig, saaledes at Gaarden paa Agersøe herefter bliver Præstegaard og Præstegaarden bliver indskrevet i Kronens Jordebog, skal han lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 21, 587 b. K.

21. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Fru Elline Marsvin om at lade Møllen ved Dalum Kloster istandsætte til Gavns baade med Bygning og andet nødvendigt. Bekostningen skal blive godtgjort hende i hendes Regnskab. Udt. i F. T. 3, 607.

22. Aug. (U. St.). Miss. til Fru Elline Marsvin om, at den Bekostning, hun hidtil har anvendt paa Stalden og andensteds paa Dallum Kloster, skal blive godtgjort hende i hendes Regnskab, da den skal have været aldeles nødvendig. Udt. i F. T. 3, 607.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christoffer Basse. Af hoslagte Fortegnelse vil han nærmere kunne erfare, hvad Johan Villomsen, Indbygger i Helsingør, har suppliceret angaaende

¹ Indført mellem Breve af 14. og 22. Aug. K. er ogsaa udateret.

Smaatolden i Helsingør, som han har forpagtet. Han skal lade anstille Undersøgelse om alle disse Punkter og ved første Lejlighed indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet. I Erklæringen skal han særskilt specificere, hvilke Slags Varer der skulle regnes for Smaatoldsvare, for at Kongen siden kan levere Johan Villomsen en rigtig Toldrulle over hans Oppebørsel. Sj. T. 21, 587 b. K.

22. Aug. (Frøderiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Han skal lade Søen og Dammene ved Jagtgaarden i Odts Herred rense og rydde tilbørligt og lade grave og opkaste Grøfter gennem Ellinge Mose, hvor det gøres nødvendigt. Han skal saa snart som muligt begynde paa Arbejdet, saa det kan blive gjort helt færdigt, som det sig bør. K. Udt. i Sj. T. 21, 587 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen efter Danmarks Riges Raads Begæring og Betænkning har bestemt at lægge Maribo Kloster med tilliggende Gods til det Akademi for Adelspersoner, som Kongen agter at anrette paa Sorø Kloster, skal han modtage Maribo Kloster med tilliggende Gods og Tjenere, intet undtaget, under Sorø Kloster, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for dets aarlige visse og uvisse Indkomst. Sj. T. 21, 588. K.¹

— Miss. til Jørgen Ernst Worm og Verner Parsberg. De skulle med det allerførste og senest 14 Dage efter Modtagelsen af dette Brev begive sig til Viborg for at optage de paa Domhuset staaende Brevkister og Brevskrin, der tilhøre Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis og afdøde Fru Lisebet Galde, og registrere de deri værende Breve under deres Haand og Segl. De skulle opfordre en eller to af de interesserede Arvinger til at være til Stede, og de maa, hvis der findes Breve, som kun angaa enkelte af Arvingerne og ikke kunne være til Præjudits eller Skade for de andre, lade disse Arvinger faa dem, hvis da ellers nogen af Arvingerne møder af sig selv, men dog kun mod nøjagtige Reverser, der skulle indlægges i Kisterne. De skulle give de interesserede, der møde,

---

¹ Tr.: E. G. Tauber, Sorø Academie under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. III.

beskrevet under deres Haand og Segl, hvilke Breve der blive registrerede, lægge de Breve, der ikke vedkomme de mødte Arvinger, i Kisterne igen og hensætte disse i god Forvaring, forsegled med deres Indsegl. J. T. 7, 96 b.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott om at tage de Tvistigheder og Uenigheder for sig, der kunne være mellem Officererne under Kaptejn Jacob Pedersens Kompagni og en Del Bønder i Varberg Len, undersøge Sagen og ordne det saaledes, at der vederfares enhver hvad ret og billigt kan være. Udt. i Sk. T. 4, 377 b.

— Miss. til Laurits Grubbe og Borkart Rud. Da Herlof Daa med det første vil lade noget Gods og Løsøre registrere, som tilhører hans Søsters¹ og afdøde Claus Pors til Øllingsøes Børn, skulle de være til Stede derved, paase, at alt gaar til efter Loven og paa forsvarlig Maade, og give beskrevet under deres Signeter, hvad der forhandles deri. Udt. i Sm. T. 6, 179.

— Miss. til Holger Bilde om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, saalænge Trætten mellem hende og Niels Gyldenstjerne om deres Hovedgaard Ifversnes med tilliggende Gods varer, da Niels Gyldenstjerne ellers efter Loven skal være Værge for hende. Udt. i F. T. 3, 607.

23. Aug. Jvfr. 12. Sept.

24. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Indbyggere i København, der ere i Kongens Tjeneste, skulle deltage i Gadernes Renholdelse. Sj. T. 21, 588. K. (Tr.: KD. V. 43. Jvfr. CCD. III. 668).

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev, hvorved Kongen udlægger Kapitlet i Roskilde Kronens Herlighed og Jus patronatus til Ofverø Kirke paa Ofverø i Horns Herred i Stedet for Jus patronatus til Strøe Kirke i Frederiksborg Birk, som Kapitlet har udlagt til Kronen. Sj. R. 17, 169.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at tillade, at Mads Clausen af Grisbek, der havde druknet sig selv, maa blive begravet nær ved Kirkegaarden, men ikke i Kirkegaarden. Udt. i J. T. 7, 97.

¹ Karen Daa.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre. Da Kongen har erfaret, at den Gaard i Staarup, som Jørgen Jensen bor i, og som Kongen for nogle Aar siden tilhandlede sig af afdøde Boreckardt Maaes, forhen Enspænder ved Kongens Hof, af denne er sat for højt i Landgilde, har Kongen, for at Gaarden kan blive ved Magt, efter Olluf Rosensparres egen Beretning bestemt at afkorte noget i Landgilden og befaler ham at indføre følgende aarlige Landgilde i Jordebogen for denne Gaard: 2 Pd. Korn, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns; for al øvrig Landgilde skal Gaarden herefter være fri. K. Sj. T. 21, 588.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Jacob Ulfeldt og Holgier Rosenkrantz. Abraham de Quesne har paany beklaget sig til Kongen over Processen i hans Sag, idet han mener, at den skal blive ham for langsom, og han er bange for, at han skal fejle i den. Da han har haft en Rekommandation med sig fra Kongen af Frankrig, befaler Kongen dem at hjælpe ham med Processen, saa han retteligen fuldbringer den, stævne dem, der efter deres Mening kunne være pligtige til at staa ham til Rette, og hjælpe ham til, at Processen kan blive gjort saa kort som muligt. Sj. T. 21, 588 b.

— Miss. til alle de Lensmænd i Sjælland, som der udskrives Skattebreve til. Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Befalingsmand paa Københavns Slot, og Olluf Rosensparre til Skaroldt, Befalingsmand paa Draxholm Slot, have for nogen Tid siden faaet Ordre til at lægge og taksere alle Bønderne i Sjælland og straks udskrive de Bønderkarle, der skulle tjene under Kompagnierne. Da det nu er midt i Høstens Tid og det vil falde Bønderne besværligt at miste deres Tjenestefolk saa længe fra deres Høst, skulle de med det allerførste i deres Len lade de Bønderkarle forsamle og antegne, som skulle udskrives og kunne være dygtige til at udskrives til Soldater, og sende Registrene til Kancelliet i København. Sj. T. 21, 588 b.

— (**Frøderiksborg.**) Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster det Salg af den gamle Toldbod i Malmø til Christen Hansen, Borgemester i Malmø, som Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, har foretaget efter Kongens Befaling og Christen Hansens Begæring. Christen Hansen og hans Arvinger maa beholde Toldboden med al den Grund og

Ejendom, som fra Arilds Tid har ligget og bør ligge dertil, dog forbeholder Kronen sig Ret til at købe den tilbage fra dem for den samme Pris, som den nu er solgt for til Christen Hansen, hvis den i tilkommende Tider af særlige Grunde kan blive Kronen tjenlig; der skal dog i saa Tilfælde ydes dem Erstatning for den Bekostning, som de maatte have anvendt paa den. De maa derfor ikke sælge Toldboden til nogen anden, førend den har været tilbudt Kronen. Sk. R. 4, 219 b.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene over begge Rigerne, som fik Breve om Skat. Da der i de sidst udgaaede Skattebreve ikke formeldes noget om, hvad Told der skal tages af Bissekræmmere og andre fremmede, som komme i deres Len for at sælge deres Varer, befales det dem af alle de Kræmmere, som enten gaa til Fods eller komme med Vogne eller til Skibs med Kramvarer, at lade tage Told af alle de Persiller og Varer, som de have med sig, saaledes som de ere navngivne i Toldrullen i Skattebrevene. Alle saadanne Kræmmere skulle, naar de ankomme til Købstæderne eller andensteds i deres Len, hvor de maa afhænde deres Varer, enten det er paa almindelige Markeder eller paa andre Tider om Aaret, nøjagtig certificere og bevise, hvilke Varer de have fortoldet og solgt paa de Steder, som de komme fra, og overlevere rigtige Fortegnelser over de Varer, som de endnu have, for at man kan have tilbørligt Tilsyn med Kronens Rettighed af det, som de sælge, og Kronen ikke i nogen Maade skal komme til kort paa sin Told af disse Kræmmere. De skulle have tilbørligt Tilsyn dermed i Købstæderne og andensteds i deres Len, hvor det gøres behov. Sj. T. 21, 589. K. Orig. til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot.

— Miss. til Axel Urne. Da Præstegaarden i Harrested for nogen Tid siden er brændt, maa han i Kronens Skove i sit Len [Ringsted] lade Sognepræsten faa saa meget Tømmer, som han behøver til sin egen Vaaning. Endvidere skal han lade Kirkeladen sammesteds saaledes opbygge og reparere, at Kongen kan have Natteleje deri, naar Lejligheden begiver sig saaledes, at Kongens Vej falder derhen. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 589 b. K.¹

¹ Tr.: Oversigt over Vidensk. Selsk.s Forhandl. 1855 S. 402.

27. Aug. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i Købstæderne i deres Len straks at lade udtage og udskrive N Tømmermænd og N Pligtskarle, som ere tjenlige til at bruge i Kongens Arbejde, og straks med dette Bud sende dem til Frederiksborg, saa de med det allerførste kunne komme der. — Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 3 Pligtskarle; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 1 Tømmermand og 3 Pligtskarle; Holgier Rosenkrantz [Odensegaard Len] 3 Pligtskarle; Sigvort Grubbe [Malmø Len] 2 Tømmermænd; Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len] 3 Pligtskarle; Mogens Pax [Roskilde Len] 3 Pligtskarle; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 2 Tømmermænd og 3 Pligtskarle; Gabriel Kruse [Landskrone Len] 1 Tømmermand og 3 Pligtskarle; Keye Rantzau [Kallundborg Len] 3 Pligtskarle. Sj. T. 21, 589 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

28. Aug. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Niels Jacobsen, forhen Raadmand i Korsør, der for nogen Tid siden paa sit Værneting er dømt til sine 3 Mk. for nogle Skældsord, som han har tilsagt en af sine Medborgere, ved Navn Hans Graa. Denne Dom har han siden indstævnet til Landstinget, hvor den er bleven stadfæstet af Landsdommeren, hvorefter han har indstævnet Landsdommerens Dom for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag i København, hvor Landsdommerens Dom ligeledes er bleven stadfæstet. Niels Jacobsen har nu tilfredsstillet Hans Graa og ligeledes Kongens Lensmand paa Kongens Vegne for Fredløsmaalet. Niels Jacobsen maa herefter søge sin Næring, hvor han bedst kan, og fremdeles, ligesom tidligere, betjene sin Raadmandsbestilling i Korsør. Sj. R. 17, 169.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har af synderlig Gunst og Naade og af Øvrigheds Magt eftergivet denne Brevviser, Niels Jacobsen, forhen Raadmand i Korsør, hans Forseelse i den Skjælds- og Skændssag mod Hans Graa, Borger sammesteds, og bevilget, at han igen maa betjene Raadmandsbestillingen, saaledes som det ham givne Oprejsningsbrev yderligere formelder. Ernst Normand skal have flittigt Tilsyn med, at dette Oprejsningsbrev i alle Maader bliver efterkommet, naar Niels Jacobsen først har udlagt til Kongen og Kronen hvad Loven paabyder for hans Fredløsmaal og ligesaa har tilfreds-

stillet Hans Graa for det, som de ere blevne enige om. Sj. T. 21, 598.

29. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt om at lade plukke og opskære saa mange Lepelurter, som kunne faas i hans Len [Nyborg], og sende dem til København til Kongens Brygger. Udt. i F. T. 3, 608.

30. Aug. (Kbhvn.). Instruks for Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, som Hovedsmand paa Kongens Skib Rytteren og Søadmiral over Kongens Skibsflaade Nældebladet, Gabriel, Marekatten og Jægeren, hvormed han straks skal begive sig i Sundet for at afvise nogle fremmede Skibe, der formodes at ville passere Kronens Strømme med Krigsfolk fra England ind i Østersøen uden Tilladelse fra Kongen. Hvis han kan erfare, at Skibene ville sætte Folkene i Land paa Vestersøen under Tyskland, skal han lade to af Kongens Skibe gelejde dem derhen imod. Hvis Skibene ville begive sig tilbage til England, skal han følge dem en 50 Uger Søs fra Lindesnes ind paa det engelske Farvand, for at de ikke skulle molestere nogen søfarende. Hvis de i nogen Maade lade sig mærke med at ville stille sig til Modværge mod Kongens Flaade, skal Admiralen handle, som en ærlig Mand bør og som han i Fremtiden selv vil forsvare, saa Kongens Højhed og Reputation ikke i nogen Maade skal blive forklejnet derved. Naar han har fuldendt sin Rejse, skal han straks begive sig tilbage igen. Derefter skal han give Mourits Printz, Kongens Skibskaptejn paa Lampreten, Ordre til med sit Skib at begive sig ind under Norge og derefter rette sig efter sin forrige Instruks. Ligeledes skal han give Peder Kielsen Ordre til at begive sig ind i Bæltet og der ligeledes rette sig efter den ham tidligere medgivne Instruks. Sj. R. 17, 170.

31. Aug. (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Christian Grubbe til Lystrup til Mageskifte for den halve Gaard i Hallaggerlille, som Kongen begærer til Mageskifte af ham, har begæret 1 Gaard i Sioholt¹ i Vordingborg Len, skal Palli Rosenkrantz med det første erklære sig til Kongen, om sidstnævnte Gaard kan undværes fra Vordingborg Len eller ej, og om den

¹ Sjolte, Baarse H.

ligger i Kongens Fredejagt, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 589 b.

Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Oelsen i Espe By og Sogn paa Ebbe Munk til Fiellebroes Stavn maa paa sin Ejendom holde et Krohus og Herberg for fremmede, der komme did eller rejse igennem, og alene udtappe Øl der i Byen, saalænge han forholder sig tilbørligt og der ingen Klager kommer over ham. Han skal forholde sig billigt og som Kongens Forordning paabyder mod den vejfarende Mand og svare samme Accise og Rettighed som andre af det Øl, han sælger og udtapper, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt og desuden staa tilbørligt til Rette. F. R. 3, 309 b. K.

2. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om Ansættelse af Vragere ved Handelen med Huder i København. Sj. R. 17, 170 b. (Tr.: CCD. III. 668 f. KD. II. 653).

3. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Holger Rosenkrantz til Glemminge, Hovedsmand paa Laugholm Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Halmstad Len fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1620, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 220 b.

4. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Stien Villomsen om at lade de to første Skibe, der komme til Sundet fra England med Krigsfolk, konvojere tilbage igen over Kongens Strømme med et af Orlogsskibene. Hvis han mærker, at der er saa mange Skibe forhaanden, at det bliver nødvendigt at sende ham flere af Kongens Orlogsskibe, skal han straks lade Kongen det vide. Sj. T. 21, 590. K.

— Miss. til menige Konsorter i det islandske Kompagni. Da Kongens Rentemester allerede tidligere efter Kongens Befaling skriftlig har paamindet dem om at lade 40 Læster Korn hente fra Kallundborg, men de endnu ikke have krævet dette Korn, befales det dem nu straks, med det allerførste muligt er, at lade Kornet afhente, saafremt de ikke ville have, at Keye Rantzau til Randtzouholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, der erklærer ikke at kunne undvære Loftsrummet længere, skal sende dem Kornet paa Kompagniets Bekostning. Sj. T. 21, 590. K.

— Miss. til Anders Friis. Denne Brevviser, Niels Chri-

stensen, har tilbudt at ville afstaa 1 Bol i Vester Hal i Kier Herred i Vendsyssel til Kronen til evindelig Ejendom mod at faa en Kronens Gaard i Gunderup i Børglum Herred kvit og frit for Livstid. Anders Friis skal med det første erklære sig, om Niels Christensens Begæring kan bevilges og om den vil være til Gavn for Kronen eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give ham tilbørligt Svar. J. T. 7, 97.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reissener. Palli Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret, at Skibinge Kirke ved Præstø maa blive annekteret til Præstø Kirke, da Præstø Kirke, der ellers er en skøn Kirke, har saa ringe Indkomst, at den ikke deraf kan holdes ved Hævd og Bygning, og at de andre Kirker i hans Len, der have noget i Forraad, maa kontribuere omtrent 100 Dlr. til Præstø Kirkes Bygning. Dr. Hans Reissener skal undersøge den Sag og med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det efter hans Mening bedst kan ordnes. Sj. T. 21, 590 b. K.

— Miss. til Marquord Bilde, Erik Urne, Corfits Rud og Johan Friis. Christian Holck til Søboe, Embedsmand paa Silkeborg Slot, Claus Daa til Rafvenstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, Jørgen Belov til Hastrup og Fru Sophie Belov til Boltinggaard, Christen Thotts Enke, paa deres egne Vegne, og Fru Karren Lange, Claus Belovs Enke, paa egne og Børns Vegne have berettet, at de ovennævnte 4 gode Mænd ved Rigens Ret have indført dem i noget Gods, der arveligen er tilfalden Otte Banner efter hans Hustrus Moder, afdøde Fru Margrette Urne, for nogle Penge, som de samtligen som Arvinger efter Henrik Belov have maattet betale for Otte Banner. Da denne Indførsel er bleven kendt ved fuld Magt af Kongen og Rigsraadet paa den sidste Herredag, skulle de inden førstkomende Mortensdag anslaa Godset i Hartkorn og siden taksere hver Tønde Hartkorn til en rimelig Pris i Penge, beregne, hvor mange Penge Arvingerne have udlagt og anvendt lige fra først af og indtil de efter Kongens Dom ere blevne Godset mægtige, konferere de udlagte Penge med Godset, som de ere indførte og med Kongens Dom stadfæstede i, og siden give dem alt beskrevet under deres Hænder og Signet. F. T. 3, 608.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Niels Gyldenstjerne og Frederik Markdanner. Niels Skinkel til Søeholm er paa sidste Herredag af Kongen og Danmarks Riges Raad dømt til at betale sin Broder Pouel Skinkel til Østrup en Sum Penge, som han efter sit udgivne Brev er bleven denne skyldig, med paaløben Skade og Interesse, da Pouel Skinkel i modsat Fald efter Niels Skinkels udgivne Brev skal have Fuldmagt til i to gode Mænds Overværelse at tage Søeholms Gaard og Gods til sig som Underpant og beholde det, indtil Pengene med al bevislig Skade og Interesse blive betalte tilbage. Det befales Niels Gyldenstjerne og Frederik Markdanner at være til Stede, naar Søeholms Gaard og Gods efter Rigenes Raads Dom bliver modtaget, og rette sig efter denne Dom. F. T. 3, 610.

6. Sept. (—). Miss. til Axel Urne om at lade den Bonde i Harested, hvis Gaard brændte samtidig med Præstegaarden, være fri for 1 Aars Landgilde. Sj. T. 21, 590 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Nærværende Brevviserske Maria, Kaptejn Jens Sibecks Enke, har klaget over, at hans Foged i Gyngø Herred har frataget hende noget af hendes Gods og Løsøre, fordi Jens Sibeck en Tid lang har oppebaaret Landgilden af en Kronens Gaard, kaldet Egger, i Vidtsløf Sogn i hans Len. Da Kongen har bevilget Jens Sibeck Gaarden Egger som Kaptejn, skal han igen lade Jens Sibecks Enke faa det, der er frataget hende for al den Oppebørsel, som Jens Sibeck indtil sin Død har haft af Gaarden. Sk. T. 4, 377 b.

— Følgrebrev for M. Hans Staffensen til Bønderne under Maribo Kloster, at de herefter skulle svare til Sorø Kloster. K. Udt. i Sm. R. 5, 85.

7. Sept. (—). Skøde til Anders Vintapper i Vinkælderen paa Frederiksborg Slot paa en Grund udenfor Helsingør ved den næste Bro ved Snekestien. Sj. R. 17, 171. (Se Kr. Sk.).

— Pas for Klaus Bilde til Vandaas, der agter at sende sin Fuldmægtig til Sverrig med sit Skib for der at købe og hente noget. Sj. R. 17, 172.

— Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har bevilget Anders Vintapper i Vinkælderen paa Frederiksborg en Plads ved Helsingør til at sætte en Tegllade paa, skal Christoffer Basse lade udvise Anders Vintapper en Mose ved Teglladen,

hvor det uden Skade belejligst kan ske, hvori han indtil nærmere Ordre fra Kongen kan lade grave de Tørv, som han behøver til Teglladen. Sj. T. 21, 591. K.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Niels Gyldenstjerne om, at han nu, uden videre Forhaling og efter den Ordre, han allerede tidligere har faaet, skal lade de Gældsbreve, som Kongen har taget til sig, men som lyde paa Fru Elline Marsvin, forandre med sikre Forlovere, saa de komme til at lyde paa Kongen og paa Betaling til Kieler Omslag in octavis trium regum. Udt. i F. T. 3, 611.

— Miss. til Jørgen Brahe om at sidde i Landsdommernes Sted og dømme i en Sag mellem Marqvordt Bilde og Jørgen Hansen, da Landsdommeren i Fyen er noget interesseret i Sagen. Udt. i F. T. 3, 611.

— Miss. til Laurits Grubbe og Palli Rosenkrantz om at begive sig til Maribo Kloster, overlevere det med tilliggende Gods og med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Klosteret og overleveres med det, til M. Hans Staffensen, Forstander paa Sorø, og give denne det klarlig beskrevet under deres Signeter. Udt. i Sm. T. 6, 179.

— Miss. til Manderup Parsberg og M. Christen Hansen. Denne Brevviserske Helvig Olufsdatter, Enke efter Christen Vistissen, forhen Sognepræst til Torsleu og Lindom¹ Sogne i Vendelboe Stift, har klaget over, at hun i mange Maader forurettes af Hr. Jens Thomissen, der har faaet Sognene efter hendes Husbonde, saaledes som de nærmere kunne erfare af hendes vedlagte Supplikation. De skulle med det allerførste indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden skille dem ad ved en lovlig og endelig Dom, saa der ikke vederfares hende andet, end hvad der er billigt og i Overensstemmelse med Ordinansen og Retten, og saa Kongen kan blive fri for videre Molestation i den Sag. J. T. 7, 97.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Niels Krag. For nogen Tid siden have de været over Skifte og Jævning mellem Arvingerne efter afdøde Fru Rigitze Rosenkrantz angaaende den

¹ Lendum, Horns H.

Gæld, som deres Moder har efterladt dem, og efter deres venlige Forhandling have nogle af Brødrene taget Arvingernes fælles Part i Steensballe Gods til sig til en vis Pris pr. Td. Hartkorn for at sælge det til Betaling af den fælles Gæld, dog saaledes, at hvad der maatte blive tilovers efter Gældens Betaling skal komme samtlige Arvinger til Bedste. Da Axel Galt mener, at Godset beløber sig til mere end Gælden, og nu har begæret at maatte blive hjulpen til Ret og at maatte faa sin Part af Over-skuddet, skulle de med det første indstævne de stridende Arvinger for sig og, efter nøje at have undersøgt, om der kan blive noget tilovers, ordne det saaledes, at han faar sin Part deraf, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Besværing i den Sag. J. T. 7, 97 b.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om saa snart som muligt og engang inden Vinter at indveksle N Tusinde Stück von Achten eller spanske Matter, som ere gode og fuldvægtige, til Kongen, saa de sikkert kunne have dem rede til den ovennævnte Tid. Sj. T. 21, 591. K.

— Miss. til Allexander Raab von Papenheim om at gøre sig den største Flid for at faa de to øde Gaarde i Sandbye i Tudtse Herred besat igen. Han maa hjælpe dem, han kan faa til at overtage Gaardene, med nødtørfigt Bygningstømmer, og Kronens Bønder skulle i den Udstrækning, han finder fornøden, bruges dertil med deres Arbejde. Siden kan han forhandle med dem, der overtage Gaardene, om et eller to Aars Afslag i Landgilde og nogle Aars Fritagelse for Ægt og Arbejde, saaledes som han selv finder det nødvendigt. Han skal lade Jernløse Mølle i Mierløse Herred opbygge og istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og siden blive enig med en, som vil overtage den for en ringere Afgift, end der hidtil er svaret, men mod at holde den tilbørligt vedlige med Sten, Bygning og i andre Maader, Mølledæmningen dog undtaget. Sj. T. 21, 591. K.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Mikkel Sachers, Soldat paa Kronborg Befæstning, der har lovet paa egen Bekostning at ville lave saa mange Stænger og Mundstykker, han kan overkomme, til Kongen, maa være fri for at holde Vagt paa Kronborgs Befæstning, saalænge han har noget Arbejde under Hænder for Kongen, og maa blive boende i Hel-

singør, fri for al borgerlig Tyngde, saalænge han har denne Bestilling for Kongen. Kongen vil betale ham 3 Mk. danske for hvert Par Stænger og Mundstykke, hvilke Penge Tolderne i Helsingør skulle betale ham, eftersom Stængerne og Mundstykkerne blive gjort færdige. Sj. R. 17, 172.

8. Sept. (Kronborg). Miss. til Claus Brockenhuus om at være Væрге for Fru Barbara Breide, medens hendes Husbonde Otte Urne er paa den ostindiske Rejse, da han tidligere har faaet Ordre til at være Væрге for hende, medens Skiftet efter hendes Broder stod paa. Udt. i F. T. 3, 611.

10. Sept. (—). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len i Sjælland om straks i deres Len at lade opsøge og fremsende til Tugthuset i København N Pigebørn, omtrent 10, 12 eller 14 Aar gamle, af dem, som enten gaa og tigge eller have saa fattige Forældre, at disse ikke formaa at underholde dem eller lade dem lære noget, hvorved de i Fremtiden kunne ernære sig. Pigebørnene skulle møde inden Mikkelsdag, men de maa ikke fremsende nogle, som have smitsomme eller andre farlige Sygdomme eller ere Krøblinge. — Antvorskov Len 8; Vordingborg Len 6; Københavns Len 5; Roskilde Len 4; Kronborg Len, Frederiksborg Len, Draxholm Len, Kallundborg Len, Trygevelde Len, Ringsted Len, Holbæk Len, Svenstrup Len og Møens Len hver 3. Sj. T. 21, 591 b. K.

11. Sept. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland og Skaane, som have Købstæder i Befaling. De skulle akkordere med saa mange Spindekvinder som muligt i Købstæderne i deres Len om for en bestemt Betaling og saa billigt som muligt for hvert Skaalpund at spinde noget Garn efter den medfølgende Prøve. De maa ikke love mere end 14 Sk. for hvert Skaalpund, saaledes som der allerede er akkorderet med nogle om, men se at nøjes med mindre, om de kunne. De skulle med det allerførste med deres eget Bud erklære sig til Kancelliet om, med hvor mange Kvinder de have akkorderet, hvormeget der er lovet disse for hvert Skaalpd. at spinde og hvor meget de kunne spinde hver Maaned, for at deres Bude straks kunne faa saa megen Hør, som behøves dertil. De skulle føre flittigt Tilsyn med disse Spindekvinder, saa Garnet bliver spundet rent og godt efter den leverede Prøve, saafremt de ville have, at det skal blive modtaget, naar det fremkommer.

— Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Alexander Papenheim [Holbæk Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Kei Rantzau [Kallundborg Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Peder Basse [Stege Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Gabriel Kruse [Landskrone Len]. K. Sj. T. 21, 591 b.

11. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald og Niels Krag, Landsdommer. Da der 8 Dage efter S. Mauritii Dag [22. Sept.] skal holdes Skifte mellem Fru Else Marsvin, Envold Kruses Enke, og hendes Børn i Viborg for at dele alt det Jordegods og Løsøre, som Envold Kruse har efterladt sig, og da begge Parter have betroet dem til at være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige indsigte deri, gives der dem herved Fuldmagt til at møde i Viborg til ovennævnte Tid, være til Stede ved Skiftet og enten bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en retmæssig Dom. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet fra sig. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden i Stedet og alligevel uden Forhaling udføre denne Befaling. Det befales begge Parter at give Møde for de gode Mænd, naar de tilsiges. J. T. 7, 98.

— Miss. til Otte Marsvin. Da der til førstkommende S. Mauritii Dag [22. Sept.] skal foretages Skifte mellem Fru Else Marsvin, Envold Kruses Enke, og hendes Børn efter afdøde Envold Kruse, skal han til den Tid møde i Viborg, paa tage sig Værgemaalet for Jomfruerne Karrine, Ingeborg og Birgitte Kruse, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares dem, hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 98 b.

— Miss. til Gundi Lange til Breening om at være Værge for Fru Else Marsvin paa Skiftet efter Envold Kruse. Udt. i J. T. 7, 99.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt om at være Værge for Tyge Kruse paa Skiftet efter Envold Kruse. Udt. i J. T. 7, 99.

12. Sept. (Kbhvn.). Forordning om Præsters Kaldelse. Sj. T. 21, 592 b. (Tr.: CCD. III. 670 ff. Kirkehist.

Saml. 3. R. II. 183 ff. Dsk. KL. III. 83—86. Paus, Forordninger for Norge S. 603 ff.).

12. Sept. (Kbhvn.). Forordning om Kirkens Indkomst og Bygning. Sj. T. 21, 593. K. (Tr.: CCD. III. 669 f. Dsk. KL. III. 85 f. Paus, Forordninger for Norge S. 605 f.).

—¹ Forordning om borgerlig Klædedragt og Brudens Udredning. Sj. T. 21, 593. Samtidigt Tryk. (Tr.: CCD. III. 665 f. Paus, Forordninger for Norge S. 602 f. (med Aar: 1619).

— Forordning om Brug af Vin ved Gilder. Sj. T. 21, 594. Samtidigt Tryk (dat. 23. Aug.). (Tr.: CCD. III. 667 f. Pontoppidan, Origines Hafnienses S. 365 f. (med Datum: 27. Aug.)).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om at lade de medfølgende 4 Forordninger: 1. Om Præstekald; 2. Om Kirkens Indkomst og Regnskaber; 3. Om borgerlig Klædedragt; 4. Om Vin forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og siden paase, at de blive overholdte. Sj. T. 21, 592. K. Orig. til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot.

— Miss. til Landsdommerne om at lade de samme 4 Forordninger forkynde paa Landstinget, saa alle kunne vide at rette sig efter dem, og siden opbevare dem godt ved Landstinget. Sj. T. 21, 592. K.

— Miss. til Lensmændene² i Norge om at lade de 3 Forordninger: 1. Om Præstekald; 2. Om Kirkeværgemaal; 3. Om Klædedragt forkynde. Udt. i Sj. T. 21, 592.

13. Sept. (—). Miss. til de højlærde. Da Kongen har forordnet, at der ved Præstekald skal tages særligt Hensyn til de Testimonia, som de paagældende Personer have saavel fra Universitetet som fra deres Privatpræceptor, skulle de højlærde herefter paase, at disse Testimonia ikke gives anderledes, end Personernes Levnet og Lærdom berettigede til,

¹ I Sj. T. er Forordningen dateret: ut supra 3: 12. Sept.; udenfor er med en senere Haand skrevet: den trychte forordning er dateret den 23. Aug. 1621. ² De opregnes alle med deres Len. (Sj. T. 21, 595).

saafremt de ikke selv ville staa til Ansvar derfor. Sj. T. 21, 595 b. K.¹

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om med yderste Flid at lade 2 Smedesvende, Niels Nielsen og Jens Nielsen, Gønger, opsøge og sende dem hened. Udt. i Sk. T. 4, 378.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at udtage 2 Grovsmed-svende, som ere dygtige til at arbejde i Kongens Smedjer, i Købstæderne i sit Len [Riberhus] og med det allerførste sende dem til København. Udt. i J. T. 7, 99.

— Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om at fremsende 2 Smedesvende, Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 3 Smedesvende, Laurits Lindenov [Aarhus Len] 1 Smedesvend, Reinhold Heidenstrup [Stjærnholm Len] 1 Smedesvend og Otte Brahe [Koldinghus Len] 3 Smedesvende. Udt. i J. T. 7, 99.

17. Sept. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Jomfru Margrette Hardenberg, forhen Abbedisse i Maribo Kloster, paa noget Gods i Riberhus Len, nemlig 1 Gaard i Stenderup, 1 Gaard i Bobel og 1 Gaard og 1 Gadehus i Halleskof² i Molde Herred, som Kongen tidligere³ har forlenet Jomfru Margrete Brand med, men som nu er blevet ledigt, da Margrete Brand har indladt sig i Ægteskab. J. R. 7, 386. K. Orig.

18. Sept. (—). Miss. til Ernst Normand. Af hans i Henhold til Kongens Befaling indsendte Erklæring til Kancelliet har Kongen erfaret, at en Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, tilhørende Bonde, Jens Jespersen i Toderup, i sin Bekendelse om de Skillebierig Kirkes Jorder, som han har haft i Brug, og som Christian Friis har begæret til Mageskifte, har fortiet en Ager, kaldet Munkeager, i Toderup Lillevang, hvori der kan saas 2 Skpr. Byg, et Stykke Eng vest for denne Agerende, hvorpaa der kan avles 2 Læs Hø, og et Stykke Eng i Toderup Lillevang i øst og vest ud med Aaen, kaldet Munkemaae, hvorpaa der kan avles 2 Læs Hø, hvoraf en af Kronens Bønder i Nørdrup aarlig svarer om-trent 1/2 Otting Smør i Landgilde. Engen ligger over Toderup Aa udenfor Markeskellet og inde i Hr. Christian Friis's Ene-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. II. 659.
Febr. 1621.

² Holleskov, Malt H. ³ 21.

mærke. Han skal med det første paa Skiellebierig Kirkes Vegne tage fuldt Vederlag for de saaledes fortiede Jorder og Enge i den Gaard, hvori Hr. Christian Friis allerede har gjort Kirken Udlæg, og paase, at baade Christian Friis og Kirken faa Fyldest. Sj. T. 21, 595 b. K.

19. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Key Rantzau. Kongen billiger, at han lader det, der er forfaldent paa Kallundborg Slot, istandsætte. Da der paa hans overleverede Fortegnelse er opført blandt andet 24,021 Tagsten og 3200 Mursten som fornødne, skal han købe dem saa billigt som muligt og føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 596. K.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at levere Key Rantzau saa megen Kalk, som behøves til Kallundborgs Bygning, og indføre det i sit Regnskab. Udt i J. T. 7, 99.

20. Sept. (U. St.). Pas for Laurits Hammer, der med Kongens Skib St. Mikkel Engel, som Peder Ibsen er Skipper paa, skal begive sig herfra til Riga for at købe nogle Varer og siden begive sig tilbage igen. Sj. R. 17, 173.

— (**Kbhvn.**). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland. For nogen Tid siden have de faaet Kongens Skrivelse om en Sum Penge til Opbyggelsen af Kirken i Christianstad. Da Kongen har erfaret, at disse Penge endnu ikke ere fremkomne, befales det dem at indsende disse Penge til Rentekammeret med det allerførste. — Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Axel Urne [Ringsted Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len] og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len]. Sj. T. 21, 596. K.

— Miss. til Knud Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Møllen ved Tryggeveldegaard mangler nye Fodstykker omkring Huset, ny Kværn og nyt Trækhjul („Toghjul“), ligesom Vandstuen skal gøres færdig, skal Knud Urne med saa ringe Bekostning som muligt lade Møllen istandsætte. Han skal holde Vindbyholt Stald og Gæstehus vedlige med Tømmer og Lør og Tilbehør og straks lade den flytte til Vejen. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 596 b.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd og Bisper i begge Riger. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkeværgerne i Stiftet i deres Regnskab indføre adskillige Udgifter, der dels, da Kirkernes Indkomst er ringe, kunde undgaas, dels kunde formindskes, skulle de tage Kirkestolene og nogle Aars Kirkeregnskaber for sig, nøje undersøge Sagen og afgive Erklæring til Kongen om, hvilke Udgifter der efter Kirkernes Indkomst og Lejlighed kunne godtgøres Kirkeværgerne i deres Regnskaber, saa Kongen derefter kan træffe nærmere Anordning til, at Kirkerne bedre kunne administreres og holdes ved Magt. — I Lunde Stift: Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Bispen. — I Sjællands Stift: Olluf Rosensparre, Palle Rosenkrantz og Bispen. — I Ribe Stift: Hr. Albret Skeel, Otte Brahe og Bispen. — I Aalborg Stift: Manderup Parsberg, Ifver Juel og Bispen. — I Viborg Stift: Christian Holck, Knud Gyldenstjerne og Bispen. — I Aarhus Stift: Eske Brock, Hr. Jørgen Skeel og Bispen. — I Fyens Stift: Jacob Ulfeldt, Holgier Rosenkrantz og Bispen. — I Trondhjems Stift: Tagge Thott, Frandts Kaas og Bispen. — I Bergens Stift: Knud Gyldenstjerne og Bispen. — I Stavanger Stift: Hendrik Bilde og Bispen. — I Oslo Stift: Jens Juel, Hr. Jens Sparre og Bispen. — Paa Gulland: Christofver Ulfeldt og Provsten sammesteds. K. Sj. T. 21, 596 b. Orig. (til Hr. Albret Skeel, Otte Brahe og Dr. Ifver Ifversen, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

22. Sept. (—). Bestalling for Jens Vognsen til N som Løjtnant til Skibs og ellers til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Dlr. og Klædning til sig selvanden, fra dette Brevs Dato at regne. Sj. R. 17, 173.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Tønnes Jacobsen paa Amager bevilger, at han maa begive sig i Ægteskab med en Enke, som er beslægtet med hans tidligere Hustru i 3. Led. Sj. R. 17, 173 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at hjælpe en Kvinde, ved Navn Anne Gregersdatter, i Christianstad til Rette med det Gods og den Arv, som er tilfalden hende efter hendes afdøde Husbonde Laurits Bentsen, som blev skudt i den sidste Fejde mellem Sverrig og Danmark. Udt. i Sk. T. 4, 378.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om med det allerførste at

lade Skriveren paa Varberg Slot tiltale, fordi han i adskillige Maader, saaledes som det indlagte udviser, har forurettet Bønderne i Lenet, og tage Dom over ham, saa han kan blive straffet for sin modvillige Forseelse. Udt. i Sk. T. 4, 378.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Bispen i Fyen. Da der er nogen Trætte om en Person, som er kaldet til Oby Sogn, befales det dem at lade denne Person faa Kaldet, saafremt han er kaldet efter Ordinansen og paa lovlig Vis. Udt. i F. T. 3, 612.

— Miss. til Hans Oldeland og Steen Rodsteen om at være til Stede, naar Fru Mette Bilde, Niels Skinkels Enke, vil skifte med sine Børn, og enten bilægge de opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, alt inden 6 Uger efter dette Brevs Dato. Udt. i F. T. 3, 612.

— Miss. til Niels Gyldenstjerne om at være Værge for Jomfru Dorette Skinkel under det Skifte, som hendes Moder, Fru Mette Bilde, vil foretage med sine Børn efter deres afdøde Fader Niels Skinkel. Udt. i F. T. 3, 612.

— Skøvlingsbrev for Frands Kaas til Skofsgaard, Embedsmand i Nordlandene, der har berettet, at Jørgen Lauridsen, barnefødt i Randers, som i kort Tid har tjent ham som Skriver i Nordlandene, for 2 Aar siden af ham er bleven sendt herved med Kongens Skat, hvilken beløb sig til over 1600 Dlr., for at levere den her, foruden at Frands Kaas ogsaa har betroet ham noget mere, men er bortrømt med det altsammen. Da Frands Kaas i den Anledning har søgt om Tilladelse til at lade Jørgen Lauridsen paagribe, har Kongen, for at Jørgen Lauridsen ikke helt skal undslippe sin velfortjente Straf, bevilget, at Frands Kaas maa lade Jørgen Lauridsen anholde paa en Ret, hvor han kan faa fat i ham, indtil han ved ordentlig Dom kan komme til Rettens Udføring mod ham. Kongen befaler alle at være Frands Kaas's Fuldmægtig behjælpelig med at paagribe Jørgen Lauridsen. J. R. 7, 387.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af indlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad to af Kronens Bønder i Roelstorp Sogn i hans Len [Varberg], ved Navn Jens Jensen og Bendt Andersen, der skulle være for nær i Slægt med hinanden, have suppliceret angaaende Lejermaal, som de have begaaet, og som hans forrige Foged, Anders Chri-

stensen, har afittinget med dem. Han skal lade denne Sag forfølge til lovlig Dom og, naar der er afsagt lovlig Dom i Sagen, rette sig derefter. Sk. T. 4, 378.

22. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser, Rasmus Mikkelsen, forhen Skolemester og Kapellan i Grenaa, hvori denne klager over, at der er tilføjet ham adskillig Uret af Borgemestre og Raad i Grenaa, idet han, efter sin Formening uden billig Aarsag, paa Grund af Borgemesterens Had til ham er bleven forskudt fra sit Embede, som han i langsommelig Tid har beklædt, og endvidere beretter, at et Oprejsningsbrev i en Drabssag, som Borgemesterens Søn har gjort sig skyldig i, og som Borgemesteren har brugt og ladet læse paa Tinge, ikke skal være saa rigtigt et Brev, som det bør være. Jørgen Skeel skal med det første indsende udførlig Erklæring til Kancelliet paa alle Punkter i Supplikationen, saa Kongen deraf kan erfare al Sagens Lejlighed. J. T. 7, 99 b.

— Miss. til Bispen i Aarhus om at erklære sig paa hoslagte Supplikation fra Rasmus Mikkelsen, forhen Kapellan og Skolemester i Grenaa, hvori denne klager over, at Bispen, formentlig uden Grund, har frataget ham denne Tjeneste og forordnet ham til en anden, og ved første Lejlighed indsende Erklæring til Kancelliet derom. J. T. 7, 99 b.

— Miss. til Jacob Skram. Denne Brevviser, Peder Knudsen, har berettet, at han er kommen i Trætte med Jacob Skram angaaende en Sum Penge, han er bleven denne skyldig, og at Jacob Skram har erhvervet Nederfældingsdom over ham. Kongen anmoder Jacob Skram om at modtage Pengene af Peder Knudsen og lade denne være fri for Nederfældingsdommen. J. T. 7, 100.

— Miss. til Frederik Rantzau. Just Høg til Biørnholm har berettet, at det for rum Tid siden er tilfaldet Erik Rantzau at betale en Sum Penge til Just Høg, hvilke Penge Erik Rantzau og hans Medbrødre ved gode Mænds Dom ere tilfundne at betale til Just Høgs Hustru. Da Erik Rantzau er kommen i den Ulejlighed, at han paa Grund af Skrøbelighed ikke selv kan regere hvad han har, og Just Høg derfor ikke ved, hos hvem han skal anholde om Pengene, har han anmodet om, at der maa blive beskikket en Værge for Erik Rantzau, saa han i Frem-

tiden kan komme til sin Betaling hos denne. Det befales i den Anledning Frederik Rantzau med det allerførste at overtage Værgemaalet for Erik Rantzau og paase, at denne ikke kommer til kort i denne Sag eller i anden Maade. J. T. 7, 100.

24. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om, at han førstkommende 1. Oktober skal sende sin Ridefoged med Kronens Bønder i Holbo Herred til Piibe Mølle, hvor de Skovle og Spader skulle blive tilstillet dem, hvormed de skulle opkaste en Grøft fra Møllen til Strøe Dam. For at Arbejdet kan gaa hurtigere for sig, skal Grøften skiftes mellem Bønderne og Mølleværket straks ganske opbrydes, saa Vandet imidlertid kan forløbe. Han skal bruge den Graver, som er ved Kronborg. K. Udt. i Sj. T. 21, 597.

— Miss. til Rentemestrene om at levere nærværende Johan Bram de nødvendige Penge, som han tidligere har faaet til at hente de Biscayer ind i Riget med. Sj. T. 21, 597.

— (**Kbhvn.**). Bestalling for Martin Lanck som Salpetersyder i Vordingborg Len [ligelydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sj. R. 17, 174.

— Miss. til Kronens Bønder under Varberg Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem vægre sig ved at gøre Ægt og Arbejde til Kongens Avl og Ladegaard ved Varberg Slot, paabydes det herved strengelig dem alle uden nogen Trætte og Proces at forrette samme Avl og Arbejde, som der sædvanlig forrettes ved andre Kronens Slotte, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt. Ligeledes forbydes det strengelig alle at hugge eller lade hugge mere, end der udvises dem, i Skove, som de ikke have nogen Ret til, saafremt de ikke ville staa tilbørligt til Rette derfor. Da Kongen endvidere har erfaret, at der, naar der er Olden, uden Oldengæld slaas fremmede Svin paa Kronens Skove, som ikke vedkomme dem, paa-byder Kongen herved strengelig, at alle Kronens Skove i Varberg Len, naar der er Olden, skulle takseres, førænd der slaas Svin paa dem, for at Kronen kan faa sin Oldengæld og Rettighed. Hvis nogen sidder disse Paabud overhørige, skulle de straffes som ulydige. Sk. T. 4, 378 b. Orig.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han skal kræve 20 enkende Dlr. i Skat af Kongsbak og 40 enkende Dlr. af Falckenberg og gøre Regnskab for dem i Rentekammeret. Endvidere

skal han tage Dom over Oluf Nielsen i Clagstrup, der har levet utilbørligt med sin Hustru, at han skal gaa i Kongens Arbejde og ikke komme derfra, førend han ved Forpligtelse, Borgen eller paa anden Maade nøjagtig har forsikret sin Hustru. Han skal paa Kongens Vegne tilholde sig den til Kohaven ved Kongens Ladegaard liggende Jord, som en Del Bønder sammesteds ville tilegne sig, indtil Jorden med Lov og Ret kan vindes fra Kohaven. Sk. T. 4, 379.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han har meddelt, at de Svenske understaa sig til paa „datlig“ Vis at opsætte en Mølle paa dansk Grund, gives der ham Ordre til, saafremt han befinder, at noget saadant stilles i Værk, straks at lade Møllen nedkaste og ikke tilstede, at de Svenske trænge sig ind („indvelder sig“) nogensteds uden lovlig Proces og Rettergang. Sk. T. 4, 379 b. Orig. til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot.

— Miss. til Lensmændene i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at svenske Købmænd drage omkring i Skaane, opkøbe Græsøksne allevegne og siden føre dem ud af Landet, skulle de, da saadant strider mod Kongens Forbud, fittigt paase, at ingen Øksne sælges af Græsset og udføres. Endvidere skulle de paase, at ingen i deres Len, hverken indenlandske eller udenlandske, købe og udføre Staldøksne, medmindre de svare tilbørlig Told deraf. — Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len), Gabriel Kruse (Landskrone Len), Sigvart Grubbe (Malmøhus Len), Otte Marsvin (Christianstads Len), Tagge Thott (Sølvitsborg Len), Laxmand Gyldenstjerne (Froste Herred), Mogens Gyldenstjerne (Varberg Len), Erik Rosenkrantz (Laugholm Len) og Falk Lykke (Christianopol Len). Orig. (dat. 23. Sept.) til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot. Sk. T. 4, 379 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da denne Brevviserske, Anne Jacobsdatter, har beklaget sig over, at Gosebecks¹ Mølle ved Helsingborg, som hun har fæstet, er meget forfalden og brøstfældig, skal han lade Møllen med alt Tilbehør reparere med saa ringe Bekostning som muligt, hvorefter hun altid

¹ I Overskriften til Brevet staar urigtigt: Gaasevads.

skal holde den i Stand med Sten og andet Tilbehør paa sin egen Bekostning mod 4 Tønder Mels Afslag i Landgilden, dog skal Anders Bilde lade hende eller den, der herefter faar Møllen i Fæste, faa Tømmer til Møllens Fornødenhed af Skoven for Betaling efter Vurdering. Sk. T. 4, 380.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Kongen bifalder den Afsoning, som han paa Viborg Bys Vegne har gjort med Arvingerne efter Gunde Skriver i Viborg. J. T. 7, 100 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at adskillige Møller i hans Len [Hald] ere bygfældige, og at en Del tillige mangle Møllestene, skal han slutte Akkord med Møllerne om, at de selv skulle reparere Møllerne mod at faa et halvt, et helt eller 2 Aars Afslag i Landgilde, eftersom Møllerne behøve Hjælp til, og siden paa deres egen Bekostning holde Møllerne i Stand mod et bestemt Afslag i Landgilden, saaledes som han kan blive enig med dem om. Han skal lade Bønderne paa Læsø og andre saadanne Steder, hvor der idelig udskrives Baadsmænd til Kongens Tjeneste, være fri for den sidste Soldaterudskrivning. Han skal lade en Kælder lave under det Hus paa Hald, som nu opbygges, og igen lade Volden opsætte paa de Steder med Tørv, som Bønderne kunne føre til. Han skal med den mindst mulige Bekostning lade en ny Færgе bygge ved Vilsund. J. T. 7, 100 b.

— Miss. til Otte Skeel, Knud Gyldenstjerne og Bispen. Da Sagen mod den Præst paa Mors, som har givet Kommunikanterne Mjød i Stedet for Vin, er meget tvivlsom, skulle de optegne¹ denne Sag, men ellers dømme endeligt i de andre Sager, hvori Lensmanden paa Kongens Vegne har Tiltale til Præsten. J. T. 7, 101.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Tyge Brahe til Gundestrup, Embedsmænd paa Skanderborg og Skivehus Slotte. Da Hans Skade til Rolsegaard har begæret Kronens Gaard i Rolse Sogn i Mols Herred under Skanderborg Len til Mageskifte for noget Gods i Salling i Skivehus Len, som han efter nogen Strid derom har faaet ved Dom og Rettergang, nemlig 1 Gaard, kaldet

¹ Optegne er muligvis en Fejlskrift for: optage o: opsætte.

Dalsgaard, 1 Gaard i Øster Lybye, 1 Gaard i Vester Lybye, Boestrup Kiersgaard, 2 Gaarde, 1 Bol og 1 Bolsjord i Boestrup, 1 Gaard i Vester Grønning, 1 Bol i Jeberre og 2 [Gaarde] i Bostrup, hvilket Gods Kronen har Herligheden af, og hvis dette Gods ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gaard, da yderligere en ham tilhørende Frigaard i Basbølle i Aagre Sogn i Kallø Len, skulle de, saafremt Kronens Gaard for Belejligheds Skyld kan bortskiftes og Kronen kan faa Vederlag derfor i Hans Skades Gods, med det første besigte begge Parters Gods, først udlægge Kronen Vederlag for Herligheden af Kronens Gaard i Rolse Sogn, da Kronen ejer Herligheden af det Gods, Hans Skade vil udlægge, derefter ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 101.

25. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Laurits Ebbesen, der har tjent Kongen som Bøsseskytte, men nu ikke længere kan forvalte sin Bestilling, maa bosætte sig i København og være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde. Sj. R. 17, 175 b. Orig. (Tr.: KD. II. 653 f.).

— Miss. til Christoffer Basse om med det allerførste at lade brænde 3 Læster Kul og sende dem til Tugthuset, saa de med det allerførste kunne fremkomme. K. Udt. i Sj. T. 21, 597.

— Miss. til Peder Basse om med det allerførste at lade købe og samle 4 Læster Aske og sende dem til Tugthuset, saa de med det allerførste kunne fremkomme. K. Udt. i Sj. T. 21, 597.

— Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om at sende 50 Traver Koste til Tugthuset. Udt. i Sk. T. 4, 380 b.

— Miss. til Otte Marsvin [Christianstads Len] om i sit Len at samle saa meget Rav, som kan faas, og siden sende det hid. Udt. i Sk. T. 4, 380 b.

— Miss. til Anders Friis om at samle saa meget Rav, som kan faas i hans Len [Sejlstrup], og sende det over til København. Udt. i J. T. 7, 102 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at sende nogle Spegeaal, dog ikke af den største Slags, til København som Prøve. Udt. i J. T. 7, 102 b.

— Miss. til Holgier Lindenov. Han har for nogen Tid siden faaet Skrivelse fra Kongen angaaende det Skifte, som

Fru Karen Gyldenstjerne, Godske Lindenovs Enke, vil foretage med sine Børn. Da denne Skrivelse endnu ikke er bleven efterkommet, befales det ham at udføre Befalingen inden førstkommende Mortensdag. Sj. T. 21, 597.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Købmændene i København adskillige Gange have anholdt og ladet anholde om Afslag og Nedsættelse i den paabudte Told, har Kongen bevilget, at de maa angive Værdien af deres Gods i én Sum uden nogen Registrering, men paa den Betingelse, at hvis Gods og Varer maatte eragtes at være ansat for lavt, skal Boden tilkomme Kongen for den angivne Værdi. Derimod har Kongen bevilget, at af de Varer, som de allerede have fortoldet i den sidste svenske Fejde, skulle de nu ingen Told svare, dog skulle de levere en rigtig Fortegnelse under deres Ed over, hvor meget og hvad de have fortoldet. Sj. T. 21, 597 b. K.

26. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader nærværende Saltsyder N. N. paa egen Bekostning at opsætte en Salthytte til at brænde Salt af Salt paa ved Helsingør, dog maa han ikke sælge Saltet paa de Steder, hvor Johan Post og hans Konsorter have Eneret paa at sælge Salt, men han skal sælge det paa fremmede Steder udenfor Riget. Sj. R. 17, 176¹.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lade Knud Gyldenstjerne til Thym faa 1500 Mursten til Halds Bygnings Behov og sende dem med Skuder til Hierbech. Udt. i J. T. 7, 102 b.

— Miss. til Christen Holck om at lade Knud Gyldenstjerne faa 48 Egestolper, hver 10 Al. lang, 13 Tylter Stivere og Løsholter og 130 alenlange Remmer² til Opførelsen af et Hus paa Hald. Udt. i J. T. 7, 102 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Knud Urne, Christian Grubbe, Palli Rosenkrantz og Frederik Parsberg. Otte Brahe Stiensens til Nesbyholm med flere andre Arvinger efter afdøde Stien Brahe have berettet, at de allerede tidligere have faaet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at være til Stede, naar

¹ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 92 f.   ² ♂: Bjælker. 12*

de gjorde hinanden trygt Afkald og Forvaring angaaende den dem efter Stien Brahe tilfaldne Arv. Da de gode Mænd imidlertid, efter hvad der er berettet Kongen, for adskillige Forfalds Skyld ikke have kunnet møde til den berammede Tid, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste og, saafremt muligt, til førstkommende Mikkelsdag at mødes i Køge og udføre den forrige Befaling. Sj. T. 21, 597 b.

26. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at skaffe sig Oplysning om forskellige Forurettelser, der ere tilføjede Jens Pedersen og Anders Bentsen af en Løjtnant, og erklære sig udførligt derom til Kancelliet. Han maa ikke tilstede, at der i hans Len [Varberg] sker saadanne Forurettelser. Udt. i Sk. T. 4, 380 b.

— Ligelydende Miss. til Erik Rosenkrantz angaaende nogle Forurettelser, som Kaptejn Jens Brun skal have tilføjet en Bonde i Halmstad Len. Udt. i Sk. T. 4, 381.

27. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Gabriel Kruse. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret noget Krongods, nemlig 2 Gaarde, 2 Kirkefæster og 1 Gadehus i Bircke, 1 Gaard i Kierstrup og 1 Gaard i Giordhøj¹ i Krop Sogn og Gunderlund i Flemminge Sogn, som Niels Bendsen i Hullegaard bor paa, i Luggede Herred i Helsingborg Len og 3 Gaarde i Bircke By i Krop Sogn af Herritsvad Klosters Gods til Mageskifte for 2 Gaarde i Følborne² By i Tolsingbierig Sogn, 1 Vandmølle ved Helsingborg, 1 Gaard i Pouilstrup i Rous Sogn, 1 Gaard og 1 Fæste i Fierestaa By og Sogn, 1 Gaard i Poarp i Velløf Sogn og 1 Gaard i Hesnunde By og Sogn i Luggede Herred, 1 Gaard i Brobye By og Sogn i Sønder Aa[s]bo Herred og 1 Gaard i Skjørpinge, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 381.

— Miss. til Borkart Rud. Jomfru Margrette Ogidatter til Borup har besværet sig over at skulle have Corfits Mormand til sin Værge, da han endnu ikke er 25 Aar gammel og heller ikke skal være saa vederhæftig, at han kan paatage sig Værgemaalet

¹ Hjortshøj, Luggude H.

² Filborne, Helsingborg S., Luggude H.

for hende og forestaa det til Gavns. Da Corfits Mormand skal være hendes rette Lavværge efter Loven, skal Borkart Rud sammen med Corfits Mormand paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrette Ogidatter over det Gods, som arveligen kan være tilfalden hende efter afdøde Eiller Kruckov og Jens Axelsen Kruckov, saa Corfits Mormand, særlig saalænge han ikke er sine 25 Aar gammel og ogsaa siden, ikke foretager sig noget alene vedrørende Værgemaalet, men at Borkart Rud skal samtykke deri og medunderskrive det. De skulle i Forening have Tilsyn med, at Margrette Ogidatters Gods bliver anvendt nyttigt til hendes Gavn og Bedste. Corfits Mormand skal have de Værgpenge, der efter Loven tilkomme ham for Værgemaalet. Hvad det Gods angaar, som skal være tilfaldet Margrette Ogidatter efter afdøde Christens Axelsdatter og hendes Søster, har Kongen beskikket Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand i Dueholms Kloster, til at være Værg sammen med Corfits Mormand. Sm. T. 6, 179.

27. Sept. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Otte Skeel om sammen med Corfits Mormand at paatage sig Værgemaalet for Margrete Ogidatter over det Gods i Jylland, som er tilfaldet hende efter Christentse Axelsdatter og hendes Søster [Anne]. J. T. 7, 102 b.

— Miss. til Fru Dorrete Krabbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hendes Børn ere komne i adskillig Gæld og Vidtloftighed, og man har henvendt sig til Kongen derom, anmodes hun om i levende Live, naar hendes egen Gæld er betalt, at skifte mellem dem, for at enhver af dem kan nyde det, som de for Gud og Verden ere berettigede til. Skönt Kongen ikke vil betage hende Retten til at raade for sit eget Gods, mener han dog, at et saadant Arveskifte af hende i levende Live vil være til Bedste for hendes Børn og Børnebørn. J. T. 7, 103.

29. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Dr. Peder Sture, Kongens Hofprædikant, og Dr. Hemmingius Arniseus, Kongens Livmedikus, maa, saalænge de ere i Kongens daglige Tjeneste, nyde de samme Privilegier i Roskilde Kapitel som de residerende Kanniker med Hensyn til Option af Fællesgodserne og i andre Maader, at regne fra dette Brevs Datum. Naar de ikke længere ere i Kongens daglige Tjeneste, skulle de rette sig efter deres Forleningsbreve. Sj. R. 17, 176.

29. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen, Claus Daa, Otte Skeel og Hr. Jørgen Skeel om, saasnart dette aabne Brev leveres dem, at begive sig til alle afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's Gaarde og Gods, hvor det end findes, og taksere det til en rimelig Pris, saa det med det første, og saa vidt muligt inden førstkommende Kieler Omslag, kan blive solgt til dem, der ville købe det, og Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer faa deres Betaling deraf. De skulle give deres Taksation klarlig beskrevet fra sig under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 103 b.

1. Okt. (—). Miss. til Marqvart Bilde, Corfits Rud, Henning Valkendorf og Otte Brahe Pedersen. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem afdøde Fru Else Lindenovs Arvinger om alt det af hende efterladte Jordegods. Da Arvingerne nu have begæret, at der paa deres Fællesgaarde Eychtved og Rørbek og paa en Gaard i Odense maa blive afholdt Registrering og optegnet, hvad Breve, Bo, Boskab, Kvæg og alt andet Løsøre der staar uskiftet mellem dem efter Fru Else Lindenov og under Forsegling, skulle de med det allerførste begive sig til de ovennævnte Gaarde og i Nærværelse af alle de deri interesserede Arvinger registrere Løsøret, hvor det findes paa disse Gaarde i Kamre, Kister, Skrin eller andensteds, for at man siden med større Rigtighed og mindre Besvær kan komme til et endeligt Skifte. F. T. 3, 613.

— Miss. til Borgemestre, Raad og Byfoged i Nyborg. Denne Brevviser, Thomas L'Emput, Indvaaner i Paris, har berettet, at han for nogen Tid siden er bleven fængslet i Nyborg efter et Sendebrev, som Oluf Jacobsen, Skolemester for Befalingsmand paa Nyborg Slot Jacob Ulfeldt til Urups Børn, skal have skrevet. Da han derhos har berettet, at han, for at forsvare sit Rygte og Navn, naar han igen kommer til Frankrig, nødvendigvis maa have Kopi af dette Brev og bestemt Kundskab om sin Fængsling, skulle de give ham Kopi af Brevet under Byens Segl og Kundskab om hans Fængsling. F. T. 3, 614.

2. Okt. (—). Miss. til Erik Urne. Fru Anne Bilde, Eyller Brockenhuus's Enke, har berettet, at han ved Rigens Ret er bleven indført i noget hende tilhørende Jordegods for nogle Penge, som han har maattet udlægge for hende, og at hun har

begæret, at Regnskabet mellem dem for den Oppebørsel, han siden har haft af Godset, maa blive forhørt, uden at hun dog hidtil har kunnet komme til nogen Rigtighed. Det befales ham i den Anledning med det første at gøre hende Regnskab for sin Oppebørsel af Godset, saa den kan blive afkortet i de Penge, han har udlagt for hende, da det i sig selv er billigt og ret. F. T. 3, 614.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da mange fattige Børn løbe omkring i København og kun vænne sig til Betlen, skulle de, for at saadanne kunne lære et Haandværk, hvoraf de i Fremtiden kunne ernære sig, straks lade saadanne 10 Dreng og 10 Piger optage paa Gaden og indsende dem til Tugthuset. K. Udt. i Sj. T. 21, 598.

— Miss. til Dr. Madts Jensen. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Hr. Pofvel Torkildsen, forhen Sognepræst til Brerød Sogn i Laugholms Len, har beklaget sig over med Hensyn til forskellige Beskyldninger, som hans Sognemænd paa det sidste Landemode, 19. Sept. 1620, have fremført mod ham. Dr. Madts skal indstævne Sagen mellem Hr. Pofvel og hans Sognemænd til førstkommende Landemode og dømme paa alle Punkter og Klagemaal mellem dem. Sk. T. 4, 382.

— Miss. til Otte Marsvin om straks at sende 6 $\frac{1}{2}$ Læst god Sæderug til Kronborg, hvilken skal saas ved Frederiksborg, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 382 b.

— Miss. til Eske Brock om inden førstkommende Mortensdag at levere Henrich Dinglach af Embdens Skipper 1000 Tdr. Rug og indføre det i sit Regnskab. Udt. i J. T. 7, 103 b.

— Miss. til Christen Holck om inden førstkommende Mortensdag at levere Henrich Dinglachs Fuldmægtig al den Rug, der kan undværes paa Silkeborg Slot, i Aarhus. Udt. i J. T. 7, 104.

— Miss. til Laurits Ebbesen om af Skanderborg og Aakier Lens Indkomst at levere Henrich Dinglach 1200 Tdr. Rug inden førstkommende Mortensdag. Endvidere skal han inden 3 Uger efter dette Brevs Dato sende 500 Tdr. Havre til Kronborg foruden de 2000 Tdr. Havre, som han tidligere har faaet

Ordre til at sende til Sundby Færge, og ufortøvet sende 1000 Tdr. Havre til København. Udt. i J. T. 7, 104.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel om inden Mortensdag at sende al den Rug, der udover hans Genant kan undværes fra Kalø Len, til København. Udt. i J. T. 7, 104.

6. Okt. (—). Miss. til Tagge Thott om at lade hugge 10,000 Baandstager i Sølvitsborg Len, hver 6 Al. lang, saa de kunne ligge rede, naar der sendes Skibe efter dem. Udt. i Sk. T. 4, 382.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tidligere faaet Ordre til at lade lægge en Vej gennem en Christofver Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Gulland, tilhørende By og Ejendom til Christianstads Befæstning. Da det nu er berettet Kongen, at Adelens Tjenere i Giøng, Villants og Giers Herreder vægre sig ved at hjælpe til med at forfærdige Vejen, skal han give Kronens Bønder i Giøng, Villants og Giers Herreder og ligesaa i Nørre Asbo Herred, da deres Vej til Christianstad ogsaa falder derhen, Tilhold om samtligen med det allerførste at foretage og fuldt færdiggøre Vejen, eftersom den bedst og bekvemmest kan lægges. Naar Vejen er færdig, skal han opføre et Hus derpaa, sætte en Person deri og ikke tillade andre end dem, der have hjulpet til med at forfærdige Vejen, at age derpaa, medmindre de ville give Penge derfor. Sk. T. 4, 382 b.

8. Okt. (—). Miss. til Ditlef Holck og Frederik Parsberg. Kongen har tidligere ladet udgaa Befaling til nogle gode Mænd angaaende en Oldingegang, som er gjort mellem Embedsmand paa Bahu Slot Hr. Jens Sparre til Sparrisholms Ejendom Tage-skov, Raad og Dyested Fang og mellem Sørup, Raunstrup¹ og Dyested Fang til et træbundet Markeskel, og hvorom der nu er Strid mellem Hr. Jens Sparre, Frandts Lykke til Overgaard og Fru Kierstine Beck til Olstrup, Johan Venstermands Enke. Hr. Jens Sparre har nu berettet, at Fru Kierstine Becks og Frandts Lykkes Sag i den Trætte er ens imod hans, hvorfor han ogsaa paa sin saavel som de andre interesserede Parter paa deres Side maa have fire gode

¹ Sj. T. har ved en Fejllæsning: Rourstrup.

Mænd til at udføre Befalingen paa hans Vegne. Det befales dem derfor, naar Befalingen skal efterkommes, da at være til Stede sammen med de to gode Mænd, der allerede ere forordnede i den Sag, og tilbørligt paase, at der vederfares ham hvad Ret og billigt er. Sj. T. 21, 598. K.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len]. De skulle med det allerførste give de Personer i deres Len, der pleje at føre Kalk fra Mariager Fjord til København for den sædvanlige Fragt, Ordre til at begive sig til Mariager Fjord for, som de pleje, at indtage Kalk og føre den hid, for at Kongen ikke skal komme til at mangle Kalk til sine Bygninger. Sj. T. 21, 598 b. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade lave N Hjulbøre efter medfølgende Skabelon i deres Len. — Otte Marsvin [Kristianstad Len] 300; Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] 300; Otte Brahe [Koldinghus Len] 200. Udt. i J. T. 7, 104.

10. Okt. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Jakob Skotte i Efven, der for nogen Tid siden er bleven gjort nederfældig, fordi han har sagt til en, ved Navn Malte Nielsen, at der ligesaa vel kunde stikke en Skalk i ham som i ham selv, men dog siden ikke har kunnet overbevise ham om noget Skalkestykke. Sj. R. 17, 176 b.

— (Kbhvn.). Bestalling for Knud Gabriel til Kringrup som Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, hvorfor det befales alle Indbyggerne i disse Lande at holde ham for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham. Han skal være forpligtet til at hjælpe dem til Ret i de Sager, der bør paa dømmes paa Landstinget. Sk. R. 4, 221.

— Aab. Brev om, at Knud Gabriel til Kringrup, der nu er beskikket til Landsdommer i Sønder- og Nørrehalland, kvit og frit maa nyde al den til Landsdommeriet liggende Indkomst, som hans Formænd have haft. Sk. R. 4, 221 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har begæret en Ø, kaldet Lunøe, til Mageskifte af Viborg Kapitel og Kapitlet til Vederlag derfor har begæret noget Krongods i Silkeborg Len, nemlig Frousviggaarde i Hengi Sogn, 1 Gaard, kaldet Oustrup, i Torning Sogn, og 1 Gaard i Kiellerup i Elsborg Sogn, skal han med det første erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds Skyld kan mistes fra Lenet. Selv om Godset

ligger i Kronens Vildtbane, vil Kongen dog lade Kapitlet faa det til Mageskifte, naar det ellers i andre Henseender kan afstaa, da Kapitler ikke bruge og ikke ere berettigede til at bruge nogen Jagt i Kronens Vildtbane. J. T. 7, 104 b.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax og Axel Urne. Axel Arenfeldt, kgl. Sekretær, har begæret noget Roskilde Kapitels Gods, nemlig 2 Gaarde i Kierke Hvalsøe og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Nørre Hvalsøe, til Mageskifte for 2 Gaarde i Førsløf By og Sogn i Ringsted Herred, 1 Gaard i Krøgerup i Sønder Jersløse Sogn og 1 Gaard i Snefre i Mierløse Herred. Kapitlet har allerede erklæret, at dets Gods ligger nærmere ved Kapitlet end det Gods, han vil udlægge til det, og at det ogsaa er bedre paa Ejendom for sin Landgilde, skønt Kapitlet slet ikke har ladet hans Gods besigte. Da Axel Arenfeldt alligevel tilbyder at ville gøre Kapitlet saadant Udlæg, at det skal være Kapitlet til Gavn og ikke til Skade, skulle de med det allerførste begive sig til begge Parters Gods, tage to af Kapitlets Midte, hvem dette selv vil betro dertil, med sig, nøje ligne og lægge Ejendom, Herlighed og Landgilde til begge Parters Gods, særskilt for Landgilde og særskilt for Ejendom, undersøge, om Kapitlets Gods er bedre paa Ejendom for sin Landgilde end Axel Arenfeldts Gods og hvad Axel Arenfeldt skal give Kapitlet, fordi hans Gods vel ikke ligger saa nær ved Kapitlet som dettes eget Gods, og indsende Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 21, 599. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da han har begæret at faa at vide, hvorledes Kongen vil have det ordnet med den Sag mod en Ægtemand i Landskrone, der har beligget en anden Ægtemands Hustru sammesteds, befales det ham at tage Dom i Sagen efter Loven og siden rette sig efter Dommens Indhold. Sk. T. 4, 383 b.

— Miss. til Claus Urne og Tale von Mehlen om at kvittere Gabriel Kruse for Folmer Urnes Værgemaal eller i Kancelliet erklære sig om, af hvilken Grund de forholde ham Kvittans. Udt. i Sk. T. 4, 383 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Som han af hosfølgende Supplikation udførligere kan se, har Dr. Christen Bordum berettet, at han efter adskillig Trætte og Rettergang nu endelig med Rigens Ret har ladet M. Mads Porses Enke forfølge og

tiltale for en Residens i Ribe, som hendes afdøde Husbonde var dømt til at opbygge. Da Residensens Genopbyggelse efter Vurderingsvidnets Lydelse vil koste en temmelig stor Sum, nemlig 869 Dlr. 3 Mk. $8\frac{1}{3}$ Sk., saa det vil falde hende meget besværligt at udrede disse Penge, eftersom hun iøvrigt skal være i adskillig Gæld og Ulejlighed, og da det er berettet Kongen, at der i Ribe skal være en anden Gaard til Købs, som har tilhørt afdøde M. Jens Kansler, skal Albret Skeel i Forening med Kapitlet i Ribe beflicte sig paa at sælge den gamle og forfaldne Residens saa dyrt som muligt og for de derfor indkomne Penge købe M. Jens Kanslers Gaard, hvis han da ellers mener, at det kan være til Gavn for Kapitlet. Hvis den kommer til at koste mere, end Salgssummen for den gamle Residens beløber sig til, skal han give M. Mads Porses Enke Tilhold om at udrede Differencen, da det sker til Gavn for hende og hun derved ikke bliver sat i saa stor en Pengeudgift, som hun ellers ved Lov og Ret er dømt til. J. T. 7, 104 b.

11. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Stensen og Otte Skeel. Fru Sophie Brahe, Hr. Jørgen Lunge til Oddens Enke, har berettet, at hun har tøvet med at holde Registrering over det, som hendes afdøde Husbonde har efterladt sig, i det Haab, at hun kunde have faaet Christen Thomissen til Tanderup, Kongens Søns Hofmester, der er hendes afdøde Husbondes nære Frænde, til at være til Stede ved Skiftet, og Registreringen er derfor ikke sket saa snart, som Forordningen paabyder. Da Christen Thomissen imidlertid paa Grund af sin Bestilling ikke kan forløves dertil, har hun anmodet Kongen om at forordne to gode Mænd dertil, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Det befales dem derfor ved allerførste Lejlighed at begive sig til Hr. Jørgen Lunges Hovedgaarde, registrere alt det efterladte Løsøre, Boskab og andet, som bør registreres, og give Registreringen beskrevet fra sig under deres Segl. J. T. 7, 105.

12. Okt. (—). Miss. til Ernst Normand om med største Flid at undersøge, hvor det Kvindfolk, som for nogen Tid siden foregav at have set det Syn i Korsør, er blevet af; hvis hun findes nogensteds i hans Len [Antvorskov og Korsør], i Fyen eller andensteds, skal han lade hende paagribe og sende

hende vel forvaret til Tugthuset i København. K. Udt. i Sj. T. 21, 599 b.

14. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe om straks og uden al Forhalelse at sende 500 Tdr. Havre ind for Sundbye Færge og fragte Skuder dertil, saa Havren inden kort Tid kan være der, da det er magtpaaliggende. Udt. i Sk. T. 4, 383 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Bundesen, barnefødt i Burup i Sæbygaards Len, der en Tid lang har været Møller i Broe Mølle i Sæbygaards Len, maa flytte derfra til Draxholms Len og bo der uden i nogen Maade at lide nogen Tiltale for sit Fødested. Sj. R. 17, 177. Orig.

— Miss. til Knud Urne om at modtage Kronens Gaard Høgstrup med underliggende Bønder under Trygeveldegaard, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Gaarden og Godset. Paa Høgstrupgaards Avl skal han lade opføre to, tre eller flere Bøndergaarde, saaledes som han selv anser det for bekvemmest. Endvidere skal han komme overens med nogle Bønder, som ville antage og bygge paa de øde Gaarde og Jorder, og han maa unde dem Frihed for Landgilde, Ægt og Arbejde i nogle Aar. Sj. T. 21, 599 b. K.

— Miss. til Knud Urne og Palli Rosenkrantz. Da Kongen vil tilskifte sig det Gods, som Vor Frue Kirke i København har i Københavns Len, og vil udlægge Kirken Fyldest derfor af det til Høgstrup liggende Gods, skulle de med det allerførste besigte baade Kronens og Vor Frue Kirkes Gods, udlægge Kirken Fyldest af det bedste Gods til Høgstrup for dens Gods i Københavns Len og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 600. K.¹

— Miss. til Keye Rantzau. Gundi Lange til Sofde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har tilbudt Kongen en ham tilhørende Gaard i Breining i Kallundborg Len, som efter hans Beretning ligger i Kongens Vildtbane, til Mageskifte. Keye Rantzau skal med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring

¹ Tr.: Kbhvns Dipl. II. 44.

om, hvorvidt Gaarden ligger i Kongens Vildtbane eller ej. Sj. T. 21, 600. K.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Da Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, af hvem Kongen har begæret 1 Gaard i Solagger¹ i Skaane til Mageskifte, til Vederlag derfor har begæret 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Taggerøe² By i Søfde Sogn i Fers Herred, skal han med det første undersøge, om disse Gaarde og Gadehuse for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet, og erklære sig til Kancelliet derom. Sk. T. 4, 384.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Af hans Erklæring har Kongen set, at han af det Gods i Københavns Len, som Kongen begærer til Mageskifte af ham, vil forbeholde sig en Gaard i Tranegilde. Da Kongen har til Hensigt at lave Enemærke paa de Steder, hvor han begærer Gods til Mageskifte, haaber Kongen, at Axel Rosenkrantz ogsaa vil lade ham faa Gaarden i Tranegilde til Mageskifte. Med Hensyn til de to Gaarde i Tutse i Sjælland, som han blandt andet begærer til Vederlag for det Gods i Antvorskov Len, som Kongen begærer til Mageskifte af ham, saa kan Kongen for Ægts og dagligt Arbejdes Skyld ikke undvære disse to Gaarde og anmoder ham derfor om at begære noget andet Krongods til Mageskifte, dog saa Kongen helst, at han vilde tage Vederlaget af det tiloversværende Gods, som har ligget til Gladsaxe. Han anmodes om at erklære sig til Kancelliet herom. Sk. T. 4, 384 b.

— Miss. til Eski Brock og Knud Gyldenstjerne. Da Kongen af deres i Anledning af Mageskiftet med Ifver Jul til Villestrup, Embedsmand paa Bøuling, indsendte Besigtelse over Mageskiftegodset har set, at Kronens Gods beløber sig til mere end Ifver Juls Gods, og at Ifver Juls Gods ovenikøbet ikke er saa godt paa Ejendom som Kronens Gods, hvorfør Ifver Jul har givet Afkald paa at faa Provstgaarden i Hierum Herred i Lundenes Len af Kronens Gods, skulle de ved første Lejlighed ligne og lægge Kronens Gods mod Ifver Juls Gods, og hvis dette, naar Provstgaarden fratages, endda ikke er ligesaa godt som Kronens Gods, yderligere udtage saa meget af Kronens Gods,

¹ Silfåkra, Torne H.   ² Tågra, Færs H.

at begge Parters Gods kan gaa op imod hinanden, men iøvrigt forholde sig, som man ellers plejer at forholde sig ved Mageskifter med Adelen, og siden indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 105 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Memorial for Renteskriver Christoffer Ifversen og Skipper N. N. paa den spanske Rejse: De skulle begive sig til Langesund med Skibet og der indtage den bedste Last, der er at faa af Deler, Master og Sparrer, og desuden saa mange Eskeaarer, der ere at faa, til at stuve med og ellers anden Stuvning, som bedst kan gøres i Penge i Spanien. Dermed skal han begive sig til St. Hybes i Spanien, sælge Lasten dér eller i Lissabon, hvis den ikke kan sælges i St. Hybes, og købe Salt i Stedet eller, hvis der ikke kan faas Salt, den bedste Sek eller anden god spansk Vin, der kan findes. Kan der heller ikke faas Vin, skal han tage rede Penge for Lasten og med det allerførste begive sig paa Hjemrejsen, saa han med Guds Hjælp kan være her i Marts til Hvalfiskeriet. Hvis han træffes af Statiske Orlogsskibe, skal han vise dem Kongens Søpas og sige, at det er Kongens eget Skib. Hvis han bliver anfaldet af tyrkiske Fribyttere, skal han i Forening med Skipperen formane Folkene til at gøre deres bedste, til at forsvare sig med Magt og ikke sætte Tillid til de Løfter, der [maatte gøres dem, hvis de ville overgive Skibet. Sj. R. 17, 177.

— Miss. til Claus Daa. Kongen har begæret hans Ejendom, Biørneskov, i Antvorskov Len til Mageskifte, og han har til Vederlag derfor begæret Kronens Ø Egholm under Korsør Len. Da denne Ø imidlertid ikke kan undværes fra Korsør Slot og han tidligere har begæret en af Kronens Gaarde i Maglebye til Mageskifte, vil Kongen nu gøre ham Udlæg i denne Gaard, hvorom han med det første skal indsende Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 600 b. K.

— Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København førstkommende Helligtrefoldighedssøndag, som er den 16. Juni. Sj. T. 21, 601.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det medfølgende aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Len, saa Undersaatterne kunne vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager,

som de ville have for Kongen og Rigsraadet. — Mandrup Parsberg i Vendelbo Stift, Knud Gyldenstjerne i Viborg Stift, Laurids Lindenov i Aarhus Stift, Hr. Albret Skeel i Ribe Stift, Holgier Rosenkrantz i Fyens Stift, Mogens Pax i Sjællands Stift, Sigvort Grubbe i Skaane Stift, Hr. Anders Sinklar paa Bornholm. Sj. T. 21, 602.

16. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne om straks at lade det medfølgende aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget, saa det ikke bortkommer. — Niels Krag og Gunde Lange i Jylland, Torben Gabrielsen i Fyen, Axel Urne i Sjælland, Jesper Grubbe paa Laaland og Falster, Niels Gaas paa Langeland, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane, Knud Gabriel i Halland, Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 21, 602.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Hr. Albret Skeel, Mandrup Parsberg, Olluf Rosensparre, Eske Brock, Christian Holck, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Holgier Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar. Da Kongen har ladet udgaa aabent Brev om, at der til næste Aar skal holdes Herredag i København Helligtrefoldighedssøndag den 16. Juni, befales det dem at møde hos Kongen til denne Tid for at sidde Retterting sammen med Kongen og raadslaa om Rigets Bestillinger og Anliggender. Sj. T. 21, 601 b.

17. Okt. (—). Miss. til Christoffer Basse. Da afdøde Borgemester i Helsingør Johan Villomsens Enke besværer sig ved fremdeles at oppebære og forestaa Malt- og Øltolden i Helsingør, som hendes Husbonde hidtil har oppebaaret, skal han give Byfogden i Helsingør Tilhold om herefter at oppebære Malt- og Øltolden og gøre Regnskab derfor i Rentekammeret. Sj. T. 21, 602 b. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen af Storbritannien har skrevet til Kongen om at skaffe ham 12 Par Falke, skulle de saa snart som muligt købe 12 Par Falke i Sundet af de bedste, som de kunne opspørge, og af dem, som Kongen af Storbritannien plejer at faa, og levere dem til denne Kongen af Storbritanniens Falkefænger. Udgiften skulle de indføre i deres Regnskab. Sj. T. 21, 602. K.

— Miss. til Christoffer Basse. Det er angivet for Kongen, at Vægten i Helsingør, hvormed Kobberet er tilvejet

Bartolomæus Hogensen, Kopperskriver i Kobbermøllen, af hans Formand har været urigtig og for let, hvorfor det endeligen maa omvejes, da Skriveren efterhaanden skal levere Kobberet fra sig efter rigtig Vægt. Christoffer Basse skal derfor i Nærværelse af Toldskriver David Lucht og en anden god Dannemand lade alt Kobberet omveje med den rigtige Vægt, som nu findes der, og lade de to Dannemænd give beskrevet fra sig, hvad Vægt Kobberet nu holder. Sj. T. 21, 603. K.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] om med det allerførste og inden Vinteren kommer at sende 2000 Tdr. Havre til København foruden den Havre, der allerede er sendt. Udt. i Sk. T. 4, 383.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har givet Claus Doll, Skriver paa Bremerholm, Ordre til at tilsende ham 2 Skippd. Hør. Den renheglede Hør heraf skal han lade spinde og behandle af dem, som han allerede har akkorderet med; Blaaren skal spindes i Lenet af Bønderkvinder. Han skal paase, at intet af Hørren eller Blaaren bliver spildt, og siden sende det hid vel spundet. Sk. T. 4, 385.

— Miss. til Gabriel Kruse. Han har indberettet, at Fru Sophie Ulfstand, Claus Pødebusk's Enke, tilholder sig nogen Told ved Barsebek i hans Len [Landskrone], paa hvilke Steder Kronen og nogle af Adelen ogsaa ere Lodsejere. Han skal med Lov og Ret lade tale derpaa og tage Dom for, om hun saaledes kan oppebære nogen Told eller ej. Sk. T. 4, 385.

— Miss. til Niels Skinkel. Herlof Daa til Valdbysgaard har berettet, at han har sagt god for Niels Skinkel i 2 Omslagsbreve, og derhos klaget over, at Niels Skinkel ikke i nogen Maade vil forsikre ham for disse Løfter med nøjagtige Hægter, ej heller vil efterkomme sit Skadesløsbrev, der formelder om Indmaning, skønt Herlof Daa i Henhold til Skadesløsbrevet har ladet ham indmane. Det paabydes ham hermed med det allerførste at give Herlof Daa nøjagtig Forsikring for hans Løfter enten med Hægter eller paa anden Maade eller ogsaa efter sit Brevs Lydelse holde Indmaning, som det sig bør, da saadant burde være sket uden Befaling fra Kongen. F. T. 3, 616.

— Miss. til Jørgen Brahe om at sørge for, at den hermed

følgende Forordning [7. April 1619] om Øvrigheds Forandring, om hvis Overholdelse der allerede er udgaaet Befaling til nogle Købstæder, bliver overholdt i Assens. Udt. i F. T. 3, 617.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel. Som han af medfølgende Indlæg nærmere kan se, har Knud Gregersen, Ridefoged i hans Len [Bøvling], anmodet om at maatte faa et lille Bol, der ligger helt belejligt for ham til en Gaard, kaldet N, og tilbudt til Vederlag at ville give hans Part i en anden Gaard, der skal være bedre end det Bol, han begærer. Ifver Juel skal undersøge Sagen og, saafremt Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, bringe det i Orden med Knud Gregersen og lade Jordebogen forandre. J. T. 7, 106.

18. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks at sende de Øksne, som de tidligere have faaet Ordre til at købe, til Kronborg. — Ernst Normand [Antvorskov Len] og Sivort Grubbe [Malmøhus Len] hver 40 Øksne; Mogens Pax [Roskilde Len] 30 Øksne. K. Udt. i Sj. T. 21, 603.

— Miss. til Tagge Thott om snarest at erklære sig om, hvem i Blekinge han anser for dygtig til at være Landsdommer sammesteds, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 4, 385.

19. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Hendrik Dreier at sælge en Gaard i Kongensgade i København mellem Osvald Dreiers og David Paukers Huse, hvilken Gaard Kongens Fader har foræret ham, til hvem han vil. Sj. R. 17, 177 b.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Brevviser, Jens Ibsen, Indvaaner i Slagelse, har klaget over, at Ernst Normand, efter i Overværelse af Bispen, Provsten, Præsten og Borgemestre og Raad i Slagelse at have forhørt hans Regnskaber for Hospitalet i Slagelse, som han i nogen Tid har været Forstander for, har nægtet at give ham Kvittans, fordi Indtægten og Udgiften har fundet Sted i Ernst Normands Formands Tid. Det befales herved Ernst Normand at give Jens Ibsen Kvittans, hvis denne har aflagt tilbørligt Regnskab. Sj. T. 21, 603 b. K.

20. Okt. (—). Miss. til Claus Machabæus om at levere Knud Gabrielsen til Kringrup de Landstingsbøger, konge-

lige Mandater og Breve og andre Breve, der findes ved Lands-
tinget i Halland og bør overleveres. Udt. i Sk. T. 4, 383.

26. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Key Rantzau [København's Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len] og Christoffer Basse [Frederiksborg Len]. Kongen sender dem hermed en Fortegnelse over nogle Fanger, som uden Pas eller Tilladelse ere rømte af Kongens Tjeneste. De skulle i deres Len flittigt undersøge, om nogle af disse Personer findes i deres Len, og i saa Tilfælde lade dem anholde og sende til Frederiksborg Slot. De skulle tillige give Ordre til, at de ikke maa komme over Færgestederne. Sj. T. 21, 603 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] om at købe 40 gode staldfærdige Øksne foruden de 40 Øksne, som han allerede har ladet købe og fremsende til Frederiksborg, og saa snart som muligt fremsende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 385 b.

— Miss. til Tønne Friis om aarlig at betale Peder Hueen, Gevaldiger under det jydsk Regiment Knægte, hans Løn efter hans Bestallings Lydende, ligesom ogsaa at betale ham hvad der nu rester af Lønnen, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 106 b.

29. Okt. (—). Forordning om, at Herbergerne i Helsingør skulle anmelde ankomne fremmede paa Kronborg. Sj. R. 17, 178. (Tr.: CCD. III. 672 f.).

— Miss. til Christen Thommesen og Thommis Noll. Der er berettet Kongen adskilligt om den forrige Skriver paa Købbermøllen ved Kronborg, Christen Mortensen, at han skal have understaaet sig til at forandre Kobbervægten, og at han, hvis saa er, desuden utvivlsomt har begaaet anden Utroskab. For at man kan faa Sandheden at vide, skulle de i Forening med Slots- og Ridefogden kalde Bøssesløberen for sig, ligesaa den, der driver Æselsvognen sammesteds, og andre, der endnu maatte være til Stede i Byen og kunne formenes at vide noget derom, og alvorligt foreholde dem at bekende Sandheden herom, hvor tit de have mærket, at den forrige Skriver har været i Lag med at forandre Vægten ved at lette den og hvem der har hjulpet ham dermed. Endvidere skulle de optegne Navnene paa alle de Folk, Skrивeren den Dag havde, saa vidt

de kende dem, og udspørge, om nogen ved, hvor disse Folk nu ere og hvor de høre hjemme og ere fødte. Fremdeles skulle de spørge Æselsdriveren, om han har aget noget Kobber andre Steder hen end til Møllen. De skulle ogsaa udspørge dem om, hvem den afdøde forrige Skriver har haft mest Omgængelse med, hvem der boede i Hellebek, mens han var der, og om nogen af hans Husfolk endnu er forhaanden. Hvad de udspurgte Personer bekende om de ovennævnte Punkter og andre Omstændigheder, som de spørge dem om, skulle de give beskrevet fra sig under deres Segl og indsende det til Kancelliet. Sj. T. 21, 604.

29. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Hermed sendes ham et Indlæg fra Henrik Lange til Oldagger angaaende en Strid mellem en Præst i Ulrik Sandbergs Len [Lundenæs], ved Navn Hr. Christen¹ i Tostrup, og en Ribe Kapitels Bonde, Niels Andersen i Huornlund, der ligger til det Kannikedømme, som Henrik Lange er forlenet med. Striden drejer sig om en Grøft, som Bonden har ladet kaste for at forbedre en til hans Gaard liggende Kapitelsmølle, og hvorved han er kommen til at støve lidt ind paa et lille Stykke Eng, der ligger til Præstens Annekspræstegaard. Da Bonden kan forbedre sine egne Enge meget ved denne Grøft, har Henrik Lange begæret en Ordre til Ulrik Sandberg om paa Præstens Vegne at modtage Vederlag for den Skade, som denne kan have haft af Grøften, for at alt bedre kan blive i god Enighed. Saafremt Ulrik Sandberg kan se, at Vederlaget kan være uden Skade for Kronen paa Ejendom og i andre Maader, skal han paa Præstens Vegne modtage det og iøvrigt paase, at Præsten faar Skel og Fyldest. J. T. 7, 106 b.

30. Okt. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. En af Bønderne i hans Len [Dragsholm], Jørgen Cortsen i Ellingegaard, har berettet, at det falder ham altfor besværligt længere at udgive den store Landgilde, som den Gaard, han bor paa, er sat for, dels fordi han nu ikke mere nyder forskellige gamle Friheder paa Gaarden, som Skov, Lyngslet, Fiskeri og andet, der tidligere laa dertil, dels fordi hans Korn aarlig opædes, nedtrædes og fordærves meget af Dyrene. Olluf Rosensparre skal paa Tinge lade opkræve nogle uvildige Dannemænd og lade

¹ Kristen Mikkelsen i Torstrup og Horne.

dem undersøge Gaardens Forhold, fastsætte, hvor meget Afslag i Landgilde Bonden med Billighed bør have i Betragtning af de ovennævnte Forhold, og give det beskrevet fra sig. Han skal derefter indsende denne Afsigt til Kancelliet, hvorefter Kongen vil erklære sig nærmere og efter Lejligheden give Afslag i Landgilde. Sj. T. 21, 604 b. Jvfr. 5. Nov.

30. Okt. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Peder Steffensen, Søn af Steffen Sporemager, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 605. Jvfr. 5. Nov.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hendrik Hermandsen, Gartner paa Frederiksborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 605. Jvfr. 5. Nov.

31. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knud Gabriel til Kringerup, Landsdommer i Halland, der paa Jørgen Daa til Sersløfs Arvingers Vegne har gjort Regnskab for Jørgen Daas Indtægt og Udgift af Holbæk Slot og Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1619, for Stiftets Jurisdiktion og Rettighed og for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og Kirkepenge. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 17, 178 b.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Albret Skeel, Mandrup Parsberg, Eske Brock, Christian Holck, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Holgier Rosenkrantz, Hr. Anders Bilde og Olluf Rosensparre om at møde hos Kongen i København den 23. Nov. for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 21, 605. K.

Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at være en Tømmermand, der skal hugge noget Tømmer til 2 Vejrmøller i [Helsingborg] Len, behjælpelig med Folk og andet, som behøves, og siden lade det huggede Tømmer nedage til Stranden, hvor det bekvemmest kan føres fra. Udt. i Sk. T. 4, 383 b.

— Bestalling for Efvært Hieldmandz som Kaptejn over det Kompagni Bønderknægte, der ere udskrevne til Soldater i Giøng Herred i Skaane, hvilke han og hans Løjtnant med allerstørste Flid skulle øve og afrette i Krigsbrug, som det sig bør, og hvormed de skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor det befales. Han skal iøvrigt rette sig efter den Krigsordinans, som er eller herefter bliver gjort her i Riget, og efter Krigsartiklerne. Han skal fra dette Brevs Dato at

regne have den Løn og den Gaard, som er henlagt til Giøng Herreds Kompagnis Kaptejn. Sk. R. 4, 222.

Okt. (Frederiksborg). Ligelydende Bestalling for Reinhard Bentsen som Løjtnant i Helsingborg Len. Udt. i Sk. R. 4, 222 b.

[**Okt.**]¹ Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af hans Undersaatter og ogsaa fremmede understaa sig til at udskibe Øksne og adskillige andre Varer fra en ulovlig Havn, kaldet Dønnekrog, i hans Len [Nyborg], hvorved Kronen fravendes sin tilbørlige Told. For at forekomme saadant, skal Jacob Ulfeldt, da den Ejendom, som Havnen ligger ved, skal tilhøre Hospitalet i Faaborg, paa Kongens Vegne tilskifte sig denne Ejendom og siden enten akkordere med en, som kan opføre et Færgehus der, eller selv lade et Færgehus bygge. Han skal forordne en Person deri, som vil og kan holde Færger til dermed at overføre de vejfarende og deres medhavende Gods, og som kan have Tilsyn med, at der ved Færgestedet intet kommer ud eller bliver overført i ulovlige Maader til Skade for Kronen, og blive enig med denne Person om, hvad han aarlig skal give til Kronen af dette Færgehus, for at det kan gaa desto rigtigere til med Kronens Told. F. T. 3, 615.

1. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne. Kongen anmoder ham om at faa den Gaard, som han ejer i Holm mellem København og Roskilde, til Mageskifte for Fyldest andensteds og med det første erklære sig, om han kan afstaa den og hvad han begærer i Stedet. Sj. T. 21, 605 b. K.

— Ligelydende Miss. til Frants Lykke om en ham tilhørende Gaard i Holm. K. Udt. i Sj. T. 21, 605 b.

2. Nov. (—). Miss. til Christofver Ulfeldt om i den kommende Vinter at lade nedennævnte Tømmer hugge og, naar det bliver Opholdsføre eller det bekvemmest kan ske, lade det føre ned til efterskrevne Havne: Til Østergarn 10 Tylter Bjælker, 20 Al. lange, 25 Tylter Bjælker, 14 Al. lange, 100 Tylter Skattebord og 2000 Lægter. — Til Slide 24 Tylter Bjælker, 10 Al. lange, 30 Tylter Bjælker, 16 Al. lange, 12 Tylter Bjælker, 12 Al. lange, 100 Tylter Skattebord og 2000 Lægter. — Til Klinker 20 Tylter Bjælker, 20 Al. lange, 10 Tylter Bjælker, 18

¹ Indført mellem Breve af 2. og 17. Okt.

Al. lange, 12 Tylter Bjælker, 12 Al. lange, 100 Tylter Skattebord og 2000 Lægter. — Til Visby Havn 20 Tylter Bjælker, 12 Al. lange, 200 Tylter Skattebord og 4000 Lægter. — Det store Tømmer, som ligger ved Slottet, skal han lade føre til den nærmeste Havn, da en Del af Kongens Skibe ikke godt kan komme ind i Visby Havn. N. T. 4, 259 b.

3. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen befaler Borgemestre og Raad i de nedennævnte Købstæder at drage Omsorg for, at efterfølgende Borgeleje penge blive betalte til de sædvanlige Terminer i god gangbar Mønt, og den første Termin nu straks, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Taksering paa Borgeleje penge af Købstæderne fra 1. Nov. 1621 til Paaske Aften, den 20. April, 1622: I Jylland: Ribe og Aalborg hver 50 Personer; Randers og Aarhus hver 26; Kolding 22; Horsens 18; Skagen og Vejle hver 12; Lemvig og Thisted hver 11; Grenaa, Æbeltoft, Ringkøbing, Sæby og Hjørring hver 9; Skive 8; Varde 7; Hobro og Holstebro hver 6; ved Viborg, Nykøbing p. Mors og Mariager er intet Tal anført. — I Fyen: Odense 28; Svendborg 18; Kerteminde og Nyborg hver 16; Fåborg 14; Bogense 13; Assens 11; Middelfart 10; Rudkøbing 6. — I Sjælland: Køge 22; Helsingør 20; Næstved 17; Kallundborg og Slagelse hver 14; Holbæk og Slangerup hver 13; Skelskør 12; Nykøbing i Aadts Herred 11; Hedinge, Præstø og Vordingborg hver 7; Stege 6; Ringsted 4; ved Roskilde og Korsør er intet Tal anført. — Paa Laaland og Falster: Naskov 22; Maribo 14; Stubbekøbing 10; Nysted og Saksøbing hver 9; ved Nykøbing p. Falster er intet Tal anført. — I Skaane: Malmø 33; Ystad 24; Landskrone og Helsingborg hver 15; Lund 14; Ronneby 9; Simmershafn 8; Laholm, Skanør og Falsterbo hver 5; ved Kristianstad, Halmstad, Varberg, Falkenberg, Lykaa, Kristianopel, Sølvitsborg, Bornholm og Gulland er intet Tal anført. Sj. R. 17, 179.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. De have tidligere faaet Ordre til at handle med nogle Spindekviser i deres Len om at spinde noget Hørgarn til Kongens Behov. Naar Hørren er leveret dem, er heglet og gjort tilbørligt ren, skulle de uddele Blaaren blandt Bønderne i deres Len, for at disse efterhaanden og saa snart som muligt deraf skulle spinde det smørste og reneste Blaargarn de kunne. Derefter skulle de lade Blaar-

garnet væve i Lærred og indlevere dette til Rentekammeret. Bekostningen med Vævningen skulle de føre til Udgift i deres Røgnskab. Da Kongens forrige Ordre gik ud paa, at de ved deres eget Bud skulde lade Hørren afhente, hvilket dog ikke er sket, da deres Bud kun har overleveret deres Erklæring, skulle de nu straks lade Hørren hente af et paalideligt Bud, som selv skal tage Vægten derpaa og føre Vogn med sig til at køre Hørren paa. — Alexander Raab v. Papenheim [Holbæk Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Peder Basse [Møen]; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] og Gabriel Kruse [Landskrone Len]. — Brevene til de tre sidste indeholdt intet om Vogne. Sj. T. 21, 605 b. K.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Kongen har efter Danmarks Riges Raads Raad bestemt at forandre Maribo Skole, som dog fra første Begyndelse af er stiftet til et Jomfrukloster til Bedste for Adelen, men menes at kunne anvendes til andet Brug til mere Gavn for Adelen, til en fri adelig Skole, hvori Rigens indfødte Adel kan undervises i Guds frygt, adskillige adelige Exercitier, Sprog og gode Dyder og Sæder, hvilket nu søges i fremmede Lande med besværlig Bekostning og ofte ringe Fordel. Da der til denne Stiftelse gøres forskellige Bygninger fornøden, skulle de begive sig til Sorø Skole, undersøge Stedets Lejlighed og hvad der gøres fornøden til saadan Bygning, overveje, hvorledes saadan med ringest Bekostning kan sættes i Værk, og hvorledes man kan faa hvad der behøves udover et Aars Indkomst af Maribo Kloster foruden den Bekostning, som der vil medgaa til at hente forskellige Sprog- og Exercitiemestre ind. — Otte Skeel, Knud Axelsen, Frants Lykke, Otte Marsvin, Axel Urup, Eske Krafse, Otte Brahe, Claus Daa, Corfidts Rud og Marqvord Bilde. Sj. T. 21, 606. K.¹

5. Nov. (—). Aab. Brev om Amnesti for de Søfolk i Nederlandene, som ere undvegne her fra Riget og nu ville tage Tjeneste paa det ostindiske Kompagnis Skibe,

¹ Tr.: E. G. Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV og Fr. III. Akt. S. III.

som Skibskaptejn Jens Munk skal skaffe Folk til i Nederlandene. Sj. R. 17, 181. Origg. (Tr.: CCD. III. 673).

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Staffen Sporemagers Sønner ved Frederiksborg i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 607. Jvfr. 30. Okt.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hendrik Hermansen, Gartner paa Frederiksborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 607. Jvfr. 30. Okt.

— Miss. til Mogens Pax om, at han paa den Jagtgaard i hans Len [Roskilde], hvori Kongens Jagthunde pleje at holdes, skal lade det Hus, hvori Hundene ere, istandsætte med Tag og andre Fornødenheder, saa Hundene kunne ligge tørt deri, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. K. Udt. i Sj. T. 21, 607.

— Miss. til Olluf Rosensparre og Mogens Pax angaaende Jørgen Cortsen i Ellinggaard¹ [ligelydende med Brevet af 30. Okt. til Oluf Rosensparre, naar undtages Slutningen, hvori det nu befales Olluf Rosensparre at lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse med de udtagne Dannemænds Ansættelse]. K. Sj. T. 21, 607.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da de 300 Tdr. Havre, som han tidligere har faaet Ordre til aarlig at fremsende fra sit Len [Landskrone], i Aar ikke ere sendte hid, befales det ham aarlig at fremsende Havren og, hvis Lenets Indkomst ikke kan strække til, da at købe det manglende. Sk. T. 4, 385 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krabbe til Torstelund, nemlig 1 Gaard i Drostrup² By i Freiløf Sogn, 1 Gaard i Østrup i Hvornum Sogn, 1 Gaard i Birsted By i Vegerbye Sogn og 1 Gaard i Klestrup i Voxløf Sogn i Hvornum Herred, ind under Aalborghus Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 7, 107.

6. Nov. (—). Aab. Brev om, at den Kontrakt, som

¹ Sj. T. har: Leningegaard; K. har: Lelingegaard.
Hornum H.

² Drastrup,

Professorerne i København have sluttet med Borge-
mestre og Raad om Renligholdelse af Gaderne, ikke
skal komme Universitetet eller dets Professorer til Præ-
judits i nogen Maade. Sj. R. 17, 181 b. (Tr.: KD. II. 654).

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Hr. Ja-
cob, Sognepræst i Faareveigle ved Draxholm Slot, har be-
rettet, at Bønderne i 3 Smaabyer i Draxholm Len søge hans
Sognekirke og betjenes af ham som Sognepræst og Sjølesorger
og af ingen anden, men dog oppebærer en anden Præst den
store Tiende af disse 3 smaa Byer, skønt han ikke gør Beboerne
nogen Tjeneste. Dr. Hans Reisener skal snarest erklære sig,
om denne anden Præst i N ikke har sin nødtørftige Underhold-
ning foruden Tienden af de nævnte 3 Byer, saa Tienden kan
henlægges til Faareveigle Sognepræst og denne, der forsørger
Bønderne med Gudstjeneste, ogsaa kan nyde Indkomsten, da det
synes at være billigt. Han skal snarest indsende sin Erklæring
til Kancelliet. Sj. T. 21, 607 b. K.

— Miss. til Christofver Ulfeldt. Da han har tilkendegivet,
at Borgerskabet i Visby i adskillige Maader er modvilligt,
skal han med al Flid lade anstille Undersøgelse om dets mod-
villige Bedrifter og have de Beviser og Dokumenter til Stede,
hvormed saadant kan overbevises Borgerskabet, naar Kongen vil
anstille nærmere Undersøgelse derom ved sine Kommissærer eller
paa anden Maade. Sk. T. 4, 385 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Jesper Gjõe til Esperød,
Befalingsmand i Brundlaug og Nummedals Len, har begæret 2½
Gaard i Malmøhus Len til Mageskifte for 2 andre Gaarde,
hvis Landgilde beløber sig til dobbelt saa meget som Landgilden
af de 2½ Gaard. Sigvart Grubbe skal flittigt lade Landgilde
og Ejendom af baade Kronens og Jesper Gjøes Gods undersøge
og med det første indsende Erklæring til Kancelliet derom. Sk.
T. 4, 386.

— Mageskifte mellem Fru Ellin Marsvin til Ellensborg
og Kronen. F. R. 3, 310. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Peder Basse om at lægge noget Gods, som
Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ellin Marsvin til Ellings-
borig, nemlig 1 Gaard i Vestued By i Berge Sogn, 2 Gaarde
og 1 Gadehus, som er øde, i Albek og 1 Gaard og 2 Gadehuse
i Koxse By i Fanneford Sogn, alt paa Møen, ind under Stege

Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 21, 608. K.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hans Pogwisch om at lægge en Part i en Gaard i Skrelling¹ i Fyen, hvoraf Herligheden tidligere har fulgt Hindsgaufvel Slot, med 3 dertil liggende Gadehuse, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Elline Marsvin til Ellinsborig, ind under sit Len [Hindsgavl], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 3, 620.

— Miss. til Manderup Parsberg. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, at Jens Madtsen i Hals Vandmølle beklager sig over, at han skal rømme den for den forordnede Kaptejn over det aalborgske Kompagni, ved Navn Zacharias, der ikke vil lade sig nøje med den Gaard, Bisgaard, som den forrige Kaptejn har haft, men efter sin egen Vilje drager fra en Gaard til en anden, saalænge han kan finde nogen, der passer ham bedre. Manderup Parsberg skal paase, at Mølleren ikke lider nogen Uret og at Kaptejnen lader sig nøje med den Gaard, som er udlagt til ham, saa fattige Folk ikke skulle besværes med at rømme deres Gaarde efter hans Begæring. J. T. 7, 107 b.

7. Nov. (—). Miss. til Landsdommerne i Jylland. Af hosføjede Supplikation ville de nærmere kunne se, hvorledes Jørgen Andersen, Borger i Aarhus, har berettet, at han er kommen i nogen Trætte og Rettergang med Søfren Frost, Raadmand i Aarhus, angaaende nogle Ord, som Søfren Frost formener, at Jørgen Andersen har talt paa ham. Naar Sagen bliver indstævnet for dem, skulle de med Flid gennemse og undersøge den, dømme i den og hjælpe Jørgen Andersen til Rette, saa vidt det er muligt og ret. J. T. 7, 108.

8. Nov. (Køge). Bestalling for N. N. som øverste Købmand paa et af Kongens Skibe til Ostindien. Han skal være forpligtet til at begive sig paa Rejsen, naar Kongen befaler, og forholde sig tro og flittigt efter den Ed, han har aflagt til Kongen. Han skal fra den Dag at regne, da han be-

¹ Skrillinge, Vends H.

giver sig til Skibs, have 150 Rdlr. in specie i maanedlig Løn. Sj. R. 17, 181 b.

10. Nov. (Kbhvn.). Miss. til N. N. Da der er Trætte mellem Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Halsted Kloster, paa nogle af Kongens Moders Bønders Vegne og Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, og Jesper Grubbe ikke kan dømme i Sagen, fordi han selv er interesseret i den, skal N. N. betjene Landsdommerbestillingen, medens denne Sag foretages, og afsige Dom i den. Sm. T. 6, 182.

14. Nov. (—). Miss. til Laurits Lindenov om at lade alle dette Aars Oldensvin og fede Brændsvin af Aarhus Len drive til Skanderborg, hvor de skulle slagtes, og siden fragte Skuder, der, om muligt, kunne føre Flæsket til København inden Vinter. Udt. i J. T. 7, 108 b.

15. Nov. (—). Bestalling for Jørgen Hondorp til Rønneholm som Kongens Jægermester. Han skal have god Opsigt med Kronens Vildtbaner overalt her i Riget, at de blive fredede tilbørligt og at der ikke bliver skudt eller ødelagt noget, stort eller lidet, deri af Kongens Lensmænd, Jægere, Skovridere, Skytter, Pandesvende eller andre, hvem det saa end er, medmindre Kongen selv befaler det. Han skal give Skovriderne allevegne Tilhold om, at enhver af dem skal tage flittigt Vare paa Skovene efter sin Bestallings Indhold. Saafremt han enten selv eller gennem Skovriderne maatte erfare, at nogen, det være sig adelig eller uadelig, understaar sig til at jage eller skyde eller lade jage eller skyde paa Steder, hvor det er Kronens Vildtbane og hvor ingen har Lod og Del med Kronen, eller at Folk, der have Lod eller Del, jager mere, end denne kan taale, skal han være forpligtet til straks at tilkendegive Kongen det, for at Kongen i Tide kan træffe Forholdsregler derimod, og han maa ikke for Vild eller Venskabs Skyld fortie det, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Han skal ogsaa have Tilsyn med sine øvrige undergivne Folk, at enhver passer sin Bestilling; hvis han mærker, at nogen ikke gør det, skal han have Fuldmagt til at kassere ham og tilforordne en anden dygtig Mand i hans Sted. Naar der skal holdes Jagt et Sted, skal han med synderlig Flid paase, at alt bliver ordnet saaledes, at Kongen kan have sin Lyst og Velbefalden deraf, eller naar Kongen

ikke selv er til Stede, at alt kan gaa med god Orden, og at Bønderne ikke, som det hidtil er sket, uden Grund behandles utilbørligt af hans undergivne. Han skal føre Tilsyn med, at det Vildt, som bliver slaaget paa Jagten og skal saltet, bliver behandlet til Gavns og at intet deraf forkommes. Naar noget deraf ikke skal bruges til Kongens Hofholdning og han faar Befaling til at sælge det, skal han føre Pengene derfor til Indtægt for Kongen alene ligesom ogsaa Pengene for det andet Vildt, som bliver solgt. Han skal forsyne Kongens Køkken og Hofholdning med Vildt efter Kongens Marskals Forordning og eftersom det er nødvendigt, dog skal saa meget som muligt deraf fanges eller skydes paa Fællad eller i Len og paa Steder, hvor Kongen sjælden kommer, da der ikke maa jages i Kongens Vildtbane uden Kongens særlige Tilladelse. Han skal have Tilsyn med Skytterne og Vejdemændene, hvad Navn de maatte have, at de ere flittige til at skaffe Fugle og hvad deres Dont ellers medbringer i Kongens Køkken, og at Skytterne begive sig did, hvor de ingen Skade gøre i Vildtbanen. Iøvrigt skal han forholde sig, som en god Jægermester bør gøre. Han skal i aarlig Løn have 300 Rdlr. in specie og 4 sædvanlige Hofklædninger samt 40 Dlr. hver Maaned til 2 Jagtbeste og 2 Vognbeste, at regne fra 1. Nov. dette Aar. Endvidere maa han ligesom sin Formand nyde Huder og Skind af det Vildt og andet, som slaas, skydes og bedes. Sj. R. 17, 182. K.

15. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe [Aalholms Len] og Jørgen Grubbe [Halsted Len]. De skulle være nærstående Renteskriver Mads Pouelsen behjælpelig med at faa 1300 Tdr. Hvede foruden det, som tidligere er købt til Kongen, til Købs til en rimelig Pris hos Adelen, Borgerskabet og Bønderne i deres Len, saa Hveden kan blive indskibet og komme herover inden Vinter. Saafremt der ikke kan faas saa megen Hvede, skulle de anmode Adelen og andre, som have Hvede, om straks at lade den tærskes af, og anholde den Hvede, som allerede er færdig til at udføres; ligeledes skulle de købe og anholde den Hvede, der findes i Købstæderne, indtil Kongen har faaet de ovennævnte 1300 Tdr. Hvede. De skulle være Renteskriveren behjælpelig med at fragte Skuder til Hveden. Sm. T. 6, 183.

— Miss. til Holger Bilde og Erik Steensen om at være

til Stede, naar Borkart Rud lader det Gods og Løsøre registrere, som arveligen er tilfaldet Jomfru Margrette Ogisdatter efter Eiller Kruckov og Jens Axelsen Kruckov, da Borkart Rud af Kongen er beskikket til Værge for hende, og give Registreringen beskreven under deres Hænder og Signeter. Udt. i Sm. T. 6, 184.

15. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Krabbe til Torstelund og Kronen. J. R. 7, 388. K. (Se Kr. Sk.).

16. Nov. (—). Kvittansiarum til Fru Ane Hansdatter til Nørregaard, der paa sin afdøde Broder Christen Hansens Vegne har gjort Regnskab for dennes Indtægt og Udgift af Kronborg Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1619, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 17, 183.

— Miss. til Hans Pogwisch om, at han maa sælge saa meget af sine Børns Gods, som behøves til at betale den Gæld med, som de have arvet efter deres afdøde Moder, Fru Karen Brockenhuus, da Godset ikke kan forrente Gælden, dog maa han intet foretage sig uden Rigsraad Jacob Ulfeldts Samtykke, da denne skal paase, at Godset bliver solgt saa dyrt som muligt, og at der ikke bliver solgt mere, end der behøves til Betalingen af Børnenes egen Gæld, men ingen andens. Udt. i F. T. 3, 617.

— Mageskifte mellem Hendrik Lange til Oldagger og Kronen. J. R. 7, 392. K. (Se Kr. Sk.).

18. Nov. (Frederiksborg). Bestalling for Christen Hendriksen, at skulle tage Vare paa den ny Dyrehave mellem København og Frederiksborg. Han skal have flittigt Tilsyn med Gærderne og Lukkelseerne omkring Dyrehaven og straks i Tide, naar der sker Skade eller Bræk derpaa, meddele det til Befalingsmanden paa Frederiksborg Slot, saa det straks kan blive repareret. Han skal paase, at intet fremmed Fæ kommer ind i Dyrehaven, og han maa heller ikke selv have noget Slags Fæ gaaende deri. Om Vinteren skal han paase, at intet af det Foder, som bliver indført til Dyrene, bliver spildt, og om Sommeren, naar Kongens eget Fæ og Kvæg bliver slaaet i Dyrehaven, skal han optage Register over, hvor meget af hver Slags der kommer derind, og straks, naar noget deraf bli-

ver sygt, melde det paa Slottet. Han maa dog aldeles ikke indtage noget Fæ i Dyrehaven, medmindre Kongen selv eller Lensmanden i Kongens Fraværelse befaler det. Han skal paase, at ingen løbe omkring i Dyrehaven uden dem, som færdes langs ad den ny Vej, og lade alle, der færdes udenfor denne eller efter gammel Sædvane tage deres Vej derigennem eller understaa sig til at plukke Nødder, Bær eller andet, føre til Slottet, hvor de af Fogden skulle straffes med Taarn eller anden saadan Straf. Svin, Faar og andet smaat Kvæg, som vender sig over Gærderne ind i Dyrehaven, skal han lade drive til Feierholms¹ Ladegaard, hvor de straks skulle modtages af Fogden samme-steds. Han skal have 10 Rdlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Rdlr. hver Maaned i Kostpenge og Foder og Maal til 1 Hest, alt at regne fra dette Brevs Dato. Endvidere skal han efter Udvisning af Skovrideren og Slotsfogden have fri Ildebrændsel af det fornede, som falder i Dyrehaven. Sj. R. 17, 183 b.

19. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Key Rantzau. Da han har berettet, at en Del af Bønderne i hans Len [Kallundborg] i Aar ikke formaa at udgive deres Ruglandgilde, bevilger Kongen, at de i Aar maa give Byg i Stedet for Ruglandgilden, dog skal han paase og tage Tingsvidne for, at de, der blive forskaanede, ikke kunne udrede Rugen, og lægge det ved sit Regnskab. Sj. T. 21, 608 b. K.

— Miss. til Fru Sophie Rostrup og de andre Arvinger efter afdøde Stien Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at der endnu staar en Del Penge ude, som tilkomme Kirkerne i Kallundborg Len og ere udsatte i Stien Brahes Tid, hvoraf der i nogle Aar ikke er svaret Rente. Det befales dem nu snarest at skaffe Key Rantzau til Randtzouholm, Lensmand paa Kallundborg Slot, disse Penge, hvad enten de staa hos sikre eller usikre Personer, tilligemed den forfaldne Rente baade af Hovedsummen og af Renten, som har staaet saa længe, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor, da Kirkerne ingen Skade bør lide. Sj. T. 21, 609. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at forskaane Peder Chri-

¹ Favrholm, Lyngby-Frederiksborg H.

stensen og Rasmus Lauritsen i Ellinge, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, for ét Aars Landgilde og unde dem nogen Hjælp af Skovene til Bygningstømmer, hvis det da forholder sig som i deres hermed følgende Supplikation angivet. Udt. i F. T. 3, 618.

19. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Johan Anrep, Kaptejn under hans Regiment, efter sit udgivne Brev, hvoraf Kopi medfølger, er bleven Kongen en Sum Penge skyldig, skal han give Johan Anrep Tilhold om straks at efterkomme sit Brev og betale Kongen, saafremt Kongen ikke skal henholde sig til Brevet og søge sin Betaling ved andre Midler. J. T. 7, 108 b.

— Miss. til nogle af Adelen. Da de for nogen Tid siden efter deres udgivne Hovedbrevs Lydelse mod nøjagtige Forlovere have laant N Rigsdrl. in specie af Kongen og Kongen nu vil bruge disse Penge til anden Nødtørft, befales det dem uden Forhaling at betale Hovedsummen med resterende Rente paa Omslaget i Kiel 1623 til Kongens Omslagsforvalter, saafremt Kongen ikke, hvis de ikke betale Pengene til denne Tid, skal se sig forarsaget til at indkræve dem hos deres Forlovere ved Indmaning eller andre lovlige Midler. — Jacob Lykke 6000 Rdlr. med Christoffer von Gersdorff og Jost Høg til Biørnholm som Forlovere; samme Jacob Lykke til Tanderup 6000 Rdlr. med Jørgen Friis til Farschouf og Hans Dyre til Boller som Forlovere; Hendrik Gyldenstjerne 2000 Rdlr. med Eske Brock til Estrup som Forlover; Niels Skinkel 500 Rdlr. med Pouel Skinkel til Østrup som Forlover; Fru Anne Friis 12,000 Rdlr. med Trud Bryske til Haridtskier og Claus Brockenhuus til Broholm som Forlovere; Fru Sophie Claus Podebuskes 3000 Rdlr. med Claus Brockenhuus til Broholm som Forlover; Fru Else Viffert Melkor Ulfstands 2000 Rdlr. med Ofve Urup til Ofvisholm som Forlover; Fru Margrete Christoffer v. Thymens 2000 Rdlr. med Frederik Reedtz til Tygestrup som Forlover; Salig Mogens Ulfeldt til Sielsøe (Jacob Ulfeldt til Bavelse og Christian Ulfeldt fik Brevet) 2000 Rdlr. med Sigvort Grubbe som Forlover. Sj. T. 21, 609. K.

— Miss. til Christoffer v. Gersdorff og Jost Høg til Biørnholm. Da Kongen har opsagt de 6000 Rdlr. Hovedstol med resterende Rente, hvorfor de have sagt god for Jacob Lykke

til Tanderup, til Betaling paa Omslaget i Kiel 1623, skulle de sørge for, at baade Hovedstol og Renter uden Forsømmelse og Undskyldning blive betalte paa ovennævnte Sted og Tid, saafremt Jacob Lykke ikke selv betaler Pengene. Saafremt Pengene ikke blive betalte af ham eller af dem, paalægges det dem at inddrage i Kiel til den nævnte Tid, holde et ærligt adeligt Indlager der og ikke begive sig derfra, før Hovedstol med Renter, Interesse og anden Skade er betalt. Sj. T. 21, 610. K.

19. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til de andre ovennævnte Forlovere. Sj. T. 21, 610. K.

[—]. Bevis, som Hovedmændene gav paa Opsigelsesbrevet: Jeg N. N. erkender, at Kongens Kancellibud har leveret mig Kongens Missive om at betale den Hovedsum med resterende Rente, som jeg skylder Kongen, til Omslaget i Kiel 1623. Sj. T. 21, 610 b. K.

— Bevis, som Forloverne gav: Jeg N. N. erkender, at Kongens Kancellibud har leveret mig Kongens Missive om, at Kongen har opsagt N. N. de Rdlr., som jeg med andre er Forlover for, til Betaling paa Omslaget i Kiel 1623. Sj. T. 21, 610 b. K.

20. Nov. (—). Miss. til Sigvart Grubbe. Da Fru Margrete Steensdatter, Enke efter Christofver von Thimen til Holme, har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, som kan svare for hende, naar det gøres nødvendigt, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for hende. Sk. T. 4, 386 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Hr. Jens Sparre faa 100 Læster Kalk til Bahu's Bygning, naar denne sender Skuder efter Kalken. Udt. i J. T. 7, 108 b.

— Miss. til Guddi Galde og Hertvig Bilde. Niels Gyldenstjerne til Gieldskouf har berettet, at han efter Loven skal være Værge for Jomfru Sophi Gyldenstjerne til Ifversnes, og har derhos anmodet om, at der maa blive tilforordnet to gode Mænd til at være til Stede paa Biørnholm, naar han skal modtage denne Gaard under sit Værgemaal. Det befales dem i den Anledning at være til Stede paa Biørnholm, naar Værgemalets Overlevering skal finde Sted, og overlevere Niels Gyldenstjerne det Løsøre, som findes der, ligesom ogsaa klare Registre over de Breve, baade Ejendomsbreve og Gælds-

breve, som findes paa Gaarden, enten i Brevkisterne eller andensteds. Endvidere skulle de besigte hvad Brøstfældighed der findes paa Biørnholm og hvad der maa istandsættes derpaa. De skulle give deres Overlevering, Besigtelse og Registrering beskrevet fra sig under deres Hænder og Segl. J. T. 7, 108 b.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hans Pogwisch og Johan Friis om at være til Stede paa Ifversnes, naar Niels Gyldenstjerne skal overtage Værgemaalet for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, overlevere ham en nøjagtig Fortegnelse over alt det Løsøre og alle de Breve, baade Ejendomsbreve og Gældsbreve, som findes paa Gaarden, levere Niels Gyldenstjerne alle de Breve, der vedkomme ham selv, mod en Reversal, underskrevet af ham og dem selv, besigte de Mangler, der maatte findes paa Ifversnes Gaard med tilliggende Gods og Skove, og give alt beskrevet under deres Haand og Signet. Udt. i F. T. 3, 618.

— Miss. til Manderup Parsberg og Anders Friis. Fru Mergrete Rosenkrantz til Hundtslund Kloster, Johan Johannsens Enke, har berettet, at en modvillig Kumpan, ved Navn N. N.¹, har bedrevet adskillig Modvillighed i hendes Birk, saaledes som hun nærmere kan berette dem. Hvis denne Person kan findes i deres Len, skulle de lade ham anholde, saa han kan faa sin tilbørlige Straf. J. T. 7, 109.

[Omr. 20. Nov.]² (U. St.). Miss. til Hertvig Bilde. Da Sagen mod den franske Kaptejn Abraham du Qvesne, hvis Skib og Gods for nogen Tid siden blev dømt til Prise af Borgemestre og Raad i København, fordi han havde ladet slaa Hvaler under Nordlandene i Norge, da Hertvig Bilde var forlenet med dette Len, nu igen skal foretages i København førstkommende 23. Nov., skal han rette sig efter at møde til den Tid og forebringe, hvad han kan have at sige i den Sag. J. T. 7, 109.

22. Nov. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Jacob N.³, Sognepræst til Aarestrup, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 610 b.

---

¹ Der er ladet Plads aaben til Navnet.   ² Indført mellem Breve af 20. og 23. Nov.   ³ Jakob Jensen.

22. Nov. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Hans N.¹, Sognepræst til Øsløf, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 610 b.

— Ligelydende Miss. til samme om at indtage en Søn af Clemmind Søfrensen, Borgemester i Vejle, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 610 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at være Kongens Fisker, der skal fiske efter Stenørreder ved Herritsvad Kloster, behjælpelig med Folk og andet nødvendigt og straks skaffe ham Vogne til at føre dem levende til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 387.

— Miss. til Falk Lykke om at maatte begive sig fra Christianopol til Jylland og til Kieler Omslag for at forrette sine Ærinder, dog skal han sørge for, at alt gaar rigtigt til i Lenet i hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 4, 387.

23. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen beskikker Verner Clauman, Christoffer Thrøner, Jørris Petersen, Engel Berntsen, Abraham Kuck, Cornelis Jensen Farver og Henrik von Klauten, Borgere i København, og den, som bor i Sejlhuset, til at have Tilsyn med Sejlhuset. Sj. R. 17, 184 b. (Tr.: KD. II. 654 f.).

— Miss. til Peder Basse. Af Bønderne paa Møens Supplikation og hans egen Skrivelse har Kongen erfaret, at Bønderne paa Møen skulle være meget forarmede, saa de ikke kunne svare for Skattekøer, Bolsvin, Faar og Lam efter den nu stærkt forhøjede Mønt, saaledes som der svares andendstedes. Kongen befaler ham derfor at tage af Bønderne paa Møen, eftersom Kvæget der paa Landet kan være værdt og Bønderne kunne overkomme, saa Bønderne kunne blive ved Magt og Kongen saa vidt muligt faa sin Rettighed. Da han ogsaa har berettet, at der findes en hel Del øde Gaarde paa Møen, befales det ham at gøre sig den yderste Flid for at faa disse Gaarde besatte og give dem, der ville antage Gaardene, Frihed i nogle Aar for Landgilde, Ægt og Arbejde, saaledes som han kan blive enig med dem om. Sj. T. 21, 611. K.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne. Fru Anne Brahe, Enke efter Steen Maltissen til N, har

---

¹ Hans Olufsen i Øsløs.

i Skaane ladet fundere og opbygge et Hospital, men det formenes, at det Hus, som er bygget dertil, er bygget noget ind paa Præstens Grund, uden at denne har faaet fuldkomment Udlæg for den Gade- eller Toftejord, som en Del af Huset er sat paa. De skulle ved allerførste Lejlighed begive sig til Aastederne, flittigt undersøge Sagen og, saafremt Præsten ikke har faaet Udlæg nok af de Mænd, der paa Tinge vare udtagne til at gøre ham det, udlægge ham saa meget af anden Anne Brahes Ejendom, at han i alle Maader kan faa Fyldest. De skulle give det beskrevet fra sig under deres Segl. Sk. T. 4, 387.

23. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Det er berettet Kongen, at der er bleven tilbudt ham en kongelig Befaling i den Trætte mellem ham og Henrik Ramel til Beckeskouf, men at han ikke har villet samtykke deri, fordi han skal være forhindret ved andet Forfald. Det befales ham i den Anledning at være betænkt paa at gøre aldeles til Ende med denne Befaling inden førstkommende Marts Maanedes Udgang, da Henrik Ramel ikke kan blive længere her i Landet, men agter at rejse ud af Riget nogle Aars Tid, og Kongen har bevilget ham, at han ikke skal hjemkaldes for denne Befalings Skyld. Naar han af denne Grund foraarsages til at begive sig over til Skaane, skal han dog ved sine Fuldmægtige lade drive paa de Sager, som Kongen ellers har givet ham Befaling om. J. T. 7, 109 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Ernst Normand og Palli Rosenkrantz. Da Kongen har bestemt, at 1 Gaard i Ballantsløf¹ i Hammers Herred, 1 Gaard i Ugledige i Borse Herred, 1 Gaard i Mossebølle i Faxe Herred og 1 Gaard i Buorup² i Hammers Herred, der tidligere have ligget under Antvorskov Slot, herefter skulle ligge under Vordingborg Slot, medens der til Gengæld af Maribo Klosters Gods i Kiusse³, som nu er lagt til Sorø Kloster, skal henlægges saa meget til Antvorskov Slot, som de ovennævnte 4 Gaarde kunne beløbe sig til, skulle de med det første udlægge saa meget af Kiusse Gods til Antvorskov Slot og siden gøre Sorø Skole Udlæg derfor af godt Gods i Vor-

¹ Blangslev.² Borup.³ Kyse, Ø. Flakkebjærg H.

dingborg Len, saa Skolen i alle Maader faar Vederlag for Herlighed og Indkomst. Sj. T. 21, 608.

23. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Key Rantzau. Som han kan se af den hosføjede Supplikation, har M. Elias Issenberig, Provst paa Samsø, klaget over, at Afgiften af Ounseberig Sognetiende er sat ham 3 Ørt. Havre højere, end der plejer at gives af den. Key Rantzau skal med det allerførste erklære sig, om det er Tilfældet og af hvilken Grund det er sket. Sj. T. 21, 611. K.

24. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Axel Urne og Ernst Normand om straks at lade deres egne Vogne møde i Korsør, hvor de skulle vente, indtil de bremiske Gesandter komme did, hvorefter de skulle køre disse til Frederiksborg. K. Udt. i Sj. T. 21, 611 b.

25. Nov. (—). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Som han af den hosføjede Supplikation kan se, har Giertrud, Olluf Hansens Enke, i Sundbyevester paa Amager berettet, at hendes Søn har beligget et Kvindfolk paa Amager, ved Navn Anne afdøde Lauridts Andersens i Viberup, og anmodet om, at Sønnen maa blive hos hende der paa Landet, skønt de vare beslægtede med hinanden i 2. og 3. Led. Kongen har bevilget, at hendes Søn skal give efter sin yderste Formue, og at hans Slægt og Venner desuden skulle udgive 100 Rdlr. Kurant, fordi han faar Lov til at blive der paa Landet, skønt han ellers med Rette burde rømme Landet. Christian Friis skal tage Pengene af dem og derefter lade Giertruds Søn blive der paa Landet. Sj. T. 21, 611 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz, Lensmand i Halmstad Len, om at føre Tilsyn med, at Bønderne omkring Halmstad ikke drive Handel til Skade for Byen. Sk. T. 4, 387. (Tr.: CCD. III. 673 f.).

— (Kbhvn.). Missiver til Christopher Gersdorff, Erik Jul og Johan Rantzau. Claus von Buchwaldt i Kiel, Henrik von der Wisch til Glasou, Casper Rantzau til Smol og Key von Ahlefeldt til Lindou have berettet, at de efter rigtige Breve og Beviser have en temmelig stor Sum Penge til gode hos Jacob Lykke til Tanderup, og at Christopher Gersdorff, Erik Jul og Johan Rantzau have tilhandlet sig en Del af Jacob Lykkes Gods og endnu have Pengene i Behold hos sig. Det befales

dem i den Anledning at beholde Pengene i Arrest, indtil Jacob Lykkes Kreditorer og andre, som have noget at tale derpaa, kunne faa deres Anfordring udført ved Retten. J. T. 7, 110 b.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock [Dronningborg Len], Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Reinholt Heidenstrup [Bygholm Len] om at sende alle Oldensvin og fede Brændsvin af deres Len til Skanderborg. Udt. i J. T. 7, 110 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] om at lade de ovennævnte Svin og Svinene fra sit eget Len slagte. Udt. i J. T. 7, 110 b.

26. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Niels Krag. Da M. Pofvel¹ i Vindinge² nu er kaldet derfra til at være Forstander og Sognepræst for den adelige fri Skole i Herlufsholm og Kongen gerne saa M. Frederik Klyne, Slotsprædikant paa Frederiksborg Slot, befordret til Vindinge, skal Niels Krag, der paa Roskilde Kapitels Vegne har Jus patronatus til Vindinge, forordne M. Frederik Klyne til at forestaa Sognet og hjælpe ham til at faa det fremfor nogen anden, selv om en anden skal have faaet noget Tilsagn om Sognet. J. T. 7, 110.

27. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hans Jacobsen, Borger i København, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 612.

— (Kbhvn.). Miss. til Marqvordt Bilde, Corfits Rud, unge Hening Valkendorf og Otte Brahe Pedersen. Arvingerne efter afdøde Fru Else Lindenov, der med det allerførste ville skifte de Gaarde og det Gods, som ere tilfaldne dem efter hende, have beklaget sig over, at de ikke kunne komme videre med Skiftet, fordi deres Skiftebreve, Lodder og Regnskaber staa paa Løgtved under de ovennævnte fire gode Mænds Forsegling. Da de i den Anledning have anmodet om, at disse Skiftebreve, Lodder og Regnskaber maa blive optagne, for at de deraf kunne erfare Gaardenes og Godsets Lejlighed, skulle de ovennævnte

¹ Povl Jensen Kolding.

² Vindinge (nu Fuirendal), Ø. Flakkebjærg H.

fire gode Mænd med det allerførste, naar Arvingerne ere til Stede paa Løgtved, begive sig did, optage de Breve, Lodder og Regnskaber, der vedkomme Arvingerne specielt, affatte Registre over dem, paany nedlægge dem og igen forsegle Dørene, ligesom de var før, og ellers i alle Maader rette sig efter Kongens forrige Skrivelse, der gaar ud paa, at de skulle adskille Arvingerne om de mellem dem opkommende Stridigheder, saa de en Gang kunne komme til Ende med Skiftet. F. T. 3, 619.

28. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Udførsel af Havre af Riget forbydes indtil videre. Sk. R. 4, 222 b. (Se CCD. III. 674 f.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvart Grubbe [Malmøhus Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Tagge Thott paa Sølvitsborg om at lade det aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Havre fra Skaane forkynde i deres Len, hvor det gøres nødvendigt, og siden paase dets Overholdelse. Udt. i Sk. T. 4, 388.

Nov. (—). Miss. til Christoffer Basse om at give Byfogden i Helsingør Ordre til i nærværende Aar at købe til Kongen alt det Tin, som bliver udvurderet eller kan faas til Købs, efter Vurderingen og til en rimelig Pris. Endvidere skal han hidsende alt det Tin, som kan faas af forbrudt Gods og arveløst Gods, baade Kronens og Byernes Parter, hvorfor disse sidste skulle have Udlæg i andet Boskab. Sj. T. 21, 612. K.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at give Byfogderne i Malmø og Ystad Ordre til at købe det Tin, som i Aar bliver udvurderet eller budt til Købs, til Kongen efter Vurdering og til en rimelig Pris. Ligeledes skulle de hidsende det Tin, som kan faas af forbrudt Gods og arveløst Gods, baade Kronens og Byernes Parter, hvorfor der skal ske Byerne Vederlag i andet Boskab. Sk. T. 4, 386 b.

— Miss. til Otte Brahe (Koldinghus) om ufortøvet og inden Vinter at sende 500 Tønder god ren Rug og 600 Tønder Havre af dette Aars Landgilde i hans Len til Københavns Slot, da det er meget magtpaaliggende. K. Sj. T. 21, 612.

— Ligelydende Miss. til Laurits Lindenov (Aarhusgaard) om 120 Tdr. Rug; til Sigverdt Grubbe [Malmøhus] om 240 Tdr. god ren Rug; til Otte Marsvin [Kristianstad Len] om 200 Tdr. god ren Rug. Udt. i Sj. T. 21, 612 b. K.

Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne (Hald Slot) om straks til Foraaret at sende 300 Tdr. Rug. Udt. i Sj. T. 21, 612 b. K.

— Nyt Miss. til Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) om straks inden Vinter uforsømmeligen at sende al den Rug, som bliver tilovers af Lenets Indkomst ud over hans Genant, da det er meget magtpaaliggende for Udrustningen af Kongens ostindiske Skibe. Udt. i Sj. T. 21, 612. K. (i Udt.).

3. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af Indberetning fra Jørgen Brockenhuus til Seberggaard, Befalingsmand i Halsnø Kloster og Haranger Len, om, at de, der have Kirkernes Tiender i Bog og Vends Herreder i Fyen i Fæste, besvære sig ved at udføre deres Afgift til den nærmeste Købstad og kun ville levere den til Kirkeværgerne, hvilket er til stor Skade for Kirkerne og Besværing for Kirkeværgerne — alvorligt paabyder, at de, der have ovennævnte Kirketiender i Fæste, skulle yde Afgiften i de nærmeste Købstæder, saaledes som Kirkeværgerne anvise dem. F. R. 3, 312 b. Orig. i Landsark. i Odense.

4. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Karl Bryske til Margaard har foræret sin Sønnedatter, Jomfru Abild Bryske, 2 Gaarde i Viisløf Sogn i Skoufbye Herred i Faddergave, men at disse Gaarde nu ere komne fra hende og følge afdøde Fru Else Bildes Arvinger. Da Kongen tidligere har beskikket ham til at være Jomfru Abild Bryskes Værge, skal han, saa vidt Lov og Ret er, kræve disse Gaarde til Fordel for Abild Bryske. Sj. T. 21, 613 b.

— Miss. til Hans Kaas om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Lisebet Skinkel, forsvare hendes Gods og ellers i andre Maader hjælpe hende til Ret. Udt. i F. T. 3, 620.

8. Dec. (—). Miss. til Holgier Rosenkrantz og Sigvort Beck. Da der er Strid mellem Borgemestre og Raad i Køge og Rasmus Lauridtsen, Borger i Køge, angaaende nogle Hospitalsregnskaber, skulle de stævne Parterne i Rette for sig og enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. Sj. T. 21, 613 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Bispnen i Skaane. Da Kon-

gen har bragt i Erfaring, at Nerebye Sogn er meget ringe, saa det ikke kan underholde en Præst, har Kongen bestemt, at Nerebye Sogn skal annekteres til den nærmestliggende Kirke eller helt lægges derunder, saaledes som det bekvæmest kan ske, og Præsten i Nerebye hjælpes til et andet Kald. Sk. T. 4, 388 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Dr. Mats, Superintendent i Skaane Stift, har berettet, at Bønderne i Varberg Len holde nogen uskikkelig Søgning i nogle afskaffede Kirker, befales det ham at afskaffe saadanne Sammenkomster og snarest erklære sig til Kongen derom. Da Vindbjerg Sogn i Halland ligger saa langt fra Varberg, at det ikke efter Ordinansen kan betjenes fra Skolen i Varberg, men behøver en Degn, som kan bo paa Degnebolet og forrette sin Tjeneste, og da Degnen paa Varberg Slot og i en Landsby derved er Borger i Varberg, paabydes det ham i begge disse Tilfælde at sørge for Ordinansens Overholdelse. Sk. T. 4, 388 b. Orig.

— Aab. Brev om, at alle, der have Tiender i Fæste, som ere perpetuerede til Hospitalet i Odense, indtil nærmere Ordre skulle svare deres Kornafgift deraf til Mortensdag og naar anden Kornlandgilde med Rette skal ydes, da Hospitalet selv har Brug for Kornafgiften. K. Udt. i F. R. 3, 313.

— Aab. Brev om, at Hans Ifversen, Borger i Kolding, har berettet, at han har haft nogen Trætte og Rettergang med Borgemestre og Raad i Kolding angaaende nogen Ejendom sammesteds, men da han begyndte at procedere i Hovedsagen, have de sluppet denne for en gammel Bisag for et Mundslag, som han for nogen Tid siden skal have udgivet, faret fort med Bisagen og ladet ham gøre fredløs derfor, saa han siden intet har kunnet gøre ved Hovedsagen. Da han nu har begæret at maatte nyde Oprejsning for dette Fredløsmaal og at maatte være fri og sikker derfor, indtil han ved Lov og Ret har ført Hovedsagen til Ende, giver Kongen ham hermed hans Fred igen, indtil han har ført Hovedsagen til Ende. J. R. 7, 399.

— Miss. til Ifver Juel og Hr. Ulrik Sandberg. Der er nogen Trætte mellem Bønderne i Ørum Len, idet en Del vil undlade at gøre Arbejde til Ørum Slot under Foregivende af, at de fra Alders Tid have været fritagne derfor. Da en

saadan Forskaansel mere er at regne for en Benaadning end for en Rettighed, skulle Ifver Juel og Ulrik Sandberg begive sig til Lenet og fastsætte, hvad Høstarbejde og andet Arbejde enhver af Bønderne i Lenet skal udføre. Saafremt noget Herred findes at være mere betyngtet med Vragægter end de andre, skal han, saa vidt det kan og bør ske, have det i Agt med Forskaansel for andet Arbejde. J. T. 7, 111.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om at give Bønderne i Ørum Len Tilhold om at rette sig efter den Takst, som Ifver Juel til Villestrup og Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmænd paa Bøuling og Lundenis Slotte, fastsætte med Hensyn til deres Arbejde. Kongen har givet Bønderne deres Fred igen og fritaget dem for den Tiltale, som han paa Kongens Vegne har ført mod dem for deres Forsømmelse af Arbejdet. J. T. 7, 111.

9. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvart Grubbe [Malmøhus Len], Tagge Thott [Sølvitsborg Len], Falk Lykke [Kristianopol Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Otte Marsvin [Kristianstads Len] og Holger Rosenkrantz [Laholm Len]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Del af Kirkernes Indkomst i deres Len, som er forordnet til Genopbyggelsen af Kirken i Halmstad By, endnu ikke skal være kommen did, skulle de drage Omsorg for, at dette sker med det allerførste, saa Tømmeret kan købes, medens det er godt Føre, og Bygningen siden have Fremgang. Sk. T. 4, 389.

— Miss. til Sigvart Grubbe om i sit Len [Malmøhus] at købe 100 Lam, saafremt de ikke kunne faas af Lenets Indkomst, og siden efterhaanden sende dem over til Kronborg, hvor de skulle forspises til Prinsens Hofholdning. Udt. i Sk. T. 4, 389 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om 60 Lam og til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om 50 Lam. Udt. i Sk. T. 4, 389 b.

10. Dec. (Kbhvn.). Danmarks Rigens Ret og dets Dele eller Forfølgning. Sj. T. 22, 167. (Tr.: CCD. III. 686—711. Kolderup-Rosenvinge, Gl. dsk. Love IV. 328—48).

— Forordning om Handelskompagnier til Handelen

med spansk og fransk Salt og Vin. Sj. T. 22, 180. (Tr.: CCD. III. 681—86).

10. Dec. (Kbhvn.). Forordning om Haandværksdreng og Svende. Sj. T. 22, 182. (Tr.: CCD. III. 675—81. Paus, Forordninger for Norge S. 606—12).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christoffer Basse. Da en Del af Bønderne i Frederiksborg og Kronborg Len ikke formaa at udrede deres Landgilderug, skal han i Aar tage Byg i Stedet for Rug af dem, der ikke kunne svare deres Landgilderug, Pund for Pund, hvilket saaledes skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Sj. T. 21, 614. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at antage en Hjulmand paa Kongens Befæstning Halmstad i den afdødes Sted, dog skal denne ikke nyde anden Besolding end det, der betaales ham stykvis for det Arbejde, han udfører for Befæstningen. Udt. i Sk. T. 4, 390.

11. Dec. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks med det allerførste at sende Høns og Gæs til Frederiksborg til Kongens Hofholdnings Behov og levere dem til Køkkenskriveren. — Keye Rantzau [Kallundborg Len] og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] hver 100 Par Høns og 20 Par Gæs; Ernst Normand [Antvorskov Len] 100 Par Høns og 30 Par Gæs; Peder Basse [Møen] 100 Par Høns og 10 Par Gæs; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 50 Par Høns og 30 Par Gæs; Knud Urne [Tryggevælde Len] 50 Par Høns og 20 Par Gæs; Axel Urne [Ringsted Kloster] og Mogens Pax [Roskilde Len] hver 40 Par Høns og 10 Par Gæs; Alexander Raab v. Papenheim [Holbæk Len] 30 Par Høns og 10 Par Gæs. Sj. T. 21, 614.

12. Dec. (—). Miss. til Peder Basse om, at Kongen har bevilget Niels Madsen i Helsingør 12 Læster Byg af dette Lens [Frederiksborg] Indkomst, hvorfor Niels Madsen skal gøre klart i Renteriet. Sj. T. 21, 614 b. K.

— (**Kbhvn.**). Pasbreve for nedennævnte Baadsmænd, der nu have udtjent og ere forløvede, saa de maa nyde de Privilegier, Forordningerne bevilge dem. — Fortegnelse over Baadsmænd, der have tjent de 5 Aar ud. — Fra Bahus Len: Lauers Jensen (Kalsund), Albret Madsen (Marstrand), Helle Olsen (Slange), Bent Svendsen (Marstrand), Hans Haagensen (Frede-

rikstad), Helle Thorginsen (Frecke), Peder Jacobsen (Hee), Anders Pedersen (Surtiung), Peder Lauersen (Risøer), Jens Lauersen (Indland), Rasmus Olsen (Kongelf), Haldvor Olsen (Helsøe); Olle Børgesen (Indland), Tosten Svendsen og Olle Tostensen (Marstrand). — Fra Aggershus Len: Villum Bendsen (Fredrikstad), Anders Olsen (Hvaløer), Børge Olsen (Bragenes), Tord Andersen (Oslo), Helle Andersen (Spangetorp), Thosten Haagenen (Bragenes), Anders Olsen og Haldvor Olsen (Frederikstad), Olle Villumsen (Oslo), Arnold Thordsen (Qvos), Stillou Thorbensen (Randel) og Anders Jensen (Oslo). — Fra Tønsberg Len: Hans Thommesen (Tønsberg), Niels Troelsen (Bakken), Olle Kielsen (Stange Sogn), Karl Hendriksen (Tønsberg), Hans Guttormen (Vigen), Søren Troelsen (Hogtved) og Erik Lauersen (Leppestad). — Fra Brunlag Len: Peder Hansen (Regevig) og Olle Haagenen (Gierrestad). — Fra Bratstberg Len: Hans Andersen (Hudøen), Adier Knudsen (Vox), Peder Jensen (Herdal), Harild Gisselsen (Bamble), Børge Andersen (Hesholdt), Lauridts Biørnsen (Øesteen) og Haldvor Pedersen (Hof Sogn). — Fra Nenis Len: Andvor Thostensen (Møgelbost), Thorgis Olsen (Nenis Len), Svend Olsen (Østeraae), Peder Joensen (Kjøn), Gunde Nielsen (Just), Amund Gudersen (Bravig), Pouel Jensen (Sandenes), Jens Pedersen (Skomager), Olle Knudsen (Bielland), Søren Bertelsen (Houfve), Amund Olsen (Aquag), Ole Andersen (Birkeland) og Gudmand Mikkelsen (Nenis). — Fra Mandals Len: Niels Bertelsen (Malmø). — Fra Liste Len: Torgius Andersen (Røføen), Bertel Andersen (Liste Len), Joen Christensen (Lage), Joen Thollesen (Fløtland), Boverd Gislevog, Arne Biørnsen (Ramdal). — Fra Stavanger Len: Gunder Olsen (Høfskeer), Christen Olsen (Stavanger), Lambert Aslaksen (Eie), Hendrik Joensen (Miuge), Ormb Olsen (Stavanger), Christen Christensen (Stavanger). — Fra Bergenhus Len: Anders Knudsen (Fløysand), Amund Gundersen (Qvaløn), Jon Mikkelsen (Aldal), Lauers Aslaksen (Øssevig), Jakob Joensen (Bergen), Johan Olsen (Haldsted Kloster) og Hans Pedersen (Trondhjem). — Fra Varberg Len: Erik Hansen (Varberg). — Fra Aalborg Len: Jens Lauersen (Sæby). — Fra Koldinghus Len: Niels Pedersen (Haderslev) og Niels Jørgensen (Kolding). — Fra Seilstrup Len: Clemend Thommesen (Sæby). — Fra Dronningborg Len: Niels Laursen (Randers). — Fra Kallundborg Len: Søren Jensen

(Kallundborg), Rasmus Mortensen (Sejrø) og Jens Villadsen (Sambø). — Fra Kronborg Len: Anders Nielsen (Helsingør). — Fra Københavns Len: Pouel Lauersen (København), Pouel Lauersen (Thulling), Hans Hendriksen (Køge), Søfren Grout, Erik Rasmussen (København), Bernt Berntsen, Anders Nielsen (Drastup). Sj. R. 17, 185.

15. Dec. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Martinus von der Meden paa det efter Anders Aagesen ledige Kanikedømme i Roskilde Kapitel. Sj. R. 17, 187 b.

— Forleningsbrev for Mogens Pedersen, Underkapelmester, paa et Vikarie i Roskilde, som er ledigt efter Dr. Eskild¹ i Odense. Udt. i Sj. R. 17, 187 b.

— Aab. Brev om, at Thomas Lempat, boende i Paris i Frankrig, for den Gæld, som Frants Ulfeldt Corfidsen var ham skyldig, har faaet udlagt noget Jordegods i Sjælland, som han som ufri Mand ikke maa beholde, men inden Aar og Dag skal sælge til frit Folk. Da han hidtil ikke har kunnet forhøre sig om en Købmand til dette Gods, særlig fordi det hidtil har været i Arrest, hvoraf det dog nu er løsgivet, bevilger Kongen, at han inden Aar og Dag efter dette Brevs Dato maa sælge det ham tilfaldne Gods til den Adelige, han vil, uden at lide Tiltale eller Skade, hvis han ikke kan faa det solgt inden Aar og Dag efter dette Brevs Datum. Sj. R. 17, 188.

— Aab. Brev, hvorved det Gods i Fyen, som afdøde Dr. Eskild¹ i Odense hidtil har nydt Indkomsten af, henlægges til den nyoprettede Stiftsskole i Odense til Underhold for 2 Professorer, saavidt det kan strække til, dog skal Kongen saa til Gengæld have Ret til at bortforlene til andre saa meget af Roskilde Kapitels gejstlige Gods, som med Kongens Bevilling og efter Kongens Anordning er henlagt til de 2 Professorer. F. R. 3, 313. K.

— Miss. til Holgier Rosenkrantz og Mogens Pax. Kapitlet i Roskilde har henlagt og Kongen siden perpetueret noget af Kapitlets gejstlige Gods til Underhold for 2 Professorer i den ny Stiftsskole i Odense. Baade for Belejlig-

---

¹ Eskild Kristensen.

heds Skyld og fordi Roskilde Kapitels gejstlige Gods ikke straks kan følge Professorerne, har Kongen bevilget disse noget Gods i Fyen, kaldet [Norby] Gods, som er ledigt efter afdøde Dr. Eskild i Odense, saaledes som Kongens Brev nærmere indeholder, mod at Kronen til Gengæld faar saa meget af Kapitlets Gods til Bortforlening til andre, som det fynske Gods beløber sig til. De skulle derfor ved første Lejlighed udlægge saa meget af det til Professorerne bestemte Kapitelsgoods, som det til Professorerne nu udlagte fynske Gods beløber sig til, hvilket Kapitelsgoods Kongen og hans Efterfølgere skulle bortforlene ligesom andet gejstligt Gods. Kongen vil, at de to Vikarier, som Jørgen Vind, Skibshovedsmand, og David Lucht, Toldskriver, nu ere forlenede med, først skulle udlægges til ham og siden Vederlag i andet Kapitelsgoods for Resten af det fynske Gods. De skulle give beskrevet hvad de udlægge under deres Haand og Segl og indsende det til Kancelliet. Sj. T. 21, 614 b. K.

15. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Gundi Lange i Jylland, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane, Knud Gabrielsen i Halland, Axel Urne i Sjælland, Torben Gabrielsen i Fyen, Jesper Grubbe paa Laaland og Falster og Niels Gaas paa Langeland. Da afdøde Otte Christopher Rosenkrantz har efterladt sig en mærkelig stor Gæld og Holgier Rosenkrantz Ottesen og Hans Pøgwisch have været bange for, at saafremt der ikke blev betalt Rente af Gælden til det nu forestaaende Omslag, skulde Gælden blive forhøjet med dobbelt Rente, Skadegæld, Budløn, Fortæring og anden saadan Bekostning og Interesse, til største Skade for alle Forloverne, have de solgt Boller og Rosenvold med alt det Løsøre, som findes paa Gaardene, til Fru Elline Marsvin til Ellinsborg. De have nu anmodet om, at Kongen til Bedste for alle Forloverne vil sørge for, at dette Aars Rente af Gælden kan blive erlagt, og Kongen har derefter skrevet til Hr. Giert Rantzau til Breidenberg, Statholder og Befalingsmand paa Haderslevhus, at han skal hjælpe enhver til Rette deri, da de Penge, som Fru Elline Marsvin skal give for Gaardene, skulle nedsættes i Kiel til Bedste for Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer og Forlovere. Landsdommerne skulle derfor offentlig lade forkynde paa Landstinget, at Pengene for de 2 Gaarde med tilliggende Gods og det paa dem værende Løsøre ere til Stede i

Kiel og at Hr. Giert Rantzau skal give Anvisning om, hvor de ere at faa, saa de, der ved Rigens Ret blive fundne til deres Betaling og faa Ridemænd forordnede til at hjælpe dem dertil, straks skulle faa deres Betaling deraf, saalænge Pengene kunne strække til, som om de stod her i Riget, og maa søge deres Betaling i Pengene efter Ridemændenes lovlige Afsigt og Tov. Det øvrige Gods, som har tilhørt Otte Christopher Rosenkrantz, det være sig Jordegods, Løsøre eller andet, maa ligesom dette søges ved ordentlig Rigens Proces. J. T. 7, 111 b.

16. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Frederik Budde har berettet, at skønt en stor Del af hans Kreditorer og Forlovere have faaet Udlæg i den Arv, der er tilfalden ham efter hans Moder, Fru Sitsel Bjørn, have de endnu hans Gældsbreve hos sig, som de have faaet Udlæg for. Da det er rimeligt, at han faar de betalte Hovedbreve tilbage, paabydes det de Kreditorer og Forlovere og de Ridemænd, der have indført Forlovere eller Kreditorer, i hvis Værge saadanne allerede betalte Hovedbreve maatte være, at tilstille Frederik Budde eller hans Fuldmægtig disse Breve, naar det forlanges, dog mod nøjagtig Reversal, hvis nogen skulde nære Betænkelighed derved. J. R. 7, 401.

— Miss. til N. N.¹ Godsleuf Budde, Befalingsmand i Børglum Kloster, har berettet, at Ifver Friis til Volstrup paa sin Hustrus² Vegne og Jørgen Ernst Worm til Vaare paa Frederik Buddes Kreditorers og Forlovers Vegne forfølge ham med Rigens Ret for den Rest, der efter deres Formening endnu tilkommer dem efter hans afdøde Hustru, Fru Sitsel Bjørn, og derhos anmodet Kongen om at lade udgaa Befaling til dem om i denne Sag angaaende denne Arv enten at forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. Skønt Kongen ingenlunde er til Sinds at ville hindre Rigens Rets lovlige Proces, befales det dem dog af Hensyn til Godsleuf Buddes Alderdom og Svaghed, for at han en Gang kan komme til Ro, snarest at samles paa belejlig Tid og Sted, kalde de stridende Parter for sig, gøre sig den yderste Flid for at forlige dem om alle Stridigheder og dertil anvende alle mulige

¹ Overskriften til Brevet mangler.   ² Dorte Budde.

Midler. De skulle lade det, som kræves af Ifver Friis og Jørgen Ernst Worm og med Rette tilkommer dem, og som de ikke godvillig ville afstaa, taksere for Penge, tilstille dem Værdien derfor og hjælpe til, at der snarest kan gøres dem Afkald. De skulle i deres egen Nærværelse lade de Breve optage, der maatte staa under Forsegling og som vedkomme Parterne, og lade saavel disse som Frederik Budde faa de Breve, som enhver er berettiget til, mod deres eller deres Fuldmægtigs Reversal, saa denne Sag en Gang kan faa en Ende og Kongen ikke mere skal besværes med den. De skulle give deres Forhandling beskrevet under deres Segl. J. T. 7, 112 b.

18. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt. I hofølgende Supplikation har Anne, Erik Bruuns Enke, beklaget sig over, at hun efter Jacob Ulfeldts Begæring er dømt til at være fredløs for nogen Gæld efter hendes Husbonde, saa hun nu ikke tør være nogensteds. Kongen anmoder ham om at lade denne fattige elendige Enke være fri for videre Tiltale og Eftertragtning, da hun paa Grund af sin Husbondes Gæld er kommen af med al sin Formue. F. T. 3, 620.

— Miss. til Mogens Kaas. Gudi Galde til Nørlund har berettet, at Godsleuf Budde, Befalingsmand i Børglum Kloster, har opladt nogle Tiender ved Gunderupgaard i Gislum Herred til ham, og derhos anmodet Kongen om Tilladelse til at faa disse Tiender efter Opladelsesbrevet. Saafremt denne Bortfæstning af Tienderne ikke er til Trængsel for Kronens Bønder, skal han paa Kongens Vegne bortfæste Tienderne til Gude Galde. J. T. 7, 113.

20. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om i Frederiksborg, Kronborg, Esserum, Hørsholm og Abramstrup Skove at lade hugge 30 Knæer til Holmen og uden nogen Undskyldning, enten det bliver Føre eller ej, levere dem inden Hellig Tre Kongers Aften. Han skal selv begive sig paa Skovene sammen med Tommermanden for at paase, at ikke hele Træer omhugges for et ringe Knæs Skyld, men at Knæerne afhugges af Grenene for oven eller ved Siderne. Hvis han selv paa Grund af højvigtigt Forfald ikke kan være til Stede, skal han altid lade Fogden være hos Tømmermanden, saa denne ikke nogen- sinde er alene. Hvis Tømmermanden viser sig forsømmelig, skal han sende ham hid i Jærn. Sj. T. 21, 615. K.

20. Dec. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len: af Skovene i Københavns Len 10 Knæer, at levere til Hellig Tre Kongers Dag; af Ringsted Skove 10 Knæer, at levere 6 Dage efter Hellig tre Kongers Dag; af Roskilde Len 10 Knæer, at levere inden Hellig tre Kongers Aften; af Sorø Klosters Skove 10 Knæer, at levere inden 8 Dage efter Hellig tre Kongers Dag; af Antvorskov, Vingstrup, Korsør og Sæbygaards Skove 30 Knæer, at levere inden 10 Dage efter Hellig tre Kongers Dag; af Vordingborg, Jungshofvit, Lekkinge og Beldringe Skove 20 Knæer, at levere inden 8 Dage efter Hellig tre Kongers Dag; af Svenstrup Skove 5 Knæer, at levere inden 6 Dage efter Hellig tre Kongers Dag. Udt. i Sj. T. 21, 615 b.

— Miss. til Ernst Normand og Dr. Hans Reisener. Hr. Morten, Guds Ords Tjener i Skiørpinge, har berettet, at han kun har en meget ringe Underholdning og at Præsten i Fardrup vil resignere sit Kald mod en aarlig Genant. Da Fardrup og Skiørpinge Sogne ligge op til hinanden og siges at kunne betjenes af én Præst, der saa bedre kunde underholdes, skulle de undersøge dette og erklære sig derom til Kongen. Sj. T. 21, 615 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Fru Karen Sparre har klaget over, at nogle i Svendborg understaa sig til ved Nattetid at overfalde hende med ærerørige Pasqviller og Gvalt, skal han straks lade anstille Undersøgelse derom og lade dem tiltale og straffe, der have gjort sig skyldige i saadant. F. T. 3, 621.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om, at den lybske Mand, der i Sundet har lidt Skade i Isen, maa sælge det Lybskøl, han har indskibet, til dem, der ville købe det af ham. Udt. i Sj. T. 21, 616.

— (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz om, at Kongen selv til Foraaret vil bruge Gaarden Beldringe i hans Len og drive Avlen dertil, hvorefter han kan rette sig. Udt. i Sj. T. 21, 616.

— (Kronborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald. Han har indberettet, at nogle Møller i hans Len mangle Sten og andet og at Møllerne ikke ville kunne svare deres Landgilde og Rettighed efter Jordebogen, saafremt de ikke blive istandsatte og forsynede med det manglende. Det befales ham

i den Anledning at lade lægge Sten i Møllerne og iøvrigt lade disse istandsætte, saavidt som det plejer at ske med Kronens Møller. Ligeledes skal han istandsætte de Broer i Lenet, som ere brøstfældige, saafremt det da tilkommer Kronen at istandsætte dem. Endvidere skal han istandsætte Sunds Færge, hvis den plejer at istandsættes af Kronens Indkomst. Bekostningen ved disse Arbejder skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 113 b.

24. Dec. (Kronborg). Miss. til Sigvart Grubbe om at erklære sig udførligt om, hvorvidt en Fru Birgitte Marsvin tilhørende Gaard, kaldet Søegaard, i Selaager Sogn ligger saa belejligt for Kronen, at Kronen kan have nogen Fordel af at tilskifte sig den. Udt. i Sk. T. 4, 390.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Nogle Sandemænd i Nim Herred i hans Len [Stjærholm] have ansøgt om Forskaansel for Ægt og Arbejde, da Sandemænd andre Steder i Riget ellers ere fri derfor. Da Kongen imidlertid af en Supplikation fra de andre Bønder i Lenet har set, at det vil falde disse helt besværligt, hvis Sandemændene skulle fritages for Ægt og Arbejde, og det ogsaa skal være ret sjældent, at Sandemændene gøre noget Tov, skal Reinholt Heidenstrup, for at begge Parter kunne blive hjulpne, indtil videre ordne det saaledes med Sandemændenes Ægt og Arbejde, at disse, naar de gøre noget Tov, blive fritagne for Ægt og Arbejde en Maanedes Tid derefter, men ikke nyde videre Forskaansel. Saafremt Sandemændene i Hatting Herred ikke tidligere have faaet nogen Frihed for Ægt og Arbejde, men nu ansøge derom, skal han forholde sig paa samme Maade med dem, men hvis de allerede have faaet nogen Bevilling derpaa, skal han rette sig efter den. J. T. 7, 114.

— **(Frederiksborg).** Miss. til [Hr. Anders Bilde]¹. Som han af hosliggende Supplikats nærmere vil kunne se, har denne Brevviserske Boel Svendsdatter, Rasmus Sørrensens Enke, i Lyenby i Herritsvad Klosters Len klaget over, at hun efter sin Husbondes Død er bleven udvist af den Gaard, som hun

¹ Overskriften til Brevet mangler, men det er formentlig til Hr. Anders Bilde, der havde Herritsvad Kloster i Forlening.

og hendes Husbonde have boet i, og som de ikke uden stor Bekostning og Besværing have opbygget. Han skal undersøge denne Sag, erklære sig paa hendes Supplikation og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 390.

29. Dec. (Kronborg). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Kongen har bevilget Jørgen Danielsen, Borger i København, at han i Københavns Lens Skove maa faa en Bøg, der er tjenlig til en Køl, dog skal han i Stedet give saa meget andet Ved, som Bøgen kan være værd, hvorefter Christian Friis skal rette sig. Sj. T. 21, 616.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Saasnart de Kongen tilhørende Øksne, som han har staaende paa Ladegaardene i sit Len [Malmøhus], ere saaledes fodrede med Hø og Foder, som de bør være, skal han give dem Havre — andensteds plejer man at regne 1 Td. Havre paa hver Okse —, saa de kunne blive til Gavns fede og tjenlige til at slagtes til den ostindiske Rejse. Naar de ere helt fede, skal han straks lade Kongen det vide og indberette det til Kancelliet i København med Angivelse af, paa hvilket Sted i hans Len Øksnene bekvemmest kunne slagtes, saa Kongen kan sende en af sine Slagtere derhen. Sk. T. 4, 390 b.

— Miss. til Otte Brahe. Saasnart han har faaet dette Missive, skal han kalde en Skipper, ved Navn Klemend, der bor i Kolding, for sig og spørge ham, hvad det var for Gods, som han en Gang førte fra København til Kolding, og hvor dette Gods blev indført. Han skal gøre sig Flid for at faa noget bestemt at vide af Skipperen. Han skal give Skriverens¹ Moder, der endnu bor i Kolding og den Gang var med paa Skuden, Tilhold om skriftlig at levere fra sig, hvad hun har faaet efter ham, og hans efterladte Hustru skal ligesaa skriftlig meddele, hvad han har ført ind til hende i Boet. Han skal til Kancelliet indsende en udførlig skriftlig Erklæring om det, som han erfarer. Han skal give Skriverens Dreng Anders, der bor i Kolding, Ordre til straks at forføje sig herover og melde sig i Kancelliet. J. T. 7, 114 b.

---

¹ Efter Overskriften til Brevet den forrige Skriver paa Hammermøllen [Kristen Mortensen].

30. Dec. (Kronborg). Miss. til Ernst Normand. Anders Kock i Hiernebjerg¹ i Antvorskov Len, hvis Gaard han paa Kongens Vegne har erklæret for bygfældig, har anmodet om at maatte beholde Gaarden og berettet, at han har tilbudt Ernst Normand med sikre Forlovere at ville bringe den i lovlig Stand inden en bestemt Frist og derefter fæste den igen. Hvis han vil efterkomme dette Tilbud, skal Ernst Normand lade ham beholde Gaarden. Sj. T. 21, 616.

— Miss. til Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg. Da der i Limfjorden findes to Grunde, den ene kaldet Dynen, den anden Munkedrag, hvorved Sejladsen til og fra Købstæderne der oppe i Fjorden meget besværliggøres for de søfarende, skal han, for at saadan Ulejlighed for de søfarende kan blive forekommet, oppebære 1 Skill. i Told og Vejdepeng² af hver Skude, som sejler forbi disse Grunde baade op og ned, dog ikke af smaa Skuder, der ikke drage 8 Læster. For denne Told skal der sættes Stager med Ris paa ved hver Side af Dybet. for at den søfarende bedre kan vide at tage sig i Vare for Skade. J. T. 7, 114 b. Orig. (dat. 31. Dec.).

31. Dec. (—). Miss. til Peder Basse. Som han af hofølgende Supplikats vil kunne se, har Jomfru Elline Madsdatter berettet, at hendes Gods ikke kan forrente den Gæld, hun er i, og anmodet om Tilladelse til at sælge noget af Godset for dermed at betale Gælden. Da han efter Loven skal være hendes Værge, skal han snarest erklære sig til Kongen, om han mener at det kan være til Gavn for hende at sælge Godset. Sj. T. 21, 616 b.

— Miss. til Tagge Thott om i Vinter i sit Len [Sølvitsborg] at lade hugge 5000 Enebærstager, saa lange som muligt, til Humlestager og inden Vinterens Udgang lade dem føre ned til Havnene; til Foraaret, saasnart Vandet bliver aabent, skal han sende dem ind for Daulykke Slette med en Skude, som han selv skal fragte. Fragten skal blive godtgjort ham i Rente-riet. Sk. T. 4, 391 b.

— Miss. til samme om at være den Bødker, der blev sendt til Sølvitsborg Slot for i dets Skove at lade hugge en

¹ Jærnbjærg, Slagelse H.

² o: Sømærkepenge.

Hob Fadebaand og siden kløve og berede dem, behjælpelig med Førsel og Folk, saa han kan efterkomme Kongens Befaling. Tage Thott skal sende Baandene til København med Skuder, som han selv skal fragte. Fragten skal blive godtgjort ham i Renteriet. Udt. i Sk. T. 4, 391 b.

31. Dec. Kronborg). Miss. til Falk Lykke om i sit Len [Kristianopol] at lade hugge 100,000 Enebærstager og saa snart som muligt sende dem ind for Daulykke Slette. Han skal selv lade fragte Skuder dertil, og Fragten skal blive godtgjort ham i Renteriet. Udt. i Sk. T. 4, 392.

— Privilegier for Lemvig Købstad paa Handel i Byens Omegn og Ret til at paagribe Landkøbere og Forprangere. J. R. 7, 400¹. K. (Tr.: CCD. III. 711 ff.).

— (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Som Kongen erfarer, har han et Fæste i Sølagger i Malmøhus Len i Kronens Vildtbane. Da Kongen ikke ved rettere, end at han tidligere har begæret denne Gaard til Mageskifte af ham og at han ogsaa har erklæret at ville afstaa den til Kronen mod Vederlag, uden at man dog endnu er kommen til Ende dermed, skal han nu snarest erklære sig til Kongen om, hvad han begærer til Vederlag, og nævne noget, som kan fraskiftes fra Kronen, saa Kongen kan komme til Ende med den Sag, da Kronen ellers paa det ham tilhørende Fæste nær har alt Godset i 2 Sogne der omkring. Sk. T. 4, 391.

(Kbhvn.). Forordning om Tugt- og Børnehuset i København, hvorefter Christoffer Urne, Rentemester, skal lade forholde der. Sj. R. 17, 201. (Tr.: CCD. III. 713—22. KD. II. 655—62).

² Miss. til Palle Rosenkrantz og M. Hans Staffensen. Da Borgerskabet i Maribo har anholdt om at maatte nyde den Avl og Brug, som hidtil har ligget under Maribo Kloster, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Løjlighed at begive sig did og forhandle med Borgerskabet i Maribo om, hvad det i det højeste vil give deraf til Maribo Kloster, dog skal Borgerskabet desuden holde Kirken sammesteds i Stand,

¹ Udenfor er skrevet: Offe Høgs Skrift. mellem Breve af 27. Sept. og 10. Nov.

² Udateret, men indført

da den nu bruges alene af Borgerskabet og ikke mere af Klosteret, der er afskaffet, og da alle andre Købstæder her i Riget selv holde deres Kirker i Stand, ligesom det ogsaa selv skal lønne Præsten, der nu alene betjener Borgerne. Saafremt de blive enige med Borgerskabet om en Afgift af Avlen, skal Byen deraf først betale hvad der hidtil er svaret af Klosteret til Skolen og til Almisser til de fattige, hvorefter Resten af Afgiften aarlig af Borgerskabet skal leveres til Sorø Kloster. Sm. T. 6, 181.

1622.

1. Jan. (Kronborg). Miss til Sigvart Grubbe. Kongen har erfaret, at Fogderne paa to af Kronens Ladegaarde¹ i Lenet [Malmøhus], hvortil Kongen selv bruger Avlen, omgaas meget sælsomt med Fodringen, idet der paa Ladegaardene skal findes 41 Stykker Kvæg, der tilhøre Fogderne, men fodres med Kongens Foder, medens der ikke er opsat nær saa meget af Kongens eget Fæ, som Foderet kan taale. Han skal straks erklære sig, om Fogderne have hans Tilladelse til at opstalde deres Kvæg dér, og straks afskedige dem, da Kongen vil sende to andre derhen. Sk. T. 4, 393.

3. Jan. (—). Miss. til Sigvart Grubbe om at lægge 1 Gaard, kaldet Søgaard, og 1 Hus i Sølagger By og Sogn i Torne Herred i Malmøhus Len og 1 Hus ved Qvindevats Mølle, som Fru Birgitte Marsvin til Engeletofte har givet og tilskødet Kongen, ind under Malmøhus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 393 b.

— Aab. Brev om, at Borgemestre, Raadmænd og Borgere i Helsingør, der efter Kongens Befaling have ladet opmure Muren her neden om Stranden, maa [inden for den og tæt op til

---

¹ Lindholm og Børringe.

den lade opbygge nogle Saltboder til at have Salt og andre saadanne Varer i, dog maa Boderne ikke komme Gaderne til Forhindring, og de skulle bygges saaledes, at de i en Hast kunne afbrydes igen, hvis, hvad Gud forbyde, noget uformodentligt skulde komme paa. Sj. R. 17, 211. K.

3. Jan. (Kronborg). Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Marqvart Bilde og Jørgen Brahe. F. T. 3, 622, se 3. Febr. 1622.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen sender ham hermed en Fortingning, der er gjort med en, ved Navn Anders Glød, angaaende nogen Bygfældighed paa Dragsholm. Olluf Rosensparre skal lade Arbejdet udføre efter denne Fortingning og derfor give Anders Glød 91 Dlr., hver til 80 Sk. dansk. Han skal føre Tilsyn med Anders Glød, at Arbejdet bliver godt udført, og skaffe ham de nødvendige Materialier dertil, nemlig omtrent 12,000 Mursten, 15 Læster Kalk, som han skal lade hente i Mariager Fjord, 2 Tylter Bjælker, 10 Al. lange, 16 Tylter Deler og 6 Tylter Lægter. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 1¹.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard om at lade Oluf Rosenspare til Skarolt faa 15 Læster Kalk, naar denne sender Skuder efter dem, og indføre det i sit Regnskab. Udt. i J. T. 7, 116.

5. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Skiørpinge og Faardrup Sogne i Antvorskov Len, der hidtil have været betjente hver af sin Præst, herefter skulle være annekterede og betjenes af én Præst, da de ere saare ringe Sogne og ligge saa nær ved hinanden, at de godt kunne betjenes af én Præst. Dog skal den Præst, som nu faar Sognene, og ligesaa hans Eftermænd være forpligtede til at svare Sognepræsten i Skelskør og hans Efterfølgere den Rettighed, som Sognepræsten i Skelskør hidtil har haft af Faardrup Sogn. Sj. R. 17, 211. K.²

7. Jan. (—). Skøde til Mikkell Vibe, Borgemester i København, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Chri-

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Seefeldts Skrift.

² Tr: P. Friis Ed-

varsen, Underretn. om Schielschiør S. 536.

stianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne, fra Strandgade langs St. Anis Stræde til Kongens Gade. Sj. R. 17, 211. K. (Tr.: KD. II. 663 f.).

7. Jan. (Kbhvn.). Skøde til samme paa en Kronens Plads i Christianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne, langs Sophiæ Gade. Sj. R. 17, 212. (Tr.: KD. II. 664 f.).

— Aab. Brev om, at Kongen har sendt sin Skibskaptejn N. N. over til N for paa forskellige Steder at udtage Baadsfolk til Kongens Skibsflaade efter den ham medgivne Fortegnelse. Kongen befaler sine Embedsmænd, at de selv skulle begive sig til Lenene med Skibskaptejnen, og Borgemestre og Raad i Byerne, at de i disse skulle være ham behjælpelige, saa han kan blive befordret uden nogen Forsømmelse; de skulle paase, at der angives ham gode søfarende Folk, og at disse udskrives af ham og optegnes ved Navn. Ligeledes skulle de paase, at de udskrevne møde selv i København til førstkommende Paaske i det allerseneste, dog vil Kongen have dem forskaanet, der have egne Skibe eller Skibsparter og ellers ere bosatte Borgere, der drive deres borgerlige Næring eller Haandværk, ligesaa de Landboere og Bønder, der sidde for Gaarde og svare Kronen Rettighed deraf. Der maa ikke fra ét Skib udskrives mere end én, saafremt der ellers er andre at faa. Kongens Embedsmænd skulle paase, at de dem undergivne Borgemestre, Føgder og andre af Hensyn til deres egen Seglation og Brug ikke forstikke eller befri de Folk, som de selv agte at have Tjeneste af. — Fortegnelse, medgiven Envold Kruse, Skibskaptejn, om Udtagelse af Skibsfolk: I Ballumb Sogn Baadtsbøl 1, Vesterende 2, Østerende 1, Bundtye 1, i Emmerleuf Sogn 1, Harknag 1, Høigbiert 1, Rømme 1, Vestervig Len 3, Ager 2, Harboør 5, Søfderholm 2, Ribe 3, Fanø 2, Sønderhoug 1, Kolding 2, Strandhuus 2, Eld Herred 3, Sønderholm 1, Ringkøbing 1, Sønderside 4. — Ialt 40. — Fortegnelse, medgiven Stalder Kaas: I Fyen: Svendborg 2, Feøe 1, Assens 2, Bogense 1, Kerteminde 2, Middelfart 3, Nyborg 3. — Ialt 14. — I Jylland: Vejle 1, Randers 2, Hove Havn, Endelav og Skanderborg Len 4, Grenaa 1, Aalborg 4, Løgstør 2, Horsens 1, Halsbiert 2, Nibe 1, Hjørring 1, Ørumb Len 3, Thisted 1, Nykøbing 1, Aastrup Len 3, Sæby 1, Als Sogn 3, Aarhus 2, Mariager 1, Skagen 4, Horns Herred 2, Anholt 5,

Seigelstrup Len 2, Lemvig 2, Læsø 8, Æbeltoft 1. — Ialt 58. — Fortegnelse, medgiven Jørgen Vind: I Skaane, Halland og Blekinge: Ronneby 2, Hasseløe 1, Sølvitsborg 1, Ystad 2, Elleholm i Blekinge 2, Bokuld 1, Lykkeby 1, Størkøe 4, Randal Sogn 2, Skanør 2, Aarhus af dem, der blive bosiddende, 1, Sømmershavn 1, Trelleborg 1, Laholm 1, Tuorkou 4, Gryden 2, Falsterbo 2, Halmstad N¹, Varberg Len uden Byen 9, Galtebek 2, Falkenberg 1. — Ialt 42. — Fortegnelse, medgiven Peder Kiildsen: I Sjælland Samsø 8, Seerøe 2, Kallundborg 2, Holbæk 2, Præstø 1, Nykøbing i Aadts Herred 1, Næstved 2, Korsør 2, Skelskør 2, Vordingborg med Len 2. — Ialt 24. — Paa Møen, Laaland, Falster og Langeland: Nakskov 2, Langeland 7, Rudkøbing 2, Stubbekøbing 1, Nysted 1, Saksjøbing 1, Møen 3, Stege 1, Femø 1, Fæø 2, Askø 1. — Ialt 22. — Fortegnelse, medgiven Niels Hammer: I Norge i Bergenhushus Len: Bergen 12, Noerhaar Len 5, Sundhaar Len 10, Stavanger 3, Stavanger N¹, Leiggeranger Skibrede 1, Aske Skibrede 1, Hesbye Skibrede 1, Sædbye Skibrede 3, Himmelandts Skibrede 1, Stangelands Skibrede 1, Angelsnes Skibrede 2, Hetlands Skibrede 2, Skarre Skibrede 2. — Ialt 44. — Trondhjems By og Len 14. — Fortegnelse, medgiven Jens Munk: I Bradsbjerg Len Gierpen Sogn 2, Edanger 3, Sollum Herred 2, Bamble Sogn 4, Sannikkedals Anneks 4, Skien By 4. — Ialt 19. — I Liste Len: Spanger Sogn 3, Valde Sogn 2, Kausen Sogn 1, Ostad Sogn 2, Fædders Sogn 1, Nees Sogn 2, Mamsøe Sogn 2, Hitterøen 1. — Ialt 14. I Nedenis Len Sønderløf Sogn 3, Flouster Sogn 3, Dillingbou Sogn 2, Holds Sogn 2, Moulands Sogn 2, Eds Sogn 1, Tromme Sogn 2, Fierde Sogn 1, Høvøge Sogn 1, Birkenes Sogn 2. — Ialt 19. — I Mandals Len Oddernis Sogn 3, Tved Sogn 1, Søggene Sogn 2, Halsaa Sogn 1, Hollings Sogn 1, Lofvedals Sogn 1, Findlands Sogn 2, Norvigen 9, Oddevoldt 2, Søndervigen 11, Marstrand 6, Kongelf 2. — Ialt 41. — Tønsberg By 5, Tønsberg Len 8. — I Aggershus Len Opslo 8, Frederikstad 4. — Ialt 12. — I Vernø Klosters Len Røgge Sogn 4, Skibbiørg Sogn 2, Tonne Sogn 3, Bragenes Fogderi 6, Folloug Fogderi 4. — Ialt 19. Endvidere 5 fra andre Smaahavne i Aggershus Len, hvilke Statholderen eller hans Fuldmægtig skal udnævne. Sj. R. 17, 213.

¹ Plads ladt aaben til Tallet.

7. Jan. (Kbhvn.). Pasbreve, medgivne de Skibskaptejner, der skulle udtage Baadsmænd. Det befales Kongens Fogder og Embedsmænd at befordre dem paa det bedste og skaffe dem Befordring med Heste og Vogn og fri Færger over Færgestederne, saa de uden Forsømmelse kunne komme frem. Sj. R. 17, 217.

— Miss. til Mogens Pax om at lade Gærdet for Bogenes istandsætte, at Folerne kunne være forvarede deri, saa de ikke kunne komme ud eller andre komme ind til dem. Udt. i Sj. T. 22, 1.

— Miss. til Christoffer Pax om at udskifte de Bønder, der have Jord i Abramstrup Mark, og siden udlægge dem Fyldest derfor paa andre belejlige Steder. Sj. T. 22, 1 b¹.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om i sit Lens [Helsingborg] Skove at lade hugge saa mange Pæle, som behøves til at udpæle Engelsholms Aa med, og lade dem bringe dertil i Vinter, mens det er Føre. Udt. i Sk. T. 4, 393 b.

— Miss. til Tagge Thott og Gabriel Kruse om sammen med Kongens Ingeniør Abraham de la Hey, som Kongen har sendt til dem, at begive sig til en Aa, som efter Kongens Formening kaldes Lomme Aa og løber frem ved Borrebye, undersøge, om Aaen ikke med Sluser og ellers kunde føres saaledes, at Kongen ad den kunde lade føre Brændeved fra Skovene oppe i Landet ned til Stranden, og snarest muligt erklære sig herom til Kongen. Sk. T. 4, 393 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Da Kongen har erfaret, at Fogderne paa Lindholm og Byrring Ladegaarde have haft omtrent 40 Stykker af deres eget Kvæg staaende paa Ladegaardene, skal han lade dem tiltale og tilbørligt straffe derfor. Han skal lade taksere, hvor meget Hø og Halm der behøves til at fodre og stalde et Par Øksne, og med det første sende Taksten hid, for at Kongen kan vide, hvad Fæ der kan staldes paa Ladegaardene. Da Hagløse Ladegaard skal være meget forfalden, skal han lade den istandsætte med Fodstykker, Halm og Ler og lade de Stalde sammesteds, der hidtil have været brugte til Foler og Heste, indrette til Øksne, da Kongen

¹ Tr.: Annal. f. nord. Oldk. 1855 S. 130 f.

herefter kun vil have Øksne staldede paa denne Ladegaard. Sk. T. 4, 394.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at give Smedene i Helsingør Ordre til at lave Jærnbolter, 3 eller 4 Al. lange foruden Hovederne, efter de medfølgende to Skabeloner, 20 Skippd. i den Tykkelse som den største Skabelon og 30 Skippd. i den Tykkelse som den mindste Skabelon. Bartholomeus Hagensen, Skriver paa Hammermøllen, skal levere Smedene det Jærn, som de behøve dertil. De skulle paase, at Boltene blive rundede godt og med det første blive lavede og sendte til Skrивeren paa Bremerholm. Sj. T. 22, 2. K.

— Miss. til Dr. Madts Jensen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Christen Pedersen Væver, Sognepræst til Giersløf Kirke ved Nesbyholm, for kort Tid siden i København har brugt noget Gøgløri over en Ildsnød, som var optændt her, skal han lade Hr. Christen indstævne for det første Landemode, foreholde ham det og lade ham staa til Rette derfor. De Vidnesbyrd, som skulle bruges mod Hr. Christen i denne Sag, sendes ham. Den over Præsten afsagte Dom skal han indsende til Kancelliet. Sk. T. 4, 395.

— Miss. til Otte Marsvin om under sit Len [Kristianstad] at modtage det tiloversblevne Gladsaxe Gods, som Jacob Beck til Bosie, Embedsmand paa Arensburg, ikke har faaet til Mageskifte af Kronen, og indtil videre lade Landgilden deraf oppebære. Endvidere skal han af dem, som have fæstet Kronens Part af Korntienderne i Alboe Herred, oppebære den Afgift, som de skulle svare Kronen deraf, saa Kongen ingen Skade lider derved, og føre den til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 4, 395.

9. Jan. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Lekkinge Lens Skov i Vordingborg Len ligger nogle Bomstykker og noget Slagtømmer, som er hugget til Kongens Behov. Palle Rosenkrantz skal straks, medens det er Opholdsføre, lade dette Tømmer føre til det nærmeste og belejligste Ladested, hvor Kongen kan lade det hente af sine Skibe. Sj. T. 22, 2. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om straks, medens det er Opholdsføre, at lade 4 store Knæer og 1 stort Køltræ, der

ligge huggede paa Sorø Skove til Kongens Behov, føre til den nærmeste og belejligste Strandside, hvor Kongen kan lade dem hente af sine Skibe. Sj. T. 22, 3. K.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene over alt Riget. Kongen har med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkende anset det for godt at lade Rigens Ret [af 10. Dec. 1621] trykke og sender dem den hermed med Ordre til allevegne i deres Len at lade kundgøre, at det er Kongens Vilje og Befaling, at enhver skal rette sig efter den ved Udførelsen af sine Sager, og siden opbevare Rigens Ret ved Lenet sammen med de andre Forordninger. (I Brevene til de Lensmænd, der have Købstæder, tilføjes: Der sendes dem hermed to Forordninger, den ene om spansk og fransk Salt og Vin [af 10. Dec. 1621], den anden om Haandværkssvende og Drengene i Købstæderne [af 10. Dec. 1621], hvilke de skulle lade læse i de under deres Len liggende Købstæder). Sj. T. 22, 3. K. Orig. (t. Holger Rosenkrantz paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Rigens Ret og de to Forordninger om spansk og fransk Salt og Vin og om Haandværkssvende og Drengene i Købstæderne forkynde paa Landstingene og opbevare dem der. K. Udt. i Sj. T. 22, 3.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen sender ham hermed den paa Tryk udgaaede Rigens Ret med Ordre til at rette sig efter den, hjælpe enhver, der kræver det, til Rette efter dens Indhold og Artikler, og lade den læse i sit Len, saa enhver kan vide at rette sig efter den, naar han vil lade Sager udføre derefter. Ligeledes sendes ham til Forkyndelse i Lenets Købstæder og til Opbevaring ved Lenet to Forordninger, den ene om spansk og fransk Salt og Vin, den anden om Haandværkssvende og Drengene i Købstæderne. F. T. 3, 624.

— Miss. til Jens Clausen og Jørgen Clausen. Christoffer Mormand har berettet, at han og hans Søkende og Medarvinger ville holde Skifte efter deres afdøde Fader Erik Mormand og deres afdøde Moder Fru Anne Lindenov, men at deres Hovedgaard Esperød i Skaane, som er tilfaldet dem efter deres Forældre, ikke er takseret af gode Mænd. De skulle derfor ved første Lejlighed begive sig til Esperød, taksere den for det, som den med Billighed bør takseres for ved Søkendeskitte, og

give deres Taksation beskrevet under deres Hænder. Sk. T. 4, 395.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for Fru Madelene Lindenov og svare for hendes Gods paa Laaland og for hende selv, naar det gøres fornødent. Udt. i Sm. T. 6, 184.

— Ligelydende Miss. til Hans Lindenov om at svare for Fru Madelene Lindenov og hendes Gods i Nørrejylland. Udt. i Sm. T. 6, 184.

— Miss. til Henrik Lange til Oldagger og Jens Mogensen til Sindinggaard. Da nogle gode Mænd efter Kongens Befaling have tilkendt Claus Kaas til Øeland paa hans Hustrus¹ Vegne 7 Tdr. 1½ Aabo Skp. Korn i hans Hustrus Faders Hovedgaard Søgaard, skulle de, da Christen Prip ikke selv kan gøre Claus Kaas Fyldest for Kornet, begive sig til Christen Prips øvrige Gods, som denne bedre kan miste, og deraf udlægge Claus Kaas Fyldest for Kornet, saaledes som begge Parter kunne være tjent med, da Claus Kaas selv vil nøjes med Udlæg i andet Gods. J. T. 7, 116.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge, har begæret et Viborg Kapitel tilhørende Bol i Selde By og Sogn i Salling til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Vester Grønning i Grønning Sogn i Salling, skal Kapitlet snarest erklære sig, om Bolet for Bejleligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet, og indsende Erklæringen til Kapitlet. J. T. 7, 116.

— Miss. til Ifver Juel. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge, har begæret 2 Kronens Bol paa Sønderklitte i Husbye Sogn i Uldborg Herred i Bøfling Len til Mageskifte for noget af hans Gods i samme Len, skal Ifver Juel snarest erklære sig, om de 2 Bol for Bejleligheds Skyld og i andre Maader kunne mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 116 b.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge, har begæret noget Krongods i Skivehus Len, nemlig 1 Gaard i Selde By og Sogn, 3½ Gaard i Floutrup, 2

---

¹ Margrete Kristensdatter Prip.

Gaarde og 1 øde Gaard i Lendum og 1 Gaard og 1 Bol i Hinderup i Torum Sogn, til Mageskifte for noget af sit Gods i samme Len, skal Tyge Brahe snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds Skyld og i andre Maader kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 119 b.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da han anser det for gavnligt, at de Huse, der skulle opsættes paa Lundenis, blive ophuggede der paa Stedet, bifalder Kongen, at Tømmeret bliver fældet i Skoven og derefter ført til det Sted paa Lundenis, hvor Husene skulle staa, og at Husene siden op-hugges og forfærdiges der. J. T. 7, 116 b.

10. Jan. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn af Hr. Domianus¹, Sognepræst til Hersløf Sogn i Roskildegaaards Len, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig mod ham som mod de andre Skolebørn. Sj. T. 22, 4.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af M. Thomis Galskøt, Sognepræst til Hammer Sogn i Vendsyssel, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 4.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af en Præst i Sjælland² i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 4.

— Aab. Brev om, at David Hofman, der er beskikket til Landsdommer i Blekinge i Peder Andersens Sted, skal have 100 gamle Dir. i aarlig Løn af Sølvitsborg Slot, saalænge han er Landsdommer. Sk. R. 4, 224.

— Miss. til M. Niels Jørgensen. Christen Hansen, Borge-mester i Malmø, har berettet, at Jørgen Dyvad, der nu sidder fængslet paa Kallundborg Slot, har været ham noget skyldig og til Betaling deraf har solgt Landgilden af de Beneficier, som han havde i Lunde Kapitel, til ham, førend han blev fængslet. Da M. Niels har været Jørgen Dyvads Prokurator og paa hans Vegne oppebaaret Landgilden, skal han gøre Regnskab med Christen Hansen og, hvis der beror noget hos ham af Jørgen Dyvads Indkomst, lade Christen Hansen faa det. Sk. T. 4, 396.

— Miss. til Ifver Juel til Villestrup. Christen Høg til

¹ Damianus Albretsen. ² Der er ladet Plads aaben til Sognets Navn.

Tuodbølle har hidtil forestaaet Værgemaaliet for Jomfru Dorrete Prip. Da imidlertid nu baade hun selv og hendes Slægt og Venner have anmodet Kongen om at forordne hende en Væрге, befales det Ifver Juel at paatage sig Værgemaaliet for hende. J. T. 7, 119.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christen Høg til Tuodbølle. Da Kongen har forordnet Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, til herefter at forestaa Værgemaaliet for Jomfru Dorrete Prip, skal Christen Høg overlevere denne Værgemaaliet og gøre ham rigtig Rede for det, som han paa hendes Vegne har oppebaaret. J. T. 7, 117.

— Miss. til Ifver Friis og Mogens Kaas til Støfringgaard. Det er berettet Kongen, at deres afdøde Fader, Jørgen Friis til Krastrup, forhen Danmarks Riges Raad, skal have været i adskillige Løfter baade for den ene og for den anden, og at det er at frygte, at alle hans Arvinger ville komme til at lide meget stor Skade, hvis der ikke i Tide bliver gjort noget derved. Da de i Sagen interesserede Arvinger bo vidt fra hinanden og dels ere forhindrede i Kongens daglige Tjeneste, dels opholde sig udenfor Riget, saa de ikke, selv om de gerne vilde, kunne kræve paa, at der i Tide bliver gjort noget for at forekomme større Skade, skulle Ifver Friis og Mogens Kaas straks tage de Skadesløsbreve til sig, som maatte findes efter Jørgen Friis, og som de, hvem han har lovet for, have udgivet til ham, og efter disse Breves Indhold indkræve, om fornødent ved Retten, hans Haand og Segl hos dem, der ere eller kunne befrygtes at blive usikre. Saafremt det maatte vise sig, at hans Haand og Segl udestaar for nogen, uden at der findes Skadesløsbreve derpaa, skulle de dog kræve, at hans Haand og Segl bliver indfriet af Hovedmændene. De skulle tage Jørgen Friis's Haand og Segl fra de saaledes indløste Breve og igen tilstille Hovedmændene deres Skadesløsbreve. Deres Bekostninger hermed skulle erstattes dem af samtlige Medarvinger, hver for sin Del. De maa ikke vise nogen Forsømmelse hermed, saafremt de ikke selv ville staa deres Medarvinger til Rette. J. T. 7, 117 b.

— Miss. til Ifver Lykke Christophersen og Verner Parsberg om straks efter Modtagelsen af dette Brev at aabne de Brevkister og Skrin, afdøde Jørgen Friis til Krastrup tilhø-

rende, som maatte findes i Viborg, i Nærværelse af en eller flere af Arvingerne, og tilstille disse de Skadesløsbreve, som maatte findes deriblandt, og de Ejendomsbreve, som nogen af dem maatte være berettiget til, dog skulle Arvingerne give nøjagtig Reversal derfor, hvilken skal indlægges i Brevskrinene, hvorefter de igen skulle forsegle disse. J. T. 7, 120.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Da Mogens Kaas til Liøngholm hur begæret noget Krongods i Claus Daas Len [Vestervig], saaledes som hosfølgende Fortegnelse nærmere viser, til Mageskifte, skal Claus Daa snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. — Fortegnelse paa det Gods, som Mogens Kaas begærer til Mageskifte: 1 Gaard, kaldet Madsted, vesten Aaen i Hvidberg Sogn i Hassing Herred i Thye og et øde Møllested ved Hvidberg Aa. J. T. 7, 120. J. T. 7, 117¹.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen til Thiim, Embedsmand paa Hald Slot, og Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland. Da Fru Anne Kaas til Tarupgaard, Preben Bilds Enke, har begæret 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Foelsbye², 1 Gaard i Skallumstrup, Skallumstrup Mølle og 1 Gadehus sammesteds i Finds Herred til Mageskifte af Kronen for 1 Gaard i Stistrup og Stistrup Mølle i Foelum Sogn i Gislum Herred, 2 Gaarde i Friisdal i Valsgaards Sogn i Hedensted Herred og, hvis det ikke forslaar, yderligere 1 Gaard i Legens³ i Gislum Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 118. K.

11. Jan. (—). Miss. til Mogens Kaas og Hans Dyre. Det er berettet Kongen, at der under det aalborgske Kompagni Knægte forefalder adskillig Urigtighed med Geværerne, fordi en Kaptejn, ved Navn Adrian, er bortrømt og en anden er bleven rettet paa Grund af begaaede Forseelser og der af den Grund ikke er blevet gjort Regnskab for Kompagniets Geværer. Da saadan Urigtighed maaske ogsaa kan findes ved de

¹ Paa dette sidste Sted nævnes det øde Møllested ikke. ² Fejlskrift for: Kvolsbye. ³ Lovns, Gislum H.

andre Kompagnier, tilmed da den sidste Krigsordinans foraar-sager Forandring under Kompagnierne, skulle de med det første til Kancelliet lade indlevere en rigtig Fortegnelse over hvert Kompagnis Geværer og deri lade indføre, hvormeget hvert Kompagni ved den sidste Forandring er blevet enten forstærket eller forringet i Mandtal, hvor mange og hvilke Geværer der mangler ved hvert Kompagni og hvor det, som er forrykket, er kommet hen. J. T. 7, 120 b. K.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse og Palle Rosenkrantz. Jens Tomissen, Borger i Malmø, og Anne Just Holtvigs, Borgerske sammesteds, have berettet, at de ere komne i Trætte med Borgemestre og Raad i Malmø i Anledning af en Gæsteretsdom, som Borgemestre og Raad have dømt til Skade for dem, hvilken Dom de have indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag, hvilket dog blev spildt for dem, fordi de ikke havde stævnet saa lovligt, som de burde. Da de nu paany ville opkræve og forhøre Vidnesbyrd i Sagen og Borgemestre og Raad ere vildige i denne, skulle Gabriel Kruse og Palle Rosenkrantz begive sig til Malmø, forhøre de Vidnesbyrd, som de to ovennævnte Personer ville føre, under Ed, dog saaledes at der i Forvejen gives Borgemestre og Raad og andre interesserede lovligt Varsel, og siden give deres Forretning beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 396.

15. Jan. (—). Aab. Brev om, at M. Claus Christoffersen, der har faaet Befaling til at skrive og i Trykken forfatte de danske Historier, maa have Eneret paa i de følgende 20 Aar her i København at trykke Synopsis historiarum Danicarum ab initio mundi ad nostra tempora, den store danske Krønike og hvad andet, som han nu har under Hænder eller herefter faar Ordre til at forfatte, saa ingen i den Tid mod hans Vilje maa lade disse Bøger eller Dele deraf eftertrykke eller lade dem indføre her i Riget, hvis de ere trykte andensteds. Gøre nogle det, skulle alle de Eksemplarer, de findes i Besiddelse af, være forbrudte, den ene Halvdel til Kongen og den anden til M. Claus Christoffersen. Sj. R. 17, 217 b. K.

16. Jan. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. For kort Tid siden¹

¹ 7. Jan. 1622.

har han faaet Ordre til i Helsingborg Skove at lade hugge nogle Pæle til at udpæle Engelholms Aa med. Det befales ham nu endvidere at skaffe denne Kongens Tømmermand saa meget Tømmer og saa mange Planker, som han behøver til at opbygge og forfærdige Engelholms Bro med, i Helsingborg Lens Skove. Sk. T. 4, 397.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Claus Gagge om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Bildt, medens Skiftet efter hendes afdøde Fader Knud Bildt staar paa, og paase, at der vederfares hende Ret og Billighed. Sk. T. 4, 397 b.

— (**Beldringe**). Miss. til Sigvart Grubbe om snarest, medens det er Føre, at lade alt det Skibstømmer, som er i de Træer, der bleve omhuggede til det Steggærde ved København, føre ned til Stranden. Udt. i Sk. T. 4, 397 b.

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne om at lade de Bønder, der have fæstet Kronens Gaard Høgstrup, faa saa meget Bygningstømmer i Kronens Skove sammesteds, som de behøve til at opbygge og istandsætte deres Gaarde med. Kongen bevilger, at Bønderne maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af de Gaarde, som de saaledes opbygge, og for det første Aars Landgilde. Han skal sælge det Inventarium, som fandtes paa Høgstrup, saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 22, 4. K.

23. Jan. (Vordingborg). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bestemt at ville forbedre Beldringes Avl, skal han udvise Bønderne i Beldringe By af deres Gaarde og lægge deres Jord og Mark under Beldringegaards Avl. Siden skal han hjælpe de udviste Bønder til andre Gaarde i Lenet, naar der bliver saadanne ledige, og lade dem være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde et Aars Tid. Han skal lade al Marken dele i 3 lige store Marker og sætte Steggærder om dem. Omkring Kohaven skal han sætte et godt Tornegærde eller ogsaa Steg. Han skal lade Vejrmøllen og Vandmøllen paa Beldringe Fang ødelægge tilligemed den ene Fiske-dam ude ved Abildhaven. Den lille Dam, som Kvæget vandes af, skal han lade rydde. Sj. T. 22, 5. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om med det første at erklære sig om, hvor meget Præstens Tiende af Beldringe By aarlig kan beløbe sig til og hvor meget Kommunitetet i

København aarlig kan have af samme Bys Tiende. Han skal optegne de Bønder i sit Len og de Byer i Trøggevelde Len, der bekvemt kunne lægges til Beldringegaard for bedre at kunne drive Avlen dertil, og indsende Fortegnelsen med sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 22, 7. K.

23. Jan. (Vordingborg). Miss. til Palle Rosenkrantz om paa Lekkingegaard at lade de gamle Eller og Hesler afhugge, som findes i det Kobbel, hvori Hopperne gaa, og lade det gamle Stenhus sammesteds inddele med Skillerum indeni efter det herhos følgende Afrids. I Jungshofvit Hestehave skal han lade alle Ellerne hugge af og opbevare Veddet deraf paa Jungshofvit Slot, indtil det med Skib kan føres til Københavns Slot. Naar man kan komme i Jorden for Frost, skal han lade Stubbene rydde bort og lade kaste Grøfter, hvor der er sid Jord, for at Vandet kan have sit Afløb. Han skal lade Vinduerne paa Jungshofvit Slot forsyne med Vindueskarme og ved første Lejlighed lade det Udskud, som staar paa Held, skelne, hvis det ikke er gjort. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 6. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lade de gamle Eller og Hesler, som findes i Koblet omkring Antvorskov Skov, afhugge. K. Udt. i Sj. T. 22, 7.

— Miss. til de fleste Lensmænd i Danmark. Da Kongen har Brug for et Antal Pligtsfolk til Byggeriet paa Frederiksborg Slot, skulle de i deres Len lade udskrive N unge og stærke Pligtskarle, dog saadanne, som ikke tidligere have været udskrevne til Kongens Arbejde, og uden Forsømmelse sende dem til Frederiksborg til 1. Marts. De skulle samtidig sende Johan Bøgvad, Bygningsskriver paa Frederiksborg, en Fortegnelse over de udskrevnes Navne med Oplysning om, hvor de ere fødte. — Christianstad Len 4 Pligtskarle; Vordingborg, Antvorskov, Kallundborg, København, Kolding, Skanderborg, Ribe, Randers, Aalborg, Silkeborg, Skivehus, Malmø, Helsingborg, Varberg og Sølvitsborg Len hver 3 Pligtskarle; Dragsholm, Kronborg, Frederiksborg, Nyborg, Dalum, Odense, Rugaard, Hindsgafvel, Hagenskof, Ørum, Vestervig, Lundenæs, Segelstrup, Børlom Kloster, Mariager, Bøfling, Duholms Kloster, Landskrone, Laugholm og Halmstad Len hver 2 Pligtskarle; Trøggevelde, Roskilde, Ringsted og Svenstrup Len hver 1 Pligtskarl. — Ialt 93

Pligtskarle. Sj. T. 22, 5. K. Orig. (t. Holger Rosenkrantz paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Gabriel Kruse. De have indberettet, at Vejen ved Helsingborg gennem Veilevad, der skal være den rette Alfarvej fra Halland, Skaane, Blekinge og Sverrig, baade ved Vinter- og Sommertid skal være meget vanskelig at komme igennem, hvorfor de have anmodet om, at alle Bønder i de 4 Herreder i Helsingborg Len maa faa Tilhold om at istandsætte Vejen med en Bulbro med Jord og Sand paa henved 8 Alens Bredde langs igennem Vadet. De skulle derfor straks begive sig til Helsingborg Len, nøje undersøge, om alle Bønder i de 4 Herreder behøves til Vejens Istandsættelse, og give det beskrevet under deres Haand. Sk. T. 4, 397 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bryggekedelen paa Helsingborg Slot for største Delen er forslidt og næsten ubrugelig, bifalder han, at Hr. Anders Bilde lader lave en ny Kedel af den gamle og af det gamle Inventarium lader udtage saa meget Kobber, som foruden den gamle Kedel behøves til den ny. Sk. T. 4, 398.

24. Jan. (—). Mageskifte mellem Knud Urne til Aasmark, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, og Kronen angaaende to ved Tugthuset i København liggende Jorder. Sj. R. 17, 218. K. (Tr.: KD. II. 665 f.).

25. Jan. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har erfaret, at den Pram ved Karup under Aasen er sunken og helt forraadnet, saa det er nødvendigt at lade bygge en ny, befales det ham at lade en ny Pram lave, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover, dog skal den bygges med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal paase, at Bønderne, ligesom tidligere, fremdeles svare den Rettighed, som de aarlig skulle yde til Kronen for Prammens Vedligeholdelse. Sk. T. 4, 398 b.

— Miss. til Ifver Juel til Villestrup. Saaledes som han af den hosfølgende Supplikation nærmere kan erfare, har denne Brevviser, Christen Frederiksen, højligen beklaget sig over sin Stiffader Peder Pedersen Skriver, Borgemester i Ringkøbing, i Anledning af en Bondegaard, kaldet Sønderbygaard, i Bøfling Len, som er tilfalden ham i Arv efter hans af-

døde Moder. Ifver Juel skal med Flid lade undersøge, hvorledes det forholder sig med Christen Frederiksens Angivelse og siden hjælpe ham, saa vidt lovligt og billigt kan være, mod Peder Pedersen, saa der ikke vederfares ham andet end hvad Ret er. J. T. 7, 121.

26. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Hans N som Mestersvend over Kongens Mønt paa de Steder, hvor Kongen giver ham Ordre til at lade sig bruge. Han maa kun mønte for Kongen og kun det, som Kongen selv leverer ham. Hverken han selv eller nogen af de Svende eller Tjenere, som han bruger til at slaa Mønt paa Værkstedet, maa blive Natten over i Mønthuset. Han maa ingen Svende eller Tjenere antage eller kassere eller fastsætte Besolding for dem, men skal aldeles rette sig efter de Ordre, som Kongen giver ham angaaende Mønten. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 400 Sletdaler i aarlig Løn, at betale ham af Rentemestrene. Sj. R. 17, 220. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. I Februar Maaned¹ forrige Aar have de faaet Ordre til af Kirkeværgerne i deres Len at indkræve Fjerdeparten af Kirkernes Forraad, hvilken Part skulde anvendes til Christianstads Kirkes Bygning. Da der til denne Kirkes Bygning endnu vil medgaa en hel Hob Penge, skulle de foruden den Fjerdepart, som de have faaet Ordre til at fremsende, yderligere oppebære Tredjeparten af Kirkernes tilbageværende Forraad af Kirkeværgerne for enhver Kirke i deres Len og sende Pengene til Rentekammeret til førstkommende Paaske. Hvis den paabudte Fjerdepart eller noget af den endnu ikke er fremsendt, skulle de med det allerførste fremsende det resterende til Rentekammeret. — Hr. Christen Friis [Kbhvns Len], Key Rantzau [Kallundborg Len], Knud Urne [Tryggevælde Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Peder Basse [Møen], Alexander Raab [Holbæk Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Mogens Pax [Roskildegaaards Len], Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len], Axel Urne [Ringsted Kloster], M. Hans Staffensen [Sorø Kloster]. Sj. T. 22, 8. K.

— Miss. til Friderik Retz [Svendstrup Len] og Fru Karen

¹ 21. Febr. 1621.

Rostrup [Solte Len]. I Februar Maaned forrige Aar fik Lensmændene i Sjælland Ordre til af Kirkeværgerne at indkræve Fjerdeparten af Kirkernes Forraad i deres Len til Christianstads Kirkes Bygning. Da de ved den Lejlighed intet Brev fik, befales det dem nu først at opkræve Fjerdeparten af Kirkernes Forraad i deres Len af Kirkeværgerne og derefter yderligere Tredjedelen af Kirkernes resterende Forraad og indsende begge Dele til Rentekammeret til førstkommende Paaske. Sj. T. 22, 8. K.

26. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott og Gabriel Kruse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Helsingborg Slot findes adskilligt Inventarium, som for største Delen er meget gammelt og ganske ubrugeligt, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Helsingborg Slot, gennemse alt det Inventarium, som findes paa Slottet, straks kassere og lade udføre alt det, som findes at være ubrugeligt, og paany opskrive det, som findes at være brugeligt. De skulle give Hr. Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, deres Forretning beskrevet under deres Hænder. Sk. T. 4, 396 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Margrette Normand, medens Skiftet efter hendes afdøde Moder, Fru Maren Lykke til Skoufsgaard, staar paa, og siden overlevere hendes Lod og Værgemaal for hende til hendes Broder Christen Normand. Udt. i F. T. 3, 625.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om uden nogen Forsømmelse at lade den Salpeterlade bygge i hans Len [Odensegaard], som han tidligere har faaet Brev om. Udt. i F. T. 3, 625.

— Ligelydende Miss. til Marqvart Bilde [Rugaard Len]. Udt. i F. T. 3, 625.

— (**Antvorskov**). Miss. til Palle Rosenkrantz om med saa ringe Bekostning som muligt at lade opføre en ny Stald paa Beldringegaard til Kongens Heste og lade Laden sammesteds reparere indvendig med det nødvendige Tømmerværk. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 7. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Key Rantzau [Kallundborg Len], Mogens Pax [Roskildegaaards Len] og Ernst Normand [Antvorskov Len] om hver at købe 10 Bistokke i deres Len, dog ikke mere end 2 Stokke hos en enkelt

Mand, og sende dem velforvaret til Frederiksborg (i Brevene til Key Rantzau og Ernst Normand: til København), naar det bliver Tøvejr. Bekostningen skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 22, 7. K.

27. Jan. (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skovene i Antvorskov Len forhugges meget, maa han herefter, for at Skovene kunne blive noget fredede ved sparsommelig Anvendelse af Ildebrændsel, ikke lade de Bønder, der sædvanligvis have plejet at faa Ved i Kronens Skove i Lenet, faa mere end 4 Læs for hvert Lam og 4 Læs for hver Td. Havre. Sj. T. 22, 9. K.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup om at sende den Ladegaardsfoged, ved Navn Rasmus N, paa Bygholm, som ogsaa i Ernst Normands Tid har tjent sammesteds som Ladegaardsfoged, over til København i Kongens Tjeneste. K. Udt. i J. T. 7, 120.

28. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Christoffer Arnoldsøn, Sognepræst i Marede Sogn, der har klaget over, at han bor saa langt fra Antvorskov Skove, at han ikke uden stort Besvær kan faa sin Ildebrændsel af disse Skove, bevilger, at han indtil videre og for Betaling maa faa den Ildebrændsel, som han hidtil har faaet, af Solte Skove, dog skal han yde de Lam og den Havre, som han hidtil har givet for Veddet, paa Antvorskov Slot. Sj. R. 17, 220 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen, der for nogen Tid siden¹ har bevilget, at Fardrup² Sogn maatte annekteres til Skiørring Sogn, har nu bevilget, at Hr. Peder Hansen, forhen Guds Ords Tjener i Fardrup Sogn, paa Grund af sin Alderdom og Skrøbelighed maa beholde Fardrup Præstegaard, saalænge han lever, mod aarlig at betale Hr. Morten i Skiørring en bestemt Genant af Gaarden. Ernst Normand skal forhandle mellem de to Præster, saa de begge blive tilfredse. Saa snart Hr. Peder Hansen dør, skal Hr. Morten i Skiørring eller hans Eftermand have Fardrup Præstegaard, medens Skiørring Præstegaard saa skal lægges under Antvorskov Len for den Landgilde, som tidligere er svaret deraf. Sj. T. 22, 9. K.

¹ 5. Jan. 1622.

² Faardrup, V. Flakkebjerg H.

28. Jan. (Ringsted Kloster). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Kongen har bragt i Erfaring, at Claus Bang, Borger i Odense, skal have fortalt, at han af en af Kongens Enspændere har hørt noget om en usædvanlig stor Told, som skulde lægges paa Øksnene, og at Korn ikke maatte udføres. De skulle give Claus Bang Ordre til at udlægge denne Enspænder, og de skulle, hvis det viser sig, at Claus Bang selv har opfundet denne Fabel, lade ham tiltale og straffe tilbørligt derfor. F. T. 3, 625.

30. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Friderik Retz og Palli Rosenkrantz. Da Kiuse Len, som tidligere har ligget til Maribo Kloster, ligger belejligt for Antvorskov Slot, og Vallensved ligger i Sognet ved Kiuse Gods og ikke for Fællesskoves og anden Lejligheds Skyld kan skilles derfra, medmindre det skal forringes meget derved, og da en Gaard i Dalbye, der ogsaa er af Maribo Klosters Gods, ligeledes ligger belejligt for Antvorskov, har Kongen bestemt at lægge alt dette Gods under Antvorskov Slot og lade Sorø Kloster faa Udlæg derfor i godt og velbelejligt Gods i Ringsted, Holbæk, Vordingborg og Antvorskov Len, som er i Grandløse¹, Burup², Sandby, Toslund, Mierløse, Tjørntved, Veed, Brendstrup³, Atterupnørre, Markisløf, Svennings⁴, Bringstrup, Borup, Blanksløf, Ugledige, Mussebølle og videre, eftersom Ernst Normand til Palsgaard, Embedsmand paa Antvorskov Slot, nærmere angiver dem. De skulle derfor ved første Lejlighed besigte baade det Gods, som skal lægges under Antvorskov Slot, og det Gods, som skal udlægges derfor, ligne og lægge Godset og indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 22, 10. K.

— Miss. til Axel Urne. Peder Suur, Borger i Slagelse, har berettet, at hans afdøde Broder Niels Suur med sin Hustrus Samtykke har skænket 1000 Dlr. tillige med noget Jordegods til de fattige husarme i Slagelse, hvorpaa han ogsaa har erhvervet Kongens Konfirmation. Da de 1000 Dlr. ikke ere udlagte af Fællesboet i Niels Suurs levende Live og Peder Suur som sin Broders nærmeste Arving ikke har samtykket i Fun-

¹ K. har: Qvanløse. ² Borup, Merløse H. ³ Brandstrup, samme H. ⁴ Svinninge, Tudse H.

datsen, hvorfor han heller ikke anser sig for forpligtet til at udlægge nogen Part af Pengene, skal Axel Urne med det første afsige en endelig Dom om, hvorvidt Peder Suur skal udrede en Part af de 1000 Dlr. eller hans Broders Enke skal udrede hele Summen, saa de en Gang kunne komme til Ende med den Sag og der kan vederfares begge Parter hvad Lov og Ret er. Sj. T. 22, 11. K.

3. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Hans Pogwisch til Dambsboes Kreditorer. Da det er bestemt, at de alle sammen skulle give Møde i Odense den 1. April for at tage deres Betaling i Hans Pogwisch's Gods i Forhold til deres Tilgodehavende, og der er forordnet nogle Raader og gode Mænd til at paase, at alt gaar ligeligt og ret til, paabydes det dem alle enten selv at møde i Odense eller sende deres Fuldmægtige og ikke begive sig derfra, førend de ere blevne indbyrdes forligte, saaledes at hverken de selv eller deres Konsorter lide nogen Skade. De skulle medtage alle de indløste Hovedbreve og rigtige Fortegnelser over al Skade, Interesse og Omkostning, som de have haft for ham. Dog vil Kongen, at hans Stævning og Rigens Ret, som før dette Brev var saa vidt fremmet, at den ikke bør udsættes („optages“), uhindret skal have sin lovlige Gænge. F. T. 3, 628.

— Miss. til Hans Pogwisch. Da alle hans Kreditorer ere forskrevne til at møde i Odense 1. April for at tage Betaling i hans Jordegods, eftersom enhver kan bevise at have at kræve efter hans udgivne Breve, paabydes det ham strængelig, for at de alle kunne blive skilte ad og enhver faa den ham tilkommende Del af sit Tilgodehavende, for saa vidt Godset kan strække til, at give Møde til ovennævnte Tid, medtagende en rigtig, klar og uforfalsket Jordebog over alt hans Gods, det være sig Arvegods, Købegods, Pantegods eller Købstadgods, med en rigtig Fortegnelse over al hans vitterlige Gæld og alle Kvittanser, hvorved Rigtigheden af hans Gæld kan bekræftes, og levere Kongens Raader og gode Mænd, der ere forordnede til at skulle være til Stede, nævnte Jordebog, Fortegnelse og Kvittanser, for at baade Gæld og Gods kan blive ligelig skilt. F. T. 3, 627.

3. Febr.¹ (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Marqvart Bilde og Jørgen Brahe. Alle Kreditorer hos Hans Pogwisch til Damsboe, Embedsmand paa Hindsgaufvel, ere forskrevne til at møde i Odense førstkommende 1. April, hvor Hans Pogwisch skal være forpligtet til at levere dem en rigtig Jordebog over alt hans Gods med en Fortegnelse over al den vitterlige Gæld, han har været bortskyldig, og Kvittanser, hvorved det sandfærdig kan bekræftes, at hans Gæld er rigtig, saa enhver Kreditor af hans Gods kan faa saa meget, som han efter Brev og Bevis kan fordre, saavidt Godset kan strække til. Da Kongen kan tænke, at Hans Pogwisch og hans Kreditorer ikke selv kunne blive enige, medmindre Kongen forordner nogle gode Mænd til at mægle mellem dem, dele Jordegodset mellem Kreditorerne og have Tilsyn med, at det gaar ligeligt og ret til, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at møde til samme Tid i Odense, skifte og dele Gælden og Godset mellem Parterne og forhandle saaledes mellem dem, at de en Gang for alle kunne blive adskilte og enhver kan vederfares hvad billigt og ret er. De skulle give deres Forretning beskrevet fra sig. Dog forbeholder Kongen sig, at hans Stævning og Rigens Ret, der før dette Brevs Datum er saa vidt fremmet, at den ikke med Rette bør udsættes, uhindret skal have sin lovlige Gænge. F. T. 3, 622.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da der ved første Lejlighed skal holdes et Møde angaaende nogen Gæld, som det er tilfaldet Hans Pogwisch's Børn at betale efter deres afdøde Moder², og Hans Pogwisch's Broder, Otto Pogwisch, der er Forlover for Gælden, vil gøre Udlæg for den for at forekomme videre Skade, skal Jacob Ulfeldt rette sig efter at møde ved dette Møde, paa tage sig Værgemaalet for Børnene under Forhandlingerne og paase, at Hans Pogwisch's Børn ikke komme til kort. F. T. 3, 626. Orig.

4. Febr. (—). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har

¹ Dette Brev er i F. T. dateret: 3. Jan. Kbhvn., hvilket dog sikkert er en Fejlskrift, da de andre Breve om samme Sag ere daterede: 3. Febr. Den 3. Jan. opholdt Kongen sig ogsaa paa Kronborg.

² Karen Lavridsdatter Brockenhuus.

bragt i Erfaring, at afdøde Caspar Miltwitz, forhen Hopmand paa Kronborg, før sin Død har udgivet et Brev paa en Sum Penge til de fattige, hvilket Gavebrev skal bero hos Christoffer Basse, saaledes som denne nærmere kan se af den her hosføjede Supplikation. Det befales ham med det første at lade dette Gavebrev fremlægge og give Borgemestre og Raad i Helsingør Tilhold om at dømme derpaa, saa vidt de kunne. Sj. T. 22, 13. K.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Friderik Retz om i afdøde Knud Urne til Aasmarks Sted sammen med Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg, straks at besigte noget Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af Vor Frue Kirke i København, og hvorfor Kongen igen vil udlægge Kirken Fyldest af Høgstrups Gods. Sj. T. 22, 13. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Fru Margrette Grubbe om at lade de Bønder, der have fæstet Kronens Gaard Høgstrup, faa nødtørftigt Bygningstømmer til at opbygge Gaarden med. De maa være fri for Ægt og Arbejde af den Gaard, som de opbygge, og for det første Aars Landgilde. Hun skal sælge det Inventarium, som fandtes paa Høgstrup, saa dyrt som muligt og føre de derfor indkomne Penge til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 22, 12. K.

— Miss. til samme angaaende Oppebørsel af endnu en Tredjedel af Kirkernes Forraad i hendes Len [Tryggevælde] til Christianstads Kirkes Bygning [ligelydende med Brevet af 26. Jan. 1622]. Sj. T. 22, 12. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om straks at sende 300 Tdr. Havre til Kronborg, medens Isen bærer. Udt. i Sk. T. 4, 399.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om at sende 300 Tdr. Havre til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 399.

5. Febr. (—). Miss. til Mogens Pax om at lade de 4 Drengene, som for kort Tid siden blev sendte herfra til Roskilde med nogle af Kongens Foler, sende vel forvarede til København til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, hvor de nærmere skulle faa Kongens Vilje at vide, og siden antage fire andre Drengene i deres Sted. Sj. T. 22, 14. K.

5. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om Stadfæstelse paa en af Lensmanden, Bispem og Borgemeſter og Raad i Ribe gjort Anordning om Brug af Vin i Riberhus Len. J. R. 7, 407. (Tr.: CCD. IV. 1.).

6. Febr. (Frederiksborg). Miſſ. til Tagge Thott Ottesen om i ſit Len [Sølvitsborg] at lade hugge 100,000 Enebærſtager og ſiden lade dem føre ned til to bekvemme Havne, hvor de ſkulle være til Stede til Foraaret, naar Kongens Moder Fru Sophia ſender Bud efter dem. Han ſkal i god Tid meddele Kongens Moders Befalingsmand paa Nykøbing Slot, paa hvilke Steder Enebærſtagerne ere at finde. Sk. T. 4, 399. Udt. i Sk. T. 4, 403 b.

— Miſſ. til Fru Madelene Lindenov om med det allerførſte og uden lang Forhaling at levere Laurits Grubbe Værgemaalet for afdøde Erik Mormands Børn, for hvilke hendes afdøde Huſbonde Eiller Kruckov har været Værg. Udt. i Sm. T. 6, 184.

7. Febr. (Kbhvn.). Miſſ. til Axel Rosenkrantz. Kongen har for nogen Tid ſiden efter Begæring af Hendrik Koppe, Borger i Arnem, ladet en Sum Penge arreſtere hos ham, hvilke han ſkyldte til Biørn Mormand, men nu har Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, berettiget, at Biørn Mormand efter ſit udgivne Brev ogsaa ſtaar i Gæld til ham, og at han paa Grund af bemeldte Arreſt ikke kan komme til ſine Penge, hvortil han dog mener at være berettiget, da han har den Obligation i Hænde, ſom Axel Rosenkrantz har udgivet til Biørn Mormand, og Hendrik Koppe allerede tidligere har faaet en Del af ſin Betaling. Kongen vil derfor ikke med ſin Arreſt udelukke Gunde Lange fra hans Ret, men hvad rigtigt Tilgodehavende baade han og Hendrik Koppe kunne have at kræve efter lovlig Proces og Rettergang, ſkal følge dem. Sk. T. 4, 399.

9. Febr. (Helsingborg). Miſſ. til Hr. Christian Friis, Kansler, om at ſende Terkild Jørgenſen, Tømmermand, der har hugget Træværket til Engelholms Bro, herover med det allerførſte for ſtraks at forfærdige nævnte Bro. Sj. T. 22, 14. K. Orig.

— Miſſ. til Hr. Anders Bilde om at ſkaffe Lademager Niels Holtz den Hjælp, ſom han behøver til Hugning af

Tømmer til Skibslader og Feltlader, og en Savskærer til at skære Tømmeret efter Lademagerens Anvisning. Udt. i Sk. T. 4, 399 b.

10. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jomfru Else Glambæk, der har berettet, at hun er højlig forarsaget til at sælge noget af sit Jordegods til Betaling af sin Gæld og til anden sin Nødtørft, maa sælge saa meget, som er nødvendigt dertil, dog skal det ske med Laurits Ebbesen til Tulstrups og Niels Munds Vidende og Samtykke; disse skulle underskrive og bortskøde sammen med hende og paase, at der ikke sælges mere Gods end der er nødvendigt til Afbetaling af hendes Gæld, og at denne bliver betalt. J. R. 7, 407 b.

— (Kristianstad). Miss. til Otte Marsvin. Denne Brevviser, Niels Nielsen, har beklaget sig over, at en Gaard i Otte Marsvins Len [Kristianstad], kaldet Ønnested, som han for nogle Aar siden har fæstet, siden er bleven udvist til afdøde Kaptejn Sibach. Da Niels Nielsen ikke har faaet sit udgivne Stedsmaal tilbage og ej heller i andre Maader er bleven betænkt, skal Otte Marsvin nu betale ham 40 Dlr., hver til 5 slette Mark, hvilket er det halve Stedsmaal, han har udgivet, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 400.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt til Bavelse. Da Kongen har intercederet for Jacob Ulfeldt Mogensen hos Staterne i Holland for at faa ham løsgivet af sit Fængsel og lovet, at de interesserede skulle blive tilfredsstillende saa vidt muligt, skal Jacob Ulfeldt med det allerførste med Retten lade indkræve saa meget af Jacob Ulfeldt Mogensens Gods, som behøves til at betale hans Gæld, og siden betale hans Gæld dermed. Sj. T. 22, 14.

13. Febr. (—). Miss. til Hr. Jens Sparre. For kort Tid siden¹ har han faaet Befaling angaaende det Ved, særlig fra Svinsund, som Viigboerne med deres Skuder, Favn for Favn, skulde føre ned til København. Det befales ham nu ogsaa at forhandle med de andre, som bo længere syd paa her ned imod Riget, om, at enhver, som ejer Skude, i det mindste en Gang om Aaret skal føre en Ladning eller flere af

¹ 28. Jan. 1622 se Norske Rigsreg. V. 196.

samme Ved herved til Kongens Behov, alt efter som han kan blive enig med dem om, saaledes at de levere Kongen de to Favne og selv beholde den tredje. Han skal snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvor meget Ved denne kan vente nedført af saadanne Skuder i den kommende Sommer, saa Kongen kan træffe nærmere Anordning derom. Kongen sender ham til Efterretning en Fortegnelse paa nogle Skuder i hans Len, som pleje at sejle her paa Københavh, men formoder, at der findes endnu flere. Sk. T. 4, 400.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen aarlig behøver nogle Ladninger Ved til sin Hofholdning og erfarer, at der ved Søkanten i hans Len [Varberg] findes et stort Antal Skuder og Skibe, som kunne føre saadant Ved, skal Mogens Gyldenstjerne gøre sig den største Flid for at blive enig med alle dem i hans Len, som have Skuder, om med deres Skibe at løbe hen til Vigen i Norge, særlig til Svin-sund, for at hente en Skude Ved eller flere, som han kan blive enig med dem om, og siden føre det til København, saaledes at de levere Kongen de to Favne og selv beholde den tredje. Han skal snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvor mange der have Skuder, for at Kongen kan træffe nærmere Anordning derom. Kongen sender ham til Efterretning en Fortegnelse paa nogle Skuder i hans Len, som pleje at sejle her paa København, men formoder, at der findes endnu flere. Sk. T. 4, 400 b. Orig.

— Miss. til Johannes Isacius Pontanus om at gøre sig al mulig Flid for snarest at fuldende det Opus historicum rerum Danicarum, som han har under Hænder, og straks selv begive sig hid med det, naar det er færdigt. Sj. T. 22, 15. K.¹

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen har forordnet M. Pofvel, Sognepræst i Vindinge, til at være Guds Ords Tjener og Forstander paa Herlofsholm, anmoder han Kapitlet, hvorunder Vindinge Kald ligger, om, at M. Fridrik Klyne, forhen Sognepræst til Frederiksborg, maa blive befordret til Vindinge Kald. Sj. T. 22, 15. K.²

¹ Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 88. Saml. I. 95.

² Tr.: Ny kirkehist.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skolen paa Herlofsholm skal være kommen meget til Agters paa Grund af Forstandernes Uagtsomhed, har Kongen bevilget, at M. Pofvel, Sognepræst i Vinding, maa blive Guds Ords Tjener og Forstander paa Herlofsholm. Sj. T. 22, 16. K.¹

— Miss. til Peder Basse om at afkøbe Bønderne paa Møen de Kobberkedler, som de hidtil skulle have brugt til Gildehuset, og betale dem den billigst mulige Pris derfor af Gaardens Indkomst. Siden skal han sende Kedlerne til København. Sj. T. 22, 15. K.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen. Kongen har bevilget, at han efter Kapitlets Statuter maa faa det Kannikedømme og gejstlige Gods i Oslo og Hammer Stift, som M. Jacob Jacobsen, Læsemester i Odense, tidligere er bleven forlenet med, og nyde det paa det i Forleningsbrevet til denne indeholdte Vilkaar. Dette Missive kan han lade læse for Kapitlet i Oslo, for at det kan rette sig derefter. F. T. 3, 630.

— Miss. til M. Jacob Jacobsen om at levere Dr. Hans Mikkelsen, Biskop i Fyen, det Kannikedømme og det gejstlige Gods i Oslo og Hammer Stift i Norge, som han hidtil har været forlenet med, da det erfares, at han ene vil tilholde sig det, fordi det ikke altsammen skal være specificeret i Forleningsbrevet. Udt. i F. T. 3, 630.

— Miss. til Otte Brahe og Otte Banner om efter Loven at betale al afdøde Niels Bilds Gæld af hans efterladte Fælesbo forud og førend de tilfredsstille deres egne Kreditorer. Udt. i F. T. 3, 631.

15. Febr. (—). Miss. til Fridrik Retz til Tyggestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, og Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster. Da Christian Grubbe til Liustrup har bevilget Kronen en Halvgaard i Haldaggerlille i Sjælland til Mageskifte for 1 Kronens Gaard i Siolte i Sjælland, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 16. K.

¹ Tr.: Ny kirkehøist. Saml. I. 95 f.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jesper Brockmand om saa snart som muligt at samle Colloquia latina for Skolerne her i Riget og stille dem saaledes, at Ungdommen kan have mest Gavn og Fremgang af dem. Sj. T. 22, 17. K.¹

— Miss. til M. Jens Dynissen. Da Rektoren² i Odense Skole, hvem Kongen havde paalagt³ at sammenskrive en større og en mindre latinsk Grammatik for Skolerne her i Riget, ikke har efterkommet denne Befaling, førend han døde, skal Jens Dynissen kræve Rektorens Konzept og straks fuldføre den, saaledes som den er begyndt. For at Grammatikken des bedre kan vinde Fremgang, vil Kongen fritage ham for Lektioner ved Universitetet, medens han har dette Værk under Hænder. Sj. T. 22, 17. K.⁴

— Miss. til Mogens Pax. Da afdøde Knud Urne har begæret 3 Kronens Gaarde og 3 Gadehuse i Heringsløse til Mageskifte, skal Mogens Pax snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds Skyld og i andre Maader kan undværes fra Roskildegard. Sj. T. 22, 18. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Da afdøde Knud Urne har begæret 1 Kronens Gaard i Sengeløse til Mageskifte, skal Christian Friis snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejgheds Skyld og i andre Maader kan undværes fra Københavns Slot. Sj. T. 22, 18. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, og Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot. Da Gunde Lange til Søfde, Befalingmand over Tønsberg Len, har bevilget Kronen en Gaard i Sølagger i Skaane til Mageskifte for 2 Kronens Gaarde i Tagerød i Skaane, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 402.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at hælde Dom over Lafve Brocks Løsøre og siden sende det til Renteriet i København, da der nu er gaaet Dag og Jamling siden Lafve Brocks

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 707.

² Knud Rikardsen Seeblad.

³ 1. Juli 1619.

⁴ Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 242 f.

Død og ingen i den Tid har anmodet om nævnte Løsøre. Udt. i F. T. 3, 631.

15. Febr. (Kronborg). Miss. til Sigvart Grubbe om at lade Vaaningshuset paa Kronens Ladegaard Hageløse reparere med nye Fodstykker og hvad andet der maatte være nødvendigt og lade alle Skillerum og Skorstene i Huset bryde ned, saa der bekvemt kan staldes Øksne der og lægges Korn deri ovenpaa Lofterne. Han skal lade lave et gement Bulhus sammesteds, hvori Fogden kan have sin Bolig, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 401.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at lade det gamle Hus paa Børringe Ladegaard forandre og deri lade lave en Stue med 2 smaa Kamre ved, hvori Kongen selv kan logere, naar han kommer did. Han skal lade Hestestalden, som staar nærmest ved Fogdens Kammer, blive ved Magt, men lade Faarestalden og den anden Hestestald gennembryde og forandre til en Øksenstald. Han skal lade Fæstalden paa Lindholm Ladegaard forbinde og hjælpe med Støtter, saa vidt det kan ske, men dog desforuden lade en ny Fæstald opsætte i Forraad der. Endvidere skal han lade Hestestalden paa Lindholm Ladegaard forandre til en Øksenstald. Han skal igen lade Teglladen sammesteds opbygge og lade brænde Sten i Forraad ligesom tidligere. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 401 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe om paa Børringe, Lindholm og Hageløse Ladegaarde paa hvert Sted at skaffe og herefter holde 6 kalkunske Høns med en Hane og 20 Gæs til at lægge til efter. Han skal lade lave Dueslag paa alle tre Steder og lade dem besætte med almindelige Kirkeduer. Han skal afskaffe alle Faarene paa Børringe Ladegaard og efterhaanden sende dem til Kongens Køkkenskriver. Køerne og Ungfæet skal han straks til Foraaret sende over til København. Han skal lade enhver af Fogderne paa de 3 Ladegaarde faa Foder og Græs til 4 Køer, dog skulle de selv skaffe sig disse. Sk. T. 4, 402.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at nogle Breve, som tilhøre Adelen, findes i Tugthuset i København, vil have Tugthuset gjort ryddeligt til det Brug, det er

forordnet til, skulle de tage disse Breve til sig i god Forvaring til Bedste for dem, hvem de tilhøre. Sj. T. 22, 18. K.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fridrik Redtz og Palle Rosenkrantz. Da Christian Grubbe til Liustrup har begæret noget Krongods i Høgstrup Len i Sjælland, nemlig 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Faverbye, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Faxe og 1 Gaard i Stubberup, til Mageskifte for noget af sit Jordegods paa Møen, nemlig 6 Gaarde og 4 Gadehuse i Østermark og 1 Gaard og 1 Gadehus i Torstenis, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og, hvis noget af det nævnte Høgstrup Gods ikke kan undværes fra Tryggevelde eller andre Len, udlægge ham noget andet af Høgstrup Gods, hvorefter de skulle indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 19. K.

— Miss. til alle Niels Gyldenstjernes Forlovere. Da de ere Forlovere for Niels Gyldenstjerne til Gielskouf for 30,000 Dlr. til Fru Ellen Marsvin, der den 19. Nov. 1620 har opladt Gælds brevet til Kongen, og da Niels Gyldenstjerne ikke har betalt Renten af Summen, indmaner Kongen dem som Forlovere til at inddrage i Odense hos N. N., holde et adeligt Indlager dér og ikke begive sig derfra, førend den resterende Rente med Skadegæld og Interesse er betalt, den sidste Daler med den første. Kongen minder dem samtidig om, at Hovedstolen er opsagt Niels Gyldenstjerne til førstkommende 13. Jan., for at de kunne rette sig derefter. — Forloverne: Claus Brockenhuus og Hendrik Bilde at drage ind hos Peder Landstingsskriver; Frederik Munk, Jørgen Aschersleben og Marqvart Bilde hos Otto Knudsen; Hans Pogwisch og Hans Oldeland hos Markus Mulle; Frederik Markdanner, Steen Rodsteen og Peder Straale hos Borge-mester Jørgen Skriver; Tønne Bilde og Jomfru Sophie Gyldenstjerne med sin Lavværge, hvis hun ikke tidligere har stillet Kongen tilfreds, hos Hans Mulle. F. T. 3, 631.

21. Febr. (—). Miss. til Tønne Friis om snarest at paa-tage sig Værgemaalet for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, da Niels Gyldenstjerne, der efter Loven er hendes Værg, skal stikke i adskillige Besværinger, saa han ikke uden stort Besvær kan forestaa Værgemaalet. Udt. i F. T. 3, 633.

— Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne, Rentemestre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ernst Normand, Embedsmand paa Korsør Slot, har bekostet noget Flikkeriarbejde

paa Korsør Slot, hvorom de paa Kongens Vegne have gjort Antegnelse til hans forrige Regnskab; befales det dem herved at lade ham være fri for denne Antegnelse. Sj. T. 22, 20. K. Orig.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Han har indberettet, at en hel Hob af Kronens Bønder under Korsør Slot i Jordebogen ere indskrevne for at yde Mel i Stedet for Landgildekorn, og derhos anmodet om, at de maa yde Korn i Stedet for Melet. Kongen bevilger, at disse Bønder maa yde Korn i Stedet for det Mel, som de hidtil efter Jordebogen have svaret i Landgilde. Sj. T. 22, 49.

22. Febr. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland, har berettet, at han har Tiltale til Peder Kræmmer, Borger i Holbæk, for nogle Skældsord, som denne offentlig paa Landstinget har brugt mod ham, og anmodet om, at der maa blive beskikket en til at sidde i Dommers Sted, indtil han kan faa sin Sag udført med Retten. Det befales i den Anledning Palle Rosenkrantz snarest at begive sig til Ringsted, sidde i Dommers Sted paa det førstkommende Landsting, forhøre de Vidnesbyrd, som Axel Urne kan have at føre mod Peder Kræmmer, og lade Axel Urne faa Dom over Peder Kræmmer for hans Skældsord, saa vidt Retten kan medføre det. Sj. T. 22, 20.

— Miss. til Frederik Munk, Corfits Rud, Johan Friis og Sten Rodsteen. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Trætte mellem Erik Bilde til Kiersgaard og hans Søster, Fru Mette Bilde til Gierskouf, paa den ene og Trude Bryske til Langsøe paa den anden Side angaaende Margaard, som deres afdøde Søster, Fru Else Bilde, har været forlenet med paa Livstid. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu ikke have efterkommet denne Befaling, men ved en Skrivelse ladet sig undskyldte, til ikke ringe Skade for de stridende Parter, paabydes det dem nu at udføre Kongens Befaling 3 Ugers Dagen, efter at denne Befaling er leveret dem i Hænde. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skulle de straks tiltage en anden i Stedet. F. T. 3, 634.

— Miss. til Christen Høg til Tuodbølle og Verner Parsberg til Lønnerupgaard. Arvingerne efter afdøde Jomfru Inger

Stygge til Viskum have berettet, at de ved første Lejlighed ville skifte og dele efter hende. Da de endvidere alle have tilbetroet Christen Høg og Verner Parsberg til som Fuldmægtige at være til Stede ved Skiftet og dele Arven mellem dem, gives der herved disse Ordre og Fuldmagt til at mødes paa belejlig Tid og Sted, naar Skiftet skal foretages, skifte Arven mellem Arvingerne og bilægge de Stridigheder, der ere mellem dem om Arven eller kunne opstaa, i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. De skulle give deres Afgørelse klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling udføre denne Befaling. Det befales Parterne, hvem Arveskiftet angaar, at møde i Rette for dem, naar de tilsiges, og at lide og undgælde hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 121 b.

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag til Aggerkrog. Da Arvingerne efter afdøde Jomfru Inger Stygge til Viskum snarest ville skifte den dem efter hende tilfaldne Arv, skal han paa Skibshøvedsmand Envold Stygges Søstres Vegne være til Stede ved Skiftet, paase, at der ved Skiftet kun vederfares dem hvad ret og billigt er, tage Lodderne paa deres Arvedele til sig og, naar Skiftet er overstaaet, levere dem til Mogens Kaas til Timandsholm. J. T. 7, 122.

— Miss. til Ifver Jul. Da Skibshøvedsmand Envold Stygges Brødre og Medarvinger ere udenlands og ikke saa nærværende, at de selv kunne være til Stede ved Skiftet efter Jomfru Inger Stygge til Viskum, skal han paa deres Vegne være til Stede ved Skiftet, paase, at der ved dette kun vederfares dem hvad ret og billigt er, tage Lodderne paa deres Arvedele til sig og, naar Skiftet er overstaaet, levere dem til Mogens Kaas til Timandsholm. J. T. 7, 123.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm. Naar Skiftet efter afdøde Jomfru Inger Stygge til Viskum er overstaaet, skal han, saasnart han bliver anmodet derom, paatage sig Værgemaal for Skibshøvedsmand Envold Stygges Brødre og Søstre og forestaa det, indtil han lovlig kan blive det kvit. J. T. 7, 122.

23. Febr. (—). Miss. til Viffert Seefeldt. Da Christopher Kruse til Tulsted med det første i levende Live vil

foretage Skifte med sine Børn, skal Viffert Seefeldt være til Stede ved dette Skifte, paatage sig Værgemaalet for Niels Kruse under Skiftet og paase, at der vederfares ham hvad ret og billigt er. J. T. 7, 123 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Knud Marqvortsen, Borgemester i København, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Christianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne, mellem Dronninggaden og Overgaden. Sj. R. 17, 221. K. (Tr.: KD. II. 669).

— Skøde til Anders Olufsen, Renteskriver, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Christianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne, mellem Dronninggaden og Overgaden. Sj. R. 17, 222. K. (Tr.: KD. II. 669 f.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Kobbersmeden i sit Len [Helsingborg] Tilhold om straks at lade Kødler lave efter den vedlagte Fortegnelse, da de skulle bruges straks paa Foraaret til Hvalfangst, og paase, at han ikke viser sig for sømmelig. Udt. i Sk. T. 4, 403.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jungshofvet og Præstø Kirker trænge til Bygning, har han bevilget, at naar den paabudte Skat til Christianstads Kirke er udredet af Kirkernes Indkomst i hans Len [Vordingborg], maa Jungshofvet og Præstø Kirker istandsættes for Resten af de mest formuende Kirkers Forraad, dog skulle de saa siden holdes vedlige af deres egen Indkomst. Kongen har endvidere bevilget, at Skibinge Kirke med sin Indkomst skal hjælpe paa Præstø Kirke, naar denne en Gang er sat i Stand, saa de begge kunne blive holdt vedlige. Hvad Jungshofvet Kirke angaar, mener Kongen, at den kan repareres med meget mindre, end Antegnelsen lyder paa, hvorfor Palle Rosenkrantz skal have flittigt Tilsyn med Kirkeværgerne, saa al unødigt Bekostning bliver undgaaet. Paa Bøldringe og de andre Ladegaarde i og under Lenet, hvoraf der gøres Kongen Regnskab, skal han lade tillægge saa mange gode Levegæs som muligt, ligesaa kalkunske Høns og føre det, som han giver derfor, til Udgift i sit Regnskab. Endvidere skal han lade gøre Dueslag i Ladegaardene og holde Kirke-duer. Da Kongen har forordnet en Skovrider i den afdødes Sted, skal denne foruden den øde Gaards Jord have Landgilden

af den Gaard, han bor i, som er 2 Tdr. Byg, 2 Tdr. Havre og 2 Skill. Grot, dog skal der saa afkortes ham det Foder og Maal af Havre, Hø og Halm, som tidligere ydedes Skovrideren. Hvad angaar de øde Gaarde, som findes i Lenet, maa han bortfæste dem med Frihed for 1 Aars Landgilde og desuden 2 eller 3 Aars Fritagelse for Ægt og Arbejde, for at de igen kunne komme paa Fode. Sj. T. 22, 21. K.

26. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Carsten Hansen som Skovrider paa Kronens Skove i Vordingborg Len i Sjælland. Han skal paase, at intet hugges i Skovene uden Lensmandens Tilladelse, ligesom han ogsaa skal paase, at der ikke holdes Geder, som kunne løbe ind og gøre Skade paa Underskoven. Træffer han saadanne, efterat de ere aflyste og forbudte, skal han enten skyde dem ihjel eller lade dem drive til Vordingborg Slot. Træffer han Hunde i Skovene, skal han skyde dem ihjel, uanset hvem de tilhøre. Han skal have 20 Kurantdaler i aarlig Løn af Vordingborg Slot, 10 Dlr. til en Hofklædning og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Endvidere skal han have 1 Pd. Byg kvit og frit, der ellers skulde svares i Landgilde af en øde Gaards Jord i Lundbye, og desuden Landgilden, som er 2 Tdr. Byg, 2 Tdr. Havre og 2 Skill. Grot, af den Gaard, han bor i, dog skal saa til Gengæld det Foder og Maal af Havre, Hø og Halm, som Skovrideren tidligere har haft, falde bort. [Iøvrigt med Art. 1—4]. Sj. R. 17, 222 b. K.

— Kvittansiarum til Hendrik Hvitfeldt til Lilleø paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Froste Herred fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1618, for Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for den fjerde Part af Kirkernes Formue, som han ogsaa har oppebaaret. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 224 b.

27. Febr. (—). Aab. Brev om, at Niels Folmersen, saalænge han lever, maa oppebære 1 enkende Rdlr. eller dens Værdi af hver Kirke paa Møen. Pengene skulle aarlig leveres til ham selv. Sj. R. 17, 223 b. K.

— Miss. til Peder Basse. Kongen har bevilget, at hver Kirke paa Møen af sin aarlige Indkomst maa give 1 enkende Dlr. til Niels Folmersens Underholdning, hvilken Daler aarlig skal leveres til denne selv. Sj. T. 22, 24. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Naar Hertug Ulrik af

Stettin-Pommerns Fuldmægtig kommer i Sundet med noget af Hertugens Vin, skulle de i Aar lade ligesaa megen Vin passere toldfrit, som Hertugen tidligere aarlig har faaet toldfrit igennem. Sj. T. 22, 24. K.

27. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til de samme an-gaaende Toldfrihed for Vin, tilhørende Fru Sophie, Hertuginde af Stettin-Pommern, og Fru Ertmud, Hertuginde af Stettin-Pommern. Udt. i Sj. T. 22, 24. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Basse om at give Bønderne i Kronborg Len Ordre til, at enhver af dem skal udgive et Læs Halm til Strøelse til Kongens Stald og føre Halmen til¹. Sj. T. 22, 22. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har antaget denne Brevviser, Rasmus Jensen, til at være Foged paa Beldringgaard, skal Palle Rosenkrantz sætte ham til Foged paa Gaarden og føre flittigt Tilsyn med, at han forestaar sin Bestilling tilbørligt. Sj. T. 22, 22. K.

— Miss. til menige praktiserende Medici i København. Kongen har for nogen Tid siden befalet dem alle at besøge Apothekerne i København nogle Gange om Aaret og undersøge, hvorledes de holdes. Da det imidlertid ikke efterkommes, befaler Kongen dem paany at efterkomme hans Ordre, saafremt de ikke ville have forbrudt 100 Dlr. hver Gang de vise sig forsømmelige. De skulle tillige paase, at der hvert Aar bliver gjort og trykt en ny Takst, særlig da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Varer er anslaaet saaledes i den forrige Takst, at de i det mindste kan faas halvt saa billigt i Hamborg og andensteds. Til Ansættelse af Taksten og Besigtelse af Apothekerne kan Kongens Hofmedicus medtilkaldes, saafremt han ikke er forhindret i Kongens Tjeneste. Da det endvidere er berettet Kongen, at en Del af dem vægre sig ved at besøge fattige Folk for den i Kongens Forordning fastsatte Betaling, saaledes som de ellers som rette Medici ere forpligtede til, paabyder Kongen, at alle de, som bruge Lægevidenskaben, skulle være forpligtede til at besøge dem, der begære det, for at Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at

---

¹ Baade i Sj. T. og i K. er der ladt Plads aaben til Stedets Navn.

corrigere sine Undersaatters Klager med tilbørlig Straf over dem. Sj. T. 22, 22. K.¹

27. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen agter at tilskifte sig noget Kapitelsgods, som ligger belejligt for ham, for noget andet Kapitelsgods og har, da det er Kapitelsgods paa begge Sider, saa formentlig ingen kan besvære sig derover, naar han faar Skel og Fyldest, givet Fridrik Retz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg, Ordre til at bringe Mageskiftet i Orden. Enhver af Kapitlets Medlemmer skal derfor, naar de faa Besked derom, enten selv møde eller lade deres Fuldmægtig møde hos Kongens Tilforordnede og hver tage rimeligt Vederlag for det, der afskiftes ham. Sj. T. 22, 23. K. Jvfr. 5. Marts.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Johan de Willom, Borger i København, at udføre en Skibsladning Havre, som han har liggende i Skaane, til Bremen. Sk. R. 4, 225.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at lade nogle Øksne fede, saa de kunne blive slagtede og saltede først i April, da Kongen saa vil sende Folk dertil. Udt. i Sk. T. 4, 403.

— Miss. til Gabriel Kruse om at begive sig til Hven for at undersøge nogen Strid angaaende Ladegaardens Avl og andet Arbejde og snarest erklære sig derom. Udt. i Sk. T. 4, 403.

28. Febr. (—). Miss. til Sigvart Grubbe om straks at undersøge, hvor mange Øksne der er at faa til Købs hos Adelen og andre i Skaane, som aarlig pleje at udskibe Øksne. Udt. i Sk. T. 4, 403.

— Aab. Brev om, at Kongen af Beretning fra Kirkeværgerne for Ystad Kirke har bragt i Erfaring, at Kirken paa Grund af Opbyggelse af Taarnet og Kirken og andre Bekostninger er bleven betyngtet med en stor Gæld, som ikke kan blive afbetalt af den aarlige Indkomst, der skal være meget ringe, og at der heller ikke er noget Haab om, at Kirken kan blive holdt ved Magt med Bygning og anden Nødtørf, medmindre

---

¹ Tr.: Mansa, Folkesygdommenes og Sundhedsplejens Hist. i Danmark S. 351. KD. V. 45.

der i Tide bliver tænkt paa Midler til Forbedring af dens Indkomst. For at Kirken med Tiden kan komme ud af sin Gæld og i Fremtiden blive holdt vedlige med nødtørfdig Bygning, har Kongen som kristen Øvrighed, der særlig tager sig af Skolen og Kirken, nøje overvejet den Sag og herom gjort følgende Forordning: Da Kirken kun har ringe eller slet ingen Indkomst af Størsteparten af Stolestaderne i Kirken, fordi nogle tilegne sig dem, skulle alle, baade Mandspersoner og Kvindfolk, der hidtil have haft Stolestader i Ystad Kirke, nu afstaa disse Stolestader og være forpligtede til igen at købe dem af Kirken, saafremt de ville beholde dem, hvorefter Kirkeværgerne med Lensmandens Hjælp skulle ordne det saaledes, at Mandfolkene staa paa den ene og Kvindfolkene paa den anden Side. Der skal for hvert Mands- eller Kvindestade betales 1 Dlr. i Koret og paa hver Side langs den midterste Gang fra Koret nedad i Kirken og $\frac{1}{2}$ Dlr. for hvert Stade paa Siden ned med begge Mure. For at denne Forordning uden Forhaling kan blive efterkommet, paabyder Kongen herved, at alle, der ville tilholde sig nogen Rettighed til Stolestader i Kirken, skulle betale Kirkeværgerne for Stolestaderne inden førstkommende St. Hans Dag efter den ovennævnte Takst og tage Kirkeværgernes Brev derpaa under Kirkens Segl. Finder Betalingen ikke Sted, skulle Kirkeværgerne, selv om de andre ville beraabe sig paa gamle Breve og Hævd, have Fuldmagt til at sælge Stolestaderne til andre uden dermed at have forbrudt noget. Naar nogen herefter dør i Ystad enten uden at efterlade sig Livsarvinger eller uden at have sine rette Arvinger der i Byen, skulle Stolestaderne falde tilbage til Kirken og de derpaa udgivne Breve være døde og magtesløse. Naar derimod nogen dør, som efterlader sig Børn eller Arvinger i Byen, skulle disse paany fæste Stolestaderne af Kirkeværgerne, ligesom deres Forældre have gjort, men ingen Udenbysmand maa tilholde sig noget Stolestade. Det befales Borgerne i Byen godvillig at rette sig herefter i Betragtning af Kirkens Gæld og det berømmelige i at forbedre Guds Hus. Sk. R. 4, 225.

1. Marts (Kbhvn.). Skøde til Nicolaus Svabe, Kongens Møntmester, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Christianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne,

mellem Prinsens Gade og Amagerstræde. Sj. R. 17, 224. (Tr.: KD. II. 670 f.).

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om at skaffe saa mange Tømmermænd fra Vordingborg og Præstø, som aarlig pleje at komme hid, til at forfærdige den Skude, som ligger der. Endvidere skal han skaffe Skipperen de to fra Vordingborg udskrevne Baadsmænd, for at de siden kunne løbe hid med Skuden, og desuden Maanedsfetalje til Skipperen selvfjerde; hvad andet denne maatte behøve har han faaet her. Sj. T. 22, 25. K. Orig.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de af de første Sild, der komme til Sundet, skulle købe henved 40 Læster, som Kongen nu straks behøver, og straks lade dem sende til København. Sj. T. 22, 25. K.

— Miss. til Ernst Normand [Antvorskov] om straks at sende 12 Læster Gryn, som Kongen har Brug for, til København og lade dem føre hid paa Vogne, saa de hurtigt kunne komme frem. Sj. T. 22, 25. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen [Skanderborg] om at lade de 100 Øksne af Kongens, som han i Aar har overstaldet, men paa Grund af den Uvished, der er blandt Købmændene, ikke kan sælge, fodre godt med Havre og lade have godt Tilsyn med dem, baade hvad Hakkelsen og Havren til dem angaar, saa de midt i April kunne være fedede saa meget som muligt og kunne blive slagtede. Kongen vil sende sine egne Slagtere derover, da han vil have dem slagtede til den ostindiske Rejse, hvorfor de ogsaa maa være desto mere fede. J. T. 7, 123 b. K.

2. Marts (—). Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 226 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvort Grubbe om straks at lægge 1 Gaard i Sølfagger i Malmøhus Len, som Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har bevilget Kronen til Mageskifte, og om hvis Besigtelse han og Tagge Thott, Befalingsmand paa Sølvitsborg, have faaet Befaling, ind under Malmøhus Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 4, 403 b.

5. Marts (—). Miss. til Fridrik Retz og Palle Rosen-

krantz. Kongen har sat sig for at ville tilskifte sig det Gods, som Kapitlet i Roskilde har i Københavns Len, da det ligger ham og Kronen belejligt, og vil i den Anledning udlægge Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, og hans Efterfølgere i Degnedømmet Vederlag for Degnedømmets Gods i andet Kronens Gods og siden udlægge Degnedømmets Gods til forskellige Kapitularer for det Gods, som de have i Københavns Len. Der sendes dem hermed Fortegnelse¹ over Degnedømmets Gods og over det Gods i Københavns Len, som Kongen vil tilskifte sig, med Angivelse af, hvem der nyder det. De skulle først begive sig til Degnedømmets Gods og det Gods i Københavns Len, som Kongen vil tilskifte sig, besigte det, ligne og lægge det, Landgilde mod Landgilde og Ejendom mod Ejendom, saa begge Parter kunne ske Fyldest, og derefter udlægge enhver af Kapitularerne Fyldest af Degnedømmets Gods for det Gods, som de miste, saa enhver kan vide sin Part af Degnedømmets Gods og derved større Vidtløftighed i Fremtiden undgaas. Naar de have tilendebragt dette, skulle de begive sig til Svenstrupgaard, som Kongen vil overlade til Roskilde Kapitel, besigte Gaarden og dens Tilliggende, ligne og lægge Godset mod Degnedømmets Gods, udlægge Kapitlet Fyldest for Degnedømmets Gods i Svenstrup Gaard og Gods, Landgilde for Landgilde og Ejendom for Ejendom, saa baade Kronen og Kapitlet i alle Maader faa Skel og Fyldest. Hvad Skoven angaar, skal Kapitlet have Udlæg for Degnedømmets Skov i den nærmest ved Svenstrup liggende Skov. De skulle give deres Besigtelse beskrevet og indsende den til Kancelliet. Sj. T. 22, 26.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen, der vil tilskifte sig noget Kapitelsgods, som ligger belejligt for ham, for noget andet Kapitelsgods, mener, at ingen kan besvære sig derover, naar han faar Fyldest for sit Gods, da det er Kapitelsgods paa begge Sider, har han givet Fredrik Retz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Vordingborg, Ordre til at bringe Mageskiftet i Orden. De til-

---

¹ Denne Fortegnelse findes ikke indført.

stedeværende Medlemmer skulle derfor, naar de faa Besked derom, enten selv møde eller lade deres Fuldmægtige møde (og i de fraværendes Sted deres Prokuratorer og Fuldmægtige) hos Kongens Tilforordnede ved Mageskiftet for hver især at tage rimeligt Vederlag for det, som de miste. Sj. T. 22, 28. K. Jvfr. 27. Febr.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fridrik Retz og Palli Rosenkrantz. Kongen sender dem hermed en Fortegnelse paa det Gods, som Vor Frue Kirke i København har i Københavns Len, hvorefter de kunne rette sig ved den Besigtelse, som de skulle foretage af dette Gods imod Godset under Høgstrup. Da Høgstrup Gods skal være sat for høj Skyld, saa Kirken ikke kan faa tilbørligt Vederlag, hvis Landskylden paa Høgstrup Gods skal blive staaende, har Kongen gjort Anordning om Afslag paa Tryggeveld og Høgstrup Gods, deriblandt ogsaa det Gods, som skal udlægges til Kirken, hvorefter de ligeledes skulle rette sig, men iøvrigt skulle de med Ligningen ved dette Mageskifte forholde sig som ved andre Kronens Mageskifter, saaledes at Landgilde lægges og lignes mod Landgilde og Ejendom mod Ejendom. Sj. T. 22, 26. K.¹

— Miss. til Otte Brahe Stensen og Fridrik Retz. Da Kongen ønsker at tilmageskifte sig 2 dem tilhørende Gaarde i Kielleklinte By i Kallundborg Len, fordi de ligge belejligt for Kallundborg Slot, anmodes de om med det første at erklære sig i Kancelliet om, hvorvidt de ville unde Kongen deres respektive Parter i Gaardene til Mageskifte, hvor de begære Vederlag derfor, og hvor meget enhver af dem har i Gaardene. Sj. T. 22, 28. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at lægge det af hans Arvegoods, som han nu har mageskiftet bort til Kronen, nemlig 1 Vandmølle i Helsingborg By og Sogn, 2 Gaarde i Følborne² By, 1 Gaard i Poulstrup i Rouse Sogn, 1 Gaard og 1 Fæste i Fierrestad By og Sogn, 1 Gaard i Parup³ i Velløf Sogn, 1 Gaard i Hesnunde By og Sogn, 1 Gaard i Broby By og Sogn i Sønder Aasbo Herred og 1 Gaard i Skiørpinge, ind under Helsingborg Slot, saa vidt det ligger belejligt derfor, og

¹ Tr. : Kbhvns Dipl. V. 46.   ² Filborne, Luggude H.   ³ Paarup, samme H.

ellers under Herritsvad Kloster, lade det indskrive i Jordebogen og gøre sædvanlig Regnskab deraf. Sk. T. 4, 404.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen af et paa Nyborg Byting den 11. Febr. i Aar udstedt Tingsvidne har erfaret, at Kronens Gaard, kaldet Dronninggaard, i Nyborg er meget forfalden og snarest maa istandsættes, skal Jacob Ulfeldt forordinere en Tømmermand og en Muremester til at gøre Overslag over, hvad Sten og Kalk og hvad Tømmer, Lægter og Deler der behøves til Bygningen af Gaarden, slutte Kontrakt med dem om, hvad de skulle have for at udføre Byggeriet, og indsende en Fortegnelse derover til Kancelliet. F. T. 3, 635.

6. Marts (—). Miss. til Lensmændene og Landsdommerne i Danmark og Norge. Kongen sender dem hermed en Forordning [af 7. Marts 1622] om et Slags Otte- og Fireskillingsstykkers Afsættelse, hvis Letfærdighed de nærmere kunne se af Forordningen. De skulle lade Forordningen læse overalt i deres Len, hvor det behøves, og siden paase dens Overholdelse. Sj. T. 22, 29. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Borgemestre og Raad i Christianstad have berettet, at de hidtil, ikke uden stor Besværing, have maattet føre deres døde til Væ, hvor de kunde blive begravede, da der endnu ikke var udvist dem nogen Begravelse ved Christianstad. Det befales ham i den Anledning med det allersnæreste at udvise dem en belejlig Begravelse, saaledes som han ogsaa tidligere har faaet Befaling om, og med det allerførste sende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen kan stadfæste Borgemestre og Raad denne Begravelsesplads. Sk. T. 4, 405.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Han har indberettet, at en Kvinde i Horsens, ved Navn Marren Jørgensdatter, i Løndom skal have født et dødt Barn, hvilket Kvinder ogsaa berette, og de mene ikke, at det kan være født med Liv. Han skal lade disse Kvinder hjemle deres Vidnesbyrd paa Tinge, tage Tingsvidner derefter og siden sende Marren Jørgensdatter herover med Tingsvidnerne, hvor hun saa skal blive i Tugthuset sin Livstid. J. T. 7, 124.

7. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at der blandt anden ringe Smaamønt, som indføres

fra fremmede Steder, findes nogle Sølvfire- og Otteskillingsstykker, som ere slaaede med en Nøgle paa den ene og Lybske Skillingers Tal paa den anden Side, ligesaa nogle med Neldeblad paa den ene og Bogstaver paa den anden Side. For nu i Tide at forekomme sine gode Undersaatters Skade, som uomgængelig vil følge deraf i Fremtiden, da nævnte Mønt er meget ringere i Vægt og Værdi end Kongens egen Mønt, paabyder Kongen hermed alvorligt, at de nævnte Fireskillinger, der ere slaaede med Neldeblad og en eller to Nøgler, efter Juni Maanedes Udlob kun maa udgives for $3\frac{1}{2}$ Skill. i Kongens Riger og Lande, og Otteskillingsstykkerne af samme Slags for 7 Skill. dansk og saa fremdeles. Hvis nogen udgiver eller modtager dem til højere Værdi end her paabudt, skal han have forbrudt Mønten og uden straffes som Overtræder af Kongens Mandat. Sj. T. 22, 29.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Af indlagte Kopi vil han nærmere kunne se, at Claus Bilde til Vandaas har begæret at maatte faa en Ejendom og Kaalhave med det Stenhus, som endnu staar paa den Plads, hvor tidligere Ausgaard stod, til Mageskifte for den ham tilhørende Gaardsplads og Have, hvorigennem den store Grøft, som Kongen vil lade grave, skal gaa, med Tilbud om, hvis Kronens Ejendom er bedre end hans, da at ville give Mursten for det, den er bedre, efter nogle gode Mænds Vurdering. Otte Marsvin skal snarest til Kancelliet erklære sig om, hvorvidt Kronens Plads og Hus uden Skade kan afstaas, og iøvrigt udførligt tilkendegive sin Betænkning om Sagen. Sk. T. 4, 405 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har tilladt denne Brevviser Johan von den Ende at opsætte en Teglovn ved Landsbyen Raa i Helsingborg Len og at nyde den frit i 10 Aar og derefter for en aarlig Afgift, skal Hr. Anders Bilde snarest taksere, hvad Johan von den Ende og hans Arvinger efter de 10 Aars Forløb skulle svare i Afgift af Pladsen. Da der findes forskellige Lodsejere paa de Steder, hvor der skal graves Tørv til Teglovnene, skal han forhandle det saaledes med disse Lodsejere, at Johan von den Ende og hans Efterfølgere maa faa Tørveskær der til Teglovnens Behov. Han skal fastsætte, hvor meget der aarlig kan gives Kronen deraf efter 3 Aars Forløb, saa vidt Kongen særdeles er interesseret deri.

Kongen har bevilget, at Bønderne for denne ene Gang maa gøre Johan von den Ende en Dags Arbejde med at føre Sten til et Hoved, hvor de Skibe, der skulle føre Stenene fra Ovnene, kunne lægge til. Resten skal han selv bekoste. Sk. T. 4, 405 b.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at levere Laurits Ebbesen 100 Læster Kalk til Skanderborgs Bygningens Behov, naar han forlanger dem. Udt. i J. T. 7, 124.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen har begæret nogle ham tilhørende Gaarde i Kallundborg Len til Mageskifte, nemlig 1 Gaard i Forsinge, 1 Gaard i Kierbye og 1 Gaard i Bastrup, mod Vederlag af Krongods, som ikke ligger til Fortrængsel for Kronens Slotte og Gaarde, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt han vil lade Kongen faa de nævnte Gaarde til Mageskifte, og hvor han begærer Vederlag derfor. J. T. 7, 124. K.

— Miss. til Niels Friis til Farskou. Da Kongen venter at kunne faa et ham tilhørende Bol i Randløch Sogn i Aakier Len, som ligger i Kongens Vildtbane, til Mageskifte, skal han snarest til Kancelliet indsende en Fortegnelse paa det Gods, han begærer til Vederlag derfor, og begære Gods, som uden Skade kan afstaa fra Lenene. J. T. 7, 124 b.

— Ligelydende Miss. til Fru Birgette Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, angaaende et Bol i Nødløf. Udt. i J. T. 7, 125.

8. Marts (—). Oprejsningsbrev for Jost Høg til Biørnholm til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag mod en Kvinde, ved Navn Gertrud Madsdatter, der menes at have ombragt sit Foster. Sagen er af Herredsfogden i Skofby Herred i Fyen dømt til Sandemænds Tov, der skulde udlede Banemanden, men denne Dom er ikke bleven efterkommet straks, som det burde sig. F. R. 3, 313 b.

— Miss. til Christen Holck. Da der behøves en Del Mursten til Byggeriet paa Skanderborg Slot, skal han lade alle de Sten, som nu findes ved Teglovnene i Silkeborg Len, og alle de Sten, som kunne brændes i den kommende Sommer, føre til Skanderborg Slot. Der sendes ham et Missive til Laurits Lindenov til Oregaard, Befalingsmand paa Hafverballegaard, om, at enhver af Hafverballegaards Helgaardsmænd skal fremføre 3 Læs Mursten. J. T. 7, 125. K.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Lindenov. Naar Christen Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, anmoder ham derom, skal han give de nærmest Silkeborg Len liggende Hafverballegaards Bønder Tilhold om, at enhver Helgaardsmand skal age 3 Læs Mursten fra Teglovnene i Silkeborg Len til Skanderborg Slot, dog maa de ikke besværes dermed i Pløjningens eller Sædens Tid. K. Udt. i J. T. 7, 125.

— Miss. til Tønne Friis. Da det er berettet Kongen, at afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn paa fædrene Side ikke have nogen nær beslægtet her i Landet, som kan paatage sig Værgemaalet for dem, og paa mødrene Side kun ham, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for disse Børn ikke alene paa Skiftet, men ogsaa siden, indtil han lovlig kan blive det kvit. J. T. 7, 125.

— Miss. til Christen Holck. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Kronens Bønder i Vaal¹ og Svinge have suppliceret angaaende et Markeskel, som Sandemænd i Giørn Herred have gjort mellem de to Byers Ejendom paa den ene og Skielderup By paa den anden Side, over hvilket de have begæret at der maa blive forordnet Ridemænd. Det befales ham at undersøge denne Sag og, saafremt han mener, at Supplikanterne, saaledes som de klage over, ere komne til kort ved denne Sandemandsgang, lade dette Tov have sin Fremgang ved den hermed følgende Befaling til Ridemænd derom. Han skal snarest erklære sig til Kongen om den øde Gaard, kaldet Torup Jord, hvorefter de kunne vente nærmere Besked. J. T. 7, 125 b.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. De have indberettet til Kongen, at adskillige af afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer paa Boller Birketing have begyndt Forfølgning over den afdødes Arvinger, men da Boller Gaard med tilliggende Ejendom og Herlighed er solgt, har Birkefogden sammesteds afvist de forfølgende, hvorfor Niels Krag og Gunde Lange have begæret Kongens Betænkning om, hvorledes der kan dømmes af dem i den Sag, naar den kommer i

---

¹ Voel, Gern H.

Rette for dem. Det befales dem i den Anledning at henvise dem, der have begyndt deres Proces paa Boller Birketing, men ere afviste af Birkefogden, saafremt de da lovligt, som det sig bør, have begyndt og drevet deres Proces, til et andet Ting, hvorunder der endnu maatte ligge andet af Otte Christopher Rosenkrantz's Gods, som endnu ikke er solgt, og der lade dem begynde at indtræde i Processen og forfølge den, hvor de slap den, da de blev afviste af Birkefogden. J. T. 7, 125 b.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til en Renteskriver om at levere nærværende Enspænder alle de Stück von Achten, han har hos sig, hvormed denne iligen skal begive sig til København. Sj. T. 21, 32. K.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland. Da Kongen har ladet anrette en ny Krigsordinans og bestemt, at de udskrevne Knægte i Københavns, Kronborg, Frederiksborg, Roskilde og Tryggevelde Len skulle være under et Kompagni, Knægtene fra Møen, Vordingborg, Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len under et andet Kompagni og Knægtene fra Ringsted, Holbæk, Dragsholm og Kallundborg Len under et tredje Kompagni, befales det dem at anvise de udskrevne Knægte deres Kaptejn i Overensstemmelse med Kongens forrige Forordning og af de Gaarde i deres Len, der ere optegnede til Officerer, udvise den bedste til en Sergent, den anden til en Trommeslager og derefter til 2 Adalburser¹. De Gaarde, der hidtil have holdt Soldater, skulle de igen lægge under Lenene, oppebære den sædvanlige Landgilde af dem og gøre Kongen særskilt Regnskab derfor. De skulle straks indsende en Fortegnelse over dem til Renteriet, for at Rentemestrene kunne rette sig efter dem ved Forhøringen af deres Regnskaber. Hvis nogle jordegne Bønder ved disse Soldaterhold ere blevne saa forarmede, at de der ved ere komne fra deres Gaarde, skulle de være dem behjælpelige med at faa Gaardene tilbage paa de samme Vilkaar, som de havde dem, før den forrige Krigsordinans blev anstillet. De øvrige Gaarde og de Gaarde, som ved den sidste Udskrivning vare udlagte til Officerer, kan man, da der nu ikke er Brug for saa mange Gaarde, paalægge at udgive noget til Hjælp for de ringeste Læg. — Postscriptum: Da Kongen kan tænke, at den

¹ Det indførte Brev maa være stilet til Lensmanden i Københavns Len.

til St. Hans Dag og Mortensdag forfaldne Landgilde allerede er oppebaaret af de Bønder, som vare udskrevne til at holde Soldater, befales det dem, saafremt de allerede have oppebaaret saadan Landgilde af de Bønder, der ikke have holdt deres Soldater, at føre denne Landgilde til Indtægt for Kongen. — Fortegnelse, hvorefter Soldaterne skulle anvises til deres Gaarde: 1. Kompagni: Københavns Len 1 Sergent, 1 Trommeslager og 2 Adelburser; Kronborg Len 1 Fændrik, 1 Trommeslager og 2 Adelburser; Frederiksborg Len 1 Løjtnant, 1 Korporal og 2 Adelburser; Roskilde Len 1 Kaptejn, 1 Korporal og 2 Adelburser; Tryggevelde Len 1 Sergent, 1 Korporal og 2 Adelburser. — 2. Kompagni: Møen 1 Sergent, 1 Korporal og 2 Adelburser; Vordingborg Len 1 Løjtnant, 1 Trommeslager og 2 Adelburser; Antvorskov Len 1 Kaptejn, 1 Trommeslager og 2 Adelburser; Korsør Len 1 Sergent, 1 Korporal og 2 Adelburser; Sæbygaards Len 1 Fændrik, 1 Korporal og 2 Adelburser. — 3. Kompagni: Ringsted Len 1 Kaptejn, 1 Trommeslager og 2 Adelburser; Holbæk Len 1 Sergent, 1 Korporal og 2 Adelburser; Dragsholm Len 1 Fændrik, 1 Sergent, 1 Korporal og 3 Adelburser; Kallundborg Len 1 Løjtnant, 1 Trommeslager, 1 Korporal og 4 Adelburser. Sj. T. 22, 30 b.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Fyen. Naar den nylig anrettede Krigsordinans bliver stillet i Værk og Soldaterne blive anviste deres Officerer, skulle de lægge de Gaarde, der tidligere have holdt Soldater, ind under deres Len igen, lade dem indskrive i Jordebogen og gøre særskilt Regnskab for deres sædvanlige Landgilde. Saafremt nogle jordegne Bønder i den første Krigsordinans's Tid paa Grund af Armod ere komne fra deres Gaarde, skulle de være dem behjælpelige med igen at faa deres Gaarde som jordegne. Kongen vil i Synderlighed have Fiskerlejerne og de Bønder, der have saadan Brug eller Fiskeri til Søs, at der hos dem kan udskrives Søfolk til Kongens Flaades Udrustning og Fornødenhed, forskaanede for den nuværende Krigsordinans. — Postscriptum: Da Kongen mener, at en Del af de Bønder, som vare udskrevne for at holde Soldater, allerede have ydet deres til sidste St. Hans Dag og Mortensdag forfaldne Landgilde, skulle de, saafremt de allerede have oppebaaret saadan Landgilde af dem, der ikke have holdt deres Soldater, føre denne Landgilde til Indtægt for Kongen. Orig. (t. Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot). F. T. 3, 635.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Ribe og Vendelbo, Viborg og Aarhus Stifter. Da Kongen erfarer (i Brevene til Lensmændene i Viborg og Aarhus Stifter: Da Kongen formoder), at den nylig anrettede Krigsordinans allerede er stillet i Værk og Soldaterne anviste deres Officerer, skulle de igen lade de Gaarde, der tidligere have holdt Soldater, lægge under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og gøre særskilt Regnskab for Landgilden af dem. Saafremt nogle jordegne Bønder, medens den første Krigsordinans var, paa Grund af Armod ere komne fra deres Gaarde, skulle de hjælpe dem til igen at faa deres Gaarde som jordegne. Kongen vil særlig have Fiskerlejerne og de Bønder, der have saadant Brug eller Fiskeri til Søs, at der hos dem kan udskrives Skibsfolk til Kongens Flaade, fritagne for den nuværende Krigsordinans. — Postscriptum: Da Kongen mener, at en Del af de Bønder, som vare udskrevne for at holde Soldater, allerede have ydet deres til sidste St. Hans Dag og Mortensdag forfaldne Landgilde, skulle de, saafremt de allerede have oppebaaret saadan Landgilde af dem, der ikke have holdt deres Soldater, føre denne Landgilde til Indtægt for Kongen. J. T. 7, 126. K.

10. Marts (—). Miss. til Key Rantzau og Axel Urne. Kongen sender dem hermed en Fortegnelse over noget Gods i Vordingborg Len, der efter Lensmanden Palle Rosenkrantz til Glimminges Beretning er sat for højt i Landgilde. De skulle snarest begive sig til dette Gods, nøje undersøge dets Tilstand, lade udtage nogle uvildige Mænd paa Tinge, der i deres Nærværelse kunne fastsætte, hvor meget Godset kan skyldes og hvor meget der skal slaas af i den nuværende Landgilde, hvis Godset skal blive ved Magt, og selv føre Tilsyn med, at det gaar rimeligt til med Afslaget. De skulle give Afslaget beskrevet under deres Signeter og indsende det til Kancelliet. Sj. T. 22, 32. K.

— Miss. til Alexander Raab v. Papenheim og Axel Urne. De skulle ved første Lejlighed begive sig til Velderupgaard for at registrere det Løsøre og Bofæ, som findes der og skal have tilhørt Fru Else Thott, Hans Lindenovs Enke, og nu tilkommer Hans Lindenovs Kreditorer, da hans Enke paa Herredsting og Landsting har frasagt sig Arv og Gæld efter hans Død. Endvidere skulle de efter den Forskrivning, som er

gjort mellem Fru Dorette Banner, Christoffer Krafses Enke, og Fru Else Thott, af nævnte Løsøre først udlægge Fru Dorette Banner Fyldest for den Frøgæld¹, som er saaet til Gaarden, og som hun med Rette kan være berettiget til, og dernæst levere hende det Inventarium og Boskab, som Fru Else Thott har modtaget af Fru Dorette Banner, da hun fik Velderupgaard i Forpagtning, for at Fru Dorette igen kan faa sin Gaard ryddelig med det Inventarium og andet, der med Rette tilhører hende. De skulle give deres Registrering og Udlægning skriftlig fra sig under deres Signeter. Sj. T. 22, 61.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade den Byg, som han paa Kronens Vegne har i Forraad i Malmøhus Len, gøre i god Malt og siden sende Maltet og den Rug, han har i Beholdning, til Københavns Slot. Udt. i Sk. T. 4, 406.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har ladet nogle gode Mænd, der ere Forlovere for 30,000 Rdlr. in specie, som Niels Gyldenstjerne til Gielskouf skylder Kongen, indmane for Renten af disse 30,000 Rdlr.² Da Kongen ikke tvivler om, at jo en af disse udreder Renten med paaregnet Interesse og Skadegæld, befales det ham at modtage nævnte Rente og Skadegæld, der beløber sig til 3600 Dlr. in specie, saaledes som den hosfølgende Kvittans lyder paa, af den Forlover, der udreder Pengene, og levere ham Kvittansen efter at have indført hans Navn, hvortil der er ladt Plads aaben, i den. Han skal derefter sende Pengene over til Kongen. F. T. 3, 636. Orig.

— Miss. til Laurits Lindenov og M. Jens Giødsen, Biskop i Aarhus. Denne Præstemand Hr. Christen Madsen, Kapellan i Aarhus, har beklaget sig over, at det formenes ham at betjene det udenfor Aarhus liggende Sogn Veyelbye, fordi han ikke paa en Gang kan forestaa saa mange Kirketjenester, som han desforuden har, hvorved han dog mister en stor Del af den Indkomst, hvormed han skulde ernære sig selv, sin Hustru og sine Børn. De skulle derfor gøre sig den største Flid for, at Hr. Christen Madsen ved allerførste Lejlighed kan blive

¹ a: Udsæd.

² Se 19. Febr. 1622.

befordret til et andet godt Kald, naar der bliver et saadant ledigt i Lenet, hvortil de ogsaa særlig skulle anbefale og hjælpe ham, da Veyelbye Sogn ikke igen kan bevilges ham. J. T. 7, 127.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus Slot. Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, har begæret noget Kronens Gods i Salling i Skivehus Len, nemlig 1 Gaard i Selde By og Sogn, 3¹/₂ Gaard i Floutrup, 2 Gaarde og 1 Ødegaard i Lendum og 1 Gaard og 1 Bol i Hinderup i Torum Sogn, samt 2 Bol paa Sønderklitte i Hundtsbye Sogn i Vuldborg Herred i Bøuling Len til Mageskifte for følgende af sit Gods: 1 Gaard og 1 Gadehus i Øster Grønning i Grønning Sogn i Salling, 1 Gaard i Tustrup i Jeberg Sogn, 1 Bol og 1 Gadehus i Hierke By og Sogn, 1 Gaard i Baillum, 1 Bol i Glønge i Nautrup Sogn, 1 Gaard i Toustrup i Durup Sogn, 2 Gaarde i Aalbye i Saal Sogn i Ginding Herred i Har Syssel. Ligeledes har han begæret et Viborg Kapitel tilhørende Bol i Selde By og Sogn til Mageskifte for et ham tilhørende Bol i Vester Grønning i Grønning Sogn i Salling. De skulle ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 127.

11. Marts (—). Miss. til Tolderne i Øresund om i Aar at lade Hertugerne Bogislaus og Philippus Julius af Stettin-Pommern og Hertuginderne Sophia og Sophia Hedvig af Stettin-Pommern faa saa megen Vin toldfrit gennem Sundet, som de pleje at faa. Udt. i Sj. T. 22, 24. K. (i Udt.).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af den hosføjede Supplikation vil han kunne se, hvad disse to Bønder i hans Len [Varberg] have suppliceret til Kongen angaaende Lejermaal, som de have gjort sig skyldige i med Personer, med hvem de ere beslægtede i 3. og 4. Led, og hvorfor de have mistet deres Gaarde, uanset at de en Gang have afittinget denne Sag hos hans Foged. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig hermed, og hvad deres Forseelse egentlig har været. Sk. T. 4, 406 b.

12. Marts (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om aarlig straks paa Foraaret at tinge og købe N gode staldfærdige

Øksne i deres Len til Kongen og aarlig levere dem paa Kronborg Slot den 16. Aug., da de skulle opstaldes paa de derunder liggende Ladegaarde. De skulle tage Pengene dertil af Lenets Indkomst. Baade de og deres Efterfølgere som Lensmænd skulle uden al Undskyldning rette sig herefter. — Olluf Rosensparre (Dragsholm Len) 30 Øksne; Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) og Gabriel Kruse (Landskrone Len) hver 55; Otte Marsvin (Hammer Len og Giønge Herred) 100; Fru Beate Hvitfeldt (St. Peders Kloster i Lund), Hr. Anders Sinklar (Jerrested Herred) og Laxmand Gyldenstjerne (Froste Herred) hver 20 Øksne. Sj. T. 22, 32. K.

12. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til nedennævnte Lensmænd om at købe Staldøksne i deres Len og sende dem til Københavns Slot til den 16. Aug. — Mogens Pax (Roskildegaaards Len) 100 Øksne; Fru Merrette Grubbe (Tryggevelde Len) 40; Axel Urne (Ringsted Len) 50; Keye Rantzau (Kallundborg Len) 70; Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 80; Ernst Normand (Antvorskov og Sæbygaards Len) 60; Alexander Raab v. Papenheim (Holbæk Len) 10. K. Udt. i Sj. T. 22, 33.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Kongens Kansler. Da Kongen vil have, at der herefter aarlig skal opsættes Staldøksne paa følgende Steder i Københavns Len: paa Ibstrup 160, paa Københavns nye Ladegaard 250 og paa Amager 80, skal han hertil selv købe 80 Øksne i Københavns Len, medens Resten skal sendes ham fra andre Len til den 16. Aug., nemlig 100 fra Roskildegaaards Len, 40 fra Tryggevelde Len, 50 fra Ringsted Len, 70 fra Kallundborg Len, 80 fra Malmøhus Len, 60 fra Antvorskov og Sæbygaards Len og 10 fra Holbæk Len. Han og de følgende Lensmænd skulle uden al Undskyldning rette sig herefter. Sj. T. 22, 33. K.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Basse om, at der skal opsættes Staldøksne paa følgende Steder i hans Len [Frederiksborg og Kronborg]: paa den store Ladegaard ved Frederiksborg 200; paa Abramstrup 180; paa Esserum 160 og paa Hørsholm 80. Han skal hertil selv købe 220 Øksne i Frederiksborg og Abramstrup Len og 100 Øksne i Kronborg Len, medens Resten skal sendes ham fra andre Len til den 16. Aug., nemlig 30 fra Dragsholms Len, 55 fra Helsingborg Len, 55 fra Landskrone Len, 100 fra Christianstads Len og Giønge

Herred, 20 fra St. Peders Kloster i Lund, 20 fra Jerrested Herred og 20 fra Froste Herred. K. Udt. i Sj. T. 22, 34.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om at opsætte Staldøksne paa følgende Steder i sit Len: paa Jungshofvit 150, paa Lekkinge 200 og paa Beldringe 200, hvilke han aarlig straks paa Foraaret skal lade tinge og købe i Vordingborg Len. Han skal tage Pengene dertil af Lenets Indkomst. Han og hans Efterfølgere som Lensmænd skulle uden al Undskyldning rette sig herefter. Udt. i Sj. T. 22, 34. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand om at købe 300 Staldøksne i sine Len og opstalde 200 paa Antvorskov og 100 paa Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 22, 35. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at købe 500 Staldøksne i Malmøhus Len og opstalde 200 paa Lindholm, 200 paa Børringe og 100 paa Haggeløse. K. Udt. i Sj. T. 22, 35.

13. Marts (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at lade købe N magre Svin, særlig hos de Præster, Bønder og andre, der have gode Arter af Svin, sætte dem paa Sti og fede dem med Korn. Svinene skulle være saaledes fedede, at 7, 8 eller 9 Sider veje i det højeste 1 Skippd., da der ikke kan bruges ringere Flæsk til den ostindiske Rejse. De skulle være vel fedede og færdige til at slagte førstkommande 20. April og skulle sendes hid med Vogne. Det paabydes Lensmændene uden al Undskyldning at efterkomme denne Ordre. — Hr. Christian Friis, Kansler (Kbhvns Len), 30 Svin, Oluf Rosensparre (Dragsholm Len) 30, Keye Rantzau (Kallundborg Len) 40, Ernst Normand (Antvorskov Len) 40 og af Ladegaardene 32, Axel Urne (Ringsted Len) 20, Mogens Pax (Roskildegaaards Len) 40, Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) 40, Peder Basse (Møen) 20, Christoffer Basse (Kronborg Len) 20, Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) 20, Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 30, Gabriel Kruse (Landskrone Len) 10. Sj. T. 22, 35. K.

— Miss. til nogle Lensmænd om at købe Fedesvin hos Præster, Møllere og formuende Bønder i deres Len og lade dem opsætte og fede. — Alexander Raab v. Papenheim (Holbæk Len) 20 Svin, Fridrik Retz (Svenstrup Len) 10, Fru Merrette

Grubbe (Tryggevelde Len) 20, Fru Karen Rostrup (Solte Len) 10. Udt. i Sj. T. 22, 36.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om at bestille det nødvendige i Forraad til det Slagteri, som Kongen vil lade udføre paa Malmøhus Slot til den ostindiske Fart, baade Kar og andet, saaledes som han selv kan eragte det nødvendigt. Udt. i Sk. T. 4, 406 b.

— Pاسبrev for Boie Jacobsen, Indbygger i Flensborg, der enten selv eller ved sin Fuldmægtig vil begive sig i Østersøen med sit Skib for enten i Norköping i Sverrig eller andensteds, hvorhen Vinden vil føje ham, at sælge sit Gods og igen købe de Varer, han kan faa dér. Sj. R. 17, 224 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Fru Elline Marsvin til Ellinsborg har berettet Kongen, at hun har udgivet et Brev til Jørgen Lykke til Skofsgaard, gaaende ud paa, at han paa sine egne og andres Vegne, hvis Fuldmægtig han har været deri, maa blive tilfredsstillet for de Løfter, hvori de vare for afdøde Otte Christopher Rosenkrantz, og ikke skulle komme til at lide nogen Skade derfor. Da de have været med de første i Forfølgningen og derfor billigvis ogsaa bør være med de første i Betalingen, skulle de straks kalde Jørgen Lykke for sig, erfare, hvad Brev og Forvaring han maatte have af Fru Elline Marsvin, og saafremt han er berettiget til Betaling for de Løfter, hvori han og de andre have været for Otte Christopher Rosenkrantz, indvise ham i de Penge, der ere staaende i Kiel for Godset, saa han hos Kongens Statholder kan søge sin og sine Medkonsorters Betaling, saavidt de efter Fru Elline Marsvins Brev ere berettigede til. Denne Sum skal saa afkortes i deres Medforlovers Forfølgning, der kræve den hele Sum. Hvad angaar Forfølgningen, som de have drevet, derom skal gaa hvad Lov og Ret er, saavidt nogen ellers formener, at den er urigtig og ikke er dreven efter de indløste Breve og som det burde sig. F. T. 3, 637.

14. Marts (Frederiksborg). Miss. til Falk Brahe om til Kongen at erklære sig om, hvorvidt han vil betale Hr. Gert Rantzau, Statholder, den Sum Penge, han er denne skyldig, eller stille Borgen derfor, og levere nærværende Bud Erklæringen. Udt. i Sm. T. 6, 184.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Sakskebøing om at være

Fru Margrette Sehesteds Fuldmægtig behjælpelig med at faa den Stævning forkyndt, som er meddelt ham over Falk Brahe. Udt. i Sm. T. 6, 185.

14. Marts (Frederiksborg). Miss. til Henning Valkendorf om at være Væрге for Jomfruerne Elsebe og Karen Bilde, medens det Skifte staar paa, som deres Moder Fru Elsebe Skram, Ofve Bildes Enke, vil holde med sine Børn. Udt. i F. T. 3, 638.

— Ligelydende Miss. til Tønne Bilde om at være Væрге for Jomfruerne Birrette og Hilleborre Bilde paa det samme Skifte. Udt. i F. T. 3, 638.

15. Marts (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Peder Bilde til Lindved har begæret, at hans Søstres Jordegods, der er tilfalden dem efter deres afdøde Fader Ofve Bilde, maa sælges til ham for Penge, for dermed at betale deres Gæld efter deres Fader, og at han fremfor nogen anden maa beholde det til sin Gaard. Da de nævnte Jomfruers Gæld efter deres Fader uden Tvivl vil blive saa stor, at det dem efter Faderen tilfaldende Gods ikke kan indbringe saa meget, at Gælden dermed kan forrentes, skal Jacob Ulfeldt paa Jomfruernes Vegne handle med Peder Bilde om Godset, sælge det til ham til den Pris, det kan være værd, og tage Pengene derfor til sig, hvoraf saa først deres Part af Gælden skal betales og Resten siden udsættes paa Rente hos sikre Folk. Hovedbrevene derpaa skal han beholde hos sig. F. T. 3, 639.

— Bestalling for Darbei Skott som Harpeslager med en aarlig Løn af 250 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning, at regne fra den 25. Sept., da han blev antaget i England. De 18 Pd. Sterling, som er forstrakt ham i England, skulle Rentemestrene efterhaanden afkorte i hans Besolding. Sj. R. 17, 225.

— (Kbhvn.). Aab. Brev angaaende Vaaben og Privilegier for Christianstad. Sk. R. 4, 231. (Tr.: CCD. IV. 1—5).

—¹ Miss. til Hr. Albret Skeel og Ifver Juel. For nogen

---

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 14. og 18. Maj, er Marts muligvis en Fejlskrift for: Maj.

Tid siden have de faaet Befaling til at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Anne Lykke, Claus Maltessens Enke, og hendes Børn. Da det er berettet Kongen, at de for nogle Ulejligheders Skyld ikke have kunnet komme til nogen endelig Ende med Skiftet, befales det dem nu at mødes paa belejlig Tid og Sted, udføre Kongens Befaling og efter lovlig Stævning enten bilægge de mellem Parterne endnu værende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 7, 137 b.

16. Marts (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin om ved første Lejlighed at udse en Plads ved Christianopol, hvor Borgerne sammesteds bekvemmeligst kunne have et Begravelsessted, og siden erklære sig til Kancelliet derom. Udt. i Sk. T. 4, 403 b.

17. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Hermed sendes ham 180 Staldøksne, der skulle blive staaende paa Foder paa Slottets Ladegaard, indtil Greven af Oldenburg, til hvem de ere solgte, lader dem affordre. Sj. T. 22, 36.

— (**Frederiksborg**). Bestalling for Oluf Binck som Skovrider i Antvorskov Len og derunder liggende Len. Han skal altid være til Stede, naar der efter Lensmandens Befaling skal udvises nogen Skov af Skovfogderne og selv mærke de Træer, som Skovfogderne udvise, med et Mærke. [Iøvrigt med Art. 1—6]. Sj. R. 17, 225 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus] om med det allerførste at sende 1000 Tdr. Havre enten ind for Kronborg eller Davitsløkkis Slette, selv fragte Skuder til at fremføre den og indføre Udgiften dertil i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 407.

Miss. til Otte Marsvin, Tagge Thott, Claus Bilde og Jørgen Ugerup. De have faaet Befaling og Ridebrev til at indføre Bartram von Buchwaldt, Husfoged paa Haderslevhus, i Fru Vivikke Griis's Gods og Løsøre for det, som hun maatte skyldte ham og hans Stifbørn, saafremt hun da ikke retter for sig. Da der er udtalt Frygt for, at de, hvis der ikke findes saa meget Løsøre og Gods at udlægge til ham, at han kan blive betalt dermed, da ikke uden særlig Ordre fra Kongen skulle ville indføre ham i Indkomsten af hendes Forleningsgods, befales det dem herved, at de, hvis Fru Vivikke Griis's Gods og Løsøre ikke strækker til og hun ikke ellers retter for sig, da at indføre ham i den aarlige Indkomst af hendes For-

leningsgods, at nyde, indtil Hovedstolen med Rente og al anden Bekostning er betalt. Sk. T. 4, 407. Jvfr. 21. Marts 1622.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Keye Rantzau om at lade Johan de Willum, Borger i København, faa 600 Tdr. Rug af [Kallundborg] Slot og Lens Indkomst paa det mellem ham og Kongen værende Regnskab. Sj. T. 22, 36. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har bevilget M. Christen Noviomagus, forhen Slotspræst paa Frederiksborg, at en Søn af ham maa blive indtaget i Sorø Skole, skal M. Hans optage Sønnen deri, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Sj. T. 22, 37.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om i sit Len [Nyborg] at købe 2 Amer Mjød og 4 Amer Pæremost af den bedste, der kan faas, og med det første eller i August levere det i København. Udt. i F. T. 3, 640.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz [Odensegaard] og Jørgen Brahe [Hagenskov]. Udt. i F. T. 3, 640.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om igen at lægge Skien-derup Gaard og Gods og Kiølstrup Kirketiende, som Hans Oldeland en Tid har forpagtet for en vis Afgift, ind under sit Len [Odense], gøre Regnskab i Renteriet for Gaardens Avl og det tilliggende Gods ses visse og uvisse Indkomst og svare sædvanlig Afgift af Kiølstrup Kirketiende til Hospitalsforstanderen i Odense. Udt. i F. T. 3, 640.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Dr. Hans Resener. Da Kongen har bevilget, at Niels Arenfeldt til Gruetved¹ maa staa hemmeligt Skrifte for det, som han ellers skulde have staaet aabenbart Skrifte for, og desuden betale 200 Rdrl. in specie til de fattige, skal Dr. Hans give Niels Arenfeldts Sognepræst Ordre til hemmeligt at skrifte og absolvere denne, naar han begærer det, og ikke anmode ham yderligere om aabenbart Skrifte. Sj. T. 22, 37.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om paa afdøde Mogens Ulfeldts Børns Vegne, hvis Værge han er, straks at forklare

---

¹ Gundetved (nu Selchausdal), Løve H.

og afbetale den Restance, som afdøde Mogens Ulfeldt er bleven Kongen skyldig, med resterende Rente i Overensstemmelse med hosføjede Renterifortegnelse, da Kongen ikke længere vil have denne Restance staaende hos dem. Sj. T. 22, 37. K.

18. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade det Tømmer, som er hugget i hans Len [Helsingborg] til Lader til Stykker og endnu ligger der, sætte ned i Vand og lade det blive liggende der til efter Høsten, saa det kan blive ganske vanddrukket. Derefter skal han lade det lægge op, indtil Kongen henter det. Udt. i Sk. T. 4, 407 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om endnu i dette Foraar at lade de Bønder i hans Len [Malmøhus], der pleje at age Kalk til Bygningen i Christianstad, fremage saa megen Kalk, som de pleje at fremage, hvilket skal ske snarest, for at Bygningen ikke skal forsømmes. Udt. i Sk. T. 4, 407 b.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fridrik Rantzau. Da Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at han med det første vil holde Skifte med sin Datter, Jomfru Mette Rosenkrantz, efter hendes afdøde Moder Fru Helvig Rantzau, skal Fridrik Rantzau overtage Værgemaaliet for Jomfru Mette Rosenkrantz, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. Sj. T. 22, 38.

— Miss. til Fru Vivikke Griis om straks at gøre klart i Rentekammeret for den Restance, som hun er bleven Kongen skyldig af Hørie Len, med derpaa forfaldne Renter, saaledes som den hosføjede Renterifortegnelse viser, da Kongen ikke vil have denne Restance staaende uforklaret længere. Sk. T. 4, 407 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hr. Anders Bilde om pr. Post at lade Kongen vide, naar Kongen af Sverrigs Gesandt kommer paa Grænsen, og selv følge Gesandten til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 405.

— Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus]. Da de 588 Tdr. Havre, som han tidligere har faaet Ordre til at sende til Kobenhavns Slot, endnu ikke ere fremkomne, befales det ham nu straks med det allerførste at fremsende den Havre, der resterer. K. Udt. i J. T. 7, 128 b.

— Ligelydende Miss. til Eske Brock [Dronningborg Len]

om 172 Tdr. Havre, til Christen Holck [Silkeborg Len] om 400 Tdr. Havre, til Hr. Jørgen Skeel om 500 Tdr. Havre, som han skulde have købt i Calløe Len, og til Key Rantzau [Kallundborg Len] om 150 Tdr. Havre. Udt. i J. T. 7, 128 b. K. (i Udt.).

20. Marts (Frederiksborg). Miss. til Steen Villumsen. Kongen har bevilget, at en af hans Skibsfolk, Anders Christensen Ydsted, udskreven fra Nedernes Len, herefter maa tjene det islandske Kompagni, dog skal Kompagniet skaffe en anden god Karl i hans Sted til at blive i Kongens Tjeneste. Sj. T. 22, 38. K.

— Miss. til Holger Olufsen, Byfoged i Helsingør, om herefter paa Kongens Vegne at oppebære den Told og Accise, som Johan Villumsen i Helsingør i levende Live havde forpagtet, gøre Regnskab derfor og paase, at der sker Kongen Lige og Ret deri. Sj. T. 22, 38. K.

— Oprejsningsbrev for Jacob Skotte i Efven, der for nogen Tid siden har faaet Oprejsning i hans Sag med Lauge Jensen i Efven for nogle Skældsord, som han havde tilsagt denne, men dog ikke kunde bevise, og nu for nogen Tid siden igen har anstillet sig modvillig med Skældsord, Hug og Klameri mod en af Kongens Moders Tjenere og derfor er bleven fældet, saa Landsdommeren af den Grund har afvist ham med en Sag, som han for nogen Tid siden havde indstævnet for denne. Ingen af de to Sager maa herefter hindre ham i at udføre sine Sager. Sj. R. 17, 226. K.

— Miss. til Marqvor Bilde og Ifver Vind. De skulle med det allersnarest og paa et belejligt Sted kalde alle afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's her i Riget boende Omslagsforvaltere for sig og paa det allerfittigste forhøre disse om, hvad Besked de vide om den afdøde Mands Gæld, hvor stor og til hvem den var, da han døde, og om de ikke indløste Breve for lige eller mindre Sum, end de lyde paa, igen ere blevne udsatte, med andre Partikulariteter, som de kunne eragte fornødne til ret Videnskab om hans Gæld og dens Lejlighed. De skulle optegne, hvad Omslagsforvalterne bekende, give dem af Kreditorerne, som det maatte angaa og som begære det, det beskrevet og indsende en Genpart deraf til Kancelliet. J. T. 7, 129.

20. Marts (Frederiksborg). Miss. til Falk Gjøe. Fru Dorrete Krabbe til Rotved, Erik Lykke til Eskiers Enke, har berettet, at hun er kommen i forskellige Trætter og eftertragtes i adskillige Maader, men ingen Væрге har, som kan tage sig af hendes Sager, raade hende og forsvare hende for Retten, naar det gøres fornødent. Da hendes Sønner ere komne i saadan Ulejlighed, at de ikke kunne forestaa Værgemaalet for hende, og han er nær beslægtet med hende, befales det ham at paa-tage sig Værgemaalet for hende, hjælpe hende til Rette i de Trætter, hvori hun mener, at der er sket hende Uret, og forsvare hende ved Lov og Ret. J. T. 7, 129.

— Miss. til Ifver Juel og Otte Skeel. Da Niels Sehested til Bekmark skal forestaa Værgemaalet for nogle af sine umyndige Søskende og i den Anledning har anmodet Kongen om at forordne to gode Mænd til at taksere deres visse aarlige Oppebørsel, for at han bedre kan vide at rette sig derefter og til sin Tid uden al Mistanke og Vidtløftighed kan gøre dem Regnskab derfor, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Niels Sehesteds umyndige Søskenes Gods, anslaa den aarlige visse Rente og Landgilde deraf i Penge og bestemme, hvor meget han aarlig skal give dem i rede Penge for den visse Oppebørsel og i sin Tid gøre dem Regnskab for, alt under Hensyn til Aarenes Forskel og Forandring, saa det paa begge Sider kan gaa ligeligt og ret til. J. T. 7, 129 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne. Kongen, der har ladet Genanten forbedre for Oluf Rosen-sparre til Skarrolt, Embedsmand paa Dragsholm, bevilger, at den ny Genant maa begynde fra 1. Maj 1621. Sj. T. 22, 39. K.

[Omr. 20. Marts]¹. Miss. til Marquardt Bilde og Jørgen Brahe. Da Holger Rosenkrantz til Rossenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, mener, at det vil være gavnligt for afdøde Henrik Gjøes Børn at tilskifte sig noget Gods i Skatterup i Sjælland, der ligger meget belejligt for dem, af Henning Val-kendorf til Glorup for noget af deres Gods i Fyen, skulle de med det første begive sig til begge Parters Gods, undersøge, om Henrik

¹ Brevet er udateret, men indført mellem Breve af 18. og 22. Marts.

Gjøes Børn kunne have nogen Fordel af dette Mageskifte, og indsende Erklæring derom til Børnenes Væрге Holger Rosenkrantz, for at han kan rette sig derefter. F. T. 3, 640.

21. Marts (Kbhvn.). Søpas for Skipper Niels Møenbo, der med Kongens Skib, den gamle Haderslev Skude, hele denne Sommer skal løbe mellem Kongens Lande paa de Steder, hvor det befales ham, for at indtage den Last, han faar Ordre til, og føre den hid. Sj. R. 17, 227.

— Søpas for Mikkell Færø, Skipper, der i hele den kommende Sommer skal løbe mellem Kongens Lande, hvor det befales ham, med Kongens Skib, den ny Haderslev Skude, for at indtage den Last, han faar Ordre til, og føre den hid. Sj. R. 17, 229. K.

— Bestalling for Jens Brun som Kongens Bygnings-skriver. Han skal have alt det Cement, Kalk, Mursten, Klinker, Kridtsten, Tagsten, Astrag, Ølandsfliser, gullandske Bloksten og tilhugne Felt- og Kampesten, der blive bestilte og leverede fra forskellige Steder til Kongens Byggeri her og paa Frederiksborg, i Befaling, holde rigtige Bøger og Registre derover, baade over den Beholdning, der leveres ham af den forrige Bygningsskriver, og over det, der herefter leveres ham, indføre det i sit Regnskab med Angivelse af Aar, Dag og Tid, naar det ankommer, og af, hvor meget Cement, Kalk eller Sten enhver Skude eller Skib har inde, ligeledes med Angivelse af, paa hvilke Steder inden- eller udenfor Slottet det bliver sat eller henlagt, naar og fra hvilke Steder det igen bliver udleveret, hvor meget der udleveres og til hvilke Huse og Bygninger det bruges. Han skal aarlig gøre nøjagtig Rede herfor og tage nøjagtige Beviser af dem, til hvem noget leveres til Kongens Behov. Han skal føre godt Tilsyn med, at der tages ret Maal og Tal paa Cement, Kalk og Sten, og maa ikke se gennem Fingre med nogen til Skade for Kongen, enten for Vilds, Venskabs, Skænks eller Gaves Skyld. Han maa ikke, medmindre Kongen selv eller ved andre befaler det, bortlaane det ringeste Cement, Kalk eller Sten eller under noget Paaskud lade det bortkomme, ej heller tillade Skuder med Kalk og Sten, som er bestilt og købt til Kongens Behov, at løbe ind i Byen og losse til Salg eller Forhandling, alt under den højeste Straf. Han maa ikke opholde Kalk- og Stenskuderne, men skal straks lade dem losse i den

Orden, hvori de indkomme og anmelde sig. Hverken han eller hans Dreng maa oppebære nogen Gave eller Pending af dem, der levere noget, det være sig Sten, Kalk eller andet. Han skal i Tide melde, naar der mangler Sten eller Kalk, og flittigt passe paa baade Aften og Morgen, have Tilsyn med Kalk og Sten og være til Stede paa Pladsen, naar noget skal befales ham. Han skal aarlig sammen med sit Regnskab indlevere en rigtig Fortegnelse over de Sten og den Kalk, han udleverer, og de Sedler, han udgiver paa Tømmer, Lægter, Deler eller andet til Kongens Bygnings Behov, med Angivelse af Dag eller Tid for Udleveringen, de Personers Navne, til hvem der leveres noget, og de Huse og Bygninger, hvortil det bruges. Han skal have 40 Kurantdlr. og sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og samme Maa-nedskost som den forrige Bygningsskriver, at regne fra sidste Fastelavnssøndag og at betale af Rentemestrene. Sj. R. 17, 227 b. K.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin, Tagge Thott, Claus Bilde og Jørgen Ugerup. For nogle Dage siden¹ have de faaet Ordre til at indføre Bartram von Buchwaldt, Husfoged paa Haderslevhus, i Fru Vivikke Griis's Indkomst af hendes Forleningsgods, saafremt hendes Løsøre og Gods ikke kan forslaa til Betaling af hendes Gæld til ham. Da Kongen dog nu har erfaret, at hun ogsaa resterer med en Sum Penge af Hørie Lens Indkomst og tilmed ikke har gjort Regnskab for Stedsmaal, Sagefald og anden uvis Indkomst af Lenet, befales det dem at stille den forrige Befaling i Bero, indtil Kongen har faaet fuldstændig Fyldest for det, som hun skylder Kronen, hvorom Kongen nu har tilskrevet hende, og først, naar det er sket, udføre den forrige Befaling. Sk. T. 4, 410.

22. Marts (—). Niels Rasmussens Ed som Hofkøkkensskriver, efter Kongens Befaling foreholdt ham i Kancelliet paa Frederiksborg af Sekretær Niels Friis. Han lover at være Kongen huld og tro, i alle Maader at ramme dennes Gavn og Bedste og afvende hans Skade. Ligeledes lover han i alle Maader og uden nogen Undskyldning at rette sig efter sin Bestal-

---

¹ 17. Marts 1622.

lings Lydelse baade paa Kongens Huse og paa de Steder, hvor Kongen selv og dennes Sønner holde Hof og Spisning, ligesom ogsaa paa Rejser og Nattelejer inden og uden Riget, det være sig med Udspisning, Inventering, Kvittering, Registrering, Ugesedlers Overleverelse, Diskers og Personers Antegnelse, Tagen Bevis for Modtagelse og Udlevering af Rug, Hvede, Mel, Malt, Øl, Brød, Salt, ferskt og saltet Kød, Vildtbrad, Fugle, ferske Fisk, Sild, saltede og tørrede Fisk, Smør, Olie, levende Kvæg, Øksne, Faar, Lam, Gæs, Svin, Ærter, Mælk, Ost og al anden Proviant, ligesaa med Brygning, Bagning, Klid, Mask, Aske, Kul, Bærme, Køkkenfedt, Huder, Skind, Ister, Talg, tomme Tønder og Fade, Slagteriet og hvad deraf kommer, som Hoveder, Rygge, Tunger, Kallun og andet, Røghuset, Talg, Voks, Tælle- og Voksllys og Tortisler, Sukker, Urter og Speceriers For-spisning, Haveurter, Kaal, Rødder, Roer, Løg og saadant. Han skal holde sit eget og sine Drenges Bord paa de i hans Bestalling befalede Steder og intet andet Sted. Han maa ikke tillade, at tjenesteløse Folk eller andre Folk, som ikke bør bespises, blive bespiste paa noget Sted eller at noget udbæres til dem. Han maa heller ikke tillade Kokkene at føre unyttige og tjenesteløse Folk eller Kokkedrenge med sig om paa Landet. Saa fremt han erfarer, at der finder saadan Uorden Sted, eller nogen viser sig modvillig i Køkken, Bryggers eller Baggers, skal han melde det til Marskallen og Overofficererne, ligesaa ogsaa naar der paa Rejsen maatte forlanges noget ubilligt af Lensmændenes Skrivere. Han skal indkøbe alt saa billigt som muligt, holde godt Regnskab over alt og til hver 1. Maj indlevere det i Rentekammeret. Sj. R. 17, 229 b.

22. Marts (Frederiksborg). Miss. til Thomis Noll om at forordne en af Soldaterne paa Huset [Kronborg] til at føre den Fange, der har forset sig mod Kongens Sadelknægt, op til Bahus Slot, og befale ham at forvare Fangen godt og fremføre ham i Jærn. Sj. T. 22, 39. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at sende 4 gode Savskærere til Frederiksborg Slot, hvor Kongen vil bruge dem mod Betaling. Udt. i Sk. T. 4, 410.

— (Kbhvn.). Søpas for Claus Reinartsen, Kaptejn paa Trost, der under Norge langs Vigsiden til Lindesnes skal

tage paa Sørøvere og dem, der føre forbudte Varer. Udt. i Sj. R. 17, 230.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen sender ham hermed til Efterlevelse i Odense en Forordning om Øvrigheds Bestilling i Købstæderne med Ordre til at lade den læse paa Raadhuset og siden strengelig paase dens Overholdelse i alle Punkter. — Postscriptum: Kongen anser det for rigtigt, at denne Forordning om Øvrighedens Forandring straks stilles i Værk i Odense, uanset at de Tider, hvorom Forordningen formelder, kunne være forbi. F. T. 3, 641.

— Miss. til Jørgen Grubbe til Torstrup, Befalingsmand i Halsted Kloster, og Holger Bilde til Høybygaard. Paa den sidste Herredag er Falk Brahes tiloversblevne Rest i Pierstrup bleven tildømt Holger Rosenkrantz til Rossenholm, Embedsmand paa Odensegaard, og dem, der tillige med ham ere indførte i Gaarden. Da Holger Rosenkrantz er Formynder for afdøde Henrik Gjæs Børn, der ere medinteresserede i Indførselen, skulle de ligne og lægge den Del af Pierstrup, som er tildømt dem, mellem dem, saa enhver faar den Del anvist, som han er berettiget til. Sm. T. 6, 185.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, har begæret 1 Gaard og 1 Bol i Bendstrup i Kalø Len til Mageskifte af Kronen for Vederlag i godt Gods, der ligger en halv Mil nærmere ved Kalø Slot end Godset i Bendstrup, skal Jørgen Skeel snarest undersøge Forholdene og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Godset i Bendstrup for Belejligheds og anden Herligheds Skyld uden Skade for Kronen kan mageskiftes bort for det Gods, Holger Rosenkrantz tilbyder til Vederlag, eller ej. J. T. 7, 130.

23. Marts (Frøderiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz om med det førderligste at lade opføre et Hus paa den Gaard, som er tillagt Carsten Skytte for hans Skovridertjeneste, hvori denne selv kan bo, da Gaarden skal være meget forfalden. Endvidere skal han lade Carsten Skytte faa noget Bygningstømmer i Kronens Skove til Istandsættelse af de andre Huse i Gaarden. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 39. K.

23. Marts (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin om af Villants Herreds Tingbøger at lade Henrik Ramel til Beckeschouf faa Kopier af det, som for nogen Tid siden paa Tinget er gaaet mellem afdøde Axel Gyldenstjerne til Lyngbygaard og afdøde Henrik Ramel til Beckeschouf i en Trætte mellem dem om noget Jordegods. Udt. i Sk. T. 4, 410 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Augustinus Hansen i Strøe, hvis Gaard er brændt to Gange, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét Aar. Udt. i Sk. T. 4, 410 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] og Gabriel Kruse [Landskrone Len] om at købe Høns i deres Len til Kongen og sende dem til Frederiksborg. Udgiften skulle de indskrive i deres Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 410 b.

24. Marts (Kbhvn.). Forordning om Artikler for Børnehuset i København. Sj. R. 17, 230 b. (Tr.: CCD. IV. 5 ff., med urigtig Dato: 22. Marts).

— Forordning, hvorefter Karl Tissen, Christoffer Trøner, Johan von Holdt og Hans Gelfuss skulle rette sig med Hensyn til Silkevæverne i København. Sj. R. 17, 232. (Tr.: KD. II. 691 ff.).

— Miss. til Karl Tissen, Christoffer Trøner, Johan v. Holt og Hans Geelfuss om at have Tilsyn med og taksere alle de Silkevarer, som forarbejdes i København, og rette sig efter de medfølgende Artikler. Sj. T. 22, 46. (Tr.: KD. V. 46).

— Miss. til Johan Bødker, Verner Claumand, Herman Hegefeldt, Possementmager, og Hans Freck om at have Tilsyn med Børnehuset og rette sig efter de medfølgende Artikler. Sj. T. 22, 46. (Tr.: KD. V. 46).

— Miss. til de samme om at mærke og forsegle forskellige Varer, der forarbejdes i København, med Blytegn og paa disse angive, hvor mange Alen det holder, og hvad Prisen er. Sj. T. 22, 47. (Tr.: KD. V. 47).

— Miss. til M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] om, at han udenfor Porten, 50 Skridt derfra, skal lade opføre et godt, fast og langt Hus, muret mellem Stolper og med 2 Lofter mellem Stolperne, hvert Loft 4 Al. højt eller der omkring, hvilket skal bruges til Vaaninger for de fremmede, der komme

did for at informere Ungdommen i adskillige Exercitier. Sj. T. 22, 39.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fridrik Redtz og Palle Rosenkrantz. Da de have gjort Indberetning om den Forskel paa Ejendommen til Høgstrup og Ejendommen til Vor Frue Kirkes Gods i Københavns Len og mene, at Kongen vil komme til at lide stor Skade paa Landgilde, hvis der skal gøres særskilt Udlæg for Landgilden og særskilt Udlæg for Ejendommen og Landgilden skal følge Ejendommen, gives der dem herved Fuldmagt til at slutte Mageskiftet efter den sædvanlige Skik og beregne Landgilde og Ejendom sammen, dog skulle de paase, at Kirken i enhver Henseende faar Fyldest. Kopi af det Afslag, som Kongen har bevilget i Høgstrups Landgilde, sendes dem, for at de kunne rette sig derefter ved Mageskiftet. Sj. T. 22, 40. K.¹

26. Marts (—). Aab. Brev om ny Landgildeansættelse for nogle Kronens Bønder i Tryggevelde og Høgstrup Len, hvoraf nogle vare satte for højt i Landgilde, medens andre vare satte for lavt: I Tryggevelde Len i Steufns Herred i Holthouf Niels Oelsen 2 Pd. Byg, 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk. Gæsteri, 1 Mk. Fødenødspege, 1 Lam, $\frac{1}{2}$ Gaas, 3 Tdr. Havre, 2 Høns; Anders Væver smstds. 3 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. Fodernødspege, 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk. Gæsteri. I Lille Hedinge Peder Nielsen 1 Pd. Byg, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 3 Tdr. Havre; Jep Jacobsen smstds. 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 3 Tdr. Havre. I Tømmestrup² Oluf Pedersen 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; Jens Olsen smstds. 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 $\frac{1}{2}$ Mk. Penge; Pouel Rasmussen smstds. 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. Havre. I Renge Niels Christophersen 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 3 Tdr. Havre, 2 Mk. 4 Sk. Penge, 1 Fodernød. I Sierslouf Anders Nielsen 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 4 Tdr. Havre; Morten Pedersen smstds. 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. Havre. I Strøebye Hans Pedersen 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns; Christen Olsen smstds. 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Bolgalt, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns. I Helsted Jep Hansen 1 Fjerd. Smør, 1 Pd. Byg, 3 Tdr. Havre. I Frørsløf Niels Clausen 2 Pd. Byg, 3 Mk. Penge;

¹ Tr.: KD. V. 47.

² Tommestrup, Stævns H.

Hans Jensen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 24 Sk. Penge; Oluf Nilausen smstds. 2 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 28 Sk. 2 Alb. I Thorøfve Oluf Folmersen $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; Anders Folmersen smstds. 2 Pd. Byg, 1 Td. Havre. I Thostrup Hans Lauritsen $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre, 12 Sk. Penge. I Holthouf Jens Pedersen $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Mk. Penge; Hans Jørgensen smstds. 3 Tdr. Byg, 1 Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Mk. Penge. I Lille Hedinge Peder Rasmussen 2 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $2\frac{1}{2}$ Mk. Penge; Hans Hansen smstds. 1 Pd. 1 Td. Byg, 1 Td. Havre, 2 Mk. Penge; Jørgen Pedersen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre, 2 Mk. Penge; Oluf Andersen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre. I Skiørpinge Laurits Pedersen 13 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Mk. Penge og af en øde Jord 1 Pd. Byg; Hans Andersen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns; Tomis Hansen smstds. 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; Peder Frandtsen smstds. 1 Pd. 4 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre og af en øde Jord 14 Skpr. Byg og af en anden øde Jord 1 Pd. 4 Skpr. Byg. I Hafnløuf Mads Søfrensen 3 Pd. Byg, 3 Tdr. 1 Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Mk. Penge, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Oluf Porse smstds. 3 Pd. Byg, 3 Tdr. 1 Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Mk. Penge, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Hendrik Boesen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg og af en øde Jord $\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre; Villats Olsen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Henrik Jørgensen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg og af en øde Jord $\frac{1}{2}$ Pd. Byg; Peder Mogensen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Hans Andersen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg. I Giefnøve Henning Ingvordsen $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Rasmus Jensen smstds. $\frac{1}{2}$ Mk. Penge, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns; Mikkel Pedersen smstds. $\frac{1}{2}$ Mk. Penge, $\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Gaas, 2 Høns, 10 Æg; Mads Parse smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Jep Fyen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 2 Høns, 10 Æg; Jep Nielsen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 2 Høns, 10 Æg; Peder

Nielsen smstds. $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge, 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg. I Liudersløuf Ingvord Paarse $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $1\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Knud Skonning smstds. 10 Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 21 Sk. Penge, af en Jord paa Ligestoft Mark 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, 10 Æg. I Torøfve Jens Jensen $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 3 Tdr. Havre, $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge; Peder Andersen smstds. 1 Pd. 1 Td. Byg, $1\frac{1}{2}$ Td. Havre, $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge; Jens Nielsen smstds. 3 Tdr. Byg, 1 Td. Havre, $1\frac{1}{2}$ Mk. Penge. I Lund Jørgen Hegened 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 2 Mk. 4 Sk. Penge; Rasmus Madsen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Lam, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns, 10 Æg; Anders Boesen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Lam, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns, 10 Æg; Christopher Hansen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Lam, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns, 10 Æg; Jep Olsen 2 Pd. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Hans Segenhus smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, $\frac{1}{2}$ Lam, $\frac{1}{2}$ Gaas, 2 Høns, 10 Æg; Rasmus Hansen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Oluf Hansen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Jens Madsen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Hans Persen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Oluf Madtsen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $1\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Søfren Eskildsen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 10 Æg; Hans Boesen smstds. 8 Skpr. Byg. I Helsted Søfren Jespersen $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Bolgalt, $1\frac{1}{2}$ Mk. 7 Sk. Penge, 1 Rdlr. Fodernødspenge. — I Faxe Herred i Karise Per Hansen $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 15 Sk. 1 Alb.; Bertel Degn, Jens Hansen, Niels Hansen, Oluf Mortensen og Peder Jyde smstds. hver $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 15 Sk. 1 Alb.; Peder Pedersen og Svend Pedersen smstds. hver 1 Pd. Byg, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 15 Sk. 1 Alb. I Jersløf¹ Christen Pedersen $\frac{1}{2}$ Pd. Byg

¹ Jørslev, Fakse H.

og af en øde Jord 1½ Pd. Byg, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 4 Høns, 1 Td. Havre; Anders Madsen smstds. ½ Pd. Byg. I Hverløse¹ Laurits Nielsen 1 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 2 Tdr. Havre. I Tokkerup Oluf Rasmussen 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre; Bent Nielsen smstds. 1 Fjerd. Smør. I Skouterup Hans Jensen 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb. I Kongsted Borup Niels Pedersen 4 Skpr. Havre, 1 Skp. Stødhavre, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 1 Fjerd. Smør, 5 Sk. 1 Alb., 2 Mk. Gæsteri. I Frenderup Knud Ifversen 18 Skpr. Byg, 2 Tdr. Havre, 12 Sk. Arbejdspenge; Jens Nielsen smstds. 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 5 Mk. Penge. I Dalby Jens Ibsen 4 Skpr. Havre, 1 Fjerd. Smør, 1 Faar, 1 Lam, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 2 Sk. Sildepenge, 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb.; Laurits Espensen smstds. 2 Pd. Byg, 5 Mk. Gæsteri. I Alsøf Togerup Oluf Hansen 1 Pd. Byg. I Drugestrup Jens Hansen 2 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Gaas, 1 Lam, 1 Skp. Havre, 4 Høns, 3 Tdr. Havre. I Egidde Niels Lauersen og Laurits Gedde hver 1½ Fjerd. Smør. I Jenstrup Jep Ibsen 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas, 1 Høne. I Aas Pouel Pallesen ½ Td. Smør, 2 Tdr. Havre. I Olstrup Christen Pedersen og Mogens Ibsen hver 3 Fjerd. Smør, 12 Sk. Penge. I Pebringe Niels Jensen og Mads Pedersen hver ½ Td. Smør. I Karisegaard Oluf Saxen og Jakob Madsen foruden deres forrige Landgilde 1 Fjerd. Smør. — I Bieverskou Herred i Slimminge Gamle Søfren Jørgensen 2 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Peder Mogensen smstds. 1½ Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Peder Pedersen smstds. 2 Pd. Byg, 2 Tdr. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Niels Pedersen smstds. 1½ Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Mogens Andersen smstds. 1½ Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Jens Boesen smstds. 1½ Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Niels Jensen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Søfren Mogensen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4

---

¹ Værløse, samme H.

Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Hans Jensen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. 2 Sk.; Mats Hansen smstds. af en øde Gaard foruden hans forrige Landgilde 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk. 2 Alb.; Niels Olsen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk. 2 Alb.; Jens Nielsen smstds. $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mk. 2 Sk. 2 Alb.; Hans Madsen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, 2 Mk. 4 Sk.; Mads Hansen smstds. 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, $7\frac{1}{2}$ Mk.; Oluf Nielsen og Laurits Jensen smstds. hver 1 Fjerd. Smør. I Bøggit Laurits Nielsen og Jakob Augustinsen hver 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, $7\frac{1}{2}$ Mk., $\frac{1}{2}$ Ko. I Giorsløf Oluf Ingvorsen 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, $3\frac{1}{2}$ Mk. 4 Sk. I Endisløf Jakob Nielsen 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Otting Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 3 Sk. 1 Alb. I Lille Lindet Espen Mortensen, Hans Andersen, Jep Hemmingsen, Knud Hemmingsen, Oluf Eriksen og Rasmus Folmersen hver 2 Pd. Byg, 1 Td. 1 Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 13 Sk. 1 Alb. I Lille Thornbye Aage Knudsen $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Faar, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 20 Æg, 27 Sk., 1 Fodernød; Henning Aagesen smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. 1 Td. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 2 Høns, 20 Æg, 18 Sk. 1 Alb., 12 Alb. Ovennævnte Landgilde skal herefter oppebæres og føres til Regnskab af Lensmanden paa Trøggeveldegaard. Lensmændene paa Trøggeveldegaard skulle hos Lenet beholde Beviser for den tidligere Landgilde, for at man, hvis nogle Lodsejere ville dele paa Reb, kan hævde Kongens Rettighed efter den rette gamle Landgilde, medmindre de andre Lodsejere ogsaa have gjort eller ville gøre Afslag paa deres Landgilde. Sj. R. 17, 233 b. K.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Hr. Albrit Skeel, Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Hr. Anders Bilde og Oluf Rosensparre. Da Kongen med det allerførste venter nogle fremmede Gesandter til København, skulle de rette deres Løjlighed efter snarest at begive sig hid, hvor de nærmere skulle erfare Kongens Vilje. Sj. T. 22, 40. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Frederik Munk. Jomfru Lisbet Friis Albretdatter til Aggersbek har anmodet Kongen om Tilladelse til, at Frederik Munk som hendes tilforordnede Værge paa hendes Vegne maa sælge hendes to Hovedgaarde,

Vosnesgaard og Aggersbek, med dertil liggende Bønder og i Stedet købe Harritskier med tilliggende Bønder til hende, da det i sig selv er en skøn Gaard og den altid tidligere har været hendes Forældres Gaard. Kongen bevilger i den Anledning af Øvrigheds Magt, at Frederik Munk, saafremt han mener, at det kan være til Gavn for hende, maa sælge hendes to ovennævnte Hovedgaarde saa dyrt som muligt og igen købe Harritskier til hende. Da hun tillige har berettet, at hun vil overlade Kiølholt til hendes Søster Fru Karren Friis, at besidde for Livstid, kan det ogsaa ske, saafremt Frederik Munk og hans Medarvinger ville tillade hende det, hvorfor Frederik Munk ogsaa skal gøre sig Flid. J. T. 7, 130 b.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Han har for nogen Tid siden mod nøjagtige Forlovere laant en Sum Penge af Kongen, hvilke Penge Kongen nu vil bruge til anden forefaldende Nødtørf. Det befales ham derfor efter det af ham udgivne Hovedbrevs Lydelse at betale Hovedstolen med resterende Renter til Omslaget 1623 til Kongens Omslagsforvalter i Kiel, saafremt Kongen ikke, hvis han ikke betaler, skal se sig foraarsaget til at kræve Pengene hos hans Forlovere ved Indmaning eller andre lovlige Midler. J. T. 7, 131. K.

— Ligelydende Miss. til Palle Rodsteen, Peder Galt til Tyrrestrup og Henrik Holck til Høigaard. Udt. i J. T. 7, 131. K. (i Udt.).

27. Marts (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om ikke at tilstede, at noget af det Rostockerøl, der i disse Dage skal være forbrudt til Kongen, bliver solgt der i Byen [Helsingør], men bliver solgt til at skibes til Norge eller andensteds, hvor det ikke er forbudt. Sj. T. 22, 41. K.

— Miss. til Jørgen Vind. Hans Hustrus¹ Moder, Fru Anne Skovgaard, Holger Ulfstand til Hickebjergs Enke, har berettet, at hun og hendes Børn til Afbetaling af nogen Gæld, som paahviler dem efter hendes afdøde Søn, Hans Ulfstand, ville sælge et Stykke Gods i Sjælland, som er tillagt Hans Ulfstand af afdøde Frants Ulfeldts Gods og nu er tilfalden hende og hendes Børn efter Hans Ulfstand. De have an-

¹ Ingeborg Holgersdatter Ulfstand.

modet ham som deres Fuldmægtig om at sælge Godset, men han har vægret sig derved, da han er bange for, at der i Fremtiden skal komme nogen Trætte og Ulejlighed deraf, fordi to af Døtrene ikke ere deres egne Værger og deres Gods derfor ikke kan sælges uden Kongens særlige Tilladelse. Da det er til alles Gavn, at Godset bliver solgt og Gælden betalt, befales det ham som Fuldmægtig for dem alle at gøre sig Flid for, at deres Fællesgods kan blive solgt saa dyrt som muligt, for at deres Fællesgæld dermed kan blive betalt. Sk. T. 4, 410 b.

28. Marts (Kbhvn.). Søpas for Henrik Vind, Skibskaptein paa Fides, der som Admiral med dette Skib og med Jørgen Ulfeldt paa Jupiter og Peder Kielsen paa Havhesten skal begive sig paa Kronens Strømme i Vestersøen for at holde disse rene, saa Kongens Undersaatter og andre søfarende paa deres retfærdige Rejse, Handel og Vandel ikke skulle blive overfaldne eller plyndrede af Sørøvere eller Fribyttere eller andre modvillige. Hvis han opdager saadanne paa Kronens Strømme og særlig hvis han under Norge, under Finmarken og der omkring træffer Folk, som gør enten Kongens egne Undersaatter eller Hollændere eller andre Overlast eller Skade eller uden Kongens Pas bruge deres Haandtering paa forbudte Steder, skal han gøre sig Flid for at faa fat i dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 236 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Da der snarest skal foretages Skifte efter afdøde Knud Urne til Aasmark, skal han paa tage sig Værgemaalet for Fru Merrete Grubbe, medens Skiftet staar paa, og paase, at hun faar, hvad der med Rette tilfalder hende. Sj. T. 22, 41.

— Ligelydende Miss. til Erik Urne om at være Værge for Jørgen Urne, Jørgen Grubbe for Frederik Urne, Christian Grubbe for Sigvart Urne, Alexander Raab v. Papenheim for Hans Urne, Palle Rosenkrantz for Jomfruerne Else og Rigitze Urne og Ofve Gjedde for Jomfru Dorette Urne. Udt. i Sj. T. 22, 41.

—¹ Miss. til Fridrik Retz og Palle Rosenkrantz. Da Ernst

---

¹ I Sj. T. er Brevet dateret: 27. Febr., K. er dateret: 28. Febr.; men bagpaa Koncepten er 28. Febr. rettet til 28. Marts. I Sj. T. er Brevet ogsaa indført mellem Breve af 28. og 29. Marts.

Normand til Palsgaard, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har berettet, at nogle Bønder i Antvorskov Len, nemlig 9 Bønder i Valbyøstre, 14 Bønder i Skiørpinge, hvoraf 1 tjener til Korsør Slot, 10 Bønder i Aasløv, 12 Bønder i Ørsløv, 1 Bonde i Rye, 14 Bønder i Ulstrup, 3 Bønder i Hersløv, 1 Bonde i Kuolbye, 5 Bønder i Agerup i Flakkebjergs Herred, 2 Bønder i Sønderjellinge, Haarsløf Mølle og 4 Bønder i Krummerup, klage over at være satte for højt i Skyld, saa de ikke kunne gøre deres Ægt og Arbejde, medmindre de faa noget Afslag i deres Landgilde, skulle de med det første begive sig til Antvorskov Len, undersøge Forholdene og, hvis nogle ere satte for højt i Landgilde, give dem saadant Afslag, at de kunne gøre Kongen tilbørlig Ægt og Arbejde. Sj. T. 22, 42. K.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen, der tidligere har givet Ordre til at opføre en ny Lade paa Sæbygaard og lade den gamle tage ned, nu erfarer, at Lade-gaarden ved Korsør Slot skal være meget bygfældig, saa hverken Hø eller Korn skal kunne forvares til Gavns deri, bevilger han, at den ovennævnte gamle Lade igen maa opsættes ved Korsør. Sj. T. 22, 44. K.

— Miss. til Erik Juel. Frants Kaas, Befalingsmand i Nordlandene, har berettet, at han sammen med Jacob Lykke staar i Løfte for afdøde Otte Christopher Rosenkrantz og Hans Lykke og Axel Lykke for 7000 Rdlr., og derhos anmodet om, at disse 7000 Rdlr. maa blive holdte i Arrest hos Erik Juel¹, indtil han kan udføre Sagen med Retten. Det befales i den Anledning Erik Juel at beholde de 7000 Rdlr. i Arrest hos sig indtil Sagens Uddrag. J. T. 7, 131 b.

29. Marts (—). Miss. til Fru Elline Marsvin om at levere 50,000 Mursten og 40,000 Gulvsten, som ere gode, til Ernst Normand. Udt. i F. T. 3, 642.

— Miss. til Ernst Normand om straks at fragte en Skude, der skal løbe op til Aggershus Slot og der indtage 400 Lægter, som behøves til Vinstrup og Kastrup Fang. Han skal

---

¹ Jakob Lykke maatte i 1622 sælge sin Hovedgaard Torp (Hillerslev H.) til Erik Juel. Det maa være i Købesummen for denne Gaard Frans Kaas faar gjort Arrest.

med samme Skude sende Jens Juel, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Aggershus Slot, medfølgende Missive¹. For at Skibet kan faa fuld Ladning, skal han sende Jens Juel en Fortegnelse paa det Bygningstømmer, som yderligere behøves til Antvorskov Slots Bygning. Sj. T. 22, 43. K.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Han har andraget om, at Bønderne i hvert Sogn i Antvorskov Len maa faa anvist bestemte Købmænd i Købstæderne, som de kunne sælge deres Sommerved til, og faa bestemt, hvor meget Bygningstømmer enhver, der har Brug for saadant, skal have for hvert Læs Ved. Han skal i den Anledning straks erklære sig om, til hvilke Købmænd Bønderne kunne sælge deres Ved og hvor meget Bygningstømmer enhver af disse igen skal skaffe Bønderne. Sj. T, 22, 44. K.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Tagge Thott. Mester Elias Sligting havde paa sidste Herredag stævnet Peder Andersen, forhen Landsdommer i Blekinge, i Rette for Kongen og Rigsraadet for en af ham afsagt Dom, hvorved Elias Sligting var bleven dømt til at gøre Hans Jøde Regnskab for deres Mellemværende. Peder Andersens Dom blev kendt ved Magt ved Kongens og Rigsraadets Dom, men skønt der i denne ikke tales noget om Kost og Tæring, uagtet det plejer at ske, naar der skal gives Kost og Tæring for saadan Stævning, har Hagen Jensen, Herredsfoged i Medelsted Herred, tilfunden Elias Sligting at staa Peder Andersen til Rette for den Kost og Tæring, som denne har anvendt paa Herredagsdommens Erhvervelse. De skulle derfor stævne Herredsfoged Hagen Jensen, Elias Sligting, Hans Jøde og Peder Andersen i Rette for sig, dømme dem endeligt imellem i den Sag, som det er i Overensstemmelse med Retten, og give Hans Jøde Tilhold om at gøre Regnskab og efterkomme det ham i Herredagsdommen paalagte. Sk. T. 4, 411 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Kongen har bragt i Erfaring, at en af hans Sangere, Niels Mortensen Kolding, endnu er i Venedig og ikke kan komme hjem af Mangel paa Penge. Christian Friis skal drage Om-

¹ Se Norske Rigsregistr. V. 202.

sorg for, at Kongens Faktor i Nederlandene udlægger saa mange Penge i Venedig, at Niels Mortensen kan betale, hvad han skylder, og komme hjem, hvis det da ikke beløber sig til altfor meget. Dog maa Niels Mortensen ikke selv faa Pengene i Haanden, for at han ikke i andre Maader skal fordominere dem. Desuden skal Niels Mortensen have saa meget, at han paa det næppeste kan rejse hjem. Sj. T. 22, 44. K.

29. Marts (Frederiksborg). Miss. til Adolf Friderik Grabow om snarest muligt at sende en af de under ham staaende Bøsseskytter op til Bergenhus, hvor han skal være Konstabel, og paase, at der bliver sendt en rigtig dygtig. Endvidere skal han sende 6 Tdr. Krudt derop med et paalideligt Skib. Da Befalingsmanden paa Bergenhus paa Byens Vegne har anmodet om, at Kongen vil lade den faa 6 Jærngøtlinger, hver paa 1800, til dens Gallejer, og at Kongen ligeledes vil lade ham faa 12 Gøtlinger, hver paa 1300, til de to Gallejer, der bygges i Lenet, alt for Betaling, skal han, saafremt der findes saadanne smaa Stykker paa Tøjhuset, sende saa mange, som der begæres, derop, og tilskrive Lensmanden, hvad hvert Hundrede koster, for at han kan indkræve Betalingen derfor og gøre Regnskab derfor paa Renteriet. Sj. T. 22, 45.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har af hans Erklæring erfaret, at den Plads, som han efter Kongens Befaling har udvist til Johan von den Enden ved Rybeck og Katsløse, er meget ringe og til Trængsel for Bønderne, ligesom der i Fremtiden kan føres Trætte paa den og den har andre Ubelejligheder. Kongen befaler ham derfor i Stedet at skaffe Johan von den Enden den Gaard i Rye By, som Svend Gundersen bor paa, dog skal Johan von den Enden svare sædvanlig Landgilde deraf, 4 Rdlr. in specie for Ægt og Arbejde og desuden en særlig Kendelse efter nærmere Overenskomst med Hr. Anders Bilde for at grave Ler. Hr. Anders Bilde skal gøre sig Flid for at skaffe den paa Gaarden boende Bonde en anden Gaard eller anden Lejlighed i Stedet. Sk. T. 4, 411.

30. Marts (—). Miss. til Christoffer Basse om for Betaling at lade Kulbrænderne i Kronborg Len faa Ved til at brænde Kul af og give dem Ordre til straks for Betaling at føre Kullene til Hammermøllen ved Kronborg, for at Kobber-

smeden ikke skal komme til at forsømme sit Arbejde af Mangel paa Kul. Sj. T. 22, 46.

30. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand faa 60 Læster Kalk, naar han kræver dem. Udt. i J. T. 7, 131 b.

— (Kbhvn.). Pas for Peder Galt til Tidselholt, Kongens Agent i Sverrig, der bliver nødt til at rejse til Marker og andre Steder i Sverrig sammen med Kongens Købmænd. Kongen anmoder Kongen af Sverrigs Statholdere og Officerer og Borgemestre og Raad i Købstæderne om for Kongens Skyld at hjælpe Peder Galt, hvilket Kongen i alle Maader vil forskyldte efter hver Stands Vilkaar og Løjlighed. Sj. R. 17, 237 b.

— Pas for de Tjenere, som Peder Galt, Agent i Sverrig, paa Kongens Vegne foraarsages til at sende fra Stockholm her ned og tilbage igen. Sj. R. 17, 237 b. K.

31. Marts (Frederiksborg). Skøde- og Gavebrev til Johan Bøgvad, Kongens Bygningstilsynsmand paa Frederiksborg Slot og Indbygger i Hillerød, og hans Arvinger paa en Kronens Jord i Hillerøds Vang, der strækker sig 336 Al. fra Grøften ved Povel Malers Dam og til Adelvejen, som løber til København, 222 Al. langs ud med Adelvejen til Broen, som gaar over Grøften, der løber fra Skriverdammen og ned i Slotssøen, og 636 Al. fra Broen langs omkring Grøften til Povel Malers Dam. Han maa indlukke Grøften og lave sig Fiskeri deri, men skal holde Grøften ren og i Stand, saa Vandet kan have frit Gennemløb ned til Povel Malers Dam. Saafremt Johan Bøgvad eller hans Arvinger blive til Sinds at sælge denne Jord, skulle de være forpligtede til først at tilbyde den til Kronen, der, hvis den vil have den, skal betale ham eller hans Arvinger hvad de efter Vurderingsmænds Sigende have bekostet derpaa. Sj. R. 17, 238.

— Skøde- og Gavebrev til Johan Bøgvad, Indvaaner i Hillerød, og hans Arvinger paa den Plads, som han har indbygget og nu selv bor paa, med 9 Boder og en Stald derved nærmest op til Kirkegaarden, hvilken Plads strækker sig 136 $\frac{1}{2}$ Al. i Længden fra Kirkegaardsporten langs Gaden, 64 Al. i Bredden fra Hjørnet i den anden Gade til Præstegaarden, 148 Al. i Længden fra Præstegaarden langs Præstegaardens Have til Kirkegaarden og 69 Al. i Bredden fra Præstegaardshaven langs Kirkegaarden til Kirkeporten, og hvorpaa han alle-

rede har opført forskellige Bygninger og Huse. Sj. R. 17, 239 b. K.

31. Marts (Frederiksborg). Kvittans til Johan Bøgvad, Kongens Bygningstilsynsmand paa Frederiksborg og Indbygger i Hillerød, paa hans Regnskab for de rede Penge, som han har oppebaaret til Byggeriet paa Frederiksborg fra Nytaarsdag 1621, til hvilken Tid han sidst gjorde Regnskab, til Nytaarsdag 1622. Han har til forskellige Tider oppebaaret 1930 Dlr. af Kongens eget Kammer og 4566 Dlr. 24 Sk. dansk af Rentekammeret, ialt 6496 Dlr. 24 Sk. Efter hans Regnskab har han til forskellige Haandværksfolk, til sin egen Løn og i andre adskillige Maader udgivet 6763 $\frac{1}{2}$ Dlr. 21 $\frac{1}{2}$ Sk., saaledes at han faar tilgode 267 Dlr. 37 $\frac{1}{2}$ Sk., hver Daler regnet til 80 Sk. dansk, hvilket Beløb nu er betalt ham af Kongens eget Kammer. Sj. R. 17, 238 b. K.

— Miss. til Christopher Friis. Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos Just Brockenhuus, og at Christopher Friis har købt dennes Gaard Astrup og uden Tvivl endnu har en Rest af Købesummen hos sig. Det befales derfor Christopher Friis at beholde den Del af Pengene, som han endnu har i Behold hos sig, i Arrest, indtil de blive krævede af ham ved Rigens Ret, hvilken Ulrik Sandberg har begyndt mod Just Brockenhuus. J. T. 7, 131 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at sælge det Gods og Boskab, som han har ladet udvurdere til Kongen af forhen Præst i Veyrum Christen Nielsens Bo, og føre Pengene til Indtægt for Kongen, da Kongen paa ingen Maade vil eftergive Christen Nielsen hans Kongen tilfaldne Boslod. J. T. 7, 132.

— (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse for Ebbe Munk til Fiellebroe paa et af ham udgivet Brev, daferet Antvorskov, St. Mikkels Dag [29. Sept.] 1619, hvorved han og hans Hustru, Fru Sitsel Høg skænke 1000 enkende Rdler. til de fattige husarme Folk i Herringe Sogn ved Fiellebroe, hvilke 1000 Rdler. til førstkommende St. Mikkelsdag skulle sættes paa Rente hos vederhæftige Folk paa det Vilkaar, at der aarlig til Mikkelsdag i Rente skal svares 60 Rdler. in specie, at levere uden videre Forhaling eller Bekostning paa Fiellebroe, for af Ebbe Munk og hans Hustru og deres Arvinger og alle deres

Efterkommere paa Fiellebroe at udgives til 6 husarme og trængende Folk i Herringe Sogn, saaledes at hver faar 10 Rdlr., den ene Halvpart til Mikkelsdag og den anden Halvpart til Paaske, alt i Nærværelse af Sognepræsten og Kirkeværgerne i Sognet. Ebbe Munk og hans Hustru have endvidere ladet opbygge et Hus i Herringe nord op til den Gaard, Knud Rasmussen bor i, og østen til Gaden til ovennævnte 6 Personer med 3 Vaaninger i, saaledes at der skal bo 2 Personer i hver Vaaning. Disse Personer skulle have fri Bolig deri og Ebbe Munk og hans Hustru, deres Arvinger og Efterkommere paa Fiellebroe forpligtede sig til at holde Huset ved god Hævd og Bygning, saa det ikke forfalder eller i nogen Maade forringes. Naar Ebbe Munk og hans Hustru selv dø, skulle deres Arvinger og Efterkommere paa Fiellebroe være forpligtede til at sætte de 1000 enkende Dlr. paa Rente hos paalidelige Folk og anvende Renten deraf til 6 husarme Folk paa ovennævnte Vis. Endvidere har Ebbe Munk givet sin Sognekirke, Herringe Kirke, Landgilden af 1 Gaard i Vester Hesinge i Salling Herred, som aarlig beløber sig til $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Otting Smør, 2 Dlr. for $\frac{1}{2}$ Bolgalt, 2 Sk. Arbejdspenge, 1 Gaas, 2 Høns og 1 Foderokse, hvilken Landgilde Kirkeværgerne i Herringe Sogn herefter aarlig skulle oppebære til Bygning og Forbedring af Kirken og det Kapel, som Ebbe Munk har ladet bygge dér til sin og sin Hustrus Begravelse, derimod skal Herligheden som hidtil blive hos Ebbe Munk, hans Hustru og deres Arvinger og Efterkommere paa Fiellebroe. Hvis nogen vil understaa sig til at rygge eller forandre dette Testamente, ønske Ebbe Munk og hans Hustru Guds Hævn og Straf og evige Formaledidelse over dem som Folk, der ville røve og besvige Kirken og de fattige. For at Testamentet kan blive ubrødelig holdet, har Ebbe Munk erhvervet Kongens Stadfæstelsesbrev derpaa, af hvilket Brev Originalen er indlagt paa Fiellebroe, en Kopi i Kancelliet og en Genpart i Herringe Kirke under Kirkeværgernes Forvaring. Ebbe Munk og hans Hustru have underskrevet og beseglet Brevet og bedet Oluf Rosensparre til Skarholt og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Danmarks Riges Raader, om at medbesegle og medunderskrive. F. R. 3, 313 b. K.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe og bestille til Kongen 6 Skippd. godt rent

Voks, hvilket de siden skulle sende til Kongens Proviantskriver, 30 hollandske Oste, 50 Skokke rigeske Bøtter, 4 Straa engelske Sprotter, 24 smaa Tdr. indsyltede Østerling, 4 Skokke tørrede Negenøjen og 3 smaa Fade („Fesicken“) indsyltede Negenøjen og lade Køkkenskriveren faa det efterhaanden og naar han kræver det. Sj. T. 22, 47. K.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm om at rette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Mogens Krag og hans Hustru, afdøde Fru Ingeborg Kaas, og paatage sig Værgemaalet for Jomfru Elline Krag, medens Skiftet staar paa. J. T. 7, 132.

— Ligelydende Miss. til Claus Kaas til Øeland om at være Væрге for Jomfru Anne Krag. Udt. i J. T. 7, 132 b.

6. April (—). Miss. til Thomis Juel til Estrup. Da han har berettet, at det Missive, som han for rum Tid siden¹ har faaet om at være Væрге for Jomfru Helvig Kaas til Lønsgaard, er bortkommet for ham, og derhos begæret at maatte faa en ny Befaling angaaende dette Værgemaal, gives der ham herved Ordre og Fuldmagt til herefter ligesom tidligere at paatage sig Værgemaalet for Helvig Kaas. J. T. 7, 132 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Sigvart Grubbe om at sende 450 Tdr. god Sædehavre ind for Sundby Fæрге. Udt. i Sk. T. 4, 408.

8. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at forhandle med forbipasserende Skibe om Erlæggelse af en vis Afgift til Anlæg og Vedligeholdelse af Havnen ved Helsingør. Sj. T. 22, 48. K. (Tr.: CCD. IV. 7. Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 93 f.).

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Niels Krag. Paa Ølgoed Sognemænds Vegne er det berettet Kongen, at Sognet Dag for Dag tiltager saaledes i Folkemængde, at Sognemændene næppe kunne faa Plads i deres Sognkirke, hvor Stolene desuden ere helt uordentlig satte. Dette kunde altsammen remederes ved at bygge et Kapel ud fra Kirken, hvori en Del af Sognemændene kunde have deres Stæde og Plads; Kirken har selv mindst saa meget i Forraad, som Bygningen af Kapellet

¹ 9. Juli 1598.

vil koste, og Sognemændene ville desuden hjælpe til med Agen og i andre Maader. De skulle derfor ved allerførste Lejlighed begive sig derhen, undersøge alle Forholdene og, hvis de kunne mene, at Kapellet kan opbygges til Gavn for Kirken og bekostes af Forraadet og ved Sognemændenes Hjælp, anordne, hvorledes det bekvemst kan ske, og siden give Kirkeværgerne Ordre til at stille denne deres Anordning om Bygningen i Værk. J. T. 7, 133. K.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe. Christen Jacobsen, Borgemester i Malmø, har berettet, at en Mand i Malmø, ved Navn Jens Tomissen, tiltaler ham og sætter i Rette, om han har handlet ærligt og oprigtigt, idet han har brudt et Brev, som var tilskrevet Jens Tomissen, og at han efter Kongens Forordning har vejet sit Sæde, da han var angrebet paa Ære, gode Navn og Rygte. Da Sagen i sig selv er ringe, bevilger Kongen, at han maa beholde sit Sæde, indtil Sagen, hvori der dog snarest bør dømmes, er afgjort. Sk. T. 4, 408.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Marqvort Bilde og Jørgen Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu ikke have efterkommet hans Befaling¹ til dem om at udlægge det Hans Pogwisch, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, tilhørende Jordegods til hans Kreditorer og dele det mellem dem i Forhold til deres Tilgodehavende hos ham. Det paalægges dem nu straks at efterkomme Kongens Befaling og saa vidt muligt hjælpe enhver af Kreditorerne til en god Ende uden videre Forhaling. F. T. 3, 642.

12. April (—). Miss. til Sigvart Grubbe om at sende en paa Malmø Slot siddende Kumpan, der under Christoffer Basses Navn og med Frederiksborgs Segl har gjort falske Breve og Passer, vel forvaret i Jærn til Københavns Slot. Udt. i Sk. T. 4, 408 b.

15. April (Kbhvn.). Søpas for Johan Mortensen, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Gabriel skal løbe herfra ind i Vestersøen og, efter at have forrettet det ham betroede Hverv der, tilbage igen. Sj. R. 17, 240. •K.

— Miss. til alle de Lensmænd² i Danmark og Norge, der

¹ 3. Febr. 1622.

² De opregnes alle med deres Len.

have Købstæder i Befaling. De skulle give Tolderne og andre, der paa Kongens Vegne oppebære Accise af Vin og efter det sidst udgaaede Skattebrev den 20. og 30. Pending af Varer, Ordre til uden nogen Forsømmelse til førstkommende Paaskedag¹ at fremsende de oppebaarne Penge i gode enkende Rdlr., da Pengene straks skulle bruges til en nødvendig Udgift. Sj. T. 22, 50.

15. April (Frederiksborg). Miss. til Morten Jensen og Hans Mechlenburg. Jørgen Povelsen, Borger i København, har berettet, at Jochim Becher, Borger i Lybæk, i Betaling har sendt ham et Vekselsbrev paa 1564 Mk. 13 Sk. lybsk, som en ung Karl, ved Navn Everdt Fütting af Westfalen, skal være ham skyldig. Da Everdts Gods snarest ventes gennem Øresund, har han anmodet om at maatte faa Arrest paa det. Der gives dem i den Anledning Ordre til, saasnart Everdt Füttings Gods kommer til Sundet, at lade det arrestere paa en Ret, i saa vid Udstrækning, som Jørgen Povelsens Fordring berettiger til, dog skal Jørgen Povelsen eller hans Fuldmægtig straks gaa i Rette med Everdts Fuldmægtig derom og, saafremt Dommen gaar med ham, have Betaling i Everdt Füttings Gods, men hvis Dommen gaar Jørgen Povelsen imod, skal denne efter Borgemestre og Raads Dom staa sin Modpart til Rette for den Skade og det Ophold, denne lider herved. K. Sj. T. 22, 49.

17. April (—). Miss. til Styge Høg, Mogens Kaas, Ifver Dyre og Hans Basse. De have for nogen Tid siden faaet Befaling til at taksere noget Fru Kirsten Skeel tilhørende Jordegods, som Palle Rodsten til Hørbylund som Værge for hende har solgt for dermed at betale hendes Gæld. Det befales dem nu snarest at efterkomme denne Befaling og ej forhale Sagen yderligere, dog skulle de meddele Peder Bilde til Lindved, der imidlertid har giftet sig med Jomfru Kirsten Skeel, dette, om han selv vil give Møde, naar de taksere Godset, eller vil lade nogen møde paa sine Vegne. J. T. 7, 133.

— Miss. til Laurits Lindenov. Hans Grønbek, forhenværende Borgemester i Aarhus, har berettet, at to Bønder i Aarhus Len, Peder Mikkelsen Loft i Østerby, Jomfru Kirsten Ul-

¹ I Brevene til de norske Lensmænd: 14 Dage efter Paaske.

feldt til Østergaards Tjener, og Erik Jensen Loft i Østerby, Aalborg Hospitals Tjener, ere blevne ham en Sum Penge skyldige, og at de, skønt han har ladet kræve Pengene af dem med Retten og har faaet Fredlødsdom over dem, da de ikke have villet rette for sig, at de bør paagribes og straffes, alligevel stadig ikke have villet rette for sig. Da disse to Bønder bo i hans Len, skal han give dem Tilhold om straks at betale, hvad de skyldte Hans Grønbek, og hvis de ikke gøre det, ved Retten hjælpe Hans Grønbek til sin Betaling og sørge for, at de over dem afsagte Domme blive eksekverede. J. T. 7, 133 b.

17. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz, Marqvord Bilde, Jørgen Brahe og Torben Gabrielsen om at møde i Odense og forhandle mellem Hans Pogwisch og hans Kreditorer om hans Jordegodsdes Deling mellem dem efter enhvers Tilgodehavende. Udt. i F. T. 3, 643.

18. April (—). Aab. Brev til alle Kreditorer hos Hans Pogwisch til Damsboe, Embedsmand paa Hindsgaull Slot. Da den tidligere udgivne Befaling mellem dem og Hans Pogwisch af forskellige Grunde ikke er bleven efterkommet og Hans Pogwisch nu har foreslaaet andre Midler, der synes mere fyldestgørende, befales det dem at møde i Odense N Dag i Aar for Kongens Kommissærer, for at der kan blive udrettet noget endeligt mellem dem og ham og for at Kongens naadigste Mening og til Bedste for begge Parter gjorde Anordning ikke skal gaa ufrugtbar hen ligesom tidligere. F. T. 3, 643.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tolderne i Helsingør om Stadfæstelse paa deres Forslag om, at forbipasserende Skibe hver skulle erlægge $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Helsingørs Havn. Sj. T. 22, 48. K. (Tr.: CCD. IV. 8).

19. April (—). Miss. til Eske Krafse og Axel Urne. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Fru Jutte Gyldenstjerne, Christoffer v. Grebens Enke, og hendes Datter, skulle de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, paase, at alt gaar rigtigt til, bilægge de eventuelt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 22, 51.

19. April (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre om ved det forestaaende Skifte mellem Fru Jutte Gyldenstjerne, Enke efter Christoffer van Greven, forhenværende kongelig Jægermester, og hendes Datter at paatage sig Værgemaal-let for Datteren. Sj. T. 22, 51.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at undersøge, hvorvidt Hans Holst, Borger i København, har drevet ubillig Aager mod Johan Hermandsen i Nyborg. Sj. T. 22, 52. (Tr.: KD. V. 47).

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Gert Rantzau om i sit Len [Haderslev] mellem Fastelavn og St. Hans Dag at lade flaa og aftage 300 Tdr. Egebark af de store Ege og af de største Grene og med det første sende det over til København utilgjort, men tørt og vel forvaret for Regn paa Vejen herover. Sj. T. 22, 52. K.

— Ligelydende Miss. til Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] om 300 Tdr. Egebark, Tage Thott Ottesen [Sølvitsborg Len] om 100 Tdr. Birkebark, Ernst Normand [Antvorskov] om 100 Tdr. Egebark, Axel Urne [Ringsted Kloster] om 100 Tdr. Egebark, Mogens Pax [Roskildegaard] om 100 Tdr. Egebark. Udt. i Sj. T. 22, 52.

20. April (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved det til-lades Tønne Friis, der af Kongen er forordnet til Værge for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, at sælge saa meget af hen-des Gods, som behøves for at betale hendes Gæld, da hun skal være behæftet med stor Gæld; dog skal han sælge Godset saa dyrt som muligt, hvad enten det er Hovedgaarde med til-liggende Gods eller andet hende tilhørende Gods. K. Udt. i F. R. 3, 316.

— Miss. til Marqvort Bilde og Tønne Bilde om at være til Stede, naar Tønne Friis overtager Værgemaalet for Jomfru Sophie Gyldenstjerne, overlevere Tønne Friis Ifversnis Ho-vedgaard med tilliggende Gods, besigte Bygningen, undersøge, hvorledes Skovene ere fredede, overlevere ham Breve, Registre, Jordebøger og andet og give det beskrevet under deres Signeter. Udt. i F. T. 3, 644.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmænd i Sjælland om at lade hente Blaar i Tugthuset i København og lade Bøn-

derne i deres Len spinde det i godt Blaargarn og væve det. Sj. T. 22, 52. K. (Tr.: KD. V. 48).

22. April (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om herefter indtil anden Ordre aarlig at betale 1720 Kurantdaler til Lensmanden paa Kronborg til hans Genant og til Løn og Maanedspenge for andre Slottets Folk i Overensstemmelse med Forleningsbrevet, naar Lensmanden gør Anfordring derom. Sj. T. 22, 53. K.

— Miss. til Christoffer Basse. Det er berettet Kongen, at Anne, Morten Knudsens Enke, i Helsingør resterer med nogen Husleje af den Kronens Gaard, hvori hun og hendes afdøde Husbonde har boet, og at der af hendes Bo derfor er udvurderet noget Sølv og andet ringe Boskab, som hun dog anmoder om at maatte beholde, saalænge hun lever. Saafremt hun kan stille Sikkerhed for, at hun ikke vil forkomme det udvurderede Gods, maa hun beholde og bruge dette Gods, saalænge hun lever. Sj. T. 22, 53.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Kronens Bønder i Aarsted Herred i Halmstad Len have blandt andet beklaget sig over en Bondelensmand i Lenet, Steen Svendsen i Skønnevad, der til det Møde for 3 Aar siden i Halmstad har aftrængt Herredsbonderne Havre, Hø, Halm, Strøelse, Kalve, Lam, Gæs, Høns, Æg og andet, som gjordes behov, og lovet dem Betaling derfor, hvilket de dog endnu ikke have faaet. Erik Rosenkrantz skal undersøge den Sag og, saafremt det viser sig, at Steen i Skønnevad har gjort Bønderne Uret, lade ham staa til Rette derfor og betale Bønderne. Sk. T. 4, 408 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at tilholde Bygmesteren i Christianstads Befæstning at forfølge sin Fortingning med Kirken sammesteds og at optage saa mange Fundamenter til Pillerne, som han ikke kan tro, hvorfor der skal betales ham, eftersom de først have kostet M. David. Udt. i Sk. T. 4, 409.

23. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Emmike Sparre til Jonstrup og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 17, 240 b. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at skaffe Kongens Hjulmand, der er sendt over til Helsingborg Len for at hugge et Par Hundrede Birkestænger til Rustvognene, de til Træernes Ophugning nødvendige Folk, udvise

Træerne paa belejlige Steder, lade dem føre ned til Ladestedet og skaffe Skuder til at føre dem ind for Davidlyckis Slette. Udt. i Sk. T. 4, 409.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Friderik Redtz og Palle Rosenkrantz om med det første at begive sig til de Sogne i Roskilde og Ringsted Len, der bekvemmere kunne faa deres nødtørftige Ildebrændsel af Svenstrup Skove end af Roskildegaaards Skove, undersøge, hvor megen Ildebrændsel og hvor meget Hjultømmer de mindst behøve, og siden gøre en skriftlig Anordning om, af hvilke Svenstrup Skove saadant bekvemlest kan udvises dem for Betaling. Sj. T. 22, 54. K.

— Aab. Brev om Ophævelse af det for nogle Steder i Riget udstedte Forbud mod at indføre og falholde Kornleer, Høleer og Segler. Sj. T. 22, 54. K. Orig. (til Varberg Len). Orig. Udfærd. (Se CCD. IV. 9).

— Miss. til de Lensmænd i Danmark, med Undtagelse af Jylland, Nykøbing og Falster, der have Købstæder i Befaling, om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov. — Postscriptum: De skulle give Tolderne i deres Len Ordre til at oppebære $\frac{1}{2}$ Rigsort til Kongen af hvert Dusin Høleer, som indføres eller sælges. Sj. T. 22, 55. Orig. til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot.

— Følgebrev for Christoffer Urne til Aasmark, Rente-mester, til Kronens Bønder under Svenstrupgaard, som Friderik Redtz til Tyrrestrup hidtil har haft i Værge, at de fra 1. Maj skulle svare ham. Sj. T. 22, 55.

— Miss. til Christofver Ulfeldt om med det allerførste at lade hugge en Skibsladning Pipholt paa Gulland og lade det føre ned til Slide Havn, saa det kan ligge rede der, naar Skibene komme efter det. Udt. i Sk. T. 4, 409.

— Søpas for Niels Hammer, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Rytteren skal løbe herfra ind i Østersøen og, efter der at have forrettet det ham betroede Hverv, tilbage igen. Sj. R. 17, 242 b.

— Ligelydende Søpas for Skibskaptejn Christopher Boie paa Marekatten. Udt. i Sj. R. 17, 242 b. K. (i Udt.).

25. April (—). Instruktion for Niels Hammer, Kon-

gens Skibskaptejn, paa den ham befalede Rejse i Østersøen med Kongens Skibe, den sorte Rytter og Marekatten: Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Østersøen findes nogle Orlogsskibe, som maaske ville tilføje den søfarende Mand Skade, skal han, saafremt han opdager saadanne, det være sig Hans Weine af Putski, de Svenske eller andre, der understaa sig til at retfærdige og plyndre den søfarende Mand, give dem Tilhold om at afholde sig fra saadant og, saafremt de ikke ville lade være dermed, modsætte sig det med Magt, forsvare den søfarende Mand og vise dem, der bruge Magt, hjem med den udtrykkelige Undsigelse, at saafremt de fremdeles øve Vold i Østersøen, vil han gribe til Midler, der skulle faa dem til at fortryde det, og at Kongen ikke vil tilstede nogen nogen Jurisdiktion i Østersøen paa det nedennævnte Farvand, hvor han skal holde Søen: udenfor Bornholm, Gulland og Øsel og derfra indtil under den preussiske Side. Saafremt han her eller paa Kongens Strømme træffer Orlogsskibe, skal han give dem Tilhold om at stryge for Kongens Skibe og faa at vide af dem, hvad deres Hverv er paa disse Steder. Hvis de enten svare noget tvivlsomt eller lade sig mærke med at ville foretage sig noget mod den søfarende Mand, skal han formane dem til at afholde sig derfra og følge dem i Søen for at forhindre deres Forsæt. Han skal i saa Tilfælde og ellers ved forefaldende Lejlighed sende Kongen Besked herom og om andet Forløb. Hvis Skibene ere ham altfor stærke, saa det ikke synes muligt, at han kan modstaa dem, skal han i en Hast begive sig hid og melde Kongen det. Saafremt nogle Orlogsskibe møde ham og give til Svar, at de ere paa deres Rejse uden nogens Offension eller Betastelse, eller Kongen af Sverrigs Orlogsskibe berette, at de holde Søen for at forhindre Polakkerne i at falde ind i deres Land og beskadige dem, men ikke have til Hensigt at ville besvære de søfarende, skal han formane dem til at afholde sig fra al Gevalt, have Agt paa deres Foretagender, ved første Lejlighed sende Kongen Besked og meddele dem, at han af Kongen har faaet Ordre til at holde Søen ren, saa de ikke behøve at frygte for Fjender i Østersøen og derfor godt kunne begive sig hjem paa deres egne Strømme. Sj. R. 17, 243. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Ophævelse af det tidligere udstedte Forbud mod

Indførsel i Byen af anden Sæbe end den af Hans Røper tilforhandlede. K. Sj. T. 22, 56. (Tr.: KD. V. 48).

25. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Peder Basse [Møen] og Laurits Lindenov [Aarhus Len]. Udt. i Sj. T. 22, 56.

— Følgebrev for Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, til alle Roskilde Kapitels og Vor Frue Kirke i Københavns Tjenere i Københavns Len, som Kongen for nylig har faaet til Mage-skitte af Kapitlet og Kirken, at de indtil videre skulle svare ham. Sj. T. 22, 56.

26. April (—). Miss. til de Lensmænd i Danmark, der have Købstæder i Befaling. Kongen har for nogen Tid siden forbudt at indføre eller have fremmed Øl her i Riget, men erfarer nu, at hans Undersaatter i Flensborg og Haderslev desuagtet indføre og forhandle fremmed og hos dem brygget Øl her i Riget under det Paaskud, at de maa regnes for Kongens Undersaatter og ikke for fremmede. Det befales dem derfor, at de overalt i deres Len, hvor det gøres behov, skulle forbyde Indførsel, Salg og Holdelse af Øl, som er brygget i Fyrstendømmet eller udenfor Riget eller kommer derfra, det være sig Haderslevøl, Flensborgøl, Eckernførdeøl, Kakkebille eller hvad for Øl det er, under den i Kongens Forbud fastsatte Straf. Sj. T. 22, 57. K. Orig.¹ til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

28. April (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Stensen. Kongen har fritaget Tønne Friis, Befalingsmand paa Ørum Slot, for det Værgemaal for afdøde Asmus v. Ahlefeldts Børn, som Kongen for nogen Tid siden selv har paalagt ham, dog skal han først være til Stede ved Skiftet af det, som endnu er uskiftet mellem dem. Naar Skiftet er overstaaet, skal Otte Brahe overtage Værgemaal for Børnene, af Tønne Friis modtage de dem tilfaldende Lodder, det være sig Jordegods, Løsøre og andet, og kvittere ham for det. Sj. T. 22, 62.

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. II. 158 f.

30. April (Frederiksborg). Søpas for Mads Pedersen, Skipper paa Heringsnes, og Peder Nielsen, Skipper paa Leoparden („Løfparten“), der skulle begive sig fra København til Narven med de russiske Gesandter og derfra til Gulland. Sj. R. 17, 244. K.

— Søpas for Mads Pedersen, Skipper paa Heringsnes, der skal begive sig fra København til Klintehavn paa Gulland for at indtage Ladning af det groveste Tømmer, som findes paa Ladestedet. Lensmanden paa Gulland skal lade Mads Pedersen faa Ladning saa snart som muligt, saa han ikke bliver opholdt længe, og medgive ham en Skrivelse til Admiralen paa Bremerholm med Oplysning om, hvad Ladning han faar ind, hvornaar han bliver sejlfærdig og hvorledes han og hans Folk har forholdt sig, medens han har opholdt sig der. Sj. R. 17, 244. K.

— Ligelydende Søpas for Peder Nielsen, Skipper paa Leoparden („Løfparten“), der i Sommer skal løbe til Busvig Havn paa Gulland efter Bloksten. Udt. i Sj. R. 17, 244 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om at give de Bønder i deres Len, der aarlig pleje at hente Kalk i Mariager Fjord, Tilhold om snarest at begive sig derhen for at hente Kalk og føre den derhen, hvor de faa Ordre til. Sj. T. 22, 57. K.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade denne Tømmermand, Jens Jensen, med hvem der er sluttet Kontrakt om det Brokar ved Sundby Færge, faa 8 Karle af Husmænd eller Bønder til Hjælp hver Dag i en 3 Ugers Tid til at bukke Pæle og andet Arbejde, og skaffe ham Bukken til at bukke Pælene ned med og de Bolte, han behøver dertil. Endvidere skal han efterhaanden lade Jens Jensen faa nogle af de Penge, der ere lovede ham for Arbejdet. Sj. T. 22, 58. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen sender ham hermed 2 Breve: det ene om at lade kræve en Skude fuld af Deler og en Skude fuld af Tømmer, Lægter og Pipholt fra Aggershus Len til Kongens Bygnings Behov i hans Len [Vordingborg], det andet om at lade hente en Skude med Mariagers Kalk fra Mariager. Han skal selv fragte Skuderne og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Han skal i Lybæk eller andensteds

bestille en Skude Tagsten til Bygningen. Betalingen derfor skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Sj. T. 22, 58. K.

30. April (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at lade Palle Rosenkrantz til Glimminge faa en Skudefuld Kalk til Kongens Bygnings Behov, naar han sender en Skude efter den. Udt. i J. T. 7, 134.

— Miss. til Fru Sophie Brahe Peder Munks om at rette sig efter at være til Stede paa Frederiksborg Slot først-kommende Pinseaften [8. Juni], hvor hun nærmere skal faa Kongens Vilje at vide. K. Udt. i J. T. 7, 134.

— Miss. til Ernst Normand, Palle Rosenkrantz og Dr. Hans Resener. Da Kongen har bestemt, at Beldring og Bursøe¹ Sogne skulle annekeres sammen, saasart et af dem bliver ledigt, skulle de gøre sig Flid for, at en af Sognepræsterne paa disse to Steder kan blive kaldet og faa en anden god Lejlighed, naar der bliver et Sogn ledigt enten i Antvorskov eller Vordingborg Len, saafremt ikke unge efterladte Enker eller andre Forhold forhindre det, saa de to Sogne derefter kunne blive betjente af én Præst. Sj. T. 22, 58. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal lade Præstegaarden i Beldringe lægge ind under Beldringegaards Avl og forhandle med Præsten om, hvad denne aarlig skal have for Gaardens Avl, Tiende, Offer og alt andet, som han mister ved Byens og hans Gaards Nedbrydelse, hvilket aarlig skal gives ham af Vordingborg Slot, indtil Beldringe og Bursøe Sogne kunne blive annekerede sammen. Palle Rosenkrantz skal snarest erklære sig herom, ligesaa om, hvorledes der bedst kan gives Vederlag for det Degnebol i Beldringe Sogn, som Kongen ligeledes vil have lagt under Beldringegaards Avl, og om, hvad Vederlag i Tiender deromkring eller paa anden Maade der kan gøres Kommunitetet i København for det, som det mister af Tienden af Beldringe Sogn. Han skal snarest indsende sin Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 22, 59. K.

— Miss. til Taksererne i København om, at de i København allerede forfærdigede Manufakturere maa sættes

---

¹ Baarse, Baarse H.

paa 2 p. Ct. Fordel, for at Kongen snarere kan blive dem kvit; de Varer, der herefter forarbejdes, skulle derimod sættes paa 5 p. Ct. Fordel. Sj. T. 22, 61. K. (Tr.: KD. V. 49).

30. April (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt om at give de Personer i hans Len [Nyborg], der have Teglovne og aarlig pleje at levere Mursten til Kongens Behov, Ordre til snarest at fremsende saa mange Mursten som muligt til København. Udt. i F. T. 3, 645.

— Ligelydende Miss. til Hans Lindenov [Tranekær Len]. Udt. i F. T. 3, 645.

— Miss. til Hans Lindenov. En Person, ved Navn Jens Nielsen Skrædder, har i en indgivet Supplikation blandt andet klaget over, at Niels Gaas, Landsdommer paa Lange-land, efterstræber ham for nogle Ord, som han skal have sagt om denne angaaende nogle Ege og Bøge, som han har faaet i Kronens Skove; Supplikanten tilføjer disse Ord: som Sandhed er, hvem hans Hjemmel er, maa han selv vide. Hans Lindenov skal uformærket lade undersøge, om det forholder sig saaledes, som Supplikanten foregiver, og siden erklære sig til Kongen derom. F. T. 3, 645.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Af hosfølgende Supplikation vil han kunne erfare, hvad nærværende Supplikant paa de forrige i Tørsting Herred udskrevne Bønders Vegne har sup-
pliceret. Han skal lade denne Sag indstævne til Tinge, lade sætte i Rette, om disse udskrevne Bønder bør udgive deres Landgilde for i Fjor, da de i god Tid paa Aaret blev Knægteholdet kvit og da de Soldater, der var ude med Kongen selv, blev besoldede af Kongen selv, eller de bør være fri derfor, og rette sig efter den afsagte Dom. J. T. 7, 134.

— Miss. til Keye Rantzau og Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at noget af Tryggevelde Lens Gods ligger helt belejligt for Vordingborg Slot, skulle de ved første Løjlighed begive sig til dette Gods, udlægge det til Vordingborg Len og til Tryggevelde Len henlægge noget Vordingborg Lens Gods, som bedst kan undværes derfra og ligger belejligst for Tryggevelde Len, saaledes at Tryggevelde Len paa det nærmeste faar ligesaa mange Gaarde, som

det mister, saa begge Len kunne blive ved Magt. De skulle give Bønderne paa det Gods, som skiftes, Ordre til straks uden videre Følgebrev at svare og arbejde til det Sted, som de blive henlagte til, indtil Kongen selv kan stadfæste Henlæggelsen, for at Avlen ikke skal blive forsømt paa noget af Stederne. Da det endvidere er berettet Kongen, at der i Vordingborg Len findes adskilligt gejstligt Gods, som ligger dels i Vildtbanen, dels belejligt for Kongens Ladegaarde, skulle de for dette gejstlige Gods, der herefter altid skal følge Lenet, udlægge de gejstlige andet Vordingborg Lens Gods, som ligger udenfor Vildtbanen og ikke saa belejligt for Kongens Ladegaarde. De skulle paase, at begge Parter faa Skel og Fyldest, saa ingen skal have noget at besvære sig over. De skulle give Ombytningen beskrevet under deres Signeter og indsende den til Kancelliet. Sj. T. 22, 59.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, der paa Hans Skriver i Sverrigs Vegne residerer paa Lilledd, har anholdt om noget Gods og nogle Varer, der den 24. Marts ere blevne forholdte ham i Øresund, fordi Varerne ikke vare angivne og fortoldede rigtigt. De skulle undersøge denne Sag og siden afsige Dom i den. Hvis der allerede er gaaet nogen Dom i denne Sag, skulle de give den beskrevet, for at han fremdeles kan udføre sin Proces for de tilbørlige Dommere. Sj. T. 22, 60.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Ernst Normand til Pallisgaard paa Antvorskov Slot og Len. Den jaarlige Leverance fastsættes til: 100 Læster Brød, at levere til Provianskriveren for Københavns Slot inden Mortensdag, 12 Læster Gryn, at levere til St. Hans Dag, 4 Læster Smør, 9 Landgildekøer, at levere til 8. Aug., 300 røgede Gæs, at levere inden Vinteren til Kongens eget Bord, 10 Læster Byg, at levere i god Tid inden Vinter i det store nye Bryggers paa Københavns Slot, 24 Ol Æg af Jordebogens Indkomst og 76 Ol Æg, at købe i Lenet, alle at fremsende til Frederiksborg Slot efter Anfordring af Køkkenskriveren, 2500 Læs Bulved, at hugge i Lenets Skove og fremsende til København, Halvparten saa tidligt paa Foraaret som muligt, hvis det ikke altsammen kan bringes til Veje, og den anden Halvpart senest 14 Dage efter Mikkelsdag, hvert Læs paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis

Træerne ikke ere kløvede, men runde, ligeledes paa 10 Træer, hvert mindst 1 sjæll. Al. vidt omkring. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 13. Maj 1604 for Ebbe Munk, med Tilføjelse af de 3 nye Artikl. A, B og C.] Orig. Sj. R. 17, 275 (hvor dog kun de første Linjer af Forleningsbrevet er indført og Plads ladt aaben til Resten)¹.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Oluf Rosensparre til Skaroldt, Rigsraad, paa Draxholm Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 542 Dlr., 11 Læster Rug, 13¹/₂ Læst 1¹/₂ Td. Byg, 511 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 30 Køer og Stude, 200 Faar og Lam, 14 Bolsvin, 500 Gæs, 520 Høns, 1¹/₂ Td. Aal, 1 Td. Bergefisk og 200 magre Svin eller 1 Dlr. i Stedet for hvert Svin. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv

¹ Den 30. April 1622 udstedtes nye Lensbreve for Lensmændene i alle de større Len, hvori fastsattes aarlige Leverancer af Fetalje, Ved m. m. Tillige optoges 3 nye Artikler (dog ikke alle 3 i alle Lensbrevene). Disse vare:

A. Og naar Olden bliver paa Skovene, skal han straks det give tilkende, saa og hvor mange Svin, unge og gamle, paa vore og Kronens Skove der udi Lenet blive indbrændte, og derpaa en rigtig Fortegnelse udi vort Rentekammer indskikke, derhos antegnendes, hvor mange af samme Svin os til Oldengæld kan tilkomme, paa det siden kan gøres Forordning, hvor samme Svin skulle hendrives og afslagtes.

B. Sammeledes skal han alt hves af Lenets Indkomst øvrig bliver aarligen sælge, som han sælger sit eget, saafremt han ikke nogen vores særdeles Befaling inden Philippi Jacobi Dag derom bekommendes vorder.

C. Desligeste skal han alt hves herudi findes befalet af Lenets Indkomst at fremskikkes, købes eller udi andre Maader bestilles, til sin rette Tid, eftersom forskrevet stander, lade fremkomme, saa fremt vi ikke skulle foraarsages at befale dennom, som sligt ere tilforordnede at annamme, det straks for rede Pendinge her sammesteds, saa dyrt som det her gælder, at skulle købe, og forskrevne [Lensmandens Navn] selv at betale og tilregne og ej Bønderne der udi Lenet, efterdi han paa vore Vegne over Bønderne haver at byde och befale udi hves de ere pligtige at gøre, yde og levere til vort Behov, hvorefter han sig underdanigst kan vide at rette og for Skade at tage Vare.

De fleste af Lensbrevene forblev iøvrigt uforandrede, hvorfor ved disse kun den aarlige Leverance anføres, idet der iøvrigt henvises til det nærmest foregaaende Lensbrev.

nyde Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femtedelen af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 500 hvide Faar og Lam med Ulden til St. Olai Dag, 3 Læster Smør til St. Hans Dag, 6 Læster Gryn til Mortensdag, 2 Landkildeskæer til 8. Aug., 50 Læster Brød til Mortensdag, 46 Læster Byg, deraf de 20 Læster inden Vinter og Resten straks til Foraaret, og 10 Læster Rug straks til Foraaret, alt at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot; til Køkkenskriveren paa Frederiksborg aarlig 48 Ol Æg af Jordebogens Indkomst og 52 Ol Æg, der skulle købes i Lenet. [Iøvrigt med Art. 1—14, 16—20 og de nye Art. A, B og C]. Sj. R. 17, 257 b.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Alexander Rab von Papenheim til Lybenow paa Holbæk Slot og Len og Ilsøe Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 8½ Pd. Rug, 8½ Pd. Byg og 41 Tdr. Havre af Stiftets Indkomst, at levere til Proviantskriveren for Københavns Slot inden Vinter, 50 Ol Æg, at købe i Lenet og sende til Frederiksborg Slot efter Køkkenskriverens Anfordring. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 23. Marts 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A og C]. Sj. R. 17, 255.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Key Rantzau til Randzouholm paa Kallundborg Slot og Len. Den aarlige Leverance af Lenet fastsættes til: 50 Læster Byg, den ene Halvpart inden Mortensdag, den anden til Foraaret, 40 Læster Brød, 10 Læster Gryn, 1 Læst 2 Tdr. Smør til Foraaret, alt at levere i det store nye Bryggers i København, 1000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvpart 14 Dage før Mortensdag og Resten inden Jul, hvis den da ikke allerede kan skaffes til Mortensdag, 8 Landgildekæer, at levere i København 8. Aug.; til Køkkenskriveren paa Frederiksborg skal, naar denne forlanger det, aarlig leveres 13 Ol Æg af Jordebogens Indkomst og 87 Ol Æg, der skulle købes i Lenet. Han skal aarlig lade hugge og fremsende til København 500 Læs Bulved, 10 gode kløvede Træer paa hvert Læs eller, hvis de ikke ere kløvede, men runde, ligesaa 10 Træer paa Læsset, hvert mindst 1 sjæll. Al. vidt omkring. [Forleningsbrevet er iøvrigt ens-

lydende med Forleningsbrevet af Juni 1620 for samme, med Tilføjeelse af de nye Artikl. A, B og C]. Sj. R. 17, 260.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Christian Friis til Kragerup, Rigsraad og Kansler, paa Københavns Slot og Len. Han skal aarlig have 500 Dlr. til Løn for sig selv og sine egne Svende og Folk, gemen Hofklædning til sig selvsjette og følgende Genant: 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 276 Skpr. Humle, $6\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, 11 Skippd. 1 Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 110 Svinerygge, 25 Slagtenød, 221 Faar og Lam, 1 Læst 4 Tdr. Sild, $1\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Td. Kuller, 5 Vorder Rokker, 204 Gæs, 360 Par Høns, $2\frac{1}{2}$ Skippd. Bergefisk, 3 Skippd. 3 Lispd. islandsk Fisk, 2 Læster Byggryn, 4 Tdr. Havregryn, 3 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Aal, 1 Td. Laks, 1500 Hvillinger, 3000 Flyndere, 4 Tdr. Eddike, 3 Tdr. Salt von Salt, 3 smalle Læster grovt Salt til Slagteriet til hans Genantkvæg, 2 Skippd. Talg til Lys. Han skal holde lønne og klæde følgende Folk paa Slottet ligesom hidtil: Slotsfogden selvanden, Ridefogden selvanden, Skrивeren selvanden, 1 Kornmaaler, 1 Kældersvend, der tillige skal være Dugsvend, 1 Portner, 1 Bager, som ogsaa skal være Brygger, 2 Dragere, der tillige skulle være Vægttere, 1 Pligtsfoged, 1 Taarngemmer, Huskokken selv tredje og Fadeburskvinden selvanden. Med Hensyn til de Liggere og Skytter, der tidligere ere holdte paa Slottet, skal han forholde sig efter den tidligere derom gjorte Forordning og give dem den Løn, de hidtil have haft. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og maa frit lade fiske til sit eget Behov i de Søer, Damme og ferske Vande i Lenet, hvori de forrige Lensmænd have fisket, og hvori Kongen ikke selv bruger Fiskeri, dog skal han saa selv afholde Bekostningerne ved Fiskeriet og maa ikke i Regnskabet tilskrive Kongen nogen Udgift derved. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste og maa ligesom de forrige Lensmænd have frit Foder og Maal til dem og til 2 Vognheste. Den aarlige Leverance fastsættes til: af Lenets Indkomst 36 Læster Rug, 76 Læster Byg, 1000 Tdr. Havre og 6 Læster Gryn, at levere til Mortensdag til Proviantskrивeren for Københavns Slot, 200 Gæs til Mikkelsdag, 35 Landgildekøer til 8. Aug.; af Nybølle Ladegaard skal der aarlig leveres i det store ny Bryggers 40 Læster Byg, efterhaanden som det ud-

tærskes; til Kongens, Prinsens og de unge Herrer's Behov skal han aarlig af Lenets Indkomst, naar Køkkenskriveren forlanger det, fremsende 350 hvide Faar og Lam med Ulden, 120 Gæs og 1270 Høns; baade Lam, Gæs og Høns skulle holdes i Forraad hos Bønderne og modtages først af de mindst formuende og sidst af de formuende. I Baadsted, der ligger under Københavns Len, skal han indkøbe 1500 Læs Bulved, der straks paa Foraaret skal sendes til Københavns Slot, hvis Slotsfoged skal modtage Penge dertil af Rentekammeret og levere dem til Fogden i Baadsted. Denne skal desuden aarlig hidsende 800 Læs Bulved, som pleje at hugges i Baadsted Skove af Bønderne i Baadsted Len; i hvert Læs skal der være 10 gode kløvede Træer eller, naar Træerne ikke ere kløvede, men runde, ligeledes 10 Træer, hvert Træ i det mindste 1 sjællandsk Alen vidt omkring. [Iøvrigt med Artikl. 6—7, 10—11, 13—14, 16—20 og den nye Artikl. B.] Sj. R. 17, 245.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Christopher Basse til Urup paa Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: af Frederiksborg og Abrahamstrup Lens Indkomst: 38 Læster Byg, 39 Læster Rug, 4 Læster Gryn og 25 Læster Brød, at levere til Jul i det nye store Bryggers i København, 657 hvide Faar og Lam med Ulden, 421 Gæs, 1688 Høns og 30 Ol Æg, at levere til Køkkenskriveren til den Tid, denne forlanger det, uden nogen Forhaling; af Kronborg Lens Indkomst: 20 Læster Rug, 23 $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 3 Læster Gryn og 20 Læster Brød, at levere i København til Mortensdag, 11 Læster Rug og 2 Landgildekøer til 8. Aug.; endvidere 423 hvide Lam med Ulden, 456 Gæs, 1750 Høns og 78 Ol Æg, at levere uden nogen Forhaling til Køkkenskriveren til den Tid, denne forlanger det. Bønderne skulle aarlig køre 1000 Læs Bulved ned til Stranden, regnet 10 gode kløvede Træer paa hvert Læs eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, hvert Træ mindst 1 sjæll. Al. vidt omkring og 10 Træer paa Læsset. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 18. Marts 1619 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A, B og C og en Artikel om, at da Kronborg Slots Indkomst af Rug og Byg for største Delen bliver sendt til Københavns Slot eller bliver bagt i Brød eller malet i Gryn, har Kongen bevilget, at

der i Stedet derfor aarlig maa betaales Christoffer Basse 1720 Dlr. Kurant af Toldboden i Helsingør, hvorom Tolderne [22. April 1622] have faaet skriftlig Befaling]. Sj. R. 17, 248.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Kloster. For Varetagelsen af Landsdommerbestillingen og hans Besvær med at forestaa Klosteret skal han have 700 Dlr. aarlig, sædvanlig Klædning til sig selv, 2 Karle og 2 Dreng og Underhold til sig selvføttende, frit Foder og Maal til 6 Heste og Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal aarlig lønne og underholde følgende Folk: Fogden, der aarlig skal have 10 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 1 Oksehud; Skriveren, der aarlig skal have 20 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 1 Oksehud; Skriverdrengen, der aarlig skal have 5 Dlr. og 5 Al. Engelst; Bryggeren, der aarlig skal have 8 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug; Bryggersvenden, der aarlig skal have 5 Dlr. og 2 Par Sko; Kældersvenden, der aarlig skal have 8 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug; Dugsvenden, der aarlig skal have 8 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 1 Oksehud; Lensmandens Kok, der aarlig skal have 7½ Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug; Borgekokken, der aarlig skal have 4 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug; 2 Kokkedreng, der hver skulle have 3 Dlr.; en Fisker, der aarlig skal have 8 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 1 Oksehud; en Ladegaardsfoged, der aarlig skal have 8 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug og 5 Al. Sardug; en Portner, der aarlig skal have 3½ Dlr. og 2 Par Sko; en Post- rider, der aarlig skal have 5 Dlr., 5 Al. Gøtterst, 1 Par Støvler og 2 Par Sko; tre Postvognsdreng, der hver aarlig skal have 3½ Dlr. 10 Sk. og 2 Par Sko og alle tre 1 Kohud til Støvler; en Svinemand, der aarlig skal have 3 Dlr. og 2 Par Sko; en Fæmand, der aarlig skal have 1½ Dlr. og 1 Par Sko; en Fædreng, der aarlig skal have 9 Mk., 7 Al. Vadmel og 2 Par Sko; en Mælkedeje, der aarlig skal have 6 Dlr., 4 Al. Hør- lærred og 12 Al. Blaarlærred; to Ladegaardspiger, der hver aarlig skal have 3½ Dlr. og 2 Par Sko; en Smed, der aarlig skal have 12 Dlr.; en Skolemester, der aarlig skal have 20 Dlr., 5 Al. Engelst, 5 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 5 Mk. til Sko;

Jakob Løjtnant, der aarlig faar 37 $\frac{1}{2}$ Dlr. i Løn, 3 $\frac{1}{2}$ Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 9 Al. Engelst, 6 Al. Foderdug og 5. Al. Sardug; Cornelius Skovrider, der aarlig faar 16 Dlr. i Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og en sædvanlig Hofklædning; en fattig gammel Mand og en Vangerøgter skulle alene bispises som hidtil. De 12 Skolepersoner skulle nyde den Almisse og Underholdning af Klosteret, som de hidtil have haft; en af dem skal være Klokke og der maa herefter ikke holdes anden Klokke paa Klosteret. Han skal paase, at Avlen til Klosteret bliver drevet med Flid og med saa ringe Bekostning som muligt og at Fordelen derved bliver ført til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Naar nogen af Adelen kommer til Klosteret, skal han, saa ofte deres Vej falder der frem eller tilbage, laane dem Hus en Nats Tid, men ikke længere, give dem Mad og Danskøl, som Klosteret formaar, og laane dem Vogne til Nødtørft, eftersom de have behov. Hvis Adelens Tjenere komme til Klosteret med deres Husbondes Pasbord, maa der ikke formenes dem Underholdning paa en Nats Tid og nødtørftigt Fordringskab med Heste og Vogne. Den aarlige Leverance fastsættes til: 50 Ol Æg, at fremsende til Frederiksborg, naar Køkkenskriveren forlanger det. [Iøvrigt med Artikl. 4, 8, 10, 12, 16—20 og de nye Artikl. A og B]. Sj. R. 17, 263 b.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Mogens Pax til Torup paa Roskildegaaards Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 12 Læster Rug, 7 Læster Gryn og 30 Læster Brød, at levere til Proviantskriveren for Københavns Slot til Mortensdag, 3 $\frac{1}{2}$ Læst Smør til St. Hans Dag, 7 Landgildekøer til 8. Aug., 30 Læster Byg, at levere i det store nye Bryggers til Mortensdag, 80 hvide Faar og Lam med Ulden, 500 Høns, 3 Ol Æg af Lenets Indkomst og 97 Ol Æg, at købe hos Bønderne i Lenet, at levere paa Frederiksborg Slot, naar Køkkenskriveren forlanger det. Hønsene og Lammene skulle holdes i Forraad hos Bønderne og modtages først af de mindst formuende og sidst af de formuende. Han skal aarlig af fornede Træer og Vindfælder lade brænde 40 Læster Bøgekul, hvoraf der aarlig skal sendes 100 Tdr. Kul til Marcus Wibelitz, Tilsynsmand i Kongens Have ved København, til Pinsedag, 240 Tdr. til Peter Paicke, Kongens Destillerer, og 140 Tdr. til Peter Gegelmann, Kongens Apotheker. [Forlenings-

brevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 19. April 1617 for samme, med Tilføjelse af de nye Artickl. A, B og C]. Sj. R. 17, 252. K.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Frederik Redtz til Tygestrup paa Tryggevelde Gaard og Len. Han skal svare 400 gode enkende Rdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han skal gøre særligt Regnskab for det Mageskiftegods, som er lagt under Tryggeveldegaard, og som Knud Urne har gjort særskilt Regnskab for, men maa saa til Gengæld afkorte det, som denne har afkortet i Regnskabet. Han skal gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst til Høgstrupgaard og af de Bønder, der ere blevne derunder. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 16 Læster Brød, som han skal lade bage i Lenet og fremsende til Københavns Slot til Mortensdag, Rugen dertil skal han modtage af Proviantskriveren paa Københavns Slot. Endvidere skal han i Lenet købe 50 Ol Æg og sende dem hid efter Køkkenskrivernes Anfordring. [Iøvrigt med Artickl. 1—14, 16—20 og de nye Artickl. A. og C]. Sj. R. 17, 272.

— Miss. til Ernst Normand til Palsgaard, Embedsmand paa Antvorskov, og Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster. Da Kongen har forlenet Frederik Redtz til Tygestrup med Tryggeveldegaard, skulle de være til Stede, naar Fru Merrete Grubbe til Aasmark, Knud Urnes Enke, vil levere Gaarden fra sig, overlevere den til Frederik Redtz med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Gaarden hørende Skove og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. R. 17, 244 b. K.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Palle Rosenkrantz til Glimminge paa Vordingborg, Lekkinge og Jungshofvet Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 200 Dlr., 5 Læster Rug og Mel og $\frac{1}{2}$ Læst Rug til de Skolepersoner, som pleje at underholdes der, 9 Læster Byg og $\frac{1}{2}$ Læst Byg til Skolens Personer, 450 Tdr. Havre, 12

Tdr. Smør, 30 Køer, 100 Faar, 100 Lam, 300 Gæs, 470 Høns, 14 Bolsvin, 100 magre Svin, 1 Td. Bergefisk og $\frac{1}{2}$ Td. Aal. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Vordingborg Slots Ladegaarde, og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Derimod skal Palle Rosenkrantz gøre Regnskab for al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Lekkinge og Jungshofvets Ladegaarde, paase, at Ladegaardene blive vel drevne og at der gaar saa ringe Bekostning og Udspisning med som muligt, saa der ingen unødvendige Folk holdes. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 50 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 2 Læster Smør til Foraaret, 400 hvide Faar og Lam med Ulden til St. Olai Dag, 150 Gæs til Mortensdag og 80 Landgildekøer til 8. Aug., alt at levere til Provianskriveren for Københavns Slot, 20 Læster Byg, at levere i god Tid inden Vinter i det nye Bryggers paa Københavns Slot, 400 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg. Han skal aarlig i Lenets Skove lade hugge 1500 Læs Bulved og sende dem til København, Halvparten straks paa Foraaret, hvis det ikke altsammen kan leveres til den Tid, og den anden Halvpart senest 14 Dage efter Mikkelsdag; der skal være 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis de ikke ere kløvede, men runde, ligeledes 10 Træer paa Læsset, hvert Træ mindst 1 sjæll. Al vidt omkring. Han skal af fornede Træer og Vindfælder aarlig lade brænde 30 Læster Bøgekul, hvoraf der skal leveres 100 Tdr. til Peter Gegelmand, Kongens Apotheker, 100 Tdr. til Henrik Apotheker og 120 Tdr. til Peter Posserer. Kullene skulle lægges oven paa det Ved, som sendes til København, nogle Læster hver Gang indbundne i Ellersis eller hvorledes de bedst kunne føres, dog under Veddets Fragt. I Regnskaberne for de under Lenene hørende Ladegaarde skal han aarlig indføre, hvormange Traver Rug, Byg og Havre der indavles og hvormange Læs Hø der indhøstes. [Iøvrigt med Artickl. 1—14, 16—20 og de nye Artickl. A, B og C]. Sj. R. 17, 266.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Peder Basse til Siørup paa Stege Slot og Ermelundgaard paa Møen. Den aarlige Leverance fastsættes til: 16 Læster Byg, at levere i det nye Bryggers i København inden Mortensdag, 300 hvide Faar og Lam med Ulden til St. Olai Dag, 850 Tdr. Havre, at levere i København, Halvparten

inden Vinter og Resten straks paa Foraaret, 27 Landgildekøer, der skulle fremdrives til København til 8. Aug., samt $75\frac{1}{2}$ Ol Æg af Jordebogens Indkomst og $74\frac{1}{2}$ Ol Æg, der skulle købes i Lenet, hvilke 150 Ol Æg aarlig skulle sendes til Københavns Slot til den Tid, Køkkensriveren forlanger det. Han skal aarlig i Lenets Skove lade hugge og fremsende til København 1200 Læs Bulved, hvert Læs paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, ligeledes paa 10 gode Træer, hvert Træ mindst 1 sjæll. Alen vidt omkring. Han skal aarlig lade brænde 50 Læster Bøgekul af Jordebogen og af fornede Træer og af Vindfælder og saa snart som muligt om Sommeren sende dem til København til Karl Tisen, Tilsynsmand for Silkevæerne. Kullene skulle ligge ovenpaa det Ved og Havre, som sendes hid, indbundne i Elleris eller hvorledes de bedst kunne fremføres, dog under Veddets og Havrens Fragt; der skal lægges Maatter mellem Havren og Kullene. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 9. April 1618 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A, B og C]. Sj. R. 17, 269.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Otte Marsvin til Dybeck paa Christianstads Len. Han maa aarlig oppebære følgende Genant: 500 Dlr., 5 Læster Rug og Mel, beregnet 40 Tdr. i Læsten, 12 Læster Byg, beregnet 48 Tdr. i Læsten, 500 Tdr. Havre eller 1 Rdlr. for hver Td. Havre, hvis Jordebogen ikke kan præstere Havren, 1 Læst 4 Tdr. Smør, 30 Skattekøer, 21 Sider Flæsk, 155 Faar og Lam, 185 Gæs, 160 Par Høns, 10 Tdr. Aal og $\frac{1}{2}$ Td. Ørreder. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Hammergaards Ladegaard. Saa længe Christianstads Bygning staar paa, skal han frit holde de dertil forordnede Bygnings- og Arbejdsheste med Hø og Rufoder. Den aarlige Leverance fastsættes til: 80 gode Slagteøksne, at fremsende til København til 8. Aug. tillige med 100 Skattekøer af Lenets Indkomst, 330 Tdr. Rug, at sende til København saa snart som muligt inden Mikkelsdag, da en Del deraf skal bruges til Sæderug paa Frederiksborg, $7\frac{1}{2}$ Læst Smør, at sende 14 Dage efter Mikkelsdag, 62 Skattegalte til 1. Dec. og 1 Læst Aal til Mikkelsdag. Desuden skal han paa Christianstads Marked saa billig som muligt købe 10 Skippd. god ren Talg og

sende den til Køkkenskriveren paa Frederiksborg. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Iøvrigt med Artikl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 263. Orig.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Anders Bilde til Rosendal, Rigsraad, paa Helsingborg Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: Af Helsingborg og Herritsvad Klosters Len 30 gode Slagteøksne og 60 Landgildekøer, der skulle fremdrives til København til den 8. Aug., 120 Skattegalte, der skulle sendes til København til den 1. Dec., og 120 Tdr. Havre, som skulle leveres paa Kronborg Slot 14 Dage efter Mikkelsdag. De ferske Laks, som svares af Engelholm, skal han efter den derom gjorte Forordning aarlig sende til Kongen og Prinsen. Naar Kongens Køkkenskriver forlanger det, skal han sende 100 hvide Lam med Ulden og 100 Høns, ligesom der i Lenet skal købes 50 Ol Æg. Der skal aarlig hugges 600 Læs Bulved i Lenenes Skove. Veddet skal sendes til København, det mest mulige saa snart som muligt paa Foraaret og Resten 14 Dage efter Mikkelsdag i det seneste. Der skal være 10 gode kløvede Træer paa Læsset eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, ligesaa 10 Træer i Læsset, hvert Træ i det mindste 1 sjæll. Al. vidt omkring. Der skal aarlig brændes 20 Læster Bøgekul i Skovene. Kullene skulle leveres til Slotsfogden paa Københavns Slot og fremsendes med Skib ovenpaa Veddet, indbundne i Elleris eller hvorledes de bedst kunne sendes, dog under samme Fragt som Veddet. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 19. April 1617 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 234.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Gabriel Kruse til Tulsted paa Landskrone Slot og Len med Østerstad og Vesterstad Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 26 gode Slagteøksne, at købe og sende til København til 8. Aug., 300 Tdr. Havre, at sende til Kronborg 3 Uger efter Mikkelsdag, og 50 Traver Koste, at sende til Slotsfogden paa Københavns Slot. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 18. Maj 1621 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A og C]. Sk. R. 4, 243 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr.

Anders Bilde til Rosendal, Rigsraad, paa Herritsvad Kloster og Gods. Han maa til Underhold for sine egne og Klosterets Folk oppebære følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 2 Læster Rug, 3 Læster Byg, beregnet 40 Tdr. i Læsten, 9 Tdr. Smør og 200 Tdr. Havre. Endvidere maa han selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Klosterets Ladegaard, ligesom han ogsaa maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst. Derimod skal han gøre Regnskab for Oldengælden og for Indtægten ved Salget af rodhuggen Skov, dog maa han have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt med Art. A]. Sk. R. 4, 237.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Sigvort Grubbe til Hofdal paa Malmøhus Slot og Løn med Lundegaard, Dalby Kloster, Hagested Gaard og Gods, Børringe Kloster, Lindholms Birk og andet tiliggende Gods. Han skal holde Malmøhus i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det sømmer sig en ærlig Riddermandsmand. Til Underhold for sig selv, sine egne Svende og Slottets, Lundegaards og de andre underliggende Ladegaardes Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 5 Læster 3 Pd. Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg, regnet 40 Tdr. i hver Læst Rug og 48 Tdr. i hver Læst Byg, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, $30\frac{1}{2}$ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, $42\frac{1}{2}$ Bolsvin, $145\frac{1}{2}$ magre Svin, 318 Par Høns, 9 Spegelaks eller 9 Dlr. i Stedet, 1 Td. Aal og 348 Dlr. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets, Lundegaards og Dalby Klosters Ladegaarde, medens Kongen forbeholder sig alene Lindholms, Børringe Klosters og Hagestedes Ladegaarde og deres Avl. Han skal lønne og underholde følgende Personer paa Ladegaardene: paa Børringe Kloster 1 Ladegaardsfoged, der aarlig skal have 12 Dlr. i Løn, 1 Kvinde, der skal koge og malke, 8 Dlr. i Løn, 1 Færøgter 4 Dlr. — Paa Lindholms Ladegaard 1 Skriverdreng, der ogsaa skal have Tilsyn med Børringe Kloster, 12 Dlr. i Løn, 1 Ladegaardsfoged 12 Dlr., 1 Malkedeje 8 Dlr., 2 Malkepiger hver 6 Dlr., 2 Færøgttere hver 4 Dlr. De nævnte Personer skulle til Maanedskost og Underhold hver have Fetalje for $1\frac{1}{2}$ Ort om Ugen. Folkene paa Hagested Ladegaard skulle lige-

ledes have Maanedskost for $1\frac{1}{2}$ Ort om Ugen hver, og der skal holdes saa faa Folk som muligt, hvilke skulle lønnes som ovenfor. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Da Malmøhus Len nu er forøget med det Gods, som afdøde Fru Giørrel Faddersdatter var forlenet med, maa Sigvort Grubbe udover den ovenfor bevilgede Genant oppebære 30 Dlr. til en Ridefoged. Han maa i Kronens Skove aarlig have fri Olden til sine Genantsvin og sine hjemmefødte Svin paa Ladegaardene. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 4 Læster Byggryn og $2\frac{1}{2}$ Læst Havregryn til Kongens eget Behov, at sende til Provianskrivernen ved Københavns Slot inden Mortensdag, 300 Gæs til Mikkelsdag, ligesom der 14 Dage før Mortensdag eller før, om det er muligt, skal sendes 1900 Tdr. Havre til Sundby Færgested. Endvidere skal han aarlig i god Tid og til saa billig en Pris som muligt købe 2100 Tdr. Havre hos Bønderne i Lenet og sende dem til Sundby Færgested, de 600 Tdr. inden Mortensdag og de 1500 Tdr. straks paa Foraaret. Af Lenets Indkomst skal han yderligere til de Tider, Kongens Køkkenskriver begærer det, fremsende 440 hvide Lam med Ulden, 500 Høns og 33 Ol Æg samt 150 Ol Æg, som han skal købe i Lenet. Lammene og Hønsene skulle holdes i Forraad hos Bønderne, og de skulle først modtages af de mindst formuende, medens de formuende skulle beholde dem længst. Af Lenets Indkomst skal han til 8. Aug. fremsende 50 Landgildekøer samt 40 gode Slagteøksne, som han skal købe i Lenet. Han skal i Lenenes Skove lade hugge 2000 Læs Bulved og sende den ene Halvpart deraf, hvis det ikke altsammen straks kan bringes til Veje, til København saa snart som muligt paa Foraaret og Resten senest 14 Dage efter Mikkelsdag. Der skal være 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, ligeledes 10 Træer i Læsset, hvert Træ i det mindste 1 sjæll. Al vidt omkring. Af fornede Træer og Vindfælder, der mindst kunne skade Skoven, skal han aarlig lade brænde 50 Læster Bøgekul, hvoraf der skal leveres M. Jens Dynissen paa Gammeltorv 200 Tdr. Kul og Tugthuset 400 Tdr. Kul, hvilke Kul skulle indbindes i Elleriis eller hvorledes det bedst kan ske og fremsendes ovenpaa Veddet under den samme Fragt. I Regnskaberne for de under Lenene hørende Ladegaarde skal han aarlig lade indføre, hvor-

mange Traver Rug, Byg eller Havre der indavles og hvormange Læs Hø der indhøstes. [Iøvrigt med Artikl. 1—14, 16—18 og de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 239.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Falk Lykke til Skoufgaard paa Christianopel Len. Han skal holde Christianopel Befæstning i en god og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det sømmer sig for en ærlig Riddersmand. Han maa til Underhold for sig selv og sine Folk oppebære følgende aarlige Genant: 120 Dlr., 2 Læster Mel, 4 Læster Byg og Malt, beregnet 40 Tdr. i Læsten, eller 1 Dlr. for hver Td. Byg, Mel eller Malt, 220 Tdr. Havre eller 2½ Mark i Stedet for hver Td. Havre, 4 Tdr. Smør eller 12 Dlr. for hver Td. Smør, 1 Td. saltet Aal eller 6 Dlr., 10 Køer eller 3 Dlr. for hver Ko, 14 Bolsvin eller 2 Dlr. for Stykket, 50 magre Svin eller 50 Dlr. i Stedet for dem, 15 Faar eller ½ Dlr. for Stykket, 63 Lam eller 1½ Ort for Stykket, 85 Gæs eller 8 Sk. for Stykket, 106 Par Høns eller 6 Sk. for Parret. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uviste Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 25 gode Slagtekøer, at sende til Københavns Slot til 8. Aug., og desuden 1000 Læs Bulved, den ene Halvpart straks paa Foraaet, hvis det ikke altsammen kan fremsendes til den Tid, og Resten senest 14 Dage efter Mikkelsdag; Veddet skal hugges i Lenets Skove og hvert Læs skal være paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis Træerne ere runde, ligesaa 10 Træer i Læsset, hvert Træ 1 sjæll. Al. vidt omkring; endvidere 100 Favne godt Bøgeved, hvert Træ 1 sjæll. Al. lang, og der maa ikke være for meget smaat derimellem. [Iøvrigt med Artikl. 4—5, 8—9, 11, 13—14, 16, 18, 20 og de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 253 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Tagge Thott til Eriksholm paa Sølvitsborg Slot og Len. Han maa til Underhold for sig selv og sine Folk oppebære følgende aarlige Genant: 348 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Mel, 11½ Læst 4 Pd. 4 Skpr. Byg og Malt, regnet 40 Tdr. paa Læsten, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 9 Spegelaks eller 9 Dlr., 1 Td. saltet Aal, 30½ Ko, 42½ Bolsvin, 145½ magre Svin eller 145½ Dlr., 77 Faar, 189 Lam, 307 Gæs og 318 Par Høns;

da Jordebogen heraf imidlertid ikke kan præstere 135 Tdr. Byg, 508 Tdr. Havre, 73 Lam og $72\frac{1}{2}$ Gaas, maa Tagge Thott faa Smør i Stedet, hver Td. Smør regnet til 12 Dlr., hver Td. Byg eller Malt til 1 Dlr., 1 Td. Havre til 3 Mk., 1 Lam til 2 Mk. og 1 Gaas til 8 Sk. For Resten af den visse Indkomst ligesom ogsaa for den visse Indkomst af Elleholms Len, der for nogen Tid siden er lagt under Sølvitsborg Len, skal han aarlig gøre Regnskab. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde af Ladegaardene, hvorimod Kongen forbeholder sig al Fordelen af de i Lenet liggende Laksefiskerier og Aalefiskerier; han skal drive disse med saa ringe Bekostning som muligt og indskrive Bekostningen i Regnskabet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 6 Læster Smør, 5 Læster saltet Laks, at sende inden Mikkelsdag, og af Jordebogen og Kongens eget Laksefiskeri 120 Spegelaks, der skulle fremsendes, saasntart de ere spegede, til Proviantskriveren paa Københavns Slot, 55 gode Skattekøer og 60 Slagteøksne, der skulle købes i Lenet og betales af Lenets Indkomst, at fremsende til 8. Aug. til Proviantskriveren paa Københavns Slot. Han skal aarlig lade hugge 2000 Læs Bulved i Kronens Skove, hvoraf den ene Halvdel skal sendes til Københavns Slot straks paa Foraaret, hvis ikke det hele kan sendes, og den anden Halvdel senest 14 Dage efter Mikkelsdag, 10 kløvede eller runde Træer af mindst 1 sjæll. Alens Omkreds i hvert Læs. Samtidig skal han fremsende 300 Favne godt Bøgeved, hvert Træ 1 sjæll. Al. lang, og Veddet maa ikke være for smaat. Endvidere skal han 14 Dage efter Mikkelsdag fremsende 12,000 gode nyhuggede Baandstager, 6 Al. lange, til Fade og 12,000 Baandstager til Tønder, saa de kunne være rede, naar Kongens Skibe komme efter dem. Baandstagerne skulle føres til Indtægt i Regnskabet, og der skal tages Bevis af dem, der modtage dem. [Iøvrigt med Artikl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 256.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Erik Rosenkrantz til Glimminge paa Halmstad Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 50 gode Slagteøksne, at købe og sende til København til 8. Aug., og 400 Læs Bulved, hvert Læs paa 10 kløvede eller

runde Træer, samt 35,000 Stived, at levere saa tidlig som muligt paa Foraaret i København; kan det ikke altsammen leveres til den Tid, skal Halvdelen leveres til denne Tid og den anden Halvpart 14 Dage efter Mikkelsdag i det allerseneste. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 1. April 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Artickl. A og C]. Sk. R. 4, 266.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Holger Rosenkrantz til Glimminge paa Laugholm Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 55 gode Slagteøksne, at købe og sende til København til 8. Aug., og 1000 Læs Bulved, som han skal lade hugge og levere ved Baadstad, saa det er der straks paa Foraaret, hvert Læs paa 10 kløvede eller runde Træer. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 6. April 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Artickl. A og C]. Sk. R. 4, 260.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard paa Varberg Slot og Len. Han skal holde Slottet i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det sømmer sig en ærlig Riddersmand. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets og Ladegaardenes daglige Folk samt Bøsseskytterne paa Slottet oppebære følgende aarlige Genant: 350 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Rug, 10¹/₂ Læst 6 Pd. Byg, 1¹/₂ Pd. Byg til Gryn, 760 Tdr. Havre, 18 Tdr. 5 Pd. Smør, 70 Bolsvin, 13 magre Svin, 30 Køer, 266 Faar og Lam, 307 Gæs, 318 Par Høns, 9 Spegelaks og 1 Td. Aal. Endvidere maa han i Regnskabet tilskrive sig 78 Dlr. til Kost til 2 Vogn-drenge, som drive Slottets Arbejdsvogne og bruges til Bygningen sammesteds, og 16 Dlr. aarlig til Løn og Klædning til dem begge. Han skal beregne hver Læst Rug til 40 Tdr. og hver Læst Byg til 48 Tdr. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene, ligesom ogsaa al Avlen paa Aas Kloster, uden nogen Afgift, derimod skal han svare 1 Td. Laks i aarlig Afgift af Laksefiskeriet og det andet Fiskeri i Lenet, da det tilhører Kronen. Kongen forbeholder sig selv al Nyttens af Tegloven i Lenet, der dog skal drives med den mindst mulige Bekostning, hvilken han maa føre til Udgift i sit Regnskab. Han maa oppebære Tiendedelen af

den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. De 3 Roder Knægte, der ere bestilte paa Befæstningen, skal han lønne som sædvanligt, 5 Gl. om Maaneden til hver Knægt og hver Gylden beregnet til 3 Mk. danske, som Mønten før gik, men ingen Kommis give dem deri. Han skal holde dem med Befalingsmænd og Arkelimestre ligesom hans Formand har gjort. Knægtene og Bøsseskytterne skulle altid holdes til Stede paa Slottet og maa ikke sendes ud i Lenet i Slottets eller hans egen Bestilling eller bruges paa anden Maade end de ere bestilte til. Da Kongen lader bekoste stor Bygning paa Slottet og Udgiften dertil løber højt op, skal Lensmanden eller i hans Fraværelse Skriveren i Nærværelse af Bygmesteren eller i hans Fraværelse af Mestersvenden hver Lørdag Aften afregne med Arbejdsfolkene og Pligtsfolkene, hvad de have fortjent i den forløbne Uge, tage Beviser, underskrevne af Bygmesteren eller Mestersvenden, paa denne Afregning med klar Angivelse af Dage og Mandtal og indlevere dem med Regnskabet. Den aarlige Leverance fastsættes til: 100 gode Slagteøksne, at købe og sende til København til den 8. Aug. sammen med 53 Skattekøer af Lenets Indkomst. Endvidere skal han aarlig sende 250 Tdr. Havre til Kronborg 3 Uger efter Mikkelsdag, 1 Tønde saltet Laks af Aas Laksefiskeri til Københavns Slot og 1500 Læs Bulved, der skulle hugges i Lenets Skove, hvert Læs paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis Træerne er runde, ligeledes 10 Træer i Læsset, hvert 1 sjæll. Al. vidt omkring. Han skal til en rimelig Fragt fragte Skuder til at fremføre Veddet og sende dette straks paa Foraaret eller Halvdelen til den Tid og den anden halve Del senest 14 Dage efter Mikkelsdag. Han skal give de Skuder, som findes i Lenet, Ordre til at løbe til Bahus Len en Gang om Aaret inden St. Hans Dag for hver at føre en Ladning Ved til København. For deres Bekostning og Umage hermed maa Skibenes Ejerere selv beholde hver 3. Favn, de fremføre. Mogens Gyldenstjerne skal af Hr. Jens Sparre faa at vide, til hvilke Ladesteder Skuderne skulle løbe. [Iøvrigt med Artikl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A, B og C]. Sk. R. 4, 249.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Anders Sinklar til Sinclarsholm, Rigsraad, paa Hammershus Slot og Len paa Bornholm. Den aarlige Leverance fastsættes til: 50 gode Slagteøksne, at købe

og sende til København til 8. Aug. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 23. Maj 1621 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A og C]. Sk. R. 4, 246.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Christofver Ulfeldt til Svenstrup paa Visborg Slot og Len paa Gotland. Den aarlige Leverance fastsættes til: 10 Læster Nødkød, 2 Læster Faare- og Lammekød og 2 Læster Roer, Kødet skal være godt og fedt og Kallun og hvad andet tjenligt der falder ved Slagteriet skal nedsaltes og fremsendes, endvidere 16 Læster god og ren smeltet Talg samt 20 Skippd. god ren Talg, som han skal købe hos Bønderne; alt skal ligge rede 14 Dage efter Mikkelsdag, til hvilken Tid Kongens Skibe komme efter det. Straks efter St. Hans Dag skal ligge rede 30 Læster Tjære, 233 Tylter Skattebord og det Skattetømmer, som skal udredes efter Jordebogen. Endvidere skal aarlig fremsendes 6 Skippd. Ost og den Uld, der kan blive. I den kommende Vinter skal hugges og nedføres til følgende Ladesteder efterskrevne Tømmer: til Østergarn 5 Tylter 20 Al. lange Bjælker, 12 Tylter 18 Al. lange Bjælker, 15 Tylter 16 Al. lange Bjælker, 6 Tylter 12 Al. lange Bjælker og 1000 Lægter. — Til Sliide 12 Tylter 18 Al. lange Bjælker, 15 Tylter 16 Al. lange Bjælker, 6 Tylter 12 Al. lange Bjælker og 1000 Lægter. — Til Klindte 10 Tylter 20 Al. lange Bjælker, 5 Tylter 18 Al. lange Bjælker, 6 Tylter 12 Al. lange Bjælker og 1000 Lægter. — Til Visby Havn 10 Tylter 12 Al. lange Bjælker og 1000 Lægter. Alt Tømmeret skal ligge rede til Foraaret, naar Kongens Skibe komme efter det. [Forleningsbrevet er, naar undtages, at der i Genanten anføres 323 Tdr. Havre i Stedet for 300 Tdr., enslydende med Forleningsbrevet af 20. April 1619 for samme, med Tilføjelse af den nye Art. C). Sk. R. 4, 268 b.

—¹ Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigsraad og Rigens Kansler, paa Nyborg Slot og Len og Salling Herred. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 400 Dlr., 12 Læster Rug, 21 Læster Byg, 18¹/₂ Td. Smør, 30 Øksne,

¹ De i F. R. indførte nye Forleningsbreve ere udaterede.

150 Faar og Lam, 150 Gæs, 12 Tdr. Gryn og $6\frac{1}{2}$ Td. Torsk. Jacob Ulfeldt maa oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, men skal stalde 20 Øksne om Vinteren for Kongen og paase, at de blive godt fodrede. Han maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: til Proviantskriveren for Københavns Slot 22 Tdr. Hvede og 600 Tdr. Havre inden Mortensdag og 30 Læster Brød straks paa Foraaret, desuden til den 8. Aug. 65 gode Landgildekøer, at sende til Skanderborg Slot, hvor de skulle slagtes. [Med Art. 1—14, 16—18, 20 og de nye Art. A, B og C]. F. R. 3, 316.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Holger Rosenkrantz til Rossenholm, Rigsraad, paa Odensegaard og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 10 Tdr. Boghvedegryn, at levere til Proviantskriveren for Københavns Slot 14 Dage efter Mikkelsdag; han skal købe Boghveden dertil og lade den male i Gryn, som skulle bruges til Kongen selv. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 1. April 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A, B og C]. F. R. 3, 319 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Marquort Bilde til Hvidkiold paa Rugaard og Vissenberg Birk. Han skal aarlig svare 450 enkende Dlr., uden nogen Afkortning, i Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Han skal aarlig 14 Dage efter Mikkelsdag levere Proviantskriveren for Københavns Slot 10 Tdr. Boghvedegryn, der skulle forspises til Kongen selv; han skal købe Boghveden dertil og lade den male i Gryn. [Med Art. 1—14, 16—18 og den nye Art. C]. F. R. 3, 322.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hans Lindenov til Hundslund paa Tranekier Slot og Len. Han skal i aarlig Afgift af den visse Indkomst svare 450 enkende Rdlr., at betale i Rentekammeret til hver 1. Maj uden nogen Afkortning. Den aarlige Leverance fastsættes til: 6 Læster Byg, 8 Køer og 12 Bolgalte, hvilke han skal levere paa sin egen Bekostning, Bygget inden Mortensdag i det store nye Bryg-

gers paa Københavns Slot, Bolgaltene til den 1. Dec. til Proviantskriveren paa Københavns Slot og Kørne til den 8. Aug. paa Skanderborg Slot. Endvidere skal han til Foraaret sende den Havre, som bliver tilovers af Stiftets Indkomst, til København og desuden købe saa megen Havre, at det ialt bliver 150 Tdr. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20 og den nye Art. C]. F. R. 3, 325.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Tønne Friis paa Aalborghus Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 13 Læster Rug og Mel, 24 Læster Byg og Malt, regnet 24 Tdr. Byg eller Rug i Læsten, 12 Læster Havre, regnet 48 Tdr. i Læsten, 1 Læst Smør, 2 Tdr. Honning, 225 Skovsvin, 20 Skattekøer, 200 Faar og Lam, 650 Høns, $\frac{1}{2}$ Læst saltet Sild, 81 Ol røgede Sild og 1300 Flyndere. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene, og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 Læster Brød, 1 Læst Smør og 1000 Tdr. Havre, at levere om Foraaret til Proviantskriveren paa Københavns Slot, og 70 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg til 8. Aug. [Iøvrigt med Art. 1—14, 16—18, 20 og de nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 501.

— Følgebrev for Tønne Friis til Bønderne i Aalborghus Len. Udt. i J. R. 7, 408.

— Miss. til Stygge Høg og Otte Skeel om at overlevere Tønne Friis Aalborghus Slot og Len med Inventarium. Udt. i J. R. 7, 408.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Laurits Lindenov til Orbygaard paa Aarhusgaard og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 16 Læster Brød, $\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. Smør, at levere om Foraaret til Proviantskriveren paa Københavns Slot, 600 Tdr. Havre, at sende til Sundbye Færgested inden Vinter, 40 gode Slagteøksne, at købe og sende til Skanderborg til den 8. Aug. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 2. Maj 1614 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 485.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Ifver Juel til Villestrup, Rigsraad, paa Bøfling Slot og Len med Hing og Uldborg Herreder. Den aarlige Leverance fastsættes til: 30 Slagteøksne, at levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug., 3500 Hvillinger af Sandtolden og 73 Vorder tørre Torsk, at levere St. Olai Dag i København, første Gang 1623, og desuden 21,000 Hvillinger, der aarlig skulle købes. [Iøvrigt er Forleningsbrevet enslydende med Forleningsbrevet af 18. April 1617 for samme, med Tilføjelse af den nye Art. C]. J. R. 7, 456. K.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Eske Brock til Estrup, Rigsraad, paa Dronningborg Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 900 Dlr., 12 Læster Rug, 14 Læster Byg, 10 Læster Havre, 1 Læst 2 Tdr. Smør, 18 Køer, 150 Brændsvin, 100 Gæs, 200 Faar og Lam, 8 Bolgalte, 200 Høns, 18½ Ol Æg, 3 Tdr. Bajsalt, 2 Laks, 2 Ørreder, 60 Helt og saa meget Kul, Ved, Humlestænger og Bark, som Jordebogen formaar. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Torup Ladegaard. Derimod forbeholder Kongen sig alene al Indkomst og Fordel af Biellerup Ladegaards Avl og Affødning og al Fordelen af de Lakse- og Aalefiskerier, der findes i Lenet, dog skal Eske Brock sørge for, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Tiendeparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 9 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 Staldøksne, at levere 8. Aug. paa Skanderborg, 44 Læster Brød og 4 Læster Smør, at levere i København om Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færgested, den ene Halvpart inden Mortensdag, den anden straks paa Foraaret, 100 Laks til Kongens eget Behov, at levere til Proviantskrivere for Københavns Slot, efterhaanden som de blive spegede; yder Laksefiskerierne flere Laks, skulle disse ogsaa fremsendes. [Iøvrigt med Art. 1—18, 20 og de 3 nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 448 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Otte Skeel til Hammelmuose paa Dueholm Kloster. Den aarlige Leverance fastsættes til: 12 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg til 8. Aug. [Forleningsbrevet er

iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 20. Juli 1609 for samme, med Tilføjelse af den nye Art. C]. J. R. 7, 498 b. K.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Knud Gyldenstjerne Axelsen til Tiim paa Hald Slot og Len og Medelsom Herred. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg til 8. Aug., 280 Tdr. Rug og 300 Tdr. Havre, at sende til København straks paa Foraaret. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 13. April 1612 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 478.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Jørgen Skeel til Soustrup paa Kalø Slot og Len med Hassen Birk. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 Slagteøksne, at købe og levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug. tillige med 8 Plovøksne og 35 Landgildekøer af Lenets Indkomst, 1000 Tdr. Havre, 1 Læst 4 Tdr. Smør og 1000 Læs Bulved, hvert Læs paa 10 gode kløvede Træer eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, 10 Træer paa hvert Læs, hvert Træ i det mindste 1 sjæll. Al. vidt omkring, alt at sende til København inden Vinter. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 27. Juni 1607 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 462.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Otte Brahe Pedersen til Krogholm paa Koldinghus Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 60 Læster Brød og 6 Læster Smør, at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot straks paa Foraaret, og 1500 Tdr. Havre, den ene Halvdelen inden Vinter, den anden Halvdelen straks paa Foraaret, 60 gode Slagteøksne, at købe og levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug. tillige med 27 gode Landgildekøer, 1000 Læs Bulved, at sende til Københavns Slot, den ene Halvpart straks paa Foraaret saa snart som muligt og Resten senest 14 Dage efter Mikkelsdag, 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis Træerne ikke ere kløvede, men runde, 10 Træer i Læset, hvert Træ mindst 1 sjæll. Al. vidt omkring. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 19. April 1617 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A, B og C]. J. R. 7, 471 b.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup paa Lundenes Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 20 Slagteøksne, at levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 22. Juli 1603 for samme, med Tilføjelse af den nye Art. C]. J. R. 7, 459. Orig.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Mogens Kaas til Støfringgaard paa Mariager Klosters Len og Gislum Herred. Den aarlige Leverance fastsættes til: 25 gode Slagteøksne, at købe og sende til Skanderborg til den 8. Aug. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 23. Marts 1619 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. A og C]. J. R. 7, 481 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Hr. Albret Skeel til Fussing, Rigsraad og Rigens Admiral, paa Riberhus og Møgeltønder Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 24,000 Hvingler, 75,000 Flyndere, 38 Vorder Kabliav, 100 Vorder Rokker, 500 hugne Skuller, 4 Vorder tørre Torsk og 500 Tunger, at levere i store gode Fisk hver St. Olai Dag, første Gang 1623, til Proviantskriveren paa Københavns Slot, og 400 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færgested straks paa Foraaret. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 19. April 1617 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. B og C]. J. R. 7, 445.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Anders Friis til Hungstrup paa Segelstrup Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 30 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg til 8. Aug., og 800 Tdr. Havre, at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot inden Vinter eller straks paa Foraaret. [Forleningsbrevet er iøvrigt, naar undtages, at der i Genanten opføres 10 Læster i Stedet for 4 Læster Byg, enslydende med Forleningsbrevet af 8. April 1618 for samme, med Tilføjelse af de nye Art. B og C]. J. R. 7, 491 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Christen Holck til Bustrup, Rigsraad, paa Silkeborg Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 Slagteøksne, at købe og levere paa Skanderborg Slot den 8. Aug., 20 Læster

Brød og 350 Tdr. Havre, at sende til København straks paa Foraaret, 6 Læster Smør og 6 Læster Gryn, at sende til København inden Vinter. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 4. April 1611 for samme, med Tilføjeelse af de nye Artikl. A, B og C]. J. R. 7, 452 b.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Skanderborg og Aakier Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 40 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Proviantskriveren paa Københavns Slot til Foraaret, og 6 Læster Smør, at levere til samme inden Vinter, 2000 Tdr. god Havre, at sende til Københavns Slot, den ene Halvpart inden Mortensdag, den anden straks paa Foraaret, 17 gode Landgildekøer, der skulle slagtes sammen med andet Kvæg paa Skanderborg Slot, 1500 Læs Bulved, at sende til Københavns Slot, den ene Halvpart straks paa Foraaret saa tidligt som muligt, den anden Halvpart senest 14 Dage efter Mikkelsdag, 10 gode kløvede Træer i hvert Læs eller, hvis det ikke er kløvede, men runde Træer, 10 Træer i hvert Læs, hvert Træ i det mindste 1 sjæll. Al. vidt omkring. Da Kongen herefter ikke vil købe saltet Kød til Bremerholms Behov, men i Stedet for vil lade slagte Kvæg, har han givet Ordre til, at der i Jylland aarlig skal indkøbes en Del gode Staldøksne, der med nogle gode Landgildekøer og Stude aarlig skulle sendes til Skanderborg Slot til den 8. Aug.: fra Nyborg Len 65 Landgildekøer, fra Tranekær Len 8 Afgiftskøer, fra Aarhusgaard Len 40 Slagteøksne, fra Koldinghus Len 60 Slagteøksne og 27 Landgildekøer, fra Silkeborg Len 40 Slagteøksne, fra Dronningborg Len 40 Slagteøksne, fra Kalø Len 40 Slagteøksne, 8 Plovøksne og 35 Landgildekøer, fra Aalborghus og Aastrup Len 70 Slagteøksne, fra Stiernholms Len 25 Slagteøksne og 2 Landgildekøer, fra Segelstrup Len 30 Slagteøksne, fra Halds Len 40 Slagteøksne, fra Bøfling Len 30 Slagteøksne, fra Mariager Klosters Len 25 Slagteøksne, fra Dueholm Klosters Len 12 Slagteøksne, fra Lundenes Len 20 Slagteøksne, fra Ørum Len 30 Slagteøksne, fra Vestervig Len 30 Slagteøksne. Laurits Ebbesen skal modtage disse Slagteøksne og Køer, paase, at der leveres godt Kvæg, og straks lade det indslaa i Kobler, som han straks skal frede til Græsgang; hvis der ikke allerede er Kobler til saa meget Kvæg, skal han ufortøvet lade Kobler lave og

indhægne. Han skal lade have godt Tilsyn med Kvæget og lade det gaa i Koblerne, indtil det er fedt og tjenligt til at slagte. Der skal saa blive sendt en Kok eller en Slagter herfra derover med Salt og Træ, dog vil Kongen ikke have nogen videre Bekostning gjort paa Kvæget eller Slagterfolket, men der skal tilsiges Bønder og Husfolk fra Lenet dertil ligesom til andet Slotstets Arbejde. I Regnskaberne for de under Slottene liggende Ladegaarde skal han aarlig lade indføre, hvor mange Traver Rug, Byg eller Havre der indavles og hvor mange Læs Hø der indhøstes. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 2. Maj 1608, med Tilføjelse af de nye Artikl. A, B og C]. J. R. 7, 466.

30. April (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Reinholt Heidenstrup paa Stiernholm Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 25 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg til 8. Aug. tillige med 2 Landgildekøer, 1 Læst 1 Td. Smør og 200 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot inden Vinter. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 1. April 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. A, B og C]. J. R. 7, 495.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Claus Daa til Rafvenstrup paa Vestervig Kloster og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 30 gode Slagteøksne, at købe og sende til Skanderborg Slot til den 8. Aug., og 1100 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot straks paa Foraaret. [Forleningsbrevet er iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 24. Marts 1620 for samme, med Tilføjelse af de nye Artikl. B. og C]. J. R. 7, 475 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Oluf Parsberg til Siødal paa Ørum Slot og Len. Den aarlige Leverance fastsættes til: 30 gode Slagteøksne, at købe og sende til Skanderborg til den 8. Aug. [Forleningsbrevet er, naar undtages, at den aarlige Afgift er 2303 enkende Rdlr., enslydende med Forleningsbrevet af 24. Juni 1619 for Tønne Friis, med Tilføjelse af den nye Artikl. C]. J. R. 7, 489.

— Følgebrev for Oluf Parsberg til Siødal til Bønderne under Ørum Slot efter Tønne Friis, at de skulle svare Oluf Parsberg fra 1. Maj. J. R. 7, 407 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne og Hans Dyre om at overlevere Oluf Parsberg Ørum Slot og Len med Inventarium. Udt. i J. R. 7, 408.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Holger Rosenkrantz Børgesen paa Island [ligelydende med Forleningsbrevet af 27. Febr. 1620, naar undtages, at der tilføjes, at han aarlig, saasnart han kommer hjem fra Island, skal levere 2400 Al. Vadmel og 700 Par Strømper i Kongens Klædekammer, hvorfor han skal have en rimelig Betaling]. N. R. 4, 268.

1. Maj (—). Søpas og Bestalling for Envold Kruse, der med Kongens Skib Hector skal begive sig i Vestersøen paa det islandske og færøiske Farvand for at holde Strømmene rene, saa Kongens Undersaatter eller andre Søfarende ikke blive overfaldne eller plyndrede paa deres retfærdige Rejse af Sørøvere eller Fribyttere. Træffer han saadanne, der gøre sig skyldige heri, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 279. K.

— Bestalling for M. Morten Madsen som Prædikant paa Frederiksborg Slot med Forpligtelse til tillige at gøre Tjeneste i Kirken i Hillerød. Han skal, ligesom hans Formand M. Frederik Klyne, have 50 Dlr. i aarlig Løn, sædvanlig Hofklædning til sig selv og en Dreng, fri Bolig og 10 gl. Dlr. hver Maaned i Kostpenge, alt at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Frederiksborg Slot. Sj. R. 17, 279 b. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Axel Urne om snarest at skaffe Mogens Pax 200 Tdr. Havre og føre dem til Udgift i sit Regnskab. K. Sj. T. 22, 63. K.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Jens Mogensen til Sindinggaard og flere af hans Medkonsorter, der have faaet Indførsel i de Penge, som Boller og Rosenvold ere solgte for, have berettet, at de frygte for ikke at kunne faa Udlæg nok i disse Penge, da hverken de eller deres Ridemænd, da Indførselen skete, have vidst noget om, at Falk Gjøe til Skiersøe har været indvist i de samme Penge. Jacob Ulfeldt skal derfor efter Rigens Ret meddele dem Befaling til Ridemænd, der, saa vidt det lovligt kan ske, kunne indføre dem i hvad andet af afdøde Otte Christopher [Rosenkrantz]'s Gods, som endnu

er uafhændet og tilovers, for at de ikke paa Grund af saadan Uvidenhed aldeles skulle miste deres Penge. F. T. 3, 646.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om at annamme Aastrup Slot med tilliggende Bønder under Aalborghus Len, herefter aarlig gøre Regnskab for Slottets Avl og Lenets visse og uvisse Indkomst og iøvrigt forholde sig dermed, ligesom Manderup Parsberg til Hagsholm hidtil har gjort, saa der anvendes saa ringe Omkostning som muligt til Folkelen og Udspisning paa Aastrup. J. T. 7, 134 b. K.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, hvorledes Bønderne paa Hven skulle forholde sig mod deres forordnede Øvrighed. Sj. R. 17, 280. (Tr.: CCD. IV. 9).

— Bestalling for Jacob Skytte, at skulle tage Vare paa Kronens Skove i Jern¹ Herred i Skanderborg Len, at aldeles ingen Dyr skydes eller ødelægges deri. Han skal tillige føre Tilsyn med, hvad der udvises og hugges i Kronens Skove, selv være til Stede, naar det udvises af Skovfogderne, og selv mærke det, som udvises. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning aarlig og Foder og Maal paa en Hest. [Med Art. 1—6]. J. R. 7, 408 b. K.

4. Maj (—). Miss. til Keye Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring, at to Skippere fra Samsø, Peder Pedersen og Oluf Pedersen, for kort Tid siden ere løbne gennem Bæltet med deres Skibe og Gods uden, som de burde, at angive sig hos Kongens Tolder, skal Keye Rantzau lade dem forfølge med Retten og rette sig efter den afsagte Dom. Sj. T. 22, 63. K.

— Miss. til Falk Lykke. Da Kongen, der for rum Tid siden² har tilbagekaldt de Lykkeby Borgere givne Privilegier og Friheder, saa der efter den Tid aldeles ikke maatte bruges nogen borgerlig Næring eller Handel i Byen, har erfaret, at der endnu imod Kongens Brev og dets rette Mening holdes Marked og Købmandsbedrift i Byen, befales det ham herved at lade den Sag undersøge, lade saadant ulovligt Marked afskaffe ved Dom og Ret og paase Overholdelsen af Kongens Mandat,

¹ c: Gjern Herred.

² 31. Jan. 1600.

saa Markedet og Købmanskabet ikke bliver til Skade for Borgerne i Christianopol. Da det er berettet Kongen, at Broen udenfor Christianopol er saa ganske brøstfældig, at man naar der er Vandflod, kun med stor Nød kan komme til eller fra Byen, skal han give Bønderne i Sognet Tilhold om, at de med Hjælp af Borgerne i Christianopol, saa vidt enhver selv godvillig vil kontribuere dertil, snarest skulle opbygge Broen fra ny af. Hvis Bønderne i det ene Sogn ikke kunne overkomme Arbejdet, skulle Bønderne i de nærmest liggende Sogne hjælpe til dermed, eftersom han anser det for fornødent. Sk. T. 4, 409 b.

5. Maj (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre og Eske Krafse. Der skulde have været foretaget Skifte mellem Fru Jutte Gyldenstjerne, Christoffer v. Grefvens Enke, og hendes Datter, men det er ikke blevet til noget paa Grund af, at Datterens Værge ikke er her i Landet. Da der imidlertid maa gøres noget før Fru Jutte Gyldenstjernes Bryllup, skulle de straks begive sig til Aggersvold, registrere alt hvad der findes i Boet og tilhører Moder og Datter, og give det beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 22, 63. K.

— Miss. til Christoffer Urne om at optage denne Dreng, en Søn af Kongens Graver, i Tugthuset og tilholde ham til at lære noget der. Sj. T. 22, 64.

— Privilegier for Christianopol. Sk. R. 4, 273. (Tr.: CCD. IV. 10 f.).

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da han har indberettet, at Jens Jørgensen, Ridefoged i hans Len [Halmstad], er død og skylder ham dels paa egne, dels paa Kronens Vegne en stor Sum Penge af Lenets Oppebørsel, befales det herved Erik Rosenkrantz at tilforordne to uvildige og lovfaste Dannemænd i Halmstad til at registrere alt Jens Jørgensens efterladte Gods og Formue og siden udvurdere ham Vederlag for hans Tilgodehavende paa Lenets Vegne. Det, der bliver tilbage, skal han sætte i Forvaring under de to Dannemænds Forsegling til Bedste for Jens Jørgensens Kreditorer. Sk. T. 4, 412.

— Kgl. Beskærmelsesbrev for Jens Eriksen paa Helderup, Foged hos Key Rantzau til Randtzoholm, Embedsmand paa Kallundborg, der efter Key Rantzaus Beretning har indsat en af hans Tjeneres Tjenestekar, ved Navn Laurits

Nielsen af Hesselagger, i et Kammer paa Helderup paa Grund af den trodsige Modvillighed, som Laurits Nielsen efter Tingsvidner og Vidnesbyrd, som Jens Eriksen mener at have og vil bære i Rette, har gjort sig skyldig i. I dette Kammer er Laurits Nielsen bleven funden død om Morgenen, og hans Slægt og Venner mene nu, at Jens Eriksen ved Slagsmaal er skyldig i hans Død, medens Jens Eriksen mener at kunne bevise sin Uskyldighed med Tingsvidner og Syn efter Loven, hvorfor han har begæret Kongens fri Lejde. Hvis Sagen gaar Jens Eriksen imod, skal han blive til Stede og underkaste sig den afsagte Dom. F. R. 3, 328.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis. Kongen bifalder, at han laaner nogle forarmede Bønder i Lenet [Kbhvn.] 3 Læster $5\frac{1}{2}$ Pd. Korn til at saa. Endvidere bevilger Kongen, at de Bønder i Lenet, der ere saa forarmede, at de ikke kunne afstedkomme deres Ægt og Arbejde, maa være fri for Ægt og Arbejde, Ladegaardsarbejdet undtaget, indtil de have saaet deres Korn. Sj. T. 22, 64. K.

— Bestalling for Jens Christensen som Salpetersyder i Malmøhus og underliggende Len [ligelydende med Bestalling af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sk. R. 4, 275.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Johan von der Ende, der har faaet Tilladelse til at anrette en Teglovn og et Teglblænderi i Skaane, maa, da der til dets Iværksættelse vil kræves en stor Sum Penge, nyde den Begunstigelse, at ingen udenlands født i de første 15 Aar, hverken ved sig selv som Principal eller ved andre som Participanter, maa paa Kronens Grund i Danmark brænde saadanne paa hollandsk Vis brændte Sten, det være sig Klinker, Mopper, Astrag eller Tagsten, dog skal han saa til Gengæld være forpligtet til at skaffe Kongen til hans Bygninger og de Undersaatter, der have Brug for saadanne Sten, nok deraf og give bedre Køb derpaa, end der ordinært kan gives af de Hollændere, der indføre saadanne Sten, saafremt han ellers fremdeles vil nyde denne Bevilling. Endvidere henlægger Kongen til Teglblænderiet en Kronens Gaard i Rye i Helsingborg Len, hvilken Gaard Johan von der Ende og hans Arvinger til Teglblænderiet maa bruge, saalænge de bruge dette og forholde sig tilbørligt dermed, og derefter den Teglblænder, som han eller hans Arvinger oplade Tegl-

ovnen til, dog skal der til hver Mortensdag svares Landgilde deraf paa Helsingborg Slot, ligesom der aarlig skal svares 4 enkende Rdlr. in specie for Ægt og Arbejde af Gaarden. De skulle holde Gaarden ved god Magt og paase, at der ikke kommer nogen Ejendom fra den. Naar der ikke mere bruges noget Teglbrænderi der, skal Gaarden falde tilbage til Kronen og igen bortfæstes til Bønder. Sk. R. 4, 274.

6. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at være Johan von der Enden, der har faaet Bevilling paa at opføre en Tegllade og Teglovn i Helsingborg Len, behjælpelig med Opførelsen af en Bro ved Stranden til Udskibningen af de Sten, der blive brændte paa hans Teglovn, saa Kronens Bønder deromkring hjælpe til med at age Sten dertil, hver en 6—7 Læs, eftersom det kan være fornødent. Han skal ogsaa iøvrigt hjælpe ham, saa han kan komme i Gang med sit Forehavende. Udt. i Sk. T. 4, 412 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han har berettet, at der mangler et stort Antal Mursten til Opførelsen af Taarnet paa Laugholms Slot, meddeles ham, at Kongen ikke vil have Taarnet opført af Mursten, men af Kampsten, hvorefter det skal dønnikes og stryges med Kalk uden paa. Med Vejen og Stenbroen fra Broen over til Ladegaarden maa det bero, indtil man kan faa bedre Lejlighed dertil. Sk. T. 4, 412 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Kongen saa gerne, at Kirke-taarnet i Halmstad var saa stærkt, at der kunde sættes Stykker derpaa, til mærkelig Defension og Værn for Befæstningen sammesteds. Da han af Erik Rosenkrantz's Erklæring har set, at den Side af Taarnet, som vender ind ad mod Kirken, skal være svagest, og at det derfor, hvis der skal sættes Piller til Taarnet, maa ske til den Side, skal Erik Rosenkrantz forhandle med en Bygmester, som kan opmure og forfærdige de Piller paa den Side, der vender ind mod Kirken, og føre Tilsyn med, at det bliver gjort til Gavns med godt Fundament og med saa ringe Bekostning som muligt. Kongen bifalder, at den Ladegaard til Slottet, som Kongen for kort Tid siden har bevilget ham, maa opbygges og fremdeles holdes vedlige af Bønderne i Lenet, saaledes som det har været sædvanligt andensteds i Halland, dog maa der kun opføres saa lidt Bygning derpaa, som man kan nøjes med. Med Hensyn til de

120,000 Mursten til Vandportene, saa vil Kongen i Aar lade det bero med disse Vandporte. De 10 Skippd. Jærn, som behøves til Fæstningens Behov, kan han købe der oppe og føre. Beløbet til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 413.

6. Maj (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock og Ifver Juel. Hans Lykke har ladet berette for Kongen, at han er kommen i adskillige Løfter og derved i stor Gæld, saa han frygter for, at han i Længden vil komme i stor Armod, hvorfor han har anmodet om et kongeligt Missive til dem om til en bestemt Tid at indstævne hans Kreditorer for sig og handle med dem paa den billigst mulige Maade, om han kan komme til en Akkord og endelig Ende med dem og saaledes nogenledes komme til Rette. De skulle derfor samles saa snart som muligt paa beløjlige Tid og Sted, indstævne Hans Lykke og hans Kreditorer for sig og paa saa billige Vilkaar som muligt søge at bringe en Akkord i Stand, saaledes at han med sine Venners Hjælp bringer nogle Penge og noget Gods til Veje og dermed betaler dem en Del af deres Tilgodehavende, hvis de ville lade en Del af Hovedsummen falde, da han efter sin Beretning ikke er formuende nok til at betale hele sin Gæld; dog vil Kongen hermed ikke præjudicere Hans Lykkes Kreditorer eller betage dem deres Ret eller i nogen Maade opholde den, men det skal staa enhver frit for at gøre og lade, som det lyster ham. J. T. 7, 134 b.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Fru Sophie Høcken, Oluf Munks Enke, har berettet, at der under Forsegling i et Skrin i Viborg findes adskillige hendes afdøde Mand tilhørende Ejendomsbreve, som ere hende meget magtpaaliggende for Forsvaret af noget Gods, hvormed hun er bleven forlenet af ham. Det befales dem derfor snarest at begive sig til Viborg, aabne det forseglede Skrin og deraf udtage de Ejendomsbreve, der vedkomme hende, levere dem til hende mod nøjagtig Reversal, indlægge denne i Skrinet og siden igen forsegle dette. J. T. 7, 135.

7. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, David Lucht og Villom Mortensen, Toldskrivere smstds., paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Helsingør fra Nytaarsdag 1621,

til hvilken Dag de sidst gjorde Regnskab i Rentekammeret, til Nytaarsdag 1622. De bleve intet skyldige. Sj. R. 17, 280 b. K.

7. Maj (Frøderiksborg). Miss. til Keye Rantzau. Af hofølgende Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad Borge-mestre og Raad i Kallundborg paa menige Borgerskabs Vegne have suppliceret angaaende nogle Penge, som Kallundborg Kirke skylder de omliggende Landsbykirker, og som de begære Dag paa, og om nogle Kirken tilhørende Skyldjor-der, som de begære Tilladelse til at sælge. Han skal med det første undersøge Sagen og snarest erklære sig, om Landsby-kirkerne længere kunne undvære deres Penge og ved hvilke Mid-ler Pengene bedst kunne betales, samt om, hvorvidt Kirkeskyld-jorderne uden Skade i Fremtiden kunne sælges, og sende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lej-ligheden og derefter give Andragerne tilbørlig Besked. Sj. T. 22, 64. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Fru Kirsten Juel, Niels Vind til Grundets Enke, har i Kongens Renteri faaet forskellige Mangler tilregnet for Knægteskatten af Bergen-hus Len for 1611 og 1612 og har siden ladet dem, der skulde gøre klart for Knægteskatten, tiltale og faaet Dom over dem af Kongens tilforordnede Kommissærer, Jens Juel til Kielgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, og Claus Daa til Raunstrup, da Befalingsmand over Trondhjems Len. Efter deres Domme, daterede Bergen den 16. Febr. 1620, hvoraf Kopier sendes ham, blev Peder Due, Foged i Sundfjord Len, dømt til i Kongens Renteri at betale 826 Rdlr. 16 $\frac{1}{2}$ Sk., som han havde haft i Beholdning af Knægteskatten, hvilke skulde betales til 1. Maj 1620. Thyre Anfindsdatter, Doktor Henrik Høyers Enke, blev paa sin Søn, afdøde Niels Findsens Vegne dømt til paa samme Tid at gøre klart for 591 $\frac{1}{2}$ Dlr. 13 Sk., som resterede af Knægteskatten af Nordfjord Len, og betale dem til Fru Kirsten Juel, og for 158 Dlr. 2 $\frac{1}{2}$ Mk. 8 $\frac{1}{2}$ Sk., som resterede af Eids og Davigs Skibreder, og som Thyre Anfindsdatter skulde indkræve. Ligeledes er Thyre Anfindsdatter dømt til paa sin afdøde Søns Vegne at gøre Regnskab til Fru Kirsten Juel for 326 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ Mk. 9 Sk. af Knægteskatten, som skulle være anvendte til Skyttebaaden og dens Fornødenhed. Det befales Knud Gyldenstjerne alvorligt og om fornødent ved

Retten at tilholde Peder Due og Thyre Anfindsdatter straks at efterkomme Dommene og sende de Penge, som de ere dømte til at betale, herved med tilbørlig Rente fra den Dag af, da Pengene efter Dommene skulde have været betalt, til Betalingsdagen, da Kongen ikke vil have disse Mangler staaende uklarede i Renteriet, men uden videre Forhaling vil have dem betalt. J. T. 7, 135 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len] og Christoffer Basse [Kronborg og Frederiksborg Len] om allevegne i deres Len, paa Tinge og andensteds hvor det gøres nødvendigt, at lade forkynde, at det herefter skal være Bønderne tilladt at udgrave Ræve af Jorden, hvor de kunne finde dem. Sj. T. 22, 65. K.

10. Maj (—). Instruks for Morits Printz, Kongens Skibshovedsmand, hvorefter han skal rette sig med Kongens Skib Victor. Han skal straks begive sig i Sundet og med Flid passe paa, om der er Skibe, der ville passere gennem Sundet med Kongen af Polens Bestalling. Hvis han opdager Skibe, med Hensyn til hvilke der er Mistanke om saadant, skal han, efter at de have angivet sig paa Toldboden og han har spurgt dem, om de have andre Varer inde eller om de føre Stykker og af hvilken Grund de have fortiet disse, siden med Flid besigte disse baade i Baglasten og allevegne, dog saa beskedeligt som muligt. Naar det er sket, skal han melde det til Lensmanden, for at denne kan lade ham faa de nødvendige Folk og Soldater til at besætte Skibene med, indtil han har underrettet Kongen om Sagen. Iøvrigt maa han ikke opholde eller besvære den søfarende Mand, men kun dem, om hvilke der er nogen Mistanke. — Postscriptum: Naar han faar fat i saadanne Skibe, skal han besætte dem med Folk og lade dem føre til København. Naar de blive visiterede, skal han først forsikre sig om de Breve og Bestallinger, som de have. Sj. R. 17, 282.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Skibe med Kongen af Polens Bestalling ere i Søen og agte at begive sig gennem Sundet, og at nogle af dem skulle være ladede med Stenkul, hvorunder der skal være skjult Skyts og Stykker, som de saa ville tage op og bruge, naar de ere passerede gennem Sundet. De skulle dels selv, dels give Visitøren Baltser Bitter Tilhold om

at udkundskabe det saa hemmeligt som muligt. Naar der ankommer saadanne Skibe, om hvilke der i saa Maade kan være Mistanke, skulle de, naar Skipperne først have angivet deres Last, spørge dem, om de have andet inde, om de føre nogle Stykker og af hvilken Grund de have fortiet disse Stykker. Derefter skulle Skibene gennemsøges overalt, saavel i Baglasten som andensteds, dog under det Paaskud, som mindst mærkes og bedst kan findes paa, hvorefter det skal meldes til Lensmanden, for at han kan lade dem faa de nødvendige Folk og Soldater til at besætte Skibene med, indtil de kunne sende Kongen Besked. — Postscriptum: Naar der tages saadanne Skibe, skulle de lade dem besætte med Folk og føre til København. Naar Skibene blive visiterede, skulle de først forsikre sig om de Breve og Bestallinger, som de have. Sj. T. 22, 65. K.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjõe. Da han forestaar Værgemaalet for sine Søstre, Jomfruerne Inger og Margrete Gjõe, skal han snarest begive sig herved fra Norge, for at Skiftet efter deres afdøde Broder Jesper Gjõe kan foretages med Tilbud og med det første føres til Ende. Udt. i Sk. T. 4, 413 b.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Husene paa Skivehus Slot ere meget forfaldne og med det første behøve Forbedring, skal han med det første lade Slottet saaledes opbygge, at Kongens Lensmænd kunne have bekvem Bolig deri. Kongen bevilger ham 300 Kurantdr. til Byggeriet, men vil aldeles ikke anvende mere derpaa. Bygger han for mere derpaa, maa han selv betale det. J. T. 7, 136 b. K.

— Miss. til Claus Daa. Da Kongen har fritaget Otte Brahe til Nesbyholm for Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn, fordi det berettes Kongen, at han ikke skal være Asmus von Ahlefeldts Børns Blodsforvandt, tilmed endnu skal være i Skifte med dem, saa der intet Afkald er gaaet mellem dem, og skal være optaget og forhindret med sin Søster Jomfru Helvig Brahes Værgemaal, befales det Claus Daa som Børnenes nære Slægtning at paatage sig Værgemaalet for dem. J. T. 7, 137.

11. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Hans Bertoldt, Fødersmykker, i de næste 2 Aar maa

være fri for borgerlig Tyngde. Sj. T. 22, 66. K. (Tr.: KD. V. 49).

11. **Maj (Kbhvn.)**. Miss. til Gabriel Kruse. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Hans Urban, beretter om et Drab, som han, efter sin Beretning som Nødværge, har begaaet i Gabriel Kruses Len [Landskrone]. Gabriel Kruse skal lade Sagen forfølge til Dom, for at Hans Urban kan blive befriet og komme til Ret, hvis han viser sig at være uskyldig. Sk. T. 4, 413 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfarening, at Bryggerset og Bagerset paa Odensegaard ere meget forfaldne og bygfældige og staa langt fra Haanden nede i Staldgaarden. Da der oppe i Gaarden er gamle Huse, hvori Bryggers og Baggers bedre og bekvemmere kunne anrettes, skal han flytte dem med alt deres Tilbehør op i et Hus oppe i Gaarden, hvortil Kongen bevilger ham 360 Dlr., hver til 5 Mk.; men Kongen vil saa ingen yderligere Bekostning have hverken til Mur, Tag, Lofter, Sparrer eller andet. F. T. 3, 647.

— Miss. til samme om med det allerførste at lade reparere det ene Hjul og Renden paa Niesbyhofvits Mølle, som skal være bygfældig. Udt. i F. T. 3, 647.

— Bestalling for Holder Oelsen som Lagmand for Norden og Vesten paa Island, hvor den forrige Lagmand for nogen Tid siden er bleven afsat, med al den Rente og Indkomst, som med Rette hører til Lagmandsdømmet. N. R. 4, 184 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Island. Da Gulbrandt Torlagsen, Superintendent for Norden paa Island, for en af ham begaaet Forseelse skal betale 1000 Rdlr. in specie, skal han give Superintendenten Tilhold om at betale ham paa Kongens Vegne disse Penge og siden føre dem til Indtægt for Kongen i Regnskabet. N. T. 4, 286 b¹.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har bevilget, at han paa en 4 Ugers Tid maa begive sig

---

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 63 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 321.

hærded, dog skal han, forinden han begiver sig derfra, saa godt som muligt anordne alt paa Slottet [Visborg] og i Lenet saaledes, at intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse, og straks begive sig derop igen efter de 4 Ugers Forløb. Sj. T. 22, 67. K.

12. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Jochim Sigvartsen, forhen Sysselmand paa Island, der for nogen Tid siden i sit Ægteskab har beligget en ugift Kvinde og avlet Børn med hende, hvorfor han er bleven afsat fra Sysselmandsbestillingen, den af ham begaaede Forseelse, da han har afdraget for den hos Herlof Daa til Valbyegaard, da Lensmand paa Island, og bevilger, at han igen maa beklæde den Sysselmandsbestilling, som han lovlige maatte blive kaldet til. N. R. 4, 184.

— Mageskifte mellem Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, og Kongen paa Viborg Kapitels Vegne. J. R. 7, 414. K. (Se Kr. Sk.).

13. Maj (—). Mageskifte mellem Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, og Kronen. J. R. 7, 409 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Bønderne i Hemmingstrup i Malmøhus Len bevilger, at det Marked, der hidtil har været holdt i Hemmingstrup By og Mark paa Hellig Legems Dag, som falder i Ugen før St. Hans Dag, herefter maa være ganske afskaffet, da det er Kronens Bønder til stor Skade paa deres Sæd, Eng og Gærdsel og ved anden stor Modvillighed, der tilføjes dem paa de Tider af Aaret. Hvis nogen herefter holder det, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Mandat. Sk. R. 4, 276 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da denne Person, David Hansen i Malmø, har en Formynder ved Navn Pofvel Fechtel, og der i Malmø er udtaget 6 Mænd til at gennemse denne Formynders Regnskaber, skulle Borgemestre og Raad give disse 6 Mænd Tilhold om at gøre dette uden videre Forhaling, for at David Hansen kan vide, hvad han har at rette sig efter. De skulle tilforordne David Hansen en lovfast Dannemand, der kan have Tilsyn med ham i Overensstemmelse med Kongens Forordning af 1. Juli 1619. Sk. T. 4, 414.

13. Maj (Frederiksborg). Miss. til Fru Karen afgangne Peter Retzes. Jens Jensen i Holdløs Mølle har klaget over, at hun har ladet ham forfølge for nogen Skyld, som han resterer med af nævnte Mølle, og at hun, skønt han har ladet hende tilbyde fuld Fyldest i hans Bo, ikke har villet nøjes dermed eller modtage det, men at hans Varselsmænd, da han lod det tilbyde, ere blevne slaaede og forurettede af hendes Føged. Endvidere har han klaget over, at hun, da han fæstede Møllen og gav et stort Stedsmaal, gav ham Tilsagn om, at han skulde faa hvad der gjordes fornødent til den, men at hun, skønt han siden har anvendt en Sum Penge paa den, ikke har villet afkorte det i hans Afgift. Tilmed har Broen i nogle Aars Tid været øde, saa han har mistet sin Søgning. Endvidere har hun frataget ham et Par Driftsøksne og ikke efter Dommens Lydelse villet give ham hans Fodergæld og Omkostning, saaledes som hun vidtløftigere kan se af hans hosfølgende Supplikation. Hun skal snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Jens Jensen tilbørligt Svar. Sj. T. 22, 66. K.

— Miss. til Falk Lykke. Af hosfølgende Supplikation vil han udførligere kunne erfare, hvad Oluf Bagge i Lykkebye har klaget over Børge Licknessen paa Hestøe. Falk Lykke skal lade Sagen undersøge og, hvis Børge Licknessen findes skyldig i det, han anklages for, lade ham staa tilbørligt til Rette derfor. Sk. T. 4, 413 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at erklære sig angaaende den ved Nyborg Slot liggende Møllens Bygfældighed. Udt. i F. T. 3, 648.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om sammen med Superintendenten og Hospitalsforstanderne i Odense at sælge de forfaldne og øde Gaarde og Bol i Odense, der ligge til Hospitalet, men ikke kunne genopbygges uden den største Skade for Hospitalet. For de indkomne Penge skal han igen købe godt Jordegods, saaledes at Hospitalets Gavn med Hensyn til aarlig Indkomst og i andre Maader haves i Agt. Udt. i F. T. 3, 648.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe om at lægge noget Gods i Salling, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa

Aggershus, ind under Skivehus Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 137. K.

14. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge 2 Gaarde i Har Syssel under Lundenes. Udt. j. J. T. 7, 137 b. K. (i Udt.).

15. Maj (—). Mageskifte mellem Vor Frue Kirke i København og Kronen. Sj. R. 17, 282. (Tr.: KD. II. 702 ff.).

— (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om at lade Christen Thomissen faa 8 Vogne, der kunne føre noget af hans Tøj hid fra Helsingør. Sj. T. 22, 68 b.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane, Hal-land og Blekinge: Hr. Anders Bilde, Gabriel Kruse, Sigvart Grubbe, Laxmand Gyldenstjerne, Otte Marsvin, Tagge Thott, Falk Lykke, Holger Rosenkrantz, Erik Rosenkrantz og Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle fremmede understaa sig til at opkøbe Øksne, Heste og Hopper i deres Len paa forskellige Tider og Steder udenfor de sædvanlige Markeder og agte at udføre dem uden at svare Told. Da det ikke tillades Kongens egne Undersaatter, endsige da fremmede, befales det dem paa Kongens Vegne at kræve den sædvanlige Told af alle de Øksne, Heste og Hopper, som købes paa de sædvanlige Markeder, og lade tage Dom efter Loven paa det Landkøb, som ellers bruges i deres Len af fremmede Aaret igennem. Sk. T. 4, 414 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Odense og lige udenfor Byen findes nogle Møller og Kværne, der male Malt, men ikke tidligere ere rigtig angivne hos Kongens Tolder, skal han paabyde Møllerne baade i og udenfor Odense, at de aldeles skulle afholde sig fra at male Malt for nogen, medmindre det i Forvejen er angivet for Kongens Tolder og der haves Seddel og Bevis fra denne om, at det er rigtig angivet hos ham, saafremt det, hvis de fordølge noget, ikke skal regnes som uhjemlet Gods og den største Utroskab, hvorfor de skulle tiltales med Lov og Ret. F. T. 3, 648.

17. Maj (Frederiksborg). Bestalling for Antoni Flo-

res som Kaptejn over Bønderknægtene i Københavns, Kronborg, Frederiksborg, Roskilde og Tryggevelde Len, med en aarlig Løn af 100 Kurantdlr. og en god Bondegaard, uden Afgift, Ægt, Arbejde og al anden Tyngsel, og 60 Dlr. til hans Løjtnant, der ogsaa skal have en fri Bondegaard, alt at regne fra 1. Maj 1622. Naar Kongen vil bruge ham i nogen aabenbar Fejde, skal han derudover for sin Person have 10 Kurantdlr. om Maaneden og 7 Kurantdlr. til Løjtnanten og 7 Kurantdlr. til Fændrikken, saalænge Fejden varer. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26. Juni 1615]. Sj. R. 17, 286.

17. Maj (Frederiksborg). Ligelydende Bestalling for Peder Aalborg som Kaptejn i Ringsted, Holbæk, Draxholm og Kallundborg Len. Udt. i Sj. R. 17, 286 b.

— Miss. til N. N. De have tidligere faaet kgl. Befaling angaaende en Trætte om nogen Ejendom mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, og Henrik Ramel til Beckeschouf, hvilken Trætte er opsat til den 3. Juni, paa hvilken Tid de igen skulle mødes paa de omstridte Aasteder. Det befales dem nu at møde til denne Tid paa Aastederne og uden videre Ophold udføre Kongens tidligere Befaling. Hvis nogle af dem ere døde eller paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. Sk. T. 4, 415.

— Miss. til Henrik Ramel. Han har tidligere faaet kgl. Befaling til Knud Gyldenstjerne til Tiim, Embedsmand paa Hald Slot, om, at denne inden Marts Maanedes Udgang skulde bringe Trætten mellem ham og Henrik Ramel om nogen Ejendom i Skaane til Ende. Knud Gyldenstjerne og hans Ridemænd ere ogsaa mødte den 30. Marts paa Aastederne, men Henrik Ramel og hans Ridemænd ere ikke mødte, saa man har ikke kunnet komme til Ende med Sagen, men de mødte Ridemænd have udsat den til den 3. Juni, da Sagen saa skal bringes til Ende. Det befales ham derfor enten selv at møde til denne Tid paa Aastederne eller sende Fuldmægtige, saa Sagen ikke skal forhales længere paa Grund af hans eller hans Ridemænds Udeblivelse. Sk. T. 4, 415.

— Miss. til Fru Elline Marsvin om, at hun maa slutte Akkord med Christen Knudsen om det Davinde Gods i Fyen, som han har Livsbrev paa, og i Henhold til den Ak-

kord, hun slutter med ham, beholde det, saalænge han lever. Udt. i F. T. 3, 649.

18. Maj (Kbhvn.). Søpas for Peder Sandersen, Raadmand, og Hans Krutmeigers, Borger i Malmø, der nu i Sommer agte at sende deres Fuldmægtige med deres Skib Trost paa 28 Læster, som Henrik Klock er Skipper paa, ind i Sverrig eller til andre Steder i Østersøen, hvor deres Marked bedst kan falde, for at sælge deres Varer og igen tilforhandle sig hvad der er at faa. Sj. R. 17, 287.

— (**Frederiksborg**). Bestalling for Thies Bochgow som Fisker i Dyrehaven ved Frederiksborg Slot med en aarlig Løn af 16 Dlr., 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og en sædvanlig Hofklædning, at regne fra 29. Sept. 1621. Han skal have tilbørligt Tilsyn med Kongens Fiskeri, Damme og Fiskepladser i Dyrehaven. Sj. R. 17, 286 b. Orig.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, faa saa mange Penge, som han behøver til Købet af de Øksne, han skal stalde paa Lenets Ladegaarde, og ikke kan skaffe af Lenets Indkomst. Da Palle Rosenkrantz har faaet Ordre til at købe 550 Øksne i sit Len, men ikke mener at kunne skaffe mere end 250 Øksne baade i Lenet og ellers paa andet omkringliggende Gods, skulle de gøre et Overslag over, i hvilke Len Resten af Øksnene kan indkøbes og siden derfra drives til Vordingborg Len for at blive opstaldede paa Ladegaardene der efter den tidligere derom gjorte Anordning¹, og sende dette Overslag til Kancelliet, saa der kan udgaa Befaling til Lensmændene. Sj. T. 22, 68 b. K.

— Miss. til Verner Parsberg. Det er berettet Kongen, at Kirsten Munksdatter, for hvem han er Værge, skal have et ringe Stykke Jordegods og at Pengene derfor, hvis det maatte sælges, baade for hendes Gælds Skyld og i andre Henseender kunde være hende og hendes Arvinger til større Fordel, end Godset i sig selv kan rente. Det befales ham derfor at sælge dette Gods saa dyrt som muligt, sætte de ved Salget indkomne

¹ 12. Marts 1622.

Penge paa Rente til Bedste for hende og iøvrigt deri søge hendes Gavn og Bedste. J. T. 7, 138.

18. Maj (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Fru Else Marsvin, Envold Kruse til Hiermeslefgaards Enke, har ansøgt Kongen om Bevilling til at maatte tilhandle sig et Begravelsessted i Aarhus Domkirke, befaler Kongen Kapitlet, at det, naar hun anmoder det derom, skal lade hende faa et bekvemt og ledigt Sted i Domkirken til Købs til Begravelsessted for hendes afdøde Husbonde og dem af deres Børn, som ville have deres Lejersted hos dem. Den Sum, som hun enes med Kapitlet om at skulle erlægge derfor, skal Kapitlet anbringe til Gavn for Kirken. J. T. 7, 138.

19. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at fremmed Lim ikke maa indføres i København. Sj. R. 17, 287 b. (Tr.: KD. II. 704. CCD. IV. 14).

— (Frederiksborg). Bestalling for Jakob Quirinsen Koch som Humlevrager og Kaaremester i Sjælland, Malmø og Landskrone. Han skal være forpligtet til at have Opsyn med Kongens Humlegaarde og Plantninger, anordne dem og befale, hvorledes der skal forholdes med deres Sætning, Graven, Rensning og Optagelse. Han skal have fri Vogn, naar han rejser til eller fra Kongens Humlehaver, og 1 Mark dansk om Dagen i Kostpenge, naar han har Arbejde for Kongen. Han skal af Kongens Foged ved Humlegaardene tage Bevis for, naar han kommer og igen rejser bort, og han maa ikke opholde sig der længere end nødvendigt. Sj. R. 17, 287 b.

— Aab. Brev om Ansættelse af en Vrager ved Handelen med Humle. Sj. R. 17, 288. (Tr.: CCD. IV. 12 ff.).

— Forordning om Afskaffelse af Markeder paa Gulland. Sk. R. 4, 277. (Tr.: CCD. IV. 11).

— Aab. Brev om, at Johan de Willom og Abraham de la Hay, Borgere i København, Conrad von Norenburg og deres Konsorter maa anrette et Kalkbrænderi i Skaane i Nærheden af Malmø og søge deres Fordel dermed saa godt de kunne. Ingen andre maa i de nærmest følgende 12 Aar anrette eller bruge noget saadant Værk paa det Sted, hvor de begynde deres, og i 10 Miles Omkreds derfra paa Kronens Gods, men det skal være dem alene tilladt at søge efter Kalksten og brænde den. Ingen indenlandske eller udenlandske Mænd maa i det

samme Tidsrum udføre Kalksten eller andre Sten fra det nævnte Omraade, men de ovennævnte skulle have Fordelen, hvis der kan findes og opgraves andre Sten, der maatte kunne bruges til Bygning. De maa i de 12 Aar sælge Kalk- og anden Sten ikke alene til Folk her i Riget, men ogsaa til udenrigske Folk, mod af hvert 100 Dlr., som de sælge for, at svare Kongen 2 Dlr. De skulle aarlig i Renteriet gøre Regnskab for, for hvor mange Penge de have solgt og til hvem de have solgt. De skulle for en rimelig Betaling lade Kongen faa den Kalk og Sten, han har Brug for, saafremt de da finde nogen. Sk. R. 4, 277 b.

19. Maj (Frederiksborg). Miss. til Biskoppen paa Island. Da Kongen har bragt i Erfaring, at denne Brevviser, Jonas Gissurius, en Tid lang har studeret ved Universitetet i København og forholdt sig flittigt, men nu vil rejse op til sit Fædreland, skal Biskoppen, naar der bliver et Kald ledigt i hans Stift, anbefale ham til det og hjælpe ham til at faa det. N. T. 4, 293.

20. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Palle Krabbe, Søn af afdøde Tagge Krabbe til Skielinge, i Sorø Skole og forholde sig med ham ligesom med de andre Skolebørn af Adelen. Sj. T. 22, 68 b.

— (Kbhvn.). Forordning om Ophævelse af Forbud mod, at Adelen bruger Guld- og Sølvsnore. Sj. T. 22, 69. (Tr.: CCD. IV. 14 f. Paus, Forordn. etc. for Norge S. 613).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade den ovenstaaende Forordning forkynde i deres Len, hvor det gøres behov. Sj. T. 22, 69. K.

— Forordning om Forbud mod Silke- og Bomuldsvarers Indførsel i Sjælland, Skaane og Smaalandene. Sj. T. 22, 70. (Tr.: CCD. IV. 15 f.).

— Miss. til Lensmændene i Sjælland, Skaane og Smaalandene om at lade to Forordninger, den ene om Forbud mod Silke- og Bomuldsvarers Indførsel i Sjælland, Skaane og Smaalandene, den anden om Ophævelse af Forbuddet mod, at Adelen bruger Guld- og Sølvsnore, forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og paase deres Overholdelse. Sj. T. 22, 69. K.

21. Maj (—). Miss. til Hr. Christen Friis om herefter aarlig straks paa Foraaret at lade købe 20 gode staldfærdige Øksne i Københavns Len til Kongen til den billigst mulige Pris udover de Staldøksne, som han tidligere har faaet Befaling

til at købe og fremsende til de i Kongens Brev ommeldte Steder. Han skal fremsende dem til Junkshofvedt Slot til den 20. Aug. og levere dem til Palle Rosenkrantz, Embedsmand smstds., da Kongen vil have dem opstaldet paa Junkshofvedt Ladegaard. Sj. T. 22, 71. K.

21. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Pax [Roskildegaard] om 10 Øksne, Otte Marsvin [Kristianstad Len] om 100 Øksne, Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund] om 10 Øksne og Fru Karen Rostrup [Solte Len] om 10 Øksne, alle at sende til Junkshofvedt. Udt. i Sj. T. 22, 71. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om 20 Øksne, Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred] om 15 Øksne og Gabriel Kruse [Landskrone Len] om 15 Øksne, alle at sende til Lekkingegaard. Sj. T. 22, 72. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] om 50 Øksne, at sende til Beldringegaard. Orig. Udt. i Sj. T. 22, 72. K. (i Udt.).

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Hr. Giert Rantzau. Som de af vedlagte Supplikation nærmere kunne se, har Daniel Rantzau berettet for Kongen, at der er tilfaldet ham og hans 3 Brødre¹ 3 Herresæder, nemlig Neuenhof, Westensee og Trøyborg, efter deres afdøde Fader Godsk Rantzau, men at hans Brødre kun ville lade de to, nemlig Neuenhof og Westensee, komme paa Skifte, idet de foregive, at de alle have bevilget, at deres Moder maa beholde Trøyborggaard, saalænge hun lever. Da han mener, at det kan medføre adskillige Incommoditer i Fremtiden, har han anmodet Kongen om at forordne nogle gode Mænd til at bilægge Striden mellem dem. Det befales derfor Hr. Albret Skeel og Hr. Giert Rantzau at mødes paa et belejligt Sted og gøre sig Flid for at forene Brødrene om Arveskiftet, da det jo i sig selv er rimeligst og bedst, at Skiftet foretages paa én Gang, saa de, om muligt, kunne komme til en endelig Ende dermed. J. T. 7, 138 b. K.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til Laurits Grubbe og Jørgen Grubbe. Da Kongens Moder har skrevet til Kongen om, at noget Maribo Klosters Gods, som ligger helt belejligt

¹ Godske, Tønnes og Peter Rantzau.

for Aaleholm Slot, maa blive lagt dertil og noget Aaleholms Gods til Gengæld blive lagt under Maribo Kloster, og da Kongen gerne i alle Maader vil imødekomme sin Moder, skulle de snarest begive sig baade til Maribo Klosters og Aaleholms Slots Gods, hvorover Fortegnelse sendes dem, ligne og lægge det ene Gods mod det andet, Landgilde mod Landgilde og Ejendom mod Ejendom, saaledes som det plejer at ske ved Mageskifter med Kronen, dog skal der forholdes som sædvanligt med Skovene og derfor udlægges Landgilde og Ejendom til Hobe, paase, at hverken Kronen eller Maribo Kloster kommer tilkort, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 186.

23. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der nu har udnævnt denne Brevviser Jacob Quirinsen Kock til sin Humlevrager og Kaaremester, befaler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Raadmænd at lade Bestallingen for ham forkynde, hvor det gøres nødvendigt, og iøvrigt hjælpe ham til Rette. Orig.

24. Maj (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongens Moder i en Skrivelse venligst har anmodet Kongen om at bevilge hende det Fiskeri og den Jagt, som hidtil har ligget til Maribo Kloster, med Tilbud om at ville svare samme Afgift deraf, som nogen Adelsmand kan eller vil svare deraf, skal M. Hans lade Dronningen faa Fiskeriet og Jagten for en aarlig og billig vis Afgift deraf, da Kongen ikke vil unde nogen anden end Dronningen nævnte Fiskeri og Jagt, saalænge hun vil have det. Sj. T. 22, 72. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz, Mogens Gyldenstjerne, Falk Lykke og Erik Rosenkrantz om, at de for en kort Tid maa begive sig herved til Herredagen til Palle Rosenkrantz's Bryllup. Udt. i Sk. T. 4, 415 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har af Hensyn til en Anbefaling fra Hr. Carl, Prins i Storbritannien, bevilget, at denne Brevviser, Robert Elsdeen, i de næste 7 Aar maa fange saa mange gamle og unge Falke, som han kan overkomme, paa de Steder paa Island, hvor ingen i Forvejen har Kongens skriftlige Bevilling. Holger Rosenkrantz skal anvise ham saadanne Pladser til Anretning af hans Falkeri, give ham Tilhold om at svare Kongen tilbørlig og sædvanlig Told af

det, han fanger, og iøvrigt befordre ham paa det bedste. N. T. 4, 293¹.

25. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tagge Thott om at paatage sig Værgemaalet for Fru Else Ulfstand Holgersdatter. Udt. i Sk. T. 4, 415 b.

— Miss. til Eski Brock, Ifver Juel, Niels Krag og Gundi Lange. Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, har berettet for Kongen, at han paa det sidste Omslag har forstrakt sin Broder Anders Friis, Embedsmand paa Seyelstrup Slot, med en hel stor Sum og desuden siden sagt god for ham for en anden stor Sum. Ved den første Sums Erlæggelse har Anders Friis solgt sin Hovedgaard Krabisholm til ham, men da den med tilliggende Gods ikke kan beløbe sig til den Sum, som Christian Friis dels har betalt dels har sagt god for for sin Broder, ere de komne i videre Forhandling med hinanden, saaledes at Anders Friis har undt sin Broder sin Hovedgaard Voer², som han nylig har tilhandlet sig af Jørgen Ernst Worm efter den mellem dem sluttede Akkord. For at alt herom kan være uden Mistanke paa alle Sider, har Christian Friis nu anmodet om denne Befaling til dem. Det befales dem derfor snarest at mødes og først kalde Anders Friis og Jørgen Ernst Worm for sig med de mellem dem om Voer Hovedgaard og tilliggende Gods gaaede Skøder og Forhandlinger, hvorefter de skulle undersøge, om Anders Friis har udlagt Penge i Jørgen Ernst Worms Gæld for Voer Hovedgaard, saaledes som de ere blevne enige om, og hvad hver Td. Korn kan beløbe sig til. Siden skulle de ogsaa undersøge, hvad Hr. Christian Friis skal give sin Broder Anders Friis for ovennævnte Gaard og Gods, og give Parterne begge Købs Tilstand, saa vidt de erfare det, beskrevet under deres Haand og Indsegl. J. T. 7, 139.

26. Maj (—). Miss. til Oluf Rosensparre om ved Retten at lade en Person, ved Navn Olluf Nielsen, der er udskreven fra hans Len [Dragsholm] til Kongens Arbejde paa Frederiksborg, men nu er borttrømt, tiltale og gøre fredløs, lade det

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 321 f.

² Vaar, Slet H.

blive kundgjort paa Landstinget og paa alle Herredsting her i Landet og lade hans Navn opslaa der. Sj. T. 22, 72. K.

26. Maj (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Mogens Pax angaaende Peder Jacobsen, der er udskreven fra Svenstrup Len, til Palle Rosenkrantz om Jens Mikkelsen og Peder Nielsen, der ere udskrevne fra Vordingborg Len, til Keye Rantzau om Peder Pedersen og Rasmus Søfrensen, der ere udskrevne fra Kallundborg Len, til Hr. Christian Friis om Jens Christoffersen af Køge, til Erik Rosenkrantz om Anders Pedersen af Halmstad, til Tønne Friis om Jørgen Søfrensen af Aalborg Len. Udt. i Sj. T. 22, 73.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at beskikke Jacob Brun i København, der skal gaa i Barndom, en Værge til at føre hans Sag mod Hendrik Berner, Borger i København. Sj. T. 22, 73. (Tr.: KD. V. 49).

— Miss. til Marqvort Bilde og Bispem i Fyen. Da denne Præstemand, Hr. Hans Gudmandsen Sasceridis, der en kort Tid har været Kapellan i det Sogn¹, hvori Rugaard ligger, nu har ladet sig høre for Kongen og er bleven befunden dygtig nok i sine Gaver paa Prædikestolen, skulle de forordne ham til Sognepræst i det Sogn, hvori Rugaard ligger, og det tilhørende Annekssogn, saafremt han ellers i den Tid, han har været Kapellan, har forholdt sig tilbørligt i Levnet og Lærdom, da Kongen tilholder sig Ret til at kalde Sognepræsten til Kongens egen Gaard. F. T. 3, 649. Orig. i Landsark. i Odense.

27. Maj (Kbhvn.). Sj. T. 22, 80, se 27. Juni 1622.

30. Maj (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Da Niels Friis til Farskou har begæret noget af Kapitlets Gods i Aarhus Len, nemlig 1 Gaard i Vifvel og 1 Gaard i Sveistrup i Løngaa Sogn i Sabro Herred og 2 Gaarde i Skade i Hollum Sogn i Ning Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Hollum By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Maaslet By og Sogn og 2 Ørt. Malt, som 2 Bønder i Jegstrup aarlig svare af Trandberg Mark i Trandberg Sogn i Ning Herred, samt 2 Gaarde i Braband By og Sogn i Hasle Herred, skal Kapitlet undersøge Forholdene og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt

¹ Vigerslev og Veffinge, Skovby H.

Kapitlets Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Kapitlet. J. T. 7, 140.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om straks at lade den i Farve bedste røde Jord, som findes i hans Len [Skanderborg], opsøge og uden Forsømmelse sende 2 Tdr. deraf til København. K. Udt. i J. T. 7, 140 b.

31. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1622 at regne, for Christoffer Urne til Aasmærk, Rentemester, paa det tiloversblevne Gods i Svenstrup Len, som ikke er mageskiftet bort til Roskilde Domkapitel, nemlig 1 Gaard i Aggerup¹, 1 Gaard i Viersted, 3 Gaarde i Snekkerup, 1 Gaard i Gammerrød, 5 Gaarde i Stubberup, 7 Gaarde i Hegnedt, 3 Gaarde i Truestrup, 7 Gaarde i Kløvested, 2 Gaarde i Stenkelstrup, 1 Gaard i Lille Salbye og 4 Gaarde i Dalbye. Han skal svare 279^{1/2} Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal aarlig af fornede Træer og Vindfælder lade brænde 50 Læster Bøgekul og sende dem til Slotsfogden paa Københavns Slot, den ene Halvdel til Pinse, den anden Halvdel til Mikkelsdag. [Iøvrigt med Artikl. 4—6, 10, 16—19 og de nye Artikl. A og C]. Sj. R. 17, 289.

Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, der har berettet, at et Mageskiftebrev, dat. 13. Febr. 1583, mellem Kong Frederik II og hans afdøde Fader Jørgen Friis er brændt, da hans Gaard Krastrup brændte, giver denne Kopi af det nævnte Mageskiftebrev. J. R. 7, 408.

3. Juni (Frederiksborg). Miss. til Marqvord Bilde og Jørgen Brahe. Christopher Basse til Urop, Embedsmand paa Kronborg Slot, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Hans Pogwisch til Damsboe, Embedsmand paa Hinds-gauffel, angaaende nogle Løfter, som Christopher Basse og hans Hustrus² Broder³, afdøde Johan Norby, have været i for Hans Pogwisch for nogle Geværer, som denne har ladet forskrive til Fyen. Da Hans Pogwisch paa Herredagen er bleven dømt til at gøre rigtigt Regnskab med Christopher Basse,

¹ Aagerup, Ringsted H.   ² Abel Lavridsdatter Norby.   ³ Fejlskrift for: Farbroder.

men denne mener, at den Fortegnelse, som Hans Pogwisch har leveret fra sig, ikke klart nok specificerer al Lejligheden, have begge Parter tiltaget Marqvord Bilde og Jørgen Brahe til at afgøre Striden mellem dem enten i Mindelighed eller ved Retten. Det befales dem derfor med det allerførste at indstævne Parterne for sig paa et belejligt Sted og enten afgøre alle Stridighederne mellem dem i Mindelighed eller skille dem ad ved en retmæssig Dom, saa de endelig kunne komme til Ende med den Sag. Hvis en af dem formedelst lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. F. T. 3, 650.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz, Erik Rosenkrantz, Mogens Gyldenstjerne, Falk Lykke, Otte Marsvin og Tagge Thott. Kongen har bragt i Erfaring, at det skal være forbudt de svenske Undersaatter at søge de fri Markeder i Skaane og der handle med Kongens Undersaatter, ligesom det ogsaa berettes, at nogle af Kongens Undersaatter ikke have faaet Tilladelse til at staa ude med deres Kramvarer paa Sverrigs Riges offentlige Markeder og holde dem fal. De skulle anstille udførlig Undersøgelse om, hvorvidt der i Sverrig er udstedt et Edikt, der forbyder svenske Undersaatter at handle med danske Undersaatter, eller om det ikke er tilladt nogen Dansk at opslaa sine Kramboder paa Markeder i Sverrig og der drive lovlig Handel, hvem det har været forbudt, hvorledes og naar saadant er sket, og sende Kongen Meddelelse derom med nærværende Bud. Sk. T. 4, 416.

7. Juni (—). Kvittansiarum til Knud Urne til Aasmarks Arvinger paa Knud Urnes Regnskab for hans Afgift af den visse Indkomst, for Stiftets Jurisdiktion og for den uvisse Indkomst af Tryggevelde og Høgstrup Gaarde og Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1622, da hans Arvinger ere blevne dem kvit, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og Kirkepenge og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 17, 290.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Jacob von Eis paa Hammermøllen i Helsingborg Len Ordre til med det allerførste til Bremerholm at fremsende 5 Lispd. Messing som den hermed følgende tykke Prøve og 6 Lispd. som den hermed

følgende tynde Prøve samt de Skibskedler, der endnu restere af dem, som blev bestilt hos ham. Sk. T. 4, 416.

7. Juni (Frederiksborg). Miss. til Anders Friis. Da hans forrige Skriver, Anders Søfrensen, har klaget over, at han holder ham fængslet, saa han ikke kan komme til ved Retten at svare for sig i de Sager, der tillægges ham, befales det ham at løsgive Anders Søfrensen, saafremt denne kan stille ham nøjagtig Borgen. J. T. 7, 140 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis. For at Skovene i hans Len [Kbhvn.] saa meget som muligt kunne blive forskaanede for Skovhugst, bevilger Kongen, at han efter Lejligheden og som Fornødenheden kræver det maa lade Bønderne faa af det dertil tjenlige Smaafyrretømmer til at bygge med, dog skulle Fogderne have Ordre til at føre Tilsyn med, at Tømmefet ikke anvendes til andet Brug, men bliver sat paa Gaardene. Sj. T. 22, 74. K.

9. Juni (—). Miss. til Käye Rantzau. Da Kongen vil sende ham til Meklenborg for at forrette nogle Ærinder for Kongen, skal han snarest muligt begive sig til København selv- fjerde eller selvfemte for at foretage denne Rejse. Han skal her faa nærmere Besked. Sj. T. 22, 74. K.

— Miss. til Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Christian Thomissen til Tanderup, Kongens Søns Hofmester, Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, og Steen Villomsen, Admiral paa Bremerholm. Da der er forskellige Stridigheder mellem Kongen, det ostindiske Kompagni i København og de Folk, der allerede have ladet sig bruge paa den ostindiske Rejse, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved allerførste Lejlighed at kalde for sig Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, der har faaet Ordre til i disse Sager at svare paa Kongens Vegne, Kompagniets Forvaltere, der enten selv skulle møde eller sende deres Fuldmægtige, og de Folk, der allerede have ladet sig bruge paa den ostindiske Rejse, samt Peter v. Santens Enke, hvis hun har noget at tale paa den Eksekution, som Skibshovedsmand Niels Rosenkrantz har ladet gøre paa Peter v. Santen og hans Gods, uden videre Forhaling afsige Dom i de for dem kommende Stridigheder og give det beskrevet under deres Segl. Sj. T. 22, 74.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at

nogle urolige og partiske Undersaatter i Varberg Len understaa sig til paa mange Maader at tilskynde Almuen i Lenet til Mytteri og Ulydighed mod Lensmanden paa Varberg Slot og hans Folk, der efter hans Befaling have noget med Bønderne at gøre, idet de paa dertil berammede Møder tilskynde Almuen til Genstridighed og Mytteri. For at saadanne Oprørsstiftere og urolige Selskab kunne blive tilbørligt straffede til advarende Eksempel for andre, paalægger Kongen herved alvorligt Mogens Gyldenstjerne til Fuletoft, Embedsmand paa Varberg, flittigt at opsørge, hvem der er Hovedmændene for dette oprørske Selskab, og hvis det viser sig, at det har været deres Forsæt at skabe Oprør, lade dem straffe efter lovlig Dom. Hvad de Personer angaar, der have ladet sig lede og overtale af de andre, skal han, naar der er taget Dom over deres Forseelser, sende dem vel forvarede i Jærn til Bremerholm. Sk. R. 4, 278. Orig.

10. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Varberg Len om Forbud mod, at de holde Møder til Drøftelse af deres Klagemaal. Sk. R. 4, 279. (Tr.: CCD. IV. 16 f.).

— Miss. til Tønne Friis og Hendrik Gyldenstjerne. Fru Soffi Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, har berettet, at hun paa Grund af Gæld og Forløfter efter hendes afdøde Husbonde og efter afdøde Eske Bilde til Ellinge er kommen i stor Vidtløftighed, som hun daglig bliver vidende om, og som angaar mange gode Mænd, Købmænd og andre, hvilke Sager hun ikke selv kan ordne. Da hendes rette Lavværgе nu ikke er til Stede her i Landet, skulle de i Forening tage sig af Fru Soffies Stridigheder og i hendes Lavværges Fraværelse hjælpe hende til Rette saa meget som muligt. Sk. T. 4, 416 b.

11. Juni (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at modtage en af Knud Grubbe til Røgles Sønner¹, en af hans Broders Sønner² og to af Peder Matsens Sønner³ i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 75.

— Miss. til Universitetet. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Professorerne ved Akademiet her ikke bebo

¹ Jakob Grubbe.

² Jakob Grubbe, Søn af Lavrids Grubbe.

³ Knud og Gabriel Laxmand.

de dem tillagte Residenser, hvilket medfører, at disse forfalde og blive brøstfældige, skal Universitetet give enhver af Professorerne bestemt Tilhold om at bebo de dem tillagte Residenser. Sj. T. 22, 76. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 153¹.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til Professorerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at et Stipendium medicum, som plejer at gives en medicinsk Studerende til Studeringer udenlands, nu er ledigt, har han bevilget, at dette Stipendium for denne ene Gangs Skyld maa tillægges en theologisk Studerende for dermed at fortsætte sine Studier paa udenlandske Steder, dog skal denne Studerende være en dygtig Person, om hvem der er gode Forhaabninger. De skulle ogsaa paase, at Stipendiet siden igen bliver anvendt til det Fakultets Studerende, hvem det er tillagt. Sj. T. 22, 76. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 38¹.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Lunde Kapitel findes noget Gods, som tidligere har været tillagt et Gilde, kaldet Galtegidet, og at der desuden er et Vikarie i Kapitlet at forlene bort, og da det ny Kollegiums Disciple efter Kapitlets egen Erklæring kun have saare ringe Underholdning, har Kongen bestemt, at det ovennævnte Gods straks og Vikariet, saasnart det bliver ledigt, skal anvendes til Underhold for Kollegiets Personer, hvorfor Kapitlet skal sørge for, at det sker. Sk. T. 4, 417.

12. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har erfaret, at den Hollænder, der for nogen Tid siden strandede og led Skade i Sundet, har udgivet sin sædvanlige Told til dem ligesaa fuldkomment, som om Skibet ikke var strandet, men alligevel tiltaler Byfogden i Helsingør ham nu for yderligere Told. Kongen er tilfreds med, at det maa forblive ved den af Hollænderen først udgivne Told, saa han ikke skal besværes med at udgive yderligere Told, saafremt han da ellers første Gang har gjort tilbørlig klart. Sj. T. 22, 76. K.

— Miss. til Jacob Mikkelsen. Kongen har bevilget, at der ikke skal svares de to Aars paalagte Penge af det Bark og de uberedte Huder, som forbruges her, og at de Købmænd, der handle med hvidt Klæde og indforskrive det for at blive

¹ Tr.: Dsk. Mag. 5. R. I. 49.

beredt her, ogsaa skulle forskaanes for de to Aars Paalæg af dette hvide Klæde, derimod skulle de af alt det Klæde, som beredes her inde, svare den Rettighed til Kongen, som de ere blevne forligte med denne om. Sj. T. 22, 77. K.

14. Juni (Kbhvn.). Søpas for Stalder Kaas, Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Victor skal begive sig i Østersøen ind for Rostock og siden efter Lejligheden her tilbage igen. Sj. R. 17, 291. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to Sønner af Gunde Lange¹ til Søfde i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 77.

— Miss. til Sigvart Grubbe om snarest at sende en Mand, der har indladt sig i Ægteskab med to Kvinder, velforvaret i Jærn til København tillige med den over ham afsagte Dom; han skal her for sin Misgerning arbejde paa Bremerholm sammen med andre Fanger. Udt. i Sk. T. 4, 417.

— Miss. til samme. Da en Mand har givet 200 Dlr. til Lunde Skole, men Pengene forholdes Skolen af Arvingerne, skal han udkræve Pengene af den dødes Bo, saa Skolen kan faa Fyldest for dem. Udt. i Sk. T. 4, 417.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af et Andragende fra Anders Friis, Embedsmand paa Seigelstrup, om, at det for nogle Sagers Udførelse paa den førstkommende Herredag i København er meget nødvendigt for ham, at Søfren Nielsen, Borgemester i Hobro, og Oluf Thomissen i Gammelgaard, møde paa Herredagen i egen Person, befaler de nævnte Personer straks uden al Forsømmelse at begive sig herover, saa de kunne være til Stede paa Herredagen. Deres Udgifter paa Rejsen frem og tilbage skal Anders Friis betale dem. J. R. 7, 415 b.

20. Juni (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Erik Rosenkrantz. 9 Bønder i Rindesløf og 2 Bønder i Tiereby, Kronens Tjenere til Laugholms Slot, have klaget over, at den til deres Gaarde liggende Ejendom er ganske ødelagt af Flyvesand og Vand, saa de ikke formaa at udrede deres sædvanlige aarlige Landgilde. De skulle derfor med det allerførste

¹ Frederik og Niels Lange.

begive sig til de nævnte Bønders Ejendom, tage uvildige Danne­ mænd til sig fra Tinge, i Forening med disse undersøge For­ holdene, taksere Gaardene for den Landgilde, som de kunne ud­ rede, og give det beskrevet under deres Haand og Segl, saa det siden kan blive forandret i Jordebogen. Sk. T. 4, 417 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hans Kaas om at dømme i en Sag mellem Torben Gabrielsen og en af hans Tjenere, ved Navn Laurits Lauritsen, der har klaget til Kongen over, at han paa det højeste er bleven forfulgt af Torben Gabrielsen, fordi den Gaard, han sidder paa, ikke er bleven holdt ved Magt, som det burde sig. Udt. i F. T. 3, 652.

21. Juni (—). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da Gundi Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejyland, har begæret 1 jordeggen Gaard, kaldet Lungergaard¹, og 1 Bol i Liervad i Ølstrup Sogn i Bølling Herred af Kronens Gods til Mageskifte, skal Hr. Ulrik Sandberg snarest til Kancelliet indsende Erklæ­ ring om, hvorvidt ovennævnte Gods for Belejligheds Skyld og i andre Maader kan mistes fra Lenet. J. T. 7, 140 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Hr. Ulrik Sandberg og Bispen i Ribe. Da Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørre­ jyland, har begæret en Annekspræstegaard i Bredning Sogn i Bølling Herred til Mageskifte mod igen at udlægge Præsten en ligesaa god Gaard i Omme Sogn, som Præsten bor i, skulle de ved allerførste Lejlighed besigte begge Gaarde og, hvis de mene, at Mageskiftet kan ske, forhandle Gunde Lange og Præ­ sten imellem, paase, at Præsten faar fuldkommen Satisfaktion i alle Maader, og siden indsende Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 141.

22. Juni (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Holste­ bro om aarlig at forhøre Byfoged Knud Jensen Lengaaards Regnskab for den Oppebørsel, som han som Værge oppebærer af sin afdøde Broder Hans Jensens to Børns, Jens Han­ sens og Christen Hansens Gods og Boskab, og føre Til­ syn med, at Børnene ikke komme til kort, saafremt de ikke i Fremtiden uden al Undskyldning ville staa til Rette derfor. J. T. 7, 141 b.

¹ Vistnok Langagergaard, Brejning S., Bølling H.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lade disse 3 Brevvisere, Jens Pedersen, Anders Bendtsen og Jon Nielsen, der have maattet afstaa deres Gaard til en Løjtnant, faa en anden Gaard der i Lenet [Varberg] uden Indfæstning. Udt. i Sk. T. 4, 418.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om, at han, foruden de Sten, som ere bestilte til Kongens Byggeri, skal sende 6 Skuder Mursten til København til Dr. Thommis Fincke. Udt. i F. T. 3, 652. Udt i J. T. 7, 141 b.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om snarest at sende Dr. Thommis Fincke 2 Skuder Kalk. Udt. i J. T. 7, 141 b.

24. Juni (—). Miss. til Godslef Budde, Hans Dyre og Ifver Dyre. Da de ere Forlovere til Kongen for Anders Friis, Embedsmand paa Segelstrup Slot, for 4000 enkende Rdlr. in specie Hovedstol og resterende Rente, og da Kongen nu har opskrevet Anders Friis denne Sum til Betaling i Kiel paa førstkommende Omslag in octavis trium regum, befales det dem, saafremt Anders Friis til den Tid ikke betaler den ovennævnte Sum med resterende Rente, at rette sig efter at betale Pengene til Kongens Omslagsforvalter eller efter Hovedbrevets Indhold at holde et ærligt og adeligt Indlager i Haderslev i det Hus, som Kongens Statholder forelægger dem. Sj. T. 22, 77. K.

— Miss. til Anders Friis. For nogen Tid siden har han mod nøjagtige Forlovere efter sit Hovedbrevs Lydelse laant 4000 enkende Rdlr. in specie af Kongen. Det befales ham nu at betale disse 4000 Rdlr. med resterende Rente til Kongens Omslagsforvalter i Kiel til førstkommende Omslag in octavis trium regum 1623. Sj. T. 22, 78. K.

— Ligelydende Opskrivelsesbreve til Hovedmænd og Forlovere for Laan af Kongen. — Palle Rodsteen 9000 Rdlr. med Claus Brockenhuus og Steen Rodsteen som Forlovere for 2000 Rdlr., Mogens Kaas til Timansholm, Ifver Dyre og Knud Rodsteen som Forlovere for 3000 Rdlr., Stygge Høg og Mogens Kaas til Timansholm som Forlovere for 4000 Rdlr. — Pofvel Skinkel 4000 Rdlr. med Lauge Urne til Selbiereg og Otte Brahe Steensen som Forlovere for 2000 Rdlr., Jørgen Aschersleffen og Niels Skinkel som Forlovere for 2000 Rdlr. —

Peder Galt 2000 Rdlr. med Hendrik Holck og Otte Brahe Pedersen som Forlovere. — Ifver Dyre 3000 Rdlr. med Hans Dyre, Palle Rodsteen og Jørgen Kruse som Forlovere. — Jens Bunde 1000 Rdlr. med Lauge Urne til Beltebjerg og Johan Urnes Arvinger som Forlovere. Udt. i Sj. T. 22, 78. K. (i Udt.).

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Laugholm. Paa menige Laugholm Lens Bønders Vegne er der blandt andet klaget over, at han har oppebaaret den sidst paa-budte Skat saaledes, at hvor der fandtes flere end én Bonde paa en Gaard, ere de alle skrevne for Skat undtagen en, som blev regnet for Hovedmand. For at Bønderne ikke med Rette skulle kunne mene, at der er gjort dem Uret heri, skal han snart kræve den Sag i Rette, først paa Tingene i Lenet og siden paa Landstinget, fremsætte, om de ikke bør udgive Skatten efter Skattebrevets Indhold, og tage den Dom beskrevet, som falder deri. Sk. T. 4, 418.

25. Juni (—). Miss. til Sigverdt Beck til Førsløf, Rentemester, om at være Værge for Fru Merrete Grubbe, Knud Urne til Aasmarks Enke, medens Skiftet efter hendes Husbonde staar paa. Orig. Udt. i Sj. T. 22, 79.

— Miss. til Jørgen Grubbe om at være Værge for Hans Urne paa samme Skifte. Udt. i Sj. T. 22, 79.

— Miss. til Otte Brahe Steensen om at være Værge for Jomfru Else Urne paa samme Skifte. Udt. i Sj. T. 22, 79.

— Miss. til Ernst Normand. Det er berettet Kongen, at nogle af Bønderne i hans Len [Antvorskov] vise sig modvillige, idet de ikke paa de Skove og Steder, hvor de tilsiges, ville hugge det Ved, som han giver dem Ordre om, i Køvletal og føre det til Slottet. Han skal i rette Tid give dem alvorligt Tilhold om at udføre dette Arbejde og, hvis nogen derefter viser sig ulydig, lade dem tiltale og straffe efter Lov og Ret. Sj. T. 22, 79. K.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand til Palsgaard faa en Skude fuld af Kalk, naar han sender Bud derefter. Udt. i J. T. 7, 142.

26. Juni (—). Aab. Brev om, at Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, der med Kongens Tilladelse til Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har opladt

det Prælatur i Viborg Domkirke, kaldet Nørholms Provsti, som han nu er forlenet med, til Gængæld maa faa det Prælatur, kaldet [Ærkedegnedømmet]¹, og det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som Niels Krag hidtil har haft i Værgø, med Bønder, Senium, Option og Fællesgods, saaledes som Niels Krag nu slipper det; dog skal denne Bevilling ikke komme Kapitlet til Præjudits, naar Christopher Urne slipper Prælaturet og en anden bliver forlenet med det. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 17, 291.

26. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, der har gjort et Bytte med Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, og opladt denne det gejstlige Gods, han var forlenet med i Roskilde Kapitel, i Stedet maa faa det Prælatur i Viborg Domkirke, kaldet Nørholms Provsti, som Christopher Urne hidtil har været forlenet med, med dertil hørende Bønder og Senium, Option og Fællesgods, saaledes som nu Christopher Urne slipper det, dog skal denne Bevilling ikke i nogen Maade komme Viborg Kapitel til Præjudits. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 416.

— Mageskifte mellem Kapitlet i Roskilde og Kronen. Sj. R. 17, 292. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Grubbe og Verner Parsberg om at være til Stede, naar Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard leverer Værgemaalet for Jomfru Helle Ulfstand fra sig til Frederik Parsberg, bilægge de ved denne Overlevering mulig forefaldende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en retmæssig Dom og give alt beskrevet under deres Haand og Segl. Udt. i Sk. T. 4, 418.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Marqvort Bilde til Hvidkielde, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at han har adskillige Beskyldninger mod Hr. Hans Gudmandsen, Kapellan ved Rugaard, og mener at kunne overbevise denne om, at han ikke har forholdt sig saaledes, at han bør tilstedes til Kaldet, som Kongen har forordnet ham til, hvis han ellers fandtes skikkelig i Liv og

¹ I Sj. R. er ladet Plads aaben til Navnet.

Levnet. De skulle ved første Lejlighed stævne Sagen for sig, afsige Kendelse i den efter nøje Overvejelse af den og give Parterne Kendelsen beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 652. Orig. i Landsark. i Odense.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock og Christen Holck. Da Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret noget Krongods i forskellige Len til Mageskifte for noget af sit Gods, saaledes som de hermed følgende Fortegnelser nærmere udviser, skulle de med det første begive sig til Mageskiftegodset og undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Kronen, om det Gods, som Laurits Ebbesen begærer af Aarhus Domkirkes Prædikestol og Hospital, og om Kirkegaarden og Kirkebolet i Lading, Kirkebolet i Faistrup og den Gaard i Øl By og Sogn, som Præsten bor i, hvilke Laurits Ebbesen ligeledes begærer, kan undværes fra de Steder, hvortil de ligge, og hvorledes der kan ske Udlæg derfor, og om Mageskiftet kan være uden Skade for Kronen. Naar de have erfaret, at Mageskiftet kan være uden Skade for Kronen, skulle de ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. — Fortegnelse paa det Gods, som Laurits Ebbesen begærer til Mageskifte: I Skanderborg Len: 2 Gaarde i Terp med Terp Mølle og et Stykke Eng i Terp Mark, som bruges til Skibholm Præstegaard, i Skibholm Sogn i Framblou Herred, og 1 Gaard i Lading, som ligge til Prædikestolen i Aarhus Domkirke, 2 Gadehuse i Herskind i Siellou Sogn, hvoraf Laurits Ebbesen selv har Part i det ene, 2 Gaarde i Lading i Saubro Herred, der ligge til Silkeborg Slot og er det eneste Gods, som Silkeborg Slot har i Herredet, endvidere 1 jordeggen Bondegaard, 1 lille Kirkegaard, 1 Kirkebol og 2 Gadehuse i Lading, 1 Kirkebol og 1 lille Bol til Skanderborg i Faistrup og 1 lille Gaard og 1 Gadehus i Voldbye, der ligge til Aarhus Hospital. — I Dronningborg Len: et lille Fald Jord og Skov, kaldet Ulsjord, paa Haurum Mark, som tilhører Hr. Bertel paa Samsø og hans Medarvinger, noget Gods i Øl By og Sogn, som Laurits Ebbesen selv har tilskiftet Kronen, og en lille Gaard sammesteds, som Præsten nu bor i. — I Mariager Klosters Len: 2 Gaarde med tilliggende Gadehuse i Brøndum. Hvis Laurits Ebbesens Gods, som han vil udlægge til Kronen, kan beløbe sig til mere, begærer Laurits Ebbesen

yderligere et lille Bol i Sal By og Sogn, som ligger til Aarhus Hospital, og en Gaard i Terpet i Dronningborg Len, som i nogen Tid har staaet øde. — Fortegnelse paa det Gods, som Laurits Ebbesen vil udlægge til Kronen: I Skanderborg Len: 1 Gaard i Møballe i Katstrup Sogn i Vor Herred, 1 Gaard i Ørrisløu By og Sogn, 1 Gaard i Tvistrup¹, 1 Gaard i Hallerup i Ver Sogn, 1 Gaard i Blirup, 1 Gaard og et lille Bol i Blegind By og Sogn i Hielmsløu Herred, 1 Gaard i Skoubye i Framlou Herred. — I Dronningborg Len: Hvidsten Hovedgaard og 1 Gaard sammesteds i Gassom Sogn i Nørhald Herred, Tødsløuf Mølle, 1 Gaard i Gassom og 2 Gaarde i Handist i Glendstrup Sogn. Hvis dette Gods ikke kan strække til, vil Laurits Ebbesen yderligere udlægge 1 Gaard i Handist i Dronningborg Len og 1 Gaard i Freberg i Farse Sogn i Gislum Herred i Mariager Klosters Len. J. T. 7, 142.

27. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Augustinus Sant, Sognepræst ved den tyske Kirke i Helsingør, paa det Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Christen Jensen. Naar han ikke længere er forhindret ved sin Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 17, 307.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de frit og ubehindret i alle Maader skulle lade det Kongen af Sverrig tilhørende Skib passere, som er kommet til Sundet med Munition og Krigsgeværer. K. Udt. i Sj. T. 22, 80.

— Miss. til Peder Basse. Da Borgerskabet i Stege har klaget over, at der til ikke ringe Skade for Borgernes Næring og Handtering bruges adskillig ulovlig Handel og Købmandskab paa Møen, befales det ham at have flittigt Indseende med saadan ulovlig Handel og Købmandskab og, hvis nogen herefter gør sig skyldig i saadant med Forprang eller i andre Maader imod de udgaade Forordninger, lade dem tiltale og staa til Rette derfor. Sj. T. 22, 80. K.

— Miss. til Peder Basse. Han skal give Bønderne paa Møen Tilhold om at betale Kongen 3 Skill. i Licent og Told af hver Hest og Ko, som de føre ud af Landet, saaledes

¹ Tvingstrup, Vor H.

som det er Brug paa Laaland og Falster. Da Bønderne paa Møen fra Arilds Tid have svaret Kongen 15 Skill. i Førlovs-penge, er Kongen tilfreds med, at det herefter bliver ved denne Takst og at der ikke tages mere af dem. Han skal lade de Vejr- og Vandmøller paa Møen, som ere brøstfældige, istandsætte, saavidt Fornødenheden udkræver det, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal lade Spegelsbye Klosters Kirke nedbryde og for Nedbrydelsen betale Murermesteren 1 Sletdr. for hvert Tusinde Sten, regnet 5 Snese i Hundredet, og siden lade Stenene føre til København, til Bedste for Hospitalet ved København, med Skuder, som han selv skal fragte. Hospitalet skal siden betale ham Fragten. Bekostningen skal han iøvrigt føre til Udgift i sit Regnskab. I Stedet for de 50 Læster Kul, som han hvert Aar skal lade brænde, skal han hvert Aar sende 300 Læs Ved til København, dog heri ikke beregnet det Ved, hvorom han tidligere har faaet Missive. Sj. T. 22, 81. K.

27. Juni¹ (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om at lade tilsige et Sogn i Abramstrup Len, som indtil videre kan arbejde med Bukken paa den Pæling ved Sundbye Færge. Udt. i Sj. T. 22, 80.

— Aab. Brev til alle Kron-, Kapitels-, andre gejstliges og Kirkebønder i Københavns Len om at forfærdige deres Købstadsvej til København mellem Valdbye og Langvadsdam. Sj. T. 22, 80. K. (Tr.: KD. V. 49 f.).

— Miss. til Christofver Ulfeldt [Gulland] om der paa Skovene at lade hugge 4000 lange og tykke Lægter til at indelukke Vangene ved Antvorskov med, saa de kunne ligge rede 3 Uger før Mikkelsdag, og med det første erklære sig om, i hvilken Havn de kunne indtages. Udt. i Sk. T. 4, 418 b.

— Miss. til Tagge Thott. Peder Andersen, forhen Landsdommer i Blekinge, har berettet, at han har forvaltet Landsdommerembedet i nogle Maaneders Tid, efter at han havde opsagt sin Tjeneste og hans Aar var omme. For saa vidt det er Tilfældet, skal Tagge Thott betale ham en til den Tid, han

---

¹ Sj. T. har: 27. Maj, hvilket formentlig er en Fejl. Brevet er indført mellem Breve af 27. Juni.

har tjent udover Aaret, svarende Del af Landsdommerlønnen. Sk. T. 4, 418 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse om straks at begive sig til København, saa han kan være her til Stede, naar den Flaade, der nu tiltrustes, bliver færdig, og afvente nærmere Ordre fra Kongen. Udt. i Sk. T. 4, 418 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at tilsige og hid til Kancelliet for Københavns Slot fremsende 30 af de i Helsingborg Len udskrevne Soldater, saa de med det allerførste kunne være til Stede her. Udt. i Sk. T. 4, 419.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om, at han med saa ringe Bekostning som muligt skal istandsætte Møllen ved Nyborg Slot, der efter det Synsbrev, som han har ladet indlægge i Kancelliet, skal være meget brøstfædig. Udt. i F. T. 3, 653.

— Miss. til Marqvord Bilde og unge Henning Valkendorf. Afdøde Frederik Friis til Hesselagger har sagt god for Henrik Podebusk til Karsholm for 2000 Rdlr. in specie mod Forpligtelse fra denne om, at hvis Frederik Friis eller hans Arvinger led nogen Skade, skulde han eller de have Fuldmagt til straks at tage saa meget af Henrik Podebusk's Gods, som Løftet beløber sig til, saaledes som nærmere ses af det udgivne Skadesløsbrev. De skulle derfor snarest være til Stede og levere Frederik Friis's Arvinger saa meget Jordegods, som de kunne eragte at være Satisfaktion for Løftet, hvilket Gods disse saa kunne beholde, indtil de i andre Maader blive tilfredsstillede af Henrik Podebusk for deres Løfte og Pengeudgift. F. T. 3, 653.

— Miss. til Laurits Grubbe og Jørgen Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bønder og andre paa Laaland og Falster ville tilholde sig nogen Frihed paa de Heste og det Kvæg, som de lade føre til Tyskland, og ikke ville svare tilbørlig Told deraf, skulle de paa de Steder, hvor Kronen har Rettighed til at oppebære Told, med Flid lade undersøge, hvad Privilegier og Rettighed Bønder og de andre have for at skulle være fri for at svare Told, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 187.

— Aab. Brev om, at Johannes N., der tidligere har været Apotheker i Aalborg, herefter maa anrette og holde Apothek i Viborg i afdøde Jørgen Werneches Sted og nyde de

samme Privilegier som denne. Han skal være forpligtet til altid at have ferske og ustraffelige Materialier og andre Varer, som bør findes i et velordnet Apothek, i Forraad og sælge dem til en rimelig Pris, saa ingen med Billighed kan beklage sig, saafremt han vil nyde denne Bevilling. K. J. R. 7, 416 b.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag. Da han har berettet, at der ikke kan bygges noget Kapel til Ølgod Kirke paa Grund af Kirkens ringe Forraad, befales det ham for Kirkens Forraad at lade bygge et Pulpitur („Popolatur“) neden i Kirken, hvor en Del Husmænd og Tjenestefolk kan have deres Stade, saa der kan blive bedre Plads i Kirken til de andre. Endvidere skal han lade de 3 Rader Stole i Kirken forandre til 2 Rækker, hvorefter der skal ske Forordning om Bøndernes Stolestade efter Ordinansen. J. T. 7, 143 b. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Gundi Lange om ved første Lejlighed at begive sig til Glumstrup Hovedgaard og taksere Avlen dertil for en vis aarlig Afgift i rede Penge og ligesaa de tilliggende Bønders Landgilde, saa Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejyland, kan rette sig derefter og gøre Regnskab derefter, naar han engang skal levere Værge-maalet for sine Søstre, Jomfruerne Eline og Anne Krag, fra sig. De skulle give deres Taksation beskrevet fra sig under deres Indsegl. J. T. 7, 143 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Kronens Møller i Skanderborg Len, nemlig Kloster Mølle, Labbing Mølle og Snastrup Mølle, ere meget brøstfældige, saa de endelig maa gøres i Stand, befales det ham at lade det til Møllernes Istandsættelse nødvendige Tømmer hugge i Skøvene i sine Len, hvor det bekvemst kan ske uden Skade for Skovene, og iøvrigt lade Møllerne istandsætte med Sten og andet med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 4, 144. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da han har indberettet, at Gaasmer og Falling Kirker i Hats Herred, Ver Kirke i Vor Herred, Vissing Kirke i Rye Birk og Adsleuf Kirke i Hielmsleuf Herred ere noget bygfældige, og har anmodet om, at de andre omliggende Kirker i Lenet maa komme dem til Hjælp, bevilger Kongen, at de omliggende Kirker maa bidrage til de bygfældige Kirkers Istandsættelse, saafremt de findes at

være ved den Formue, at det uden Skade kan ske. J. T. 7, 144 b. K.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Hr. Peder Christensen, Sognepræst til Bølling og Sedding Sogne, har berettet, at Tienden der i Sognet paa Grund af Kaldets Ringhed altid har fulgt hans Formand, indtil den for omtrent 10 Aar siden fra Præsten er bleven bortfæstet til en af Adelens Bønder, skønt Præstens Formænd tidligere i lang Tid havde haft den. Da Præsten samtidig har anmodet om, at der maa forundes ham noget andet i Stedet, skal Ulrik Sandberg forhandle saa vidt med den Bonde, der har faaet Kronens Korntiende af Bølling Sogn i Fæste, at han mod at faa det af ham udgivne Stedsmaal tilbage igen afstaar Tienden til Præsten, der synes at være meget mere berettiget til den, for at man ikke skal behøve at bruge andre Midler, hvorefter Ulrik Sandberg skal lade Præsten faa den i Fæste mod rimeligt Stedsmaal og Afgift. J. T. 7, 144. K.

28. Juni (—). Opvejsningsbrev for Anders Holst i Alstad, forhen Birkefoged i Sorø Birketing, der for nogen Tid siden af Ernst Normand til Palsgaard, Embedsmand paa Antvorskov Slot, er bleven forfulgt og tiltalt for et Stedsmærke og derover er bleven gjort til en Løgner, dog skal han betale Ernst Normand de 20 Dlr., som han har udlovet derfor. Sj. R. 17, 164 b.

— Miss. til Peder Basse. Da hans Forleningsbrev paa byder ham aarlig at sende et Antal Læster Kul til Københavns Slot, er Kongen tilfreds med, at det herefter forbliver ved 30 Læster. Af det Ved, som han efter sit Forleningsbrev aarlig skal fremsende, har Kongen slaaet 300 Læs af. Sj. T. 22, 82. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Eiller Qvitzov om at levere Otte Marsvin afdøde Peder Marsvins Børns Gaard, Hollegaard i Fyen, da han er Børnenes Værge, med tilliggende Gods og Løsøre, det være sig Klenodier, Penge, Boskab, Jordebøger, Lodder, Breve paa Tilgodehavende og Gæld, saa vel som Fæ, Kvæg og alt andet, som han som deres Værge bør tage til sig. Naar Løsøret er registreret, skulle de taksere det stykkevis til en rimelig Pris, saa Otte Marsvin paa Børnenes Vegne kan sælge det til Afbetaling af deres Gæld. Endvidere skulle

de besigte Bygningen paa Hollegaard og give Otte Marsvin alt beskrevet, Udt. i F. T. 3, 654.

28. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald og Tyge Brahe angaaende Aufnsberig i Jylland. Udt. i F. T. 3, 655.

— Miss. til Christen Normand. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Karen Johan Borckersens, Borgerske i Odense, har suppliceret til Kongen angaaende forskellige Varer og Kramgods, som er udtaget hos hende til hans Moders¹ Begravelse og ellers i andre Maader. Da det i sig selv kun er billigt, at hun bliver tilfredsstillet for sit udborgede Gods og Varer, og da han ogsaa har givet hende Tilsagn derom, skal han slaa sig selv til Rette heri, saa hun uden videre Forhaling kan faa sin Betaling og Kongen ikke skal besværes videre dermed. F. T. 3, 655.

— Miss. til Mikkil Nielsen til Fald, Hans Pors til Nørsgaard, Gundi Lange til Bredninge, Landsdommer i Nørrejylland, og Anders Friis til Krabsholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot. Da Palle Rodsteen til Hørbylund og Peder Bilde til Lindved have berettet, at de paa Jungetgaard have nogle Fællesbreve staaende, som ere uskiftede mellem dem, gives der dem hermed Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Jungetgaard, aabne de Brevkister og Brevskrin, som findes dér, skifte de Breve, som findes dér, mellem dem, som de med Rette bør følge, og tilstille enhver sin Part under deres Haand og Segl. J. T. 7, 145 b.

— Miss. til Palle Rodsteen. Da Jomfru Dorrete Skeel har berettet, at han har hendes afdøde Broders² Brevkister og Skrin under Forsegling paa Jungitgaard, befales det ham at tilstille de gode Mænd, der efter Kongens Befaling skulle skifte Brevene, de nævnte Kister og Skrin til Optagelse, saa hun kan faa de Breve, der tilhøre hende, da der paaføres hende store og vidtløftige Trætter paa hendes Gods og Ejendom, og dermed forsvare sit Gods. J. T. 7, 145.

— Miss. til Gundi Lange. Naar Brevkisterne og Brev-

¹ Maren Pedersdatter Lykke g. m. Thomas Normand de la Navité.

² Albert Skeel.

skrinene paa Jungitgaard blive aabnede og de Breve, som findes deri, blive skiftede mellem dem, som de med Rette tilhøre, skal han paa Jomfru Dorrete Skeels Vegne modtage alle de Breve, der med Rette kan tilkomme hende paa hendes Ejendom, saa de siden kunne tilstilles hende med en rigtig Reversal. J. T. 7, 145.

[Omtr. 1. Juli]¹. Miss. til Jørgen Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at der siden Udstedelsen af Forbuddet mod at indføre fremmed Øl er indført noget Tyskøl for Nakskov, og at Byfogden ikke, saaledes som han burde, har forfulgt Sagen paa fersk Fod. Kongen bifalder, at Jørgen Grubbe aftinger denne Sag med Byfogden og ligesaa med de Folk, der have købt Øllet og haft det i deres Værge. Da den Mand, hvem Skuden tilhører, ikke skal have vidst², at saadanne Varer ere blevne indførte med den, har Kongen bevilget, at han igen maa faa sin Skude, derimod skal Jørgen Grubbe sende de to Karle, der have været paa Skuden og have ført Øllet med sig, velforvaret til Bremerholm. Sm. T. 6, 187.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til N. N.³ om at møde paa Frederiksborg Slot Søndag den 7. Juli sammen med flere af Kongens Undersaatter af Adelen, som Kongen har ladet bede. Sj. T. 22, 83. K.

2. Juli (—). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Verner Parsberg til Lynderup har ladet berette, at Degnen til Lynderup og Uldberg Kirker ikke er forsynet med en saadan Løn, at han kan have sin tilbørlige Underholdning deraf, og derfor anmodet om, at Degnen maa faa en Uldberg Kirkes Ejendom, som er en halv Gaards Eje, for en rimelig Indfæstning og for sædvanlig Landgilde, men fri for Ægt og Arbejde. Kongen bevilger i den Anledning, at Degnen og hans Efterfølgere, indtil anden Ordre gives, maa faa ovennævnte Ejendom, dog saaledes, at hverken Kronen eller Kirken kommer til kort. J. T. 7, 146. K.

---

¹ Indført mellem Breve af 27. Juni og 4. Juli. ² Sm. T. har: och efterad det skal hafve varit den mand vitterligt, hvor dog vitterligt formodentlig er en Fejlskrift for: uvitterligt. ³ Hverken i Sj. T. eller i K. er angivet, til hvem Missivet er stilet.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da denne Brevviser, en Indbygger i Horsens, har berettet, at han har nogen Proces med sin Hustrus Fader, men afvises fra Retten, fordi han er fordelt, skal Reinholt Heidenstrup beskikke ham en Fuldmægtig, der kan gaa i Rette paa hans Vegne og forfølge Sagen til Dom. J. T. 7, 146.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, paa Kronens Part af Korntienden af Lundbye og Oudrup Sogne i Slet Herred og paa Kirkens Part af Korntienden af Oudrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg af Lundbye Tiende og $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg af Oudrup Tiende og til Oudrup Kirke $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 114 b.

3. Juli (—). Skøde fra Fru Birgitte Marsvin til Engeltoft, Frederik Ulfeldts Enke, til Kronen paa en Gaard og Jord i Købmagergade i København. Sj. R. 17, 307. K. (Tr.: KD. II. 705 f.).

4. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen til Gengæld for, at Peder Basse til Siørup, Embedsmand paa Møen, har bevilget, at en af hans Bondesønner, ved Navn Hans Andersen, barnefødt i Vettersløf i Ringsted Herred og nu boende i Maglebylille paa Amager, maa være fri for sit Fødested, bevilger, at en af Kronens vornede Bondesønner, ved Navn Laurits Nielsen, født i Paarup¹ i Kielbymagle Sogn paa Møen og nu boende paa Eske Krafse til Assendrups Gods i Hagebjerg i Truebjerg² Sogn og Herred, igen maa følge Peder Basse, der skal have samme Ret til ham, som Kronen hidtil har haft. Sj. R. 17, 308 b. K.

— Aab. Brev om, at Holmens Sø- og Baadsfolks Kvindfolk, der bruge Skældsord eller anden Utilbørlighed mod Holmens eller andre Folk, skulle tiltales for Retten paa Holmen og dømmes enten til Tugthuset eller til anden Straf. Sj. R. 17, 309. K. (Tr.: KD. II. 706. CCD. IV. 17).

— Miss. til Steen Villomsen. Kongen sender ham hermed Forordningen om de Sø- og Baadsfolks Kvinder, der

¹ Pollerup.   ² c: Tybjærg.

forse sig mod hinanden og andre med adskillig Skælden og anden Ubekvemhed, hvorefter han og hans Efterfølgere som Admiraler paa Bremerholm skulle rette sig. Sj. T. 22, 84. K.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sigvordt Beck og Christoffer Urne, Rentemestre, om at laane Hendrik Holst, Borger i Halmstad, 200 Rdlr. Kurant, som han skal betale tilbage inden 3 Aar. Han skal give Kongens Befalingsmand i Halmstad Sikkerhed for Pengene i den Gaard og Grund, som han ejer i Halmstad. Sj. T. 22, 83. K.

— Miss. til Oluf Rosensparre, Lensmand paa Draxholm, om, at Bønderne paa Sejro skulle svare for Landfogden der paa Øen for deres resterende Landgilde og andre Afgifter, og at Landfogden skal paadømme Sager, som rejses der paa Landet, medens hans Domme kunne indstævnes for Lensmanden paa Draxholm. Sj. T. 22, 83. K. (Tr.: CCD. IV. 17 f.).

— Miss. til Sigvart Grubbe. Denne Brevviser, Laurits Nielsen, Indbygger i Malmø, har berettet, at han med Rigens Ret har forfulgt en af sine Medborgere i Malmø, ved Navn Jens Tonnissen, for nogen Gæld, men uagtet der ved Rigens Ret er udlagt og tilvurderet ham noget Byg og Malt, kan han dog ikke faa noget Udlæg af Jens Tonnissen. Sigvart Grubbe skal hjælpe Laurits Nielsen til Ret, saa han uden videre Forhaling kan faa hvad han efter Rigens Ret er berettiget til. Sk. T. 4, 419.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Augustinus Ebbel, Borger i Odense, maa faa og indtil videre beholde Kronens Gaard Skienderup med tilliggende Bønder for samme aarlige Afgift, som Hans Oldeland gav, skal Holger Rosenkrantz lade Augustinus Ebbel faa Gaarden og Godset i Forpagtning paa de angivne Vilkaar, men lade ham sætte nøjagtig Borgen for Afgiften og have Tilsyn med, at han omgaas tilbørligt med Gaarden og Godset. F. T. 3, 655.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Denne Brevviser, Christopher Albretsen, Borger i Odense, har berettet, at han for nogen Tid siden har gjort et Køb med en, ved Navn Morten Pedersen Skipper, Borger i Kerteminde, om en Skibspart, og at Pengene for Købet ere blevne nedsatte paa en Ret hos den daværende Byfoged i Kerteminde. Da han mener at kunne bevise,

at han er berettiget til disse Penge, skal Jacob Ulfeldt undersøge Sagen og hvis det viser sig, at Christopher Albretsen bør have Pengene, give Ordre til, at de udleveres ham. F. T. 3, 656.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe, Jørgen Grubbe, Jesper Grubbe og Palle Rosenkrantz. Da Otte Pogwisch, der har udlagt en temmelig stor Sum Penge for sin Broder Hans Pogwisch til Damsboes Børn til Betaling af den Gæld, som var tilfalden dem paa Skiftet efter deres afdøde Moder¹, nu paa Herredagen af Kongen og Danmarks Riges Raad er kendt berettiget til at faa Udlæg derfor i Kiestrup Gaard og Gods paa Laaland, som er tilfalden Børnene efter deres afdøde Moder, skulle de ovennævnte fire Mænd snarest samles paa et belejligt Sted, gøre Otte Pogwisch Udlæg i Børnenes Gods, saavidt han efter Dommen er berettiget til, og give det beskrevet fra sig under deres Segl. Sm. T. 6, 188.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der ofte har givet Ordre til, at Kirkerne i Vindelboe Stift skulle kontribuere og udgive Hjælp til 2 forfaldne Kirker i Stiftet, nemlig Hillersleuf og Kaastrup Kirker i Thye, men erfarer, at der endnu ikke er fremkommen nogen synderlig Hjælp, paalægger samtlige Befalingsmænd i Vindelboe Stift at give Kirkeværgerne for alle Kirkerne i Stiftet Ordre til ved allerførste Lejlighed at erlægge Halvdelen af Kirkernes Indkomst i dette Aar til Befalingsmanden paa Ørum Slot, saa Kirkerne kunne blive istandsatte dermed. Hvis nogle enkelte Kirker selv ere i saa høj Grad forfaldne, at de ikke kunne svare denne Hjælp, maa Lensmændene ordne det saaledes, at de andre formuende Kirker der omkring udgive Hjælpen, og dermed læmpe det, som det bedst kan skikke sig. Lensmændene i Stiftet og Kirkeværgerne skulle uden videre Ophold og Foregivelse rette sig herefter. J. R. 7, 418 b. K.

— Miss. til Oluf Parsberg om med det første at lade de to Kirker i hans Len, Hillersleuf og Kaastrup, istandsætte, om hvis Istandsættelse Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Aalborghus, har faaet Befaling, da han var Befalingsmand paa Ørum Slot, og af Tønne Friis modtage de Penge,

¹ Karen Lavridsdatter Brockenhuus.

Tømmer, Kalk og Sten, som denne har købt til Istandsættelsen og endnu har i Behold. Resten skal erlægges til ham af de andre Kirkers Indkomst, hvorom der tilsendes ham et aabent Brev. J. T. 7, 146 b. K. Orig.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Kirkerne i Gislum Herred ere meget forfaldne, og at de ikke selv have saadant Forraad, at de kunne blive istandsatte dermed, skal han ved første Lejlighed begive sig til de brøstfældige Kirker, lade gøre et Overslag over, hvor meget der behøves til Kirkernes Opbyggelse og, saafremt de andre Kirker i Herredet have saadant Forraad, at de kunne komme de bygfældige Kirker til Hjælp, lade dem hver især bidrage saa meget som muligt til de forfaldne Kirkers Istandsættelse. J. T. 7, 148. K.

— Miss. til Niels Krag. Maren Rasmusdatter i Varde, Niels Thomissens Enke, har berettet, at St. Jacobi Kirke i Varde har nogen Jord i Pant, hvoraf noget er tilvurderet Kirken for Tilgodehavende og en Del er tildømt Kirken, og derhos anmodet om, at hun maa faa Jorden til Købs for en rimelig Pris, da den ligger belejligt for hende og det, efter hendes Beretning, vil være til Gavn for Kirken. Han skal undersøge Sagen grundigt og, hvis det kan være til Gavn for Kirken, paa Kirkens Vegne lade Maren Rasmusdatter faa Jorden til Købs, men paase, at Kirken faar god Fyldest. J. T. 7, 146 b.

— Miss. til Christian Ulfeldt Mogensen. Fru Anne Brock til Bramslykke, [Erik Mogensen Mormands]¹ Enke, har berettet, at hendes Søn, afdøde [Morten]¹ Mormand, har sagt god for Jacob Ulfeldt til Krogdsdal for 5000 Rdlr. in specie, og at hun har været forårsaget til at betale nævnte Sum med Renter og Omkostning og indløse Brevene. Hun har tidligere faaet Befaling til Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, om, at han paa hendes Vegne skal indkræve de udlagte Penge med den paaregnede Rente og Omkostning, men da denne ikke har kunnet faa bestemt at vide, hvor Jacob Ulfeldts Gods ligger og hvad det hedder, saa han kan kræve Udlæg deri, skal Christian Ulfeldt snarest levere Fru Anne Brock

¹ I J. T. er ladt Plads aaben til Navnet.

eller Knud Gyldenstjerne en rigtig Fortegnelse under sin Haand og Segl paa det Gods, som ved Skiftet er tilfaldet hans Broder Jacob Ulfeldt, saa Fru Anne Brock kan blive indført deri og faa sin Betaling. J. T. 7, 147.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Falk Gjøe Falksen. Jomfru Johanne Lykke har anmodet om Tilladelse til at maatte sælge noget af sit Jordegods for at kunne tilfredsstille dem, der enten ved Kongens og Rigens Raads Domme eller ved Rigens Ret ere dømte til Betaling hos hende. Da han er en af hendes nærmeste Frænder, skal han sammen med hende sælge saa meget af hendes Gods, som behøves for at betale hendes Gæld, dog saaledes at kun de, der efter det ovennævnte ere berettigede til Betaling hos hende, og ikke andre faa de Penge, der komme ind ved Salget af Godset. J. T. 7, 147 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at udvise den Feltbartskær, som er antaget under det jydsk Regiment, en Adelsbursgaard af de dertil forordnede Gaarde, som denne i Fredstid kan nyde for sin Umage. Naar der skal foretages noget Tog, vil Kongen selv forordne, hvad Feltbartskæren skal have i Løn. J. T. 7, 148. K.

— Miss. til M. Jens Giødsen. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Jens Lauritsen Mariager, har suppliceret angaaende Vibye og Tising Sogne. Han skal lade Sagen undersøge og siden erklære sig til Kongen derom med Oplysning om, hvorvidt han anser Jens Lauritsen for dygtig dertil. J. T. 7, 148.

— Miss. til Anders Friis. Af hosfølgende Supplikation vil han kunne se, at Kirsten Mikkelsdatter fra Sæby har klaget over, at Borgemestre og Raad og Byfogden i Sæby i adskillige Maader have forurettet hende, idet de have tilstedt Erik Ifversen, med hvem hun har været trolovet, at pantsætte og sælge hendes og hendes Børns Gaarde og Gods med Husgeraad imod hendes Vilje og Samtykke og medens hun sad fængslet, skønt han ikke ved noget lovligt Middel var kommen til saadant Værgemaal eller saadan Myndighed. Det befales alvorligt Anders Friis at hjælpe hende til Rette heri, saa der, saa vidt han kan og bør befordre det, ikke vederfares hende andet end hvad Lov og Ret er, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. J. T. 7, 148 b.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange, Erik Juel, Jørgen Krag og Christen Lange. De have tidligere faaet Ordre til at ride og gøre Markeskel mellem to Gaarde i Hieboe, den ene tilhørende Kronen, den anden Ribe Kapitel. Da denne Befaling ikke endnu er efterkommet, befales det dem snarest og inden førstkommende Mikkelsdag at udføre Befalingen og iøvrigt rette sig efter Kongens forrige Befaling. J. T. 7, 148 b.

— Miss. til Fru Anne Friis paa Steensballe. Da afdøde Fru Rigitze Rosenkrantz's Arvinger ere højlig interesserede i at have Jordebogen paa Steensballegaard og det Gods, som hun er forlenet med, og som de ere Medarvinger til, skal hun snarest skaffe dem denne Jordebog, da de ikke forinden kunne komme til Ende med deres Skifte. J. T. 7, 149.

— Miss. til Otte Skeel. Naar Cort Barleben har haft Bryllup med Jomfru Margrete Aagisdatter, som Otte Skeel efter Kongens Befaling er Værge for, skal han tilstille Cort Barleben hvad han endnu har af hendes under sit Værgemaal. Da Jomfru Christentze Axelsdatter, der blev henrettet paa forrige Herredag, havde udlovet 1000 Dlr. til de fattige og Cort Barleben nu tilbyder godvillig at ville betale 500 Dlr. for de udlovede 1000 Dlr., er Kongen tilfreds med, at han modtager disse 500 Dlr.¹ af Cort Barleben derfor. J. T. 7, 163 b.

— Ligelydende Miss. til Borkard Rud angaaende det af Jomfru Margrete Aagisdatters, som han har under sit Værgemaal. Udt. i J. T. 7, 163 b.

5. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Ridefoged paa Københavns Slot Knud Jørgensens Søn, en af Hans Hansens Sønner og en af Sognepræst i Orrestrup² Hr. Jacobs Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 84.

— Miss. til [Knud Urne, Laurits Grubbe, Holger Bilde og Palle Rosenkrantz]³. De have tidligere faaet kongelig Befaling angaaende Skiftet mellem Fru Karen Gyldenstjerne og hendes Søn⁴ efter hendes afdøde Husbonde, Godsk Lindenov til Lindisvold. Da Kongen har erfaret, at Skiftet endnu ikke er

---

¹ J. T. har aabenbart ved en Fejlskrift her: samme et Tusinde Dlr.
² Aarestrup, Hornum H.   ³ Der er i Overskriften ladet Plads aaben til Navnene.   ⁴ Kristoffer Lindenov.

bragt til Ende, befales det dem snarest at tage Skiftet for, hver især gøre deri, saaledes som Kongen har betroet dem til og som de ville forsvare, og det inden førstkommende St. Laurits Dag [10. Aug.] i Næstved, hvorfra de ikke maa begive sig, førend de have bragt Skiftet til Ende. Sj. T. 22, 85.

5. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Riget, hvem de end tjene, om, at Kongen med Danmark's Riges Raads Bevilling har paalagt dem en mulig Hjælp i enkende Dalere, som skal være udgivet til førstkommende Mortensdag, hvis de ikke ville deles og tiltales derfor. Sj. T. 22, 186. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense. (Se CCD. III. 18).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark om at lade det ovenstaaende Skattebrev forkynde i deres Len, lægge Skatten og paase, at det gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og saa ingen bliver forskaanet derfor, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre. De skulle særlig paase, at Aagerkarle og Folk, der drive stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at svare Skat efter deres Handel og Formue. De skulle indkræve Skatten og sende den til Rentemestrene i København, saa den sikkert kan være til Stede til førstkommende Mortensdag. De skulle gøre sig den største Flid for at skaffe saa mange enkende Rdlr. in specie som muligt. Sj. T. 22, 185 b. K. Orig. til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] om hver i sit Len at lade købe 500 unge Svin, 1 Aar gamle, til Kongen og sende dem til København. Udgiften skulle de indskrive i deres Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 419.

8. Juli (—). Miss. til Friderik Redtz. Da der i hans Len [Tryggevælde] skal udvises 4 Bøndergaarde til 4 Kompagniofficerer, nemlig til en Sergent, en Trommeslager og 2 Adalburser, og det er til Underofficerer, skal han udvise Officererne disse Gaarde, fastsætte en vis aarlig Afgift, som de paa Gaardene boende Bønder kunne taale at udgive til Officererne for Landgilde, Ægt

¹ De opregnes alle med deres Len.

og Arbejde, hvormed Officererne saa skulle lade sig nøje uden at besvære Bønderne yderligere. Sj. T. 22, 187 b. K.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne. Da Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand over Christianopels Len, har opladt Kongen et af Lauge Urne til Fru Dorette Jul til Meilgaard, Jørgen Kaas's Enke, udstedt Brev, dat. Sielleberg den 15. Jan. 1620, paa 1000 Rdlr. in specie med 6 Rdlr. aarlig Rente af hvert Hundrede, befales det ham nu til førstkommende Kieler Omslag in octavis trium regum 1623 at betale Kongens Omslagsforvalter de 1000 Rdlr. Hovedstol med resterende Rente eller holde et ærligt adeligt Indlager i Haderslev i det Hus, som Kongens Statholder anviser ham. F. T. 3, 658.

— Miss. til Mogens Kaas. Da han er Forlover til Fru Dorrete Juel til Meilgaard, Jørgen Kaas's Enke, for Lauge Urne til Selleberg for 1000 enkende Rdlr. in specie Hovedstol med resterende Rente og Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand over Christianopels Len, i Betaling har overdraget dette Brev til Kongen, hvorefter Kongen har opsagt Lauge Urne Pengene til førstkommende Omslag i Kiel, skal han, hvis Lauge Urne undlader at betale Kongen Hovedstolen med resterende Rente, rette sig efter at betale Hovedstol og Rente til Kongens Omslagsforvalter paa Omslaget eller holde et ærligt og adeligt Indlager i Haderslev i det Hus, som bliver anvist ham af Kongens Statholder. J. T. 7, 163 b.

— (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt om med Retten at lade Hans Hansen i Jordløse, der nu opholder sig i hans Len [Nyborg], tiltale for adskilligt ulovligt Købmandskab, som han har brugt i Fyen, saaledes som det kan ses af hosføjede Nyborg Bys Raadstuevidne, og lade ham staa til Rette derfor. Udt. i F. T. 3, 657.

— Miss. til Marqvord Bilde. Da han sammen med nogle andre gode Mænd staar i Løfte til Kongen for Niels Gyldenstjerne for en Sum Penge, bevilger Kongen herved, at han og hans Medforlovere maa nøjes med til førstkommende Omslag at betale 20,000 Dlr. af Summen, dog paa den Betingelse, at han stiller Kongen tilbørlig Forsikring for Resten. F. T. 3, 657.

— Miss. til Tønne Friis. Da Kongen har erfaret, at det Gods, som han har solgt af Jomfru Sophie Gyldenstjernes

Gods, ikke kan forslaa til Betaling af hendes Gæld, befales det ham yderligere at sælge saa meget af det hende mindst belejligt liggende Gods, som behøves til Gældens Betaling, og i alle Maader ramme hendes Gavn paa bedste Maade. J. T. 7, 149.

8. Juli (Frederiksborg). Miss. til Johan Rantzau til Rantzov om indtil anden Ordre gives at være Værge for sin Broder Erik Rantzau, som Gud har hjemsøgt saaledes med sit faderlige Ris, at han ikke kan værge for sig selv, og forestaa Værgemaalet som en god Værge bør. Dog vil Kongen ikke hermed præjudicere den Akkord, som er sluttet mellem Fru Vivikke Bild, hans Broders Hustru, og Frederik Rantzau til Søeholm, Embedsmand paa Arensborg, da denne var Værge for Erik Rantzau, hvilken Akkord hermed konfirmeres. J. T. 7, 149 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Det er berettet Kongen, at nogle af hans Undersaatter, nogle Øksenkøbmænd, sidst forgangne Elvertid have fortoldet deres Øksne i Kolding, men ikke solgt dem, men drevet dem tilbage i Riget. Han skal give Tolderen i Kolding Ordre til, at denne paa den kommende Elvertid skal tillade de Øksenkøbere, der have rigtige Toldsedler fra ham fra sidste Elvertid og nøjagtigt Bevis for, hvor mange en Gang fortoldede Øksne de have drevet tilbage, toldfrit at faa ligesaa mange Øksne igennem. J. T. 7, 149 b. K.

9. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Konsorterne i det islandske Kompagni i København i Aar for denne ene Gang maa sælge de Varer, som de medbringe fra Island eller fra Nordlandene, i Hamborg eller andensteds, hvor de mene bedst at kunne have deres Fordel, dog skulle de i det følgende Aar og ellers altid herefter lave det saaledes, at de kunne have deres Stabel med deres Varer i Kongens Købstad Glückstadt ved Elben. Sj. R. 17, 309. K.

— Miss til alle Morten Vexseling i Københavns Kreditorer og Debitorer om at møde i København førstkommende Mikkelsdag med de Breve og Haandskrifter, hvorefter de ville kræve Udlæg i den afdødes Bo, saa det kan likvideres mod hans Regnskabsbøger og alt komme til en rigtig Ende. Hvis

nogen ikke møder, maa han tage Skade for Hjemgæld. Sj. R. 17, 309 b. K.

9. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved det paalægges Sigvord Beck til Førstef, Rentemester, og hans Efterfølgere som Rentemester indtil videre at være Værge for Christian Uldrik Gyldenløve. Sj. R. 17, 309 b.

— Aab. Brev om, at Christopher Urne og hans Efterfølgere som Rentemester skulle være Værge for Hans Ulrik Gyldenløve. Udt. i Sj. R. 17, 310.

— Aab. Brev om, at Johan N, Vintapper i Varberg, der har berettet, at han ikke kan ernære sig alene ved at holde og udtappe Rinskvind, da der kun er ringe Aftræk derpaa, heretter maa holde baade Rinskvind, fransk, spansk og anden hed Vin og Brændevin til Salgs i én Vinkælder og sælge deraf til alle, der ville købe, til en rimelig Pris, dog maa han ikke hermed forurette nogen, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. Sk. R. 4, 279 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Palle Rosenkrantz faa en Skibsladning Lægter, naar hans Fuldmægtig kræver det. Udt. i Sk. T. 4, 419 b.

— (Kronborg). Miss. til Roskilde Kapitel om at give Kapitlets Tjenere Ordre til at føre en Del Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg til den Tid Christopher Basse til siger. K. Udt. i Sj. T. 22, 85.

— Miss. til Peder Basse. For nogen Tid siden fik han Missive¹ om, at han maatte sende Ved i Stedet for nogle Læster Kul til Københavns Slot. Da Kongen dog nu erfarer, at Kulene ere langt mere nødvendige, skal han aarlig fremsende 30 Læster Kul, men i det Ved, som han efter sit Forleningsbrev skal fremsende, have et Afslag paa 300 Læs. Sj. T. 22, 85. K. Jvfr. 28. Juni 1622.

— Miss. til Christoffer Basse om for det billigst mulige Køb straks at købe saa meget Stillingstømmer og Deler i Isefjorden, som er fornødent til at forfærdige Brokarret ved Sundbye Færge og Bygningen paa Abramstrup med. Sj. T. 22, 86. K.

¹ 27. Juni 1622.

9. Juli (Kronborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at faa Johan Post til at købe et Antal Læster Salt af Johan von der Ende, der har et Parti Salt til Salg, hvoraf Størsteparten er Bradesalt („Brattsaltdt“). Kunne de ikke blive enige, maa Johan von der Ende selv sælge Saltet i København til en rimelig Pris. K. Sj. T. 22, 86. (Tr: KD. V. 50).

— Miss. til Rentemestrene om paa Renteriet flittigt at lade undersøge, om Kongen af Aastrup Lens Indkomst har faaet Fyldest for det, som afdøde Bendix Rantzau har været Kongen skyldig, og sende Kongen deres Erklæring derom, for at Mogens Grefve, Borger i Ribe, kan søge sin Betaling i Indkomsten, hvis der maatte blive noget tilovers. Sj. T. 22, 86. K.

— Miss. til Friderik Retz. Da Frants Lykke til Ofvergaard har bevilget Kongen 2 af sine Gaarde i Røtting i Vordingborg Len til Mageskifte for 2 af Kronens Gaarde i Frenderup i Trøggevelde Len, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gaarde for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Lenet og uden Skade for Kronen bevilges Frants Lykke til Mageskifte for hans Gaarde. Sj. T. 22, 87. K.

— Miss. til Steen Bilde og Marqvord Bilde. Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har berettet, at han staar i Handel med Eiller Gyldenstjerne til Nielstrup om en denne tilhørende Gaard¹ med Gods. Da Eiller Gyldenstjerne er behæftet med Gæld og Løfter og har afhændet en Del af sit Gods til Betaling af sin og sin Hustrus² Fællesgæld, skulle de skaffe fuldkommen Underretning om Eiller Gyldenstjernes og hans Hustrus Fællesgæld, for at man kan vide, hvorfor hans Gods sælges og hvor det kommer hen, og om Axel Urne, hvis han indlader sig i nogen Handel med Eiller Gyldenstjerne, kan faa trygt og nøjagtigt Skøde af denne. F. T. 3, 659.

— Miss. til Erik Juel. Sigvort Pogwisch, holstensk Raad, har berettet, at han paa Erik Lykkes Vegne er henvist til ham for at faa 1000 Rdlr. in specie betalt. Det be-

¹ Ryegaard, Voldborg H.

² Sofie Barnekov.

fales i den Anledning Erik Juel, saa vidt det er ham muligt og det kan ske med Rette, enten at forsikre Sigvort Pogwisch for ovennævnte Sum eller betale den, dog mod Revers fra Sigvort Pogwisch om, at denne vil svare dertil for Retten, om nogen anden kan gøre Fordring paa disse Penge eller besværer sig derover. J. T. 7, 150.

10. Juli (Kronborg). Miss. til Friderik Parsberg. Da Kongen af hans Anmodning har set, at Jomfru Helle Ulfstand, som han er Værge for, er besværet med en Del Gæld, saa den aarlige Oppebørsel af hendes Gods ikke forslaar til Betaling af Renten, skal han saa dyrt som muligt sælge saa meget af hendes Gods, som behøves for at betale hendes Gæld, og heri ramme hendes Bedste, som han vil forsvare det. Sj. T. 22, 87.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen bevilger, at den Skipper fra Feehusen, der for nogen Tid siden sejlede gennem Sundet uden at angive sig hos Visitørerne, skønt han har fortoldet Skib og Gods rigtigt, maa aftinge sin Forseelse med 200 Rdlr. in specie, hvilke de skulle modtage af ham og føre til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 22, 88. K.

— Aab. Brev om, at Johan von der Ende maa opføre en Cementmølle til at male Cement paa paa Kronens Gods i Skaane, hvor det bekvemmest kan ske. Kongen lover samtidig, at ingen i de førstkommende 5 Aar skal faa Lov til at anrette saadanne Møller i Skaane uden med hans Tilladelse, saafremt han da kan skaffe saa megen Cement, som behøves, og sælger den til en rimelig Pris. Kan han ikke sælge Cementen her i Landet, maa han sælge den paa andre Steder, hvor han bedst kan. Møllen skal stilles i Værk inden Aar og Dag efter dette Brevs Datum. Sk. R. 4, 280.

— Miss. til Holger Rosenkrantz, Marqvordt Bilde, Jørgen Brahe og Johan Friis. Da Frederik Markdanner paa denne Herredag har faaet Dom for, at han efter gode Mænds Vurdering skal have Udlæg i Langsø Gaard og Gods for de Løfter og den Skade, han er kommen i for Trude Bryske til Haritskier, skulle de med det allerførste begive sig til Langsø Gaard og Gods, taksere Gaard og Gods og derimod likvidere den Gæld og de Løfter, som han kan bevise, at Tryde Bryske skylder ham eller som han skal betale for denne, dog maa der ikke regnes nogen videre Skade fra den Tid af, da Frederik

Markdanner har faaet Godset. De skulle give deres Forretning beskreven. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand og udføre Befalingen. F. T. 3, 660.

10. Juli (Kronborg). Miss. til Tønne Bilde om uden videre Forhaling og Undskyldning at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingebore Gyldenstjerne, som hendes Broder Niels Gyldenstjerne hidtil har haft, og herefter forestaa det. Udt. i F. T. 3, 661.

— Miss. til Jesper Grubbe om, at de 6500 Rdlr., som han skylder Kongen, og som ere blevne opsagte ham, fremdeles maa blive staaende enten hos ham selv som Hovedmand eller hos en anden, der vil gøre sig til Hovedmand, saafremt der kan skaffes Kongen andre nøjagtige Forlovere for Summen og Kongen i Tide bliver underrettet derom. Udt. i Sm. T. 6, 189.

— Kongelig Konfirmation paa en, København den 28. Juni 1622 dateret, Kontrakt, som Hr. Albret Skeel til Fusing, Hovedsmand paa Riberhus, Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, Palle Rosenkrantz til Ørup, tiltagen i Key Rantzau til Rantzovholms Sted, og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Hovedsmand paa Vordingborg Slot, have gjort mellem Frederik Rantzau til Søeholm, Embedsmand paa Øsel, som Værge for hans Broder Erik Rantzau og dennes Hustru Fru Vivikke Bild i Henhold til en kongelig Befaling¹, dat. København den 28. Marts 1622, der paalægger dem at stævne begge Parter i Rette for sig, da man ikke kan vide, hvor længe Frederik Rantzaus Værgemaal for Broderen skal strække sig, eller hvorledes der skal forholdes med Erik Rantzaus og hans Hustrus Gods, og begge Parter have tiltaget dem til at mægle mellem dem eller skille dem ad ved Dom. Den sluttede Kontrakt gaar ud paa, at Frederik Rantzau paa sin Broders Vegne og Fru Vivikke Bild med Samtykke af Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm ere blevne saaledes forligte, at Fru Vivikke Bild skal tage sin Husbonde hjem til sig paa deres Gaard og, saalænge Gud vil lægge Korset paa ham, holde ham,

¹ Findes ikke indført.

som det sig bør, med Opsyn, god Underholdning og god Omgængelse, dog har Frederik Rantzau lovet at gøre sit Bedste for at skaffe en bekvem Karl, som kan være hos Erik Rantzau i Stedet for den, han nu har. Hvad hans eller hendes Tilgodehavende angaar, er det ordnet saaledes, at alle de Gældsbreve eller Penge, som enten ere arvede eller paa anden Maade erhvervede, skulle komme dem begge til Bedste. Frederik Rantzau skal nu levere Fru Vivikke Bild alle de Gældsbreve og den Gæld, som han nu har og kender. Da Fru Vivikke Bild desuden selv har nogle Gældsbreve, skal hun give Frederik Rantzau som Værge for Broderen nøjagtigt Bevis for, hvor mange Gældsbreve og hvor megen Gæld der i alt er, baade efter de Breve, hun selv har, og efter de Breve, hun faar af Frederik Rantzau, og i Beviset indføre Brevene stykkevis, hvilken Gæld og Breve Fru Vivikke Bild lover for sig og sine Arvinger at holde Erik Rantzau og hans Arvinger og sig selv og sine Arvinger til Bedste, saa Hovedsummen paa ingen Maade forringes. Hvis nogle af Brevene blive betalte eller paa andre Maader forandrede, skal hun igen udsætte Pengene hos sikre Folk, saa Summen altid skal være fuld. Hvis der kan blive noget tilovers af Renten, skal det saa vel som Hovedsummen efter den ene Parts Død komme dennes Arvinger og den tilbagelevende til Bedste. Kan der opspørges mere Tilgodehavende, skal hun indkræve det og forholde sig med det som med det andet Tilgodehavende. J. R. 7, 417. K.

10. Juli (Kronborg). Aab. Brev om, at Bartram von Buchwaldt, Slotsfoged paa Haderslevhus, straks maa uddrive nogle Køer og Øksne, der ere tilvurderede ham for hans Tilgodehavende, af Riget, dog mod at svare sædvanlig Told og Rettighed deraf paa Kongens Toldsteder. J. R. 7, 419. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster, at Otte Skeel til Hammelmuose, Befalingsmand i Dueholms Kloster, i Henhold til kgl. Bemyndigelse til at sælge den Gaard i Aalborg, som var tilfalden Kongen efter Dorrete Jensdatter, som blev justificeret sammesteds, har solgt den til Søfren Rasmussen, Tolder i Skagen, for 800 Kurantdlr., at betale i 2 Aar. J. R. 7, 419. K.

— Mageskifte mellem Hans Skade til Roelsegaard og Kronen. J. R. 7, 419 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Niels Krag og Gadi Lange. Kongen sender

dem et forseget Skrin, hvori findes forskellige af Otte Christopher Rosenkrantz's indløste Gældsbreve. De skulle modtage det og fastsætte en Dag, paa hvilken de paa Viborg Landsting i Henhold til den dem herved givne Bemyndigelse skulle oplukke det, saa enhver, der er berettiget dertil, kan faa sin Haand og sit Segl igen fra de indløste Breve, mod til Gengæld at tilbagelevere de Skadesløsbreve, han har faaet af Otte Christopher Rosenkrantz, hvilke skulle indlægges i Skrinet sammen med de Breve, der blive tilbage, hvorefter Skrinet igen skal forsegles og nedsættes i Domkirken ved de andre af Adelens Breve, som staa der. De skulle gøre deres yderste Flid for, at den af dem berammede Tid kan blive bekendt for enhver, og til den Ende skrive til de andre Landsdommere i Riget, for at det kan blive kundgjort paa Landstingene. De skulle endvidere saa vidt muligt faa oplyst, om ikke nogle enten allerede have faaet eller endnu søge Udlæg ved Rigens Ret for deres Haand og Segl fra de Breve, som ere indløste. J. T. 7, 150.

10. Juli (Kronborg). Miss. til Anders Friis og Oluf Parsberg om snarest muligt at begive sig til noget Dueholm Klosters Gods i Klastrup i Thy, tage nogle uvildige Dannemænd til sig af Herredstinget, som kunne taksere Godset for en rimelig Landgilde, da det er meget ødelagt af Sandflugt og derfor ikke kan svare den tidligere satte Landgilde, og selv paase, at alt gaar ligeligt til, saa Kronen ikke lider altfor stor Skade derved. J. T. 7, 150 b.

11. Juli (—). Opfejningsbrev for Niels Jørgensen i Hesselagger paa Fyen og Hans Nielsen, Skrædder i København, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemændstov at forfølge en Sag angaaende deres Broder og Brodersøn, der for nogen Tid siden er død paa Hellerup i Fyen, da der gaar stærke Tidender og Rygter om, at han er bleven overfalden og slaaget af Fogden paa Hellerup, saa at han straks om Natten er død deraf. Fogden skal, for at hjælpe sig, straks selv have taget 8 Synsmænd og ladet dem besigte den døde, men disse 8 Mænd ere ikke blevne lovlig udtagne paa Tinge, og de have heller ikke haft den døde af Klæderne, saa de have kunnet bese ham tilbørligt. De ovennævnte Eftermaalsmænd have derfor paa Tinge erhvervet 16 uvildige Mænd til at besigte den døde, hvilke have befundet, at Sagen forholder sig

meget anderledes end de 8 Synsmænd have kendt, skønt de ikke have faaet Tilladelse til at vidne deres Sandhed paa Tinge, fordi de forrige 8 Synsmænd ikke havde faaet Varsel, hvorfor Eftermaalsmændene nu have begæret Oprejsning i Sagen. Naar det nu bevilgede Sandemændstov skal foretages paa Tinge, skulle de 16 Mænd have Tilladelse til at vidne deres Sandhed om, hvad de have erfaret om den afdøde. F. R. 3, 329. K.

15. Juli (Kronborg). Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade de hosfølgende Forordninger [af 16. Aug.] angaaende Mønten og den spanske Søfart og Købmandskab forkynde i deres Len og paase Overholdelsen af dem. Sj. T. 22, 93. K. Orig. (til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot).

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i Norge om at lade Forordningen om Mønten forkynde i deres Len. Udt. i Sj. T. 22, 94.

17. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at modtage to Sønner af Niels Matsen, Borgemester i Helsingør, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 88.

— Miss. til Eski Brock. Da Kongen har bestemt med det første at ville holde Hoflejr en 6 Ugers Tid paa Dronningborg, skal han rette sig efter at have alt hvad der kan behøves til Hofholdningen i den Tid i Forraad. Kongens egen Brygger skal brygge saa meget Øl, som behøves, og der skal blive sendt ham en Fortegnelse over, hvor meget Øl der skal brygges og af hvad Slags. J. T. 7, 151.

— Ligelydende Miss. til Otte Brahe Pedersen om Hoflejr paa Koldinghus i 2 Maaneders Tid og til Laurits Ebbesen om Hoflejr paa Skanderborg i 3 Maaneders Tid. — Postscriptum: Da Kongen vil have det ordnet anderledes med Brygningen, befales det dem selv at lade brygge Øl, saa de kunne have Forraad paa Øl efter den hermed følgende Fortegnelse fra Kongens Vinskænk. J. T. 7, 151.

18. Juli (Kbhvn.). Optegnelse om, at Soldaterknægtene, der 9. Marts 1622 var forordnede under 3 Kompagnier, skulle forblive under 2 Kompagnier, som ere: 1. Kompagni: Københavns Len 1 Sergent og 2 Adelburser; Kronborg Len 1 Fændrik, 1 Trommeslager og 1 Adelsburs; Frederiksborg Len 1 Sergent, 1 Korporal og 2 Adelburser; Roskilde Len 1 Kaptejn, 1 Korporal og 2 Adelburser; Tryggevelde Len 1 Ser-

gent, 1 Korporal og 2 Adelsburser; Vordingborg Len 1 Løjtnant, 1 Korporal, 1 Trommeslager og 1 Adelsburs. — 2. Kompagni: Antvorskov Len 1 Løjtnant, 1 Trommeslager og 2 Adelsburser; Korsør Len 1 Sergent, 1 Korporal og 1 Adelsburs; Sæbygaards Len 1 Korporal og 2 Adelsburser; Ringsted Len 1 Kaptejn og 1 Korporal; Holbæk Len 1 Korporal; Dragsholm Len 1 Fændrik, 1 Sergent, 1 Trommeslager og 2 Adelsburser; Kallundborg Len 1 Sergent og 4 Adelsburser. Udt. i Sj. T. 22, 187 b.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Fru Mette Hardenberg til Skoufsboe, Prebiørn Gyldenstjernes Enke, har begæret noget Krongods i Jacob Ulfeldts Len [Nyborg] til Mageskifte for noget af hendes Jordegods i Fyen, saaledes som han nærmere kan se af den hosføjede Fortegnelse, skal han med det første undersøge begge Parters Gods og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det Gods, som Fru Mette begærer, for Bejlegheds og anden Aarsags Skyld kan undværes fra Lenet, saa Kongen deraf kan faa al nødvendig Besked. F. T. 3, 661.

30. Juli (—). Søpas for Hermand Holst, Renteriskriver, der med Kongens Skib Jægeren skal begive sig til Skotland, hvor han skal udrette den ham givne Bestilling og fragte et eller to Skibe, om han behøver saa mange, og siden begive sig tilbage igen. Sj. R. 17, 310.

— Søpas for Thomis Jørgensen, Kongens Skipper, der med Kongens Skib Jægeren skal begive sig til Skotland og derfra tilbage igen. Sj. R. 17, 310.

[Juli]¹. Aab. Brev, hvorved Kongen befaler sine Fogder, Embedsmænd og alle andre at skaffe Hans Grønbek i Aarhus, Kongens Renteskriver i Nørrejylland, der 2 Gange om Aaret skal drage fra Aarhus til Viborg for at forhøre Byernes og Byfogdernes Regnskaber med aarlige Byskatter, som han oppebærer, og en Gang om Aaret skal rejse fra Aarhus til Renteriet i København med Pengene og for at forklare Regnskaberne, og siden tilbage igen, Heste og 2 Vogne og fri Færger over Færgestederne, saa han kan komme vel befordret frem. J. R. 7, 422. K.

¹ Indført mellem Breve af 10. Juli og 1. Aug.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis om i sit Len [Kbhvn.] at lade aftage saa meget Egebark som muligt af Vindfælder og andre Egetræer, som ellers forbruges, og siden underrette Kongen derom, for at denne snarest kan lade den skaffe hid. Sj. T. 22, 89.

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Klosters Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Alexander Raab von Papenheim [Holbæk Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Christoffer Basse [Kronborg og Frederiksborg Len], Friderik Retz [Tryggevalde Len], Fru Karen Rostrup [Solte Len] og M. Hans Staffensen [Sorø Kloster]. Udt. i Sj. T. 22, 89.

— Miss. til Eske Brock. Da Otte Lunov til Lundgaard har begæret noget Kronens Gods i Eske Brocks Len [Dronningborg] til Mageskifte for noget af sit Gods i samme Len, saaledes som den hermed følgende Fortegnelse nærmere udviser, skal Eske Brock med det første undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds eller andre Aarsagers Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. — Fortegnelse over det Gods, som Otte Lunov begærer: 7 Gaarde i Viskum Sogn og 3 Gaarde i Huolbek¹ i Ørum Sogn i Sønderliung Herred, hvorimod han vil udlægge: 2 Gaarde i Aarup i Kvorning Sogn, 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Kvorning By og 1 Gaard i Roum² By i Sønderliung Herred. J. T. 7, 151 b.

— (**Bergen**). Aab. Brev om, at Hr. Peder Nielsen, der er kaldet til Sognepræst paa Sønderhoe, indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Tiereborg Sogn til sin Underholdning, kvit og frit, da han har berettet, at Kongens Fader har bevilget³ hans Formand denne Tiende, fordi Sønderhoe er en Udø, hvorpaa der er meget Sand, som fordriver og fordærver Kornsåden der paa Landet, saa Folkene for Størstedelen maa købe deres Korn paa andre Steder. J. R. 7, 422 b. K.

5. Aug. (Kronborg). Aab. Brev om, at Mouritz Prinds, Kongens Skibskaptejn, hvis Ægtekone Maria Jans for otte Aar

¹ Hulbæk, Sønderlyng H. ² Romlund, Sønderlyng H. ³ 29. April 1585.

siden mod hans Vilje og Vidende har forladt ham, medens han var i Kongens Bestilling, og har begivet sig til Holland, hvor han siden har indladt sig i Proces med hende for at blive hende helt kvit, nu, da han gerne vil indlade sig i Ægteskab med en anden Kvinde, ved Annecke Cortz, maa være aldeles fri for sit Ægteskab med Maria Jans og lade sig vie til Annecke Cortz efter kristelig Skik og Ceremoni. Sj. R. 17, 310 b.

5. Aug. (Kronborg). Aab. Brev om, at Mikkell Junghman, Bygmester og Indvaaner i Varberg, indtil videre maa blive boende i Varberg, bruge sin Handtering dér saa godt han kan og være fri for al Bys Skat og Tyngge. Sk. R. 4, 280.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om til Gavn for den søfarende Mand at lade opføre en stor høj Bake („Boge“) eller Kende paa Nidinge paa samme Manér som den, der staar paa Hvinge [? Hisinge] udenfor Elsborg, dog skal den være baade højere og kendeligere end denne. Udt. i Sk. T. 4, 419 b.

— Aab. Brev om, at Palle Rodsteen til Hørbyelund har berettet, at han i forskellige Maader har lidt Skade for Jacob Lykke og derfor paa den sidste Herredag ved Kongens og Danmarks Riges Raads Dom har faaet Hæftelsesdom over Jacob Lykke efter Kongens derom udgaaede Forordning. Da han nu har begæret at faa Eksekution derefter over Jacob Lykke, paabyder Kongen sine Embedsmænd, Fogder, Borgemestre og Raad og andre, der have Befaling paa Kongens Vegne, at være Palle Rodsteen behjælpelig med Folk og anden Undsætning, saa han kan faa fat i Jacob Lykke, hvor han kan træffe denne, og føre ham til København til det Sted, som er forordnet til Forvaring af saadanne Fanger, dog skal alt ske paa Palle Rodsteens egen Bekostning. J. R. 7, 422 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Havnen ved Ribe er hel meget fordærvet, hvilket er til stor Skade for Indbyggerne paa deres Næring og Brug, men at den muligt kunde bringes i Orden igen, hvis de omkringboende Bønder maatte hjælpe til dermed, skal han, hvis Borgerskabet i Ribe vil tage sig for at istandsætte Havnen, give Kronens, Kapitlets og de andre gejstlige Tjeneres Bønder i Riberhus Len Ordre til, at enhver uden Betaling en Dags Tid eller to skal komme Borgerskabet til Hjælp, da Istandsættelsen

i Fremtiden kan blive til mærkelig Gavn for det hele Land. J. T. 7, 152 b. K.

5. Aug. (Kronborg). Miss. til Erik Juel til Hundsbek og Ifver Vind til Grundet. Da Borgemestre og Raad i Varde have begæret en Ribe Kapitel tilhørende Gaard, kaldet Partboet, til Mageskifte for en dem tilhørende Gaard, kaldet Ørtum¹, og Kongen har erfaret, at dette Mageskifte kan være Varde til stor Gavn og Kapitlet uden al Skade, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 153.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Denne Brevviser, Israel Sidelmand, har berettet, at han for nogen Tid siden i Laugholm paa et offentligt Marked uden given Aarsag er bleven overfaldet af nogle af Holger Rosenkrantz's Folk, hvorved han har mistet sin venstre Haand, og at han har leveret den, der saaledes har lemlæstet ham, til Holger Rosenkrantz's Ridefoged Hans Pedersen, af hvis Forvaring denne dog nu er kommen løs. Holger Rosenkrantz skal give Ridefogden Ordre til igen at indstille Fangen, saa Israel Sidelmand kan lade ham tiltale for hans Gærning. Sk. T. 4, 419 b.

10. Aug. (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt [Gulland], Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Christoffer Gjøe [Nedenæs og Mandals Len], Tolderne i Sundet, Tønne Friis i Aalborg, Knud Gyldenstjerne i Bergen, Hendrik Bilde i Stavanger, Jens Juel i Aggershus Len og Borgemestre og Raad i København. Hvis en Rostockerskipper, ved Navn Jochim Weger, kommer til deres Len (By) skulle de straks lade ham arrestere og sende ham til København vel forvaret i Jærn. Sj. T. 22, 89.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at give Byfogden i N. Ordre til i Kongens Kancelli at indlevere en rigtig Fortegnelse over, hvor mange Borgervogne der i Aar ere udgivne i Byen, og ved enhver antegne, om de ere stillede efter Kongens Pas, der udtrykkelig lyder paa Borgervogne, eller efter nogens mundtlige Befaling eller efter nogens Pas, der i Kongens Fraværelse plejer at udgive Pas, og hvilke Personer de have ført. — Hr. Christian Friis (København og Køge),

---

¹ Orten, Varde Landsogn, V. Horne H.

Mogens Pax (Roskilde), Christoffer Basse (Helsingør), Jacob Ulfeldt (Nyborg), Holger Rosenkrantz (Odense), Hans Pogwisch (Middelfart), Otte Brahe (Kolding og Vejle), Jørgen Brahe (Assens), Key Rantzau (Kallundborg), Ernst Normand (Slagelse og Korsør), Axel Urne (Ringsted), Palle Rosenkrantz (Vordingborg), Hr. Anders Bilde (Helsingborg), Sigvart Grubbe (Malmø og Lund), Gabriel Kruse (Landskrone), Hr. Albret Skeel (Ribe), Knud Gyldenstjerne (Viborg), Tønne Friis (Aalborg), Eske Brock (Randers), Laurits Lindenov (Aarhus), Reinholt Heidenstrup (Horsens), Alexander Raab van Papenheim (Holbæk). K. Sj. T. 22, 90. Orig. (til Holger Rosenkrantz paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Isachsen, historicus regius. Da Kongen af adskillige Klager fra sine Styrmand har erfaret, at de hollandske Søkort over Rigets Strømme ere urigtige paa adskillige Steder baade i Øster- og Vestersøen, skal han saa snart som muligt paa Kongens Bekostning lade forfærdige og trykke et Antal Søkort og deri lade indsætte danske Navne efter den herhosføjede Fortegnelse. Han skal paa Kongens Vegne blive enig med en om at forfærdige og trykke Kortene for den billigst mulige Pris og siden sende dem herover. K. Sj. T. 22, 90.

— Miss. til Fru Karen Rostrup. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Karbek Sogn i hendes Len er ledigt, befales det hende paa alle mulige Maader at være denne Brevviser, Hr. Peder Christensen Aalborg, forhen Skibspræst paa Kongens Jagter paa den ostindiske Rejse, behjælpelig, saa han efter Ordinansen kan blive lovlig kaldet til Karbæk Sogn. Sj. T. 22, 91. K.²

— Miss. til Sigvart Grubbe om at lade undersøge, om ikke Morten Matsen er dømt til at bøde sine 3 Mark af anden Grund end for det Brændevin, som han skal have optaget paa Gaden, og snarest erklære sig i Kancelliet derom. Udt. i Sk. T. 4, 420.

11. Aug. (—). Forleningsbrev for Frederik Gunter,

---

¹ Det indførte Brev er stilet til Hr. Christian Friis og angaar Køge.
² Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 94 f. (med urigtig Dato: 30. Aug. 1622).

tysk Kancellisekretær, paa et Kannikedømme i Roskilde Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde Jakob Beck. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 17, 310 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen henlægger et Kannikedømme i Roskilde Domkirke til Underhold for en Bogtrykker i København, der skal nyde Kannikedømmet med al dets Tilliggende og Rente, saalænge han er i Bogtrykkerbestillingen. Det første Kannikedømme, som efter Kapitlets Statuter bliver ledigt, skal anvendes hertil. Sj. R. 17, 311¹. Jvfr. 24. Sept. 1622.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen har henlagt et Kannikedømme i Roskilde til Underholdning for en Bogtrykker i København, skal Kapitlet, naar der bliver et Kannikedømme ledigt og den Person, der har Kongens Bestalling som Bogtrykker, henvender sig til Kapitlet, efter Kapitlets Statuter lade ham faa Kannikedømmet og nyde det, indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. T. 22, 91 og 109. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Bispem i Skaane. Da Kongen vil underholde en Bogtrykker i København, skulle de ved første Lejlighed samles for at overveje, hvorledes der af Stiftets Indkomst i Skaane kan tilvejebringes 100 Dlr., der skulle betaales til Bogtrykkeren, indtil der bliver et Kannikedømme ledigt i Roskilde Kapitel. Endvidere skulle de overveje, hvorledes der denne ene Gang af Stiftets Indkomst kan erlægges 500 Dlr., der skulle anvendes til en Bolig til Bogtrykkerens Husholdning. De skulle indsende deres Overslag under deres Haand og Signet til Kancelliet og deri udtrykkelig specificere, hvor meget der kan blive erlagt af hver Kirke. Sj. T. 22, 109. K. Jvfr. 17. Sept. 1622.

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand og Dr. Hans Resener om at gøre Overslag i Sjællands Stift. Udt. i Sj. T. 22, 110.

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om i deres Stifter at opsøge og antegne alle Slags Antikviteter og Do-

¹ Tr.: Matzen, Kbhvns Universitets Retshist. Till. S. 25.

kumenter efter følgende Fortegnelse og indsende dem til Kancelliet inden førstkommende Paaske. Sj. T. 22, 92. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (dat. 10. Aug.) (til M. Iver Iversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Mis-sivet: Dsk. KL. III. 88. Fortegnelsen: Nord. Tidsskr. for Oldk. I. 288 f. CCD. IV. 19 f.).

11. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Gregers Krabbe til Tostelund, kgl. Sekretær, paa det efter Hr. Augustinus Sant, Sognepræst til den tyske Kirke i Helsingør, ledige Kannikedømme og Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 280 b.

— Miss. til Sten Villomsen. Naar nogle af Kongens Skibe sendes til Norge enten for at tage dem, som have forbuden Last af Egetømmer, eller for at hente nogen Ladning, skulle Skipperne paa Skibene have Ordre til, hvor de i Havnene finde noget Egetømmer liggende, at indtage det med rigtig Angivelse af Dagen for Indtagelsen, hvor meget, hvor stort og hvor langt Tømmeret er, og hvor det fandtes, og siden føre det hid. Dog undtages det Tømmer, som skal føres til Danmark eller et andet Sted i Norge, hvilket Tømmer skal mærkes med et særligt Tegn af en Person, som Kongen allerede har givet Ordre¹ til at forordne dertil, saa det kan være kendt, at det er Tømmer, som maa sendes til Danmark eller andre Steder i Norge. Sj. T. 22, 91. K.

— Miss. til Fru Sophia Ulfstand. Eske Brock til Estrup og Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmænd paa Dronningborg og Koldinghus, have berettet, at der er adskillig Strid mellem dem og hende om en anselig Penge-sum, som de have udlagt for hende, saaledes som det nærmere kan ses af de Domme, som de paa den sidste Herredag have erhvervet over hende. Da hun selv, som den af hende udgivne Forpligtelse nærmere viser, har forpligtet sig til at gøre Regnskab med dem og udlægge dem Fyldest enten i godt Jordegods eller i Penge, og da Kongen nu har befalet Niels Krag til Ag-

¹ Se Norske Rigsregistr. V. 279 f.

gerkrog og Gunde Lange til Bredning, Landsdommere i Nørrejylland, med det allerførste og inden 3 Uger efter dette Brevs Datum at kalde hende og hendes Modparter for sig i Viborg, overvære Regnskabsaflæggelsen og enten ved Forhandling eller Dom skille dem ad, befales det hende at møde i Viborg til ovennævnte Tid for de nævnte to gode Mænd og medtage de Breve og andet, som hun maatte have nødig i den Sag, saa de kunne komme til Ende med hinanden. Sk. T. 4, 420.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Gundi Lange. Eski Brock til Estrup og Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmænd paa Dronningborg og Koldinghus, have berettet, at de paa sidste Herredag have erhvervet adskillige Domme over Fru Sophia Ulfstand, Klavs Podebusk's Enke, angaaende Betalingen af nogle Penge, som de paa Omslaget og andre Steder have udlagt for hende, saaledes som det nærmere ses af Dommene. Da Fru Sophia, saaledes som det af hende udgivne Forpligtelsesbrev nærmere udviser, selv har forpligtet sig til at komme til Eski Brock, gøre Regnskab op med dem i Nærværelse af gode Mænd og da tilfredsstille dem enten ved Udlæg af godt Gods eller ved Betaling af Pengene, gives der herved Niels Krag og Gundi Lange Ordre og Fuldmagt til med det allerførste og inden 3 Uger efter Modtagelsen af dette Brev at begive sig til Viborg, indstævne Parterne for sig, overvære Regnskabet mellem dem og enten bilægge de derved opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, saa de engang for alle kunne komme til en endelig Ende. De skulle give Parterne deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Hænder og Signeter. Det befales de stridende Parter at møde for dem, naar de tilsiges. J. T. 7, 153 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det store Stenhus paa Vidnisløfgaard¹ skal være meget brøstfældigt paa Taget, befales det ham med det første at lade Taget istandsætte med Tagsten og lade det skelne, for at det ikke let skal blive ødelagt af Regn og Sne. Da det Hus, som staar ved Tvillum Ladegaard og kaldes Kongens

¹ Vinderslevgaard, Lysgaard H.

Hus, ligeledes er meget brøsthøldent paa Tag og Skelning, en Del af Leiderne under den ene Side af Huset ere forraadnede, saa de maa istandsættes, og Huset har udgivet sig paa den ene Side, fordi der er en Bjælke itu og Nokkerne af de andre Bjælker ere raadnede af, skal han med det allerførste ogsaa lade dette Hus istandsætte og lade det skelne og vel forvare for Regn og alt saadant. Det skal ske med saa ringe Bekostning som muligt, og denne skal føres til Udgift i Regnskabet. J. T. 7, 154. K.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, har begæret noget Kronens Gods, nemlig 1 Gaard, kaldet Lulholm¹, og 1 Gaard, kaldet Brorupholm², i Oudrup Sogn, 3 Gaarde, 1 lille Bol og 3 Gadehuse i Lundbye By og Sogn og et Stykke Eng, kaldet Kalseng, i Skyfvum Sogn, som dog ikke bruges af nogen af Kronens Bønder, og hvoraf der aarlig svares 1 Fjerd. Smør, alt i Slet Herred, til Mageskifte for fuldt Vederlag af sit Gods i Aalborghus Len og, hvis hans Gods beløber sig til mere end Kronens Gods, begærer yderligere Udlæg i 1 Gaard og 1 Bol i Freystrup i Lundbye Sogn, skal Tønne Friis med det første undersøge Godsets Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods for Belejligheids og andre Aarsagers Skyld kan bortskiftes. J. T. 7, 154 b.

12. Aug. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt om, at han, naar Mogens Pax's Fuldmægtig henvender sig til ham, skal skaffe denne saa mange Skuder, som han behøver til at fremføre det med, som han har faaet Befaling til at fremføre. Udt. i F. T. 3, 662.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at lade Mogens Pax paa Roskilde Bispegaard faa 100,000 Mursten, naar han forlanger dem. Udt. i J. T. 7, 155.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at skaffe Mogens Pax 36 Læster Kalk, naar han forlanger dem. Udt. i J. T. 7, 155.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at lægge 1 Gaard i Viderup i Mols Herred med Skov til 12 Svins Olden, som

¹ Lolholm.

² Braarupholm.

Kongen har faaet til Mageskifte af Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, ind under Kalø Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 7, 155. K.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmænd i Danmark, som have Købstæder i Befaling, om Indførelse af Brændevinsafgift. Sj. T. 22, 110. Orig. (dat. 16. Aug.) til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot. (Tr.: CCD. IV. 20).

15. Aug. (—). Mageskifte mellem Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, og Kronen. J. R. 7, 431. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om at give de Skippere, der bo i deres Len og pleje at føre Kalk fra Mariager og herover, Tilhold om med det allerførste at begive sig ind i Mariager Fjord med deres Skuder for at indtage Ladning af Kalk og føre den til Københavns Slot. Hvis de ikke møde, skulle de tiltales og straffes. K. Sj. T. 22, 111.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Jens Anscharris, forhen Byfoged i Odense, maa afsone den Forseelse, som han har begaaet med et Kvindfolk, medens hans Hustru endnu levede, skal Holger Rosenkrantz levere ham hosfølgende Efterladelsesbrev [17. Aug.], saasnt han har aftenget Sagen hos ham. F. T. 3, 663.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Holger Rosenkrantz om, at de to Borgemestre, som nu ere i Odense, maa være forskaanede for deres Bestilling og for Livstid være fri for al borgerlig og Bys Tynge. Udt. i F. T. 3, 662.

16. Aug. (Kbhvn.). Forordning om den spanske Handel og Købmandskab. Sj. T. 22, 94. (Tr.: CCD. IV. 22 f.).

— Forordning om de forskellige Mønters Værdi. Sj. T. 22, 95. (Tr.: CCD. IV. 20 ff. Paus, Forordn. etc. for Norge S. 614 f. Scharling, Pengenes synkende Værdi S. 426).

— (**Nykøbing**). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da det er bestemt at tilskifte Kronen noget Maribo Klosters Gods for noget af Kronens Gods, som Kongens Moder er forlenet med, og der allerede er udgaaet Ordre til at besigte og ligne og lægge Mageskiftegodset, skal han paa Maribo Klosters Vegne

møde, naar Besigtelsen skal ske, og paase, at alt forrettes, som det kan være ret og billigt. Sj. T. 22, 111. K.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Redtz. Da Oluf Rosensparre til Skarroltd, Embedsmand paa Draxholm Slot, har begæret 2 Gaarde i Giørsløf i Tryggevelde Len til Mage-skifte, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Godset kan mistes fra Lenet. K. Udt. i Sj. T. 22, 111.

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om at erklære sig angaaende 3 Gaarde i Giørsløf under Roskilde Len. Udt. i Sj. T. 22, 111. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Urne om indtil videre aarlig at lade Bønderne i Soldrød faa Hjultømmer og Brændeved i Svenstrup Skove ligesom andre Kronens Bønder og for samme Betaling som disse. Sj. T. 22, 112. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Jens Anskarris, Byfoged i Odense, der har indladt sig med et Kvindfolk, medens hans Hustru levede, saa de have lovet og bebrevet hinanden Ægteskab, den af ham begaaede Forseelse og bevilger, at han fremdeles maa betjene Byfogedbestillingen. Udt. i F. R. 3, 330.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om sammen med Bispen og Hospitalsforstanderne i Odense at sælge nogle Hospitalet tilhørende Jorder og Grunde i Odense, der kunne afhændes til Bedste for Hospitalet, og for de indkomne Penge igen købe godt Jordegods sammesteds til Hospitalet, saa Hospitalets Gavn med Hensyn til aarlig Indkomst og i andre Maader haves i Agt. Udt. i F. T. 3, 663.

— Miss. til Hertvig Bilde. Da Kongen har fritaget Claus Daa til Raufnstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, for Værgemaalet for afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn, skal Hertvig Bilde overtage det, saasnart Claus Daa har leveret det fra sig. J. T. 7, 155.

18. Aug. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz og M. Hans Staffensen. Da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret noget Sorø Skoles Gods, som tidligere har ligget til Maribo Kloster, nemlig alt Maribo Klosters Gods i Refshalle By, 1 Gaard i Fornebøg, Maribo Klosters Gods i Skielstrup, 2 Gaarde i Ander-

strup By, og hvis dette Gods ikke beløber sig til saa meget som hans Gods, de andre Gaarde i Anderstrup, som Maribo Kloster ejer, til Mageskifte for noget af hans Jordegods paa Laaland, nemlig 3 Gaarde i Biernedt og Sølstofte¹, 1 Gaard i Vedbye, 1 Gaard og 1 Gadehus i Veilebye, 1 Gaard i Herridtsløf, 1 Gaard i Torlund og 1 Gaard i Tors og for det, som Kronens Gods kan være ham mere belejligt end hans eget, et Stykke Jord i Maribo Bys Mark, som ligger til hans Hovedgaard, Engistoftegaard, med hvilken Jord der fra Arilds Tid har fulgt adskillig Herlighed og Fælded med Jagt og Skytteri i Maribo Bys Mark, og endda med denne Jord saa meget, at det med Jordan kan beløbe sig til $\frac{1}{2}$ Pd. Landgildekorn, hvorfor han aldeles intet Vederlag begærer, 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Hielm og 2 Gaarde i Brening, skulle de med det første begive sig til begge Parters Gods, undersøge, om Skolens Gods uden Skade kan bortskiftes, siden ligne og lægge Godset og indsende deres Erklæring og Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 22, 112.

18. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Friderik Redtz. Da Kongen vil have Gæstegaarden i Vindbyeholt udflyttet til Alvejen, hvor den bekvemt kan anlægges, skal han snarest muligt lade den flytte ud til et bekvemt Sted ved Vejen. Sj. T. 22, 187 b.

19. Aug. (—). Bestalling for Salomon Sartor som Bogtrykker og Boghandler i København. Han skal her efter have Eneret paa at trykke alt hvad der skal udgives i København paa fremmede Sprog, det være sig Hebraisk, Græsk, Latin og andre Sprog, medmindre det er ringe og smaa latinske Traktater paa 2, 3 eller 4 Ark Papir, hvori der iblandt kan være indført dansk Sprog, og han kan akkordere og blive enig med de andre Bogtrykkere i København derom. Hvis han paa egen Bekostning oplægger nogle Opera antiqua eller recentia, maa kun disse hans Udgaver sælges her i Riget i de første 10 Aar efter Trykningen. Naar disse 10 Aar ere forløbne, kan han søge om yderligere Benaadning paa de af ham oplagte Bøger. Kongen vil skaffe ham bekvem Bolig i København, kvit og frit, fritage ham for al borgerlig Tyngde og betale ham 200

---

¹ Sjelstofte, Fuglse H.

Dir. i aarlig Løn, indtil han kan faa det Kannikedømme i Roskilde, som er henlagt til Bogtrykkeren. Salomon Sartor skal til Gengæld være forpligtet til at holde et perfekt Typografi og Bogtrykkeri i alle fremmede Sprog med saa god og saa ren og perfekt en Stil af alle Slags som i andre velbestilte Trykkerier i Frankrig, England eller Nederlandene. Han skal ogsaa have et Trykkeri til at trykke Kobberstykker med, ligesom han skal anrette et Bogbinderi og en Boglade paa fransk og nederlandsk Manér, dog maa han i sin Boglade ikke falholde Bøger eller Materie, hvorved der kan foraarsages Tvist i Religionen, ej heller fremmede Religionsbøger, medmindre de blive forskrevne af lærde Folk eller af Folk, der maa have saadanne Bøger og have Brug for dem. Han skal sælge sine Bøger og sin Materie til en rimelig Pris. Sj. R. 17, 311 b¹.

19. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] om at lade Johan de Villom eller hans Fuldmægtig faa 29 Læster Smør paa Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 424.

— Miss. til Hr. Jens Sparre [Bahus Len] om at lade Johan de Villom faa 6¹/₂ Læst Smør paa Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 424.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at lade Otte Knudsen faa saa meget Rug og Byg, som kan undværes af nærværende Aars Indkomst af Nyborg Len, paa Regnskab for det Jærn, som han har leveret til Kongens Behov. Udt. i F. T. 3, 663.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af hans Undersaatter, nogle Øksenkøbmænd, sidste Elvertid have fortoldet nogle Øksne i Assens, hvilke de dog ikke have solgt, men have drevet her ind i Riget igen. Han skal i den Anledning give Tolderen i Assens Ordre til, at denre skal lade de Øksenkøbmænd, der have rigtige Toldsedler fra ham fra sidste Elvertid og nøjagtige Beviser for, hvor mange en Gang fortoldede Øksne de have drevet tilbage igen, nu paa tilkommende Elvertid toldfrit drive saa mange Øksne ud, som de have drevet tilbage igen. F. T. 3, 663.

— Ligelydende Miss. til Hans Pogwisch for Middelfarts

¹ Tr.: Rahbek, Læsendes Aarvog 1800. S. 29 ff.

og til Hr. Albret Skeel for Ribes Vedkommende. Udt. i F. T. 3, 664.

21. Aug. (Frederiksborg). Bestalling for Thomas Simpson som Fiolist med en aarlig Løn af 110 Dlr. Kurant og 20 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra sidste 7. Maj og at udbetale af Rentemestrene. Sj. R. 17, 312.

— Ligelydende Bestalling for Georg Friderik Hoyoul som Kornetist med en aarlig Løn af 74 Kurantdlr. og 8 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. Udt. i Sj. R. 17, 312.

— Miss. til Christofver Ulfeldt om at lade Dr. Hendrik Stalmester, Hertug Ulriks Kansler, faa en Skibsladning gullandske Sten for Betaling paa Gulland. Udt. i Sk. T. 4, 420 b.

— Miss. til Claus Daa og Hans Dyre. Da Christian Thomissen, Kongens Søn Hertug Christians Hofmester, har begæret noget Kronens Gods i Hassing Herred i Ørum Len paa Thy, nemlig 1 Gaard i Hassing By og 2 Gaarde i Beksted¹ Sogn, den ene kaldet Mølgaard, den anden Viptorp², til Mage-skifte for noget af sit Gods paa Thyholm, nemlig 3 Gaarde, kaldede Søndergaard, Jestrup og Hillerødt³, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 155. K.

— Aab. Brev om, at Johan Amya maa nedsætte sig i København og forarbejde Staal af Jærn med 10 Aars Frihed for borgerlig Skat og Tynge. Sj. R. 17, 312. (Tr.: KD. II. 716).

— (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om straks med dette Bud at sende Kongen en Erklæring om, hvilke gejstlige Bønder der findes i en Mils Omkreds eller saa rundt om Beldringegaard, og hvem der har dem i Forlening. Endvidere skal han have en Fortegnelse rede paa det under Vordingborg Slot hørende Gods, som ligger omkring Næstved og længst fra Vordingborg Slot, hvilket Gods Kongen vil udlægge til Vederlag for det nævnte gejstlige Gods, som han vil tilskifte sig. Sj. T. 22, 114. K.

— Miss. til Laurits Grubbe. Da der er Strid mellem

¹ Bedsted, Hassing H.

² Vittrup, samme H.

³ Hellerød.

Kongens Moder paa Kronens Vegne og Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Halsted Kloster, skal han straks med dette Bud sende Kongen en Fortegnelse over Aasterderne og Sagens Tilstand, for at Kongen derefter kan lade Brev udgaa til nogle gode Mænd. Endvidere skal han skaffe at vide, hvilke to gode Mænd Jørgen Grubbe paa sin Side vil have i Befalingen, og ligeledes med dette Bud underrette Kongen derom, da Kongen vil lade de gode Mænd møde paa Aasterderne den 8. eller 9. Sept. og Parterne ved lovlig Stævning skulle underrettes derom. Sm. T. 6, 189.

21. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Friderik Redtz. Da Kongen er til Sinds at foretage et Mageskifte mellem Vordingborg Len og Tryggevelde Len og har givet Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kongens Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, Keye Rantzau til Rantzovholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, Ordre til at udføre Mageskiftet den 4. Sept. paa Beldringe, skal Friderik Redtz møde paa Beldringe den 4. Sept. og erklære sig om Godset. Sj. T. 22, 114. K.

22. Aug. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz og Keye Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den tidligere Befaling til dem angaaende Skiftet mellem Vordingborg Len og Tryggevelde Len endnu ikke er bleven udført, og da Kongen nu ogsaa vil tilskifte sig alt det gejstlige Gods i en Omkreds af en Mil eller saa omtrent omkring Beldringe for noget Kronens Gods under Vordingborg Slot omkring Næstved og længst borte fra Vordingborg Slot, skulle de den førstkommende 4. Sept. paa Beldringe foretage begge Mageskifter sammen med Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, som Kongen har forordnet dertil, ligne og lægge Mageskiftegodset og indsende deres Erklæring og Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 22, 114. K.

— Kvittansiarum til Frederik Redtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, paa hans Regnskab for hans Afgift af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst af Svenstrupgaard fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1622 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Sj. R. 17, 312 b.

23. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, og Kronen. J. R. 7, 423. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tønne Friis om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, nemlig 1 Gaard i Salling By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Miellerup, og 1 Gaard i Oudrup By og Sogn, alt i Slet Herred, samt 1 Gaard og $\frac{1}{2}$ Gaard i Tobberup i Valdsgaard Sogn i Hindsted Herred, ind under Aalborghus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 7, 156 b. K.

— Miss. til Ifver Juel om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, nemlig 1 Gaard i Kirkeby og 1 Gaard, kaldet Grem¹, i Husebye Sogn, 1 Bol, kaldet Vang, og 7 paa Bolets Grund byggede Gadehuse i Nesum² Sogn og 1 Gaard, kaldet Fiande, i Vuldborg Herred, $\frac{1}{2}$ Gaard i Løsbek³ i Torsted Sogn i Hing Herred, en Ejendom, kaldet Frøkier, i Færing Sogn, 1 Gaard eller Bol i Eystrup, 1 Bol, kaldet Roikier, i Vind Sogn og 1 Gaard i Synderbye i Vandfeld Herred, 1 Gaard, kaldet Kielde, i Lomborg Sogn i Skodborg Herred, $\frac{1}{2}$ Gaard i Verdhøy i Romme⁴ Sogn i Vandfeld Herred og Vester Ramme Mølle, ind under Bøfling Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 7, 157. K.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Juel til Villestrup, nemlig 1 Gaard, kaldet Aalbye, i Sael Sogn i Ginding Herred, 1 Bol i Giedal i Eysing Sogn, et ringe Bol, kaldet Randsborg, i Handberg Sogn i Hierrum Herred, et andet ringe Bol, kaldet Rusborg, 1 Gaard, kaldet Nørgaard, i Idum Sogn i Uldborg Herred og 1 Gaard eller Bol, kaldet Stroustrup, ind under Lundenes Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 7, 158. K.

— Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard og 1

¹ Grim, Ulvborg H.
Hind H.

² S. Nissum S., Ulvborg H.

³ Lystbæk,

⁴ Ramme, Vandfuld H.

Gadehus, der kun har et Kaalgaardssted at bruge, i Øster Grøndrup i Gislum Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Juel til Villestrup, ind under Mariager Kloster, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 7, 158 b. K.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at indtage Hans Andersen Oslo, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste som Bøsseskytte, men nu paa Grund af Alderdom ikke kan betjene sin Bestilling, i Hospitalet og give ham Underholdning og andet ligesom andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 22, 115.

— Ligelydende Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at indtage Povel Bentsen i Slagelse Hospital. Udt. i Sj. T. 22, 116.

— Ligelydende Miss. til Hospitalsforstanderne i Roskilde om at indtage Cort Hermandsen i Roskilde Hospital. Udt. i Sj. T. 22, 116.

25. Aug. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Hr. Eyler Munkeboes Søn Claus Eylersen og to Sønner af afdøde Jacob Etmand, forhen Bykæmner i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 116.

— Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne om at give Eberhardt Schipman, der er beskikket til Taarnblæser paa Københavns Slot, ét Aars Besolding paa Haanden til dermed at købe de Instrumenter, som han behøver i sin Bestilling, dog skal han sætte nøjagtig Borgen derfor. K. Udt. i Sj. T. 22, 116.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar, Otte Marsvin og Tagge Thott. Det er berettet Kongen, at Christen Eriksen til Fligende i den mellem ham og Kronen verserende Ejendomstrætte vil tilholde sig en stor Ejendom, omfattende 21 Holme, alt i Kraft af at det Ord Økier er indført i et Skøde- og Mageskiftebrev¹, som Hans Skovgaard har erhvervet, ved hvilket Navn han vil tilholde sig langt mere, end der tilkommer ham. De 21 Holme ere: Kassebiere,

¹ 9. Maj 1579.

Kuel, Kassebiereslet, Aabussetykning, Ørnekie, Lille Langholm, Lundekier, Egebjergmose, Vibbediget, Eggeryt, Lille Eggeryt, Fladmer, Høygeeg, Liungkrogen, Trollekier, Tuevallehylten, Langhyltetykning, Koeløkkenebbe, Koeløkkemose, Abeltehytter, Kierstrubben og Maglemose. De skulle i egen Person flittigt undersøge denne Sag, da de nævnte Steder altid ere kaldte Kronens Vildtbane, da der skal findes Kirkejord deriblandt og da der er andre Forhold, hvorom Sigvart Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, skal give dem Underretning, og paase, at Kronen ikke i nogen Maade kommer til kort paa sin Ejendom. Sk. T. 4, 420 b. Jvfr. 17. Sept. 1622.

25. Aug. (Frøderiksborg). Miss. til Christofver Ulfeldt. Som han af de hosfølgende Klager udførligere kan se, er der kommet adskillige vidtløftige Klager fra Undersaatterne paa Gulland til Kongen. Skønt mange af disse Klager kun have lidet paa sig, klages der dog over, at Fogden og Skriveren ved forskellige Skifter ikke have procederet som de burde, men baade have taget som Foræring og krævet mere, end de burde. Han skal lade dette undersøge og, hvis Fogderne og Skriverne have forsét sig, afsætte dem og i deres Sted indsætte andre, der ville omgaas tilbørligt med Almuen, da de ikke paa noget Skifte bør have mere end $\frac{1}{2}$ eller højest 1 Dlr., og de ikke bør tage mere, selv om Undersaatterne ville give mere. Da disse ogsaa fremkomme med andre vidtløftige Klagemaal, skal han lade disse undersøge, erklære sig udførligt til Kancelliet om dem og tage Dom i de Punkter, hvorom der er noget. De Personer, der have rejst omkring paa Landet, oprejst Almuen, holdt Ting og taget fri Befordring samt Hjælp af Almuen til at rejse her ned for, skal han lade tiltale og tage Dom over. Sk. T. 4, 421.

26. Aug. (Kbhvn.). Forordning om, at Haandværkere, som ville nedsætte sig i Byerne, skulle anmelde sig for Borgemestre og Raad. Sj. T. 22, 97. K. (Tr.: CCD. IV. 27 f. Paus, Forordn. etc. for Norge S. 617 f.).

— Forordning om Friheder, undte og givne dem, som bosætte sig i Købstæderne, saa og udenlandske Folk, som ville begive sig her ind i Riget. Sj. T. 22, 98. K. (Tr.: CCD. IV. 24 ff. Paus, Forordn. etc. f. Norge S. 618 ff.).

— Forordning om Konvoj paa Spanien. Sj. T. 22, 100. K. (Tr.: CCD. IV. 23 f. Paus, Forordn. etc. for Norge S. 616 f.).

26. Aug. (Kbhvn.). Forordning om Stodheste. Sj. T. 22, 101. K. (Tr.: CCD. IV. 29).

— Forordning om, at Købmænd maa opkøbe Øksne paa Landet. Sj. T. 22, 102. K. (Tr.: CCD. IV. 26 f.).

— Forordning om Broers og Alfarvejes Vedligeholdelse. Sj. T. 22, 102. K. (Tr.: CCD. IV. 30 f.).

— Forordning om, at Skøder, Gave- og Pantebreve, som udgives til Adelen, skulle læses paa Landstinget. Sj. T. 22, 103. K. (Tr.: CCD. IV. 29 f. Paus, Forordn. f. Norge S. 620 f.).

— Forordning om, at Lensmændene skulle eksekvere Domme, som lyde paa Gældsfængsel. Sj. T. 22, 104. K. (Tr.: CCD. IV. 30. Paus, Forordn. f. Norge S. 621).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade de otte ovenstaaende Forordninger forkynde i alle Købstæder i deres Len og andensteds, hvor det gøres nødvendigt, og paase deres Overholdelse. Udt. i Sj. T. 22, 96. Orig. (dat. 28. Aug.) til Jacob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot.

— Miss. til Landsdommerne i Danmark om at lade de otte ovenstaaende Forordninger forkynde. Udt. i Sj. T. 22, 97.

27. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Grubbe [Halsted Kloster] om paa Kongens Vegne med det allerførste at indkøbe 1½ Læst Saahvede til saa billig en Pris som muligt og levere den ene Halvpart paa Københavns Slot og den anden paa Frederiksborg Slot inden Saatiden. Udt. i Sm. T. 6, 190.

— Miss. til Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len] om at levere denne Brevviser 18 Tdr. Hørfrø, som han skal føre til Malmøhus, og skaffe ham en Færge dertil og endvidere hvad han behøver til at føre det velforvaret frem, saa han kan faa Bevis for at have leveret det velforvaret. K. Udt. i Sj. T. 22, 116.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen sender ham med denne Brevviser 18 Tdr. Hørfrø, hvoraf 6 Tdr. skulle saas ved Børringe, 6 Tdr. ved Lindholm og 6 Tdr. ved Hageløesgaard, som Kongen har faaet af afdøde Jochum Bülow. Naar der kommer Grøde af Frøet, skal Hørret, rent heglet, med Blaaren sendes til Københavns Slot. Der skal gives Buddet Bevis om, hvorledes han har fremført og leveret Frøet. K. Udt. i Sj. T. 22, 116.

— Miss. til Christoffer Basse om at levere denne Brevviser

78 Tdr. Hørfør, hvoraf denne skal levere fra sig paa følgende Steder i Sjælland: 12 Tdr. paa den store Ladegaard ved Frederiksborg, 6 Tdr. paa den lille Ladegaard smstds., 6 Tdr. paa Esserom, 6 Tdr. paa Hørsholm og 6 Tdr. paa Abrahamstrup, hvilket Frø skal saas paa disse Steder. Naar der kommer Grøde af Frøet, skal Hørret, rent heglet, med Blaaren sendes til Københavns Slot. Der skal gives Buddet Bevis om, at Frøet er leveret uskadt. K. Udt. i Sj. T. 22, 117.

27. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Christian Friis. Kongen sender ham med denne Brevviser 17 Tdr. Hørfør, hvoraf der skal saas 6 Tdr. ved Ibstrupgaard, 6 Tdr. ved den store Ladegaard ved Københavns Slot og 5 Tdr. ved Ladegaarden paa Amager. Naar der kommer Grøde af Frøet, skal Hørret, rent heglet, med Blaaren sendes til Københavns Slot. Der skal gives Buddet Bevis om, hvorledes han har fremført og leveret Frøet. K. Udt. i Sj. T. 22, 117.

— Ligelydende Miss. til Palle Rosenkrantz, hvem der sendes 15 Tdr. Hørfør, hvoraf der skal saas 5 Tdr. ved Beldringgaard, 5 Tdr. ved Lækkingegaard og 5 Tdr. ved Junkshofvit. K. Udt. i Sj. T. 22, 117.

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand, hvem der sendes 10 Tdr. Hørfør, hvoraf der skal saas 6 Tdr. ved Antvorskov Slot og 4 Tdr. ved Sebygaard. K. Udt. i Sj. T. 22, 117.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Christian Holck og Ifver Juel. Da Kongen for nogen Tid siden [16. Aug.] har ladet udgaa aabent Brev angaaende Anrettelsen af spanske Kompagnier her i Riget, gives der dem her ved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til Købstæderne i Jylland. Kongen mener, at paa Vestsiden af Jylland kunne Købstæderne Ribe, Ringkøbing og Hjørring bekvæmst bruges til den spanske Handtering, hvorfor de efter Havnenes og Landets Lejlighed og Aftog skulle udse i det mindste to Stabeler, hvor Udredningen kan ske, til det spanske Kompagni, dog bør hele Vestsiden af Jylland, hvis det er muligt, samles i ét Kompagni. Paa den østre Side mener Kongen, at Aalborg maa forordnes til et Nederlagssted og maa privilegeres alene paa hele Limfjorden. Af de andre Steder mener Kongen, at Aarhus og Kolding maa være de Steder, hvor det spanske Kompagnis Udredning kan ske under ét Kompagni, medmindre de kunne finde

andre mere bekvemme Indløb og Havne, hvilket de i saa Fald skulle andrage for Kongen. De skulle derfor forhandle med disse Købstæder om aarlig og nu straks til Foraaret at indføre et vist Antal Læster Salt her i Riget. Kongen ser helst, at de mindste Skibe, som bruges til denne Fart, ere paa 100 Læster, forsaavidt de straks ere at faa og Havnene kunne tage dem, da saadanne Skibe ere tjenligere at bruge baade til Defension og til at føre Last. Da Kongen nok kan se, at saadanne monterede Skibe besværligen kunne underholdes, men finder, at Landets Velfærd og Defension er interesseret deri, skulle Kommissærerne forhandle med Købstæderne om altid at underholde og lønne Kompagniets Bøsseskytter, der dog skulle gøre Skibsarbejde, ligesaa fuldt som om det var Kompagniet selv, der lønede dem. Endvidere skulle de saa vidt muligt se at faa Købstæderne til i nogle Aar i Rad, enhver efter sin Lejlighed, at bidrage noget til Indkøb af gode Stykker, dog til Bedste for Kompagniet, særlig de Købstæder, hvor Saltstabelen bliver, da den gemene Mand daglig nyder Fordel af saadanne Nederlag. Da det kun er tilladt Kompagnierne at føre fransk og spansk Vin og Salt og enhver, der vil holde Kælder med saadan Vin, maa Kongens Rettighed uforkrænket, have det i Kompagniernes Minde, maa Kommissærerne, foruden saadan og anden Frihed, hvorom Kongens tidligere aabne Breve formelde, fremdeles have i Agt, hvad Participanterne yderligere maatte begære til Kompagniernes Fremtarv og Nytte, og gøre Relation derom til Kongen. Da Kongen mener, at Kompagniernes Anrettelse og Underholdning mest beror paa, at der forordnes to, tre eller fire Kompagniforstandere og Direktører og at det gaar rigtigt til med Forhøret af Regnskaberne til en bestemt Tid hvert Aar og i Nærværelse af dem, som hvert Aar deputeres dertil med de fleste Participantstemmer, skulle de ligeledes beramme, hvorledes Direktion og Regnskab bedst kan stilles i Værk og foretages. Da der vil kræves stort Udlæg til Handelens Gænge og rette Drift og det ikke er Adelen forment at sætte sine Penge i Handel, naar de selv ingen Varer sælge eller falholde, men overlade det til Købmændene og selv nøjes med den Fordel, der kommer af Handelen, skulle de forhandle med saadanne Adelige, der ogsaa kunne styrke Handelen med deres Indlæg. De Adelige skulle hver have Votum ved Udvælgelsen af Direktører og Regnskabs-

forhørere, dog skal det være Borgere og Købmænd, der skulle forestaa Handelen og forhøre Regnskaberne, og ingen andre, men det skal staa enhver frit for at overgive sin Betænkning angaaende Købmandsdriften skriftlig til Kompagniforstanderne. De skulle endvidere forhandle med Købstæderne om til de bestemte Tider at lade deres Koffardskibe møde Kongens Konvoj ved Flekkerøen, dog maa Skibene ikke føre Master eller Krigsmunition med sig til Spanien for at sælge det dér. Sj. T. 22, 104. K.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Kongen for nogen Tid siden har ladet udgaa aabent Brev angaaende Anrettelsen af spanske Kompagnier her i Riget, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til Købstæderne i Fyen og siden, med Tiltagelse af Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmand paa Aalholm, til Købstæderne i Smaalandene Laaland og Falster. Kongen mener, at der i Fyen bekvemt kan ske tre eller to Udredninger, dog under ét Kompagni, nemlig en i Odense og Nyborg, en anden i Svendborg og Rudkøbing, af hvilke to Lavind kunde forsynes med Salt og Kompagnivarer, den tredje i Middelfart og Assens, eftersom Havnenes og Landets Lejlighed udkræver det. Paa Laaland og Falster kan der være en i Nakskov og, om Kongens Moder saa synes, i Nykøbing, dog maa der, selv om deres Formue ikke er dertil, ikke indføres noget fremmed Salt dertil. De skulle derfor forhandle med disse Købstæder om aarlig og straks til Foraaret (osv. som i Miss. til de jyske Kommissærer). Sj. T. 22, 107. K.

— Miss. til Oluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Keye Rantzau. Da Kongen for nogen Tid siden har ladet udgaa aabent Brev angaaende Anrettelsen af spanske Kompagnier her i Riget, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til Købstæderne i Sjælland og Skaane. Kongen anser det for raadeligt, at Helsingør og Helsingborg forblive i Kompagni, saaledes som de nu ere, og at det stilles dem frit, enten selv at udrede et Skib eller to til Spanien eller at købe i Sundet, hvor ogsaa fremmedes Nederlag er tilladt, i Overensstemmelse med Kongens aabne Brevs Indhold og Mening; dog skal det gullandske Kompagni alene have Ret til at forsyne Bornholm, Gulland og Øsel med Vin og Salt og enten selv

hente det eller købe det i Sundet. I København kan der ogsaa oprettes et Kompagni, dog vil Kongen ikke have Handelen her restringeret, men det skal fremdeles være alle dem, der ere bosatte eller herefter bosætte sig i København, tilladt at anrette saadan Kompagnihandling efter deres eget Tykke, naar det lyster dem, og at udrede Skibe. Iøvrigt mener Kongen, at der kan ske Udredning i Køge, Næstved og Kallundborg under ét Kompagni. I Halland kan der være et Kompagni i Halmstad eller Varberg, hvor Udredningen bekvæmest kan ske, men Kompagniet skal altid være forpligtet til at holde Salt og hed Vin fal til ens Pris baade i Halmstad, Varberg og Laholm hos dets Konsorter eller i Boder, som det kan lade oprette dertil. I Malmø og Landskrone skal der være et Kompagni og en Udredning hvert Sted. Endvidere kan der i Christianopol og Christianstad oprettes et Kompagni med to Udredninger. Saafremt der i Halland og Blekinge ikke kan ske Udredning endnu, maa Indbyggerne der en Tid lang hjælpe sig med det, som de andre spanske Kompagnier af Rigets Indbyggere ville tilføre dem, da det dog staar disse spanske Kompagnier frit for at sejle inden og uden Riget. De skulle derfor forhandle med disse Købstæder om aarlig og straks til Foraaret (osv. som i Miss. til de jyske Kommissærer). Sj. T. 22, 108. K.

26. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om straks at lade tilsige saa mange Sogne i Kronborg Len, som behøves til Høstarbejdet ved den lille Ladegaard for Frederiksborg Slot, hvilke skulle høste Havren paa Strødam. De skulle straks møde, da de jo burde gøre det uden nærmere Ordre fra Kongen, eftersom Jorden allerede er skiftet mellem dem. Sj. T. 22, 117. K.

— Miss. til Tage Thott om i Sølvitsborg Len at lade hugge 10,000 Enebærstager, der ere tjenlige til Humlestager, og straks sende dem til Daulykke Slette. Udt. i Sk. T. 4, 421 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at erklære sig om, hvorvidt den Gaard i Møllerup¹ i Nyborg Len i Fyen, som Gregers Høg har begæret til Mageskifte, kan bortskiftes fra Lenet for

¹ Mullerup, Vinding H.

Bejligheds og anden Herligheds Skyld og kan gives Gregers Høg i Mageskifte for den Gaard i Boensé i Fyen, som han vil udlægge i Stedet. Udt. i F. T. 3, 664.

28. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt. Af medfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Indbyggerne i Svendborg have suppliceret angaaende de tyske Kræmmere, der handle med Kramvarer paa de offentlige Markeder i Svendborg til Fortrængsel for Borgerne, og om Bevilling til at holde et Marked i Byen St. Morits Dag [22. Sept.]. Han skal undersøge Sagen og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det bedst kan ordnes. F. T. 3, 664.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen vil tilskifte sig det paa den medfølgende Fortegnelse opførte gejstlige Gods i Sjælland, der tilhører Roskilde Kapitel, mod Udlæg til Kapitlet af godt Gods omkring Næstved, skal Kapitlet lade sine Fuldmægtige møde paa Beldringegaard førstkomende 6. Sept., for at Kongen dér kan lade sine tilforordnede Kommissærer bringe Mageskiftet til Afslutning. Sj. T. 22, 118. K.

— Ligelydende Miss. til Universitetet. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 98. K. (i Udt.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jacob Ulfeldt. Hans Pogwisch til Damsboe, Embedsmand paa Hindsgaafvel Slot, har berettet, at han af Claus Brockenhuus er bleven indmanet i København, hvor der gaar stor Bekostning og Fortæring med for ham, hvilken han ikke længe kan holde ud, hvorfor han anmoder om i Stedet at maatte holde Indlager i Fyen, hvor Claus Brockenhuus vil bevilge det. Jacob Ulfeldt skal i den Anledning gøre sig Flid for at bevæge Claus Brockenhuus til at gaa ind herpaa. F. T. 3, 665.

31. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Raadet i Danmark. Da Birkeretten i Danmark hidtil alene har været brugt efter gammel Vane og Vedtægt og ikke efter nogen vis Form og Måner, har Kongen anset det for godt at lade den forfatte og udgaa, saaledes som de nærmere kunne erfare af hosfølgende Kopi. De skulle ved første Lejlighed indsende deres Betænkning herom til Kancelliet. Sj. T. 22, 118. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Envold Kruse til Tulsted, Skibshovedsmand, har begæret noget Krongods i Aalborghus Len,

nemlig 2 Gaarde i Segelstrup i Frer Sogn i Hellum Herred og et lille øde Bol, som ikke bruges af nogen af Kronens Bønder, i Hellum i Taarup Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard i Sønder Tranders By og Sogn i Fleskum Herred og 1 Gaard i Hvorup i Ulstrup Sogn i Aars Herred, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds eller andre Aarsagers Skyld kan bortskiftes. J. T. 7, 159.

1. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om med det første at sende 10 Favne Enebærved og 3 Tdr. Enebær til København og levere det i Tugthuset. Udt. i Sk. T. 4, 421 b.

2. Sept. (—). Miss. til Otte Marsvin [Kristianstad Len] om at levere 3 Tdr. Enebær i Tugthuset i København. Udt. i Sk. T. 4, 421 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at han maa begive sig hened fra Gulland og levere Slotsloven til Gabriel Kruse. Udt. i Sk. T. 4, 421 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om snarest at begive sig til Gulland og blive liggende i Slotsloven paa Visborg, medens Christofver Ulfeldt begiver sig ned til Danmark. Han skal ogsaa indtræde i den Proces, som Christofver Ulfeldt fører mod de Personer paa Gulland, der have vist sig modvillige, forfølge dem og tage Dom over dem. Udt. i Sk. T. 4, 421 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han maa for denne Gang lade de to Personer, som han har siddende fængslede paa Slottet [Varberg], fordi de have vist sig modvillige, og som ere dømt fra Livet, afsone denne Sag efter deres yderste Formue, dog skulle de stille nøjagtig Borgen for, at de aldrig mere ville begaa saadan Modvillighed. Udt. i Sk. T. 4, 422.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Anne Andersdatter har berettet, at hun er bleven forfulgt paa sin Fred for 400 Dlr., som hendes afdøde Husbonde Erik Bruun har været Jacob Ulfeldt skyldig, men at Jacob Ulfeldt nu har faaet Fyldest og Udlæg for Pengene, hvorfor hun nu begærer Oprensning i Sagen for at komme til sin Fred igen. Han skal snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig med den Sag. Orig. Udt. i F. T. 3, 666.

— Miss. til Herlof Daa. Da der paa Grund af Erik Grubbes Fraværelse og en over Jørgen Grubbe for Rigens Raad gaaet

Dom er adskillig Vidtløftighed angaaende Arven efter afdøde Jesper Grubbe, forhen Landsdommer paa Laaland og Falster, hvori Herlof Daa paa sin Hustrus¹ Vegne er interesseret, befales det Herlof Daa snarest at begive sig til Laaland, for at Sagen om Arven kan blive bragt til Ende efter Befalingen til Holgier Bilde til Høybygaard og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg, hvoraf en Kopi sendes ham til Efterretning. Sj. T. 22, 119.

3. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe. Da Jesper Grubbe, forhen Landsdommer i Laaland og Falster, er død, skal han rette sig efter at paatage sig Værgemaalet for Erik Grubbe, der formenes endnu at være i Ostindien, Jørgen Grubbe og Jomfru Anne Grubbe, forestaa det, som han vil være det bekendt, og straks paa deres Vegne enten vedgaa Arv og Gæld eller frasige sig den, eftersom han maatte mene det tjenligst for sine Myndlinge. Saafremt han vedgaar Arv og Gæld, skal han, da der for Kongen og Danmarks Riges Raad er erhvervet Dom over Jørgen Grubbe for adskillig Gæld og Besværing, selv beholde hvad der maatte tilfalde Jørgen Grubbe udover det, denne muligvis er i Rigens Forfølgning for, for at hans Kreditorer, der ikke have ham i Forfølgning, pro quota kunne faa nogen Erstatning i det, der bliver tilovers fra Forfølgningen, og Jørgen Grubbe selv, om muligt, blive befriet for den Dom, der er overgaaet ham. Der sendes ham til Efterretning Kopi af en til Holger Bilde til Høybygaard og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, udgaaet Befaling, hvorefter han har snarest at forholde sig sammen med dem. Sm. T. 6, 190.

6. Sept. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Ifver Pouelsens to Sønner, ved Navn Peder Munk og Peder Ifversen, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 124.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Han har for nogen Tid siden faaet Ordre til at undersøge, hvad Gæld Jomfru Eddele Madsdatter, som han er Værge for, har. Da Kongen af hans Erklæring har set, at Gælden beløber sig til

---

¹ Karen Pedersdatter Grubbe.

2940 Rdlr. in specie, gives der ham herved Tilladelse til, saa dyrt som muligt, at sælge saa meget af hendes Gods, som behøves for at betale Gælden. Sj. T. 22, 119. K.

10. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at sørge for, at hver Grundejer forbedrer Gaden ud for sin Grund, og lade Arbejdet udføre paa de forsømmeliges Bekostning. Sj. T. 22, 120. (Tr.: KD. II. 717. KD. V. 50. CCD. IV. 31 f. Thaarup, Journal for Kjøbenhavnere I. 232 f.).

11. Sept. (Frederiksborg). Bestalling for Markus Wordenborg som Skrædder hos Fru Kirsten Munk til Valø med en aarlig Løn af 50 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning samt 8 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra sidste 13. Maj og at udbetale af Rentemestrene. Sj. R. 17, 313.

— Miss. til Hr. Christian Friis om straks at udtage 2 Brolæggerere i København og 2 Brolæggerere i Køge og sende dem til Frederiksborg Slot, saa de straks fremkomme. Sj. T. 22, 120. K.

— Ligelydende Missiver til Christoffer Basse om 2 Brolæggerere fra Helsingør, til Mogens Pax om 2 fra Roskilde, til Ernst Normand om 1 fra Slagelse og til Sigvord Grubbe om 2 fra Malmø. Udt. i Sj. T. 22, 120. K. (i Udt.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der sidste 4. Pinsedag i Horsens har fundet et Slagsmaal Sted mellem Søfren Munk og Terkild Krabbe, hvori sidstnævnte har faaet saadan Skade, at han er død deraf, nu paa Begæring af Søfren Munk bevilger, at denne maa have sikkert kongeligt Lejde til efter Loven at erhverve Vidnesbyrd i Sagen til Rettens Uddrag, dog skal han nøjagtig forsikre den dødes Eftermaalsmand for, at han selv vil blive til Stede her i Riget til Sagens endelige Uddrag og svare til den, som det sig bør. J. R. 7, 430 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Christen Holck, Otte Skeel og Mogens Kaas. Stygge Høg til Vang paa egne, sin Svogers og Børns Vegne, Niels Krabbe til Tostelund paa sin Svogers og Børns Vegne, Erik Juel til Hundsbek paa egne og sine Søsken- des Vegne og Axel Ulfstand til Duegge paa egne og sine Søsken- des Vegne, alle Arvinger efter afdøde Fru Margrette Lange til Engelstholm, have berettet, at de ved første Lejlighed ville

skifte efter Fru Margrette Lange. Da de alle have tiltaget og tilbetroet dem til som Fuldmægtige at være til Stede ved Skiftet og dele Arven mellem dem, gives der dem herved Befaling og Fuldmagt til at samles paa belejlig Tid og Sted, naar Skiftet skal holdes, skifte Arven mellem dem, bilægge de derved opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom og give alt beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre i Stedet og udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 159 b.

11. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Ifver Juel og Holger Rosenkrantz. Da der er Strid mellem Stygge Høg til Vang, Erik Juel til Hundsbek og Niels Krabbe til Tostelund, afdøde Fru Margrete Langes Arvinger, paa den ene Side og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, paa den anden Side angaaende Avlingen paa Engelstholm, hvorvidt den skal tilfalde dem eller ham, skulle de indstævne de stridende Parter for sig, enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Lov og Ret og give deres Afgørelse beskrevet fra sig. J. T. 7, 160.

12. Sept. (—). Miss. til Christoffer Basse. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Anne Claus Vilumsens, en Vævers Hustru i Helsingør, har angivet om de Vævere, der have haft Kongens Garn at forarbejde. Han skal give Byfogden i Helsingør Ordre til at undersøge denne Angivelse, lade de Personer tiltale, der findes at have gjort sig skyldige i Forseelse og Utroskab, og tage Dom efter Loven over dem. Sj. T. 22, 121.

— Miss. til Frederik Rantzau. Fru Vivikke Bild har berettet, at nogle gode Mænd efter Kongens Befaling i København den 28. Juni have gjort en venlig Forhandling mellem hende og ham som Værge for hendes Husbonde¹, hvori der blandt andet tales om nogle Gældsbreve, som han skal levere hende. Da han endnu ikke har tilstillet hende disse Breve og hun kræves og manes af Godtfolk for en anelig Sum Penge, som hun skal betale til førstkommende Omslag, saa hun har Brug for

---

¹ Erik Rantzau.

Brevene, befales det ham at rette sig efter den mellem dem af de gode Mænd gjorte Afsked, som de ogsaa begge have samtykket i og underskrevet. J. T. 7, 160 b.

12. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Reinholt Heidenstrup. Af den indlagte Supplikation vil han nærmere kunne erfare, at Henrik Pogwisch har beklaget sig over Birkefogden til Stiensballe Birketing, fordi denne ikke har villet tilstede hans Fuldmægtige at faa de Rigens Rets Breve brudte, som han har erhvervet mod Fru Anne Friis til Stiensballe. Reinholt Heidenstrup skal nøje undersøge Sagen og erklære sig udførligt om den til Kancelliet, saa man deraf kan erfare, om Birkefogden, saaledes som Henrik Pogwisch klager over, har hindret ham i hans lovlige Proces. J. T. 7, 161.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Hans Hansen, Raadmand i Viborg Niels Rasmussens Stifsøn, og to Sønner af Hr. Niels Søfrensen, Sognepræst til Liungbye og Albøge Sogne, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 121.

— (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Erhart Sterck, Kongens Trommeter, indtil videre, fra sidste 5. Aug. at regne, aarlig maa oppebære følgende aarlige Genant af Proviantskriveren for Københavns Slot: 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, 1½ Okse, 2 Svin, 3 Tdr. Sild, 4 Voger 2 Lispd. Bergefisk, 1 Td. Gryn, 11 Lam og 11 Gæs. Sj. R. 17, 313. K.

— Miss. til Ofve Gjedde om straks at begive sig til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 422.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da denne Brevviser, Anna Allertsen, Skipper fra Stafveren, i Aar har været fragtet af dem paa Hvalfangst paa Spitzbergen, skulle de betale ham den Fragt, som han efter den mellem ham og dem sluttede Kontrakt kan have at kræve, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 22, 121. K.

14. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Øresund om straks at meddele Kongen, naar der kommer Rinskvin i Sundet, og ikke lade nogen Rinskvin passere igennem, førend det er meddelt Kongen. De skulle med det første saa billigt som muligt købe 4 Piber Alecantevin og sende dem til Frederiksborg. K. Udt. i Sj. T. 22, 121.

— Miss. til Sigvart Grubbe om for saa billig en Pris som

muligt at købe 5 Tdr. af den bedste hvide skaanske Mjød, som kan faas, og sende den til Frederiksborg Slot. Udt. i Sk. T. 4, 422.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Keye Rantzau. Da Jens Bertelsen, Raadmand i Vejle, har berettet, at afdøde Christoffer Divad efter sit udgivne Brev har været ham 300 Dlr. skyldig, og har anmodet om, at denne Sum maa blive ham betalt af Christoffer Divads efterladte Bøger og Løsøre, skal Keye Rantzau lade de Bøger og andet, som findes paa Slottet [Kallundborg] efter Christoffer Divad, vurdere og lade Jens Bertelsen faa saa meget deraf, som med Rette kan tilkomme ham. Sj. T. 22, 122.

16. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Friderik Parsberg. Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at Johan Sparre er Forlover til ham for Lauge Urne til Siellebierge for 1000 Dlr. Hovedstol med den aarlige Rente. Da disse 1000 Dlr. ikke blive betalte og Friderik Parsberg skylder Johan Sparre 1000 Dlr., arresterer Kongen herved paa Palle Rosenkrantz's Vegne disse 1000 Dlr. paa en Ret til Sagens Uddrag. Sj. T. 22, 122.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at modtage nedennævnte Bønder, som Kongen har tilskiftet sig af Kapitlet i Roskilde Domkirke, under Vordingborg Len og dets Ladegaarde: 2 Bønder i Hammer, 2 i Neder Vindinge, 4 i Blangsløf, 1 i Risbye, 2 i Smedstrup i Baarse Herred, 4 i Snesere, 1 i Efvn, 1 i Store Røttinge, 1 i Sneseretorp, 2 i Over Vindinge, 1 i Henningstrup, 1 i Lille Røttinge, 1 i Diurlef, 3 i Allersløf, 2 i Amdrup, 1 i Tiørenhofvit, 2 i Rechen, 2 i Ubye, 1 i Ugle-dige, 3 i Skoefhuse, hvoraf Mikkel Hansen i Tolstrup nu har den ene i Brug, 5 i Skuderup, 5 i Tolstrup, 1 i Eskebjerg, 1 i Stoebye, 1 i Nør Meren, 1 i Kremmervang, 1 i Brøderup, 1 i Røstofto og 1 i Engelstrup. Disse Bønder skulle indskrives i Jordebogen, og der skal gøres Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Han skal af disse og andre under Lenet hørende Bønder udsøge 160 Gaarde af de bedste og mest formuende og af dem, der ligge nærmest ved Beldringegaard, med hvilke Avlen til Beldringegaard, som skal beløbe sig til 6 Læster Korn, noksom skal kunne drives. De andre Gaarde skulle lægges

under andre af Lenets Ladegaarde, for hvilke de ligge belejligst. Sj. T. 22, 123. K.

16. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Bartolomeus Hagensen, Skriver paa Kobbermøllen ved Kronborg, om at begive sig til København for at tilveje Rudolf Borchartsen, Kongens Rotgieter, 200 Skippd. Kobber af det Kobber, som han har i Regnskab der. Udt. i Sj. T. 22, 124.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Sognepræst i Hobro Hr. Jens Søfrensen Fogs to Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 124.

— Miss. til Otte Marsvin og Frederik Retz. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge har bevilget Kongen alt sit Gods i Københavns Len til Mageskifte mod Vederlag efter hans egen Udvælgelse af det tiloversblevne Gladsaxe Lens Gods, som ikke er mageskiftet bort til afdøde Jacob Beck, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 422.

— Miss. til Otte Marsvin om at lægge Sømmershavn Købstad ind under Christianstads Len, hvorunder den her efter skal høre. Under Christianstads Len skal han tillige modtage alt det Gladsaxe Lens Gods, som ikke er blevet udlagt til afdøde Jacob Beck, dog med Undtagelse af det Gods, som nu skal udlægges til Axel Rosenkrantz til Glimminge for hans Gods i Københavns Len. Sk. T. 4, 422 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe og Palli Rosenkrantz. Da Kongen har begæret 1 Gaard i Robylille og 1 Gaard i Frønderup paa Møen til Mageskifte af Fru Lisebet Friis til Berridsgaard for 1 Gaard i Rubinge¹ og 1 Gaard i Let sø², skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 192.

— Miss. til Tønne Friis. Da det ofte hænder sig, at der i hans Len [Aalborghus] indkommer adskilligt gammelt Kabeltov som Vrag, der hverken dur til at fremsende eller at bruge videre, skal han levere denne Brevviser N. N. alt dette Kabeltov efter Vægt, hvilket denne saa siden, efter Tønne Friis's Anordning, skal uddele blandt Almuen i Aalborg Len, der

¹ Rudbjærg, Sønders H., Laaland.

² Læsø, samme H.

skal udrede det og lave det til Tøvværk, hvorefter han igen skal modtage det efter Vægt og levere det fra sig paa Bremerholm, ligesaa efter Vægt. Tønne Friis skal ved tilfældig Lejlighed skaffe N. N. ind paa en Skude med Tovværket, saa han selv kan forvare og fremføre det og levere det fra sig. For sin Umage hermed skal N. N. nyde samme Frihed som andre Tømmermænd og være fritaget for at bruges i Kongens Arbejde. J. T. 7, 161 b. K.

17. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne, Rentemestre. Kongen har bevilget, at de Kaptejner og Skibsofficerer, som ere forordnede paa den spanske Rejse, efter deres Begæring maa faa noget af deres Besolding forud, alt eftersom Rentemestrene mene, at Rejsen vil vare, dog skal der passes paa, at de ikke allerede have optaget saa meget, at der ikke kan bevilges dem mere paa Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 124.

— Miss. til Jørgen Grubbe og Palle Rosenkrantz. Da Fru Lisebet Friis til Berridsgaard har begæret 4 Gaarde i Toderup til Mageskifte for 4 hende tilhørende Gaarde i Eygense paa Falster og Enkedronningen har erklæret sig tilfreds med Mageskiftet, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sm. T. 6, 193.

— Miss. til Tagge Thott. Kongen bifalder, at Bønderne i Blekinge nøjes med at svare Halvdelen af den nu paa budte Skat. Da han har anmodet om, at Bønderne i Blekinge maa blive forskaanede for at udrede Hjælpen til Bygningen af Kirken i Christianstad, befales det ham at undersøge, om Bygningen af Kirken er saa vidt fremskreden, at den kan blive fuldt færdig uden denne Hjælp, og med det første erklære sig derom i Kancelliet. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, paa Grund af Svaghed ikke kan være med i den til gode Mænd udgaaende Befaling om Jordtrætten mellem Kronen og Christen Eriksen til Fligind, skal Tagge Thott træde i Anders Bildes Sted i denne Befaling ligesom ogsaa i den til Hr. Anders Bilde og Superintendenten i Skaane Stift udgaaede Befaling angaaende en Hjælp af Kirkerne til en Bogtrykkers Underholdning. Sk. T. 4, 423.

— Miss. til Ifver Lange. Da Jomfruerne Margrete og

Anne Vognsdatter have berettet, at deres Farbroder Jacob Vognsen ikke forestaar Værgemaalet for dem saa gavnligt, som det burde sig, og de ere bange for, at hans Værgemaal i Fremtiden skal blive dem til største Skade, befales det ham at overtage Værgemaalet for dem, naar Jacob Vognsen leverer det fra sig med rigtigt Regnskab for al den Tid, han har forestaaet det, og siden forestaa det. J. T. 7, 161 b.

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Denne Brevviser Jens Nielsen, Herredsfoged i Borse Herred, har forsét sig, idet han imod Recessen har beholdt en Dom hos sig mere end 6 Uger, hvorfor han er dømt til at have forbrudt 100 Dlr. til det nærmest liggende Hospital. Da det ikke er sket af Modvillighed, har Kongen eftergivet ham Halvdelen af denne Sum. Sj. T. 22, 124. K.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen vil tilskifte sig en ham tilhørende Gaard i Næs i Vordingborg Len, fordi den ligger belejligt for Vordingborg Slot, og i Stedet vil udlægge ham noget Gods i Vordingborg Len, som ikke ligger til Fortrængsel for Kronens Slotte, Gaarde eller Vildtbane, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt han vil afstaa Gaarden og hvor han begærer Vederlag for den. Sj. T. 22, 125.

— Ligelydende Miss. til Eske Krafse om 1 Gaard i Sverborge By, 3 Gaarde i Lundby og 2 Gaarde i Siolte i Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 22, 125.

— Ligelydende Miss. til Tomas Nold angaaende 1 Gaard i Reng i Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 22, 126.

— Ligelydende Miss. til Frants Lykke angaaende 2 Gaarde i Store Røttinge i Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 22, 126.

— Ligelydende Miss. til Hans Bernekov om at erklære sig angaaende 1 af hans afdøde Faders Gaarde i Store Røttinge eller meddele, til hvem af hans Søkende den er falden i Arv. Udt. i Sj. T. 22, 126.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at erklære sig om, hvorvidt 2 Gaarde i Store Røttinge, 1 Gaard i Størling og 1 Gaard i Skullerup, der tilhøre Maribo Kloster, kunne mistes fra Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 126.

— Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aalborg. Da denne Brevviser Jens Jørgensen, forhen Sognepræst til Ingstrup

og Hiermitsløf Sogne, har klaget over, at han for nogle Aar siden er sagt fra sit Embede, hvorved han er bleven højlig forurettet, skulle de grundig undersøge denne Sag og til Kancelliet indsende en udførlig Erklæring om hans Angivelses Rigtighed, saa Kongen deraf kan faa fuldkommen Besked om Sagen. J. T. 7, 162.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov og Bispen i Fyen. For nogen Tid siden har Kongen befalet afdøde Envold Kruse at lægge Tullebølle Sogns Degnekald til Underhold for en Hører i Lavinskøbing Købstad, men erfarer nu, at det endnu ikke er sket. Da Sognet af Superintendenten og Provsten i Henhold til en tidligere kongelig Forordning er henlagt til Hørerens i Lavinskiøbing Skole og der siden, som foran nævnt, er udgaaet kongelig Befaling derom i 1619¹, skulle de nu straks henlægge Degnekaldet til Hørerens Underholdning, saa han og hans Efterfølgere skulle betjene det. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Smed nu betjener Degnekaldet, skulle de give Smeden Ordre til at indrømme Hørerens Kaldet, medmindre han med Hørerens Samtykke kan beholde det for en aarlig Afgift, hvilket det dog skal staa Hørerens frit for at gøre eller ikke gøre. F. T. 3, 666.

23. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der nu har lagt Beldringe By og Degnebolets Jord ind under Beldringegaards Avl, bevilger, da Degnebolet var lagt til Skolen i Præstø, hvis Hører var ret Sognedegn til Beldringe Kirke, at Hørerens i Præstø Skole til Erstatning for Degnebolsjorden, Degnetiende, Offer og anden Smaaredsel baade af Beldringe Gaard og Beldringe By aarlig maa oppebære følgende Genant af Vordingborg Slot: 7 Rdlr. 20 Skill. og 2 Pd. 3½ Skp. i ydefærdigt hart Korn. Sj. R. 17, 313 b. K.

— Miss. til Friderik Retz og Palle Rosenkrantz. Da Kongen vil, at de i Burse², Skifvinge, Rekken og Snessere under Trøggøvelde Len liggende Gaarde og Gaardsæder, omtrent 32, herefter skulle bruges til Beldringegaard, og til Gengæld til Tryggeveldegaard vil udlægge de Bønder i Staunstrup, Hemmingstrup, Rød³, Tageskof⁴, Brøderup

¹ 23. Sept. 1619.
Togeskov, samme H.

² Barse, Barse H.

³ Raade, samme H.

og Lille Røttinge, der hidtil have ligget til Vordingborg Slot eller Beldringegaard, skulle de i Forening lade opkræve 8 Mænd, som kunne taksere den Skov, der ligger til de 32 Gaarde, som skulle afstaas fra Tryggevelde Len. Saafremt det viser sig, at Tryggevelde Len kan faa fuldkommen Fyldest derfor i Skoven til de Gaarde, der igen udlægges til Tryggevelde, skulle de Gaarde i Smidstrup, som have ligget til Vordingborg, udlægges til Tryggevelde, indtil Tryggevelde igen faar 30 Gaarde udlagt. Saafremt Tryggevelde derimod ikke faar saa megen Skov til Gaardene, som den mister, skulle de Gaarde i Ofverefne, som have ligget til Vordingborg, udlægges til Tryggevelde og derefter saa mange i Smidstrup, at førnævnte Tal bliver fuldgjort, hvorefter de paa begge Sider skulle modtage Bønderne under deres Len. Sj. T. 22, 126.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har af hans Erklæring set den Akkord, som han har sluttet med Præsten ved Beldringe, og er tilfreds med, at det forbliver derved, dog saaledes at der gives Præsten Penge i Stedet for Korn og Hø. Ligeledes billiger Kongen, at Degnens Indkomst erlægges ham i Overensstemmelse med Palle Rosenkrantz's Erklæring. Endvidere bifalder Kongen, at han giver Præsten og Bønderne i Beldringe, hvis Rugsæd han paa Kongens Vegne har indhøstet, dobbelt Frøkorn derfor. Der sendes ham hermed et Missive til Peder Basse, Embedsmand paa Møen, angaaende 4 Læster Sæderug, hvilke han skal kræve hos denne. Han skal lade den lille Udbygning, som staar op til Fruerstuen paa Beldringe, reparere, saa den kan blive ved Magt. Sj. T. 22, 127. K.

— Miss. til Peder Basse om at levere Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot, 4 Læster godt Sæderug, naar han forlanger det. K. Udt. i Sj. T. 22, 128.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Keye Rantzau og Palle Rosenkrantz. Da der ved det Mageskifte, som Kongen har for med Roskilde Kapitel, fraskiftes Holger Gagge til Frørslef nogle Hundrede Svins Olden, bifalder Kongen, at der til Vederlag udlægges ham et Antal Svins Olden af de Skove, som ligge til nogle af de Bøndergaarde, der allerede ere tilskiftede Christofver Urne til Aasmark, Rentemester. Sj. T. 22, 128. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Kongen har bevilget, at

Kapellanen til Maribo Kloster, saalænge han lever og betjener Kapellanembedet, maa nyde 6 Pd. Korn af det, som Maribo By giver Klosteret af Ladegaardsmarken, dog skal det tilkendegives Borgemestre og Raad i Maribo, at hvis der i Fremtiden kaldes en Kapellan til Maribo Kloster, skal der kaldes en enlig og ugift Person, som kan tjene paa Forbedring og lade sig nøje med den Løn, som Kapellanen nu har, uden de 6 Pd. Korn, som Kongen efter den nuværende Kapellans Afgang vil have henlagt til Maribo Kirkes Bygning sammen med noget mere af Afgiften af Ladegaarden, hvorom der straks skal sluttes Overenskomst med Borgerskabet, for at Kirken kan underholdes uden videre Bekostning for Skolen eller Klosteret. M. Hans skal med det første til Kancelliet indsende en Fortegnelse paa den Kontrakt, som han har sluttet med Borgerne i Maribo om Maribo Klosters Jorder, for at Borgerne kunne faa Kongens Konfirmation derpaa. Sj. T. 22, 128. K.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har bevilget Præsten og Kapellanen til Maribo Kloster, at de og deres Efterfølgere aarlig maa faa nødtørfdig Ildebrændsel i Maribo Klosters Skove, skal han straks forhandle med dem derom, dog skal Ildebrændselen udvises af El, Surskov og Vindfælder, men ikke af gavngørende rodhuggen Skov. Endvidere har Kongen bevilget, at Abbedissen og hendes Søster, der holde Hus i Maribo, maa faa nødtørfdig Ildebrændsel af El og saadan Skov, ligesom Kongen tidligere har bevilget en anden Klosterjomfru, der ogsaa holder Hus samme-steds. Sj. T. 22, 130. K.

— Miss. til Fru Karen, Peter Retz's Enke. Da det er be-rettet Kongen, at Holdtløs Møllebro er meget forfalden, bevilger Kongen, at hun i Solte Lens Skove, hvor det er mindst til Skade for Skoven, maa lade hugge Tømmer til at istandsætte Broen med, men ellers skal Istandsættelsen ske paa hendes egen Bekostning, uden nogensomhelst Udgift for Kongen. K. Udt. i Sj. T. 22, 130.

— Miss. til Hans Lindenov om med saa ringe Bekostning som muligt at reparere den Bygfældighed, der efter den af ham overleverede Fortegnelse findes paa Tranekier Slot. Udt. i F. T. 3, 667.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da det Krongods i Silke-

borg Len, som det har begæret til Mageskifte for Øen Lunø, som Kongen ønsker at tilskifte sig af Kapitlet, ikke uden Skade for Kronen kan bortskiftes og da der vel kan begæres andet Gods ved Viborg, hvis Afstaaelse ikke kan være til Fortrængsel for Kronens Slotte, Gaarde eller Vildtbane, skal Kapitlet med det allerførste begære noget andet Krongods, for at man en Gang kan komme til Ende med Mageskiftet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 162 b. K.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Beck og Christoffer Urne, Rentemestre. Kongen har bevilget, at Enken efter Peder Nielsen, forhen Skriver paa Københavns Slot, der skal være død paa den ostindiske Rejse, maa faa det Gods, som hendes afdøde Husbonde kan have haft, og som endnu findes i Skibet, men, efter hvad der berettes Kongen, er bleven arresteret for det, som Peder Nielsen har været Kongen skyldig; dog skal Peder Nielsens Besolding afkortes hende derimod, ligesom Kongen har givet Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, Ordre til at indkræve den Restance, som endnu tilkommer Peder Nielsen i Københavns Len, og føre den til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 22, 129. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis. Kongen sender ham en Fortegnelse paa den Restance, som den paa den ostindiske Rejse døde Peder Nielsen, forhen Skriver paa Københavns Slot, har efterladt sig i Københavns Len, og som der endnu ikke er gjort klart for, med Ordre til, saa vidt muligt, at indkræve den og ved Regnskabet med Tingsvidner forklare, hvor meget der kan blive oppebaaret deraf. Sj. T. 22, 129. K.

24. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Ofve Gjedde. Af hoffølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad afdøde Kaptejn Peder Nielsens Hustru har suppliceret til Kongen angaaende hendes Husbondes efterladte Gods og Penge og det, som de Folk, der vare med ham paa Rejsen, endnu kunne være ham skyldige. Det befales ham at være hende behjælpelig med at faa hendes afdøde Husbondes Gods og det, som denne har haft til gode hos Folkene. Sk. T. 4, 424 b.

— Miss. til Marqvord Bilde og Johan Friis. Da Kongen tidligere har givet Ordre til at sælge nogle Odense Hospital tilhørende Jorder og Pladser og i Stedet købe noget godt Jorde-

gods, som kan være Hospitalet til mere Nytte, og da Otte Banner vil tilskifte Hospitalet noget Gods lige udenfor Odense, som tilhører hans Børn, for nogle Hospitalet tilkommende Jorder og Ejendomme i Faaborg, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det mod hinanden, saa Hospitalet faar Skel og Fyldest, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 667.

24. Sept. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om med det allerførste at sende Peder Bilde og Claus Dyre, der en Tid have gaaet i Skole i Sorø, til Frederiksborg Slot, og forordne en til at følge dem hid. Sj. T. 22, 134.

— (Kbhvn.). Bestalling for Servatius Kock som Kobberstikker i København med en Løn af 100 Rdlr. in specie paa et Aars Tid. Naar der bliver et Vikarie ledigt i Roskilde Domkirke, skal det henlægges til Kobberstikkerbestillingen. Hans Løn skal regnes fra sidste 16. Avg. Han skal straks paa sin Bekostning lade de Landtavler forfærdige, som Kongen har ladet forfatte, og for den halve Betaling („half-pendinge“) stikke alt det, der leveres ham af Universitetet i København og skal udgives og trykkes. Han skal ogsaa paa sin Bekostning lade de Møntordninger forfærdige, som Kongen lader forfatte. Sj. R. 17, 313 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen henlægger et Vikarie i Roskilde Domkirke til Underhold for en Kobberstikker i København. Denne skal straks have det første Vikarie, som bliver ledigt og ikke allerede er bortforlenet, indtil der bliver noget ledigt, som kan indbringe omtrent 100 Dlr. aarlig. Sj. R. 17, 314. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 198¹. Jvfr. 11. Aug.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen har henlagt et Vikarie i Roskilde Domkirke til Underhold for en Kobberstikker i København, skal Kapitlet, saasomt et Vikarie bliver ledigt og den til Kobberstikker udnævnte Person henvender sig til det, efter Kapitlets Statuter lade ham faa Vikariet i Henhold til Fundatsen. Saafremt Vikariet ikke aarlig kan indbringe 100 Rdlr. in specie, skal Kapitlet med Tiden lade ham faa saa me-

---

¹ Tr.: Matzen. Kbhvns Universitets Retshist. I. Till. S. 25. Dsk. Mag. 5. R. I. 51.

get til, at han aarlig kan faa den nævnte Sum. Sj. T. 22, 130. K.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre. Da han har forespurgt, hvorledes han i sit Len [Dragsholm] skal forholde sig med det forrige Aars paabudte Skat af Husmænd og Tjenestefolk og med nærværende Aars sidst paalagte Skat, meddeles ham, at han skal oppebære den i forrige Aar Husmænd og Tjenestefolk alene paalagte Skat og ligesaa den i Aar saavel Bønder som Gadehusemænd og Tjenestefolk paabudte Skat og iøvrigt forholde sig efter Kongens udgaaede Breve. Kongen tillader, at de opsagte 10,000 Dlr., hvorfor han sammen med Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, og Knud Grubbe til Ryggeløf er Forlover til Kongen for Fru Soffie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, maa blive staaende paa Rente hos dem, dog skal en af dem gøres til Hovedmand og Brevet forandres, ligesom Kongen ogsaa vil have endnu to andre gode Mænd til Forlovere sammen med dem. Sj. T. 22, 131. K.

— Bestalling for Jacob Mikkelsen som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets og andet gejstligt Gods i Fyen. Han skal efterhaanden indlægge det Salpeter, han syder, paa Odensegaard, indtil det kan sendes til Tøjhuset. Lensmanden paa Odensegaard skal ogsaa forstrække ham med Penge, efterhaanden som han indleverer Salpeter. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Claus Lydersen, naar undtages, at der ikke nævnes noget om Vogne til Fremførsel af Salpeteret]. F. R. 3, 336 b¹.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Borgemestre og Raad i Viborg have ansøgt om at maatte holde en privilegeret Vinkælder der i Byen, skal han snarest erklære sig, om dette kan ske uden Skade for de andre Borgere i Viborg. J. T. 7, 163. K.

25. Sept. (—). Søpas for Simon Johansen, Kongens Købmand, der med Kongens Skib Christianshafn skal løbe til Ostindien og, efter at have forrettet sit Hverv der, tilbage igen. Sj. R. 17, 314. K. Orig.

---

¹ Udenfor er skrevet: Eyller Holchis Dreng.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til følgende Lensmænd: Olluf Rosensparre (Dragsholm), Hr. Albret Skeel (Riberhus), Eske Brock (Dronningborg), Jacob Ulfeldt (Nyborg), Holger Rosenkrantz (Odensegaard), Hr. Anders Bilde (Helsingborg) og Jens Juel (Aggershus) om at tilsige Adelen at kalde deres Børn tilbage og Købstæderne, at de en Tid skulle afholde sig fra Sejlads paa Frankrig paa Grund af en med dette Rige paakommen Uenighed. Sj. T. 22, 132. K. (Tr.: CCD. IV. 32 f.).

— Aab. Brev om, at Hans von Steenwinckel indtil videre maa have en Stenkule i Skaane paa Kronens Gods i 2 Miles Omkreds omkring Helsingborg Slot, lade bryde Sten dér og sælge dem her i Riget og udenfor til hvem, der have Sten behov, alt i Overensstemmelse med den paa Gulland gjorte Forordning. Hvis Kongen selv faar Brug for nogle Sten til sine Bygninger, skal Hans von Steenwinckel sælge dem til Kongen til en Pris af 4 Dlr., naar han ellers af andre faar 7 Dlr. Hvis der paa det ovennævnte Omraade ogsaa findes Stenkul, maa han bruge dem til sin Fordel mod af hvert Hundrede [Dlr.], som der bliver solgt for, at svare Kronen 2 [Dlr.]. Sk. R. 4, 281.

— Miss. til Christofver Ulfeldt. Da han har anmodet Kongen om at sende en Landsdommer til Gulland, befales det ham at beskikke en paa Gulland boende dertil, som kan være dygtig til denne Bestilling. Hvis der ikke paa Landet findes nogen dertil duelig Person, skal han til Landsdommer tilforordne en fra Visby, som er duelig og vil lade sig nøje med den forrige Landsdommers Løn. Sk. T. 4, 424.

— Miss. til Jochum Barnewitz („Berneus“). Da to kongelige Skattebreve, det ene fra 1621 og det andet fra 1622, ikke ere komne ham i Hænde, sendes disse to Breve ham hermed med Ordre til at lade dem forkynde i Købstæderne og andensteds i hans Len [Nykøbing], hvor det gøres behov, og siden rette sig efter dem. Der tilsendes ham tillige en Forordning om Told og Accise af Brændevin, Akvavit og andre destillerede Drikke, som han ligeledes skal lade forkynde i sit Len og rette sig efter. Sm. T. 6, 193.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jørgen Hertvigsen om at paatage sig Værgemaalet for sin Moster Jomfru Pernille Lykke. Udt. i F. T. 3, 667.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at lade Maribo Klosters Bygning nedbryde, sælge Tømmer, Mursten, Jærn og hvad andet der findes saa dyrt som muligt og føre det til Indtægt i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 132.

— Miss. til Eske Krafse. Paa hans Begæring tillader Kongen ham at sælge 4 øde og ubebyggede Jorder udenfor Skelskør, der tilhøre ham og hans Søster Fru Hilleborg Krafse, Mogens Gjøes Enke, til Skelskør By eller dens Indbyggere. K. Udt. i Sj. T. 22, 132.

27. Sept. (—). Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Len], Alexander Raab v. Papenheim [Holbæk Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Hr. Anders Bilde (Jerrestad Herred), Christoffer Basse [Frederiksborg Len], Friderik Retz [Tryggevælde Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Sigvort Grubbe [Malmø Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len], Fru Karen Rostrup [Solte Len], Laxmand Gyldenstjerne (Froste Herred). Da de tidligere¹ have faaet Ordre til at indkøbe et Antal Øksne til Kongens Behov, paalægges det dem nu straks til Kancelliet at indsende en Fortegnelse over Øksenkøbet med Angivelse af, hvad hvert Par især har kostet, saa der derefter kan gøres et Overslag over, hvormeget et Par, overhovedet at regne, kommer til at koste. De skulle herefter aarlig, saasart de have indkøbt de befalede Øksne, til Kancelliet indsende en saadan Fortegnelse. Sj. T. 22, 133. K. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne).

— Miss. til Otte Marsvin. For nogen Tid siden² har han sammen med nogle flere gode Mænd faaet Befaling til at indføre Bertram von Buchwaldt i Fru Vivikke Griis's Løsøre for det, som hun skyldte denne paa hans Stifbørns Vegne. Da det endnu ikke er sket, fordi hun endnu resterer til Kronen med nogle Aars Afgift af det Gods, som hun har været forlenet med,

¹ 12. Marts 1622.

² Jvfr. 17. Marts 1622.

hvilket ialt beløber sig til 1586^{1/2} Dlr. 1 Ort 8 Sk., og da Bertram von Buchwaldt beklager sig over, at han i lang Tid ikke kan vente sig nogen Betaling, medmindre der bliver forordnet en til først at oppebære det, som hun skylder Kronen, skal Otte Marsvin indsætte en Foged over Vivikke Griis's Forleningsgods, som først skal oppebære og gøre Regnskab for Restancen til Kongen, dernæst oppebære Afgiften til Kronen af Lenets Indkomst og endelig af den tiloversblevne Rest betale Bertram von Buchwaldt paa hans Stifbørns Vegne. Sk. T. 4, 423 b.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Efter sit Forleningsbrev skal han aarlig opsætte 24 Staldøksne paa Foder paa Roskildegård. Det befales ham nu i Stedet herfor i den kommende Vinter at sætte 24 Stykker Ungfæ paa Foder, hvilke Kongen vil sende ham en Gang inden Vinter. K. Udt. i Sj. T. 22, 133.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Friderik Rantzau. Kongen har bevilget, at han paa Øsel maa holde den Rostjeneste, som han er pligtig at holde her af sit Arve- og Jordegods. Sj. T. 22, 134. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen bevilger, at Erik Andersen i Ugderup og hans Medfølgere maa, enhver efter sin Formue, aftinge den Forseelse, de have begaaet i det Oprør med Anders Andersen, som er straffet paa Livet, komme hjem til deres Huse og siden være fri for den Sag, dog skulle de paa Tinge forpligte sig til herefter at forholde sig roligt og tilbørligt. Han skal for denne Gang frit tilbagelevere Kronens Bønder i Himle Herred i Varberg Len deres Signeter, som de havde leveret til Anders Andersen. Sk. T. 4, 424 b.

— Miss. til Johan Rantzau. Da hans Broder Frederik Rantzau til Søeholm, Hovedsmand paa Arensborg Slot, der hidtil har været Værge for sin Broder Erik Rantzau til Aggersborg under dennes Sygdom, ikke længere kan forestaa dette Værgemaal, fordi han bor saa langt udenfor Riget i Kongens Bestilling, skal Johan Rantzau paatage sig Værgemaalet for Broderen Erik Rantzau, dog maa der med Hensyn til dennes Person og Gods ikke foretages noget mod den paa den sidste Herredag i København oprettede og af Kongen stadfæstede Kontrakt. J. T. 7, 162 b.

29. Sept. (Kbhvn.). Skøde til Johan Lauritsen, Borger i København, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Christianshavn, som han selv har ladet opfylde og indhegne, langs St. Anne Gade neden Vandet mellem Kongens Gade og Nedergaden neden for Vandet. Sj. R. 17, 314 b. K. (Tr.: KD. II. 717 f.).

30. Sept. (Frederiksborg). Bestalling for Frants Høgendorp som Kongens Søn, Hertug Christian den femtes Livskrædder. Han skal forestaa sin Bestilling med alt til hans Haandværk henhørende, som Ridsen eller andet Arbejde, flittigt, med største Flid forfærdige det, som han faar Ordre om, og i andre Maader forholde sig troligt og oprigtigt. Han skal have 50 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 8 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge og Kost ved Hove i Borgestuen til en Svend. Hans Løn skal regnes fra 18. Nov. 1621, da han først begyndte at opvarte Hertugen. Sj. R. 17, 315. K.

1. Okt. (—). Miss. til Otte Marsvin. Han har sammen med nogle andre gode Mænd tidligere¹ faaet Ordre til at indføre Bertram von Buchwaldt i Fru Vivikke Griis's Løsøre for det, som hun skylder denne paa hans Stifbørns Vægne, hvilket dog endnu ikke er sket, fordi Fru Vivikke endnu reterer til Kronen med nogle Aars Afgift af det Gods, som hun er forlenet med, ialt 1586¹/_s Rdlr. 1 Ort 8 Sk. Da Bertram von Buchwaldt, som han nærmere vil kunne se af den hermed følgende Erklæring, har klaget over, at han endnu i lang Tid ikke vil kunne vente sig nogen Betaling, medmindre Kongen forordner en til først at oppebære det, som Kronen skal have, befales det Otte Marsvin først at modtage, vurdere og sælge det Løsøre, som Fru Vivikke endnu kan have, med Undtagelse af de Køer og Kvier, der findes, hvilke Otte Marsvin straks skal lade drive hid, dog skulle de først vurderes, saa deres Værdi kan blive afkvittet i det, hun skylder. Han skal endvidere sætte en Foged over alt hendes Forleningsgods, baade Sandbygaard og det andet, som først skal oppebære og føre Kronens Restance til Regnskab og siden forud tage den Afgift,

¹ Jvfr. 17. Marts 1622.

der aarlig skal svares til Kronen af Godset, og af Resten betale Bertram von Buchwaldt paa hans Stifbørns Vegne, naar de lovlig blive indførte deri. Han skal gøre sig Flid for, at Avlen til Sandbygaard bliver brugt paa bedste Maade, saa Kronen des snarere kan komme til sin Betaling. Sk. T. 4, 425.

1. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeld. Kongen har bevilget, at Dronningen af Sverrig paa det Brev, som hendes Søn, Hertug Carl Philip, for nogen Tid siden fik af Kongen angaaende Udførsel af Bloksten fra Gulland, indtil Udløbet af den i Brevet ommeldte Tid maa faa saa mange Bloksten, som hun behøver til den Bygning, hun har for. Sk. T. 4, 425 b.

3. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Taarnmændene (Musikanterne), Eberhard Skipman selvfemte, paa Københavns Slot. Sj. R. 17, 315. K. (Tr.: Nyerup, Kbhvns Beskrivelse S. 107 ff. KD. II. 718).

5. Okt. (—). Aab. Brev om, at da Kongen og Rigsraadet har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i Danmark til næste Aar, har Kongen bestemt, at Herredagen skal holdes i København Hellig Trefoldigheds Søndag, som er den 8. Juni. Sj. T. 22, 134. K. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene: Hr. Albret Skeel (Ribe Stift), Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Laurits Lindenov (Aarhus Stift), Tønne Friis (Vendsyssel), Holger Rosenkrantz (Fyens Stift), Mogens Pax (Sjællands Stift), Sigvord Grubbe (Skaane Stift) og Hr. Anders Sinklar (Bornholm) om at lade det aabne Brev om Herredagens Afholdelse forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævning. Sj. T. 22, 136. K.

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Gunde Lange i Jylland, Torben Gabrielsen i Fyen, Niels Gaas paa Langeland, Axel Urne i Sjælland, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane, N. N. i Laaland og Falster, Knud Gabrielsen i Halland og Jens Koefoed paa Bornholm om straks at lade det aabne Brev om Herredagens Afholdelse læse paa Landstinget og siden holde det tilstede ved Landstinget, saa det ikke bortkommer. Sj. T. 22, 134. K.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Albret Skeel, Olluf Rosen-

sparre, Eske Brock, Christian Holck, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar. Da Kongen agter at holde Herredag i København Hellig Trefoldigheds Søndag, den 8. Juni, skulle de rette sig efter at møde hos Kongen til samme Tid for at raadslaa om Rigets Anliggender. Sj. T. 22, 136. K.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Madts Jensen, Biskop i Skaane, om at befordre Anders Søfrensen, der en Tid lang har opvartet i Kongens Kapel som Sanger, til det første Præstekald, som bliver ledigt i Skaane, saafremt han findes saa dygtig i Levnet og Lærdom, at han bør stedes til Kald, og kan blive lovlig kaldet efter Ordinansen og de om Præstekald udgaaede Forordninger. Udt. i Sk. T. 4, 425 b.

6. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at beskikke en Væрге for tysk Kancelliforvalter Dr. Leonard Metzners Hustru¹, da han ved adskillige Midler skaffer sit og sin Hustrus Gods og Formue ud af Riget og ikke forholder sig tilbørligt mod hende. Sj. T. 22, 138. (Tr.: KD. V. 50 f.).

— Miss. til Axel Urne. Da han har berettet, at Bønderne i hans Len [Ringsted] for Misvæksts Skyld ikke kunne udrede deres Ruglandgilde i Aar, har Kongen bevilget, at de i Aar maa give 1 Pd. Byg for 1 Pd. Rug. Da han endvidere har berettet, at der ingen Stald er i Harrested, bifalder Kongen, at han med det første lader opsætte en Stald til 12 Heste i Harrested, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og fører Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 138.

— Miss. til Mogens Pax. Da Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har berettet, at han af Eiler Gyldenstjerne til Nielstrup har købt dennes Hovedgaard Rygaard i Sjælland, og at han nu i Henhold til Kongens sidste derom udgaaede Forordning² agter at lade sit Skøde paa Gaarden læse paa Landstinget og lade det drive til Laas, skal Mogens Pax, eftersom Axel Urne ikke kan sidde Landstinget i den Sag, hvori han selv er in-

¹ Lisbet Markusdatter Hess.

² Forordn. af 26. Aug. 1622.

teresseret, sidde Landstinget, medens den Sag bliver ageret, og lade Axel Urne vederfares Lov og Ret. Sj. T. 22, 137.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe om at sidde i Landsdommers Sted paa Laalandsfars Landsting, medens Axel Urne lader Eiller Gyldenstjernes Skøde paa Rygaard læse, hvilken Gaard Axel Urne har købt af Eiller Gyldenstjerne. Udt. i Sm. T. 6, 194.

— Miss til Knud Gyldenstjerne og Gundi Lange om ved første Lejlighed at begive sig til Gudumlund, taksere, hvorledes Hovedgaarden og den ved Gaarden liggende Mølle skulle beregnes for Hartkorn i Skifte, eftersom det er sædvanligt der i Landet, taksere Bygningen paa Gaarden for Penge, da hverken Gaarden eller Møllen tidligere er sat eller takseret i noget Skifte, og give afdøde Jens Kaas's dertil berettigede Arvinger deres Taksation beskrevet. J. T. 7, 164.

8. Okt. (—). Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder skulle udgive Borgeleje penge til N. Personer. Borgemestre og Raad skulle sørge for, at Borgelejepengene blive indsendte hertil i god gangbar Mønt, den ene Halvpart straks med nærværende Bud, den anden til førstkommende Midfaste, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Fortegnelse: I Jylland: Aalborg 51 Personer, Ribe 50, Aarhus 28, Randers 27, Viborg 24, Kolding 23, Horsens 18, Vejle 14, Lemvig 12, Thisted 11, Skagen, Sæby og Nykøbing paa Mors hver 10, Æbeltoft, Grenaa, Hjørring og Ringkøbing hver 9, Skive og Varde hver 8, Hobro og Holstebro hver 6, Mariager 2. — I Fyen: Odense 30, Svendborg 19, Kerteminde og Nyborg hver 16, Faaborg 12, Middelfart og Bogense hver 10, Assens 9 og Rudkøbing 8. — I Sjælland: Køge 24, Helsingør 20, Næstved 18, Kallundborg 16, Slagelse og Holbæk hver 14, Slangerup 13, Skelskør 12, Nykøbing i Odts Herred 9, Heddinge og Præste hver 7, Stege, Roskilde og Vordingborg hver 6, Ringsted og Korsør hver 4. — I Laaland og Falster: Nakskov 28, Maribo 14, Stubbekøbing 10, Nysted 9 og Saksøbing 6. — I Skaane: Malmø 30, Ystad 28, Helsingborg 18, Landskrone 15, Lund 14, Ronneby 12, Simmershafn 8, Falsterbo, Skanør og Laholm hver 5, Falkenberg 2, Christianopol, Bornholm og Gulland¹. Sj. R. 17, 316.

¹ Ved de sidstnævnte 3 er ladt Plads aaben til Tallet.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Christen Lomborg. Da Kongen af synderlige Aarsager har været foraarsaget til at forandre Tiden for alle Markeder i Danmark og Norge, der hidtil have været holdte paa Helligdage og Højtider, og give Ordre til, at de skulle holdes paa Søgnedage, saaledes som det ses af de derom paa Tryk udgaaede Patenter¹, skal M. Christen, for at det kan blive vitterligt for alle, lade Almanakker og Kalendere gennemse og forandre Markedstiderne i Overensstemmelse med Kongens Forordning. Sj. T. 22, 139. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da han har indberettet, at en Gaard, kaldet Ladegaard, i Roskilde Len ligger øde og at man ikke kan faa nogen til at fæste den, bifalder Kongen, at han lader de Huse paa Gaarden nedbryde, som han finder nødvendigt, og lader de andre besætte med Husmænd, der kunne gøre og give deraf, som det sig bør. Den under Gaarden liggende Jord skal han bortfæste til Krønens nærmestliggende Bønder, saa Kongen kan faa den sædvanlige aarlige Landgilde deraf. Da han ligeledes har berettet, at en Gaard, kaldet Slottegaard, i Lenet ogsaa har staaet øde i nogen Tid og at ingen kan fæste den, fordi den er sat for højt i Landgilde, skal han snarest til Kancelliet indsende en udførlig Erklæring om Gaardens Ejendom, Sædeland og Landgilde. Sj. T. 22, 139. K.

— Miss. til Knud Grubbe. Det er berettet Kongen, at Lauge Urne til Beltebjerg har givet og afhændet fra sig og sine Arvinger til sin Brodersøn Claus Urne sin Hovedgaard Beltebjerg med tilliggende Gods. Da Claus Urnes rette Væрге ikke kan overtage Værgemaalet for ham, skal Knud Grubbe paa hans Vegne modtage Gaarden og Godset og forestaa Værgemaalet, saalænge Claus Urne er umyndig. Sk. T. 4, 425 b.

— Miss. til Otte Skeel. Jomfru Dorrete Skeel til Røstrup har berettet, at hun ved Arv og paa anden Maade er kommen i stor Gæld og Vidtløftighed, saa hendes Jordegods ikke kan strække til til Forrentning af hendes Gæld, hvorfor hun har begæret Tilladelse til at sælge sit Gods til Betaling af Gælden. Han skal flittigt lade hendes Gæld under-

¹ Forordn. af 15. Okt. 1622.

søge, erklære sig stykkevis om, hvor stor den Gæld er, som hun har arvet, og hvor stor den Gæld er, som hun siden er kommen i, saa man deraf kan erfare, hvor meget af hendes Gods det kan tillades hende at sælge til Gældens Betaling, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 164 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om paa Kronens Skove i Vordingborg Len at lade denne Brevviser, Kongens Hjulmand, hugge 15 Bøgetræer og 8 Esketræer, hvilket Tømmer Hjulmanden skal tilhugge til Hjultømmer paa Stedet. Siden skal der for saa billig en Fragt som muligt skaffes Hjulmanden en Skude, hvormed han straks skal begive sig til Københavns Slot med Hjultømmeret. Sj. T. 22, 139 b. K.

10. Okt. (—). Miss. til Sigvart Grubbe og Erik Grubbe. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Brundals og Nummedals Len, Thomas Noll til Warfven, Hopmand paa Kronborg, og Jomfru Sitsel Gjedde efter deres afdøde Fader [Brostrup Gjedde] og Broder [Frederik Gjedde] og de alle have tiltaget og betroet dem til at overvære Skiftet, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de mulig opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskreven fra sig under deres Haand og Segl. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Det befales Parterne at møde for dem, naar de tilsiges. Sk. T. 4, 426.

— Miss. til Knud Grubbe. Da der skal foretages Skifte mellem Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Brundals og Nummedals Len, Thomas Noll til Warfven, Hopmand paa Kronborg, og Jomfru Sitsel Gjedde efter deres afdøde Fader og Broder, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sitsel Gjedde paa Skiftet. Sk. T. 4, 426.

— Aab. Brev om, at Bartoldt Jungjahan i afdøde Jørgen Werners Sted maa anrette og holde et Apothek i Viborg og nyde de samme Privilegier som hans Formand. Han skal til Gængæld være forpligtet til altid at holde Forraad paa gode, friske og ustraffelige Materialia og saadanne Varer, som bør findes paa et velordnet Apothek, sælge dem til en rimelig Pris og

rette sig efter den sidst udgaaede Apothekertakst, saa ingen med Billighed kan have noget at beklage sig over, saafremt han længe vil nyde denne Benaadning. J. R. 7, 433. K.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade de medfølgende 3 trykte Forordninger: 1. om Markeders Forandring [af 15. Okt. 1622], 2. om nogle Rigsdalers Afslag og Værd [af 24. Okt. 1622] og 3. om Mønt af Pagament og formænget Materie [af 15. Okt. 1622] læse i deres Len, hvor det gøres nødvendigt, og siden paase Overholdelsen af dem. Sj. T. 22, 139 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Gulland, Hendrik Hvitfeldt til Liløe og Palle Rosenkrantz til Ørup. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til nogle gode Mænd angaaende en Jordtrætte mellem Kronen og Christen Eriksen til Fligende. Da Christen Eriksen har berettet, at nogle af de gode Mænd, der paa hans Vegne vare tiltagne i Befalingen, nu ere døde, og har tilbetroet dem til paa hans Vegne at være til Stede og dømme om Trætten, befales det dem sammen med de paa Kongens Side tiltagne gode Mænd, til hvem der ogsaa er udgaaet Befaling, at begive sig til de omtrættede Aasteder og udføre Kongens Befaling. Sk. T. 4, 426 b.

12. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hans Lydersen, Borger i København, maa for denne ene Gang i Danzig eller andensteds uden Riget, hvor han bedst kan, tilhandle sig en Skibsladning Rug og siden sælge den i København. Sj. R. 17, 317. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at udvælge et vist Antal Bryggergaarde over hele Byen, forbyde Haandværksfolk at holde Ølsal, paabyde Læderberederne i Byen at tilberede ustraffeligt Læder og aarlig sætte en vis Pris paa Sko og Støvler af al Slags Læder. Sj. T. 22, 141. K. (Tr.: KD. II. 719 f.).

13. Okt. (—). Instruks for Henrik Vind paa hans Rejse i Vestersøen til Spanien: Han skal med Skibene: den sorte Rytter, Nældebladet, Fides, den røde Løve og andre Skibe begive sig herfra til Flekkerø og derfra med de Koffardiskibe, som han finder der, eller som komme til ham, enten det er Kongens egne Skibe eller fremmede Nationers Skibe fra Østersøen,

Elben eller Weseren, sætte sin rette Kaas gennem Højden paa Spanien. Han skal tage Konvojspenge i Overensstemmelse med Kongens Mandat derom af de fremmede, der begære Konvoj, med al Flid konvojere dem frem og tilbage og ved forefaldende Lejlighed forsvare dem mod Overfald og Vold, saa vidt det er ham muligt. Han skal, som det sig bør, holde Kongens Reputation i Agt og Anseelse paa Kronens Strømme, tilbørlig respektere og agte fremmede Potentaters Orlogsskibe paa enhver Herres Strømme og ikke tilholde nogen fremmed Herres Skibe til paa deres eget Farvand eller paa fremmede Strømme enten at stryge Flaget, fælde Sejl eller komme ombord for at give Besked, men lade enhver Herres Skibe sejle ubesværet udenfor Kongens Strømme. Naar han kommer til Spanien, skal han med Diskretion omgaas og tale med de spanske Officerer og Folk i Almindelighed og ligesaa holde Folkene dertil. Til Foraaret skal han konvojere Flaaden og dem, der begære Konvoj, tilbage igen og tage sig af Købmændenes Lejlighed og Fornødenhed, saaledes som Kongens udgaaede Patent formelder. Han skal ellers i alle Maader vide og ramme Flaadens og Skibenes Gavn og Bedste. Han skal meddele Viceadmiralen Kopi af denne Instruktion, for at denne kan vide at rette sig derefter, hvis Flaaden paa Grund af Storm, Uvejr eller andet skulde blive skilt ad. Sj. R. 17, 317. K.

13. Okt. (Kbhvn.). Søpas for Henrik Vind til Clarupgaard, kgl. Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Rytteren som Admiral over Skibsflaaden paa den spanske Rejse skal løbe herfra ind i Vestersøen og, efter at have forrettet sit Ærinde, tilbage igen. Sj. R. 17, 318. K.

— Ligelydende Søpas for Jørgen Ulfeldt paa Nældebladet, Stalder Kaas paa Fides, Mourits Printz paa Røde Løve, Christen Andersen, Skipper, paa Lange Hollænder, Mads Læssø, Skipper, paa Heringsnese, Christoffer Jensen paa Haabet og Lorents Hertvigsen paa Nassouske Pris. Udt. i Sj. R. 17, 318.

— Miss. til Axel Urne. Da Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Møen, der har afstaaet en ham tilhørende Gaard paa Møen til Kronen, til Mageskifte derfor har begæret en Kronens Gaard i Tuinellstrup i Farindløse Sogn i Ringsted Herred, skal Axel Urne snarest til Kancelliet indsende Erklæring

om, hvorvidt Gaarden for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. Sj. T. 22, 142. K.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bevilget, at Landsdommeren paa Møen for sin Tjeneste og for at føre Tilsyn med Færgebroerne og alle andre Broer paa Møen, at de blive holdte tilbørligt vedlige, aarlig maa nyde 3 Pd. Byg, skal Peder Basse indtil videre aarlig levere Landsdommeren disse 3 Pd. Byg og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 142.

— Miss. til Tagge Thott og Gabriel Kruse. Da Kongen vil, at Borgemestre og Raad i Landskrone skulle gøre Regnskab for de Penge, som de i deres Tid have oppebaaret af Borgerskabet og igen udgivet, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Landskrone, tage nogle af de fornemste Borgere i Byen, der kende Byens Lejlighed og tør svare dertil, til sig, forhøre Borgemestre og Raads Regnskab, føre flittigt Tilsyn med den Udgift, der i den nuværende Øvrigheds Tid er paalagt Borgene, og med, hvorledes Indtægten er anvendt, om man har omgaaedes med den, som det burde sig, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. De skulle advare Borgemestre og Raad 4 Dage i Forvejen, naar de ville forhøre Regnskaberne. Sk. T. 4, 427.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Af hofølgende Besværingpunkter kunne de nærmere se, hvad Borgerskabet i Landskrone har fremført af Klager over dem. De skulle med det første til Kancelliet erklære sig udførligt og punktvis derpaa, saa Kongen deraf noksom kan erfare, hvorledes det forholder sig. Sk. T. 4, 428.

— Miss. til Falk Lykke. Denne Brevviser, Oluf Bagge i Løkkeby, har berettet, at Børge Løckwitzzen, forhen Foged i Øster Herred i Blekinge, skal have givet en Manddraber sin Fred, uden at der er gaaet Dom i den Sag, at han har haft en Dreng i sin Tjeneste, som har slaaet en anden ihjel, og baade før og siden har bedrevet Hor med den døde Mands Hustru. Oluf Bagge har den 13. Maj erhvervet Befaling til Falk Lykke om at tiltale Børge Løckwitzzen for disse Stykker, hvilket dog ikke er sket, ligesom Kongens Befaling ikke er bleven læst før den 16. Sept. Børge Løckessen har desuden brugt Kongens Ting og holdt det paa forskellige Steder, baade i Løkkeby og i

Lenet, hvor han har fundet det for godt, og forarget Kongens Skibsplanker; og efter at den ovennævnte Dreng var bleven svoren fredløs, have han og Børge Løckessen fulgtes ad i Røddebye Sogn paa Oluf Bagges Fordærvelse, med mere som Oluf Bagge angiver mod ham. Det befales Falk Lykke straks at lade Børge Løckessen tiltale for alle disse Punkter, tage Dom over ham og siden rette sig efter Dommen. Endvidere skal han sikre Oluf Bagge mod, at han paa Grund af denne Angivelse bliver eftertragtet eller forurettet af den anden. Sk. T. 4, 427 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da han tidligere har faaet Befaling til at svare i Christen Prips Sager, fordi denne selv er gjort nederfældig, og det nu er berettet Kongen, at Christen Prip allerede skal have tabt adskillige Sager, fordi han ikke selv maa gaa i Rette, skal Tønne Friis lade alle de Sager, som Christen Prip saaledes kan have tabt, indstævne paany og tage Dom i dem efter Loven, da Christen Prip ikke bør forurettes imod Loven, fordi han ikke selv maa svare i sine Sager. J. T. 7, 164 b.

14. Okt. (—). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har bevilget Ifver Dyre til Hvidstedgaard, at to af hans Søner fremdeles indtil videre maa forblive i Sorø Skole, skal han fremdeles med Hensyn til Disciplin og andet forholde sig med dem som med andre Adelsbørn og tilholde dem til at lære og øve de Exercitier, som Kongen vil oprette der. Sj. T. 22, 142 b.

— Miss. til Sigvort Beck til Førslef og Christopher Urne til Aasmark, Rentemestre. Kongen har bortforpagtet Kronens Rettighed, Licent og Told i Langesund og Sannikedal til Eyller Urne til Aasmark, Befalingsmand i Bradsberg Len, for en vis aarlig Afgift. Da Eyller Urne nu klager over, at Tolden ikke kan beløbe sig til saa meget som Afgiften er, har Kongen bevilget, at den aarlige Afgift maa nedsættes med 200 Dlr., hvorefter de skulle rette sig. Orig.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om straks at sende Mogens Pax, Befalingsmand paa Roskildegaard, 20 af de Øksne, der staa paa Junkshofvetgaard, og 20 af dem, der staa paa Lekkingegaard, hvilke Øksne Mogens Pax skal lade fodre som Staldøksne paa Roskildegaard. Sj. T. 22, 142 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om at sætte de 40 Øksne,

som Palle Rosenkrantz tilsender ham, paa Foder paa Lade-
gaarden og lade dem stalde vel. Udt. i Sj. T. 22, 143.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks at lade bage N Læster Skibsbrød til Brug paa Kongens Skibe, som Kongen agter straks at sende til Hispanien, og lade det fremføre til Københavns Slot. For at Brødet ikke skal blive opholdt af Vinden, skulle de uden Forsømmelse og senest 8 Dage efter dette Brevs Datum lade det levere her med Vogne, men ikke sende det med Skib, da det er meget magtpaaliggende for Kongens Skibsflaade. — Hr. Christian Friis (Kbhvns Len), Christoffer Basse (Kronborg Len), Mogens Pax (Roskilde Len), Oluf Rosensparre (Dragsholm Len) og Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) hver 10 Læster; Christoffer Basse (Frederiksborg Len) 15 Læster; Ernst Normand (Antvorskov Len) 20 Læster. Sj. T. 22, 143. K.

15. Okt. (—). Ekspektancebrev for M. Niels Frantsen paa det første Kannikedømme, som bliver ledigt i Roskilde Domkirke, dog tidligere udgivne Ekspektancebreve hermed uforkrænkede. Saasart der bliver et Kannikedømme ledigt, vil Kongen give ham Forleningsbrev derpaa. Sj. R. 17, 318 b. K.

— Forordning om, at Markeder ikke maa holdes paa Helligdage. Sj. T. 22, 139 b. (Tr.: CCD. IV. 33. Paus, Forordn. etc. for Norge S. 622).

— Forordning om fremmede Fire-, To- og Enskilingsstykker. Sj. T. 22, 140. (Tr.: CCD. IV. 34. Paus, Forordn. for Norge S. 623. Scharling, Pengenes synk. Værdi S. 427).

— Aab. Brev om Forbud mod, at Havre paa Grund af Misvækst i Skaane udføres af Riget. Sk. R. 4, 281. (Se CCD. IV. 35).

— Miss. til Mogens Pax og Axel Urne. Kongen har bragt i Erfaring, at Kapitlet i Roskilde Domkirke besværer sig over den af dem nylig foretagne Besigtelse i Anledning af Mageskiftet mellem Kapitlet og Axel Arenfeldt til Liusholt, Kongens Sekretær, da Kapitlet mener, at de Gaarde, som det mister, ere bedre paa Bygning og anden Herlighed end de Gaarde, som Axel Arenfeldt vil udlægge det, og det af Besigtelsen ses, at Kapitlet bliver Axel Arenfeldt $3\frac{1}{2}$ Td. hart Landgildekorn og noget mere skyldig. Da Axel Arenfeldt nu tilbyder at ville overlade Kapitlet de ovennævnte $3\frac{1}{2}$ Td. hart Landgilde-

korn uden Vederlag for ovennævnte Belejlighed, skulle Mogens Pax og Axel Urne til Kancelliet straks indsende en Erklæring under deres Haand og Segl, om ikke Kapitlet derved kan faa fuldkomment Vederlag for det, som dets Gaarde ere bedre paa Bygning, Hørlighed og Belejlighed end Axel Arenfeldts Gaarde, for at man en Gang for alle kan komme til Ende med Mageskiftet. Sj. T. 22, 143 b. K.

15. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Jørgen Braad, Sognepræst i Vordingborg, bevilger, at denne maa rejse udenlands og fortsætte sine Studier paa udenlandske Universiteter 1½ Aar eller 2 Aar i det længste og dog nyde den Præsterente og Rettighed, som kan falde af Vordingborg og tilliggende Sogne. Han skal være forpligtet til at holde en dygtig Person til at betjene Kaldet i hans Fraværelse, saa der intet forsømmes ved den. Sj. R. 17, 318 b. K.¹

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Mester Albret Balberer i Helsingør atter har beklaget sig over, at der sker ham Forfang paa Rente og det, som efter hans Formening med Rette tilkommer ham for afdøde Caspar Miltiessis Barn med hans Hustru, førend han fik hende, hvilket Barn han har opfødt, skulle de, naar den Sag kommer i Rette for dem, uden videre Forhaling dømme deri og paase, at det, der med Rette bør tilkomme ham, ikke forvendes eller formindskes, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestering af ham i den Sag. Sj. T. 22, 143.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om for en rimelig Betaling at lade Ebbert Dyll, Stenhugger og Indbygger i København, faa 2000 Fod Bloksten paa Gulland og udføre dem. Udt. i Sk. T. 4, 428.

— Oprejsningsbrev for Hr. Hans Lauritsen Fussing, Sognepræst til Kod og Nimtofte Sogne, der af Buold Ifversdatter, som tidligere har tjent ham, er bleven sigtet for at være hendes Barnefader og derfor har faaet Forbud mod at betræde Prædikestolen, indtil han kan lovværge sig derfor, hvilket han ogsaa har gjort, men hans Lov er bleven gjort magtesløs, fordi der blandt Lovmændene har været 3 unge ubosatte Karle. Han

¹ Tr.: Ny. kirkehist. Saml. II. 659 f.

maa nu paany ved bosatte og lovfaste Dannemænd, som Loven kræver, ædle og give sin Lov for samme Sag, uden at den Lov, som er bleven underdømt, i nogen Maade skal komme ham til Hinder; dog maa han ikke komme til Prædikestolen igen, førend han har fulddrevet sin nye Lov. J. R. 7, 433.

16. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Lenart Tommesen som Skipper paa Kongens Skib Perlen paa den ostindiske Rejse. Han skal hver Maaned have 100 Rdlr. in specie i Løn, hvilken Løn skal regnes fra den Dag af, da han med Kongens Skib begiver sig fra Øresund paa Rejsen til Ostindien. Lenart Tommesen skal være forpligtet til at indstille sig i København senest den sidste Febr. 1623. Sj. R. 17, 319. K. Orig.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Sigvord Beck og Christoffer Urne. Da der begiver sig adskillig Tvist og Uenighed mellem Dr. Leonart Medzner, tysk Kancelliforvalter, paa den ene og hans Hustrus¹ tilforordnede Værge paa Hustruens Vegne paa den anden Side angaaende adskillige Beskyldninger, som de have til hinanden, og adskillig Vidtløftighed, som er dem imellem, skulle de med det første kalde de stridende Parter for sig, forhøre dem imod hinanden og aflægge Beretning til Kongen om al Striden. Sj. T. 22, 144.

— (**Frederiksborg**). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Søfren Oelsen, Søn af Hr. Oluf Søfrensen, Sognepræst til Assendrop² og Granløse Sogne, og en af hans Brodersønner, ved Navn Peder Christensen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 144.

— Miss. til samme om at optage en Søn af Hr. Anders Hendriksen i Togerup Sogn og en af Gert Zacharies Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 144 b.

17. Okt. (—). Ekspektancebrev for M. Rasmus [Varde], Professor i Roskilde, paa det første Vikarie, som bliver ledigt i Roskilde Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. Sj. R. 17, 319. K. Jvfr. 22. Okt.

— Ekspektancebrev for M. Niels, Hertug Ulriks Tugtemester, paa det første ledige Kanonikat i Roskilde. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Basse om, at Kongen vil have Kierstine Jens Clemensens i Liunge fritaget for den Land-

¹ Lisbet Markusdatter Hess.

² Asmindrup, Merløse H.

gilde, som hun refterer med af den Gaard, hendes Mand boede paa og døde fra, da hun ikke har noget at betale den med. K. Udt. i Sj. T. 22, 144 b.

17. Okt. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, at Hans Pedersen i Qvitslemark og Peder Lauritsen i Aggerup, tidligere Maribo Klosters, nu Sorø Klosters Tjenere, have klaget over, at der nu kræves større Landgilde end tidligere af dem og mere end det Gods, som de bo paa, kan taale. Han skal paa Tinge lade opkræve Dannemænd, som skulle undersøge Sagen, om ikke Gaardene nu kunne taale at svare den Landgilde, som tidligere er slaaet af; kunne de ikke det, vil Kongen, at de skulle forskaanes derfor. Sj. T. 22, 144 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Kongen har erfaret, at der paa Gammeltorv i København findes en forfalden gammel Bolig, der tilhører et umyndigt Pigebarn, som staar under Borger i København Lyder Brasches Værgemaal, og at denne Bolig kan sælges til Folk, der ville opføre bedre Bygning derpaa, hvilket vil være til synderlig Forbedring og Anseelse for Byen og Stedet og til Gavn for Pigebarnet, der vil have mere Fordel af Pengene end af at opføre nogen Bygning paa denne Plads, hvilket i Fremtiden maatte ske. De skulle derfor lade gøre den Anordning, at Boligen bliver solgt til en, som vil sætte god ny Bygning derpaa, dog skal Køberen gøre det snarest. Sj. T. 22, 145. K.

— Aab. Brev om, at Baltser Brabant, Apotheker, maa holde et godt og ustraffeligt Apothek i Kolding, dog skal han være forpligtet til altid at holde friske Urter, Speceri, Konfekt og alt andet, som bør findes i et fuldkomment Apothek, og sælge alt til en rimelig Pris, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over. For at han bedre kan holde Apotheket ved Magt, maa han indtil videre være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde. Det skal være ham tilladt med sit Apothek at begive sig til hvilken Købstad her i Riget, han lyster, hvor der holdes almindelige Markeder eller hvor Kongen holder Hoflejr, og der holde sine Varer tilfals. Endvidere bevilger Kongen, at Baltser Brabant ved sit Apothek i Kolding maa holde en Vinkælder, dog mod Forpligtelse til altid at holde

denne velforsynet med god Vin, saa Kongens Folk og Tjenere, naar Kongen opholder sig i Kolding, saa vel som fremmede og andre, der gæste Byen, for en rimelig Pris kunne faa god Vin til Købs i Vinkælderens, dog skal det ikke hermed være forment andre, der have faaet Bevilling paa at holde Vinkælder i Kolding, at holde Vin til Salgs efter de dem givne Bevillinger. J. R. 7, 434. K.

18. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aalborg. Af hosfølgende Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Helvig Olufsdatter i Thorsleuf, Enke efter Præsten sammesteds, har ladet andrage. De skulle gøre deres Flid og forhandle med den nuværende Præst, om han godvillig vil bevilge hende noget. J. T. 7, 165.

19. Okt. (—). Miss. til Peder Basse. Da Kongen har beskikket denne Brevviser, Hans Tangermand, til Salpetersyder paa Møen, skal Peder Basse, naar han kommer did, følge med ham gennem Landet og udse en Plads, hvor Salpeterhytten belejligst kan lægges, saa den kommer til at ligge midt paa Landet, saa at alle Bønderne for Ildebrændselens Skyld kunne have lige langt fra Skoven. Hvis det er muligt, skal han lade Hytten gøre færdig før Vinter, men kan det ikke ske, skal han foreløbig hjælpe Salpetersyderen til en gammel Kirkelade eller Bygning ikke langt fra det Sted, hvor Hytteværket skal være, hvori Salpetersyderen saa kan samle Jord i Vinter. Han skal lade Bønderfogderne se vel til, at der, hvor der bliver udtaget Salpeterjord, igen bliver ført god sort Jord ind i Bøndernes Huse, da Bønderne der ere saa slemme, at de føre Grus og Sand ind i Husene, for at de ikke en anden Gang skulle blive besøgt om mere Jord. Sj. T. 22, 145.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at træde i Hr. Anders Bildes Sted i forskellige Kommissioner og Befalinger sammen med Oluf Rosensparre angaaende den spanske Handel og andet, da Hr. Anders Bilde paa Grund af Svaghed ikke kan deltage deri. Udt. i Sk. T. 4, 428 b.

20. Okt. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om snarest at erklære sig paa Kaptejn der i Lenet Hans Kallundborgs Supplikation angaaende hans Gaards Ringhed og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 4, 428 b.

21. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod Udfør-

sel af Rug fra Sjælland. Sj. T. 22, 146 b. (Tr.: CCD. IV. 35).

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Christoffer Basse [Kronborg og Frederiksborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Alexander Raab [Holbæk Len], Oluf Rosen-sparre [Dragsholm Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Peder Basse [Møen] og Borgemestre og Raad i København om at lade det ovenstaaende aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Rug læse i de Købstæder, som de have i Befaling, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden paase Overholdelsen af det. Sj. T. 22, 146. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund om straks og indtil anden Ordre gives at arrestere al den Rug, som kommer i Sundet, købe den til den billigst mulige Pris og sende den til Borgemestre og Raad i København med Meddelelse om, at de have faaet Kongens Ordre dertil. K. Udt. i Sj. T. 22, 145 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at modtage ovennævnte Rug, lade Borgerne faa af den, for at Dyrtid saa vidt muligt kan forekommes, og straks sende en 6—7 Skibe til Danzig for at købe Korn der og føre det hid. Kongen har efter deres Begæring skrevet til Borgemestre og Raad derom. Sj. T. 22, 145 b. K. (Tr.: KD. V. 51).

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] om at sende de Øksne, som han endnu har tilovers og ikke kan stalde hos sig, til Abramstrupgaard, dog hermed ikke ment de Øksne, som han allerede [14. Okt.] har faaet Befaling til at sende til Roskildeggaard. K. Udt. i Sj. T. 22, 146.

— Miss. til Otte Marsvin om at modtage 4000 Rdlr. Kirkepenge af Hr. Jens Sparre og anvende dem til Christianstads Kirkes Bygning. Udt. i Sk. T. 4, 428 b.

— Miss. til Claus Urne om af sin Broder Lauge Urne til Valsøes Midler at betale Isach Elsewird omtrent 1000 Rdlr., som hans Broder er bleven denne skyldig for sin For-tæring i Nederlandene. Udt. i Sk. T. 4, 428 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Denne Brevviser Dirik Kordes, Indbygger i Lybæk, har berettet, at han af Storm og Uvejr er bleven dreven ind paa Anholt i hans Len og har lidt Skibbrud der, og at han er bange for, at Fogden paa

Anholt skal besvære sig ved at lade ham faa det Gods, som han har bjærget, skønt han har betalt hvad han efter Sørensen skulde betale derfor. Han skal lade Dirik Kordes vederfares hvad Lov og Ret er efter Sørensen og maa ikke tillade, at han i nogen Maade forurettes. J. T. 7, 166.

21. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at M. Rasmus Varde, Lektor i Stiftsskolen i Roskilde, indtil videre maa regnes som Medlem af Kapitlet i Roskilde og nyde Option ligesom andre residerende Kanniker. Sj. R. 17, 320. K.

22. Okt. (—). Ekspektancebrev for M. Rasmus Varde, Lektor i Stiftsskolen i Roskilde, paa det første Vikarie, som bliver ledigt i Roskilde, tidligere udgivne Ekspektancebreve hermed dog uforkrænkede. Sj. R. 17, 319 b. K.

— Aab. Brev om, at Johan Post, Borger i København, for denne Gang maa tilforhandle sig 30 eller 40 Læster Mel eller Rug i Tyskland eller andensteds, hvor han bedst kan. Saafremt han ikke kan føre det til Norge inden Vinter, maa han lade det opskibe her til Foraaret, men intet sælge deraf uden Kongens Bevilling. Sj. R. 17, 320. K.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Til Vederlag for det Gods i Antvorskov Len, som Kongen har begæret til Mage-skifte af ham, har han blandt andet begæret nogle Kronens Gaarde i Giøeslef By og Sogn i Roskildegaaards Len. Da disse Gaarde imidlertid for Belejligheds og andre Aarsagers Skyld ikke kunne mistes fra Lenet, anmodes han om at begære Vederlag paa andre Steder, hvor der for Belejligheds og Herligheds Skyld kan ske Udlæg uden Skade for Kronen. Sj. T. 22, 147. K.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 4., 5. og 6. Marts, skulle de, hver i sit Len, sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling paa disse Bededage, men at de blive holdte med tilbørlig Reverens og Andagt. Sj. T. 22, 147. K.

— Miss. til Steen Villumsen. Da det ofte hænder, at de Misdædere og Fanger, over hvilke der er gaaet Dom paa Livet, borttrømme, naar de sendes i Jærn til Holmen, skal han, naar saadanne igen paagribes og sendes til ham, lade dem staa deres Ret og lade gaa Eksekution over dem efter

den første over dem afsagte Dom, som de først kom i Jærn for. Sj. T. 22, 147. K.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott Eriksen. Da Kongen har befalet Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, at skulle ligge i Slotsloven paa Visborg Slot, medens Lønsmanden Christoffer Ulfeldt er forløvet her til Landet, skal Tagge Thott i den Tid have Tilsyn med Landskrone By og Len. Da der er forskellige Stridigheder mellem Borgemestre og Raad og Borgerskabet i Landskrone og en Borger, Jacob Madsen, har beklaget sig over, at en af Raadmændene, Christen Lauritsen, uden Lov og Dom har ladet ham fængsle, saaledes som det nærmere kan ses af den hosfølgende Supplikation, skal Byfogden have Tilhold om at dømme mellem Jacob Madsen og Christen Lauritsen efter Lov og Ret og ikke anderledes. Sk. T. 4, 429.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om, at han i den kommende Vinter maa begive sig fra Bornholm indtil Foraaret, dog skal han, førend han begiver sig derfra, ordne det saaledes med Vagt og Tilsyn paa Landet og med Justitiens Administration, at intet bliver forsømt i hans Fraværelse, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Udt. i Sk. T. 4, 428 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at opføre et Hus, hvori Skarpretteren paa Varberg Slot kan have sin Bolog, og gøre den Anordning, at Byen og de, der have Brug for Skarpretterens Tjeneste, betale denne. Udt. i Sk. T. 4, 429.

23. Okt. (—). Kvittans til Sigvort Beck til Førsløf og Christopher Urne til Aasmark, Rentemestre, der nu i Overværelse af Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, Oluf Rosensparre til Skarolt, Hr. Anders Bilde til Rosendal og Holger Rosenkrantz til Rosenholm have gjort Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1617, til hvilken Dag Jens Juel til Kieldgaard, nu Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, tidligere Rentemester, sammen med Sigvort Beck gjorde Regnskab, hvorefter Jens Juel fratraadte Rentemesterbestillingen og Christopher Urne kom i hans Sted, til 1. Maj 1619. De bleve skyldige: 2 Portugaløser, 1 Gram fint Guld, 67 ungerske Gylden, 1 Ort ungersk Guld i en Guldkæde, 12¹/₂ Lod smeltet ungersk Guld, 12 Kroner, 1¹/₂ Ort Kroneguld i et Stykke af en Guldkæde, hvoraf 1 lødig Mark holder 22 Karat

i fin, 224 Lod $1\frac{1}{2}$ Kvintin smeltet Kroneguld, 46 Lod 1 Kvintin smeltet Rinskguld, 39,344 Dlr. 49 Sk. 2 Pend. i enkende Rigsdlr. og Mønt til 84 Sk. paa Daleren, 5 Kontrafejer af Kongen, hvert stafferet med en ammeleret Guldkrans, 3 forgyldte Sølvkredensbægere, der tilsammen veje $400\frac{1}{2}$ Lod, $147\frac{1}{2}$ Lod $1\frac{1}{2}$ Kvintin forgyldt Sølv, $1252\frac{1}{2}$ Lod $1\frac{1}{2}$ Kvintin hvidt og ru Sølv, hvilken Beholdning de skulle føre til Indtægt i det følgende Aars Regnskab. Sj. R. 17, 320 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Meddelelse fra Kancelliet til Bisperne over begge Rigerne. Der sendes dem hermed efter Kongens Befaling hver 4 Eksemplarer af den paa sidste Herredag i Bergen afsagte Dom over M. Anders Areboe, forhen Biskop over Trondhjems Stift, med Paalæg om at have alvorlig Opsigt med, at saadan Letfærdighed ikke bruges eller øves i nogen Maade blandt Præsterne og den gejstlige Orden i deres Stift¹. Sj. T. 22, 147 b². Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ernst Normand. Kongen bevilger, at de Kronens Bønder i hans Len [Antvorskov og Korsør], der ere indskrevne i Jordebogen for Ruglandgilde, men paa Grund af Rugens Misvækst i Aar aldele ikke formaa at udrede den, maa give Byg i Stedet, saaledes som det ogsaa tidligere er bevilget dem, dog skal han paase, at de, der nogenlunde kunne svare Rug, ikke blive forskaanede derfor, men kun de fattige, der ingenlunde kunne udrede den. Sj. T. 22, 148 b. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Borgemester i Svendborg Hans Richtersens Sønner og en af Raadmand i Odense Otte Knudsens Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 148 b.

24. Okt. (—). Aab. Brev om, at Jeremie de Brunet maa nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk med Unseguld og -sølv, Guld- og Sølv-Clinchant³ og Cantille, som er tjenlig til Guld- og Sølvsnore, Possement- og Bordurearbejde.

¹ Derefter følger den over M. Anders Arrebo afsagte Dom (Tr.: Rørdam, Mester Anders Christensen Arrebos Levnet og Skrifter I. 148 f.).
² Tr.: Rørdam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. 159. ³ o: Clinquant, Flitterguld.

Han skal lave ligesaa godt Arbejde af alle Slags, som laves i Mailand eller paa andre Steder, og skal sælge Pundet af Unseguld og -sølv for 14 Rdlr. in specie og hvert Pund Clinchant og Cantille for 14 Rdlr. in specie eller deres Værdi og ikke dyrere. Hvert Pund skal holde saa mange Lod, som den franske Vægt og den Vægt, som i Frankrig kaldes Poids de Trois, paa det højeste holder, hvilket er mere end den københavnske Vægt holder. Han skal lade alt det Arbejde, han laver, bese af dem, som forordnes dertil, og lade det mærke med det dertil forordnede Tegn, førend han maa sælge det. Han maa ikke sætte mere Flossilke paa et Pund Unseguld eller -sølv, end at Silken, naar den aftages og vejes særskilt, kun beløber sig til $\frac{1}{2}$ Kvintin paa Pundet. Silken maa dog ikke regnes med i Vægten, men han skal, foruden den, levere fuld Vægt af Unseguld og -sølv. Han skal være forpligtet til at lave alle Slags, saa vel af 4 og 5 Brand Unseguld og -sølv som af 2 eller 3 Brand, og sælge alt lige dyrt, hvert Pund efter fransk Vægt for 14 Rdlr. in specie. Han maa have Eneret i de følgende 7 Aar paa at bruge sit Haandværk her i Riget, saafremt han ellers kan forsørge Landet tilbørligt med saadanne Varer; kan han ikke det, skal han være forpligtet til at lære og undervise de danske Drengene, der tilstilles ham. I de nævnte 7 Aar maa ingen anden forarbejde eller lade forarbejde de ovennævnte Varer her i Riget eller indføre andensteds forarbejdede Varer i Riget, medmindre de ville have forbrudt alle Varerne, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Jeremie de Brunet. Jeremie de Brunet skal i de 7 Aar være fritaget for al borgerlig Tyngelse. Sj. R. 17, 323. K.

24. Okt. (Kbhvn.). Forordning om fremmede Daleres Værdi. Sj. T. 22, 140. (Tr.: CCD. IV. 35 ff.).

25. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe, Palle Rosenkrantz Børgesen, Jørgen Vind og Jørgen Ugerup. Da Friderik Parsberg til Harrestedgaard, der som Værge for Jomfru Helle Ulfstand har anmodet om Tilladelse til at sælge noget af hendes Gods for dermed at betale hendes Gæld, nu har begæret Ordre til nogle gode Mænd om at taksere, hvormeget hver Tønde Hartkorn af det Gods, som skal sælges, kan være værd, skulle de med det allerførste begive sig til dette

Gods, taksere, hvormeget i rede Penge det kan sælges for, og give deres Taksation beskreven. Sk. T. 4, 429.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nogle Købstæder i Danmark og Norge om Udredelse af en Afgift til Underhold for en Agent i Sverrig. Sj. T. 22, 148. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 37).

— Miss. til Palle Rosenkrantz og M. Hans Staffensen. Da Kongen har begæret 2 Gaarde i Store Røttinge, 1 Gaard i Skielderup og 1 Gaard i Størtinge af Sorø Klosters Gods til Mageskifte for 2 Gaarde i Noby i Tybjerg Herred og 2 Gaarde i Tredløse af Vordingborg Slots Gods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 149 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Olluf Rosen-sparre [Dragsholm Len], Christoffer Basse [Kronborg og Frederiksborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Alexander Raab [Holbæk Len], Keye Rantzau [Kallundborg Len], Axel Urne [Ringsted Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Friderik Redtz (Trygge-vælde Len), Peder Basse [Møen] og M. Hans Staffensen [Sorø Kloster]. Kongen bevilger, at de forarmede Bønder i deres Len, der i Aar paa Grund af Rugens Misvækst ikke formaa at svare deres Rugskyld, i Aar maa give Byg i Stedet, Pund for Pund. Sj. T. 22, 150. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz [for Fyen] og Hr. Albret Skeel og Eske Brock [for Nørrejylland]. Da det kan befrygtes, at dette Aars Misvækst paa Rug og Mel skal foraarsage Dyrtid, skulle de, for at der saa vidt muligt kan søges Midler til at forekomme saadan Dyrtid, saafremt der da kan befrygtes saadan Misvækst i Fyen (Nørrejylland), at de anse det for nødvendigt, skrive til Borgemestre og Raad i de Købstæder, der bruge Søfart, om at give Borgerskabet Tilhold om med det første og inden Vinter at løbe til Tyskland og andre Steder for at indkøbe Rug og Mel, saa der kan være noget Forraad til at hjælpe Landet med. Sj. T. 22, 150 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin om hos Bønderne i Gyng Herred i sit Len at lade bestille 4000 Bastebaand, 6 eller 8 Al. lange, som kunne være tjenlige og stærke til at fastgøre Stil-

linger med. Disse Bastebaand skulle være rede, naar Kongen til Vinter, naar det er godt Føre, sender Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 4, 429 b.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Borgemestre og Raad i Viborg paa egne og Borgerskabets Vegne have anmodet om for en aarlig Afgift at maatte faa Kapitlets og Skolens Gods Hierbek, der for nogen Tid siden med mere Gods af Kongen er funderet til Skolemesterembedet i Viborg, skal Kapitlet sammen med M. Otte Blichfeld, Skolemester i Skolen, med det første erklære sig om, hvorvidt Godset kan mistes fra Kapitlet og det Kannikedømme og fra Skolemesteren for 24 enkende Rdlr. i aarlig Afgift til Skolemesteren og hans Efterfølgere, og hvis saa er, i dets Erklæring tillige oplyse, hvor meget i Penge Borgerne i Viborg aarlig skulle udgive til Skolemesteren, og siden indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 165.

— Miss. til Niels Krag til Beg. Da der skal foretages Skifte mellem Fru Anne Munk, Jens Freibergs Enke, og hendes Børn efter afdøde Jens Freiberg, befales det ham at møde, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Poul og Niels Freiberg under Skiftet og paase, at der ved dette vederfares dem hvad der er billigt og ret. J. T. 7, 165 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Lunov til Holmgaard om at være Værge for Jomfruerne Else og Kirsten Freiberg paa Skiftet. Udt. i J. T. 7, 166.

— Ligelydende Miss. til Hans Pors til Nørgaard om at være Værge for Fru Anne Munk paa Skiftet. Udt. i J. T. 7, 166.

27. Okt. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage to Sønner af Hr. Jesper Andersen, Sognepræst til Forle, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 150 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at udvise Jørgen Hundorp til Rønneholm, Jægermester, 60 Læs Ved til hans Ildebrændsel i Vinter, hvilket Ved denne selv skal lade skaffe hjem.

— Postscriptum: Han skal give Ordre til, at nogle af de nærmestliggende og tillagte Sogne ved den lille Ladegaard ved Frederiksborg efterhaanden og saa tidt det gøres fornødent fremsende Folk til at rense og sælde det paa Ladegaarden

aftærskede Korn, saa det ikke bliver forsømt. Sj. T. 22, 150 b.

27. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen om at forordne Jørgen Lykke et Stolestade i hans Sognekirke, Rørup¹ Kirke, i Fyen. Udt. i F. T. 3, 667.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz om at kalde Eiller Qvitzov for sig og gøre sig den yderste Flid for at faa ham til at forsikre sin Broders Hustru, Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzovs Enke, for de Forløfter, som hendes afdøde Husbonde maatte være i for ham, da hun beklager sig over, at hun ingen Forvaring eller Skadesløsbrev har derpaa. Udt. i F. T. 3, 668.

29. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af sin Frænke, Fru Anna, Enkekurfyrstinde og født Markgrevinde af Brandenburg, der med det første vil rejse fra Sverrig til Tyskland, giver Fyrstinden med hele hendes Følge sikkert Lejde til Lands og til Vands gennem Danmark og de danske Strømme og befaler alle sine Embedsmænd at befordre hende og hendes Følge paa det bedste. Sj. R. 17, 323 b. K.

— Miss. til Sigvart Grubbe, Otte Marsvin, Tagge Thott og Holger Rosenkrantz. Da Kongens Frænke, Fru Anne, Enkekurfyrstinde og indfødt Markgrevinde af Brandenburg, har meddelt, at hun med det første vil rejse fra Sverrig til Tyskland, og har begæret Lejde gennem Kongens Lande og Strømme, skulle de, saasnart det bliver Slæde- og Opholdsføre, eller tidligere, hvis de erfare, at Kurfyrstinden er paa Udrejsen, faa at vide, hvor Rejsen vil foregaa over Grænsen fra Sverrig ind i Skaane, begive sig derhen, hver med sine egne Heste og Vogn, modtage Kurfyrstinden og gelejde hende og hendes Følge til Gedsøer paa Falster. De skulle allevegne paa Vejen indlogere hende paa Kongens Slotte og Gaarde, udkvittere hende og hendes Følge til Gedsøer og allevegne skaffe hende tilbørligt Fordringskab. Saasnart de komme til Gedsøer og have

---

¹ Rørup, Vends H.

gelejdet Kurfyrstinden over Vandet, skulle de tage deres Afsked. Sk. T. 4, 429 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Voens Vognsen til Stienshede som Løjtnant til Skibs og iøvrigt til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Datum. Sj. R. 17, 324. K.

— Mageskifte mellem Axel Arenfeldt til Liusholdt, Kongens Sekretær, og Kongen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 17, 324 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tomas Nold om at optage Ingelbreddt Helle- sen og Mikkell Lunested, der have tjent paa den ostindiske Rejse, blandt Soldaterne paa Kronborg, hvis der nu er Plads ledig, men ellers saasnart der bliver Plads ledig. K. Udt. i Sj. T. 22, 151.

— Kontrakt med Hans Mitzner, Tømmermand, om, at han med sine egne Svende og paa sin egen Bekostning med allerstørste Flid fra ny af nu i Vinter skal lade tilhugge et Hus paa Gulland, hvori der skal være baade Lade og Fæhus, ialt 23 Bindinger og 60 Al. langt og 30 Al. vidt. Han skal lade Laden hugge fuldt færdig med Porte, Døre og Skillerum, der alle skulle gaa tværs igennem Huset, og med Baase, hvori Kvæget skal staa bundet, til 200 Nød. Han skal af tykke Egeplanker lave Krybber og Render til Kvæget, hvori dette skal have Foder og Vand. Paa den ene Side over Kvæget 7 Al. vidt og langs igennem Huset skal han lade lægge et Loft af tykke Egeplanker, hvorpaa der skal tærskes. Endvidere skal han lægge de andre Loftter i Laden og lade Huset hugge fuldt færdigt, saa vidt Tømmermandsarbejdet angaar, saaledes som det Hus paa den lille Ladegaard ved Frederiksborg, som han selv har hugget, findes at være. Det Tømmer, der bliver hugget paa Gulland, skal til Foraaret blive hentet af Kongens Skibe, hvorefter Hans Mitzner straks skal oprejse Laden paa det Sted, der anvises ham, og lave den lige som den lille Lade paa Frederiksborg. Huset skal være fuldt færdigt, inden Kornet til Sommer bliver ført ind og Kvæget bundet ind, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. For dette Arbejde skal der gives ham 500 Dlr. ialt, at udbetale ham dels paa Gulland, dels her, eftersom Arbejdet skrider frem. Naar han er færdig til at rejse

Huset, skal der skaffes ham Folk til Hjælp, 12 Karle i 14 Dage og 20 Karle i 4 Uger, hvis det da er nødvendigt i saa lang Tid. Han skal selv lade grave Huller til Stolperne, hvor Baa-sene skulle være. Sk. R. 4, 282.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Der sendes ham en Kontrakt med en Tømmermand om paa Gulland at hugge et Hus, som skal opsættes her i Landet, med Befaling til at være Tømmermanden behjælpelig, saa han i alle Maader kan efterkomme Kongens Befaling, skaffe ham det nødvendige Tømmer og Penge efterhaanden efter Kontraktens Indhold, saa Tømmermanden ikke skal kunne beklage sig. Udt. i Sk. T. 4, 430.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om i Holger Rosenkrantz's Sted at tage Palle Rosenkrantz paa Vordingborg med sig i den Kommission om den spanske Handel paa Laaland og Falster og med det første udføre Kommissionen. Orig. Udt. i F. T. 3, 668.

31. Okt. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har tidligere befalet Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard, at begive sig til Laaland og Falster for at forhandle med Undersaatterne om det spanske Kompagni. Da Holger Rosenkrantz paa Grund af andet Forfald ikke kan udføre denne Kommission, skal Palle Rosenkrantz rette sig efter at træde i hans Sted. Sj. T. 22, 152.

— Miss. til Alexander Raab. Da Key Rantzau til Rantzøholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, der har faaet Ordre til sammen med Olluf Rosensparre til Skarholt, Embedsmand paa Draxholm, at være i nogle Kommissioner angaaende Salt-handelen og andet, paa Grund af Forhindring i anden Bestilling ikke kan udføre disse Befalinger, skal Alexander Raab træde i Key Rantzaus Sted, naar han underrettes derom af Olluf Rosensparre. Sj. T. 22, 155 b.

— Skøde til Hendrik Dreyer, Kongens Hofdrejer og Indbygger i Hillerød, paa den af ham bebyggede Grund i Hillerød, der strækker sig 50 Al. $\frac{1}{2}$ Kvart. i Bredden fra Simen Fuglefængers Hus til Jens Smeds Hus, 76 Al. $1\frac{1}{2}$ Kvart. i Længden fra Hjørnet fra Jens Smeds Hus og ud til Marken, 53 Al. i Bredden i Marken fra Jens Smeds til Simen Fuglefæn-

gers Hus og 59 Al. i Længden fra Marken ud til Gaden langs Simen Fuglefængers Grund. Sj. R. 17, 326 b. K.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at de, som gaa i Lære hos de fremmede Mestre, skulle besøge Kirken i Tugthuset. Sj. T. 22, 151. K. (Tr.: CCD. IV. 38. KD. II. 720 f.).

— Miss. til Christoffer Urne om at give Præsten og Degnen ved Tugthuskirken i København Tilhold om paa Søndagen og ellers en anden belejlig Dag i Ugen en Time eller to at undervise de Haandværksdreng og Børn, som ere hos de fremmede Mestre i Byen, i deres Katekismus og Børnelærdom ligesom dem i Tugthuset. K. Sj. T. 22, 152. Orig. (dat. 30. Okt.). (Tr.: KD. V. 51 f.).

— Miss. til Dr. Hans Resener om at give Præsten ved den tyske Kirke i København Tilhold om at rette sig efter Ordinaansen med Ugeprædiken og Kirketjeneste. Sj. T. 22, 151. (Tr.: KD. V. 51).

— Miss. til Sigvord Beck og Christoffer Urne om at betale Roland Crappe hvad han kan have at fordre af sin Besolding, dog skulle de afkorte ham det, som han efter den mellem ham og det ostindiske Kompagnis Forvaltere og Bewindhebbere sluttede Kontrakt har indlagt i samme Handel. Sj. T. 22, 151 b.

— Bestalling for Hans Tangermand som Salpetersyder i Vordingborg Len (ligelydende med Bestallingen af 24. Marts 1623 for Jens Mortensen, dog med en Tilføjelse om Pas paa Vogne). Udt. i Sj. R. 17, 342.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har beskikket denne Brevviser, Jens Mortensen, til Salpetersyder paa Møen, skal Peder Basse, naar Jens Mortensen kommer did, følge med Salpetersyderen gennem Landet og udse, hvor Salpeterhytten kan være belejligst, saa den kan være midt paa Landet og alle Bønderne have lige langt at føre Jorden. Det skal paases, at der altid er Vand paa det Sted, hvor Hytten skal ligge, og at det ikke er for langt fra Skoven for Ildebrændselens Skyld. Hytten skal saa vidt muligt gøres færdig inden Vinter, men kan det ikke ske, skal han hjælpe Salpetersyderen til en gammel Kirkelade eller Bygning ikke langt fra det Sted, hvor Hytteværket skal være, hvori Salpetersyderen saa kan samle Jord i

Vinter. Han skal lade Bønderfogderne se vel til, at der, hvor Salpeterjorden bliver udtaget, igen kommer god sort Jord i Bøndernes Huse, da der findes Bønder, som ere saa modvillige, at de, for ikke en anden Gang at blive besøgt om mere Jord, føre Grus og Sand ind i Husene. Sj. T. 22, 151 b. K.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Vind. Hvis han paa Rejsen til Spanien møder nogle tyrkiske Skibe og Fribyttere, som han mener at kunne blive mægtig, skal han af yderste Evne angribe dem, se at bemægtige sig dem og enten sende dem til København eller selv føre dem hjem med sig. Han maa ikke tillade nogen, hvem det end er, at visitere noget af de Skibe, som han har under sin Konvoj, men med største Flid afværge det. Sj. T. 22, 152.

— Miss. til Bartolomeus [Haagensen] paa Hammermøllen. Kongen har bevilget, at Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane, hos Kongens Folk paa Hammermøllen for Kronborg Slot maa lade smede noget stort Redskab til en Hammermølle, som han selv vil lade opsætte paa sit Gods. Bartolomeus skal derfor, naar han gør Anfordring derom, sørge for, at Redskaberne blive smedede og gjorte, dog skal Laxmand Gyldenstjerne selv lægge Jærn til og betale Kongen for den Umage og Bekostning, der anvendes derpaa. Sj. T. 22, 153.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, har begæret en lille Gaard i Qvislemark og en lille Gaard i Tømemark¹ i Flakkebergs Herred af Kapitlets Gods til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Beller-spring² og, hvis den beløber sig til mere end de to ovennævnte smaa Gaarde, ønsker han yderligere Udlæg i 2 smaa Gaarde, den ene i Bisserup, den anden i Nyrup. Da Kongen har bevilget dette, saafremt det kan ske uden Skade for Kapitlet, skal dette snarest erklære sig herom til Kancelliet. Sj. T. 22, 153. K.

— Miss. til Jørgen Grubbe om at lade anstille Under-søgelse angaaende Borger i Nakskov Hans Christoffersens Andragende og om der ikke har været en anden, som

¹ Tornemark, Ø. Flakkebjerg H.

² Baldersbrønde, Smørum H.

havde kunnet udskrives til Baadsmand i Kongens Tjeneste, da Hans Christoffersen har baade Hustru, Børn og Næring. Udt. i Sm. T. 6, 194.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om af Proviantskriver Mads Davidsen at modtage de Penge, som han faar ind for den Rug, som Kongen nylig har købt, og som han igen skal sælge her i Byen til en Pris af $2\frac{1}{2}$ slet Mk. for 1 sjællandsk Skæppe. K. Udt. i Sj. T. 22, 153 b.

— Miss. til de samme om i Vinter og indtil anden kongelig Ordre gives at betale Friderik Pannewitz hans ordinære Pension og de Maanedspenge, der hidtil have været bevilgede ham, dog hermed ikke ment den Besolding paa Heste, som han kan have haft. K. Udt. i Sj. T. 22, 153 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Hans Kyndig, Vintapper paa Frederiksborg Slot, maa faa 4 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, dog skulle Maanedspengene afkortes ham, naar Kongen opholder sig der, og 60 Dlr. i aarlig Løn, alt at regne fra sidste Paaske. Sj. T. 22, 153 b.

— Miss. til Christoffer Urne. Den trykte Forordning om Børnehuset sendes ham med Ordre til selv at paase, at den i alle Maader bliver efterkommet. Sj. T. 22, 154.

1. Nov. (—). Kgl. Stadfæstelse for Forvalterne og Bewindheberne ved det ostindiske Kompagni paa en den 31. Okt. 1622 mellem dem og Roland Crappe, Bewindheber i samme Kompagni, sluttet Kontrakt: Roland Crappe paatager sig nu til førstkommende Foraar at sejle til Indien paa Kompagniets Skib Perlen og være Overkommandør paa Rejsen saa vel som ved det i Indien oprettede Kontor eller ved det Kontor, som maatte blive oprettet i Indien, medens han er der, alt efter den ham medgivne Instruks og paa følgende Betingelser: 1. Det henstilles til ham selv, hvortlængde han skal blive der. 2. Han skal have 200 Stück von Achten hver Maaned, medens han er paa denne Rejse. 3. Naar han rejser herfra, maa han tage 2000 Stück von Achten med sig, hvilke han i Indien maa anlægge i Varer, hvormed han mener at kunne skaffe sig bedst Profit uden Skade for Kompagniet; siden maa han fragtfrit føre Varerne hid med et eller flere af Kompagniets Skibe. 4. Han maa nu rejse hjem til Holland for at forrette sine Ærin-

der dér, men skal indstille sig her igen i Februar, saafremt Gud bevarer ham Liv og Sundhed. Sj. R. 17, 327. K.

2. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Børnehuset i København og om, hvor længe de skulle være derinde, som indsættes. Sj. T. 22, 154. K. (Tr.: KD. V. 52 ff. Dsk. KL. III. 89—92. CCD. IV. 38—41).

3. Nov. (Antvorskov). Miss. til Axel Urne om herefter at give de 4 Dreng, som Kongen har forordnet til at passe Kongens Foler paa Klosteret [Ringsted], de sædvanlige Maanedspenge og føre dem til Udgift i sit Regnskab. — Postscriptum: Der skal skæres Hakkelse til Folerne og gives dem 1 Td. Havre til hver 6 Tdr. Hakkelse, dog skal Havren udfodres blandt Hakkelsen. K. Udt. i Sj. T. 22, 156 b.

— Miss. til Mogens Pax [Roskildegaard]. Da der til Udfodringen paa Ringsted Kloster behøves et Antal Tønder Havre, som ikke kunne faas af Klosters Indkomst, skal han paa nærmere Rekvisition af Axel Urne, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand paa Ringsted Kloster, lade denne faa 200 Tdr. Havre, hvilke han skal føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 156 b.

— Miss. til samme om i Aar at lade Niels Frandsen i Kornerup være fri for Landgilde og hjælpe ham med noget Bygningstømmer af Skovene, da hans Gaard er brændt med det indavlede Korn, Hø og Foder. Udt. i Sj. T. 22, 156 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at ordne det saaledes, at der altid herefter, indtil anderledes befales, i Christianstads Befæstning er et vist Antal Underofficerer til Stede af de skaanske Kompagnier af dem, som have deres Gaarde fri, for at der kan have des bedre Opsigt med alt. Sk. T. 4, 431 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bestemt, at han herefter skal holde Hus i Befæstningen Christianstad, for at der kan blive holdt bedre Opsigt med alt, og befaler ham straks at se sig om efter en Gaard i Befæstningen, hvori han kan holde Hus, indtil der kan skaffes andet Raad, og straks flytte ind i den. Han skal i Vinter lade føre Tømmer til, saa den Stald, Kongen havde opbygget der, kan blive gjort færdig til Foraaret. Han skal lade alle de Huse, der staa i Ladegaarden paa Hammer og ikke bruges til Korn og Fæ, flytte ind paa den Plads i Befæstningen, som er forordnet til Lensmanden.

Otte Sergent skal indtil videre bruges som Vagtmester dér, og ligeledes skulle indtil videre nogle af Underofficererne af de skaanske Kompagnier ligge inde i Befæstningen for at passe paa, hvorom der er tilskrevet Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Hammershus. Han skal give Ordre til, at herefter ingen ubekendt Mand maa herberges i Fæstningen om Natten, og at herefter, naar en fremmed, som er af nogen Kvalitet, kommer did og har noget at forrette dér, det da straks meddeles ham eller de følgende Lensmænd med Oplysning om, hvad den fremmedes Hverv og Bestilling er. Andre gemene Folk maa ikke herberges dér nogen Nat, men skulle straks begive sig derfra, naar de have forrettet deres Ærinde. Enhver, der understaar sig til, offentlig eller hemmelig, at herberge nogen, skal straffes paa Liv og Gods. Han skal give Ordre til, at Portene for Befæstningen blive lukkede i rette Tid og at der holdes god Vagt paa Gaderne om Natten. Det Marked, der hidtil aarlig er holdt i Byen, skal henlægges til en af de nærmeste Landsbyer, og han skal straks erklære sig om, ved hvilken af Landsbyerne det bedst kan holdes, saa Kongen i god Tid og inden St. Pauli Dag [25. Jan.] kan lade udgaa aaben Befaling derom. Den Vej, som gaar uden om Volden, skal han før Vinter lade afpæle med Pæle og Tømmer, saa vidt det kan ske, saa ingen kan bruge Vejen. Han skal nu i Vinter lade hugge Tømmer, som i Fremtiden kan bruges til et Stakitværk uden om Befæstningen, og med det første erklære sig om, hvorvidt det er kommet med Kirkens Bygning i Christianstad. Sk. T. 4, 430 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt og Marqvor Bilde. Da Fru Mette Hardenberg, Enke efter Predbiørn Gyldestjerne, til Skofsboe har bægæret 3 Kronens Gaarde i Saldbye paa Hindsholm i Fyen til Mageskifte for noget af hendes Gods i Vinding Herred, nemlig 1 Gaard i Lindeskof, 1 Gaard i Kollerup¹, 1 Gaard i Elvege² og 1 Gaard, kaldet Koependrup³, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen. F. T. 3, 678⁴.

¹ Kullerup, Vinding H.   ² Ellinge, samme H.   ³ Korkendrup, samme H.   ⁴ Udenfor er skrevet: Frerich Urnis Skrift.

4. Nov. (Antvorskov). Miss. til Axel Rosenkrantz. Da han endnu har en Gaard her i Lenet i Byen Reerslef, hvortil der ligger en Skov, kaldet Kragsskov, som ligger helt belejligt for Kronen, anmodes han om at lade Kronen faa nævnte Gaard og Skov til Mageskifte og straks erklære sig om, hvad han begærer til Vederlag derfor, saa der paa én Gang kan blive gjort til Ende baade med dette og det tidligere Mageskifte, som Kongen har begæret af ham. Sk. T. 4, 431 b.

— Oprejsningsbrev for Bonde Carlsen i Borup, der har forset sig med nogen Skovhugst her i Lenet og er bleven dømt derfor, men nu har betalt en Sum Penge for sin Forseelse. Sj. R. 17, 327 b. K.

— Bestalling for Eiler Pedersen som Underberider i Stalden paa Antvorskov Slot. Han skal med største Flid hjælpe Kongens Berider med at tilride de Heste, som nu er eller herefter komme ind i Stalden paa Antvorskov, og i Beriderens Fraværelse have Tilsyn med, at man omgaas tilbørligt med Foder og Måal, saa intet anvendes paa Steder, hvor det ikke bør anvendes. Han skal tillige paase, at alle i Stalden udføre det Arbejde, som de bør udføre. Han maa ikke selv blive udenfor Stalden om Natten, endmindre tillade, at nogen af de andre bliver udenfor. Han skal være forpligtet til at undervise dem, der sendes did, saa de lære at sidde til Hest i en god Postur og faa en god Haand at ride med, saa de i Fremtiden kunne bruges som Karle i Stalden. Han skal, fra sidste St. Hans Dag at regne, have 60 Kurantdlr. i aarlig Løn og 6 Dlr. om Maa-neden i Kostpenge. Sj. R. 17, 330. K.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen bevilger, at han maa levere de gamle og næsten ubrugelige Sengklæder, som findes her paa Huset, til Hospitalet i Byen [Slagelse], hvilke siden skulle blive ham godtgjorte i hans Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 156 b.

— Miss. til samme om, at han indtil videre skal lade Erik Madsen i Mollerup¹ og Niels Christensen, der ere forordnede til Delefogder her i Lenet, og deres Efterfølgere være

---

¹ Mullerup, Løve H.

fri for Landgilde, Ægt og Arbejde af deres Gaarde. K. Udt. i Sj. T. 22, 157.

4. Nov. (Antvorskov). Miss. til Fru Elline Marsvin om at lade Ernst Normand faa 60,000 Mursten til Byggeriet paa Antvorskov Slot, naar han sender Skuder efter dem. De skulle blive betalte hende. Udt. i F. T. 3, 668.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand faa 100 Læster Kalk til Bygningen paa Antvorskov, naar han sender Bud derefter. Udt. i J. T. 7, 167.

5. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand om at sørge for, at de 2 Heste, som Kongen har staaende paa Antvorskov Slot og har foræret sin Broder Hertug Uldriks to Hofjunkere, komme ind paa den Skude, som Hertugen har liggende ved Korsør, og som ogsaa skal have de Dyr ind. Hvis der paa Skuden ikke er nogen, som kan tage Vare paa Hestene, skal han sende en Dreng med Hestene, som kan tage Vare paa dem. Han skal ogsaa skaffe Rufoder og Havre til Hestene paa Vejen. Baltser Geridsen, den ene af Hertug Ulriks Hofjunkere, skal have den kastaniebrune Hest, og den anden Hofjunker, som ogsaa var med Hertugen herinde, den anden. K. Udt. i Sj. T. 22, 157.

— (**Nyborg**). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen vil anlægge en Ladegaard i Antvorskov Len, der hvor Byen Ormagger nu ligger, skal han straks opsigte Bønderne i Ormagger deres Gaarde til Fraflytning, saasnart Foderet er tæret, dog skal han tilbagebetale dem det af dem udgivne Stedsmaal og betale dem for den Vintersæd, som de have saaet og haft Umage med. Saafremt han kan skaffe dem andre Gaarde i Stedet, skal han gøre sig den største Flid derfor, men de skulle saa ikke have Stedsmaalet tilbagebetalt. Naar det er udført, skal til Foraaret og til Sommer og herefter Ormaggers Avl bruges og indavles af de Antvorskov Slots Tjenere, som forordnes dertil, hvorfor han snarest til Kancelliet skal indsende en Fortegnelse paa de Bønder, som bekvemt kunne bruges til denne Avl, med Angivelse af, hvor mange der omtrent behøves til at drive Avlen. De i Ormagger nu staaende Huse skulle blive staaende og holdes ved Magt, indtil der kan blive opført anden Bygning i Ormagger. Han skal ordne det saaledes, at der i en Del af dem kan staldes Fæ til at fortære det, som bliver avlet, at de Bygningsfolk, der i Fremtiden skulle bygge dér, kunne bo deri,

og at der udses Rum til Kalk og andet. Han skal ligeledes lade undersøge, hvor meget den nærmest op til Ormaggers Mark liggende Gaard, gennem hvis Ejendom det Gærde skal gaa, som skal lukke Vangen, kan miste derved, og hvor meget der i den Anledning bør slaas af i Landgilden, og sende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 22, 157. K.

5. Nov. (Nyborg). Miss. til Jacob Ulfeldt om, at Peder Møller, Møller i Møllen ved Nyborg Slot, maa være fri for de 1 $\frac{1}{2}$ Læst Mel, som han resterer med, da Møllen i nogen Tid har været under Bygning. Udt. i F. T. 3, 668.

10. Nov. (Haderslevhus). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Rug, Byg og Malt fra Fyen. F. R. 3, 330. K. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 41 f.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Det aabne Brev om Forbud indtil videre mod Udførsel af Rug og Byg fra Fyen sendes ham med Ordre til at lade det forkynde i de Købstæder, som han har i Befaling, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og paase dets Overholdelse, saafremt han ikke selv vil staa til Rette. F. T. 3, 668.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len], Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Hans Pogwisch [Hindsgavl Len] og Hans Lindenov [Tranekær Len]. Udt. i F. T. 3, 669.

— Miss. til Raadet i Jylland. Da det ser ud til Dyrtid paa mange Steder i Danmark baade paa Grund af Kornets Misvækst og paa Grund af den store og nu idelige Udførsel til fremmede Steder, har Kongen allerede ladet udgaa Forbud mod Udførsel en Tid af Rug fra Sjælland og af Rug, Byg eller Malt fra Fyen. De skulle straks erklære sig, om de anse det for nødvendigt og gavnligt, at der ogsaa udstedes Forbud mod Udførsel af Korn fra Jylland, og med dette Kancellibud sende en udførlig Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen i Tide kan lade udgaa Forordning derom, hvis det er nødvendigt. J. T. 7, 167. K.

11. Nov. (—). Forleningsbrev for Fru Sidtsel Høg, Ebbe Munk til Fiellebroes Enke, paa det Kronens Gods i Salting Herred i Fyen, som hendes afdøde Husbonde har været forlenet med, nemlig 4 Gaarde i Gesterleuf By og Sogn og 3

Gaarde i Vantinge med tilliggende Gadehuse. Hun skal svare 100 Rdlr. in specie i aarlig Afgift baade af Landgilde, Ægt og Arbejde og andet vist og uvist. [Med Art. 16 og 18]. F. R. 3, 330 b. K.

11. Nov. (Haderslevhus). Følgebrev for samme til Bønderne paa ovennævnte Gods. Udt. i F. R. 3, 331. K.

12. Nov. (—). Miss. til Tønne Friis. Da en Kronens Tjener, Henrik Andersen, der bor paa det Gods, som Peder Munk til Søbygaard er forlenet med, blandt andet har berettet, at Peder Munk har henhævdet nogen Ejendom fra Kronens Grund til sit eget Arvegods, skal Tønne Friis selv undersøge denne Sag og snarest meddele Kongen, hvad han erfarer, for at Henrik Andersen kan blive tilbørlig straffet, hvis det viser sig, at han har berettet Løgn for Kongen. J. T. 7, 167 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da han skylder Kongen 1480 enkende Rdlr. in specie, der pleje at forrentes til Pinsedag, skal han snarest skaffe Kongen nøjagtige Forlovere for Summen, saafremt Kongen ikke skal foraarsages til at opsig ham den. J. T. 7, 167 b. K.

13. Nov. (—). Miss. til Lauge Urne. Da han skylder Kongen 2000 enkende Rdlr. in specie, der pleje at forrentes til Fabiani et Sebastiani Dag [20. Jan.], for hvilke Lauge Urne til Seliebierg og Steen Rodsten ere Forlovere, befales det ham inden nævnte Dag at skaffe Kongen nogle andre Forlovere, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at opsig ham Pengene og søge dem hos ham ved andre lovlige Midler. Sk. T. 4, 431 b.

— Mageskifte mellem Manderup Parsberg til Haksholm og Kronen. Sj. R. 17, 328. K. (Se Kr. Sk.).

14. Nov. (—). Miss. til Peder Basse om at lægge 2 Gaarde i Albek¹ i Borge Sogn paa Møen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Manderup Parsberg, under sit Len. Der er fri Gærdsæl til Gaardene. Udt. i Sj. T. 22, 158. K. (i Udt.).

— Miss. til Kansleren. Kongen har bevilget, at Tøger Søfrensen, forhen Landsdommer paa Gulland, der for

¹ Aalebæk, Møen.

adskillige Forseelsers Skyld en Tid har været holdt fangen i Blaataarn paa Københavns Slot, maa komme ud af Fængselet, dog skal han forpligte sig til aldrig mere at komme til Gulland, men stedse blive i Danmark. Ligeledes bevilger Kongen, at Hendrik Jensen, der er sendt herved fra Nedenes Len og for sine Forseelsers Skyld ogsaa har siddet fangen paa Blaataarn, maa komme ud paa den Betingelse, at han forpligter sig til aldrig mere at komme til Norge eller Nedenes Len, uden saa er, at han bliver forhyret som Styrmand paa et Skib og derved kommer til at sejle paa Norge og norske Havne, men han skal saa straks begive sig her til Landet igen og maa ikke blive i Norge. Endvidere maa Peder Jensen, som ogsaa er indsat i Blaataarn, komme ud af Fængselet mod at give Forpligtelsesbrev om, at han herefter aldeles vil være de Personer ubevaret, som han tidligere har truet og undsagt med Vold. Sj. T. 22, 158. K.

14. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Mogens Pax og Fridrik Redtz. Da Sigvord Beck til Førsløf, Røntemester, har begæret noget Roskilde Kapitels Gods i Sjælland, nemlig Gaarden Ingvordslund og 9 Gaarde i Vibye, hvoraf en for nogen Tid siden er brændt og en staar øde, men der er dog bygget et Gadehus derpaa, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Tørslundlille, 3 Gaarde i Skullelef i Horns Herred, 2 Gaarde i Ørsted i Ramse Herred, 1 Gaard i Blæsinge i Løve Herred, 1 Gaard i Førsløf i Ringsted Herred, 1 Gaard i Vindinge og 1 Gaard i Sæby i Valdborge Herred, skulle de med det første i Forening med Kapitlets Fuldmægtige besigte Godset og ligne og lægge det. Saafremt Kapitlet ikke kan faa tilbørlig Fyldest for Ejendom, Skov, Herlighed og Landgilde i Sigvord Becks Gods, vil denne yderligere udlægge Kapitlet 1 Gaard i Mogenstrup i Mierløse Herred, 1 Gaard i Snollelef i Tune Herred og 1 Gaard paa Heden lige udenfor Roskilde. De skulle indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 22, 158 b. K.

15. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der er Uenighed om Snested Sogn, idet Sognepræsten til Synderhaa vil tilholde sig Sognet, medens Bønderne i Snested Sogn gerne saa og flittigt anholde om, at de maa beholde deres nuværende Kapellan, der betjente deres forrige Sognepræst i hans Svaghed, nu bevilger, at Bønderne i Snested

Sogn maa beholde deres Kapellan, Hr. Jens Poulsen, søm Sognepræst, dog skulle Bønderne, saafremt han ikke tilbørligt kan underholde sig af den Indkomst, som hans Formand havde, selv yderligere lønne ham. J. R. 7, 435. K.

15. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Oluf Parsberg. Møllen ved Ørum Slot, som ellers kaldes¹, har staaet øde i nogen Tid og han har anvendt noget paa dens Bygning og Fornødenhed, inden han kunde faa nogen Møller til den, hvilket han dog nu har faaet. Da der endnu skal anvendes en hel Hob paa Møllen, førend den til Gavns kan være istandsat, og der vil medgaa en Del til dens fremtidige Vedligeholdelse, bifalder Kongen, at han altid herefter lader den Møller, der bebor Møllen, være fri for $\frac{1}{2}$ Læst Møl af Landgilden mod selv at holde Møllen vedlige og forsyne den med Sten og andet nødvendigt, og lader Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 7, 168. K.

— Miss. til Bispen i Aalborg. Da det er berettet Kongen, at han har forbudt Præsten Hr. Jens i Vong² i Thy at begive sig i Ægteskab med en Pige, som ellers er hans Slegfred, og som han gerne vil tage til Ægte, skal han straks erklære sig til Kongen om Grunden til, at han har gjort det. J. T. 7, 168 b.

16. Nov. (—). Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster], Ernst Normand [Antvorskov Len] og M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] om i deres Len at optage alle Fjælene af Broerne paa Kongens egen Vej mellem Antvorskov Slot og Harrested, da det ikke er nogen Alfarvej, og ikke lade dem komme paa igen, førend Kongen selv giver Ordre dertil. K. Udt. i Sj. T. 22, 159 b.

— Miss. til Key Rantzau. Gud har bortkaldt Fru Pernille Gyldenstjerne, Enke efter Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, ved en hastig Død. Da hendes Broder Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, der efter Loven skal være Værge for hendes Børn, eftersom hendes Søn Erik Rosenkrantz ikke er her i Landet og heller ikke endnu,

---

¹ Der er baade i J. T. og K. ladt Plads aaben til Navnet. ² Vang, Hundborg H.

som det berettes Kongen, har naaet den Alder, at han efter Kongens Forordning kan forestaa noget Værgemaal, har foredraget for Kongen, at han ikke kan paatage sig dette Værgemaal, baade fordi han er forhindret i Kongens Bestilling udenfor Riget og fordi han har forskellige Krav i Anledning af forskellige Regnskaber og Forløfter, der have været mellem ham og hans afdøde Søster, og derfor har anmodet Kongen om at beskikke Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Børn en anden Værgæ, befaler Kongen Key Rantzau straks at paatage sig Børnenes Værgemaal, da det noksom kan eragtes, at Knud Gyldenstjerne ikke kan paatage sig det og Key Rantzau næst ham er nærmest beslægtet med Børnene. Han skal forestaa Værgemaal, indtil Erik Rosenkrantz kommer ind i Riget igen og naar den Alder, han skal have for at forestaa Værgemaal. F. T. 3, 669.

16. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Anders Friis om at lade den Tran og den Talg, som er strandet paa hans Lens [Sejlstrup] Forstrand, vurdere, sælge den og føre Pengene til Indtægt for Kongen, hvis ikke nogen ret Ejer inden Aar og Dag kender sig ved det. J. T. 7, 168 b. K.

18. Nov. (—). Furørseddél paa det Følge, som Kongen og Prinsen føre med sig til Begravelsen¹ i Sønderborg: Wolf von Buchwaldt, Hofmarskal, 4 Personer, Niels Friis, Sekretær, 3, Malte Juel, Prinsens Kammerjunker, 3, Jørgen Munk, Jens Høg, Jens Juel, Otte Kruse, Caspar von Buchwaldt, Corfidts Rosenkrantz og Manderup Due hver 3; Hans Pedersen, Kongens Kammertjener, Jørgen Beer, Prinsens Kammertjener, M. Daniel Hogenfeld, Kongens Livbarber, og Mester Ernst Møller, Kongens Livskrædder, hver 2; 4 Edelknaber og 2 Fyrbødere. — Ialt 45 Personer. — Vognheste: Kongens egen Vogn 6 Heste, Prinsens Vogn 4 Heste, 4 Junkervogne hver med 4 Heste, 16 Heste — 26 Heste. — Vognseddél, som gøres fornøden paa denne Rejse: Kongens eget Kammer N Vogne, Prinsens Kammer N Vogne, Wolf von Buchwaldt, Hofmarskal, 3 Vogne; Niels Friis, øverste Sekretær, Malte Juel, Prinsens Kammerjunker, Jørgen Munk, Jens Høg, Jens Juel, Otte Kruse, Casper von

¹ Hertug Hans den yngres.

Buchwaldt, Corfidts Rosenkrantz, Manderup Due og Daniel Badskær hver 2 Vogne. Sj. R. 17, 330.

19. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Ernst Normand om straks at lade undersøge og sende Kongen Erklæring om, hvormange Bønder og Tjenere der tidligere have tjent til Vinstrup, da det var et Len for sig selv, og hvormeget der omtrent har været saaet dertil. K. Udt. i Sj. T. 22, 159 b.

— Oprejsningsbrev for Anne Andersdatter, Erik Bruns Enke, Indvaanerske i Assens, der for nogen Tid siden er bleven forfulgt og gjort fredløs af Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, for nogen Gæld og Regnskab, som hendes afdøde Husbonde har resteret med og været Jacob Ulfeldt skyldig, men nu har stillet Jacob Ulfeldt tilfreds derfor. F. R. 3, 331 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da det er berettet Kongen, at han sammen med 3 andre gode Mænd har været i en Indførsel for Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, i Henrik Holck til Hvolgaards Gods, men de ikke ville give Henrik Holck beskrevet, hvad de have indført i og gjort, befales det herved ham og hans Medridemænd at give deres Indførsel beskrevet under deres Segl, da det i sig selv er billigt, at Henrik Holck faar Genpart deraf. J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Thomis Juel, der har været Formand i Indførselen for Otte Brahe Pedersen. Udt. i J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Peder Lange, der har været Formand i Indførselen for Frederik Munk. Udt. i J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Erik Juel, der har været Formand i Indførselen for Jens Bertelsen. Udt. i J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Jørgen Lykke, der har været Formand i Indførselen for Anders Friis. Udt. i J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Jørgen Friis til Faerskouf, som har indført i Fru Anne Friis's Gods. Udt. i J. T. 7, 169.

— Lignende Miss. til Erik Juel, der i en anden Indførsel ogsaa har indført i Fru Anne Friis's Gods. Udt. i J. T. 7, 169.

— Miss. til Anders Friis og Tønne Friis. Godslef Budde til Rydslet er død, og Kronens Len Børglum Kloster er derved igen hjemfaldet til Kronen. Da man har forsvoret

Arv og Gæld efter ham, skulle de, for at det kan faa sin Rigtighed saavel med Lenet som med hans Gæld, med det allerførste begive sig til Børglum Kloster, først besigte Bygningen og iagttage, hvad der maatte være brøstfældigt baade paa Borggaarden og paa Ladegaarden og hvad der maatte fattes af det, som bør efterlades ved Klosteret, udvurdere og udtage saameget af Godslef Buddes efterladte og der værende Bo, som maatte behøves til at reparere Bygfældigheden og erstatte Manglerne med, hensætte det udtagne i særlige Kamre og straks sende Kongen en Designation derover, saa denne siden derefter kan erklære sig om, hvorledes der skal forholdes med det, da det i alle Maader er billigt, at Kronens Len, som han en rum Tid har haft med al dets Indkomst, kvit og frit, først bliver tilbørlig istandsat og overleveret i tilbørlig Stand med det, der bør efterlades. Derefter skulle de kalde de under Børglum Kloster liggende Bønder for sig, forhøre hos dem, om de have noget at kræve hos afdøde Godslef Budde, og i saa Fald lade dem faa deres Betaling i hans Bo, saaledes som de kunne eragte det billigt. Naar dette først er sket, skulle de af Godslef Buddes Kreditorer, der efter deres Mening have billigt Krav derpaa, ved Tilvurdering af dem faa hvad de ere berettigede til af hans efterladte Bo, saavidt dette kan strække til. Hvis der derefter maatte blive noget tilovers, skal det tilstilles Gude Galde til Godslef Buddes Sønnebørn, saaledes som Godslef Budde selv har haft til Hensigt. De skulle give deres Forretning beskrevet under deres Signeter. J. T. 7, 169 b.

21. Nov. (Haderslevhus). Følgebrev for Jost Høg til Kye til Kronens Bønder under Børglum Kloster, som afdøde Godslef Budde hidtil har haft i Værge, at de straks skulle svare ham. J. R. 7, 436. K.

— Miss. til Anders Friis til Krabisholm og Tønne Friis til Heselager, Embedsmænd paa Segelstrup og Aalborgus Slotte, om med det allerførste at overlevere Børglum Kloster med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, til Jost Høg, rette sig efter den tidligere til dem udgaaede Befaling angaaende Bygningen, besigte Klosterets Skove og give Jost Høg deres Forretning beskrevet under deres Haand og Signet. J. R. 7, 435 b. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Nogle af Trøiborrigs selv-

egne Bønder have henvendt sig til Kongen angaaende en For-
dring, som de efter en af Kongen og Rigens Raad afsagt Døm
have til deres Husbonde Fru Anne Rantzau, Gotske Rantzaus
Enke, og hvorom de allerede have indladt sig i Rettergang med
hende til Herredsting og Landsting og fremdeles agte at fortsætte
for ham med Rigens Ret og Dele. Naar Sagen kommer ind
for ham, skal han hjælpe dem til Rette, saa vidt det med Billig-
hed kan ske. F. T. 3, 670.

23. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Jacob Ulfeldt og Hol-
ger Rosenkrantz om snarest muligt at undersøge og afgive en
skriftlig og udførlig Erklæring om, hvorvidt det for nogle
Dage siden udgaaede Forbud mod indtil videre at udføre
Bug og Byg fra Fyen ikke snart kan ophæves til Bedste
for Fyen, da der, efter hvad der erfares, ikke er saa stor Mangel
paa Rug og Byg i Fyen, som mange have ment, eller om det
er raadeligt endnu en Tid lang at lade det forblive ved Forbud-
det. Udt. i F. T. 3, 671.

— Miss. til Laurits Lindenov. Af hosfølgende Supplikation
vil han kunne erfare, hvad denne Skipper, Envold Jansen
fra Enchusen i Holland, har suppliceret i Anledning af, at han
er bleven anholdt i Arrest, fordi hans Skib, der var fragtet
af en af Kongens Undersaatte, skal være bleven under Samsø,
uagtet han formener, at han aldeles ingen Skyld har deri. Han
skal give Ordre til, at bemeldte Skipper og hans Modpart straks
blive skilte ved Dom og Ret, saa Skipperen ikke opholdes mere
end Ret er, og selv paase, at der kun vederfares ham hvad Ret
og billigt er. J. T. 7, 170 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Kongen bifalder, at hver
af de to Skippere, der nu ere i Arrest ved Horsens for
noget saltet Kød, som de have tilhandlet sig dér, maa give
100 slette Dlr. og enten betale dem straks eller sætte nøjag-
tig Borgen for dem og derefter løsgives. J. T. 7, 171. Jvfr.
2. Dec.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Af hosføl-
gende Supplikation ville de kunne erfare, hvad Laurits Friis,
Borger i Viborg, har suppliceret angaaende en Arrest, som
han begærer paa nogle Penge, tilhørende Henrik von
Lentlou i Amsterdam, hvilke nogle Borgere i Aalborg
skyldte denne, nemlig Hubert Sentlou 1000 Gl. og Gregers Tho-

missen 200 Dlr. De skulle give Ordre til, at de Henrik von Lentlou tilhørende Penge blive tagne i Arrest, indtil Laurits Friis bliver tilfredsstillet af ham for det, han med Rette har tilgode, dog skal Laurits Friis straks indlade sig i Rette med Henrik von Lentlou for dem, og de skulle straks dømme, om hans Fordring er billig og om han bør have de arresterede Penge i Betaling. Viser det sig, at Laurits Friis imod Billighed og Ret har gjort Arrest paa Pengene, skal han staa sin Modpart til Rette for Skade og Interesse. J. T. 7, 171.

24. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Niels Gyldenstjerne om til Kieler Omslag 1624 at betale Kongen 5000 Rdlr. in specie, som han har været Fru Elline Marsvin skyldig, der nu har afstaaet hans Brev paa de 5000 Rdlr. til Kongen. Udt. i F. T. 3, 671.

— Miss. til Niels Gaas. Da han er Forlover for Niels Gyldenstjerne for 5000 Rdlr. in specie til Fru Eline Marsvin, der har opladt Gælds brevet til Kongen, og da Pengene ere opsagte til Betaling paa Kieler Omslag 1624, skal han, hvis Niels Gyldenstjerne viser sig forsømmelig med at betale Summen og de resterende Renter, rette sig efter enten at betale Pengene til ovennævnte Tid eller holde et adeligt Indlager i Kiel, hvor det paabydes ham af Kongens Omslagsforvalter. Udt. i Sm. T. 6, 195.

— Miss. til Laurits Grubbe og Dr. Hans Mikkelsen. Sognepræsten til Bundtsø¹, Hollebye og Krønge Sogne paa Laaland har anmodet om at blive fri for at svare dobbelt Skat, som der kræves af ham, da Bundtsø og Hollebye Sogne ere blevne annekterede efter Kong Christian III's Brev og Krønge Kirke er tillukket. De skulle med det første erklære sig om Sognenes Lejlighed til Kancelliet, saa man deraf kan erfare, om Sognepræsten bør være forskaanet for at svare dobbelt Skat. Sm. T. 6, 194.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd. Kongen sender dem hermed noget Hamp og Hør, som skal spindes i deres og de omliggende Len. De skulle lade Hampen og Hørret modtage og deraf lade N Skippd. Hamp og N Skippd. Hør ud-

¹ Bursø, Fuglse H.

dele blandt Bønderne i deres Len, der forstaa sig paa at spinde, og modtage det tilbage af dem i godt Garn, hvis de da ellers ville være det kvit. Garnet skulle de siden lade koge og levere til Skriveren i Børnehuset i København. De skulle flittigt paase, at Spindet ikke i nogen Maade bliver ilde behandlet, saaledes som tidligere er sket til Skade for Kongen, men at Bønderkvinderne hegle det paa Slottet, inden det uddeles til Spinding blandt dem. De mest formuende og de, der bedst forstaa at spinde, skulle have det bedste og reneste Hør og Hamp til Spinding, de mindre formuende Blaarene og det ringeste. Kongen sender dem mindre end tidligere, da han ikke vil have det behandlet daarligt. Resten af Hørret og Hampen skal han levere til følgende Len, naar det forlanges. — Fortegnelse paa Hamp og Hør, som sendes til København til Fordeling til følgende Lensmænd: Hr. Christian Friis [Kbhvns Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lisd. Hamp og 1 Skippd. 3 Lisd. Hør; Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 4 Lisd. og $\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lisd. Hamp samt 1 Skippd. 5 Lisd. og 1 Skippd. 9 Lisd. Hør; Oluf Rosensparre [Dragsholm Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lisd. Hamp og 1 Skippd. 3 Lisd. Hør; Mogens Pax [Roskilde Len] 8 Lisd. Hamp og 14 Lisd. Hør; Fridèrik Redtz [Tryggevælde Len] 5 Lisd. Hamp og 9 Lisd. Hør; Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Skippd. Hamp og 1 Skippd. 8 Lisd. Hør; Ernst Normand [Antvorskov Len] 1 Skippd. 4 Lisd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Axel Urne [Ringsted Kloster] 6 Lisd. Hamp og 14 Lisd. Hør; Alexander Raab [Holbæk Len] 2 Lisd. Hamp og 4 Lisd. Hør; Keye Rantzau [Kallundborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lisd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Peder Basse [Møen] 5 Lisd. Hamp og 10 Lisd. Hør; Fru Karen Rostrup [Solte Len] 2 Lisd. Hamp og 4 Lisd. Hør; M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] 6 Lisd. Hamp og 12 Lisd. Hør. — Summa: 7 Skippd. 7 Lisd. Hamp og $12\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lisd. Hør. — Fortegnelse paa Hamp og Hør, som sendes til Nyborg til Fordeling blandt følgende Lensmænd: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 9 Lisd. Hamp og 1 Skippd. Hør; Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len] 5 Lisd. Hamp og 11 Lisd. Hør; Fru Elline Marsvin [Dalum Kloster] 5 Lisd. Hamp og 10 Lisd. Hør; Hans Pogwisch [Hindsgavl Len] 3 Lisd. Hamp og 5 Lisd. Hør; Marqvord Bilde [Rugaards Len] 4 Lisd. Hamp og 8 Lisd.

Hør; Hr. Christian Friis [St. Knuds Kloster i Odense] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Hans Lindenov [Tranekær Len] 7 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 3 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør. — Summa: 2 Skippd. 1 Lispd. Hamp og 4 Skippd. 6 Lispd. Hør. — Fortegnelse paa Hamp og Hør, som sendes til Kolding til Fordeling til følgende Lensmænd: Otte Brahe [Koldinghus Len] 14 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] 1 Skippd. 2 Lispd. Hamp og 2 Skippd. 4 Lispd. Hør; Christen Holck [Silkeborg Len] 8 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. Hør; Laurits Lindenov [Aarhus Len] 6 Lispd. Hamp og 12 Lispd. Hør; Reinholt* Heidenstrup [Stjærholm Len] 3 Lispd. Hamp og 6 Lispd. Hør; Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Hr. Albrit Skeel [Riberhus Len] 11 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. Hør; Christoffer Gersdorff [Lønborg Bispegaard] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør. — Summa: $3\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. Hamp og $7\frac{1}{2}$ Skippd. 8 Lispd. Hør. — Fortegnelse paa Hamp og Hør, som sendes til Aalborg til Fordeling til følgende Lensmænd: Tønne Friis [Aalborg Len] 14 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 8 Lispd. Hør; Eske Brock [Dronningborg Len] 12 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hør; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 10 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. Hør; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Olluf Parsberg [Ørum Len] 4 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Tygge Brahe [Skivehus Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Ifver Jul [Bøvling Len] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Anders Friis [Sejlstrup Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Claus Daa [Vestervig Len] 8 Lispd. Hamp og 16 Lispd. Hør; Otte Skeel [Dueholms Kloster] 5 Lispd. Hamp og 10 Lispd. Hør; Jost Høg Styggesen [Børglum Kloster] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Mogens Kaas [Mariager Kloster] 8 Lispd. Hamp og 16 Lispd. Hør; Gunde Lange [Gudum Len] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; Niels Krag [St. Hans Kloster i Viborg] 2 Lispd. Hamp og 4 Lispd. Hør; Hans Dyre [Lundegaard p. Mors] 1 Lispd. Hamp og 3 Lispd. Hør. — Summa: $4\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. Hamp og $9\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. Hør. — Fortegnelse paa Hamp og Hør, som sendes til Helsingborg til Fordeling til følgende Lensmænd: Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] $1\frac{1}{2}$

Skippd. 6 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 4 Lispd. Hør; Sigvord Grubbe [Malmøhus Len] 1 Skippd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hør; Tage Thott Ottesen [Sølvitsborg Len] 16 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 6 Lispd. Hør; Gabriel Kruse [Landskrone Len] 8 Lispd. Hamp og 13 Lispd. Hør; Falk Lykke [Kristianopol Len] 9 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] 1 Skippd. Hamp og 2 Skippd. 3 Lispd. Hør; Holger Rosenkrantz [Laholm Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør; Erik Rosenkrantz [Halmstad Len] 5 Lispd. Hamp og 12 Lispd. Hør; Otte Marsvin [Kristianstad Len] 6 Lispd. Hamp og 14 Lispd. Hør; Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred og Helnekirke Len] 2 Lispd. og 3 Lispd. Hamp og 5 Lispd. og 6 Lispd. Hør; Fru Beate Hvitfeldt [Espholt Len] 4 Lispd. Hamp og 8 Lispd. Hør. — Summa: $5\frac{1}{2}$ Skippd. 3 Lispd. Hamp og $10\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. Hør. — Summa Summarum: 23 Skippd. 6 Lispd. Hamp og $45\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. Hør. Sj. T. 22, 160 b. K.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til en Del af Lensmændene. Da Kongen har givet Ordre til at sende en Del Hør og Hamp, som skal spindes i Garn i Lenene, til N Slot, skulle de, saasnart de erfare, at det er kommet did, straks lade kræve N Lispd. Hamp og N Lispd. Hør ved deres eget Bud, lade det fordele til de Bønder i deres Len, der kunne omgaas med Spind, og modtage det igen af dem i godt Garn, hvis de ellers ville være det kvit, lade Garnet koge og siden levere det paa N Slot. Sj. T. 22, 161 b.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland om at modtage deres Part af Hampen og Hørret hos Claus Soll, Skriver paa Bremerholm. Udt. i Sj. T. 22, 161 b.

— (**Haderslevhus**). Miss. til Erik Rosenkrantz om at lade Embedsmand paa Varberg Slot Mogens Gyldenstjerne til Biersgaards Fuldmægtige udsøge og hugge saa meget Egetømmer i hans Len [Halmstad], som Mogens Gyldenstjerne behøver til Rødskeer til de nye Kartover, som Kongen nu har sendt eller herefter sender til Varberg Slot, og gøre ham al Hjælp, saa Tømmeret med det første og bedste Vinterføre kan udføres fra Aastederne. Sk. T. 4, 432.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Vedgaaen eller Forsværgelse af Arv og Gæld efter afdøde Fru Per-

nille Gyldenstjerne til Arreskov, Jacob Rosenkrantz's Enke, der efter Loven skal ske 30 Dage efter Dødsfaldet, men af visse og store Aarsager ikke kan ske nu, maa staa hen og hendes Arvinger og Børns Værge have Respit dermed, indtil den Kommission, som Kongen har ladet udgaa til nogle gode Mænd om at registrere Boet efter hende, er bleven efterkommet. Naar det er sket, skulle hendes Arvinger og Værgen for de Børn, som ere umyndige, straks paa tilbørligt Sted erklære sig om, hvad de ville gøre, saa hendes Kreditorer kunne vide at rette sig derefter. F. R. 3, 332. K.

25. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hans Lindenov, Marqvord Bilde, Corfits Rud og Jørgen Brahe om med det allerførste at begive sig til de Sædegaarde her i Riget, hvorpaa afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne har holdt Hus, og i Nærværelse af hendes Arvingers og Børns Værger registrere alt hvad der findes i Boet, det være sig Løsøre, Breve eller andet, som har noget paa sig. Udt. i F. T. 3, 671.

— Miss. til Key Rantzau om straks at begive sig over til Fyen for at overtage det Værgemaal efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, som han allerede har faaet Befaling til at overtage. Udt. i F. T. 3, 672.

— Aab. Brev til Bønderne i Malte Herred, hvem de end tilhøre. Da de have vægret sig ved at udgive Brokorn til Folling Bro, skønt de en Tid lang have givet det og de ofte færdes over denne Bro som en Alfarvej, paabydes det dem alle i rette Tid aarlig at svare det Brokorn til Broen, som de i lang Tid have svaret, da Kongen, hvis de ikke gøre det, vil tillukke Broen med en Slagbom, saa ingen af dem kan komme derover uden særlig Afgift og Told. J. R. 7, 436. K.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland: Hr. Christian Friis, Olluf Rosensparre, Axel Urne, Christoffer Basse, Palle Rosenkrantz, Friderik Redtz, Alexander Raab von Papenheim, Ernst Normand, Mogens Pax og Keye Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Underofficerer farer meget ilde afsted med de Bønder, der efter den sidste Krigsordnanses Anrettelse ere udlagte til dem, saa det kan befrygtes, at Bønderne derved skulle blive foraarsagede til at opsigte deres Gaarde eller nødte til for Armod's Skyld at gaa fra dem, saa Gaardene skulle blive helt øde, idet en Del af Soldaterne ikke

have den Formue af Kvæg, Korn og Boskab, at de selv kunne antage sig og opholde Gaardenes Avl og Husholdning, og en Del af dem heller ikke er til Sinds at blive længe paa ét Sted. Det paabydes derfor Lensmændene at føre flittigt Tilsyn med, at Bønderne ikke i nogen Maade forurettes af Underofficererne, og forhandle mellem disse og Bønderne, saa at Bønderne give Underofficererne saa meget, som de kunne, for Landgilde, Ægt og Arbejde, saa Bønderne kunne blive ved Magt derved. Hvis nogle Bønder dø eller paa lovlig Vis komme fra deres Gaarde, skulle de paase, at der igen kommer andre dygtige og formuende Bønder til Gaardene, dog saaledes at Stedsmaalet følger Soldaterne. Hvis nogen Kaptejn, Løjtnant, Fændrik eller Sergent ejer den Formue, at de selv kunne og ville overtage Gaardene og holde dem vedlige, bør det ikke nægtes dem selv at besidde dem. Sj. T. 22, 161 b. K.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kapitlet endnu har noget Gods i Københavns Len, nemlig 1 Gaard i Torslundmagle By og Sogn i Lille Herred, 6 Gaarde i Tostrup By og Sogn, hvoraf en kaldes Kragehafve, 1 Gaard i Torslundlille, 2 Gaarde i Tostrups Valdbye, 2 Gaarde i Isøfve By og Sogn og 2 Gaarde i Glostrup By og Sogn i Smørum Herred, hvilket Gods Kongen ønsker at tilskifte sig for noget Krongods, nemlig Fodbygaard i Københavns Len, 2 Gaarde [i Svinninge] i Tudse Herred i Sæbygaards Len, 1 Gaard i Gudmandstrup og 1 Gaard i Bierrebye i Tudse Herred i Ringsted Klosters Len, 1 Gaard i Gierslef¹ og 1 Gaard i Herslef i Løfve Herred, 1 Gaard i Hierslef By og Sogn i Skippings Herred, 1 Gaard i Tybiere og Ny Mølle i Tybiere Herred og 1 Gaard i Kongstedt Borup i Faxe Herred i Roskilde Len, 2 Gaarde i Torslund, 1 Gaard i Sandby og 1 øde Jord i Markesløf i Tudse Herred i Antvorskov Len, skal Kapitlet med det allerførste erklære sig, om Kapitlets Gods kan mistes fra Kapitlet, og tilforordne en Fuldmægtig til at besigte Godset sammen med Axel Urne til Aasmark, Befalingsmand paa Ringsted Kloster og Landsdommer i Sjælland, og Friderik Redtz

¹ Gørlev, Løve H.

til Tyrrestrup, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard. Sj. T. 22, 162. K.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne og Friderik Redtz om sammen med Kapitlets Fuldmægtig med det allerførste at besøgte ovennævnte Gods, ligne og lægge det og udlægge hver af Kapitularerne Vederlag for det Gods, som enhver mister i Københavns Len, saa enhver kan vide sin Part i det Gods, som udlægges. Udt. i Sj. T. 22, 163.

28. Nov. (—). Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Christoffer Basse [Kronborg og Frederiksborg Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len]. Da deres Forleningsbreve paabyde dem at levere et vist Antal Tønder Rug til Proviantskriveren paa Københavns Slot, men Kongen nok kan tænke, at det ikke altsammen kan leveres i Aar paa Grund af Rugens Misvækst, skulle de med det allerførste erklære sig om, hvor megen Rug de kunne faa hos Bønderne i Lenet (i Brevene til Christoffer Basse, Palle Rosenkrantz og Olluf Rosensparre tilføjes derefter: Foruden det, som de efter deres Forleningsbreve behøve til Brødbagning). De skulle fremsende det Byg, som de i Henhold til Kongens sidste Missive have oppebaaret af Bønderne i Stedet for Rug. Sj. T. 22, 163 b. K.

— Miss. til Keye Rantzau [Kallundborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] og Otte Brahe [Koldinghus Len]. Da der i Aar har været Misvækst paa Rug, saa den Rug, som Kongen ordinært plejer at forskrive fra Kronens Slotte til Proviantskriveren paa Københavns Slot, ikke altsammen kan leveres fra Lenene, skulle de straks erklære sig om, hvor megen Rug de kunne skaffe af deres Lens Indkomst foruden den, som de efter deres Forleningsbrevs Lydelse behøve til Brødbagningen. Sj. T. 22, 163 b. K.

29. Nov. (—). Aab. Brev om, at M. Jens Dynesen, Professor i Metafysik i København, der efter Kongens Befaling har skrevet en større og en mindre latinsk Grammatik med Tilbehør, hvilke Kongen vil have brugt i Skolerne, og nu vil udgive dem paa sin egen Bekostning, maa have Eneret paa i de første 10 Aar at lade disse Grammatikker med Tilbehør trykke her i Riget. Gør nogen anden det eller indfører

han Eksemplarer deraf, trykte i Udlandet, her til Landet og falholder dem, skal han have forbrudt 50 Rdlr. in specie, Halvparten til Kongen og Halvparten til M. Jens, hvorhos alle Bøgerne og hvad andet han har med at fare skal være konfiskeret, dog hermed de Privilegier og Friheder uforkrænkede, som Kongen har givet Trykkeriet i København. Sj. R. 17, 342¹.

29. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rektor og menige Professorer ved Københavns Universitet. Da Kongen vil have den af M. Jens Dynissen forfattede større og mindre latinske Grammatik indført og læst i alle Skoler i Danmark og Norge til Gavn og Fordel for den studerende Ungdom, skulle de, for at saadan Forandring ikke i den første Tid skal foraarsage nogen vanskelig Besværlighed hverken hos Præceptor eller Disciple, give alle de ved Københavns Universitet Studerende, der i Fremtiden ville vente sig nogen Forfremmelse i Skoletjenesten, Tilhold om en Tid lang at besøge M. Jens Dynissen, for at de først selv kunne begribe og forstaa hans Koncept og den Læremetode, som hans Grammatik udkræver, og siden desto lettere og bedre hjælpe andre deri, naar de blive hjulpne til noget Kald, og saaledes opdrage Ungdommen med større Forfremmelse og mindre Besvær end hidtil. Sj. T. 22, 164. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 191².

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at give Rektorer og Hørere ved alle Skoler i deres Stift Tilhold om at forklare den af M. Jens Dynissen forfattede større og mindre latinske Grammatik for deres Disciple og efterhaanden vænne dem til at bruge den saa godt og saa snart som muligt. Da Kongen nok kan tænke sig, at det i Førstningen vil falde Ungdommen og dens Lærere besværligt at repetere deres Lectiones og Composita efter denne Grammatiks Metode og straks vænne sig fra den forrige, vil Kongen nu kun have den mindre Grammatik indført i de to næstnederste Klasser i de Skoler, der have 5 Klasser foruden den nederste, for at de Børn, der enten nu først skulle begynde eller for kort Tid siden have begyndt deres Rudimenta grammatica, desto let-

¹ Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 243 f.
Jens Dinesen Jersin S. 245 f.

² Tr.: Gjellerup,

tere og bedre kunne vænnes dertil, saa den større Grammatik i Fremtiden uden stor Forandring og Besværing kan indføres i de andre Klasser. For at saadant bedre kan stilles i Værk og have den forhaabede Fremgang, skulle de af hver Skole i deres Stift udvælge en af Rektorerne eller Konrektorerne, som kan anses for dygtig og noksom bekvem, og sende ham til København, for at han der ved M. Jens's mundtlige Underretning desto lettere kan fatte og begribe den rette Lærmaade, som kræves til rettelig at bringe den forfattede Grammatiks Brug i Gang; siden skulle de bruge denne Person til at visitere de andre Skoler i deres Stift og demonstrere og undervise hans Kolleger og Skoletjenere i Forfatterens Mening. De skulle flittigere, end hidtil sket er, paase, at den dem befalede Ungdom paa det allervindskibeligste opdrages og undervises saavel heri som i deres Børnelærdom, saaledes som de ville forsvare for Gud og Kongen, da Ungdommens rette Oplærelse og Optugtelse maa anses for en af de vigtigste Aarsager, hvorved Guds Navn og Ære forfremmes, til Forøgelse for Lande og Riger og til særlig Nytte og Fremtarv for Menneskene. Sj. T. 22, 164. K. Orig. (til M. Hans Mikkelsen i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til M. Jens Gødesen, M. Iver Iversen Hemmet og M. Kristen Hansen i Aarhus, Ribe og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg¹.

29. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Kaldelse af Præster paa Island, deres Levnet og Overholdelse af Ordianansen. N. R. 4, 212 b. (Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 64 ff. M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. 322—25. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. I. 206 ff.).

— Forordning om Lovbud, Trættekøb, Rettens Spilde og Gaardfald paa Island. N. R. 4, 215. (Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. 327—30. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. I. 209 ff.).

— Miss. til Lensmanden paa Island om at lade de medfølgende to Forordninger, den ene om Præster og deres Kald, den anden om andre adskillige Ulejligheder, forkynde allevegne

¹ Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 244 f. Dsk. KL. III. 92 f.

paa Island, hvor det gøres behov, og siden paase deres Overholdelse. N. R. 4, 212 b¹.

29. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne paa Island om at lade den hermed følgende Forordning om Præster og deres Kald forkynde i deres Stift, hvor det gøres behov, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og paase dens Overholdelse. N. R. 4, 217 b.

1. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade en Hattemager fra Danzig, ved Navn Hans Spiismand, frit faa de Hattefilter tilbage, som for kort Tid siden ere blevne konfiskerede i Sundet og tildømte Kongen, dog skal Hans Spiismand svare tilbørlig Told deraf. Udt. i Sj. T 22, 165.

— Miss. til Fru Sophie Ulfstand om til Kieler Omslag 1624 at betale Kongens Omslagsforvalter 3000 Rdlr. in specie med resterende Rente. Udt. i F. T. 3, 672.

— Ligelydende Miss. til Arvingerne efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, Jacob Rosenkrantz's Enke, angaaende 2000 Rdlr. Udt. i F. T. 3, 672.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard angaaende 2000 Rdlr. in specie med resterende Rente, som han har lovet at betale for sin Søster Fru Pernille Gyldenstjerne til ovennævnte Tid. Udt. i F. T. 3, 672.

— Miss. til Key Rantzau. Han har tidligere faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne til Arreskoufs endnu umyndige Børn. Kongen har dog ikke hermed ment Erik Rosenkrantz til Kierstrup, Fru Pernilles Søn, da det er berettet Kongen, at han var sin egen Væрге, nemlig 18 Aar gammel, førend Kongens Forordning om en Alder af 25 Aar for at være Væрге og kunne disponere over sit eget udgik. Derimod skal han uden al Undskyldning paatage sig Værgemaalet for de andre, endnu umyndige Børn. F. T. 3, 672.

— Miss. til Hans Lindenov, Marqvor Bilde og Corfits Rud om nu straks at efterkomme Kongens Befaling til dem angaaende Registrering efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne,

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. 343 f.

skønt Jørgen Brahe ikke kan komme til Stede, da han skal være forhindret andensteds. Er det muligt, skulle de tilendebringe Sagen inden det sidste Landsting før den nu tilstundende Jul, da det er meget magtpaaliggende og det heller ikke er nødvendigt, at de opsætte Forretningen, fordi Erik Rosenkrantz til Kierstrup er fraværende. F. T. 3, 673.

1. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Borgemestre og Raad i Holbæk om at lade denne Brevviser, Hans Joensen i Aytrup, Herredsfoged i Tiustrup Herred, faa de Penge og det Gods, som de to Børn, han nu har hos sig, arvede efter hans Søn, der boede i Holbæk, da Hans Joensen har Formue nok til at staa for Pengene. Byfogden skal dog, førend Arven kommer ud, kræve den Del deraf, som med Rette tilkommer Kronen og Byen. Sj. T. 22, 165 b. K.

— Miss. til Christopher Friis, Fru Edel Brockenhuus og Jomfruerne Helvig og Kirsten Ulfeldt om for en rimelig Pris at lade Kongen faa den Lod til Købs, som enhver af dem endnu kan have i Aytrup i Tiustrup Herred i Haderslevhus Len, og med det allerførste meddele i Kancelliet, hvad de begære derfor. Kongen vil erkende det med al kongelig Gunst. J. T. 7, 171 b. K.

— Miss. til Otte Skeel om at være til Stede ved Skiftet mellem afdøde Christen Prips Enke og hans Børn, paa tage sig Værgemaalet for Enken, Fru Anne Basse, ved Skiftet, paa se, at der kun vederfares hende, hvad ret og billigt er, og i alle Maader hjælpe hende til Rette. J. T. 7, 171 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Øksne og andet Kvæg udskibes fra nogle forbudte Havne ved Assens. F. R. 3, 332. (Tr.: CCD. IV. 43).

2. Dec. (—). Forordning om, at alle, som have fast Ejendom i Assens, skulle deltage i Udredelse af Byens Skat og anden Besværing. F. R. 3, 335. (Tr.: CCD. IV. 44 f.).

— Miss. til Ernst Normand. Af hosliggende Supplikation kan han nærmere se, hvad Niels Simensen Gram har berettet angaaende nogen Uret, der er tilføjet ham med Hensyn til en Arv, som er falden i Skelskør. Ernst Normand skal undersøge Sagen og yde Niels Simensen Gram al mulig Hjælp,

saa han kan faa det, som han er berettiget til. Sj. T. 22, 165 b.

2. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Otte Brahe Stensen. I sidste Marts Maaned¹ fik han Skrivelse angaaende noget Gods i Kielleklinte i Kallundborg Len, som Kongen ønskede til Mageskifte af ham. Kongen anmoder ham nu om med dette Kancellibud at erklære sig om, hvad Vederlag han vil have derfor, saa Kongen en Gang kan komme til Ende dermed. Sj. T. 22, 166. K.

— Ligelydende Miss. til Friderik Redtz. Udt. i Sj. T. 22, 166. K. (i Udt.).

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. I sidste Marts Maaned² fik han Skrivelse om noget Gods i Kallundborg Len, som Kongen ønskede til Mageskifte af ham, nemlig 1 Gaard i Farsinge, 1 Gaard i Kierbye og 1 Gaard i Bastrup. Han anmodes om med dette Kancellibud at erklære sig om, hvad han begærer til fuldt Vederlag af Kronen derfor, saa Kongen en Gang kan komme til Ende dermed. J. T. 7, 172.

— Aab. Brev om, at Caspar Agricola, der en Tid har ladet sig bruge i Kongens Kapel, indtil videre maa oppebære 4 Kurantdlr. af Renteriet til sin Underholdning, at regne fra den Tid af, da han blev aftakket og mistede sin forrige Besolding. Sj. R. 17, 331. K.

— Aab. Brev om, at Borgerskabet i Flensborg, trods det for nogen Tid siden udstedte Forbud mod at udføre Rug eller Byg fra nogle af Danmarks Provinser til fremmede Steder, i Aar maa købe den Byg, som de behøve til eget Brug, alle vegne i Danmark og udføre den, dog maa de ikke føre noget deraf til fremmede Steder for at sælge det. Sj. R. 17, 331. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Der er adskillig Ulejlighed om Arv og Gæld efter afdøde Fru Pernille Gyldestjerne til Arreskouf, og Kongen har allerede befalet Key Rantzau til Randtzoesholm at være Værge for hendes umyndige Børn. Da hendes ældste Søn Erik Rosenkrantz, der, som det berettes Kongen, har været sin egen Værge, førend Forordningen om 25 Aars Alder for Værger udgik, nu er udenlands

¹ 5. Marts.

² 7. Marts.

og uden Tvivl i adskillige Maader kan komme til at lide stor Skade paa Grund af sin Fraværelse, skal Holger Rosenkrantz under hans Fraværelse tage sig af hans Sag med Hensyn til Arv og Gæld efter hans afdøde Moder, saa vidt muligt paase, at han ikke kommer tilkort, give Møde, naar noget an-gaaende denne Arv og Gæld skal foretages, og baade her og ellers ramme Erik Rosenkrantz's Gavn og Bedste, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. F. T. 3, 674.

2. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da nogle Borgere i Faaborg ville betale de Jorder og Ejendomme, som Hospitalet i Odense ejer i Faaborg, dyrere end det Gods, som Otte Banner byder for dem, kan være værd og kan give i Rente, skal han sælge Jorderne og Ejendommene til de højstbydende og søge det største Gavn for Hospitalet. Udt. i F. T. 3, 674.

— Oprejsningsbrev for Jens Christensen, der i Anledning af et for nogle Aar siden sket Drab i Vendsyssel er bleven forfulgt af Eftermaalsmanden og er bleven dømt, saa han har maattet rømme, men nu har begæret Oprejsningsbrev i Sagen, da han paany agter at udfordre den ved Lov og Dom, eftersom han, da Sagen blev dreven, ikke havde nogen, der kunde møde for ham, og ikke selv turde møde, fordi Sagen til-lagdes ham. Kongen fornyer nu hermed Sagen, saa den paany maa begyndes med Sandemænd og Jens Christensen frit og sik-kert søge Ting og Stævne indtil Sagens Uddrag, dog skal han, hvis Sagen gaar ham imod, blive til Stede og lide efter Loven derfor, ligesom han nu straks og inden 4 Maaneder efter dette Brevs Dato skal føre sin Sag aldeles til Ende, saafremt han vil nyde denne Benaadning. J. R. 7, 437.

— Miss. til Reinhold Heidenstrup. For kort Tid siden fik han Skrivelse om, at hver af de to Skippere, som havde indskibet ulovligt Kød, skulde give 100 Slettedlr. for deres Forseelse. Det befales ham nu at lade dem være fri for at betale disse 200 Dlr., da Kongen har eftergivet dem, dog skal han paa Kongens Vegne tage det Kød, som Skipperne ulovligt have indskibet, og føre det til Indtægt for Kongen i sit Regnskab. J. T. 7, 172. Jvfr. 23. Nov.

3. Dec. (—). Aab. Brev til alle Lensmændene i Skaane, hvorved Kongen i Anledning af den i Sverrig og nær op til

Kongens Grænser grasserende Pest paabyder, at aldeles ingen maa begive sig over Grænsen ind i Sværrig, og at ej heller svenske Indbyggere maa komme over Grænsen ind i Kongens Land, saalænge Pesten varer. Kongen paabyder sine Fogder, Embedsmænd og alle andre at paase Overholdelsen af dette Paa-bud. Sk. T. 4, 432. Orig. (til Varberg Len).

3. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Lensmændene i Skaane om at lade det ovenstaaende Forbud forkynde i Købstæderne, paa Herredstingene og andensteds, hvor det gøres nødvendigt, og strengelig paase dens Overholdelse. Udt. i Sk. T. 4, 432 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Len).

— Miss. til Torben Gabrielsen. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Færgemand Jørgen Nielsen i Aarsundet, har berettet om en Baad, som Lauridts Knudsen i Aaborig¹, Strandfoged, har frataget ham, til største Skade for hans Næring. Naar Sagen lovlig bliver indstævnet for ham, skal han uden alt Ophold hjælpe Supplikanten til Lov og Ret. F. T. 3, 675.

— Miss. til Tønne Friis. Da Manderup Due til Halkier, Kongens Hofsinde, har begæret noget Krongods i Eydrup i Aalborgshus Len til Mageskifte og tilbudt at udlægge godt og belejligt Gods i Stedet, skal Tønne Friis ved første Lejlighed udførligt erklære sig, om det af Manderup Due begærede Gods kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 172 b.

4. Dec. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at give La Broche, der underviser i Dans paa Sorø, Ordre til straks at begive sig over til Skanderborg, hvor han nærmere skal faa Besked om Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 22, 166.

— Aab. Brev om, at Henrik Gansse, boende i Kolding, maa begive sig i Ægteskab med Karren Bilde, Mogens Bildes Datter, da de, som han beretter, indbyrdes have indladt sig til Ægteskab med hinanden, dog skal det ske lovligt. J. R. 7, 437 b.

— Aab. Brev om, at Peder Munk til Sæbygaard har berettet, at han paa Grund af Forløfte, hvori han har været for

¹ Aborre, Baag H.

Hans Lykke, paa dennes Vegne har maattet erlægge en stor Sum Penge, hvorfor han ingen Betaling eller Vederlag har faaet, og derfor har begæret Tilladelse til at lade Hans Lykke anhæfte, hvor han kan træffe ham, og lade ham føre over til København i det Fængsel, som er forordnet for Folk, der sætte sig i større Gæld, end de kunne betale. Det tillades Peder Munk at lade Hans Lykke anhæfte og sætte i Fængselet, indtil han har tilfredsstillet Peder Munk for det, som denne har betalt for ham, og det befales Kongens Fogder og Embedsmænd at yde Peder Munk al Assistance. J. R. 7, 437 b.

4. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Hr. Albret Skeel. For nogle Aar siden blev der blandt de svabstedske Stridigheder, som da blev bilagte, bestemt, at der skulde tillægges Huset Svabsted 190 Demat Land og at en svabstedsk Bonde skulde have et andet Bol i Stedet for det, han boede i, da dette laa i Hertug Frederiks Vildtbane, til hvilket Bol Huset Svabsted tilholder sig et Stykke Eng. Hr. Albret Skeel skal træffe Aftale med Gudske Wensin, Hertug Frederiks Embedsmand paa Gottorp, om at mødes paa et belejligt Sted, hvor de nøje kunne undersøge Forholdene med Engen og hvad Rettighed der kan skaffes dertil. Endvidere skulle de undersøge og straks indsende Erklæring om, hvorvidt de 190 Demat Land ere blevne lagte til Huset Svabsted. J. T. 7, 172 b. K.

5. Dec. (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne erfare, at Nis Knudsen, Borger i Sønderborg, har klaget over, at Tolderen paa Gulland har gjort hans Søn Uret. Han skal selv undersøge den Sag og snarest indsende en udførlig Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 432 b.

— Miss. til Christen Holck og Otte Brahe. Da Hr. Giert Rantzau til Bredenburg, Ridder, holstensk Raad, Statholder i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus Slot, har begæret noget Krongods i Torrild Herred i Koldinghus Len, nemlig 1 Gaard i Koldrup By og Sogn, 4 Gaarde i Hyffom og Skovdal Mølle, til Mageskifte for noget af sit Gods i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard i Aalunde og 1 Gaard i Nodbek¹ i Foeborrig Sogn i Skads Herred, 1 Gaard i

¹ Rodebæk, Faaborg S., Skads H.

Bierindrup i Giøring Sogn og Herred, 1 Gaard Pugdal i Veilberg Sogn og 1 Gaard Lunstrup¹ i Skarrit Sogn i Hammerum Herred, skulle de med det allerførste undersøge, om Kronens Gods kan undværes fra Koldinghus Len og, hvis saa er, besøgte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 173.

9. Dec. (Koldinghus). Miss. til Hr. Christian Friis. Det er berettet Kongen, at to Fanger, Jens Andersen Dune og Anne Lauritsdatter, Adser Lauritsens Ægtehustru, to Gange have afsonet for det langsommelige Skørlevnet, som de have gjort sig skyldige i, men alligevel for tredje Gang ere blevne grebne deri og ere blevne dømte til at straffes paa Livet, hvorefter de ere blevne sendte over for at arbejde i Jærn. Hr. Christian Friis skal sende disse to Misdædere velforvarede tilbage til det Sted, hvor de efter Dommens Indhold skulle staa deres Ret, da Kongen anser deres Forseelse for at være større end deres, der straffes med saadant Fængsel og Arbejde. Sj. T. 22, 166.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da Holger Bilde til N, som Kongen har forordnet til Landsdommer i Laaland og Falster, har berettet, at han paa Grund af forskellige Forretninger angaaende Gæld og Løfter ikke kan overtage Landsdommerbestillingen før ud paa Vinteren henimod Foraaret, skal Jørgen Grubbe rette sig efter at holde Landsting indtil den Tid og efter Lov og Ret dømme i de Sager, der lovlig blive indstævnedede for ham eller allerede vare indstævnedede i afdøde Jesper Grubbes Tid, da det er berettet Kongen, at der skal være indstævnet forskellige Sager, hvori der ikke er gaet Dom. Ligeledes skal han udgive Stævninger i alle lovlige og tilbørlige Sager. Naar Holger Bilde har indstillet sig, skal han dog dømme i nogle Trolddomssager, som Holger Bilde har at udføre paa Landstinget og ikke kan være Dommer i, da han selv er Sagsøger. Sm. T. 6, 195.

10. Dec. (—). Miss. til Hr. Albret Skeel, Eski Brock, Christen Holck, Jacob Ulfeldt og Ifver Juel om at møde 19.

---

¹ Lustrup, Hammerum H.

Dec. paa Koldinghus for nærmere at erfare Kongens Vilje. K. Udt. i J. T. 7, 174.

10. Dec. (**Koldinghus**). Miss. til M. Ifver Ifversen Hemmet om at møde i Kolding 19. Dec. og give Dr. Christen Borum og M. Søfren Andersen Vedel, Sognepræst i Ribe, Ordre til at møde samme Tid og Sted. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 7, 174.

11. Dec. (—). Miss. til Lensmændene i Fyen: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len], Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Hans Pogwisch [Hindsgavl Len] og Hans Lindenov [Tranekær Len] om, at det for kort Tid siden udgaaede Forbud mod Udførsel til fremmede Steder af Byg fra Fyen ophæves, da der sammesteds skal være godt Forraad paa Byg. F. T. 3, 675. (Se CCD. IV. 45).

— Oprejsningsbrev for Stephen Krag i Gambste i Koldinghus Len, der har berettet, at han for nogen Tid siden af sin Modpart, Peder Andersen i Gioldballe, er bleven fordelt paa Tinge for nogle Ord, som ere faldne mellem dem angaaende 2 Øksne, der ere blevne drevne til og solgte i Fyrstendømmet, uagtet han paa det højeste har benægtet, at det forholder sig saaledes som hans Modpart har ladet ham fordele for, hvorfor han nu af Hensyn hertil og til sin høje Alderdom har anmodet Kongen om at give ham hans Mandhelg og Fred igen. Kongen giver ham hermed hans Fred igen, dog skal Stephen Krag herefter ikke lade sig finde med Trætte eller Rettergang i denne eller andre Sager, saafremt han ikke vil have dette Fredebrev forbrudt, medmindre der da tilføjes ham nogen Uret, som han bør forsvare sig imod. J. R. 7, 437.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, da Jens Bertelsen, Raadmand i Vejle, der har en anselig Sum Penge tilgode hos Trud Bryske til N, frygter for ellers ikke at kunne faa nogen Betaling, bevilger, at Jens Bertelsen efter Rigens Ret ved gode Mænd maa faa Indførsel i Viesløf, Skambye og Herritsløf¹ Sognetiender, saavidt Trud Bryske er forlenet med dem, og, saalænge Trud Bryske lever, beholde dem, indtil han af deres Indkomst har faaet fuld Betaling baade for Hovedstol og Renter,

¹ Harritslev, Skovby H.

dog skal der aarlig i rette Tid svares tilbørlig Afgift af Tien-
derne. J. R. 7, 438 b.

11. Dec. (Koldinghus). Miss. til Otte Brahe. Da det er berettet Kongen, at Skibbrid¹ Mølle i Koldinghus Len er brændt sidste Sommer med Korn, Kvæg og andet Boskab, skal han lade Mølleren i Møllen være fri for dette Aars Landgilde. Ligeledes skal han lade Peder Simensen i Tyfkier og Jens Hansen i Bredning, der ogsaa have lidt stor Skade ved Vaadeild, være fri for dette Aars Landgilde. J. T. 7, 174 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Af hans Beretning har Kongen erfaret, at han har haft en langvarig Trætte med afdøde Gunde Skriver og Christen Hegelund, da begge Borgemestre i Viborg, og at baade Christen Hegelund og Gunde Skrivers Arvinger under Forbehold af Kongens Samtykke og paa Byens Vegne have aftinget til ham, saaledes at alt Gunde Skrivers Gods skal tilfalde Kongen og Byen med Undtagelse af det Gods, som to umyndige Børn have haft i Mødrenearv, hvilket under Forbehold af Kongens Samtykke skal være eftergivet dem. Kongen bifalder, at det bliver herved og at han lader det Kronen tilfaldne Gods vurdere og sælge, og fører Pengene til Indtægt for Kongen. Med Hensyn til Jens Skriver paa Mors, der er borttrømt, fordi han skal have forfalsket en Tingbog, skal hans til Kongen forfaldne Boslod ligeledes vurderes og sælges og føres til Indtægt for Kongen. Det samme skal ske med den til Kongen faldne Boslod efter Oluf Thybo, Byfoged i Nykøbing paa Mors, hvis Hustru er brændt, medens han selv er borttrømt, dog undtages det, som Knud Gyldenstjerne har undt nogle hans Smaabørn til deres Livs Ophold. J. T. 7, 174 b.

12. Dec. (Kbhvn.). Skøde til Boldevin Blanckfort, Borger i København, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i København, liggende bagved nogle Borgervaaninger i Vinggaardsstræde ud til Kongens Nyboder. Sj. R. 17, 331. K. (Tr.: KD. II. 721 f.).

— (**Koldinghus**). Miss. til Sigvort Grubbe og Christoffer Urne, Rentemestre, om at lade Rasmus Søfrensen og Anders Mortensen af Seyerøe i Draxholms Len, der paa Grund af

---

¹ Skibdræt Mølle, Brusk H.

Storm og Uvejr have landløbet deres Skuder med Kongens Kalk, faa sædvanlig Fragt af Skuderne og føre det til Udgift i deres Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 166 b.

12. Dec. (Koldinghus). Miss. til de samme om med Flid at lade undersøge i Renteriet, om ikke endnu noget af Kronens Gods er pantsat til Adelen og, hvis saa er, sende Kancelliet en Fortegnelse baade over Godset og over dem, der have det i Pant. K. Udt. i Sj. T. 22, 166 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at lade fange saa mange Agerhøns som muligt der i Lenet [Malmøhus] og levere dem levende til Hønskonen paa Frederiksborg Slot. Udt. i Sk. T. 4, 433.

— Mageskifte mellem Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvidtzoeholm, og Kronen. F. R. 3. 333. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lægge 2 Gaarde, den ene i Vantinge By og Sogn, den anden i Øster Skiering, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Anne Lykke, Enke efter Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm, ind under Odensegaards Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i F. T. 3, 676.

— Miss. til Holger Rosenkrantz, Marqvord Bilde, Jørgen Brahe og Johan Friis. For nogen Tid siden have de faaet en kongelig Befaling angaaende Langsøegaard i Fyen, som paa sidste Herredag blev tildømt Frederik Markdaner for den Skade, han var kommen i for Trude Bryske. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, paabydes det dem at mødes med det allerførste og udføre den. Endvidere skulle de indstævne alle Frederik Markdanners Medforlovere for Trude Bryske for sig og enten forlige dem i Mindelighed om alle de mellem dem værende Stridigheder angaaende deres Fællesløfte, forsaavidt de kunne dømme deri og Stridighederne endnu ikke ere indstævnede for Herredagen, eller afsige en endelig Dom deri og give Parterne deres Afgørelse beskreven. F. T. 3, 676.

— Aab. Brev om, at Hans Kier, Skolemester ved Skolen i Kolding, maa begive sig ud af Riget en 2—3 Aar for at fortsætte sine Studeringer paa fremmede Universi-

teter. Han skal opholde sig paa de Steder og Akademier, hvor den augsburgske Konfession læres og øves, og skal med Superintendentens Raad og Vidende i sin Fraværelse underholde en dygtig Person i sit Sted, da han selv i den Tid maa nyde den til Skolemesterembedet henlagte Løn, hvilken Person skal forestaa Skolen tilbørligt, saa Ungdommen ikke bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Naar han har fuldendt sine Studier, skal hans Skoletjeneste igen staa ham aaben. J. R. 7, 438.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt [Gulland], Knud Gyldenstjerne paa Bergenhus, Hendrik Bilde [Ryfylke, Jæderen og Dalerne], Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Jens Juel [Aggershus Len], Christoffer Gjøe [Nedenæs Len], Tønne Friis [Aalborg Len], Borgemestre og Raad i København og Tolderne i Sundet. Hvis en Rostocker Skipper, ved Navn Jochim Cadou, eller en Hamborger Borger, ved Navn Heinrich Narrius, eller Varer eller Gods, der tilhøre dem, komme til deres Len, skulle de straks lade dem arrestere og sende dem velforvaret til København, da de mod Kongens Forbud have sendt fremmed Øl til København. K. Udt. i Sj. T. 22, 166 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albredt Skeel [Riberhus Len] og Knud Gyldenstjerne paa Hald om at lade Henrich Narrius arrestere. Udt. i Sj. T. 22, 167.

— (Koldinghus). Bestalling for Jacob Johansen København som Skovrider paa Kronens Skove i Eld og Holdmands Herreder i Koldinghus Len. Han skal altid være til Stede, naar der efter Lensmandens egenhændig underskrevne Seddel udvises nogen Skov af Skovfogderne og selv mærke de af Skovfogderne udviste Træer med Skovmærket. Han skal have Gaarden Hønborg i Koldinghus Len, fri for Indfæstning, Landgilde, Ægt og Arbejde og al anden Tyng, og indtil videre Foder og Maal paa en Hest. [Iøvrigt med Art. 1—5]. J. R. 7, 438 b. K.

— Bestalling for Knud Nielsen Kusk som Skovrider paa Kronens Skove i Jerløf og Bryske Herreder i Koldinghus Len og ellers saa vidt udenfor Herrederne som han kan. Han skal flittigt paase, at der ingen Geder holdes, som kunne løbe ind i Kronens Skove og ødelægge Underskoven; træffer han saadanne, efterat de først ere forbudte, skal han enten skyde dem eller lade dem drive til Koldinghus. Træffer han

Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem, hvem de saa end tilhøre. Han skal altid være til Stede, naar der efter Lensmandens egenhændig underskrevne Seddel udvises nogen Skov af Skovfogderne og selv mærke de af Skovfogderne udviste Træer med Skovmærket. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. [Iøvrigt med Artickl. 1—4]. J. R. 7, 440. K.

14. Dec. (Koldinghus). Bestalling for Peder Ibsen Kusk som Skovrider paa Kronens Skove i Anst Herred i Koldinghus Len og ellers saa vidt udenfor Herredet som han kan. Han skal have 20 Dlr. i aarlig Løn, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen for Knud Nielsen Kusk]. J. R. 7, 441 b.

16. Dec. (—). Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar om at møde i Horsens den 29. Dec., hvor Kongen har noget særligt magtpaaliggende at forhandle med dem om. K. Udt. i Sj. T. 22, 167.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler. Hvis han ikke kan møde hos Kongen i Kolding den 19. Dec., skal han rette sig efter at møde den 29. Dec. i Horsens, hvor han skal faa nærmere Besked om Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 22, 167.

17. Dec. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Herman von Dringenberg, Søn af afdøde Hændrik von Dringenberg, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 167.

— (**Koldinghus**). Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da Jens Juel til Lindberg, Kongens Hofsinde, har begæret noget Horsens Hospital tilhørende Gods i Ølgoed Sogn i Øster Herree i Lundenis Len, nemlig 1 Gaard i Grynfeld, 1 Gaard i Vassekier¹ og 1 Gaard, kaldet Gammelgaard, til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Kracherop² i Sneeg Sogn i Nørvongs Herred i Koldinghus Len, skal Reinholt Heidenstrup erklære sig, om Hospitalets Gods kan undværes derfra og om

¹ Vestkær, Ø. Horne H.

² Krollerup, Nørvangs H.

Mageskiftet kan være uden Skade for Hospitalet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 175.

19. Dec. (Koldinghus). Miss. til Holger Rosenkrantz om at forordne Otte Knudsen og Jørgen Mogensen, Raadmænd i Odense, til Borgemestre sammesteds, da der nu ingen Borgemestre er og Bestillingerne ikke kunne være ledige længere. Efter disses Død skal man med Hensyn til Valget af Borgemestre forholde sig efter Byens af Kongen konfirmerede Privilegier. Udt. i F. T. 3, 677.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Aalborghus, som Værge for Jomfru Sophie Gyldenstjerne maa sælge den hende tilhørende Biørnsholms Gaard med tilliggende Ejendom, da Kongen anser det for gavnligere for hende at have Pengene end Godset, baade fordi der skal svares en aarlig Afgift deraf og hun endnu sidder i Gæld og ogsaa af andre Aarsager. J. R. 7, 443.

— Miss. til Otte Brahe om at lade Peder Nielsen og Gregers Lauritsen i Gamsted, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, være fri for ét Aars Landgilde, Ægt og Arbejde og lade dem faa Hjælp af Skoven til Bygningstømmer. J. T. 7, 175 b.

20. Dec. (—). Miss. til Hans Lindenov, Marqvort Bilde og Corfits Rud. Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, har berettet, at hans Søster, afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, i nogle Aars Tid paa hans Vegne har modtaget Penge og ellers i andre Maade er bleven ham en stor Sum Penge skyldig, men dog ikke før sin Død har gjort nogen Forklaring om, hvorvidt disse Penge ere komne ham til gode eller ej. De skulle derfor ved første Lejlighed med største Flid i Fru Pernille Gyldenstjernes Bo lade opsøge alle de Kvittanser, indløste Breve og andre Breve, der med Rette kunne tilkomme eller angaa Knud Gyldenstjerne, konferere hans Breve med hendes og hendes Fuldmægtiges Breve og udgivne Kvittanser, som findes i hans Værge, og siden gøre en rimelig Likvidation over, hvorvidt han endnu har noget at kræve i Boet eller skylder Boet noget, saa ingen af Parterne i nogen Maade kommer til kort. Siden skulle de tilstille ham de Breve, der med Rette tilhøre ham, mod Tilbagelevering af hendes udgivne Beviser og Kvittanser. F. T. 3, 677.

24. Dec. (Skanderborg). Miss. til Keye Rantzau og Claus Daa. Da det er berettet Kongen, at der, da deres Døtre blev forlovede og blev Fæstemøer, imod Kongens Forordning er blevet givet og modtaget Gaver med Diamanter eller Ædelstene, skulle de snarest erklære sig, om det er sket, og sende Erklæringen til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 22, 167.

— Miss. til Otte Skeel og Gude Galde. Da Jørgen Arenfeldt til Vorgaard med det første vil levere fra sig til sin Broder, Mogens Arenfeldt til Rudgaard, dennes Hovedgaard Rudgaard med tilliggende Gods og Ejendom samt Løsøre, som han i nogen Tid har haft under sit Værgemaal, alt efter Lodder, som ere gjorte derpaa af gode Mænd og forseglede og underskrevne af disse, og desuden vil gøre Regnskab med Broderen for det, som han paa dennes Vegne har modtaget og igen udgivet, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved den Lejlighed, paase, at det i alle Maader gaar ret til, og hvis der opstaar Stridigheder mellem Brødrene, enten blægge disse i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom. De skulle i saa Tilfælde give Parterne deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. J. T. 7, 176.

26. Dec. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Tage Jacobsen, Søn af afdøde Hr. Jacob, Slotspræst paa Dronningborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 167 b.

28. Dec. (—). Miss. til Ofve Gjedde om at træde i Tagge Thotts Sted og sammen med de andre gode Mænd gelejde Kurfyrstinden af Brandenburg fra Grænsen gennem Riget, naar hun kommer. Udt. i Sk. T. 4, 433.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland, Claus Daa over den røde, Knud Gyldenstjerne over den gule, Hr. Jørgen Skeel over den hvide, og Corfits Rud over den fynske Fane. De skulle straks tilsige Lensmændene og de Adelige, der ride og holde deres Rostjeneste under deres Fane, at de skulle holde deres Rostjeneste fuldt færdig, som det sig bør, med gode Folk, Heste og Geværer, saa de kunne være rede til straks at rykke op, naar Ritmestrene faa nærmere Befaling derom. J. T. 7, 177.

29. Dec. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Marinne Lauridsdatter, Enke efter Hans Vandel i Aalborg, paa

Kronens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred og paa Kirkens Part af Koæntienden af Sundbye Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen, at levere til Lensmanden paa Aalborghus, 20 Pd. Byg og 2 Pd. Havre af Gunderup Sogn og til Sundbye Kirke 6 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 2 Pd. Havre. Udt. i Tb. S. 114 b.

31. Dec. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen vil med det første have følgende Arbejde udført: Han skal lade Dæmningen paa Loumandsdam lave, saa den kan være fast, og lade gøre en Dam, der hvor Vandet springer ud ved Bakken, hvorfra Posten er ført paa Slottet. Han skal lade lave 2 Dæmninger nedenfor den ny Dam ved Vrolle og lade de Buske, som findes deri, udrydde. Han skal lade Jorden føre fra Pladsen inde i Ladegaarden, saa Pladsen bliver lavere end Husene. Ligeledes skal Pladsen i Ladegaarden paa Ring Kloster ogsaa gøres lavere. Allevegne skal der sættes nye Stengærder, hvilket Arbejde skal skiftes mellem Bønderne. Han skal lade lave et Vod paa Hundrede Favne paa hver Side, hvortil han skal hente Garn fra Tyskland og Reb fra København. Siden skal han lade fiske med samme Vod og besætte Dammene. Det „overlige“ skal han lade røge og siden aarlig sende over til København. Han skal sælge de smaa Fisk og for de derved indkomne Penge holde Voddet vedlige. J. T. 7, 176 b.

1623.

Jan. (Skanderborg). Birkeretten. Sj. T. 22, 205. (Tr.: CCD. IV. 46—56).

— Miss. til Lensmændene og Landsdommerne i Danmark om at lade Birkeretten læse og forkynde i Lenene og paa Landstingene, saa de kunne vide at rette sig efter den paa Birketingene. Sj. T. 22, 204 b.

1. Jan. (—). Kgl. Stadfæstelse for Anders Olsen, Renteskriver, paa et af Forstanderne for Vartov Hospital

paa Hospitalets Vegne til ham og hans Arvinger udgivet Købe- og Mageskiftebrev samt paa et paa Bytinget derpaa taget Skøde. Sj. R. 17, 333. K.

1. Jan. (Skanderborg). Kvittansiarum til Manderup Parsberg til Hagsholm, Rigsraad, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aalborghus Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1622, for Indtægt og Udgift af Han Herred fra 1. Maj 1602, da det blev lagt under Aalborghus, til 1. Maj 1622, for den visse og uvisse Indtægt til Segelstrup Slot fra 1. Maj 1604 til 1. Maj 1605, for den visse og uvisse Indkomst til Aastrup Slot fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1622, for de i de nævnte Len oppebaarne Pengeskatter, Madskat og Klokkeskat og for det paa Aalborghus og Aastrup Slotte og de underliggende Avlsgaarde modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 505. K.

2. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eske Andersen i Ørskouf paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Øridsløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, $9\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og $9\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 114 b.

3. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Kromanden ved Frederiksborg Slot fast skal betages sin Næring, fordi de Folk, der bo i Hillerød og ellers omkring Frederiksborg, udskænke Øl i Kande- og Pottetal, strengelig forbyder alle i Hillerød og omkring Frederiksborg Slot boende, hvem det end er, undtagen Kromanden i Frederiksborg Kro, at sælge og udskænke Øl i Kande- og Pottetal, under Forbrydelse af det Øl, de have med at fare. Kromanden skal være forpligtet til altid at holde det fornødne Øl fal og sælge det til en rimelig Pris, da han vil komme til at staa til Rette derfor, hvis der kommer begrundet Klage over ham i saa Henseende. Lensmanden paa Frederiksborg og hans Fogder skulle flittigt paase, at denne Bevilling holdes, og lade Overtræderne af den tilbørligt straffe. Sj. R. 17, 343.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Jacob Ulfeldt, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz samt følgende af Adelen: Hr. Jørgen Skeel, Hr. Jens Sparre, Hans Lindenov, Corvits Rud, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Sigvord Grubbe, Christoffer Ulfeldt, Claus Daa, Otte Skeel, Tage

Thott Ottesen, Mogens Gyldenstjerne, Friderik Redtz, Jørgen Brahe, Keye Rantzau, Palle Rosenkrantz, Christen Tomissen og Jost Høg Styggesen om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de førstkomende 5. Febr. kunne være til Stede paa Sorø Kloster for sammen med nogle andre Raader og flere gode Mænd at raadslaa om, hvorledes det adelige Akademi sammesteds bedst kan stiftes og bekvemmest fortsættes efter Kongens nærmere Instruktion og Anvisning, som da skal tilsendes dem. Udt. i Sj. T. 22, 190¹.

3. Jan. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om selv at møde i Kolding den 5. Febr., medtage de geruste Heste, som han skal holde af sit Len [Hald], og være rede til at marchere, naar Kongen giver nærmere Ordre. Sj. T. 22, 192.

— Ligelydende Miss. til Tønne Friis, Reinhold Heidenstrup, Otte Brahe Pedersen og Oluf Parsberg. Udt. i Sj. T. 22, 192.

— Miss. til Lensmændene Hr. Christian Friis, Keye Rantzau, Oluf Rosensparre, Ernst Normand, Christoffer Basse, Mogens Pax, Palle Rosenkrantz, Alexander von Papenheim, Peder Basse, Fru Karen Rostrup, Friderik Redtz, Mogens Kaas, Hr. Ulrik Sandberg, Hr. Jørgen Skeel, Eske Brock, Christian Holek, Lavrits Lindenov, Lavrits Ebbesen, Ifver Juel, Christoffer Gersdorff, Hr. Albrit Skeel, Otte Skeel, Hans Dyre, Anders Friis, Tyge Brahe, Gunde Lange, Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Fru Eline Marsvin, Jørgen Brahe, Marquard Bilde, Hans Pogwisch og Hans Lindenov. De skulle rette sig efter at lade de geruste Heste, hvormed de skulle tjene af deres Len, møde i Kolding den 5. Febr. og lade dem marchere derhen, hvor Kongen vil bruge dem. De skulle gøre sig al mulig Flid for sammen med dem at fremsende en ung Adelsperson eller en anden dygtig Person, som har Forstand paa at kommandere deres Folk og Heste. Udt. i Sj. T. 22, 192.

— Miss. til Steen Villomsen. Da Kongen ved et Missive til ham har truffet den Anordning, at alle paa Bremerholm fængslede Misdædere, der bryde ud derfra og rømme, men

---

¹ Tr.: E. G. Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Akt. P. IV. (Brevet til Holger Rosenkrantz).

blive grebne igen, skulle straffes efter den første over dem erhvervede Dom, befales det ham herved efter denne Anordning at lade holde Eksekution over alle de Personer, der ere undvegne af deres Fængsel, ogsaa over dem, der ere rømte før Missivets Dato, naarsomhelst de kunne paagribes og bringes til Stede. Sj. T. 22, 192 b.

3. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at intet Marked maa holdes i Christianstad, men at Markederne skulle holdes i Landsbyen Væ. Sk. R. 4, 284. (Tr.: CCD. IV. 45).

— Oprejsningsbrev for Viborg Kapitel til, som om Gerningen nylig var sket, paany at forfølge en Drabs-sag, nemlig det Drab, som en Person, ved Navn Las Olufsen, har begaaet paa Thomis Christensen i Dr. Peder Ifversens Kannike-residens i Viborg. Der har været Strid mellem Kapitlet og Borgerskabet om, hvem der paany skulde forfølge denne Drabs-sag, efterat den en Gang var sluppet og forladt af den rette Eftermaalsmand, men Kapitlet har nu haft sine Privilegier og Friheder for Kongen. J. R. 7, 505.

— Aab. Brev om, at Tørning Birk skal afskaffes og lægges til Vor Herred. J. R. 7, 506. K. (Se CCD. IV. 45 f.).

— Aab. Brev om, at Maren Pedersdatter, Enke efter nu afdøde Christopher Holgiersen i Nimb, indtil videre maa beholde den Gaard, som hendes Husbonde boede i, kvit og frit, og dertil nyde det Brokorn og de Tiender, som hendes Husbonde har nydt og brugt til Gaarden, dog skal hun holde Gaarden ved god Hævd og Magt, saa vidt som hendes Husbonde og hans Formænd have skullet gøre det. J. R. 7, 506 b.

— Miss. til Niels Krag og Gundi Lange. Da der er leveret dem et Skrin, hvori der findes adskillige af Otte Christopher Rosenkrantz's indløste og nogle tilstaaende Gældsbreve, skulle de, naar nogen af Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer, der med Rette ere interesserede deri, besøge dem, meddele disse Kopier af de tilstaaende Gældsbreve. Hvis nogen paa lovlig Vis beviser at være indført i disse Gældsbreve ved Rigens Ret, saa de bør have dem, skulle de mod rigtig Revers lade dem faa de dem tilhørende Breve. J. T. 7, 178.

4. Jan. (—). Miss. til Fru Ellen Marsvin om at give de til Dalum Kloster liggende Bønder og Tjenere Ordre til, at

de indtil anden Ordre, saa tidt det gøres nødvendigt og hun agter det tjenligt, skulle begive sig til Odense for med deres Heste og Vogne at hente Møg og Gødning paa de Steder, hun anviser dem. De skulle føre nævnte Møg og Gødning hen paa Dalum Klosters Marker og aflægge det, hvor det befales dem. F. T. 3, 681.

4. Jan. (Skanderborg). Bestalling for Baltsar Otsen som Skovrider paa Kronens Skove i Silkeborg Len. Han skal af Silkeborg Slot have 16 gl. Dlr. i aarlig Løn, en sædvanlig Hofklædning, 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge og Foder og Maal til 1 Hest. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 26. Febr. 1622 for Karsten Hansen]. J. R. 7, 507 b.

— Ligelydende Bestalling som Skovrider for Hans von Brunsvig, der sammen med Anders Abbelskouf skal vare paa Kronens Skove i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 7, 508 b.

— Bestalling for Hans Worm som Skovrider i Kronens Skove i Liusgaard Herred i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt af Lensmanden paa Silkeborg Slot. [Naar undtages, at der ikke tales noget om Geder, er Bestallingen iøvrigt enslydende med Bestallingen af 26. Febr. 1622 for Karsten Hansen]. J. R. 7, 506 b.

— Bestalling for Anders Pedersen i Grafballe i Hends Herred som Skovrider i Kronens Skove i Liugsgaard Herred i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest. [Naar undtages, at der ikke tales noget om Hunde, er Bestallingen enslydende med Bestallingen af 26. Febr. 1622 for Karsten Hansen]. J. R. 7, 508 b.

— Ligelydende Bestalling for Jørgen Frederiksen som Skovrider i Abildskouf i Silkeborg Len. Han skal have 16 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 7, 509 b.

4. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Hans Globsen, Organist i Viborg Domkirke, indtil videre maa være fri for Told af alt det Øl og Malt, som han kan forbruge til sit eget Bord. J. R. 7, 510. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Borgemestre og Raad i Viborg have anmodet om at maatte give en mindre Klokke for den Klokke, som hænger i Fiskebek Kirke. Da det desuden er berettet Kongen, at Fiskebek Kirke er brøstfældig og behøver Hjælp, skal han undersøge Forholdene og hvis det kan ske uden Skade for Kirken, lade Viborg Menighed faa Fiskebeks store Klokke og give Fiskebek den tilbudte lille Klokke samt Vederlag for det, som Fiskebeks Klokke er bedre end Viborgs, hvilket Vederlag siden skal anvendes til Reparation af Fiskebek Kirke. J. T. 7, 178.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Niels Friis til Faerskou har begæret noget Aarhus Kapitels Gods, nemlig 1 Gaard i Vifvel og 1 Gaard i Sveigstrup i Lyngaa Sogn i Sabro Herred og 2 Gaarde i Skodde i Ning Herred, til Mageskifte, men Kapitlet har klaget over, at det ikke kan faa Fyldest i det Gods, som Niels Friis tilbyder, fordi hans Gods ikke er ligesaa godt paa Skov, Herlighed og i andre Maader og heller ikke ligger saa belejligt for Kapitlet som dettes eget Gods. Da Kongen nu af de nærmest omkring Aarhus liggende Lens Gods vil udlægge Kapitlet Vederlag, saa det i alle Henseender skal faa Fyldest, skulle de med det første besigte Kapitlets Gods, af de Aarhus nærmest liggende Lens Gods udlægge Kapitlet fuldt Vederlag i Krongods, som ikke ligger for nær ved Kronens Slotte eller Gaarde, ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 188.

— (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Da han har bevilget Kongen Indlæg til den ostindiske Handel og dette Indlæg nu gøres højlig fornødent til den forestaaende Udredning, befales det ham at fremsende sit Indlæg til 1. Marts og levere det til Handelens Bewindthebbere i København. Orig.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Kommissarierne for Indretningen af de spanske og franske Kompagnier: Sigvord Grubbe og Tagge Thott i Skaane, Oluf Rosensparre og Alexander Raab von Papenheim i Sjælland, Hr. Albrit Skeel, Eske

Brock, Christian Holck og Ifver Juel i Jylland, Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz Jørgensen i Fyen, Jacob Ulfeldt og Palle Rosenkrantz Axelsen i Laaland og Falster. De have efter Kongens Befaling¹ indsendt deres Forretning angaaende den spanske Fart til Kancelliet og Kongen har deraf erfaret, at en Del af Adelen og Borgerskabet har vist Benegenhed for denne Handel, hvilket har behaget ham vel, hvorfor han ogsaa har ladet de medfølgende Privilegier forfatte, hvilke sendes dem til Overlevering hver paa sit Sted. Af deres Forretning ser Kongen dog ogsaa, at Sagen kræver yderligere Betænkning, idet man, saafremt der i en eller anden Maade kræves større Indlæg til Udredningen, enten maa opgive Farten („lade Farten forblive“) eller lade den vente en Tid, indtil man kan forespørge sig om yderligere Indlæg, hvilket vil være til største Skade for Handelen. For at forekomme dette, skulle de snarest med største Flid arbejde for, at Købstædernes Indlæg anstilles saaledes, at først hver Købstad vedtager sin visse Part af Handelen, nemlig Halvparten eller en Tiende- eller Tyvendedel eller saa stor eller saa lille en Part, som den kan taale, og derefter, saafremt der kræves yderligere Indlæg til Udredningen, fremsender sin Andel deraf, og at hver af Participanterne efter deres første Indlæg, saafremt der gøres yderligere Indlæg behov, bevilger at gøre dette. Sj. T. 22, 193.

5. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Mattis Pedersen, Klejnsmed ved Skanderborg Slot, maa nyde den samme aarlige Genant som hans Formand, nemlig 30 Dir. 3 Mk. Kurant, 4 Tdr. Rug, 8 Tdr. Malt, 1 Td. Humle, 1 Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 12 Sider Flæsk, 1 Oksekrop og 10 Faarekroppe, at levere ham af Slottet i betimelig Tid. Han skal være forpligtet til at udføre det Arbejde, som Lensmanden giver Ordre til, og som hans Formand har udført. J. R. 7, 510. K.

—² Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Tønne Friis. Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har berettet, at Hans Lykkes Børn ikke alle ere lige rige i det Jordegods, som han som deres tilforordnede Værgé har under

¹ 28. Aug. 1622.
5. Maj.

² Brevet er i J. T. ved en Fejlskrift dateret:

Hænder, idet nogle ved Faddergaver, Sjøelegaver og andre Gaver ere komne videre end andre. De skulle derfor snarest samles paa et belejligt Sted, gøre et Overslag over alt Hans Lykkes Børns Jordegods, taksere ethvert Barns særlige Indkomst til en vis aarlig Sum, som Claus Daa saa, sine Værgenge fradragne, aarlig skal udrede til hvert Barn fra den Dag af, da han blev Værg for Børnene, til den Dag, da han bliver Værgemaalet kvit. J. T. 7, 178 b.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Erik Juel til Hundsbek. Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har berettet, at han paa Hans Lykkes Børns Vegne ved Ridemænd er bleven indført i noget Gods i Hammerum Herred for det, som Hans Lykke med Rette kan være sine Børn skyldig. Da Indførselen skete, har Claus Daa for Ridemændene blandt andet udæsket adskillige Lodder, Skiftebreve, Gavebreve, Skøder, Adkomst- og Ejendomsbreve, som Hans Lykke paa sine Børns Vegne med Rette burde levere fra sig til Claus Daa, og Ridemands-tovet tilholder ham ogsaa selv i andre Maader at søge disse Breve hos Hans Lykke. Verner Parsberg og Erik Juel skulle derfor snarest begive sig til Hans Lykke, kræve Brevene hos ham, registrere dem under deres Haand og Segl og levere dem til Claus Daa. J. T. 7, 179.

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Hertvig Bilde til Damsgaard har berettet, at han efter Kongens Befaling har paataget sig Værgemaalet for afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn og af Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har faaet overleveret et af de gode Mænd, der have været over Børnenes Skifte, forseglede Skrin, hvori der skal findes Guld, Perler og nogle forseglede Knipper Breve, hvorfor der nu er Brug til Børnenes Fornødenhed og til Betaling af deres Gæld. De skulle derfor ved første Lejlighed og om muligt paa det forestaaende Snapsting optage Skrinet, registrere hvad der findes deri, enten det er Guld, Perler eller andet, og efter Vægt og Værd levere det til Hertvig Bilde med en rigtig Fortegnelse under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 179 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Eske Brock. Da Kongen er til Sinds at ville gøre Kapitlet i Viborg Domkirke Fyldest

for den til Kapitlet liggende Lunøe, som Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Tranekier Slot, har begæret til Mageskifte for noget af sit Gods i Kongens Vildtbane, og da Viborg Kapitel har begæret 2 Gaarde i Frausing i Hingi Sogn, 1 Enstedgaard, kaldet Oustrup, i Torning Sogn og 1 Gaard i Kiellerup i Elsborg Sogn i Silkeborg Len med tilliggende Skove og al anden Ejendom, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 179 b.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Dr. Leonhart Metzner om endelig at kalde sin Hustru, der en Tid lang har været og endnu er uden Riget, ind i Riget til sig og snarest lade hende hente ind. Udt. i Sj. T. 22, 192 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Jens Kornmaaler paa Skanderborg Slot i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 193.

— Miss. til Tolderne i Øresund. For nogen Tid siden har noget Krudt, der tilhørte Generalstaterne i Nederlandene, været ved at passere gennem Sundet, og der er allerede paa Kongens Vegne betalt en Sum Penge paa det. Da Kongen nu har bevilget, at Generalstaterne igen maa faa Krudtet, skulle Tolderne, naar Generalstaterne tilbagebetale de allerede paa Krudtet betalte Penge, igen lade Generalstaternes Fuldmægtig faa Krudtet. Udt. i Sj. T. 22, 193.

— Miss. til de samme om, at Kongen har bevilget, at Kongen af Polen førstkommende Foraar og Sommer maa faa ligesaa megen Vin toldfrit gennem Sundet, som han aarlig plejer at faa. Udt. i Sj. T. 22, 193.

— Privilegier for det spanske Kompagni i Aalborg. For nogen Tid siden har Kongen, for at bringe Søfarten i sine Riger paa Fode, med Danmarks Riges Raads Raad og Bevilning ved sine dertil forordnede Kommissarier ladet anrette spanske Kompagnier og har siden, da en Del af Købstæderne allerede har bevilget Indlæg, befalet sine Kommissarier endnu yderligere at undersøge og overveje Lejligheden og af Borgerskabet faa at vide, hvilke yderligere Benaadninger Kompagnierne kunde begære til deres Stiftelse og Underholdning. For at disse Kompagnier, hvis Gud vil give Lykke dertil, desto snarere kunne stilles i Værk og til Gavn for Undersaatterne og til Bestyrkelse og Sik-

kerhed for Riget i denne sælsomt udseende Tid kunne faa desto fastere Grund, har Kongen overvejet sine Kommissariers indsendte Erklæringer og en Del Købstæders siden da indgivne yderligere Anholdninger og derefter, udover de i de tidligere udgaaede Patenter og aabne Breve givne Privilegier, med Danmarks Riges Raads Raad og af kongelig Magt og Myndighed for sig og følgende Konger i Danmark givet det spanske Kompagni følgende Friheder:

1. Kompagniet skal nu straks begynde og ingen uden det maa efter dette Brevs Datum indføre spansk eller fransk Salt eller Vin, medmindre de ville have forbrudt Saltet og indehavende Gods til Kongen, Byen, hvor det indføres, og Kompagniet til Treskifte.

2. Da der sker Købstæderne stort Forfang ved ulovlige Havne, Landkøb og Bissekræmmere, skal hver Købstad herefter ved sine Fuldmægtige lade de ulovlige Havne besøge, lade dem, der handle dér, arrestere, hvilket ikke maa nægtes dem, og tage Dom over dem, om de ikke Kongsagen og Byen ere forfaldne. Paa samme Maade skal der forholdes med Landkøb og Bissekræmmere, hvorpaa enhver Borger, der finder saadant, skal være berettiget til at tale.

3. Da Kompagniets Bøsseskytter skulle underholdes frit for Kompagniet, særlig af de Byer, hvor Udredningen sker, skal Kompagniet til Gengæld være forpligtet til at sælge dets Varer til en i Forhold til dets Indkøb rimelig Pris og indføre dem i saadan Mængde, at Landet kan forsørges rundeligt dermed¹. Kompagnierne skulle altid holdes i Ære og forblive i deres Stand og maa ikke af nogensomhelst Grund igen ophæves eller efterlades.

4. Da det i de forrige Benaadninger er tilladt enhver af Kongens Undersaatte, som bor i Stæder, beliggende under Kompagniets Friheder, at tilhandle sig Salt i Sundet til sit eget Huses Behov, skal det, for at Salt ikke under det Skin skal købes og forføres i Landet til Skade for Kompagnierne, forstaas saaledes, at hermed kun menes de, der lade Saltet hente i Hel-

---

¹ I Marginen er tilføjet: Dette er udeladet af de Malmøske Privilegier efter deres egen Begæring.

singør ved deres egne Tjenere, som de give Kost og Løn; dog maa Helsingørs Borgere ikke føre noget af deres Salt andenstedshen, end hvor de ere særlig privilegerede. Da ingen Borger ellers maa hente sit Salt fra andre Steder end fra dem, som de ere tilforordnede, skal Kompagniet have Tilladelse til frit at opskibe og indlægge deres Salt i hver af de Stæder, som det er privilegeret paa, medmindre Byens Indbyggere og Kompagniet kunne enes om, at Indbyggerne selv hente det Salt, som de have behov, eller at Kompagniet fører det til dem.

5. Saafremt Kongen med Danmarks Riges Raads Raad paa Grund af Misvækst, Orlog eller anden saadan Grund foraarsages til at lade udgaa Forbud paa nogle Aar, skal et saadant dog ikke gælde Kompagnierne, medmindre der kommer saa stor Nød paa, at det gøres nødvendigt og Kompagnierne nævnes særskilt i Forbuddet; ellers vil Kongen tage Hensyn til Kompagniernes Tarv og have dem aldeles forskaanet for Forbud uden i højtrængende Tider. For at Handelen kan drives med mere Fordel, vil Kongen ogsaa tillade Kompagnierne at indføre Korn og Varer, som det er forbudt at indføre, oplægge dem i visse dertil forordnede Pakhuse, hvorpaa der, saa vidt muligt, ikke maa være Bagluger eller Døre, og siden udføre Kornet og Varerne til forbemeldte Steder uden nogen Besværing eller Tynge; dog skulle de Folk, der forestaa Handelen, ved den Ed, hvormed de ere Kongen forpligtede, være forpligtede til ikke at sælge saadanne Varer her i Landet. Endvidere maa de udføre saa meget af Landets Varer, som kan være dem tjenligt og til Fordel.

6. Saafremt dette Rige kommer i Uenighed med noget af de Riger, Lande og Stæder, hvorpaa denne Trafik anstilles, eller der paakommer Arrest, Skibbrud og saadan uformodentlig Forhindring, særlig i Begyndelsen og førend de komme i noget Forraad og de Skibe, som de udrede, komme hjem fra Spanien, skal det være Kompagnierne tilladt at tilhandle sig de Varer, der skulle komme derfra, i Øresund og fra andre Steder inden og uden Riget, hvor de kunne faa dem til bedst Køb, indtil Handelen og Skibene kunne bringes til Veje igen. Det skal derfor ogsaa være dem tilladt at have deres Liggere og Faktorer i alle Stæder under Kongens Gebet uden at disse skulle være pligtige til at svare nogen Tynge til Kronen eller Byen, medmindre de have

Hus og Gaard eller selv drive egen Handel eller anden Handel end Kompagniets.

7. De Liggere og Faktorer, som Kompagniet skal bruge i Spanien og Frankrig, skal det antage paa visse Aar, saaledes at de ikke altid skulle blive i Tjenesten, og forbeholde sig at bruge dem eller ej. Det maa ingen Spaniere antage, men saa vidt muligt Kongens egne Undersaatter, for at Kongen af Spanien ikke skal gøre Faktoriet til et Embede og uden Kompagniets Vidende og Samtykke forlene nogen med det.

8. For at der ikke skal blive nogen Mangel paa Salt, skulle Kompagnierne være forpligtede til, saa vidt det er dem muligt at gøre det og naar de kunne taale det, at skaffe det størst mulige Forraad af Salt ind i Riget, saa de altid mindst kunne have Forraad for ét Aar, hvilket de ogsaa uden Skade maa kunne gøre, da de alene have Privilegium paa at sælge Salt. Naar der er godt Forraad og mere end der behøves, maa der sælges og udskibes deraf til andre Lande til Bedste for Kompagniet, saa vidt det kan eragtes forsvarligt.

9. Kompagniet maa ikke sælge i mindre Partier end én eller to Tønder, men det skal dog ikke være forment dem af Borgerskabet, der have gjort Indlæg deri, hvem det saa end er, for Betaling at tilhandle sig Salt og Vin af Kompagniet ligesom andre Borgere og udsælge det i Læster, Tønder, Skæpper, Fjerdinger, Kander og mindre Maal. Kompagniets Pris paa dets Varer skal opslaa offentlig paa Raadhuset hvert halve Aar og hvert Fjerdingaar eller tiere, hvis det er nødvendigt. De, der ere i Kompagniet, skulle ikke nyde bedre Køb end andre, som ikke have gjort Indlæg deri, det være sig Adel eller andre.

10. Med Hensyn til Taksten paa Salt og Vin, skal der holdes rigtig Bog over Indkøb og Bekostning, for at ikke alene de, der have gjort Indlæg, deraf kunne erfare, hvorledes der omgaas med deres Indlæg, men ogsaa Lensmanden og 4 gode Borgere, interesserede eller uinteresserede, men dog ikke nogen af dem, der forestaa Handelen, en Gang eller to om Aaret kunne forfare, om Varerne ikke sættes for højt for Almuen, særlig hvis der kommer Klager. Lensmanden og Borgerne skulle saa siden enes med Kompagniets Direktører om en efter Indkøb og Bekostning rimelig Pris, saa der kan vederfares baade Undersaatterne og Kompagniet hvad billigt og ret er.

11. Direktører eller Forstandere for Handelen skulle de Personer være, der allerede ere forordnede eller i Fremtiden af Participanterne blive forordnede dertil. Enhver af Participanterne skal optegne Navnet paa den, han vælger, og indlægge det; de, der saa faa de fleste Stemmer, skulle sættes til Direktører og forblive en 3, 4 Aar eller saa længe Participanterne ere tilfreds med dem. For sin Umage skal enhver have 60, 70 eller 80 Sletdr. i det højeste, eftersom Handelen er stor til. De skulle sørge for, at de gjorte Indlæg anvendes rigtigt til Bedste for Kompagniet, og lade det, som forskrives til Søs til Kompagniets Udredning, bestille med gode Skippere paa Kompagniets Risiko, medmindre Participanterne mene anderledes. Hvad Direktørerne i saa Maade købe, sælge eller udsende til andre Lande, skal ske paa Kompagniets Skade og Fromme, da ingen Købmand egentlig kan vide, til hvad Skade eller Fordel hans Handel kan udslaa, og Udgangen er at befale Gud, naar Handelens Forstandere kun anvende deres yderste Flid, Vidende og Forstand.

12. Direktørerne skulle slutte deres Regnskab efter hver Udredning og Opskibning, saa at Participanterne, adelige og uadelige, deraf klarlig kunne se Skade og Fordel. Regnskabet skal beregnes til Sletdalere, i hvilken Mønt der saa end handles. De skulle overlevere Regnskabet til de Personer og paa det Sted og til den Tid, Participanterne fastsætte, og ikke skjule Handelens Tilstand for nogen.

• 13. Alt hvad der gøres fornødent skulle Direktørerne indkøbe i rette Tid og have det i Forraad, dog maa de ikke bevilge sig selv eller nogen anden nogen Leverance uden samtlige Direktørers Raad. Hvad der skal købes, skal bestilles fra de Steder, hvor der kan faas det bedste Køb, dog skulle indenlandske Varer saa vidt muligt foretrækkes („forførís“). Naar Udredningen er sket og der bliver noget tilovers, som enten ikke taaler at ligge eller ikke behøves i nogle Aar, eller noget er saa gammelt, at det ikke kan bruges, skal det straks afhændes til Bedste for Kompagniet, hvor ringe det saa end er. De skulle tage rigtige Beviser for alt, hvad der vedkommer Udredningen og saadant Salg og Køb, af dem, som de handle med, og lægge dem ved Regnskabet. Iøvrigt skulle de i alle Maader dirigere

Regnskabet og anstille Handelen, saaledes som Participanterne synes og det kan tænkes at være disse til Fordel.

14. Hvis noget Indlæg ved Arv tilfalder en udenbys Mand, som ikke er af Adel, skal denne, for at forekomme al Konfusion, være forpligtet til at sælge det til Byens Indbyggere. Sker det ikke inden Aar og Dag, skal Lensmanden udnævne 4 Borgere, der skulle tilvurdere en Borger, som enten slet intet Indlæg har eller kun et ringe, nævnte Indlæg; begærer ingen saadan Borger Indlægget, maa det afhændes til hvemsomhelst der begærer det.

15. Kompagniet i Aalborg og dets Medkonsorter skal have særligt Privilegium paa hele Limfjorden, den østlige Søkant af Jylland og i Viborg, Holstebro, Lemvig, Thisted, Nykøbing, Skive, Sæby, Hjørring, Skagen og underliggende Fiskerlejer, hvilke skulle hente deres Salt og Vin hos Kompagniet, der til Gengæld skal være pligtig til at føre og sælge disse Varer til et rimeligt Køb i gangbar Mønt.

Kongen forbeholder dog sig og sine Efterfølgere at forbedre, formindske og formere disse Privilegier, eftersom det maatte synes ham og Danmarks Riges Raad at være til Nytte for Kronen. Sj. T. 22, 193 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

6. Jan. (Skanderborg). Ligelydende Privilegier for de andre Kompagnier, dog med følgende Ændringer af Art. 15: Privilegiet for Kompagniet i Ribe: Dette privilegeres tillige i hele Vestjylland, der skal hente Salt og Vin hos det, særlig maa kun dette Kompagni tilhandle sig det Strandsalt, som føres paa den vestlige Søkant af Jylland, dog maa det ikke tage mere end 4 Skill. dansk i Fortjeneste paa hver Tønde Strandsalt. — Privilegiet for Kompagniet i Aarhus: Dette skal tillige have Privilegium paa Salg af Salt og Vin i Købstæderne Kolding, Vejle, Randers, Horsens, Hobro, Mariager, Æbeltoft, Grenaa, Kallundborg og underliggende Fiskerlejer. — Privilegiet for Kompagniet i Helsingør og Helsingborg: Dette skal tillige have Privilegium paa hele Isefjorden og i de derved liggende Købstæder og Fiskerlejer, dog skal det være tilladt Borgerne i Helsingør og Helsingborg frit at købe i Sundet, ligesom det skal være Kompagniet og Borgerne i Roskilde tilladt at hente Salt fra København med Vogne, hvis de ønske det. — Privilegiet for Kompagniet i Vordingborg og

Næstved: Dette skal tillige have Privilegium i Korsør, Skelskør og underliggende Fiskerlejer. — Privilegiet for Kompagniet i Køge: Dette skal tillige have Privilegium i Ringsted, Hedinge, Møen og Stævn's Herred indtil Præstø Fjord. — Privilegiet for Kompagniet i Malmø: Dette skal tillige have Privilegium i Skanør og Falsterbo. — Privilegiet for Kompagniet i Landskrone: Dette skal tillige have Privilegium i Barsebek og paa Hven. — Privilegiet for Kompagniet i Varberg, Halmstad og Laugholm: Her skal kun være én Udredning, som skal ske i Varberg Havn. — Privilegiet for Kompagnierne i Christianstad og Sølvitsborg og i Christianopel og Ronneby: Tagge Thott og Otte Marsvin skulle bestemme, hvor Grænsen mellem de to Kompagnier skal være. — Privilegiet for Kompagniet i Ystad, Simmershafn og paa Bornholm: Hvis nogle af Borgerne paa Bornholm og i Simmershafn ville gøre Indlæg i Kompagniet, skulle de optages deri. — Privilegiet for Kompagniet i Laaland og Falster lyder paa alle Købstæderne. Udt. i Sj. T. 22, 197.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin og Tagge Thott. Da Kongen vil oprette to spanske Kompagnier i Blekinge, det ene i Købstæderne Christianstad og Sølvitsborg, det andet i Købstæderne Christianopel og Ronneby, og give hvert af dem Privilegium paa visse Stæder og Havne, der skulle tage deres Varer hos dem, skulle de anvise hvert af Kompagnierne visse og bekvemmelige Steder, som saa hvert af dem skal forsørge med spansk og fransk Salt og Vin, og snarest indsende deres Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 22, 198 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da Kongen vil oprette et spansk Kompagni i Ystad og Simmershafn, skal han foreholde Borgerne paa Bornholm dette, om nogen af dem vil gøre Indlæg med de to Byer, for at Bornholm kan blive forsynet med spansk og fransk Salt og Vin af Kompagniet. Han skal lade dette forkynde paa Landet og være Kompagniets Liggere, som maa opholde sig der paa Landet, befordrig hermed og med at faa anden lovlig og rimelig Handel paa Bornholm. Han skal give Borgerne og andre paa Bornholm boende Tilhold om at tage deres Salt og Vin hos Kompagniet,

saa ingen andre end Kompagniet oplægge og sælge saadanne Varer paa Bornholm. Sj. T. 22, 199.

6. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Villom Mortensen og Peder Svendsen, Borgere i Helsingør, og deres Medkonsorter alene maa forhandle fransk og spansk Salt og Vin paa Øsel ved deres Liggere og Fuldmægtige, som de maa have liggende paa Øen, og nyde samme Privilegier som de i Købstæderne oprettede spanske Kompagnier. De skulle til Gengæld være forpligtede til at oplægge de nævnte Varer i saadan Mængde paa Øen, at Landet kan blive nødtørfdig forsynet dermed, og sælge Varerne til en rimelig Pris i gangbar Mønt. Det skal staa Adelen og Borgerskabet paa Landet frit for at gøre Indlæg i Handelen sammen med Villom Mortensen og Peder Svendsen. Kongen forbyder alle andre efter dette Brevs Datum at udskibe og forhandle fransk og spansk Salt og Vin paa Øsel og underliggende Havne, medmindre de ville staa til Rette derfor; dog forbeholder Kongen sig og sine Efterfølgere at gøre Forandring heri, eftersom det maatte synes ham og Danmarks Riges Raad at være til Nytte for Kronen. Sj. T. 22, 199 b.

— Miss. til Friderik Rantzau. Da Villom Mortensen og Peder Svendsen, Borgere i Helsingør, have faaet Tilladelse til at sælge fransk og spansk Salt og Vin paa Øsel ved deres Liggere og Fuldmægtige, som de maa have liggende der paa Landet, skal han lade dette forkynde paa Øsel og hjælpe dem til at faa saadan og anden lovlig og rimelig Handel paa Øen. Han skal forhandle med dem, der pleje at indkøbe Salt, om til en rimelig Pris aarlig at købe et vist Antal Læster Salt af de nævnte helsingørske Borgere, og skal anvende al sin Flid paa, at de to Borgere kunne faa al rimelig Næring og Handtering. Sj. T. 22, 199.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eski Brock og Christian Holck. Da nogle af Adelen i Nørrejylland af Hensyn til Kongen have bevilget at ville gøre Indlæg i det ostindiske Kompagni, skulle de paa Viborg Snapsting gøre sig al mulig Flid for at disponere de andre af Adelen, der endnu ikke have gjort noget Indlæg, til ogsaa at gøre Indlæg i Kompagniet og til at levere det, der saaledes loves, til Bevindthebberne i Kompagniet til 1. Marts i Aar. De skulle straks meddele Kongen, hvem

der bevilge at gøre Indlæg, og hvor meget enhver bevilger. J. T. 7, 181. K.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Otte Marsvin og Tagge Thott. Ifver Krabbe til Skiellinge har berettet, at han og hans to Søstre finde sig brøstholdne ved det Skifte, som i Otte Marsvins og Tagge Thotts Overværelse er gjort efter deres afdøde Fader Tagge Krabbe, hvilket efter hans Formening skyldes, at der, da Skiftet stod, er givet Otte Marsvin og Tagge Thott vrang Underretning. Disse skulle derfor igen samles med det allerførste, anstille flittig Undersøgelse om al Urigtighed og om, hvem der føler sig brøstholden og i hvilke Maader, og ordne alt saaledes, at enhver faar, hvad der med Rette tilkommer ham, dog saaledes, at Lodderne staa og Jævnet gaar og enhver beholder de Sædegaarde med nærmest liggende Gods, som allerede er tilfalden ham. Da der ligeledes skal foretages Skifte efter Ifver Krabbes afdøde Broder Mogens Krabbe, skulle de ogsaa være til Stede ved dette Skifte, bilægge de mellem Arvingerne opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller ved Retten, saa at man en Gang for alle kan komme til Ende med dette Skifte, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig under deres Haand og Signet. Sk. T. 5, 1¹.

— Miss. til Sigvart Grubbe. Da der snarest skal holdes Skifte mellem afdøde Tage Krabbes Børn efter deres afdøde Broder Mogens Krabbe og ny Ligning angaaende det, hvori en Del af Tage Krabbes Børn føle sig brøstholdne ved Skiftet efter deres Fader, skal Sigvart Grubbe paatage sig Værgemaalet for Palli Krabbe ved nævnte Skifte, paase, at der vederfares denne hvad ret og billigt er, og siden overlevere Værgemaalet til Johan Friis til Øritsløf. Sk. T. 5, 1 b.

— Ligelydende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at være Værge for Niels Krabbe og til Ofve Gjedde om at være Værge for Jomfru Dorrete Krabbe paa ovennævnte Skifte. Udt. i Sk. T. 5, 2.

— Miss. til Johan Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ifver Krabbe til Skiellinge, der med Rette skulde være Værge for sine umyndige Søsken, endnu ikke har naaet den

---

¹ Udenfor er skrevet: Mogens Kaasis Skrift.

Alder, at han kan forestaa Værgemaaliet, skal Johan Friis paa tage sig Værgemaaliet for Ifver Krabbes umyndige Søskende. F. T. 3, 681.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Laugholm om ved første Lejlighed at sende 3 Bulhuse til Skibs til København, men anvende saa ringe Bekostning som muligt derpaa. Udt. i Sk. T. 5, 2.

— Miss. til Jost Høg om til 5. Febr. at sende den Rostjeneste, som plejer at holdes af hans Len, vel monteret til Kolding. Han kan af den Avl, som findes i Børglum Klosters Lade, eller af den ikke allerede oppebaarne Lensindkomst tage saa meget, som behøves til Udredningen af Rostjenesen. J. T. 7, 180 b. K.

— Miss. til Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle. Denne Brevviser, Mads Thomissen, Raadmand i Vejle, har berettet, at Frederik Markdanner til Siøgaard er ham en Sum Penge, henved 800 Dlr., skyldig. Da Kongen nu erfarer, at Clemend Søfrensen har en Sum Penge hos sig, som Frederik Markdanner skal være berettiget til, skal han til Bedste for Mads Thomissen beholde denne Sum i Arrest hos sig, indtil Mads Thomissen med Lov og Ret har udført sin Sag mod Frederik Markdanner, saa Mads Thomissen kan blive Pengene mægtig, hvis han findes at være berettiget til dem. J. T. 7, 180 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup om for saa billig en Pris som muligt at købe 2 Møllestene til Biugholms Mølle. Udt. i J. T. 7, 181. K.

— Miss. til Falk Gjøe. Jomfru Johanne Lykke har berettet, at hun søges med adskillig Rigens Rets Proces og Lovmaal, men ingen Væрге har, som kan forsvare hendes Gods, hvorfor hun har anmodet Kongen om at forordne hende en Væрге. Det befales ham i den Anledning at paatage sig Værgemaaliet for Jomfru Johanne Lykke. J. T. 7, 181 b.

— Miss. til Gunde Lange og Reinholt Heidenstrup. Da Jens Juel til Lindberg, Hofsinde, har begæret noget Horsens Hospital tilhørende Gods i Ølgoed Sogn i Øster Herred i Lundenes Len, nemlig 1 Gaard i Grynfeld¹, 1 Gaard i Vassekier² og

¹ Grønfeld, Ø. Horne H.   ² Vestkær, samme H.

1 Gaard, kaldet Gammelgaard, til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Krollerup i Sneø Sogn i Nørvongs Herred i Koldinghus Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 181 b.

6. Jan. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Da menige Bønder og Tjenere i Hats Herred under Skanderborg Len have berettet, at det formenes dem at faa nødtørfigt Bygningstømmer, Vogntømmer og Ildebrændsel, befales det ham for Betaling at lade dem faa nødtørfigt Bygningstømmer, Hjul-tømmer og Ildebrændsel i Rye Skove og i de Skove, hvor det skader Skoven mindst. J. T. 7, 182 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Som han af hofølgende Supplikation nærmere kan se, har denne Brevviser Knud Pedersen, en af Kronens Bønder i hans Len [Hald], beklaget sig baade over dobbelte Fogedpenge og i andre Maader. Han skal med det første erklære sig herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Hvis hans Fogder have forset sig, saaledes som der klages over, skal han lade dem alvorligt tiltale og straffe. J. T. 7, 182 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da denne Brevviser, Jens Lauritsen i Stoberup i Hatting Herred, har berettet, at hans Gaard er brændt og at han derfor ikke formaar at udrede sin Landgilde, skal Reinholt Heidenstrup lade ham være fri for ét Aars Landgilde. J. T. 7, 183.

7. Jan. (—). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bragt i Erfaring, at Axel Rosenkrantz til Glimminge ikke gerne vil afstaa den Gaard i Regerslef, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, maaske fordi den ligger paa en Alfarvej og derfor er bekvem for ham med Hensyn til Nattøleje, Vognskifte og andre Bekvemmeligheder. Ernst Normand skal derfor forhandle med ham om at tage en anden Gaard der omkring i Sletningen, hvortil der ingen Skov er, og hvis Afstaaelse kan være uden Skade for Lenet, og sende Erklæring til Kancelliet om, hvad han akkorderer med ham om. Sj. T. 22, 203 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Som han af hoføjede Supplikation kan se, har Peder Claussen, tysk Kancellibud, paa sin Datter Anne Maries Vegne anmodet om at maatte faa udleveret hendes Klæder og andet, som hun har indført i

afdøde Jens Persens Bo. Otte Marsvin skal lade ham faa hvad Datteren lovligen er berettiget til. Sk. T. 5, 2.

7. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Giert Rantzau om paa det nærværende Omslag at levere Johan de Willum, Borger i København, 7000 enkende Rdlr. paa Regnskab og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 183.

— Miss. til Laurits Ebbesen om ikke at udvise Bønderne her i Lenet, der faa Brændevad af Lenets Skove til deres nødtørftige Ildebrændsel, mere end 4 Læs Ved for et Lam og 4 Læs Ved for en Tønde Havre. Han skal lade opføre et Hus paa 10 eller 12 Bindinger i Vissing By eller et andet Sted, hvor det bedst kan ske og er belejligst for Vildtbanen, hvori Jacob Skytte, der er forordnet til Skovrider i Rye Birk og Giern Herred, kan have sin nødtørftige Bolig. Han skal udvise Jacob Skytte en Kaalhave, men ingen videre Jord eller Avl. J. T. 7, 183 b.

— Miss. til Laurits Lindenov, Bispen i Aarhus og Borge-mestre og Raad smstds. Af hosfølgende Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad nærværende Supplikant, Hans Hansen, har forebragt angaaende en Skrive- og Regneskole, som han vil holde i Aarhus. De skulle ved allerførste Lejlighed til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Skolen kan bevilges ham og ingen anden, og hvorvidt den kan være til Forfremmelse for Ungdommen og uden Skade for Byen, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 7, 183. K.

8. Jan. (Boller). Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Jacob Ulfeldt, Hr. Albret Skeel, Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz samt følgende af Adelen: Hr. Jørgen Skeel, Hr. Jens Sparre, Hans Lindenov, Corvits Rud, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Sigvord Grubbe, Christoffer Ulfeldt, Claus Daa, Otte Skeel, Tagge Thott Ottesen, Mogens Gyldenstjerne, Friderik Redtz, Jørgen Brahe, Keye Rantzau, Palle Rosenkrantz, Christen Tomissen og Jost Høg Styggesen. Kongen har af højvigtige Aarsager og kristelig Øvrigheds velmente Forsæt efter forudgaaende Raad og Betænkning af Danmarks Riges Raad anset det for nødvendigt at stifte et adeligt Akademi og Exercitieskole i Sorø Kloster til Adelens Forfremmelse baade i gudsfrygtig Optugtelse og Undervisning og i verdslig og politisk Væsen, gode Sæder og adelige Exercitier og Øvelser. Det be-

fales dem derfor at begive sig til Sorø Skole førstkommende 5. Febr., hvor de først skulle besigte de Bygninger, som allerede findes der, og derefter udse belejlige og tjenlige Steder til Opførelse af de yderligere fornødne Bygninger til Adelspersonerne, Akademiets og Exercitieskolens Professorer og andre Læremestre samt deres Folk og Tjenere og al anden nødvendig Bygning. Derefter skulle de begive sig til Slagelse, hvor de skulle raadslaa om Valget af en Adelsperson til at have den øverste Inspektion over Akademiet. Naar de have raadslaaet indbyrdes derom, skal enhver for sig optegne den Persons Navn, som han giver sin Stemme, og indlægge Navnet i en Æske eller dertil forordnet Buddike, hvorefter samtlige Vota forseglede skulle tilstilles Kongen. Naar den valgte Person er samtykket af Kongen, skulle de sammen med denne Person betænke de bedste Midler, hvorved Ungdommen i Akademiet kan blive optugtet i Guds frygt, Lærdom, Sæder og tjenlige Sprog og Øvelser, og affatte det i visse Punkter. Da der ikke er nogen Tvivl om, at der jo findes nogle, som ville modsætte sig dette Værk, skønt de i Fremtiden selv ville have Skade af deres Opposition, synes det Kongen nødvendigt at paalægge dem Tvang („imponere dennem necessitatem“) og fastslaa: 1. hvor gamle de Adelige skulle være, naar de maa rejse ud af Landet; 2. hvor gamle de skulle være, naar de skulle af Forældrenes Hus; 3. at de, der endnu ikke have naaet den Alder, der nu paalægges dem ved Mandat, og opholde sig paa andre Steder, skulle kaldes tilbage og begynde her hjemme sammen med dem, som ere i samme Alder; 4. at i Fremtiden ingen, som ikke i sin Ungdom har været paa dette Akademi, maa komme til noget Embede eller nogen Dignitet. Det er ogsaa højligens fornødent, at Adelens Børn ganske skilles fra de andre, da der maa anvendes en ganske anden Maade ved Informationen af dem. Da Stedet ligger paa en Adelvej og Fruentimmeret uden Tvivl ofte vil gøre sig Ærinde derhen, maa man have i Agt, hvorledes der skal forholdes dermed, saa Ungdommen ikke skal debaucheres ved sligt. Særlig maa man overveje, hvorledes man skal forholde sig med de Børn, der tidligere intet have lært, men fra første Barndom af have tjent som Drengene ved Hove og andensteds, indtil de ikke kunde tjene længere, men endnu ikke have naaet den Alder, at de maa drage ud af Lan-

det, naar de nu sendes til Sorø, og hvem de skal vare paa; at logere dem blandt den anden Ungdom dur ikke. Det maa ogsaa fastsættes, hvormeget enhver Herremand aarlig maa spendere paa sit Barn til alle Exercitier, og hvorover ingen maa gaa, for at den ene ikke mere end den anden skal forlede dem, der skulle lære Børnene; ligeledes hvorledes der skal forholdes med Klæder af Silke og Uld og med Linklæder. Fremfor alt maa der tænkes paa, hvorledes man kan holde Akademisterne i Ave, med hvilke Straffe de modvillige skulle straffes, naar de ere komne til den Alder, at man ikke mere kan straffe dem med Ris og anden saadan Straf. Kongen sender dem til Efterretning en Fortegnelse over de Personer og Læremestre, der efter hans Mening behøves ved Akademiet, og over den Løn og det Traktament, som enhver bør have, hvorefter de skulle rette sig. De skulle sende Kongen en udførlig skriftlig Beretning om det, som de raadslaa, beslutte og anse for nyttigt og godt. — Fortegnelse paa de Personer, der skulle lære ved Akademiet: En Professor matheseos et historiarum 400 Dlr. Kurant; Doctor medicinæ 400 Dlr. Kur.; Professor rhetorices et logices 400 Dlr. Kur.; Professor lingvarum 300 Dlr. Kur.; Concionator lingvæ Germanicæ et lector theologiæ 500 Dlr. Kur.; Berider 1000 Dlr. Kur.; 3 Musikantere 900 Dlr. Kur.; en Fægter 400 Dlr. Kur.; en Danser 300 Dlr. Kur.; en Maler 300 Dlr. Kur.; en Drillemester 100 Dlr. Kur.; en Boldtmester 60 Dlr. Kur. og fri Kost; Boldte og Raketter skulle skaffes ham for Betaling; hvem, der vil lege, skal betale selv; en Bartskeer 300 Dlr. Kur.; en Skrædder med 3 Svende 150 Dlr. Kur. og fri Kost; 4 væragtige Karle i Stalden 120 Dlr. Kur. ialt og fri Kost, af disse skal den ene være Sadelknægt og have 10 Dlr. mere end de andre; en Hovsmed 40 Dlr. Kur. og Kosten; en Sporemager, som skal passe Rustkammeret og hvad der findes deri, 100 Dlr. Kur.; en Sadelmager 50 Dlr. Kur. Sj. T. 22, 190. Orig.

8. Jan. (Boller). Miss. til Christoffer Urne om at sælge de Varer, som laves i Børnehuset i København, særskilt for sig og betegne dem med et særligt Kendemærke, saa de kunne kendes fra de Varer, som laves paa andre Steder. Udt. i Sj. T. 22, 204.

— Miss. til Eski Brock og Christen Holck. De have tidligere faaet kongelig Befaling angaaende noget Kronen og Aar-

hus Kapitel tilhørende Gods, som Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, begærer til Mageskifte. For at Kapitlet desto fuldkomnere kan faa Vederlag, har Kongen nu bevilget, at det maa faa 2 Gaarde og 1 Bol i Lille Ring¹ By, der tilhøre Kronen, med tilliggende Skov og Ejendom og Resten i Kronens Gods i Lystrup i Skanderborg Len, saaledes som de allerede have besigtet det. Kongen vil ogsaa i Besigtelsen have indført 3 Gaarde i Vor Herred, der endnu tilhøre Laurits Ebbesen, men ikke findes indførte i den første Befaling til dem. Hvis Laurits Ebbesens Gods, baade det, som han tidligere har tilbudt, og det, som han nu udlægger, beløber sig til mere end det ham bevilgede Gods, maa han faa yderligere Udlæg i Kronens Gods i Lading og Faistrup Byer i Lading Sogn i Saubro Herred. De skulle med det allerførste bringe Mageskiftet til Ende og efterkomme Kongens Befalinger. J. T. 7, 184.

8. Jan. (Boller). Miss. til Ifver Juel. Af hosfølgende Supplikation vil han kunne se, hvad denne Brevviser, Albret Renniche i Holstebro, har ladet andrage angaaende en Bro, som han har ladet opbygge i Holstebro. Han skal med det allerførste erklære sig om, hvormeget Brokorn der aarlig udgives til at holde Broen i Stand med, hvem der udgiver det, om Broen nu er sat saaledes i Stand, at Broens Indkomst kan bevilges Albret Renniche, og hvor stor Bekostning denne har anvendt paa Broen. Erklæringen skal indsendes til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, hvorledes det forholder sig med Broen. J. T. 7, 184. K.

— Miss. til Eski Brock, Hr. Albret Skeel, Christen Holck og Hr. Giert Rantzau om til den [20. Jan.] at begive sig til Holsten for som Kongens Fuldmægtige at overvære den sammesteds berammede Kommissionsforretning. K. Udt. i J. T. 7, 184.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at indrette sin Lejlighed efter at være i Tønder i Hertugdømmet Holsten førstkommende Fabi[an]i Sebastiani Dag [20. Januar] for at fungere som Aktor, imedens den Digeværkstrætte mellem Hertug Fre-

---

¹ J. T. har fejlagtigt: Lille Ling.

derik af Holsten og Kongen bliver bragt til Ende og afgjort enten ved Mægling og Underhandling eller ved en retmæssig Dom. J. T. 7, 184 b.

9. Jan. (Boller). Miss. til Eski Brock, Christen Holck, Ifver Juel og Hr. Giert Rantzau om at være i Tønder i Hertugdømmet Holsten førstkommende Fabi[an]i Sebastiani Dag [20. Jan.] for sammen med de Kommissærer, som Hertug Frederik af Holsten forordner dertil, at overvære Trætten om Digeværket sammesteds, forlige den paa billige Vilkaar eller, hvis det ikke kan ske, afgøre den ved en retmæssig Dom. Saa fremt der skal gaa Dom i Sagen, vil Kongen i den Tid og hvad den Sag angaar have dem løst fra den Ed, hvormed de ere Kongen forpligtede. J. T. 7, 185. Jvfr. 12. Jan.

— Miss. til Christoffer Urne. Han skal paalægge Christoffer Diriksen, at han til førstkommende 1. Maj skal slutte og aldeles klargøre de Regnskaber, der indtil denne Dag staa uforklarede paa Rentekammeret. Indtil det er sket, skal Christoffer Urne forordne to af Renteskriverne til at forestaa Christoffer Diriksens Bestilling og føre flittigt Tilsyn med dem, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Sj. T. 22, 204.

11. Jan. (Rensborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Naar han erfarer, at de Adelige i Sjælland og Fyen, der ere tilsagte til at møde i Kolding med deres Rostjeneste, ere komne til Kolding eller ere paa Rejsen did, eller han forinden kan faa tilfældigt Bud til dem, skal han lade dem vide, at de ikke skulle rykke nogensteds hen eller gøre videre Udrustning denne Gang før nærmere Tilsigelse. J. T. 7, 185. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om ligeledes at sende de Adelige, som han havde tilsagt til at møde i Kolding, Afbud, at de ikke forinden nærmere Besked skulle møde eller gøre videre Bekostning paa deres Udrustning. Udt. i J. T. 7, 185 b. K.

12. Jan. (—). Miss. til Eski Brock, Ifver Juel og Christen Holck. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at begive sig til Tønder for at overvære den Digeværkstrætte, som finder Sted der mellem Hertugen af Holsten og Kongen. Da Kommissionsdagen nu er opsat til den 17. Febr.,

skulle de rette sig efter at møde til denne Tid og rette sig efter Kongens forrige Ordre til dem. J. T. 7, 185 b. Jvfr. 9. Jan.

12. Jan. (Rensborg). Miss. til Hr. Albret Skeel. Det meddeles ham, at Kommissionsdagen angaaende Digeværkstrætten mellem Kongen og Hertugen af Holsten er opsat til den 17. Febr., hvorefter han kan vide at rette sig. J. T. 7, 185 b.

13. Jan. (—). Miss. til Claus Daa og Hans Dyre. De have tidligere¹ faaet Befaling angaaende Besigtelsen af noget Gods i Thy i Nørrejyland, som Christen Tomissen til Tanderup, Kongens Søn Hertug Christian den femtes Hofmester, har begæret til Mageskifte. Da Christen Tomissen nu har begæret noget mere Gods til Mageskifte, nemlig Møllegaard, Neitrup og 1 Gaard i Hassing By, hvorfor han til Vederlag tilbyder 1 Gaard, kaldet Søndergaard, i Refs Herred i Thye, Jestrup og 1 Gadehus sammesteds og 1 Gaard i Hilderød² i Sønberge Sogn, skulle de, hvis Kronens Gods for Belejligheds Skyld kan bortskiftes, besigte begge Parters Gods og rette sig efter Kongens forrige Befaling. J. T. 7, 186. K.

17. Jan. (Steinburg)³. Miss. til Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge, af hvem Kongen har begæret noget Gods i Antvorskov Len til Mageskifte, har begæret Vederlag derfor i Gods ved hans Gaard Skiollemose⁴ i Nyborg Len, saaledes som hosliggende Fortegnelse⁵ nærmere udviser, skulle de med det første undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds, Herligheds og andre Aarsagers Skyld kan bortskiftes og, hvis saa er, besigte Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet, for at Kongen siden kan lade Axel Rosenkrantz's Gods besigte og ligne. F. T. 3, 682.

— Miss. til Mogens Pax. Af vedlagte Supplikation vil han kunne se, at Jens Braadt, Herredsfoged i Sømme Herred, har anmodet om Tilladelse til at blive boende i Roskilde og dog forestaa Sømme Herredsfogderi. Han skal grundigt undersøge den Sag og erklære sig udførligt om den til Kancelliet. Sj. T. 22, 204 b.

---

¹ 21. Aug. 1622. ² Hellerød, Refs H. ³ I J. T. er Brevet fejlagtigt dateret: Skanderborg. ⁴ Skjoldemose, Sunds H. ⁵ Fortegnelsen er ikke indført.

17. Jan. (Steinburg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Eiler Ottesen, Søn af Hr. Otte Aagesen, Sognepræst til Vissinge, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 22, 204 b.

— Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om for Betaling at lade Hertug Ulriks Fuldmægtige faa 200 Stykker Bjælker og Sparrer, naar han besøges derom. Bjælkerne skulde være 62 Sko lange. Udt. i Sk. T. 5, 2.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Borgemestre og Raad i Viborg have begæret Tilladelse til at opbygge Boder og Huse ved Hiarbek til at oplægge deres Købmandsgods og Varer i. Kapitlet har erklæret, at det vil bevilge Borgemestre og Raad at opbygge disse Boder paa følgende Betingelser: De skulle, som billigt er, svare en Kendelse og Grundleje deraf til Kapitlet; de Huse, som opbygges, skulle tilhøre de Borgere, der opbygge dem, og deres Arvinger til evindelig Ejendom, men Kapitlet forbeholder sig som hidtil Grunden og Fiskeriet. Kapitlet vil ikke befatte sig med de Sager, der angaa Sørenten eller Købmandskab, eller som tildrage sig paa de Skibe, der tilhøre Borgerne i Viborg og deres Medredere og Participanter, men ellers skulle alle Birkesager som hidtil følge Kapitlet. Han skal snarest forhandle mellem Kapitlet og Borgerskabet og faa sluttet en saadan Akkord, at de paa begge Sider ere tilfreds dermed. J. T. 7, 186 b. K.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup og M. Jens Giødsen. Sognepræsten i Horsens har berettet, at da han blev kaldet til Horsens Kald, have Borgemestre, Raad og Sognemændene foreholdt ham, om han vilde lade sig nøje med det, som var tillagt hans Formand, hvilket han er gaaet ind paa, dog, som han beretter, ikke i den Mening, at der skulde fravendes ham noget i Modstrid med Ordinansen. Da han nu klager over, at han kun vil faa en ringe Løn, hvis han skal undvære Tienden, der ellers allevegne udgives til Præsten, skulle de med Flid undersøge den Sag og med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed, om han ellers er forsørget tilbørligt og om han har afstaaet noget, som med Rette bør ligge og udgives til Tjenesten, saa Kongen af deres Erklæring kan erfare al Lejligheden. J. T. 7, 186 b. K.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup og Bispen i Aarhus. Af

hosfølgende Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad Hospitalsforstanderne i Horsens have suppliceret til Kongen. De skulle med Flid undersøge, om der af de Rosenkrantz'er er fundet noget til de 5 Senge, og om der er oprettet nogen Kontrakt eller Forpligtelse, der tilholder de Rosenkrantz'er og deres Arvinger at vedligeholde de 5 Senge udover de 5 forrige, som de Rosenkrantz'er have derinde, og indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 187. K.

18. Jan. (Steinburg). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at tilsige Adelen i Nørrejylland og Fyen at have deres Rostjeneste rede, naar de faa Tilsigelse til at rykke op. K. Udt. i J. T. 7, 187 b.

22. Jan. (—). Miss. til Falk Lykke. Da han har indberettet, at den Bro, som der er givet Befaling til at lave ved Kongens Befæstning Christianopol, med ringere Bekostning kan opføres paa et andet Sted, der er ligesaa gavnligt for Byen, bifalder Kongen, at Broen bygges paa et andet Sted, hvor det bekvemmest og med mindst Omkostning kan ske. Da Muren omkring Befæstningen paa den ud til Stranden værende Side skal være noget bygfædig, skal han lade den reparere saa godt som muligt med den mindst mulige Bekostning. Sk. T. 5, 2 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da det er berettet Kongen, at baade Borgerskabet i Varberg og Fremmede gøre sig skyldige i adskillige Uskikkeligheder med Udskiben efter besat Vagt og i andre Maader, skal han ordne det saaledes, at naar der kommer Skibe, tilhørende Borgerskabet eller Fremmede, ind i Havnen, maa ingen gaa om Bord paa dem, medmindre de, for at forebygge al Mistanke, tage en af Vagten paa Slottet med sig, ej heller maa nogen af Borgerskabet eller nogen Fremmed begive sig under Volden eller Skibsbroen eller ud- eller indskibe noget om Morgenen eller om Aftenen, efterat Trommen er rørt, men saadant skal ske om Dagen. Borgerskabet maa ikke huse eller indtage fremmede Rejsende uden straks at tilkendegive paa Slottet, hvorfra disse ere komne, hvem det er og hvor de ville hen. Hvis der ved Nattetid sker Bulder eller Tumult i Byen, enten med Skyden eller paa anden Maade, skal Borgerskabet straks om Morgenen melde det paa

Slottet, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sk. T. 5, 2 b.

22. Jan. (Steinburg). Miss. til Jørgen Brahe. To af Kongens Undersaatter i Sønder Ditmarsken have berettet, at de af en Borger i Assens, ved Navn Hans aus Dennemark, have købt 400 Tdr. Malt, hvilke han skulde levere dem i Slesvig, men nu maa de ikke faa dem udført. Det befales ham derfor, naar han besøges med dette Brev, at lade dem faa de 400 Tdr. Malt og ikke gøre dem nogen Hinder derpaa. F. T. 3, 683.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Undersaatterne i Ditmarsken, der have berettet, at der i Aar har været stærk Misvækst paa Rug hos dem, bevilger, at deres Fuldmægtige i Aar for denne ene Gang maa tilforhandle sig 2000 Tdr. Rug i Danmark, hvor det falder dem bekvæmest. J. R. 7, 511. K.

— Miss. til Klaus Brockenhuus, Jørgen Brahe, Steen Rodsten og Gregers Høg. Palle Rodsten til Hørbylund har berettet, at der er Trætte mellem ham paa den ene og Peder Bilde til Lindved paa hans Hustrus Vegne paa den anden Side angaaende de Mangler, der skulle kunne slaas i det Regnskab, Palle Rodsten skal have gjort Peder Bilde for sit Værgemaal for Peder Bildes Hustru Fru Kirsten Skeel, angaaende den Sum, som Peder Bilde bliver Palle Rodsten eller afdøde Kield Brockenhuus's Arvinger skyldig, hvilken Sum efter Likvidation klarlig bør angives, og om Palle Rodsten ikke bør forsikres nøjagtigt for det, som Peder Bildes Hustru kan blive Palle Rodsten eller Kield Brockenhuus's Arvinger skyldig, hvilke Arvinger han er dømt til at skulle forsikre paa samme Værgemaal, førend han afstaar det Gods, som han har under sit Værgemaal. Da Peder Bilde ikke har villet indgaa en Befaling med ham, har Palle Rodsten været foraarsaget til efter Recessen at erhverve den alene. Det befales dem derfor at samles med det første paa et belejligt Sted, stævne de stridende Parter i Rette for sig, bilægge de mellem dem opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en retmæssig Dom og give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den berammede Tid, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre

i Stedet og alligevel udføre Befalingen. Det befales de stridende Parter at møde for de gode Mænd. F. T. 3, 683.

22. Jan. (Steinburg¹). Aab. Brev, hvorved Kongen i Anledning af et Andragende fra Hr. Søfren Poulsen, Sognepræst til Egtved Sogn, hvori denne klager over, at der kun er ringe Avl og Brug til hans Præstegaard, der tilmed ligger ved en Alfarvej, bevilger, at den halve Otting Jord, som Kong Frederik II² og Kongen selv³ have tilladt hans Formænd og ham selv at bruge til Præstegaarden, herefter altid maa bruges under Præstegaarden, dog saaledes at der aarlig i rette Tid skal svares sædvanlig Landgilde og Rettighed deraf til Kronen. J. R. 7, 510 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Albret Reniche, Borger i Holstebro, som med stor Bekostning har genopbygget Broen ved Holstebro, der skal have været helt byg-fældig, hvilket har været Byen og den vejfarende Mand til stor Skade, og nu for Kongen har bevist, at Broen er opbygget, som det sig bør, for sin egen og sin nuværende Hustrus Levetid maa oppebære det Brokorn, som er henlagt til Broens Vedligeholdelse, som er 1 Skp. hart Korn af hver Bonde i Hierrum og Vuldborg Herreder, der holder Hest og Vogn. Dog skulle Albret Reniche og hans Hustru saa være forpligtede til at holde Broen i god Stand med gode, stærke Bulfjæle, Rækker ved Siderne og gode stærke Pæle, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover. J. R. 7, 510 b. K.

— Miss. til Tyge Brahe [Skivehus Len]. Han har indberettet, at han har en Fange siddende, der for nogle Aar siden har begaaet Lejermaal med sin Søsters Mand, da hun var 13 og paa 14. Aar, over hvilken Kvinde der er gaaet Dom for Kætteri, at hun skal miste sit Liv. Det befales ham nu at sende denne Fange vel forvaret til Tugthuset i København og lade hendes Søsters Mand tilbørligt straffe, hvis han kan faa fat paa ham. J. T. 7, 177.

— Miss. til Niels Krag og Mogens Kaas paa Mariager Kloster. Fru Anne Kaas til Tarupgaard, Prebiørn Bilds Enke,

¹ I J. R. er Brevet fejlagtigt dateret: Skanderborg. ² 8. Juli 1578.
³ 9. April 1608.

har berettet, at hun er til Sinds at ville afhænde sin Gaard til sin Datter Fru Vivike Bild for dennes Gaard Aggersborggaard. Da hendes Gaard skal være bedre end Aggersborggaard og de begge have tiltaget dem til at ligne og lægge Gaardene og paase, at det gaar ligeligt og ret til paa begge Sider, skulle de, saafremt der ved den Handel intet søges eller kan forstaas, som kan forhindre nogen i sin Ret og lovlige Proces enten i Gældssager eller andre lovlige Sager, ved første Lejlighed forhandle mellem Parterne, som det kan være billigt og i Overensstemmelse med Retten, og give Parterne Forhandlingen beskrevet under deres Hænder og Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den mødte have Fuldmagt til at tage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 7, 187 b.

22. Jan. (Steinburg). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Niels Krag. Da Ifver Friis til Oxholm har berettet, at der i Kapitlet i Viborg Domkirke under Forsegling er indsat adskillige Breve, der angaa hans Hovedgaard Oxholm, skulle de begive sig til Viborg Kapitel, aabne Brevkisten og, hvis deri findes Breve vedrørende hans Gaard, som han alene bør have, og som ingen anden med Rette er interesseret i, levere ham disse Breve mod en Revers fra ham. De skulle indlægge Reversen i Kisten og igen sætte denne i Forvaring under deres Segl. J. T. 7, 188.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Af hosfølgende Supplikation vil det kunne se, at Hans Krabbe begærer et Stykke Jord, som ligger til Kapitlets Gaard Bredmoese, til Mageskifte for et ham tilhørende Stykke Jord. Kapitlet skal med det første undersøge Sagen og til Kancelliet erklære sig, om Kapitlets Jord uden Skade for Kapitlet kan bortskiftes til ham. J. T. 7, 189. Orig. i Landsark. i Viborg.

23. Jan. (Rønsborg). Miss. til Hr. Giert Rantzau. Da Mogens Villumsen, der i nogen Tid har ladet sig bruge i Grev Mourits, Prins af Oraniens og Generalstaternes Tjeneste, af Grev Mourits er bleven anbefalet til Kongen, skal Giert Rantzau forordne Mogens Villumsen til Løjtnant under et af Kompagnierne, hvis han da anser ham for dygtig dertil. J. T. 7, 188. K.

1. Febr. (Kbhvn.). Forordning om, at kun Saltkom-

pagnierne maa sælge spansk og fransk Salt og Vin. Sj. T. 22, 203. (Tr.: CCD. IV. 56 f.).

1. Febr. (Segeberg). Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Af hosfølgende Supplikation ville de kunne se, hvad menige Borgere i Faaborg have suppliceret angaaende nogle Odense Hospitals Jorder ved Faaborg, som de have i Leje og Brug. De skulle med det første undersøge, hvorvidt Otte Banner eller Faaborg byder Hospitalet bedst Fyldest for Jorderne, og om det er Hospitalet mest til Gavn at faa Jordegods eller at faa Penge, og erklære sig udførligt til Kancelliet derom. Dog maa de ikke slutte noget Køb eller akkordere med nogen af Parterne før nærmere Ordre. F. T. 3, 685.

2. Febr. (—). Aab. Brev om, at Peder Nielsen Gad, barnefødt i Alsted i Sjælland paa Sorø Akademis Gods, maa være fri for sit Fødested, saa han herefter maa bo og tjene, hvor det lyster ham, og ikke af nogen skal kunne tiltales og forfølges for sit Fødested. Sj. R. 17, 333.

— Miss. til M. Hans Staffønsen. Kongen har forskaanet Peder Nielsen Gad, Ridefoged paa Ringsted Kloster, for hans Fødested og for den Tiltale, hvormed han kunde forfølges derfor, saa han maa tjene og bo, hvor han bedst kan. Saa fremt der nu er eller herefter kan findes nogen af Ringsted Klosters Bøndersønner i Sorø Birk, skal til Gengæld en af dem, der nu er, eller den første, der herefter findes, til Gengæld være fri for sit Fødested og maa ikke tiltales derfor af Lensmanden paa Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 22, 210.

— Miss. til Hr. Christian Friis. Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, har berettet, at han for kort Tid siden, efter Sigvord Becks Død, har ladet adskillige Breve, Kontrakter og andre Rentekammeret vedkommende Dokumenter, som vare blevne fundne paa dette, indlægge i et Kammer paa Rentekammeret og ladet Døren forsegle af gode Mænd. Da der deriblandt skal findes allehaande Ting, som han behøver til daglig Efterretning, skal Hr. Christian Friis med det første tage en anden Adelsperson, hvem han selv synes og hvem der er nærmest ved Haanden, til sig, aabne Kammeret, flittigt gennemse, hvad der findes deri, og med rigtig Registrering overlevere Christoffer Urne, hvad denne bør have og har Brug for. Hvis der i Kammeret skulde findes noget,

som alene vedkommer Sigvord Becks Arvinger, og hvori de alene ere interesserede, kan det leveres til deres Lavvæрге eller Fuldmægtig. Sj. T. 22, 209 b.

2. Febr. (Segeberg). Miss. til Friderik Redtz. Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har berettet, at han paa Kronens Vegne har Tiltale til en Borger i Ringsted for nogle Kramvarer, som han har ladet arrestere hos denne, da han mener, at de ere indførte i Riget mod Kongens Forordning. Da Axel Urne ikke kan være baade Sagsøger og Dommer i Sagen, skal Friderik Redtz midlertidig sidde Landstinget, naar denne Sag lovlig indstævnes for ham, og dømme deri. Sj. T. 22, 210.

4. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard om at lade Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard faa nogle Læster Kalk til Foraaret til Varbergs Bygnings Behov, naar Mogens Gyldenstjerne sender 2 Skuder efter Kalken. Udt. i J. T. 7, 189.

7. Febr. (Steinburg). Miss. til Hr. Christen Friis om at lade Lensmændene i Sjælland og Fyen tilsige om, at deres Rostjeneste, som de tidligere have faaet Ordre til indtil nærmere Ordre at holde rede, skal være udrustet og monteret med fulde Kyrasser, som det sig bør. K. Udt. i Sj. T. 22, 210 b.

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald om at avisere Lensmændene i Jylland. Udt. i Sj. T. 22, 210 b. K. (i Udt.).

8. Febr. (—). Forleningsbrev for Hans Pedersen, Kongens Kammertjener, paa det første Kannikedømme, som bliver ledigt i Roskilde Kapitel, dog skulle de, der i Forvejen have faaet Ekspektancebreve paa Kannikedømmer samme- steds, nyde disse. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 17, 333 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der i Glückstadt vil anrette en islandsk Stabel og Nederlag af alle islandske Varer, som det islandske Kompagni i København skal føre derhen, giver det islandske Kompagni i Glückstadt følgende Privilegier, for at denne Stabel kan blive til Gavn baade for Under- saatterne i Glückstadt og det islandske Kompagni med Hensyn

til Næring og Købmandsbrug: Stabelen og Nederlaget skal vare i de første 15 Aar efter dette Brevs Datum. Det skal staa Kompagniet og dets Faktorer og Forvaltere frit for at købe de Varer, som de kunne tilhandle sig af Kongens Undersaatte her i Landet, og at købe af Fremmede i Byen og i Havnen, ligesom det skal have fri Ud- og Indskibning, Lossen og Laden paa Spanien og andre Steder, hvor de bedst kunne. De skulle til Medredere og Participanter med sig indlade Kongens egne Undersaatte, enten det er Glückstadt Borgere eller andre, men maa derimod ikke optage Fremmede, selv om disse ville gøre Indlæg med dem. Skulde det ske, at ingen af Kongens egne Undersaatte, efter at det er tilbudt dem, vil gøre Indlæg og deltage, maa Kompagniet selv paa eget Eventyr handle og ud- og indskibe. Det islandske Kompagni maa i 15 Aar toldfrit ind- og udføre alle islandske Varer til og fra Glückstadt. Hvis noget af Kompagniets Skibe for Vinterens Skyld eller af andre Grunde bliver nødt til at ligge over i Glückstadt, skal det være Kompagniet tilladt igen at udrede saadanne Skibe fra Glückstadt. Kompagniet skal være forpligtet til at lade bygge paa de Pladser i Glückstadt, som udvises det til Boligpladser og ud med Havnen til Spikere¹ og Pakhuse, lade begynde derpaa nu i Marts Maaned og inden næste Vinter, saa vidt det nogenlunde kan ske, lade lave forsvarlige Spikere og Pakhuse, saa det kan oplægge sine Varer deri, som det sig bør. Pladsen, der er bevilget det til Spikere og Pakhuse, er 200 Al. lang ud med Havnen og 100 Al. bred fra Havnen lige bag ud ved Pakhusene. Det maa lade grave og anordne nødtørftige Kældere under Spikerne og Pakhusene. Ligeledes skal det sætte god borgerlig Bygning paa Kompagniets Faktors og Forvalters Boligplads, der skal ligge i Byen og saa nær ved Spikerne og Pakhusene som muligt. Viser det sig forsømmeligt hermed, skal det have forbrudt alle disse Privilegier. Det skal indlægge sine Varer i Spikerne og Pakhusene og igen sælge og udskibe dem derfra og maa ikke paa nogen Maade sælge fra Skibene eller udskibe fra et Skib i et andet, naar undtages de Vespensøes Varer, som det har solgt til en Engelskmand i Hamborg, hvilke Varer det i den

¹ Hollandsk: Spyker 3: Pakhus.

kommende Sommer, men ikke længere, maa levere ham af deres Skib ind i hans Skib, dog skal det ske i Havnen ved Glückstadt. Sj. R. 17, 334. K.

8. Febr. (Steinburg). Miss. til Fru Elen Marsvin. Da Ernst Normand, Embedsmand paa Antvorskov, har berettet, at hun har et Antal Mursten i Forraad og at han til Kongens Bygning behøver 80,000 Mursten, anmodes hun, hvis hun har saa mange at afhænde, om at lade ham faa 80,000 Mursten for Betaling, naar han sender Skuder efter dem. F. T. 3, 686.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand faa 80 Læster Kalk, naar denne sender Skuder efter dem. K. Udt. i J. T. 7, 189.

9. Febr. (—). Miss. til Christoffer Basse. Det er berettet Kongen, at Regnier Pasquier, Bøsemager i Helsingør, overiles meget af de Folk i Holland og andensteds, som han skylder Penge, og at det Arbejde, som han laver, straks tages fra ham for Gæld. Christoffer Basse skal derfor befytte sig paa at forhandle mellem ham og hans Kreditorer om Betaling paa nogle Aar, saa han imidlertid kan samle det, som han skal betale dem med. K. Udt. i Sj. T. 22, 210 b.

10. Febr. (—). Miss. til Rigens Raader om at møde i Odense førstkomende 10. Marts, hvor noget synderligt skal forrettes med dem. Udt. i Sj. T. 22, 210 b.

— Miss. til Claus Daa. Af hans Erklæring har Kongen erfaret, at der, da hans Datter, Fru Lisbet Daa, blev forlovet med Jacob Ulfeldt til Bavelse paa hans Gaard Borreby, ikke er blevet givet eller modtaget noget i Fæstensgave, hvilket Kongens Forordning forbyder. Kongens tidligere Brev til ham har ikke sigtet til denne Datters Fæstensgave, men til den Datters Fæstensgave, der længe efter er bleven forlovet med en Søn¹ af Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Han skal med det første erklære sig derom til Kancelliet. J. T. 7, 189.

13. Febr. (—). Miss. til Otte Marsvin. Han har indberettet, at der ikke udenfor Befæstningen Christianstad kan findes nogen Plads, som er tjenlig til en Kirkegaard, idet Vandet, naar det er højt, flyder derover; der er kun nogle

¹ Efter Overskriften til Brevet: Frans Ulfeldt.

faa Haver, som Borgerskabet selv har ladet opfylde. Da Kongen vil, at Kirkegaarden skal ligge udenfor Befæstningen, skal Otte Marsvin lade forordne en bekvem Plads dertil udenfor Byen og give Borgerskabet Tilhold om at opfylde den, saa den kan være fri for Vandflod, da der ligger mere Magt paa saadan Byens Nytte end paa at opfylde nogle Haver. Stakitværket skal laves af Eg, som saadant Stakitværk plejer at være; Kongen mener, at der kan faas Egetømmer dertil i Giøng Herred, hvorefter han skal rette sig. Kongen har skrevet til Jacob Ulfeldt om at forordne 3 eller 4 Skuder til at løbe mellem Fyen og Christianstad og føre Sten til Bygningen i Christianstad. Ligeledes har Palle Rosenkrantz faaet Ordre til at sende de Sten, der blive brændte i hans Len [Vordingborg], til Christianstad. Otte Marsvin skal betale Fragten til Skuderne og føre den til Udgift i sit Regnskab. De Kampesten, der skulle fremføres til Befæstningens Behov, skal han lade fremføre af Lenets Bønder og af Bønderne i de nærmest liggende Herreder, til hvem der sendes ham aabent Brev derom. Sk. T. 5, 3.

13. Febr. (Steinburg). Miss. til Jacob Ulfeldt om at give Ordre til, at 3 eller 4 Skuder fra Købstæderne i hans Len [Nyborg] i den tilkommende Sommer løbe mellem Fyen og Befæstningen Christianstad i Skaane for at føre Sten derop til Bygningens Behov. Kongens Befalingsmand i Christianstad skal betale dem Fragten, naar de komme did. F. T. 3, 686.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om efterhaanden at sende alle de Sten, der i Sommer blive brændte i Teglovnene i hans Len [Vordingborg], op til Befæstningen Christianstad og selv skaffe Skuder dertil til saa billig en Fragt som muligt. Befalingsmanden i Christianstad skal betale den lovede Fragt, naar Stenene komme. K. Udt. i Sj. T. 22, 210 b.

— Aab. Brev til Kronens, Kapitlets og andre gejstliges Bønder i Froste og Førs Herreder og i Giemsøe Sogn om efter nærmere Tilsigelse af Otte Marsvin til Dybeck, Befalingsmand over Christianstad Len, straks hver at fremage saa mange Læs Kampesten, som de faa Ordre til, til Christianstads Befæstning og ikke vise nogen Forsømmelighed dermed, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sk. T. 5, 4.

— Miss. til Marcus Bilde og Hans Lindenov. Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, hvem

Kongen har befalet at skulle have Opseende med Erik Rosenkrantz til Kestrups Arv og Gæld under dennes Fraværelse, har berettet, at førend han kan komme til nogen Æskning for denne, maa han paa dennes Vegne tilkendegive, for hvormeget og hvor-efter han vil æske. Da han formener, at der paa Arvingernes Gaarde Arreskof og Kestrup findes Efterretning om, hvor vidt Erik Rosenkrantz har været i Løfte for sin afdøde Moder¹, skulle de, for at Holger Rosenkrantz kan udføre sin lovlige begyndte Forfølgning, som det sig bør, straks efter Modtagelsen af denne Befaling begive sig til Arreskof og Kestrupgaard, mod en rigtig Revers levere Holger Rosenkrantz's Fuldmægtig alle de Breve, der angaa Erik Rosenkrantz's Forløfter for hans Moder, og indlægge Reversen med en rigtig Fortegnelse over Brevene under deres Hænder og Signeter i Kisterne eller hvor Brevene findes. F. T. 3, 687.

13. Febr. (Steinburg). Miss. til Marcus Bilde og Hans Lindenov. Naar Karen Johan Borckersens, Borgerske i Odense, har gjort bevisligt for dem, at hun forrige Aar har sendt nogle Øksne paa Foder til Arreskof, hvilke staa der endnu, og at disse Øksne ikke have tilhørt afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, men at det er hendes egne Øksne, skulle de begive sig til Arreskof og levere Karen Johan Borckersens disse Øksne; dog skal hun straks betale hvad hun bør give for Øksnenes Foder. De Penge, som hun betaler, skulle ned sættes til Bedste for Fru Pernille Gyldenstjernes Arvinger eller Kreditorer. F. T. 3, 688.

16. Febr. (—). Bestalling for Ane Henings som Kniplingskvinde i Børnehuset i København. Sj. R. 17, 335. K. (Tr.: KD. II. 722).

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om, at de ikke maa tilstede nogen at faa Skolemesterkald uden Bevis fra M. Jens Dynissen for, at han forstaar at undervise Børn efter dennes ny Grammatik. Sj. T. 22, 211. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen i Aalborg Stift, M. Jens Gødesen i Aarhus Stift og Dr. Iver Iver-

¹ Pernille Gyldenstjerne.

sen Hemmet i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 246 f. Dsk. KL. III. 94 f. Jvfr. CCD. IV. 57).

17. Febr. (Steinburg). Miss. til Jørgen Brahe om at paa tage sig Værgemaalet for Otte Banner til Løusmosses Børn og paa disses Vegne modtage det Gods, som hidtil er givet og foræret dem af adskillige Godtfolk og herefter kan tilkomme. Han skal ogsaa paa Børnenes Vegne afhænde det Gods, som det bliver nødvendigt at sælge til Betaling af deres Morfaders¹ Gæld, som det er tilfaldet dem at betale, og i andre Maader ramme deres Gavn. F. T. 3, 689.

— Miss. til Eiler Qvitzou og Jørgen Brahe. Det er forebragt Kongen, at Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Tranekier Slot, har 2 Gaarde i Fællig med afdøde Hendrik Gjõe til Turebyes Børn, den ene i Vandsherred² i Falster, den anden i Brandsø, og at det formenes at ville være til bedre Fordel for Hendrik Gjøes Børn, at de og Hans Lindenov gjorde et Mageskifte med hinanden om disse Gaarde, saa enhver fik sin Gaard uden Fællig. De skulle flittigt undersøge denne Sag, og saafremt Mageskiftet kan være til Gavn for Børnene, i Forening med Børnenes Værge, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, bringe Mageskiftet med Hans Lindenov i Orden og give Holger Rosenkrantz deres Forretning beskreven. F. T. 3, 689.

18. Febr. (—). Miss. til Christofver Ulfeldt om for en rimelig Betaling at lade Jacob og Hans Mores, Indbyggere i Hamborg, faa en Skibsladning gullandske Sten paa Gotland, naar deres Fuldmægtige henvende sig til ham. Udt. i Sk. T. 5, 4.

21. Febr. (Kbhvn.). Privilegium for Kompagniet i Nyborg (ligelydende med Privilegiet af 6. Jan. 1623 for Aalborg, naar undtages, at Artikel 15 lyder: Kompagniet i Nyborg og dets Medkonsorter skulle være særdeles privilegerede i Svendborg, Faaborg, Rudkøbing og deres underliggende Havne og Fiskerlejer samt Lavind, Taasinge, Stryn, Dreyøe, Thorøe og de

¹ Niels Bild til Ravnholt.
for: Ramsherred.

² Vandsherred er sikkert en Fejlskrift

andre smaa derved liggende Lande og Øer, der skulle hente deres Salt og Vin hos Kompagniet, som til Gengæld skal være forpligtet til at sælge dets Varer til en rimelig Pris i gangbar Mønt. Hovednederlaget og Stabelen skal være i Nyborg, medmindre en Del ogsaa kan opskibes i Svendborg til Fordel for Kompagniet). Udt. i Sj. T. 22, 198 b.

22. Febr. (Steinburg). Miss. til Peder Basse om igen at tilstille en svensk Mand, ved Navn Valentin Starker, der har lidt Skibbrud under Møen og kun bjærget omtrent 4 Læster Øl af sit Gods, hvoraf han har maattet svare Accise, den af ham udgivne Accise, hvis han har betalt en saadan, eller lade hans Gods frit passere. Udt. i Sj. T. 22, 211.

— Miss. til Landsdommerne i Danmark og Lensmændene i Norge om at lade forkynde, at ingen af Kongens Under-saatter imod Kongens forrige Brev maa handle paa Frankrig eller selv begive sig derind før videre Besked. K. Udt. i Sj. T. 22, 211. (Se CCD. IV. 57 f.).

— Miss. til Friderik Redtz om at tilsige Lensmændene i Sjælland, der holde Rostjenesten af deres Len under den sjællandske Fane, at de med det allerførste skulle lade de Folk og Heste, som de tidligere have faaet Befaling om, møde i Kolding med deres fulde Gævær og der afvente Kongens nærmere Ordre. Sj. T. 22, 211. K.

— Ligelydende Miss. til Corvids Rud med Hensyn til de fyenske Lensmænd. Udt. i Sj. T. 22, 211 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne med Hensyn til de tre jyske Faner. Han skal selv personlig give Møde ligesom ogsaa de andre Lensmænd, der tidligere have faaet særskilt Befaling til at møde 5. Febr. Udt. i Sj. T. 22, 211 b. K. (i Udt.).

23. Febr. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade Lars Schytte af Sverrig passere frit gennem Landet. Udt. i Sk. T. 5, 4.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmænd og Landsdommere i Riget om at lade to kongelige Forordninger, den ene [1. Febr. 1623] om, at ingen uden Saltkompagnierne maa sælge spansk og fransk Salt og Vin her i Riget, den anden [2. Nov. 1622] om Børnehuset, forkynde i deres Len og paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 22, 203.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Alexander Raab von Papenheim. Da Friderik Redtz til Tyrestrup, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, har begæret en Kronens Kirkegaard, kaldet Skurup, i Mierløse Herred til Mageskifte for nogle ham tilhørende Gaarde i Kallundborg Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal Alexander Raab van Papenheim erklære sig, om nævnte Gaard for Belejligheids Skyld kan mistes fra Lenet [Holbæk], og sende Erklæringen til Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, og Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegaard, der skulle bringe Mageskiftet til Ende. Sj. T. 22, 211 b. K.

— Miss. til Axel Urne og Mogens Pax. Da Friderik Redtz til Tyrestrup, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, har bevilget Kronen sin Part i 2 Gaarde i Kielleklinte i Kallundborg Len til Mageskifte og til Vederlag har begæret en Kirkegaard, kaldet Skurup, i Stenlille Sogn i Mierløse Herred i Holbæk Len og 2 Gaarde i Tersløs By og Sogn i Mierløse Herred i Ringsted Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det, først gøre Friderik Redtz Udlæg for hans Gods i Gaarden i Skurup, saafremt da Alexander Raab von Papenheim erklærer, at Gaarden kan mistes fra Lenet, hvilken Erklæring de skulle indsende til Kancelliet sammen med deres Besigtelse, men hvis Gaarden ikke kan mistes fra Lenet, da i de 2 Gaarde i Tersløs og, hvis disse ikke forslaa, i andre Gaarde i Tersløs, forsaavidt disse kunne undværes fra Ringsted Kloster. Hvis Friderik Redtz's Part i de 2 Gaarde i Kielleklinte ikke er tilstrækkeligt Vederlag for det Kronens Gods, han begærer, tilbyder han yderligere Vederlag i hans Part i 1 Gaard i Knudstrup i Løfve Herred, i 2 Gaarde i Brøderup i Borsø Herred, 1 Gaard i Hyllerede i Faxe Herred og 1 Gaard i Tjørnetved i Mierløse Herred, hvoraf de skulle udlægge Kronen Vederlag. Sj. T. 22, 212. K.

— (Steinburg¹). Miss. til Styge Høg. Da Axel Urne til Viffertsholm og hans Søster, Jomfru Anne Urne, med det allerførste ville skifte alt det Jordegods og andet, som endnu

¹ Brevet er i J. T. fejlagtigt dateret: Skanderborg.

ikke er skiftet mellem dem, og der allerede er udgaaet Befaling til gode Mænd om at overvære Skiftet, befales det ham at paa-tage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Urne, medens Skiftet staar paa, og varetage hendes Tarv. J. T. 7, 189 b.

25. Febr. (Steinburg). Miss. til Falk Lykke. Da han har ladet Kongen forstaa, at Staffen Beckmand offentlig skal være sat i Band for nogle uskikkelige Ord, bifalder Kongen, at Staffen Beckmand staar offentligt Skrifte derfor. Den Kumpan, han har siddende og som menes at have stjaalet de Penge i Sverrig, skal pinligt forhøres, da han dog allerede er dømt fra sin Hals. Sk. T. 5, 4 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev til Provster, Præster, Fogder og menige Bønder og Almue paa Lavind, Taasinge, Stryen, Dreyø, Thorø og andre der liggende Øer. Kongen har bragt i Erfaring, at de, naar de med deres Skibe søge fremmede Havne og Tyskland for at sælge deres eget hjemmefødte Kvæg og deres eget avlede Korn, understaa sig til at købe Købmands-varer ikke alene til deres eget Huses Behov, men ogsaa til Salg og til dermed at drive Forprang mod Recessen, til mærkelig Skade for Borgerne i de omliggende Købstæder, Nyborg, Svendborg, Faaborg og Rudkøbing, og særlig for deres af Kongen anrettede og privilegerede Saltkompagnier. Det paabydes dem i den Anledning herefter at sælge de Varer, som de sende til Tyskland og andre Havne, for rede Penge og ikke for Købmandskab, og ikke at købe det, som de behøve til deres Husholdning eller andet, andensteds end i Købstæderne under ovennævnte Kompagni, hvor det skal undes dem for et rimeligt Køb i gangbar Mønt. Handler nogen herimod, skal han have forbrudt sine Varer, saaledes som de ovennævnte Stæders Kompagni givne Friheder og Privilegier ydermere formelde, og desuden straffes som Foragtere af Kongens Mandater og Recesser. F. R. 3, 338. K.¹

26. Febr. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt og Hans Lindenov. Kongen sender dem hermed et Mandat til nogle under deres Len [Nyborg og Tranekær] liggende Øer, at de skulle afholde sig fra at bruge Købmandskab og Landkøb til Skade for Kon-

¹ Tr.: Rasmussen, Oplysn. betræff. Rudkjøbing S. 65 f.

gens Købstæder, og at de skulle tilhandle sig de Købmandsvarer, som de behøve, i de under det nyborgske Saltkompagni liggende Købstæder. De skulle lade Mandatet forkynde allevegne paa Lavind, Taasinge, Stryen, Dreyø, Thorø og andre dertil liggende Smaaøer og paase dets Overholdelse. F. T. 3, 690.

26. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Jørgen Orning til Egede som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal, fra 1. Febr. 1623 at regne, have 200 Dlr. Kurant og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 17, 343.

28. Febr. (—). Privilegier for det gullandske Kompagni paa Salt- og Vinhandelen paa Gulland. Da Kongen med Danmarks Riges Raads Betænkning har anset det for godt at bringe Salthandelen og Søfarten i sine Riger og Lande paa Fode, til Gavn for Riget og dets Indbyggere, og det ved visse privilegerede Kompagnier, der alene skulle have Ret til at sælge fransk og spansk Salt og Vin, har han nu bevilget, at det for længst i Helsingør og Helsingborg anrettede gullandske Kompagni og dets Medkonsorter alene maa sælge spansk og fransk Salt og Vin paa Gulland ved dets Liggere og Fuldmægtige, som det maa have liggende i Visby og andensteds paa Landet, og derpaa nyde alle de Privilegier, som Kongen har givet det nylig oprettede Saltkompagni i Helsingør og Helsingborg paa Isefjorden og dens Stæder. Kompagniet skal være forpligtet til at oplægge de nævnte Varer paa Gulland i saadan Mængde, at Landet kan være forsynet dermed, og sælge dem til en rimelig Pris i gangbar Mønt. Det skal staa Borgerskabet i Visby frit for at gøre Indlæg i dette Kompagni, hvis det har Lyst dertil, og lide Skade og nyde Fordel deraf i Forhold til dets Indlæg og efter rigtigt Regnskabs Forklaring. Kongen forbyder herved alle og enhver, indlændiske og udlændiske, efter Forkyndelsen af dette Brev at udskibe og forhandle spansk og fransk Salt og Vin paa Gulland og underliggende Byer, Havne og Ladesteder, medmindre de ville staa til Rette derfor; dog vil Kongen ikke hermed have forment Borgerne i Visby i andre lovlige Maader at bruge deres Handel og borgerlige Næring saavel paa fremmede Steder som paa Gulland. Kongen forbeholder sig og sine Efterfølgere at gøre Forandring heri, eftersom det maatte synes ham og Rigsraadet nyttigt for Kronen. Sj. T. 22, 200 b.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bevilget det for længst anrettede gullandske Kompagni i Helsingør og Helsingborg og dets Medkon-sorter alene at maatte sælge fransk og spansk Vin og Salt paa Gulland ved dets Liggere og Fuldmægtige, som det maa have liggende i Visby og andensteds paa Landet, skal han lade dette forkynde i Byen og flittigt paase, at ingen andre end Kompagniet indføre og sælge saadanne Varer, dog vil Kongen ikke hermed have Borgerne i Visby deres øvrige lovlige Handel paa fremmede Steder og der paa Landet betaget, saa vidt det er blevet dem tilladt, hvorfor det ogsaa skal staa dem frit for at gøre Indlæg med det gullandske Kompagni efter deres Vilje og Formue og da overalt at nyde samme Benaadning med Salthandel som Kompagniet og lide Tab og nyde Fordel efter deres Indlægs Qvota. Sj. T. 22, 200.

1. Marts (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Da han har tilkendegivet, at en Skovrider i Antvorskov Len, Peder Nielsen i Eskelstrup, i adskillige Maader har forholdt sig utilbørligt og tyvagtigt med Kongens Skov, som han var sat over, og desuden mod al Billighed har beskattet Kronens Bønder og Tjenere, befales det Ernst Normand at procedere ordentlig mod Skovrideren paa Tinge, tage Dom over ham, dog skal der forinden vidnes tilbørligt paa Tinge om hans Forseelse, forsaavidt det ikke allerede er sket. Saafremt Peder Nielsen bliver dømt til Galge og Gren, skal Ernst Normand lade ham staa sin Ret efter Dommens Indhold og lade Galgen hugge og lave af det Tømmer, som Peder Nielsen har stjaalet, saafremt der endnu er noget af det forhaanden. Sj. T. 22, 213.

— Miss. til Adolf Friderik Grabe, Kongens øverste Arkeli-mester, om med det første at skaffe de sjællandske udskrevne Soldater gode Geværer, hvis de behøve saadanne, kræve de gamle Geværer, som de tidligere Soldater have haft, tilbage fra Kaptejn Peder Aalborg og lade dem forvare. K. Udt. i Sj. T. 22, 213.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han har indberet-tet, at Aaby Mølle i hans Len [Varberg] er brøstfældig og øde og sat for højt i Skyld, saa han ikke kan faa nogen Møller til at overtage den, befales det ham at lade derpaa for-standige Dannemænd sætte Møllen for en saadan Skyld, at den

Møller, der skal bebo den, kan blive derved, lade Møllen istandsætte, gøre sig Flid for at faa en god Møller i den, som kan holde den ved Magt og aarlig svare den Landgilde, Møllen bliver sat for, og lade Jordebogen forandre. Han skal lade Vindebroen ved Slottet, der ogsaa er mangelfuld, reparere ved første Lejlighed og gøre til Gavns i Stand, saa det kan være bestandigt Værk. Kongen har skrevet til Erik Rosenkrantz, Embedsmand paa Halmstad Slot, om at lade ham faa Tømmer dertil af Halmstad Lens Skove, naar han sender en Tømmermand did med Besked om, hvad Tømmer der skal hugges, og lade sit Lens Bønder fremføre Tømmeret til Varberg Len. Hvad han iøvrigt anvender derpaa, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 5, 4 b.

1. Marts (Haderslev). Miss. til Erik Rosenkrantz om at lade Mogens Gyldenstjerne faa saa meget Tømmer, som denne behøver til Reparationen af Broen ved Varberg Slot, og lade Bønderne i sit Len fremføre Tømmeret til Varberg Len, hvor dette Lens Bønder skulle modtage det og føre det til Varberg. Udt. i Sk. T. 5, 5.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, at Ernst Møller, Kongens Hofskrædder, og Marine Carstens, Indvaanerske i København, have klaget over, at Peder Mogensen gør dem Indpas og Forfang i en Gaard og nogle Boder i Malmø, der ere tilfældne dem i Arv, i Henhold til nogle gamle Pantebreve, som hans afdøde Fader har haft paa nævnte Gaard, men som for nogle Aar siden skulle være indløste fra ham. Naar Sagen bliver indstævnet for ham, skal han paase, at der kun vederfares dem hvad Lov og Ret er, og at de uden vidtløftig Proces snarest muligt kunne komme til Ende med Sagen. Sk. T. 5, 5.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at sørge for, at Ernst Skrædders og Maren Carstens's Fuldmægtige ikke paa nogen Maade blive forurettede paa Malmø Byting, men faa hvad der er i Overensstemmelse med Lov og Ret. Udt. i Sk. T. 5, 5 b.

2. Marts (—). Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har befalet, at der gennem Fyrstendømmet Holsten og en Del af Riget til Kongens Ladegaarde ved Frederiksborg skal fremdrives 280 Stykker Kvæg og nogle Heste og Hopper, der skulle komme til

Assens førstkommende 22. April, til Verninge den 23. og drives derfra igen den 24. April. Jørgen Brahe skal skaffe det fornødne Foder til disse Steder, ligesaa skaffe Foder til de Steder, hvor Kvæget paa Vejen holder Middagshvil og ogsaa skal have Foder. Hvis det er fornødent, skal han ogsaa skaffe Folk til at drive Kvæget og Hestene. Sj. T. 22, 213 b. K.

2. Marts (Haderslev). Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz om, at Kvæget skal komme til Odense den 24. April, blive liggende der den 25. og 26. og drage derfra den 27. April. Udt. i Sj. T. 22, 213 b. K. (i Udt.). Orig. i Landsark. i Odense.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt om, at Kvæget skal komme halvvejs mellem Odense og Nyborg den 27. April, til Nyborg den 28., hvorefter det skal overskibes den 29. April. Han skal, om fornødent, ogsaa skaffe noget Foder med paa Færgen. Udt. i Sj. T. 22, 213 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand om, at Kvæget skal komme over Bæltet den 29. April, blive liggende i Korsør den 30. April, drives til Antvorskov den 1. Maj, blive liggende dér den 2. og drives derfra til Sorø den 3. Maj. Udt. i Sj. T. 22, 213 b. (K. i Udt.).

— Ligelydende Miss. til M. Hans Staffensen om, at Kvæget skal komme til Sorø den 3. og drives derfra den 4. Maj. Udt. i Sj. T. 22, 214. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Axel Urne om, at Kvæget skal komme til Ringsted den 4., drives til N.¹ den 5. og blive der den 6. Maj. Udt. i Sj. T. 22, 214. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om, at Kvæget skal komme til Roskilde den 7.; til Verebrof den 8. og drives til Frederiksborg den 9. Maj. Udt. i Sj. T. 22, 214. K. (i Udt.).

— Postscriptum i alle Brevene: Skønt Kvæget formentlig ikke kan komme paa én Gang, fordi det skal sendes fra forskellige Steder, og det derfor er muligt, at en Del deraf, nemlig de 200 Stykker, kunne komme før eller efter de foran angivne Tider, vil Kongen dog, at de ovennævnte Dagsrejser stadig skulle holdes. Lensmændene skulle derfor, naar de blive

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet paa Stedet.

aviserede om, at Kvæget er forhaanden, have Foderet rede. De 80 Stykker ville derimod komme til de ovenfor angivne Tider, medmindre de ikke kunne komme over ved Færgstederne. Sj. T. 22, 214. K.

2. Marts (Haderslev). Aab. Brev om, at menige Øksenkøbmænd i Flensborg i Aar for denne ene Gang maa ud-drive de Øksne, som de tilhandle sig i Danmark, en Gang i April Maaned, naar det bedst kan passe dem, uden at lide nogen Forhindring af Kongens Fogder, Embedsmænd eller Toldere, fordi de forhale Uddrivelsen saa længe; dog skulle de ud-drive Øksnene inden 1. Maj og svare sædvanlig Told af dem paa Toldstederne. J. R. 7, 511 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Mogens Kaas. Af hosfølgende Supplikation ville de kunne se, hvad disse Brevvisere, Officerer under det skanderborgske Kompagni, have suppliceret. De skulle begge undersøge Sagen og, hvis de mene, at Officererne med Rette bør have noget af Aaret 1621's Landgilde, hvorom deres Supplikation drejer sig, er Kongen tilfreds med, at det tilbagegives dem, hvorefter Laurits Ebbesen saa skal rette sig i sit Regnskab. J. T. 7, 190. K.

3. Marts (—). Bestalling og Instruks for Anne Stalboens, der i Børnehuset i København skal undervise Pigebørnene i at strikke, kniple og sy. Sj. R. 17, 335 b. K. (Tr.: KD. II. 723).

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da han efter Hovedbrevets Lydelse har sagt god for Peder Galt til Tyrestrup for 2000 enkende Rdlr. in specie, der skulde have været betalte til Kieler Omslag, hvilket dog ikke er sket, befales det ham straks efter Modtagelsen af dette Brev at begive sig ind i Johan Runchels Hus og Herberg i Haderslev, holde et adeligt Indlager der og ikke under nogen Undskyldning drage ud derfra, førend Kongens Statholder paa Kongens Vegne er bleven tilfredsstillet for Hovedstolen med resterende Rente og al anden Skade enten med rede Penge eller med nøjagtigt Brev med gode Forlovere. J. T. 7, 190.

— Ligelydende Indmaningsbrev til Jørgen Aschersleben til Jerstrup, der er Forlover til Kongen for Poul Skinkel til Østrup for 1000 Dlr. Udt. i J. T: 7, 190 b.

— Ligelydende Indmaningsbreve til Mogens Kaas til Ti-

mandsholm og Steen Rodsten, der ere Forlovere for Palle Rodsten for henholdsvis 3000 og 5000 Rdlr. Udt. i J. T. 7, 190 b.

3. Marts (Haderslev). Ligelydende Indmaningsbrev til Palle Rodsten, der efter 2 Hovedbreve skylder Kongen 5000 enkende Rdlr. in specie, der skulde have været betalte til sidste Kieler Omslag, hvilket dog ikke er sket. J. T. 7, 190 b.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Karen Rostrup. Da Christoffer Gjøe til Gundersleholm, Befalingsmand paa Augdesiden, har bevilget Kronen noget af sit Gods til Mageskifte og til Vederlag derfor har begæret Kronens Gaarde og Gods i Stenbeksholm, skal hun erklære sig, om Kronens Gods kan undværes fra Solte Len, og saa snart som muligt indsende sin Erklæring til Kancelliet. K. Udt. i Sj. T. 22, 214.

— (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel. Bagerne i Haderslev have berettet, at der paa de Markeder, som holdes ved Ribe, gøres dem Hinder paa at sælge det Brød, som de føre did, og derhos anmodet om Tilladelse til som tilforn at besøge Ribe Markeder med deres Varer og deraf have deres Næring og Brug. Det befales ham i den Anledning at give Ordre til, at der indtil nærmere Besked fra Kongen ikke gøres Haderslev Bagere nogen Hinder paa Ribe Markeder, for saa vidt angaar det Brød, som de selv bage og føre did, da Kongen har bevilget dem det. J. T. 7, 191. K.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis om under Københavns Len at modtage noget Gods i Lille Herred, der hidtil har svaret under Roskildegaard og Tryggevældegaard med Landgilde, Arbejde og anden Herlighed: fra Roskildegaard 2 Gaarde i Kallerup og 1 Gaard i Balersbrønd; fra Tryggevældegaard 3 Gaarde, den første [paa] Hedden [i] Isav¹, de 2 andre i Torslund med 2 Gadehuse samme-steds. Han skal lade Godset indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 22, 214 b. K.

— Miss. til Christian Holck om at lade Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, faa alle de Mur-

¹ Ishøj, Smørum H.

sten, der i Aar kunne brændes i Alling Klosters Teglovn, til Skanderborg Slots Bygning og lade Bønderne i sit Len føre Stenene til Skanderborg. J. T. 7, 191 b.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade Laurits Ebbesen faa saa megen Kalk, som han behøver til Skanderborg Slots Bygning. Udt. i J. T. 7, 191 b.

10. Marts (—). Miss. til Laurits Ebbesen [Skanderborg] om saa snart som muligt at sende 1000 Tdr. Havre til København. K. Udt. i J. T. 7, 191 b.

12. Marts (Antvorskov¹). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen, Ritmester over Hoffanen og Lensmændenes Heste. Kongen har givet Ordre til, at nogle af hans Befalingsmænd skulle møde personlig i Kolding med deres Rostjeneste, og at andre skulle sende Rostjenesten af deres Len sammestedshen, og antager nu, at Størstedelen er mødt. Da det er muligt, at de alle kunne blive liggende der endnu i nogen Tid, bifalder Kongen, at han giver det Rytteri, som Kongen har betroet ham til at være Ritmester over, Tilladelse til at begive sig hen i Egnen omkring Kolding, hvor de mene bedre at kunne faa Foder og Tæring, dog ikke længere fra Kolding, end at de paa en Dags Tid eller to kunne være til Stede i Kolding igen, naar de blive opmanede af ham, hvorfor han ogsaa maa have at vide, hvor de ere, for at han, naar det gøres fornødent, i en Hast kan faa Bud efter dem. Saasnt han faar Besked fra Statholderen i Fyrstendømmerne, skal han straks igen kalde det under ham staaende Rytteri til Kolding og uden videre Forhaling begive sig til de Steder, som Statholderen angiver ham. Han skal af de andre Lensmænd, som ere forskrevne did, tilforordne de Officerer, som behøves under hans Kommando og Kompagni, og ligesaa selv tilsætte de Underofficerer, som behøves. Kongen vil give Officererne og Rytterne den samme Besolding, som den nedersachsiske Kreds giver deres. Kornettet og Trommerne skulle snarest blive sendte ham. J. T. 7, 191 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da der indhævdes² nogen Ejendom fra Store Haldager og Haldagermagle til den ny

¹ I J. T. er Brevet fejlagtigt dateret: Haderslev. K. har: Antvorskov.
² o: indhegnes.

Ladegaard, Lystager, her i Lenet, maa der afkortes Bønderne i de to Byer noget af deres Landgilde. Ernst Normand skal til Tinge lade opkræve 8 Dannemænd, der kunne undersøge, hvor megen Ejendom de to Byer miste, og fastsætte, hvormeget der i den Anledning bør afkortes i deres Landgilde. Hvis deres Fastsættelse er rimelig, skal Jordebogen siden forandres derefter. Sj. T. 22, 214 b. K.

12. Marts (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen for kort Tid siden af Oluf Rosensparre til Skarholt, Embedsmand paa Draxholm, og Christian Grubbe til Lystrup har begæret en dem tilhørende Gaard i Haldagerlille til Mageskifte, og disse allerede have erklæret sig villige til at lade Kronen faa den for Vederlag, skal han straks modtage Gaarden under sit Len [Antvorskov], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 22, 215. K.

— Miss. til samme. Da denne Brevviser, Hans Pedersen i Egidslefmagle, Birkefoged her ved Slottet, har begæret at maatte faa en anden Gaard, der ligger nærmere ved Slottet og Birket, fordi den, han nu bebor, ligger langt fra Birket og er ham hel ubejlig i hans Alderdom, skal Ernst Normand gøre sig Flid for at skaffe ham en anden Gaard nærmere ved Slottet, dog skal den Bonde, som maa rømme sin Gaard for ham, tilfredsstilles paa anden Maade, saa han ikke skal faa Grund til at beklage sig og til at overløbe Kongen. Sj. T. 22, 215. K.

— Miss. til Steen Rodsten. Det er berettet for Kongen, at han sammen med nogle andre gode Mænd for nogen Tid siden skal have indført Klaus Brockenhuus til Fridsøe i afdøde Otte Christoffer Rosenkrantz's Arvingers Jordegods og Ejendom i Vendsyssel. Da Frederik Munk til Krogsgaard ogsaa skal være indført i Leerbekgaard og tilliggende Gods og af den Grund er interesseret i Sagen, har han anmodet om kongelig Befaling til Steen Rodsten om at meddele ham Kopi af Klaus Brockenhuus's Indførsel. Det befales ham straks at lade Frederik Munk faa en saadan Kopi, for at han kan vide at forholde sig derefter. F. T. 3, 691.

— Ligelydende Befaling til Mogens Kaas til Timandsholm om at lade Frederik Munk faa Kopi af Lauge Urnes

Fuldmægtiges Indførsel i Leerbekgaard og tilliggende Gods. Udt. i F. T. 3, 691.

12. Marts (Antvorskov). Ligelydende Miss. til Ifver Vind om at lade Frederik Munk faa Kopi af Klaus Brockenhuus's Indførsel i Leerbekgaard og tilliggende Gods. Udt. i F. T. 3, 691.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Staldgaarden ved Nyborg Sløt, kaldet Dronninggaarden, skal være hel meget forfalden og maa istandsættes, hvis den ellers skal bruges længere, befales det ham at lade nævnte Staldgaard istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt; det ringeste Hus paa Staldgaarden kan afbrydes, og Sten og Tømmer derfra anvendes til Istandsættelsen af de andre Huse. Da den i Lenet liggende Bierne Mølle i adskillige Maader er brøstholden, saaledes som det ses af hosføjede Tingsvidne og Mølleren Hendrik Hendriksens Supplikation, skal han ligeledes med saa ringe Bekostning som muligt lade Møllen istandsætte, saavidt det gøres fornødent og Mølleren ikke selv bør holde den i Stand. Kongen bifalder, at 2 Bønder i Lenet, Peder Lauritsen og Anders Rasmussen i Øster Skierning, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, blive forskaaenede for 1 Aars Landgilde. Udgifterne til Istandsættelserne og den eftergivne Landgilde skulle blive godtgjorte ham i Regnskabet. F. T. 3, 692.

13. Marts (Sorø Kloster). Miss. til Claus Daa om at lade Kronen faa det Gods, som han har i Tingjellinge i Antvorskov Len, til Mageskifte. Kongen vil i Stedet give ham Krongods, der ligger nærmere og belejliger for hans Gaard. Han bedes straks erklære sig om, hvad Vederlag han begærer. Sj. T. 22, 215 b. K.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Gjømme om en Gaard sammesteds, som han har Herligheden af. Udt. i Sj. T. 22, 215 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Friderik Parsberg. Kongen vil lade Giemling Mose rydde, og for at Vandet kan have bedre Afløb derfra, gøres det vel nødvendigt, at den Bæk, som løber fra Mosen til Sønderjelling Mølle, bliver opkastet, saa den kan tage det Vand, der kommer fra Mosen. Kongen, der erfarer, at han har Paaløb paa Mosen, venter, at han af den Grund ikke gør

Kongens Gravere nogen Hinder, naar de komme for at opkaste Bækken, men snarere for sit Vedkommende bevilger, at de maa søge Affald med Bækken paa de Steder, hvor det bedst kan skikke sig og være Kongen gavnligest. Sj. T. 22, 215. K.

13. Marts (Sorø Kloster). Miss. til Holger Rosenkrantz og Marqvor Bilde. Eiler Qvitzov til Lykkisholm har berettet, at han er kommen i nogen Strid med Haagen Hansen, Borger i Faaborg, om en Sum Penge og noget mellem dem værende Regnskab, og samtidig begæret kongelig Befaling til dem om at stævne Sagen i Rette for sig og dømme i den. De skulle derfor snarest stævne Parterne i Rette for sig, bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved en endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskreven. F. T. 3, 693.

14. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod, at skotsk og lyneborger Salt indføres i Skaane, Sjælland, Fyen og Smaalandene. Sj. R. 17, 336. K. (Tr.: CCD. IV. 58).

15. Marts (—). Søpas for Niels Hammer, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Victor i den kommende Sommer skal begive sig paa Stør for at holde Kronens Strømme sammesteds rene, for at Kronens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere paa deres retfærdige Rejse, Handel og Vandel. Hvis han træffer nogle, der overfalde Kongens Undersaatter og andre Søfarende paa Kronens Strømme, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem ind for København. Sj. R. 17, 336 b. K.

16. Marts (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade den muskovitiske Afsending passere frit over Grænsen, saafremt han ikke er kommen gennem de Steder i Sverrig, hvor den farlige Pestilens nu grasserer, og det noksom kan eragtes at forholde sig saaledes. Men saafremt han har passeret de Steder, hvor Sygdommen nu grasserer, skal han meddele ham, at han indtil videre maa blive paa den svenske Side af Grænsen; ellers kunde han vel fra Sverrig komme til Skibs til Tyskland. Sk. T. 5, 5 b.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Kongen saavel af denne Præstemand, Kapellan i Aarhus Hr. Christen Madsens Supplikation, som af dennes hosføjede Kaldsbrev til Vor Frue Sogn sammesteds har set, at nogle af Borgerskabet uden deres

Øvrigheds Vidende og Samtykke og muligvis uden at være lovlig berettigede dertil efter Ordinansen have udgivet nævnte Kaldsbrev, skal han undersøge denne Sag og, saafremt deres Ulæmpe findes heri, lade dem tiltale og staa til Rette derfor. Saafremt man i Sognet venter med lovligt Kald udover den bestemte og tilladte Tid, skal han straks underrette Kongen derom, da denne saa selv vil forordne en Sognepræst. J. T. 7, 192.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Falk Gjõe Falksen. Poul de Willum, Kongens Faktor og Borger i Amsterdam, har i Betaling overladt Kongen en Haandskrift af Falk Gjõe paa 2700 Rdlr. in specie, som Poul de Willum har laant ham, og som skulde have været betalt paa sidste Omslag, hvilket dog ikke er sket. Det befales ham straks efter Modtagelsen af dette Missive at inddrage i Kongens Herberg i København, holde et adeligt Indlager der og ikke begive sig derfra, førend han i en samlet Sum har betalt Kongen ovennævnte 2700 Rdlr. med resterende Rente og paaregnet Omkostning. J. T. 7, 192 b.

17. Marts (—). Miss. til Frederik Markdanner. Da han efter sin til Kongen nu overdragne Haandskrift har skyldt afdøde Lauge Brock 265 Rdlr., befales det ham nu med det allerførste at betale nævnte Sum med resterende Rente i Rentekammeret og indfri sin Haandskrift. F. T. 3, 693.

— Forordning om Seglmestrene og deres Tilsyn med Væverierne og Farverierne. Sj. R. 17, 344. (Tr.: CCD. IV. 58—63).

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at der er tilfalden afdøde Asmus von Ahlefeldt til Nygaards efterladte Børn saa stor en Gæld, at det er at befrygte, at den, hvis der ikke i Tide bliver solgt noget af deres Jordegods til Betaling af den, skal forøges saa meget, at de derved skulle komme i stor Vidleftighed og Skade. Der gives derfor Hertvig Biide til Damsgaard som Børnenes tilforordnede Væрге Tilladelse til at sælge af deres Jordegods paa de Steder, hvor det kan være dem til mindst Skade, oppebære Penge derfor og dermed betale deres Gæld. J. R. 7, 512.

18. Marts (—). Skøde til Claus Soll, Skriver paa Bremerholm, og hans Arvinger paa en Kronens Grund i Chri-

stianshavn mellem Strandgaden og Kongensgade. Sj. R. 17, 337. K. (Tr.: KD. II. 724).

18. Marts (Kbhvn.). Søpas for Claus von Byssen, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Trost i den kommende Sommer skal begive sig i Vestersøen for at holde Kongens Strømme rene for Sørøvere eller Fribyttere. Hvis han træffer nogle, der overfalde Kongens Undersaatter eller andre søfarende Folk paa Kongens og Rigens Strømme, og særlig hvis han under Norge under Augdesiden, Viigsiden og vest for Lindesnes træffer nogle, der imod Kongens Forbud udføre forbudte Varer og Tømmer, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 337 b.

19. Marts (—). Søpas for N. N., Skipper paa den ny Haderslev Skude, der i hele den kommende Sommer skal løbe mellem Sjælland, Jylland, Skaane, Laaland og andensteds for at indtage Tømmer, som er bestilt til Kongens Behov, og føre det hid. Lensmændene paa de Steder, hvor han indtager Tømmer eller andet, skulle skaffe ham hvad han maatte behøve til at skibe Tømmeret og det andet, og føre Tilsyn med, hvorledes han og hans Folk forholde sig, hvornaar han kommer og igen bliver sejlferdig. Sj. R. 17, 338. K.

— Ligelydende Søpas for Skipperne paa den gamle Haderslev Skude, Korsør Skude og Saksøbing Skude. Udt. i Sj. R. 17, 338. K. (i Udt.).

— Miss. til Otte Marsvin. Han har berettet, at det vil være nødvendigt, at Kongens Bygmester Steenwinckel bliver sendt til Kongens Befæstning og Købstad Christianstad, naar de store Piller i Kirken skulle rejses, for at være paa Raad med, at de blive opsatte til Gavns og ingen Skade lide. Kongen vil sammen med de Hæfte- og Vindetøjer, der skulle bruges dertil, snarest opsende nogle Folk, der have Forstand paa at omgaas med Vinden. Kongen vil ikke have Pillerne borede, men vil have dem opsat med Jærntapper. Det Bly, som Kirken skal tækkes med og som nu er under Hænder, skal snarest blive sendt op. Det Jærn, Deler og Søm, som ellers behøves til Arbejdet, skal han skaffe og købe deroppe, da saadanne Varer bedst kunne faas og købes i den Egn. Da Bygmesteren har begæret snarest at maatte faa nogle Penge paa det Arbejde, han nu skal fuldende, skal Otte Marsvin

lade ham faa Penge, efterhaanden som Arbejdet gaar for sig, eftersom det er fortinget med ham. Med Hensyn til Bygmesterens Fordring paa 103¹/₂ Kurantdr. 2 Mk. 4 Sk. for at optage og forandre Grundvolden til Pillerne, bifalder Kongen, at Otte Marsvin maa betale ham disse Penge, saafremt han da mener, at han har fortjent dem. Sk. T. 5, 6.

20. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jørgen Orning til Eggede, Kongens Skibshovedsmand, skal ligge som Udligger i den kommende Sommer med Kongens Skib Lampreten mellem Sjælland og Fyen [ligelydende med Bestalling af 17. Marts 1620 for Peder Ibsen]. Sj. R. 17, 338.

— Ligelydende Bestalling for Peder Kiildsen. Udt. i Sj. R. 17, 338 b.

— Bestalling for Geert Pedersen fra Haderslev som Skomager i Tugthuset i København. Sj. R. 17, 339. K. (Tr.: KD. II. 724 f.).

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Fru Sophies, Hertuginde af Stettin-Pommerns Fuldmægtig i Aar passere toldfrit gennem Sundet med ligesaa megen Vin, som hun aarlig plejer at faa toldfrit igennem. Udt. i Sj. T. 22, 216.

— Ligelydende Missiver til samme om at lade følgende fyrstelige Personer faa Vin toldfrit gennem Sundet: Fru Ertmundt, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Sophie, født af den fyrstelige Stamme Sachsen, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Sophie Hedvig, født af den fyrstelige Stamme Brunsvig og Lyneborg, Hertuginde af Stettin-Pommern, Hertug Bugislaus af Stettin-Pommern, Hertug Frederik af Lifland og Kurland, og Hertug Philippus Julius af Stettin-Pommern. Udt. i Sj. T. 22, 216.

— Miss. til Mogens Pax [Roskilde] om straks at levere Axel Urne til Rygaard, Embedsmand paa Ringsted Kloster og Landsdommer i Sjælland, 200 Tdr. Havre, som Kongen behøver til Foder paa Klosteret, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 216.

— Miss. til Axel Urne. Hvis han ikke allerede har faaet Kongens Befaling om Kostpenge, befales det ham herved at give Foledrengene og Hakkelseskærerne paa Klosteret samme Løn og Kostpenge aarlig, som de faa paa andre Ste-

der. Han skal lade Hems¹ Mølle der i Lenet, som baade i den ene og den anden Maade er meget bygfældig, reparere. Han skal snarest lade opsætte en Stald i Harrested til Kongens Heste. Han maa til Stalden og til Reparation af Møllen tage Sten og Tømmer fra det Hus paa Nygaard, som nu tages ned. Sj. T. 22, 216.

20. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Dr. Hans Vandel, Superintendent i Viborg Stift, paa det efter afdøde M. Tøger Hvas, Sognepræst til Sortebrødre Kirke i Viborg, ledige Kannikedømme, kaldet Kiølsen Præbende, i Viborg Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 512. K.

21. Marts (—). Aab. Brev om, at Keye Rantzau til Rantzouholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, for denne ene Gang for Kallundborg maa lade udskibe og udføre af Riget alle de Øksne, som han i Aar har ladet opstalde i Sjælland paa sit eget Foder, dog skal han svare Kongens Tolder samme-steds den Told, som sædvanlig gives af Øksne, naar de udføres af Riget. Sj. R. 17, 389. K.

— Aab. Brev om, at det gullandske Kompagnis Skibe have Fortrinsret til Fragter fra Gulland. Sk. R. 4, 284. (Tr.: CCD. IV. 63).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Det gullandske Kompagni har berettet, at han forrige Aar har fastsat en Takst, hvor dyrt Kompagniet maatte sælge dets Korn til Indbyggerne paa Gulland, hvilken Takst er Kompagniet til stor Skade, fordi dette Aars Indkøb af Korn her i Landet løber betydeligt højere op end nævnte Takst, foruden den Omkostning, som der gaar med til at føre det did. Da Kompagniet derhos har anmodet Kongen om at tænke paa nogle Midler, hvorved dets Skade nogenledes kan afværges, skal Christoffer Ulfeldt i Betragtning af denne Tids Lejlighed lade Korntaksten forandre og sætte saaledes, at Købmændene i nogen Maade kunne blive uden Skade. Da Kompagniet endvidere har begæret, at de Sager, der kunne forefalde mellem Kompagniet og Landets Indbyggere, maa blive udførte for Retten og paadømte der paa

¹ Hømb, Ringsted H.

Landet, bifalder Kongen dette, saaledes at herefter alle Sager mellem Kompagniets Folk og Indbyggerne paa Landet skulle forhøres og paadømmes der paa Landet. Sk. T. 5, 6.

22. Marts (Kbhvn.). Mageskifte mellem Christopher Urne til Aaesmark, Rentemester, og Kongen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 17, 339 b. (Se Kr. Sk.).

23. Marts (Frederiksborg). Miss. til Fru Anne Lykke om snarest at sende Kongen selv det Armbaad med Diamanter i, som Kongen selv har set hos Rentemester Christoffer Urne til Aasmark. K. Udt. i Sj. T. 22, 216 b.

24. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Jens Mortensen som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets og andet gejstligt Gods paa Møen [Bestallingen er, mutatis mutandis, ligelydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen, dog tales ikke noget om Pas paa Vogne]. Sj. R. 17, 341.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Morten Mikkelsen Leuck, som Kongen for nogen Tid siden har antaget til Salpetersyder paa Møen, er bortrømt fra sin Bestilling, skal Peder Basse være denne Brevviser, Jens Mortensen, som Kongen har beskikket til Salpetersyder paa Møen i den bortrømtes Sted, behjælpelig og i alle Maader forholde sig mod ham efter Kongens tidligere Missive og Jens Mortensens Bestalling. Han skal flittigt vaage over, at Værket endelig kan bringes paa Fode, da det er meget magtpaaliggende for Kronen. Sj. T. 22, 216 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at da Oluf Wismar er antaget til at være Kaptejnlojtnant i Fæstningen Danneburg paa Cormendelkysten i Ostindien, maa hans Hustru beholde den Kronens Gaard i Christianopels Len, som hun nu bor i, kvit og frit, indtil hendes Husbonde kommer tilbage fra Rejsen eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. R. 4, 284 b.

28. Marts (Kronborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Kongen har bevilget, at den Misdæder, som sidder fangen i København og skal parteres, fordi han har ombragt sin Hustru, maa blive henrettet med Sværdet og komme i heden Jord. Udt. i Sj. T. 22, 217.

29. Marts (—). Aab. Brev til Landstingene over alt Riget om, at Gældssager til Landsting og Herredsting skulle

hvile og opstaa, medens Herredagene vare. Sj. R. 17, 343. (Tr.: CCD. IV. 64 f.).

29. Marts (Kronborg). Aab. Brev til Undersaatterne paa Gulland om, at de skulle give Lensmanden deres Klager til Kende og lade ham paategne deres Supplikationer, inden de sendes til Kancelliet. Sk. R. 4, 285. (Tr. CCD. IV. 63 f.).

— Aab. Brev om, at Landstinget paa Gulland skal holdes hver Maanedsdag. Sk. R. 4, 285. (Tr.: CCD. IV. 65).

— Miss. til Tagge Thott. Kongen bifalder, at den Kommission mellem det ostindiske Kompagnis Forvaltere og Ove Gjedde til Tommerup, hvori Tagge Thott er med andre gode Mænd, maa opsættes til 14 Dage efter Paaske, til hvilken Tid den da skal foretages og bringes til Ende i København i Overensstemmelse med Kongens forrige Kommission. Han skal rette sig herefter og avisere Parterne og de andre gode Mænd derom. Udt. i Sk. T. 5, 6 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at være Hertug Philip Julius af Pommern behjælpelig med at faa 1000 Tdr. Havre i Skaane til saa billig en Pris som muligt og faa det udskibet for saa billig en Fragt som muligt. Udt. i Sk. T. 5, 7.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om med Hensyn til Hr. Niels, Præst i Vamblingboe, der for nogen Tid siden blev dømt fra sit Kald for sin Forseelse, at rette sig efter Dommen og lade ske Eksekution af den. Udt. i Sk. T. 5, 7.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at der alle vegne for Købstæderne i Danmark maa udskibes Staldøksne, dog skal der af disse svares Kronen samme Told og Rettighed, som der paa de store Toldsteder Kolding og Ribe svares af de Øksne, som drives igennem der. Borgemestre og Raad, Byfogden og Tolderen skulle alle vegne føre Tilsyn med, at der ikke under det Paaskud udføres ungt Kvæg, men kun Øksne, der have været staldede Vinteren i Forvejen og kunne passere for Staldøksne, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. F. R. 3, 339.

— Aab. Brev, hvorved det tillades Borgerskabet i Nyborg straks at udføre Staldøksne til Skibs der fra Byen. Udt. i F. R. 3, 339 b.

29. Marts (Kronborg). Miss. til Fru Elen Marsvin. Da der paa Dalum Kloster er udført forskelligt Arbejde, Flikkeri og Forbedring og der endnu er noget i Arbejde, bevilger Kongen, at nævnte Bygning og Flikkeri maa føres til Udgift for Kronen og blive godtgjort hende i Rentekammeret. F. T. 3, 694.

— Miss. til Eski Brock, Jacob Ulfeldt, Hr. Albret Skeel og Holger Rosenkrantz om at begive sig til Flønsborg til den 5. Maj for paa Kongens Vegne at overvære den bevidste Handel og Traktation mellem Riget og Fyrstendømmet. J. T. 7, 193. K.

30. Marts (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om at give Fogden paa Beldringe Ordre til straks at begive sig til den store Ladegaard ved København, hvor Kongen vil have ham til Foged, og gøre sig Flid for i hans Sted at faa en anden dygtig Karl til Foged paa Beldringe. K. Udt. i Sj. T. 22, 217.

— Miss. til Professorerne ved Københavns Universitet angaaende Opbyggelsen af en ny Kirke paa Kirkegaarden udenfor Nørreport, ved hvilken Sognepræsten i Oufre herefter skal bo og gøre Tjeneste. De Landsbyer, der hidtil have søgt til Vor Frue Kirke, skulle herefter søge til denne nye Kirke eller til andre bekvemme Landsbykirker. Sj. T. 22, 217. K. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 356 f. KD. V. 55).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Borgerskabet i Helsingør undslaar sig for at gøre Indlæg i det i Helsingør privilegerede spanske Kompagni i den Formening, at de frit kunne købe deres Salt i Sundet og alligevel siden søge deres Næring dermed, skulle de give Borgerne i Byen Tilhold om at indtræde i Kompagniet efter deres Formue, saa Handelen kan blive befordret, da Kongen herefter ikke vil tillade Borgerne i Helsingør at købe Salt i Sundet eller af fremmede og dermed videre bruge deres Næring, naar da undtages det Salt, som de behøve til den gullandske Fart. De skulle snarest til Kanceliet indsende Erklæring om Resultatet af deres Henvendelse til Borgerskabet, saa Kongen derefter kan træffe nærmere Anordning. Sj. T. 22, 217 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har erfaret, at

Borgerskabet i Helsingborg ikke vil gøre Indlæg med Borgerskabet i Helsingør i det oprettede og af Kongen konfirmerede Saltkompagni, skal han endnu en Gang foreholde Borgerskabet i Helsingborg at indtræde i Kompagniet efter deres Formue, saaledes at Handelen kan blive befordret. Sker det ikke, er Kongen til Sinds at give Kompagniet i Helsingør Privilegium paa at maatte sælge saa meget Salt, som bruges i Helsingborg og Omegn, hvorved Borgerne i Helsingborg ville blive betagne en stor Næring, da Kongen ikke vil have, at nogen af hans Undersaatter i Købstæderne maa købe Salt af fremmede, naar undtages hvad der behøves til den gullandske Fart. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan træffe nærmere Anordning. Sk. T. 5, 7.

30. Marts (Kronborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at de 3 Personer paa Gulland, der have opvakt Almuen til Klammeri og Oprør og taget Skat af den, hvorfor de ere blevne dømte i Kongens Naade og Unaade, maa komme ud af Fængselet mod at forsværge Landet, hvor de aldrig mere maa komme. Udt. i Sk. T. 5, 7 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Rytteriet paa Gulland komme paa Fode, saa der altid underholdes 80 Bandolerryttere af Landet og 10 af Byen. Han skal gøre sig Flid for at faa saa mange danske Folk som muligt. Hvis der ikke findes de fornødne Geværer paa Visborg, vil Kongen træffe nærmere Anordning. Sk. T. 5, 7 b.

2. April (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe om snarest at sende 200 Tdr. Havre af den allerbedste, da den skal saas paa Ladegaardene, ufordærvet til Sundby Færge. Udt. i Sk. T. 5, 7 b.

3. April (Kbhvn.). Skøde til Johan Post, Borger i København, og hans Medkonsorter i det raffinerede Saltkompagni i København samt deres Arvinger paa en Kronens Plads i Christianshavn. Sj. R. 17, 346. (Tr.: KD. II. 731 f.).

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, og David Lugt og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Helsingør fra Nytaarsdag 1622 til Nytaarsdag 1623. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 17, 346 b.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Friderik Parsberg. Hr. Johan Sparre har berettet, at Friderik Parsberg efter sit udgivne Brev skylder ham en Sum Penge. Da Hr. Johan Sparre som fremmed Mand ikke uden stor Skade og Hinder kan udføre en langvarig Proces, skal Friderik Parsberg enten uden videre Forhaling betale ham Pengene eller stille ham nøjagtig tilfreds derfor. Sj. T. 22, 218.

— Miss. til Steen Bilde. Da Tagge Thott til Eriksholm, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, snarest agter at holde Skifte efter sin afdøde Hustru¹, forsaavidt angaar det Løse, der kan tilfalde hans Søn Anders Thott efter hende, skal Steen Bilde paatage sig Værgemaalet for Anders Thott paa Skiftet. Sk. T. 5, 8.

— Forleningsbrev for Hr. Søfren Andersen, Konrektor i Aarhus Skole, paa Ketilli Vikarie i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Christen Stub. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 513. K.

4. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen henlægger det efter afdøde M. Christen Stub ledigg Ketilli Vikarie i Aarhus Domkirke til Konrektoratet i Aarhus, saa Konrektøren og hans Efterfølgere altid skulle nyde det med al Rente og Tilliggelse. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 513. K. Orig. i Landsark. i Viborg².

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Kongen har bevilget, at Ketilli Vikarie i Aarhus Domkirke herefter maa blive henlagt til Underhold for Konrektøren i Aarhus Skole, skal Kapitlet føre Tilsyn med, at der forordnes dygtige og skikkelige Personer til denne Skoletjeneste. Saafremt den nuværende Konrektor ikke med Udbytte kan betjene Tjenesten, skal det hjælpe ham til en anden Bestilling og i hans Sted udvælge en dygtigere. J. T. 7, 193 b. K.

5. April (—). Privilegium for Borgemestre, Raad og Borgerskab i Kallundborg paa Handel med spansk og fransk Salt og Vin. Da Kongen med Danmarks Riges Raads Betænkning har anset det for godt at bringe Salthandelen

¹ Kirstine Ovesdatter Urup.
P. 107 f.

² Tr.: F. Nannestad, Hilaria Aarhus.

og Søfarten i sine Riger og Lande paa Fode til Gavn for Riget og dets Indbyggere, og det ved visse privilegerede Kompagnier, der alene skulle have Ret til at sælge spansk og fransk Salt og Vin, har han nu bevilget, at Borgemestre, Raad og Borgerskab i Kallundborg, der have erklæret at ville gøre Indlæg i den spanske Handel, maa være Deltagere i det nyoprettede Saltkompagni i Aarhus, gøre Indlæg deri efter deres Vilje og Formue og nyde de samme Privilegier som Deltagerne i Aarhuskompagniet. Kongen privilegerer desuden særlig Indbyggerne i Kallundborg som Participanter i Aarhuskompagniet paa følgende Steder: først hele Samsø og dernæst paa den søndre Side ud fra Korsør Købstad og Antvorskovs Len nord paa gennem Kallundborg og Draxholms Len indtil Isefjorden og Holbæk Len, hvilket er Distriktet mellem Købstæderne Næstveds og Helsingørs Privilegier, saaledes at disse Steder alene maa faa spansk og fransk Salt og Vin fra Borgerne i Kallundborg. Borgerne i Kallundborg skulle til Gengæld være forpligtede til at oplægge de nævnte Varer i saadan Mængde, at Landet kan blive forsynet dermed, og sælge dem, til en rimelig Pris i gangbar Mønt. Kongen forbyder herved alle og enhver, udlændiske og indlændiske, efter Forkyndelsen af dette Brev at udskibe og forhandle spansk og fransk Salt og Vin paa de ovennævnte Steder, medmindre de ville staa til Rette derfor. Dog skal det staa Indbyggerne paa Samsø frit for at hente eller købe deres Salt hos Kompagniet i Aarhus ligesaa vel som i Kallundborg, eftersom det kan være dem selv belejligt. Kongen forbeholder sig og sine Efterfølgere at gøre Forandring heri, eftersom det maatte synes ham og Rigsraadet nyttigt for Kronen. Sj. T. 22, 201 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Direktørerne for Aarhus Saltkompagni. De skulle af Borgemestre og Raad og andre Indbyggere i Kallundborg modtage 1500 Dlr. Mønt, som disse ville indlægge i deres Saltkompagni. Kongen har derefter givet dette og Indbyggerne i Kallundborg som Deltagere i Kompagniet særligt Privilegium paa Forsyning af Samsø, dog saaledes at det skal staa Indbyggerne paa Samsø frit for at købe deres Salt og Vin enten i Aarhus eller i Kallundborg, eftersom det synes dem belejligt, og paa Distriktet sender ud fra Korsør og Antvorskov Len nord paa gennem Dragsholm og Kallundborg Len indtil Isefjorden og Holbæk Len, hvilket er Di-

striktet mellem Næstveds og Helsingørs Privilegier. De skulle derfor lade Indbyggerne i Kallundborg efter deres Indlæg nyde lige Friheder, Fordel og Skade med dem, hvilket de kunne vide at forsvare ved rigtig Regnskabsforklaring. Sj. T. 22, 202 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel. Mogens Pax til Torup og Friderik Redtz til Tyrestrup, Befalingsmænd paa Roskildegaard og Tryggeveldegaard, have nu besøgt og lignet det Kapitelsgods, som afdøde Sigvord Beck har begæret til Mageskifte, og det Gods, han igen vil udlægge til Kapitlet. Da Sigvord Beck, som den medfølgende Kopi af Besigtelsen viser, derefter bliver Kapitlet 46 Tdr. 1½ Skp. Sæd i Ejendom skyldig, skal Kapitlet med det første erklære sig, om det iøvrigt mener, at Mageskiftet kan være uden Skade for Kapitlet og kan bevilges Sigvord Becks Arvinger, da Kongen i saa Fald ogsaa er tilfreds med Mageskiftet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 22, 218.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Da Kongen vil anlægge en Ladegaard i Antvorskov Len og erfarer, at Kapitlet, der skal have Gods i Haldagermagle og Haldagergaarde, har Paaløb paa de Aasteder, som Kongen ved 8 Mænd vil lade indpæle til Ladegaarden Lystager, anmodes Kapitlet om, naar Pælingen og Indelukkelsen skal ske, at lade nogle af dets Midte eller Fuldmægtige møde, hvilke paa Kapitlets Vegne skulle føre Tilsyn med, at de Kapitelsbønder, hvis Jorder maaske behøves til Ladegaarden, faa fuldkomment Vederlag derfor. Sj. T. 22, 218 b. K.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Det er berettet Kongen, at Kapitlet skal have Paaløb paa nogle Aasteder, nemlig en Bæk og nogle Agre og Enge, paa et Sted ved Tingjellinge, som bliver afgravet til Lystagers Fang for at hente Affald¹ fra Gimbling Mose ned mod Synderjelling Mølle. Da Kongen nu vil lade 8 Mænd opkræve, som skulle undersøge, hvor megen Ejendom Kapitlet mister ved denne Afgravning, og hvad der bør udlægges til Kapitlet derfor, anmodes Kapitlet om at lade Fuldmægtige møde paa Aastederne for sammen med de 8 Mænd at paase, at Kapitlet faar Fyldest. Sj. T. 22, 218 b. K.

¹ o: skaffe Aflob.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om med det første paa Tinge at lade opkræve 8 Mænd til at afpæle den Ejendom, som skal indelukkes fra Haldagergaarde, Haldagermagle, Haldagerlille og Tingjellinge til Lystagers Fang, hvilken Afpæling de siden paa Tinge skulle afhjemle og give beskrevet. Endvidere skulle de 8 Mænd fastsætte, hvor stort Vederlag i Ager og Eng Roskilde Kapitel bør have for den Jord, tilhørende dets Bønder, som indelukkes til Ladegaardens Fang, samt hvad Afslag i Landgilde enhver af Kronens Bønder skal have for den Ejendom, der indelukkes fra deres Gaarde til Lystagers Fang. Sj. T. 22, 219. K.

— Miss. til Friderik Redtz og Palle Rosenkrantz. Kongen har i nogen Tid staaet i Forhandling med Christian Grubbe til Lystrup om et Mageskifte angaaende hans Jordegods paa Møen, og Christian Grubbe har nu til Vederlag derfor begæret Byen Siolte i Vordingborg Len, dog med det Tilbud, at han ikke vil befatte sig med det til Byen hørende Ørredfiskeri, der fremdeles skal følge Kronen. Da Palle Rosenkrantz tidligere har erklæret, at en Del af dette Gods godt kan afstaas, og da Byen ligger udenfor Kongens Vildtbane og i Fællig, skulle de, saafremt Byen nogenlunde kan afstaas fra Kronen, hvorom Palle Resenkrantz ved bedst Besked, og saafremt den ikke kan beløbe sig til saa meget som Godset paa Møen, udse yderligere Gods i Vordingborg Len længst fra Haanden til Vederlag, besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. Sj. T. 22, 219.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lade Kronen faa en ham tilhørende Gaard i Vallensbek i Københavns Len til Mageskifte. Kongen vil give ham Vederlag i godt Krongods i Sollerøds Len her i Københavns Len, som ligger længst fra Haanden. Han anmodes om snarest at erklære sig om, hvad Gods han begærer til Mageskifte. Sj. T. 22, 219 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Keye Rantzau og Palle Rosenkrantz. I Vordingborg Len findes nogle Kirkegaarde, hvoraf Herligheden følger Roskilde Kapitel, for Øjeblikket under Holger Gage til Frøsløfs Forsvar, medens Størstedelen af Landgilden følger Kirkerne. Da Kongen vil gøre Kapitlet og Kirkerne Udlæg for disse Gaarde i andet under Vordingborg Len, men længst fra Vordingborg Slot og dets Ladegaarde lig-

gende Gods, hvilket Palli Rosenkrantz skal udlægge, saa Kapitlet og Kirkerne hver for sig kunne faa fuldkomment Vederlag, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 220. K.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand og Axel Urne. Da Otte Brahe, Embedsmand paa Koldinghus, vil lade Kronen faa noget af hans Jordegods i Kallundborg og Draxholm Len, der ligger belejligt for Kongens Vildtbane paa disse Steder, til Mageskifte, nemlig 1 Gaard i Badstrup, 2 Gaarde i Kierbye og Føssing¹ Hovgaard i Aars Herred, 2 Gaarde i Vig og 2 Gaarde i Røede² i Aads Herred og 1 Gaard i Hørød i Skip-pinge Herred, hvorfor han til Vederlag begærer Ouderup By i Ringsted Herred, skulle de, saafremt Byen nogenlunde kan undværes fra Kronen, hvorom Axel Urne bedst ved Besked, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 220 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Otte Marsvin. Da afdøde Brostrup Gjøddes Arvinger have noget Gods paa Møen, nemlig 4 Gaarde med et Vænge og 3 Gadehuse i Spedelsbye i Kieldbymagle Sogn i Vester Herred, skulle de først undersøge, hvem af Arvingerne dette Gods tilhører, og siden akkordere med dem om Vederlag derfor af Krongods i Helsingborg eller Christianstads Len, som kan afstaas fra Kronen. De skulle derefter straks begive sig til begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 8 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret en jordeggen Bondegaard i Oubye³ i Saling Herred i Fyen til Mageskifte for 1 Pd. Byg i en Gaard i samme By, hvori Kongen selv har den anden halve Part, skulle de undersøge Sagen og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen. F. T. 3, 694.

— Miss. til Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Kongen har begæret 10 Gaarde og 3 Gadehuse i Haldaggermagle i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len til Mageskifte

¹ Forsinge Hovedgaard, Arts H.
Aaby, Salling H.

² Rode, Ods H.

³ Vester

af Axel Rosenkrantz til Glimminge for 9 Gaarde i Køgs¹ By og Sogn i Sunds Herred i Nyborg Len i Fyen, skulle de, saafremt det Krongods, som Axel Rosenkrantz begærer, nogenlunde kan mistes fra Kronen, eftersom Axel Rosenkrantz's Gods ligger helt belejligt for Kronen, hvormom Jakob Ulfeldt bedst kan vide Besked, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. F. 3, 695.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel og Eski Brock. Da de for nogle faa Maaneder siden² have faaet Befaling angaaende Besigtelsen af noget Gods mellem Kronen og Viborg Kapitel, men det nu berettes Kongen, at det Gods, som Kapitlet begærede til Vederlag i Silkeborg Len, ikke kan undværes fra Lenet, skulle de flittigt undersøge den Sag og saafremt de mene, at Silkeborg Godset nogenlunde kan undværes fra Kronen, udføre den dem givne Befaling, da det ogsaa er Kongen magtpaaliggende, at det sker snarest. Hvis det af Kapitlet begærede Silkeborg Gods findes at ligge saa belejligt for Kronen, at det ikke kan bortskiftes derfra, skulle de forhandle med Kapitlet om andet Vederlag i Silkeborg Len, som ikke ligger Kronens Len til saa megen Fortrængsel, og som kan give Kapitlet fuldt Vederlag, og iøvrigt med Ligning og Lægning forholde sig efter den forrige Befaling. J. T. 7, 193 b.

— Miss. til Christoffer Urne og Axel Arenfeldt, Rentemestre, om at lade det i Odense privilegerede Kompagni paa spansk og fransk Salt og Vin gøre dem Forvaring paa 4 Jærnstykker med Munition og andet Tilbehør til 12 Kompagniet tilhørende Stykker, hvilket det har begæret til Laans af Kongen. Naar Kompagniet har gjort dette, skulle Rentemestrene give Tøjhuset Meddelelse om, at det er Kongens Befaling, at Kompagniet skal have disse Ting. Orig. K. Udt. i Sj. T. 22, 220.

— Miss. til M. Hans Staffensen om i Sorø Skove at udvise Oluf Pedersen 4 Træer, der kunne bruges til Barkholter til Kongens Skibsbygning. K. Udt. i Sj. T. 22, 221.

¹ Fejlskrift for Høgs ∅: Høje, Sunds H. Høje var dengang et Sogn, nu Lunde. I Nabsognet Stenstrup laa Aksel Rosenkrantz's Hovedgaard Skjoldemose. Jvfr. 17. Jan. 1623. ² 5. Jan. 1623.

5. April (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen er til Sinds at afskaffe alle Røjser og alt Fordringskab i Danmark og i Regnskabet at godtgøre sine Raader og Lensmænd for Fremførelsen af deres Regnskaber og Skatten efter nærmere Anordning, som skal gøres derom. De skulle derfor straks faa at vide, hvor meget hver Bonde i deres Len aarlig vil give for saadan Forskaansel, men paase, at Gaardene kunne blive vel ved Magt og det ene Aar efter det andet altid kunne bære denne Udgift. De skulle erklære sig herom inden denne Maanedes Udgang og skulle først forhandle med de Bønder, der ere mest formuende, bo nærmest ved Landevejen og derfor have mest Besværing af Ægterne, og siden med de Bønder, der have ringere Formue og pleje at have mindre Besværing. Dog skulle Bønderne i hvert Len ligesom hidtil være forpligtede til at age og føre til Driften af Lenets Avl, til Befordring af Landgilde, Fisk, Salt, Humle og andet saadant til Husets Behov og til anden Lenets Nytte og Bygning, hvis Kongen giver særlig Befaling derom, hvorom der skal ske nærmere tilbørlig Forordning. — Ernst Normand (Antvorskov Len), Keye Rantzau (Kallundborg Len), Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len), Oluf Rosensparre (Draxholm Len), Mogens Pax (Roskildegaardens Len), Alexander Raab (Holbæk Len), Friderik Redtz (Tryggevelde Len), Peder Basse (Møen) og Fru Karen Rostrup (Solte Len) i Sjælland; Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Holger Rosenkrantz (Odensegaardens Len), Fru Eline Marsvin (Dalum Len), Jørgen Brahe (Hagenskov Len), Hans Pogwisch (Hindsgavl Len) og Marquard Bilde (Rugaard Len) i Fyen; Otte Brahe Pedersen (Koldinghus Len). Sj. T. 22, 221. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

— Miss. til Jørgen Grubbe om for Kongens Landsdommer i Laaland at indstævne den Sag angaaende Kronens Told og Rettighed af det Kvæg, som udføres der af Landet, hvilket Kronens Undersaatter ville tilholde sig Ret til at udskibe toldfrit, og tage Dom i Sagen. Han skal til Udførelsen af denne Sag af en Borger i Nakskov, der tidligere har været Tolder sammesteds, kræve en Landstingsdom, der skal være forhaanden om den Sag, og iøvrigt gøre sig den yderste Flid for at skaffe sig andre Dokumenter til Hævdelse af Kronens Rettighed. Sm. T. 6, 197.

— Miss. til Holger Bilde. Det er forebragt Kongen, at

hans Undersaatter paa Laaland tilholde sig Ret til at udføre adskilligt Kvæg toldfrit eller for en saare ringe Told og sælge det udenlands under det Paaskud, at det er deres eget hjemmefødte Kvæg, uagtet det for største Delen er købt af andre og siden overstaldet af dem selv. Det befales ham at indstævne Sagen for sig paa Landstinget og dømme deri. Sm. T. 6, 197¹.

6. April (Kbhvn.). Forordning om Fordeling af Kongens og Byens Tyngge og anden Udgift i Helsingør. Sj. R. 17, 347. (Tr.: CCD. IV. 65 ff.).

— Miss. til Ernst Normand og Axel Urne. Da Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Stege Slot, har noget Gods paa Møen, der ligger helt belejligt for Kongens Vildtbane samme- steds, hvilket Gods han vil lade Kongen faa til Mageskifte for Gods i Ringsted Len, skulle de forhandle med ham om, hvad Gods han begærer af Gods, som kan undværes fra Kronen, be- sigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Be- sigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 221 b. K.

7. April (—). Søpas for Jørgen Vind til Gunnestrup, Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Marekatten skal begive sig ind paa Weserstrømmen og blive liggende der den tilkommende Sommer, dels til Defension for de Lande, som støde op dertil, dels for at holde Strømmene rene, saa Kon- gens Undersaatter og andre Søfarende ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere paa Kronens Strømme. Hvis han op- dager saadanne, skal han gøre sig den yderste Flid for at be- mægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 348 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Knud Ga- brielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, der har gjort et Mageskifte med Gregers Krabbe til Torstelund, kgl. Sekretær, og til denne opladt det Kanonikat, kaldet Hvornum Præbende, i Viborg Kapitel, som han er forlenet med, i Stedet maa faa det Kanonikat og Vikarie i Lunde Domkirke, som Gregers Krabbe forrige Sommer er bleven forlenet med, med dertil hø- rende Bønder, Senium, Option og Fællesgods. Naar han ikke

¹ Udenfor er skrevet: Eyler Holckis Drøngs Skrift.

længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 286.

7. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Gregers Krabbe til Torstølund, kgl. Sekretær, der med Kongens Tilladelse har gjort et Bytte med Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, og til denne opladt det gejstlige Gods, han var forlenet med i Lund Domkirke, igen maa faa det Kannikedømme, kaldet Hvornum Præbende, i Viborg Domkirke, som Knud Gabrielsen hidtil har haft, med Bønder, Rente og rette Tilliggelse, Senium, Option og Fællesgods, saaledes som Knud Gabrielsen nu slipper det. Dog skal denne Bevilling ikke komme Viborg Kapitel til Præjudits, naar Knud Gabrielsen slipper Kannikedømmet. Naar han ikke længere er forhindret ved Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 513 b. K.

9. April (—). Følgebrev for Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, til 2 Bønder i Glostrup By og Sogn, 1 Bonde i Torstølundmagle By og Sogn, 1 Bonde i Torstøllille, 5 Bønder i Tostrup By og Sogn, 2 Bønder i Kragehøve, 1 Bonde i Tostrups Valdbye og 2 Bønder i Ishøve By og Sogn, der hidtil have svaret under Kapitlet i Roskilde Domkirke, samt til 4 Bønder i Tranegilde, 2 Bønder i Herstedvester By og Sogn, 2 Bønder i Herstedøster By og Sogn og 1 Bonde i Hvesinge, der hidtil have svaret til Axel og Palle Rosenkrantz til Glimminge, at de straks skulle svare ham, da deres Husbonde have bevilget, at Kongen maa faa deres Gaarde til Mageskifte, hvorom der med det allerførste skal sluttes. Sj. R. 17, 349.

— Miss. til Eske Krafse. Kongen har erfaret, at Falk Gjøe Mogensen er død, og at hans efterladte Moder, Fru Hilleborge Krafse til Ydernis, Mogens Gjøes Enke, og hans Søstre, Jomfruerne Inger og Margrette Gjøe, for adskillige Aarsagers Skyld ikke kunne eller ville vedgaa Arv og Gæld efter ham. Da Christoffer Gjøe til Gundersløholm, Befalingsmand over Augdesiden i Norge, der er deres rette Værge, ikke er til Stede her i Riget, saa han paa deres Vegne kan forsværge eller vedgaa Arv og Gæld, skal Eske Krafse som deres nærmeste Slægtning enten selv eller ved en paalidelig Fuldmægtig paa Fru Hilleborge Krafses og hendes Døtres Vegne uden al

Forsømmelse inden den 30. Dag efter Loven enten forsværge eller vedgaa Arv og Gæld, hvilket han nu anser for gavnligst for dem. Sj. T. 22, 222. K.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Gundi Lange. Niels Sehested til Bekmark har for nogen Tid siden erhvervet kgl. Befaling til Ifver Juel til Villestrup og Otte Skeel til Hammelmoese, Embedsmænd paa Bøfling Slot og Duholms Kloster, om at taksere det Gods, som Niels Sehested paa sine umyndige Søskenes Vegne er Værge for. Da Kongen nu erfarer, at disse to Mænd kun have takseret den visse Rente og Landgilde af det til Gaardene hørende Bondegods og anslaaet den i Penge, fordi Hovedgaardene ikke udtrykkelig have været specificerede og indførte i Missivet, skulle de med det første taksere Hovedgaardene, anslaa dem i Penge, bestemme, hvor stor en Sum i Penge han aarlig skal give sine Søskenede for Avlen og Fordelen til Hovedgaardene, mens han har Godset i Forsvar, under Hensyn til Forskel og Forandring, og paase, at det gaar ligeligt og ret til paa begge Sider, for at han desbedre uden al Mistanke og Vidtløftighed til sin Tid kan gøre sine Søskenede Regnskab saavel for Hovedgaardenes visse Indkomst som for de tilliggende Bønders Landgilde. J. T. 7, 194.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Kongen har bragt i Erfaring, at Sagen mellem Giert Bryske og hans Hustru Fru Kirsten Sandberg er bleven indstævnet for Kapitlet, for at det snarest skal afsige Dom om, hvorvidt de med Rette kunne skilles efter de Beskyldninger, der ere gjorte bevislige for Kapitlet. Da imidlertid Giert Bryskes og Fru Kirsten Sandbergs Kreditorer i nogen Maade ere interesserede i Sagen paa Grund af det Tilgodehavende, som de efter rigtigt Bevis og Kongens paa sidste Herredag derom publicerede Dom have at kræve hos dem begge, hvorfor de ogsaa ved Stævning til førstkommende Herredag allerede have gjort deres Tiltale anhängig i Retten, maa Kapitlet ikke afsige nogen endelig Dom i Sagen, før end Herredagen er bleven holdt. J. T. 7, 194 b.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Axel Arenfeldt om Salg af den i Tugthuset liggende Uld til Klædekompaniet og om Slagningen af en Hvælving under Jorden ned til Stranden, hvori Tugthusets og andres Hemmeligheder

kunne have Affald og hvortil Borgerne skulle bidrage. Sj. T. 22, 222. K. (Tr.: KD. V. 56).

10. April (Frederiksborg). Miss. til Axel Arenfeldt angaaende Ordningen af Udspisningen i Tugthuset i København. Sj. T. 22, 222 b. K. (Tr.: CCD. IV. 67f. KD. V. 56).

— (Kbhvn.). Miss. til Erik Urne og Jørgen Hartvigsen. Det er berettet Kongen, at Otte Banner, Otte Brahe Steensen og afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn ere i Fællig om adskilligt Gods og Ejendom. Da Otte Banner og Otte Brahe paa deres egne og Hartvig Bilde til Damsgaard paa Asmus von Ahlefeldts Børns Vegne mene, at Godset kunde være til større Fordel for enhver af dem, hvis de kunde gøre Mageskifte med hinanden, saa enhver kunde have sit særskilt uden Fællig, skulle Erik Urne og Jørgen Hartvigsen forhandle dem imellem og se at bringe Mageskiftet i Stand. F. T. 3, 696.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Sigvart Grubbe om at tilstede Hertug Ulriks Fuldmægtig at købe en Skibsladning Havre i Skaane og udføre den derfra samt være ham behjælpelig med at faa Havren til den billigst mulige Pris. Udt. i Sk. T. 5, 9.

— Miss. til Jakob Ulfeldt og Eyler Qvitzov. Da Fru Elen Marsvin til Elensborg har begæret 4 Gaarde og 1 Bol i Vøjstrup og 1 Gaard og 1 Bol i Stoubye¹ i Nørre Brouby Sogn i Salling Herred i Fyen til Mageskifte for 2 Gaarde i Ollerup² i Skamby Sogn i Skovby Herred, 1 Gaard i Voldbye i Kaufslund Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Kierbye i Asperup Sogn, 1 Gaard i Balsløf By og Sogn, Tredjeparten af en Gaard i Veirup og 1. Gaard i Røgle i Veilbye Sogn i Vends Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 697.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Haagen Hansen i Faaborg har berettet, at han for nogen Tid siden, da han boede i Svendborg, har afdømt til Jakob Ulfeldt paa Kongens Vegne for en Sag, som han da blev tiltalt for, og at Dommen og de Breve, som den Gang gik i Sagen, endnu bero ukasserode hos

¹ Staaby, Salling H.

² Ullerup, Skam H.

Jakob Ulfeldt. Da han derhos har anmodet om, at Dommen og Brevene enten maa blive tilstillede ham eller blive kasserede, da han har gjort klart for Sagen og aftinget den, før at de ikke i nogen Maade skulle komme ham eller hans Børn til Hinder eller Spot, befales det Jakob Ulfeldt at tilstille Haagen Hansen de i Sagen gaaede Domme og Breve. F. T. 3, 698. Orig.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen ved et tidligere Missive har bevilget, at Peder Nielsens Enke maa faa det Gods, som hendes Husbonde, der skal være død paa den ostindiske Rejse, maa have haft, dog saaledes at hans Besolding og den Restance, der kan tilkomme ham i Københavns Len, til Gengæld afkortes hende, skulle de tilstille hende de Haandskrifter, som de siges endnu at have af ham derfor, og som ialt beløbe sig til 619 Dlr. Sj. T. 22, 223.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frands Hammer, Byfoged i Laugholm, og Hans Pedersen, Skriver paa Laugholms Slot, paa Kirkens Part af Korntienden af Vidinge¹, Tierrebye, Renderslef, Ydsbye, Korrup² og Skommisløf Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 14 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg og 20 Tdr. Havre til Vidinge Kirke, 8 Tdr. Rug, 11 Tdr. Byg og 11 Tdr. Havre til Tierrebye Kirke, 10 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg og 11 Tdr. Havre til Renderslef Kirke, 6 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 8 Tdr. Havre til Ydsbye Kirke, 11 Tdr. Rug, 19 Tdr. Byg og 5 Tdr. Havre til Karup Kirke og 6 Tdr. Rug, 9 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre til Skommisløf Kirke. Udt. i Tb. S. 204.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Peder Basse om at give Ordre til, at Joen Andersen af Kongelf bliver ganske fri for Told af det Rostockerøl, som han har solgt paa Møen af dét, han bjærgede fra den Skude, der strandede for ham samstedts, da Kongen har eftergivet ham som en skibbrudnen Mand denne Told. Udt. i Sj. T. 22, 223.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om uden vidtløftig Forhaling at dømme i Sagen mellem Jens Munk,

¹ Veinge, Høgs H.   ² Ø. Karup, samme H.

Kongens Skibskaptejn, og Asmus Skuldt, der har haft Lejermaal med hans Hustru. Sj. T. 22, 223. (Tr.: KD. V. 57).

12. April (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Skibskaptejn Jens Munks Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og straks at indtage de to af Jens Munks Sønner, hvorom han tidligere har faaet Skrivelse. Udt. i Sj. T. 22, 223 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis om at lade de Bønder i Københavns Len, der ikke ville efterkomme Kongens Forordning¹ om at sætte Pile, Humle og andre Træer, straffe med Taarn og Hest. Udt. i Sj. T. 22, 223.

— Miss. til Christoffer Basse. Kongen bevilger, at de Engelske paa det Skib, som kom til Skade paa Grunden ved Gilleleje og blev slaaet i Stykker dér, frit uden al Told og Hinder maa sælge 11 Oksehoveder engelsk Øl, som de havde til deres Skibs Behov, hvilket Christoffer Basse skal lade Byfogden og andre, der pleje at have Tilsyn dermed, vide. K. Udt. i Sj. T. 22, 223 b.

— Miss. til Steen Villumsen. Af vedlagte Supplikation kan han vidtløftigere se, hvad denne Brevviser, en Engelskmand ved Navn Villum Bacher, har suppliceret angaaende hans Fader, der skal være dræbt ved et Skud fra et af Kongens Orlogsskibe. Han skal lade denne Sag komme for Admiralitetet, saafremt da Engelskmanden selv forlanger det, og lade gaa Dom i den, saa der kan vederfares Klageren Ret og Billighed. Sj. T. 22, 224. K.

— Bestalling for Jørgen Pofvelsen, Borger i København, som Forvalter ved Kongens Sildesalteri paa Barsebøks Leje under Skaane med samme Privilegier og Friheder som Kongens tidligere Salttere paa samme og andre Steder, saa vidt Kronens Rettighed med Rette strækker sig. Han skal tillige oppebære den Told, som med Rette bør svares til Kronen dér. Naar Fiskeriet i Aar er endt, vil Kongen betale Jørgen Pofvelsen for hans Tjeneste, eftersom Fortjenesten og hans Besværing har været. Sk. R. 4, 287.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har erfaret, at det,

¹ 14. Maj 1619.

som Fru Vivikke Griis, Enke efter Peder Mund til Sandbygaard, skyldte Kronen, er betalt paa 200 Dlr. nær, hvilke Kongen nu har eftergivet hende, skal han igen levere hende Sandbygaard. Ligeledes bevilger Kongen, at hun igen maa faa Høringe Len, dog skal hun aarlig ved denne Tid, førend der oppebæres noget af Lenet, gøre ham paa Kongens Vegne Forsikring for Afgiften af Lenet, enten ved Forlovere, Pant eller paa anden Maade, eller ogsaa betale Afgiften forud til hver 1. Maj. Kongen har ogsaa bevilget hende, at han igen maa levere hende de Gangklæder, der ere fravurderede hende, og at hun selv for Penge maa indløse det af Løsøret, som hun har Brug for, for det, som det er sat for. Sk. T. 5, 9.

12. April (Frederiksborg). Miss. til Tagge Thott om at paatage sig Værgemaalet for Fru Beate Mikkelsdatter, Must Hansens Enke, svare for hende i de Trætter, der maatte paaføres hende og hendes Børn, eller som hun selv nødes til at føre, og forestaa Værgemaalet, som en god Væрге bør, Sk. T. 5, 9.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om skriftlig at erklære sig om, hvorvidt en Gaard, kaldet Røsgiere, i Halmstad Len, som Thies Cornelissen begærer til Mageskifte for en selvejer Bondegaard i Vordingborg Len, uden Skade kan bortskiftes fra Lenet, hvormeget der svares i Landgilde deraf og hvad Ejendom der ligger til Gaarden. Udt. i Sk. T. 5, 9 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Key Rantzau til Rantzousholm, der af Kongen var forordnet til Væрге for afdøde Jakob Rosenkrantz til Kiestrups Børn, med Undertagelse af den ældste, nu er død og der maa beskikkes en anden Væрге i hans Sted, befales det Holger Rosenkrantz, der er nær beslægtet med Børnene, at paatage sig Værgemaalet for dem og paa den førstkommende Herredag, hvortil der allerede er indstævnet adskillige Sager, som angaa Børnene, antage sig de dem angaaende Sager, som ere indstævnedede af Key Rantzau og ellers, og tage Dom i dem. F. T. 3, 699.

— Bestalling for Johannes Paludanus, der tidligere har været Apotheker i Helsingør, som Apotheker i Viborg i afdøde Jørgen Werniches Sted med de samme Bevillinger og Friheder som denne. Han skal være forpligtet til altid at have gode, ferske og ustraffelige Medikamenter og Urter, som bør

findes paa et velordnet Apothek, i Forraad og sælge dem til en rimelig Pris, ligesom han ogsaa skal lade sig finde flittig og uførtroden i det, som han skal komponere og forfærdige til Patienter. For at alt kan have bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en dygtig og from Apothersvend og selv forholde sig, som en god og forfaren Apotheker bør, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over ham eller hans Apothek. J. R. 7, 514. K.

13. April (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har bevilget, at de andre Kirker her i Lenet maa hjælpe til med at opbygge og bringe Marum Kirke paa Fode igen, skal han træffe den Anordning, at Marum Kirke bliver genopbygget for de andre Kirkers Forraad. Saafremt Marum Kirke i Fremtiden kommer til det Forraad, at den igen kan erstatte de andre Kirker denne Bekostning, skal den gøre det. Kongen bifalder, at den Klokke, som Helsing Kirke har faaet, maa betales med Smaamønt, men dog god Mønt, saaledes at der regnes 6 Mk. for hver Daler, den er anslaaet til. Han skal lade opføre et Hus paa den Gaard i Helsing, som brændte, saa Gaarden dermed igen kan komme noget til Rette, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 224. K.

14. April (—). Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, om, at de indtil anden Ordre fra Kongen skulle tage Told af svenske Skibe og Gods, som komme gennem Sundet, ligesom af andre fremmede. K. Udt. i Sj. T. 22, 224.

— Miss. til Rektor og Professorer ved Universitetet i København om at slutte Akkord med en, der til Sommer kan bygge den Kirke udenfor Nørreport, som de tidligere have faaet Ordre til at opbygge. De Penge af Vor Frue Kirkes Indkomst, som ere udsatte paa Rente og maa optages, skulle de, saavidt det gøres nødvendigt, i Tide lade blive opskrevne. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 169. Udt. i Sj. T. 22, 224 b.

— Miss. til Jørgen Brahe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Pernille Lykke. Udt. i F. T. 3, 699.

— Miss. til Corfidts Rud og Jørgen Brahe. Da de to Hospitalsforstandere i Odense, Mikkell Skriver og Hans Nielsen, have erklæret sig om adskillige Mangler, der ere

gjorte dem, skulle de tage disse Mangler for og afsige en Kendelse, om Hospitalsforstandernes Erklæring er saa nøjagtig, som den bør være, eller om de bør erstatte Hospitalet Manglerne og til fulde gøre Udlæg derfor. F. T. 3, 699.

15. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Olstrup Kirke og Kronen. Sj. R. 17, 349 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om til København at sende 200 Soldater med deres Gevær og Officerer, hvilke Soldater skulle fordeles paa 4 af Kongens Skibe med 2 Officerer paa hvert Skib. De skulle være her førstkommande 24. April. Udt. i Sk. T. 5, 9 b.

— (**Frøderiksborg**). Bestalling for Povel Jørgensen som Skovrider paa Kronens Skove i Antvorskov Len. Han skal altid være til Stede, naar der efter Lensmandens egenhændig underskrevne Seddel udvises nogen Skov af Skovfogderne, og selv mærke de af Skovfogderne udviste Træer med Skovmærket. Han skal have 16 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. [Iøvrigt enslydende med Bestalling af 26. Febr. 1622 for Karsten Hansen]. Sj. R. 17, 350.

15. og 16. April (—). Ligelydende Skovriderbestallinger for Tage Hansen i Københavns Len, Chresten Jørgensen i Vordingborg Len, Staffen Franck i Kallundborg Len og Hans Hollacker i Roskilde Len. Udt. i Sj. R. 17, 350 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre. Da Peder Munk til Sæbygaard nylig er død og Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Koldinghus, der burde være Værge for Peder Munks Datter¹, er saaledes forhindret i Kongens Bestillinger, at han ikke kan være til Stede og paatage sig Værgemaalet, skal Olluf Rosensparre som Peder Munks Datters nære Slægtning straks overtage Værgemaalet for hende. Sj. T. 22, 224 b. Jvfr. 24. April.

— Forordning om Udskibning af Staldøksne. Sj. T. 22, 226. (Tr.: CCD. IV. 68 f.).

¹ Kirsten Munk.

17. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Kronen. J. R. 7, 514 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Kongen og Kapitlet i Aarhus Domkirke. J. R. 7, 521 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ifver Vind. Da det er berettet Kongen, at Jomfru Sitsel Galt har stor Trætte og Besværing, og Knud Gyldenstjerne til Tiim, Embedsmand paa Hald, der hidtil har forestaaet Værgemaalet for hende, nu er i Holsten i Kongens Forfald og derfor forhindret i at være til Stede, skal Ifver Vind straks paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sitsel Galt og, indtil Knud Gyldenstjerne kommer tilbage, forestaa det saaledes, at der kun vederfares hende hvad ret og billigt er. J. T. 7, 194 b.

— Miss. til samtlige Rigsraader. Kongen har med deres Raad og Samtykke ladet udgaa Forordninger om, at intet farvet og tilberedt Klæde eller Kirsej maa indføres nogle Steder her i Riget, men skal købes hos det oprettede Klædekompagni i København, og at intet paa fremmede Steder forarbejdet Silketøj maa føres og forhandles nogensteds i Riget, for at Trafikken og Handelen her hjemme desto bedre kan befordres og fortsættes. For at Kongens Undersaatter, der skulle handle med Kompagniet, imidlertid ikke skulle blive ubilligt besværede, men skulle kunne faa Silkevarer, Klæde og Kirsej til en rimelig Pris, skulle de aarlig lade to af deres Midte, som de selv kunne vælge, kalde Kompagniets Bøger for sig, hvoraf man kan erfare, hvorledes Kompagniet omgaas med denne Handel, saa Kongen i Tide kan bruge andre Midler, hvis det viser sig, at Kompagniet ikke omgaas tilbørligt med Handelen. De skulle herefter altid undersøge Silkehandelen og underrette Kongen om, hvad Ubillighed de maatte erfare hos nogen af dem, der har Handelen under Hænder. K. Sj. T. 22, 225.

18. April (—). Forordning om Forbud mod i Riget at indføre Silketøj, som er forarbejdet uden Riget. Sj. T. 22, 227 b. (Tr.: CCD. IV. 69 ff.).

— Forordning om Forbud mod i Sjælland at indføre udenfor Riget gjort, farvet eller beredt Klæde, Kirsej, Foderdug, Baj, Sarge eller andet saadant. Sj. T. 22, 227. (Tr.: CCD. IV. 71 f.).

18. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland om at lade de medfølgende 3 Forordninger: 1. [16. April] om Udskibning af Staldøksne, 2. om Forbud mod Indførsel af farvet og beredt Klæde, Baj eller Kirsej, og 3. om Forbud mod Indførsel af Silketøj, som er forarbejdet udenfor Riget, forkynde i Købstæderne i deres Len og hvor det ellers gøres behov, og paase deres Overholdelse. Sj. T. 22, 226. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i alle Købstæder¹ i Danmark. For nogen Tid siden² lod Kongen udgaa Forordning om, at adskillige Slags Silke og Uldmanufaktur ikke maatte indføres i Riget, men skulde købes og igen sælges af det, som laves her, for at Trafiken og Handelen her hjemme kunde tiltage saa meget som muligt. Da Kongen dog nu erfarer, at der er saare ringe Aftræk paa de Varer, som laves her, utvivlsomt af den Grund, at andre udenfor Riget lavede Varer hemmelig indføres under det Skin, at Købmændene og Kræmmerne have haft dem, førend Kongens Forordning udgik, skulle de, for at forekomme saadant, lade alle Købmændenes og Kræmmernes Boder i Byen besøge af nogle gode Dannemænd og Borgere, lade optage Røgstre over, hvor mange Manufakturvarer, som det er forbudt at indføre, der endnu findes, mærke disse med et særligt Blytegn og sætte deres Segl i Lak paa Enden, for at man kan vide, hvor meget af disse Varer der endnu findes, saa der under det Skin ikke kan indføres mere. Sj. T. 22, 228 b. K. Orig. til Aalborg, dat. 21. April, i Landsarkivet i Viborg.

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge og til Stifts-lensmændene i Danmark. Da der i Tyrkiet skal findes mange Fanger af den danske og norske Nation, der have sejlet paa danske og norske Undersaatters Skibe, skulle de, saasnart de faa nærmere Ordre derom, være rede til at bidrage noget til nævnte Medkristnes og Medundersaatters Udløsning af Fængselet af formuende Hospitalers og Kirkers Forraad og ellers af andre Kollektur. Sj. T. 22, 225 b. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Dr. Iver Iversen Hemmet i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

¹ De opregnes alle.

² 20. Maj 1622.

Orig., dat. 17. April, til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard, i Landsark. i Odense.

18. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i København, Helsingør, Malmø, Aarhus, Ribe, Aalborg, Odense, Trondhjem, Oslo, Marstrand og Stavanger om at indsamle nogen Kollekt hos formuende Borgere og Købmænd til ovennævnte Fangers Befrielse, da det er et kristeligt Værk, som ved at gøre Folk villigere til saadan Rejse kan komme deres Handel tilgode. K. Udt. i Sj. T. 22, 225 b.

— Miss. til Christoffer Urne og Axel Arenfeldt, Rentemestre, om at foreholde alle Lensmændenes Fogder og Skrivere, at de skulle forklare deres Regnskaber i Rentekammeret, for Sjællands, Fyens og Smaalandenens Vedkommende til St. Hans Dag, for Jyllands Vedkommende til Mikkelsdag, for Skaanes, Hallands og Blekinges Vedkommende en Maaned efter St. Hans Dag og for Norges Vedkommende til Fastelavn. Overholde nogle ikke disse Terminer, skulle de straks beregne dem Rente; vise de sig endda forsømmelige, skulle de melde det til Kongen. Sj. T. 22, 225 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om herefter aarlig at gøre Kongen rigtigt Regnskab til hver 1. Maj, fra 1. Maj 1623 at regne, og sammen med deres Regnskab at overlevere Kongen rigtige Restanceregistre over al Restance hos Lensmændene, hvad enten de have Lenene paa Regnskab eller Afgift, og hos Tolderne eller andre, der staa for Regnskab, og over de Købmænd og andre, som ikke ville gøre deres Afregninger klare, og over al anden Restance, som kan og bør regnes for Restance. K. Udt. i Sj. T. 22, 226.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, Paul Johansen, Borger i Danzig, har berettet, at de have dømt noget af hans Principals Frands Boudevins Gods at være forbrudt, fordi det ikke skal have været fortoldet. Da han mener at kunne bevise, at det forholder sig anderledes, skulle de paany tage Sagen for og dømme deri, som de maatte anse det for ret. Sj. T. 22, 229 b. K.

— Miss. til Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laholms Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Otte Marsvin [Kristianstads Len], Tagge Thott Ottesen

[Sølvitsborg Len] og Falk Lykke [Kristianopol Len]. Først i Aaret er der til Kongen kommet forskellige Tidender om Opløb og Mønstring straks ved Grænserne inde i Sverrig. Hvis saadanne Opløb tit skulde tildrage sig, kunde det give Anledning til stort Eftertænkende og maaske foraarsage adskillig anden Ulejlighed. Da Kongen derfor anser det for højligens nødvendigt, at han i Tide bliver aviseret om sligt og andet saadant, hvis noget skulde forefalde, skulle de ved betroede, men dog umistænkte Personer gøre sig Flid for at skaffe sig saa megen paalidelig Kundskab fra Sverrig som muligt, hvorledes alt baade lige indenfor deres Lens Grænser og længere oppe i Landet forholder sig. Hvis der tildrager sig noget, som de maatte anse det for nødvendigt at avisere Kongen om, skulle de straks meddele det til Kancelliet eller til Kongen selv, eftersom Lejligheden kan være til. Det, som de saaledes nedsende, skal sendes fra et Len til et andet; Brevene skulle mærkes med Tal udenpaa og der skal allevegne i Lenenes Skriverstuer holdes rigtige Bøger over, naar saadanne Breve ankomme, med hvilket Tal udenpaa de ere mærkede, og naar og ved hvem de igen blive sendte videre. Sk. T. 5, 10.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt om paa Gulland at lade hugge 30 Tylder Bjælker, 24 Al. lange og af de største han kan faa, til den ny Børs for Københavns Slot, saa de kunne ligge rede, naar der sendes Skib efter dem. Han skal erklære sig til Admiralen paa Holmen om, naar og ved hvilket Ladested Bjælkerne skulle afhentes. Udt. i Sk. T. 5, 10 b.

— Miss. til Christen Hansen, Borgemester og Tolder i Malmø, om, at han maa være fritaget for at svare Told af de 68 Staldøksne, der for kort Tid siden brændte for ham til Skibs og sank. Udt. i Sk. T. 5, 10 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Reinholt Heidenstrup, Befalingsmand paa Stiernholm Gaard, ved Kongens Bestilling i Holsten er forhindret i at være til Stede ved Lenet, skal Laurits Ebbesen under hans Fraværelse have Tilsyn med alt i Lenet, saa Retten bliver vel administreret og intet forømt. Han skal grundigt undersøge, om det i Sandhed forholder sig saaledes, som denne Supplikant, Jens Tilsen, Borger i Horsens, i hosfølgende Supplikation har berettet; hvis det virkelig

forholder sig saaledes, at hans Arv forholdes ham paa Grund af Dele, som han er i, skal Laurits Ebbesen forbyde dem, der have erhvervet saadanne Dele over ham, at frembære dem for Retten, medens han med Retten indkræver den ham tilfaldne Arv. J. T. 7, 195.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock [Dronningborg Len], Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len] om at sende Mads Davidsen, Proviantskriver, al den Byg af forrige Aars Indkomst, som kan undværes og ikke allerede er solgt. Udt. i J. T. 7, 195 b.

19. April (—). Søpas for Jens Munk, Skibskaptejn, der som Admiral paa Kongens Skib Hector sammen med Kaptejnerne Jens Vognsen paa Gabriel, Thimand Clausen paa Havhesten og Clemend Blomme paa Gribben skal begive sig i Vestersøen og Nordsøen for at holde Kronens Strømme rene, saa Kongens Undersaatter og andre Søfarende ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere eller Fribyttere paa deres retfærdige Rejse og Handel. Hvis han opdager saadanne paa Kronens Strømme, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem, hvem de saa end ere, og føre dem til København. Sj. R. 17, 351.

— Lignende Søpas for Jens Vognsen paa Gabriel, Thimand Klausen paa Havhesten og Clemend Blomme paa Gribben. Udt. i Sj. R. 17, 351.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1623 at regne, for Christopher Urne til Aaesmark, Rentemester, paa det tiloversblevne Svenstrupgaards Lens Gods, som ikke er blevet bortskiftet til Roskilde Kapitel, og som han selv en kort Tid hidtil har været forlenet med. Han skal svare 374 Rdlr. in specie 1 Ort 16½ Sk., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst. Sj. R. 17, 351.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Anmodning af Borgerne i Helsingør bevilger, at de maa købe Salt paa Reden til at sælge for deres Døre og i Isefjord, indtil det spanske Kompagni faar Skibe og kommer fra Spanien. Naar det spanske Kompagni kommer fra Spanien, skal det være enhver Borger tilladt at købe Salt af Kompagniet og dermed efter deres Privilegier søge deres Næring i Isefjorden og de Havne og

Fiskerlejer, som ere lagte under Helsingørs Kompagni. Endvidere skal det staa enhver frit for at købe Salt paa Reden og føre det uden Riget, naar de omgaas saaledes dermed, at det ikke medfører nogen Mistanke om; at man dermed søger Kompagniets Frihed. Sj. R. 17, 351 b. K.

19. April (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmændene og Landsdommerne i Jylland, Fyen, Laaland, Falster, Skaane, Halland og Blekinge om at lade Forordningerne om 1. Udslibning af Staldøksne [16. April] og 2. Forbud mod Indførsel af Silketøj, som er forarbejdet udenfor Riget [18. April], forkynde i Købstæderne og andensteds i Lenene, hvor det gøres behov, og paa Landstingene, og paase deres Overholdelse. K. Udt. i Sj. T. 22, 228 b.

— Miss. til Lensmændene paa følgende Befæstninger: Kronborg, Helsingborg, Draxholm, Kallundborg, Korsør, Malmøhus, Landskrone, Laugholm, Varberg, Hammershus, Visborg, Arnsborg paa Øsel, Aalborghus, Aggershus, Bergenhus, Bahun, Nyborg, Riberhus, Hald, Christianstad, Christianopol og Skanderborg. De skulle undersøge, hvilke Kobber- og Jærnstykker, enten det er engelske eller surlandske, der findes paa Befæstningerne i deres Len, og hvor mange Pund de skyde, og snarest erklære sig derom til Kongen. K. Udt. i Sj. T. 22, 229 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, har berettet, at han har handlet med ham paa Sorø Skoles Vegne angaaende Ægt og Arbejde af alle Maribo Klosters Bønder og Tjenere i Maglemer By paa Laaland. Kongen har bevilget, at Christoffer Urne indtil videre maa have Bønderne i Maglemer i Forsvar. Han skal enten levere den aarlige Landgilde paa et for Skolen bekvemt Sted eller betale den i rede Penge efter den dyreste Pris, som den kan sælges for i den Egn. For Ægt og Arbejde af Bønderne skal han give det samme, som Hans Pogwisch har givet. For den uvisse Indkomst skal han aarlig gøre Skolen Regnskab. Sj. T. 22, 229 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og M. Hans Staffensen. Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, har begæret Sorø Skoles Gaard Bandholmgaard paa Laaland, der tidligere har ligget til Maribo Kloster, til Mageskifte for en ham tilhørende

Gaard i Røerbek, og han vil, hvis hans Gaard ikke er saa god som Kronens Gaard, gøre yderligere Udlæg i en Gaard i Skielstrup. De skulle undersøge, om Skolens Gaard uden Skade kan bortskiftes, og hvis saa er, ligne og lægge Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 230. K.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Morten Mogensen. Jens Bjelke til Østerød, Norges Riges Kansler, har berettet, at Morten Mogensen efter sit udgivne Brev er bleven hans Hustrus Moder, Fru Dorrete Jul, en Sum Penge skyldig med deraf faldende Rente og desuden 250 Dlr., som han har laant Morten Mogensens Hustru¹, der er hans Hustrus² Søster, efter Morten Mogensens Begæring og Fuldmagt, hvilke Penge han selv har optaget paa Aggershus. Jens Bjelke har gentagne Gange krævet Betaling af Morten Mogensen eller nøjagtig Forvaring for Pengene og har nu, da han ingen endelig Besked har kunnet faa, begæret kongelig Skrivelse til Morten Mogensen derom. Det befales Morten Mogensen at rette sig selv heri, særlig med det første at forny det ældste Gælds-brev, saa Jens Bjelke ikke skal have Grund til yderligere at beklage sig for Kongen og da paa anden Maade maatte hjælpes til Rette. Sk. T. 5, 10 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Axel Urne. Da Otte Brahe til Basnis til Vederlag for noget af hans Gods i Kongens Vildtbane har begæret 1 Gaard i Tersløse By og Sogn og 1 Gaard i Tivelse By og Sogn til Mageskifte af Kronen, skal Axel Urne undersøge Godsets Lejlighed og snarest erklære sig, om det for Belejligheids Skyld kan undværes fra Kronen. K. Udt. i Sj. T. 22, 230 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at erklære sig, om Herligheden af 1 Gaard i Skelbye By og Sogn i Tybierre Herred kan bortskiftes fra Lenet. Udt. i Sj. T. 22, 230 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Basse. Da Enken efter Balthasar de Bitter, forhen Visitør i Øresund, er bange for at skulle blive besværet og overilet af sin Husbondes udenlandske Kreditorer, skal han gøre sig den største Flid for at være hende behjælpelig, naar der kommer saadanne og

¹ Ingeborg Brockenhuus.

² Sofie Brockenhuus.

kræver deres Tilgodehavende, saa hun kan komme til en god og mulig Akkord med dem. Udt. i Sj. T. 22, 230 b. .

19. April (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Jørgen Urne angaaende samme Kvinde. Udt. i Sj. T. 22, 231.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om indtil anden Ordre gives aarlig for en rimelig Betaling at lade Kirkevæggerne for St. Jacobi og Nicolai Kirke i Stettin faa 2 Skibsladninger gullandske Kalksten og lade dem udføre dem fra Gulland. Udt. i Sk. T. 5, 11.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Hertug Bugislaus af Stettin-Pommerns Fuldmægtig udføre 1000 Fod gullandske Bloksten, som Hertugen vil købe der paa Landet. Udt. i Sk. T. 5, 11 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Tagge Thott. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 2 Gaarde, kaldede Krogholm og D[r]augerød, i Stenestad Sogn i Sønder Asboe Herred under Herritsvad Kloster til Mageskifte for andet ligesaa belejligt Jordegods, skulle de begive sig til Kronens Gods og, saafremt de mene, at det kan mistes fra Kronen, siden til det Gods, som Hr. Anders Bilde vil udlægge, ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 11.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. M. Otto Blichfeld, Skolemester i Viborg, har berettet, at han er forlenet med 3 Kanonikater i Viborg Kapitel, altid er til Stede dér og gerne, lige med en af de residerende Kanniker, vil bære Kapitlets Byrder, hvis han maa faa Del i det Fællesgods og anden Kapitlets Rettighed, der plejer at skiftes mellem de residerende og privilegerede Kanniker. Kapitlet skal snarest erklære sig om, af hvad Grund det hidtil har udelukket ham derfra, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og derefter give Otto Blichfeld tilbørligt Svar. J. T. 7, 195 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Superintendenterne Dr. Hans Resener [Sjællands Stift], Dr. Hans Mikkelsen [Fyens Stift], Dr. Mats [Skaane Stift], Dr. Ifver Ifversen Hemmet [Ribe Stift] og M. Jens Giød-sen [Aarhus Stift]. Saafremt nogle af Rektorerne eller Konrektorerne i deres Stift blive nødte til at gøre nogle Rejser i Anledning af, at den nye Læremetode skal iagttages

allevegne i Skolerne, skulle de drage Omsorg for, at Udgifterne derved blive refunderede dem af Stiftets Kirkers Intrader og Forraad, da saadant er til Gavn for Skolerne og i Fremtiden ogsaa for Kirkerne. Udt. i Sj. T. 22, 231. Orig.¹ (til Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Dr. Iver Iversen Hemmet i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

19. April (Frederiksborg). Miss. til Bisperne i Viborg og Aalborg om af de i deres Stifter liggende Kirkers Indkomst og Forraad at yde M. Otto Blichfeld, Skolemester i Viborg, Vederlag for det, som han allerede har bekostet paa sin Rejse herover eller fremdeles kommer til at bekoste, hvis han skal rejse til andre Skoler i deres Stifter angaaende den nye Læremetode, som herefter skal iagttages i alle Skoler. Saafremt ogsaa nogle af de andre Rektorer og Konrektorer forarsages til, dog med Bispernes Vidende, at foretage Rejser i den samme Anledning, skulle de refundere dem deres Bekostninger derved af Kirkernes Intrader og Forraad, da saadant er til Gavn for Skolerne og i Fremtiden ogsaa for Kirkerne. J. T. 7, 196. K.²

20. April (—). Bestalling for Follerat Lampe som Kongens Berider. Han skal med Flid og af yderste Formue afrette og tilride de Heste, som Kongen betror ham, og baade inden i og udenfor Kongens Stald forholde sig som en god Berider efter den Ordinans, han faar af Kongen. Han skal have 100 Kurantdlr. i aarlig Løn og 15 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Renteriet. Sj. R. 17, 352. K.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade nedennævnte Bønder, der have lidt Skade ved Ildebrand, være fri for 1 Aars Landgilde, hvilken skal blive godtgjort ham i Regnskabet. — Laurits Torsen i Alsendrup i Frederiksborg Len; Isel Villumsen i Drachstrup, Hans Hansen i Nakke, Lavrids Lavridsen i Sebberupsgaard, Olluf Lavritsen i Hallindrupsgaard, Peder Lavritsen i Helsing, Lavrids Pedersen i Egiilstrup, Peder

¹ Tr.: Henrichsen, Bidr. t. Odense Cathedralskoles Hist. VIII. 11.

² Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 247 f.

Søfrensen sammesteds, Peder Jensen i Høgsager og Jep Nielsen i Vellingerød. Udt. i Sj. T. 22, 231.

20. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1623 at regne, for Jørgen Urne til Alsløf paa Kronborg, Frederiksborg og Abramstrup Len. Han skal holde Kronborg Slot og Befæstning i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal for sin Umage og for sit Tilsyn med Frederiksborg og Abramstrup Slotte og de underliggende Ladegaarde og til Løn for sine Folk og Tjenere aarlig have 2500 Kurantdlr. Endvidere skal han have 20 Dlr. Kurant aarlig og 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til en Fadeburskvinde og 6 Dlr. Kurant aarlig og $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant om Maaneden i Kostpenge til hver af de 2 Fadeburspiger, som han skal holde, hvilke skulle have Opsyn med Inventariet paa Slottet, dog skal Jørgen Urne staa for Inventariet og svare til det, om noget skulde bortkomme. Disse Penge skulle betales ham i 4 Terminer, den første til 1. Maj, den anden til St. Hans Dag, den tredje til Mikkelsdag og den fjerde til Nytaarsdag, lige mange til hver Termin. Hvad angaar de andre Folk paa Kronborg, skulle disse have den Aarspension, de hidtil have faaet, og følgende Maanedspenge, Aaret beregnet til 12 Maaneder og Daleren til 80 Skilling: Slotsfogden 4 Dlr. om Maaneden, Slotsskriveren 4 Dlr., Underskriveren 3 Dlr., Kornmaaleren 3 Dlr., Postrideren 3 Dlr., 2 Portnere hver 3 Dlr., 4 Pligtskarle hver $2\frac{1}{2}$ Dlr., 2 Postvognssvende hver $2\frac{1}{2}$ Dlr.; flere Folk maa ikke holdes paa Slottet paa Kongens Bekostning, medmindre Kongen giver anden Ordre. Det paa Slottet fornødne Smedearbejde med Beslag eller andet skal laves paa Hammermøllen. Paa Frederiksborg Slot vil Kongen kun have holdt følgende Folk, der herefter ikke skulle bespises, men have Kostpenge: Slotsfogden 4 Dlr. om Maaneden, Slotsskriveren 4 Dlr., en Underskriver 3 Dlr., en Skriverdreng $2\frac{1}{2}$ Dlr., Ridefogden 4 Dlr., en Kornmaaler 3 Dlr., en Fadeburskvinde 3 Dlr., 2 Fadeburspiger hver $2\frac{1}{2}$ Dlr., en Portner $2\frac{1}{2}$ Dlr.; disse Slotstjenere skulle have samme Aarsløn som hidtil. I Slottets Regnskab maa ikke indføres Udgift til Spising til uvisse Personer eller til Bønder, der arbejde til Slottet. De Kostpenge og den Aarsløn, som andre Kongens Tjenere og Haandværksfolk baade paa Slottet og udenfor Slottet hidtil have haft udover det foran-

skrevne, skal fremdeles gives dem, indtil Kongen giver anden Ordre. Jørgen Urne skal give Skriveren Ordre til aarlig at gøre Kongen Regnskab for Slottenes, Abramstrups og de underliggende Ladegaardes visse og uvisse Indkomst, og han skal paase, at Ladegaardene bliver drevne vel, dog skal han aldeles ikke befatte sig noget med Avlingen og Ladegaardene ved Frederiksborg eller lade noget hente derfra, men kun have Inspektion med, at alt gaar ligeligt og ret til, saa Kongen kan have Fordel deraf og der gøres den mindst mulige Bekostning. Han maa ikke lade indføre nogen unødigt Folkeløn i Regnskabet eller tillade, at der kommer Korn, Smør, levende Kvæg eller andet fra Ladegaarden, medmindre det bliver indført i Regnskabet til Bedste for Kongen. Med Folkeløn, Maanedskostpenge og Maanedsfetalje paa Ladegaardene skal der forholdes som hidtil, dog maa Jørgen Urne formere og formindske Gaardenes Folk, som det synes ham gavnligt. I Stedet for den tiende Part af den uvisse Indkomst, som hans Formænd have nydt, skal han aarlig have 208 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. 24 Sk. Han skal tjene Riget med 8 geruete Heste af Kronborg og Frederiksborg Len. Han maa lade fiske til sit Huses Behov i Gurre Sø, Søeholmb Sø, Huorneby Sø, Munkegaards Dam, Clare Dam og Sidsel Dam i Kronborg Len og indtil videre paa de Steder i Frederiksborg Len, der allerede ere blevne udviste ham, undtagen i Arresø. Den aarlige Leverance fastsættes til: af Frederiksborg og Abramstrup Len 38 Læster Byg, 39 Læster Rug, 4 Læster Gryn og 30 Læster Brød, at levere til Jul i det store nye Bryggers i København, 657 hvide Faar og Lam med Ulden, 421 Gæs, 1688 Høns og 30 Ol Æg, at levere til Kongens Køkkenskriver til den Tid, denne forlanger; af Kronborg Len 20 Læster Rug, 23 $\frac{1}{2}$ Læster Byg, 3 Læster Gryn og 20 Læster Brød, at levere i København til Mortensdag, 2 Landgildekøer, at levere til 8. Aug., 423 hvide Lam med Ulden, 456 Gæs, 1750 Høns og 78 Ol Æg, at levere til de Tider, Køkkenskriveren forlanger, 100 Læs Bulved, hvilke Bønderne hvert Aar skulle føre ned til Stranden, hvert Læs paa 10 kløvede Træer eller, hvis det er runde Træer, da hvert mindst 1 sjæll. Al. i Omkreds. [Iøvrigt med Artikl. 6—8, 10—11, 13—14, 16—20 og de nye Artikl. A og B]. Sj. R. 17, 352 b.

20. April (Kbhvn.). Følgrebrev for Jørgen Urne til

Alsøf til Kronens Bønder under Kronborg og Frederiksborg Len og de derunder liggende Gaarde. Sj. R. 17, 352 b.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax til Torup og Frederik Redtz til Tygestrup, Befalingsmænd paa Roskildegaard og Tryggeveldegaard, om med det allerførste at overlevere Jørgen Urne til Alsøf Kronborg, Frederiksborg og Abramstrup Len, besigte de derunder liggende Skove og give Jørgen Urne alt beskrevet under deres Signeter. Sj. R. 17, 352.

— Miss. til Adolf Frederik Grabo om, at han herefter ikke maa lade nogen, det være sig adelig eller uadelig, faa nogen Krigsmunition af Tøjhuset, medmindre de enten straks betale ham eller stille nøjagtig Kavtion for Betaling inden 2 eller 3 Maaneder. Hvad Stykkerne angaar, skal der tages Bevis af dem, der faa saadanne udleverede, for, hvor mange de faa, hvorhos de skulle stille Rentemestrene nøjagtig Kavtion for, at Stykkerne blive leverede tilbage lige saa gode, som da de udleveredes. Udt. i Sj. T. 22, 231 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Af hoslagte Supplikation vil han kunne se, hvad Jens Madsen, Borger i Landskrone, har suppliceret. Gabriel Kruse skal lade Sagen grundigt undersøge og, hvis det viser sig, at Jens Madsen er bleven forurettet, lade hans Modpart forfølge ved Retten og straffe. Sk. T. 5, 11 b.

— Aab. Brev om, at Jomfru Margrete Bilde til Dunslund selv maa sælge, pantsætte og afhænde det Gods, som hun selv har købt, og gøre sig det, som hun faar ind derfor, saa nyttigt som muligt, da det ikke er hendes Arvegods, men erhvervet af hende selv. J. R. 7, 523 b.

21. April (—). Forordning om, at Borgemestre og Raad ikke maa lade Overtrædelse af Forordningerne gaa upaa-talt hen i 14 Dage. Sj. T. 22, 234. (Tr.: CCD. IV. 72 f. Paus, Forordninger for Norge S. 638 f.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hans Lindenov og Otte Skeel. Da Kongen har paalagt Oluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Draxholm Slot, at være Værge for Kirsten Munk, afdøde Peder Munk til Sebygaards Datter, skulle de straks begive sig til den af Peder Munk selv beboede Hovedgaard, registrere hvad der findes i Peder Munks Bo, det være sig Jordebøger over hans efterladte Gods, Breve, Fortegnelser over

hans Gæld og Tilgodehavender, Løsøre og andet, som findes efter ham, og levere Oluf Rosensparre en rigtig Fortegnelse derover under deres Haand og Segl. Ligeledes skulle de, hvis det forlanges af dem, begive sig til de andre Gaarde, foretage Registrering der og give det beskrevet. Endvidere skulle de være til Stede, naar der skal foretages Skifte efter Peder Munk, som Kommissarier indsige Parterne imellem og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle give Skifteforretningen beskrevet og levere Oluf Rosensparre de Lodder, der maatte tilfalde Jomfru Kirsten Munk. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 196.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis om, at han, naar han anmodes derom af Kaptejnen, skal give Soldaterne i sit Len [København] Tilhold om at møde ved Køge Bro eller deromkring for at sværge deres Fane. Det skal dog ske paa en belejlig Tid, saa Bønderne ikke derved drages fra deres Pløjning og Sæd. K. Udt. i Sj. T. 22, 231 b.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Mogens Pax [Roskildegaaards Len], Frederik Redtz [Tryggevælde Len] og Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len]. Udt. i Sj. T. 22, 231. K. (i Udt.).

— Miss. til Alexander Raab von Papenheim [Holbæk Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Axel Urne [Ringsted Len], Fru Anne Lykke, Keye Rantzovs Enke [Kallundborg Len] om at give Soldaterne i deres Len Ordre til at møde ved Sebygaard eller deromkring for at sværge Fanen. K. Udt. i Sj. T. 22, 231 b.

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Da Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, har begæret noget Krongods i Aalborghus Len, nemlig 3 Gaarde, 1 Bol og tilliggende Gadehuse i Lundbye By og Sogn, Gaarden Lulholm¹, Gaarden Bro-rupholm², hvilket Gods efter Tønne Friis's Erklæring vil kunne mistes fra Aalborg Len, 2 Gaarde og Herligheden af en Præste-

¹ Lolholm, Slet H.

² Braarupholm, samme H.

gaard i Biørnstrup i Aars Herred, Gaarden Sønderup¹, 1 Bol i Vormstrup og en Eng, som bruges til en Herremandsgaard, kaldet Aastrup, om hvis Afhændelse fra Lenet Tønne Friis kan skønne, til Mageskifte for 3 Gaarde i Tolstrup i Nesborg Sogn, 1 Gaard i Hornbek i Oudrup Sogn, 1 Bol i Trolstrup i Bleer Sogn i Aars Herred og 1 Gaard i Salling By og Sogn, om hvilket Gods Tønne Friis allerede har erklæret sig, samt hvis det sidstnævnte Krongods kan afstaas, 1 Gaard i Salling, 1 Gaard i Gudinge² i Fleskum Herred, 1 Gaard i Tofte i Hvilsted³ Herred og, hvis hans Gods ikke kan forslaa, Vederlag i andet Gods i Aalborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 196 b.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Han har erklæret, at noget Krongods i Aalborg Len, som Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, begærer til Mageskifte, uden Skade kan mistes fra Lenet. Da Niels Friis nu endvidere har begæret 2 Gaarde og Herligheden af en Præstegaard i Biørnstrup i Aars Herred, Gaarden Sønderup, 1 Bol i Vormstrup og en Eng, der nu bruges til en Herremandsgaard, kaldet Aastrup, til Mageskifte for god Fyldest i hans Jordegods i samme Len, skal Tønne Friis, hvis han efter grundig Undersøgning mener, at dette Gods kan mistes fra Lenet, i Forening med Otte Skeel efterkomme Kongens hermed følgende Befaling til dem. J. T. 7, 197 b.

23. April (—). Mageskifte mellem Fru Lisebet Bilde, Sigvord Beck til Førsløfs Enke, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 17, 356. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Forvalterne for det vordingborgske og næstvedske spanske Kompagni. De maa optage Slagelse Købstad i det spanske Kompagni, hvis de kunne blive enige derom. Sj. T. 22, 203.

— Oprejsningsbrev for Christopher von Gersdorff til Sebygaard, Befalingsmand paa Lønborg Bispegaard, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag, hvori der paa Lønborg Birketing er svoret fuld Vold over

---

¹ Sondrup, Aars H.   ² Gudum, Fleskum H.   ³ Hindsted H.

Christen Andersen i Kifling¹, fordi han har slaet en af Christopher von Gersdorffs Tjenere paa Birket, ved Navn Jørgen Rasksen, hvilken Voldsforfølgning og Sandemændsød dog er bleven dømt magtesløs paa Landstinget i Jylland, fordi der ikke var blevet givet fuldt lovligt Varsel. J. R. 7, 523 b.²

23. April (Kbhvn.). Bestalling for Hans Søfrensen som Tolder i Aalborg. Han skal oppebære Told og Sise af Pryssing, Vin og anden fremmed Drik eller andre Varer, som indføres til Byen, opskibes der og sælges eller igen udføres derfra, ligesom han ogsaa skal oppebære den Told og Accise, som udgives af Malt, som brygges i Byen, af hjemmebrygget Øl, som sælges der og bør fortoldes, og af Brændevin, som udtappes og bruges der, og aarlig gøre Regnskab for alt. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn, 10 Dlr. aarlig til en Dreng og desuden til Fortæring til København, naar han aarlig rejser over for at forklare sit Regnskab, saa meget, som han kan blive enig med Rentemestrene om. J. R. 7, 524. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Friderik Redtz om at træde i afdøde Key Rantzau til Rantzovholms Sted i den til Axel Urne og ham udgaaede Kommission angaaende nogle Bønders Landgilde i Vordingborg Len. K. Udt. i Sj. T. 22, 231 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om Bestemmelser, som skulle optages i de nye Lavsskraaer. Sj. T. 22, 232. K. (Tr.: CCD. IV. 73 f.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Lauge Urne, Søn af afdøde Johan Urne til Hvalsøe, selv maa sælge det Jordegods, som er tilfaldet ham efter hans Fader, da han noksom har bevist, at han paa Grund af forskellige nødvendige Udgifter ikke kan beholde det, men maa afhænde det. Sk. R. 4, 287.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at lade Palle Rosenkrantz faa 2 Skuder Kalk til Vordingborg Slots Bygnings Behov, naar han sender Skuder efter Kalken. Udt. i J. T. 7, 198.

— Miss. til Hans Lindenov og Otte Skeel. Palle Rosen-

¹ Kyvling, N. Horne H.   ² Udenfor er skrevet: Denne Oprejsning blev igen fornyet den. 8. Novembris 1623.

krantz til Glemminge har berettet, at hans Hustru, Fru Elisabeth Rosensparre, til troer Hænde har leveret Fru Sophie Peder Munks Otte Christopher Rosenkrantz's Hovedbrev paa 4000 Rdlr., at betale til Christopher Pogwisch, for hvilke 4000 Rdlr. afdøde Peder Munk, afdøde Axel Brahe Pedersen, Ifver Dyre og Otte Brahe Pedersen ere Forlovere. Da Palle Rosenkrantz skal have gjort Udlæg for dette Hovedbrev og mener, at det tilhører ham, saaledes som han paa den kommende Herredag vil tage Dom for, skulle de udtage nævnte Hovedbrev af Peder Munks Bo og levere Palle Rosenkrantz det mod hans Reversal for, at han har faaet et saadant Hovedbrev, hvilket han skal være pligtig at levere tilbage igen, hvis det ikke bliver ham tildømt paa den kommende Herredag. J. T. 7, 198.

24. April (Roskilde). Miss. til Frants Lykke. Da Peder Munk til Sebygaard nylig er død og Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Koldinghus, der burde være Væрге for Peder Munks Datter, ved Kongens Bestillinger er forhindret i at være til Stede og paatage sig Værgemaalet, befales det Frants Lykke som nær Slægtning at paatage sig Værgemaalet for Peder Munks Datter. J. T. 7, 198 b. Orig.

— Miss. til Otte Skeel og Hans Dyre om Registrering og Skifte efter afdøde Peder Munk til Sebygaard og Overlevering af Værgemaalet for Datteren Jomfru Kirsten Munk til Frants Lykke til Ofvergaard [ligelydende med Brevet af 21. April til de samme, kun er Oluf Rosensparre forandret til Frants Lykke]. J. T. 7, 198 b. Jvfr. 16. April.

26. April (Kbhvn.). Ed, hvorved Marcus Wibenitz, der er antaget til at skulle forvalte Kongens Fiskeri, forpligter sig til at være Kongen huld og tro og forestaa sin Bestilling flittigt, ikke bortskænke eller forkomme den ringeste Fisk, uden at føre Fyldest for den til Regnskab, og læmpe det saaledes, at Kongen kan have Gavn deraf. Han lover rigtig at lade antegne, hvad der daglig fiskes, forsættes, sælges eller spises ved Hofholdningen, sørge for, at Fiskeriet og Redskabet bliver brugt i rette Tid og til Fordel, føre særligt Tilsyn med Dammene og tilholde Fiskerne og Graverne at udføre hvad de skulle. Han skal tilsige Bønderne og dem, der skulle fiske, i lovlig Tid og

lade dem gaa og bruge Fiskeriet saaledes, at Bønderne forskaanes i Pløje-, Sæd-, Gærde- og Høsttid. Sj. R. 17, 360 b.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Eske Krafse til Assendrup, der har bevilget Kongen noget af sit Jordegods i Sjælland til Mageskifte, til Vederlag derfor har begæret 1 Gaard i Størtinge i Efverdrup Sogn i Baarse Herred, 2 smaa Gaarde og 1 Hus i Orrupe i Tybiere Sogn og Herred og 1 lille Gaard i Hellufmagle By og Sogn i Tybiere Herred i Vordingborg Len, skal Palle Rosenkrantz snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 22, 232 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om snarest at erklære sig om, hvorvidt 4 Gaarde i Tulsterup i Borby Sogn, som Axel Rosenkrantz til Glimminge begærer til Mageskifte af Kongen, for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 5, 9 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Otte Banner har begæret at maatte slutte et Mageskifte med Odense Hospital. Da Kongen imidlertid erfarer, at det af Otte Banner begærede Hospitalsgods ligger saaledes blandt Faaborg Købstads Jorder, at Mageskiftet vil blive til største Afbræk for Byen og dens Indbyggere, og at Borgerskabet og Borgemesteren endnu ikke have erklæret sig, skulle de, da det ogsaa er billigt, at Hospitalet i alle Maader faar Fyldest, forhandle saaledes med Borgerskabet i Faaborg, at Byen beholder disse Jorder, men gør Hospitalet Fyldest derfor efter den Værdi, som Otte Banner har tilbudt for Jorderne. F. T. 3, 700.

27. April (—). Bestalling for Hans Nielsen som Underkapelmester i Kongens Kantori. Han skal med største Flid og Vindskibelighed, særlig i Kapelmesterens Fraværelse, tilholde de Musikantere, Instrumentister og andre i Kantoret, der ere under hans Kommando, at udføre hvad deres Bestilling udkræver. Han skal være Kongens øverste Kapelmester lydige og villigt lade sig bruge med Opvartning i Kirken og andensteds, hvor det bliver ham befalet. I Kapelmesterens Fraværelse skal han tage de musikalske Bøger, som høre til Kongens Kantori, til sig og altid beholde dem ved Kapellet. Han

skal have 160 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 7 Dir. om Maaneden i Kostpenge. I Kostpenge til hver af de 6 Diskantister, som han skal informere og øve i Musik, skal han have 4 Rdlr. om Maaneden og til hver aarlig en Hofklædning, en Hat, et Par Strømper og de nødvendige Sko, Skjorter og Kraver samt de nødvendige Bøger, Papir og Blæk til dem. Endvidere skal han til en Skolemester, som skal undervise Drengene in literis et moribus, have 40 Rdlr. til Aarsløn og 5 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret. Hans egen Løn og Kostpenge skulle begynde straks, Diskantisternes og Skolemesterens Løn og Kostpenge, saasnart han faar dem. Sj. R. 17, 359 b.

28. April (Kbhvn.). Følgebrev for Axel Rosenkrantz til Glimminge til 4 Bønder i Brøserup By og Sogn, 3 Bønder i Lønnholt, 1 Bonde i Bjørnstrup, 2 Bønder i Gudserød, 2 Bønder i Torresterød, 1 Bonde i Tulebye, 2 Bønder i Fulstoft By og Sogn, 2 Bønder i Frørum, 2 Bønder i Moeslund, 1 Bonde i Boetoft, 2 Bønder i Bonrum, 1 Bonde i Torserød, 1 Bonde i Birstrup, 1 Bonde i Bonderøe, 1 Bonde i Buserup, 1 Bonde i Bøgagger i St. Olufs Sogn, 2 Bønder i Østerød og 1 Bonde i Elnholt, der tidligere have svaret til Gladsaxe Slot, at de straks skulle svare ham. Sk. R. 4, 287 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge for det Jordegods i Københavns Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, blandt andet har begæret 1 Gaard i Aasum By og Sogn i Landskrone Len, som hører til Præstegaarden i Brandsted, skal Gabriel Kruse undersøge, om denne Gaard uden Skade kan mistes fra Præstegaarden og i hvad Krongods der bekvemt kan gives Præsten Vederlag for Gaarden, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 5, 7 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund Domkirke. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge, af hvem Kongen har begæret noget Gods i Københavns Len til Mageskifte, som Vederlag derfor blandt andet har begæret 1 Gaard i Raflund By og Sogn i Alboe Herred, som hører til det Kannikedømme, Sigvart Grubbe, Befalingsmand paa Malmøhus, er forlenet med, og 3 Bønder i Høer i Quelang Sogn, der ligge til Lunde Prædikestol, skal Kapitlet med det første erklære sig, om Kapitlets Gods kan afstaas og,

i bekræftende Fald, hvor Kapitlet ønsker Vederlag i Kronens Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 12.

28. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Fru Beate Hvitfeldt om at erklære sig, om noget af 3 Bønder beboet Nunde Klosters Gods i Røddinge By og Sogn i Fers Herred, som Axel Rosenkrantz til Glimminge begærer til Mageskifte af Kronen for Gods i Sjælland, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kronen, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 5, 12.

29. April (—). Miss. til Erik Urne. Lauge Urne til Selebjerg har berettet, at Erik Urne med flere gode Mænd har indført Klaus Brockenhuus til Fridsøe i noget af hans Jordegods, men ikke har villet give ham deres Indførsel beskrevet. Da det kun er rimeligt, at han faar Genpart deraf, skal Erik Urne og hans Medridemænd give Lauge Urne beskrevet under deres Segl, hvad de have gjort. F. T. 3, 701.

— Lignende Miss. til Hans Oldeland, der var Formand i Indførselen for Steen Rodsten til Lundsgaard i Lauge Urnes Hovedgaard Sellebjerg. Udt. i F. T. 3, 701.

— Miss. til Sten Rodsten. Lauge Urne til Selebierrig har berettet, at Sten Rodsten med flere gode Mænd har indført ham i Otte Christopher Rosenkrantz's Gaard Leerbek med tilliggende Gods for de Forløfter, hvori Lauge Urne har været for Otte Christopher Rosenkrantz, men endnu har han ikke faaet Indførselen beskrevet. Det befales derfor Sten Rodsten at levere ham Indførselen under sit og sine Medridemænds Segl, for at han kan have den at rette sig efter. F. T. 3, 701.

1. Maj (Haderslev). Miss. til N. N.¹ Da der i Gaar, da Kongens Rejse faldt igennem hans Len, ikke var Vogne til Stede, skønt enhver nok kunde vide Besked om Kongens Ankomst sammesteds, skal han lade dem straffe, der have for sømt saadant. F. T. 3, 710.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om at vise denne Indi-

¹ Da der bruges Tiltalen: I, Eder, maa Brevet være stilet til en Rigsraad, formentlig Holger Rosenkrantz paa Odensegaard eller Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot.

aner det Sted i Koldinghus Len, hvor de Perler skulle findes, og lade ham fiske efter dem. Han skal kalde Tømmermændene i Kolding for sig, spørge dem om, hvem der har tilladt dem at blive borte fra Holmen imod den udgivne Ordinans, og siden erklære sig til Kongen derom. J. T. 7, 199 b. K.

2. Maj (Bredsted). Miss. til Hans Lindenov. Da Hr. Gert Rantzau til Bredenberg, Statholder i Fyrstendømmerne og Embedsmand paa Haderslevhus, er saaledes forhindret i Kongens Ærinder, at han ikke kan være til Stede ved Registrering og Deling efter afdøde Key Rantzau til Rantzouholm, saaledes som han som en af dennes nærmeste Frænder skulde være, skal Hans Lindenov træde i hans Sted ved Registreringen og Delingen. F. T. 3, 702.

— Miss. til Eski Brock, Jacob Ulfeldt, Hr. Albret Skeel og Holgier Rosenkrantz om at møde i Rensborg førstkommende Onsdag [7. Maj] for at efterkomme Kongens tidligere til dem udgaaede Kommission angaaende den bevidste Handel mellem Riget og Fyrstendømmet, da den til Flensborg udskrevne Landdag af forskellige Aarsager er henlagt til Rensborg. J. T. 7, 199 b.

8. Maj (Kbhvn.). Bestalling og Instruks for Anders Hendriksen som Brygger i det store Bryggerhus for Københavns Slot. Sj. R. 17, 360 b. (Tr.: KD. II. 732 ff.).

— Miss. til Christoffer Urne og Dr. Hans Resener om at lade M. Hans Kraft, Kannik i Roskilde, aflægge Regnskab som Inspektør for den tyske Kirke i København. Sj. T. 22, 233. K. (Tr.: KD. V. 57).

— Miss. til Eski Brock og Ifver Juel. De have for rum Tid siden faaet Ordre til at besigte baade det Gods i Vønneberg Herred i Seilstrup Len, som Niels Arenfeldt til Knifholt har begæret til Mageskifte, og det Gods, som han vil udlægge til Vederlag derfor, og, saafremt Kronens Gods kan undværes fra Lenet, ligne og lægge det. Der er derefter afgivet Erklæring om, at Kronens Gods ikke kan undværes fra Lenet for Belejlighedens Skyld, men da Niels Arenfeldt har berettet, at det Gods, han vil udlægge til Kronen, ligger nærmere ved Seilstrup og har mere Skov end Kronens Gods, og han desuden tilbyder at ville gøre Fyldest for den Belejlighed, som Kronens Gods i andre

Maader kan have, skulle de saa snart som muligt tilendebringe Besigtelsen og paase, at Kronen efter Niels Arenfeldts Tilbud i alle Maader faar Fyldest. J. T. 7, 199 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Henning Valstrup, Søn af Fru Bodil Galde, Anders Blumis til Kamboe, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 233.

14. Maj (—). Skøde til Gert Albretsen, Borger i København, paa en Kronens Grund i Christianshavn mellem Torvegade og Kongensgade. Sj. R. 17, 362 b. (Tr.: KD. II. 734 f.).

— Skøde til Kort Busk paa en Kronens Grund i Christianshavn mellem Strandgade og Kongensgade. Udt. i Sj. R. 17, 363 b. (Tr.: KD. II. 735).

15. Maj (—). Miss. til Eski Brock om straks at lægge det Krongods i Vonsild Herred, som afdøde Peder Munk har været forlenet med, ind under sit Len [Dronningborg] og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 7, 200.

— Ligelydende Miss. til Tønne Friis om at lægge det Gods, som Peder Munk har haft i Kier og Hvetboe Herreder og i Hals Birk, ind under Aalborghus, og det Gods, han har haft i Manne By i Jersleuf Herred, ind under Aastrup Len. Udt. i J. T. 7, 200.

— Ligelydende Miss. til Oluf Parsberg om at lægge det Gods, som Peder Munk har haft i Hassin Herred, ind under sit Len [Ørum]. Udt. i J. T. 7, 200.

— Ligelydende Miss. til Anders Friis om at lægge det Gods, som Peder Munk har haft i Børrum Herred, ind under sit Len [Sejlstrup]. Udt. i J. T. 7, 200.

— **(Steinburg).** Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen sender ham herved den af Hertug Frederik af Slesvig-Holsten udstedte Revers om, at ingen af Kronens Undersaatter under Riberhus Len, der ere bosiddende i Tønder Amt, skulle lide nogen Skade eller Fordærv af det nye Værk og den Inddigning, som Hertugen har for i Tønder Amt og Gottiskog, hvilken Revers han skal forvare ved Lenet. J. T. 7, 200 b. K.

17. Maj (—). Miss. til Mogens Pax om at forordne en anden dygtig Person til at være Herredsfoged i Stedet for

Hans Brod, Borger i Roskilde, da denne ikke vil rette sig efter Forordningen om, at alle Herredsfogder skulle være bosiddende paa Landet. Udt. i Sj. T. 22, 233.

17. Maj (Steinburg). Miss til Sigvart Grubbe om at give Bønderne i sit Len [Malmøhus] Ordre om, at enhver skal føre 4 Læs Brosten ned til Stranden, hvorfra Stenene med Skib skulle føres til København og losses ved St. Anne Bro. Udt. i Sk. T. 5, 12 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Skaane om for rede Penge, som tilsendes dem, at købe N Lam i deres Len og siden sende dem vel forvarede til Frederiksborg. — Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] hver 500 Lam, Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Tagge Thott [Sølvitsborg Len] hver 400 Lam, Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laholm Len] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] hver 300 Lam, Gabriel Kruse [Landskrona Len] 200 Lam. Udt. i Sk. T. 5, 12 b.

— Miss. til Lensmændene i Nørrejylland om, at de først 2 Dage før Slagtetiden skulle fremsende det Slagtefæ, som de efter deres Forleningsbreve aarlig skulle sende til Skanderborg Slot. K. Udt. i J. T. 7, 200 b.

18. Maj (—). Miss. til Rentemestrene om at lade Hr. Marquord Pentz til Neuenhause, Amtmand paa Segeberg Slot, faa Kvittansiarum for de forløbne 20 Aar, naar han anmoder dem derom, saafremt han da hidtil har gjort rigtigt Regnskab for Lenets aarlige Indkomst. Udt. i Sj. T. 22, 233 b.

20. Maj (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen vil lade 200 Stykker Kvæg, som han har ladet indkøbe i Fyrstendømmet Holsten og andensteds, drive over til Frederiksborg Slot. For at der ikke paa Vejen skal blive Mangel paa god Græsning, skulle de sørge for, at der paa de Dage og de Steder, Kvæget skal ligge stille og bede i deres Len, hvormed de kunne faa Underretning af den hofølgende Fortegnelse over Dagsrejserne, ikke bliver Mangel paa saadant. Hvis Kongen ikke selv har det paa de angivne Steder, skulle de bestille det hos Kronens Bønder til en rimelig Pris. — Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør

Len], M. Hans Staffensen [Sorø Kloster], Axel Urne [Ringsted Len] og Mogens Pax [Roskilde Len]. — Fortegnelse over Dagsrejserne (i Orig. til Jakob Ulfeldt): 1. fra Blankenæs til Ætersen; 2. fra Ætersen til Steinburg; 3. stille; 4. fra Steinburg til Ridders; 5. fra Ridders til Vedsted; 6. fra Vedsted til Jevnsted; 7. stille; 8. fra Jevnsted til Rendsborg; 9. til Dännwerde; 10. til Oldemostoft; 11. stille; 12. til Boldersleben; 13. til Emmervad; 14. til Haderslev; 15. stille; 16. stille; 17. til Færgen; 18. over ved Assens; 19. til Verving; 20. stille; 21. til Odense; 22. den halve Vej til Nyborg; 23. til Nyborg; 24. stille; 25. over Vandet; 26. til Antvorskov; 27. stille; 28. stille; 29. til Sorø; 30. til Ringsted; 31. til Roested; 32. stille; 33. til Roskilde; 34. til Verebro; 35. til Frederiksborg. Sj. T. 22, 233 b. Orig. (til Jakob Ulfeldt). Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Stensen. Da Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har erklæret, at den Gaard i Tiufvelse By og Sogn, som Otte Brahe har begæret til Mageskifte, for Belejligheds Skyld ikke kan bortskiftes fra Klosteret, anmodes Otte Brahe om i Stedet at begære en anden Gaard, som kan afstaas. K. Udt. i Sj. T. 22, 235.

25. Maj (—). Miss. til Otte Marsvin [Kristianstad Len], Tagge Thott [Sølvitsborg Len] og Falk Lykkø [Kristianopol Len] om hver at sende 100 Tdr. Birkebark til Københavns Slot. Udt. i Sk. T. 5, 12 b.

27. Maj (—). Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade den med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkende udstedte Forordning [af 21. April 1623] om, at Borgemestre og Raad ikke maa lade Overtredelse af Forordningerne gaa upaalt hen i 14 Dage, forkynde i Købstæderne og paase dens Overholdelse. Sj. T. 22, 234.

30. Maj (—). Miss. til Universitetet i København, alle Bisperne og Borgemestre og Raad i alle Købstæder i Danmark og Norge om i alle Kirker at lade opsætte en Tavle til Samling af en Kollekt til Hjælp til Klæder for de i Børnehuset i København optagne fattige og faderløse Børn. Sj. T. 22, 234 b. K. Origg. (til Dr. Hans Mikkelsen,

Superintendent i Fyens Stift, og Borgemestre og Raad i Odense) i Landsark. i Odense. Origg. (til Dr. Iver Iversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift, og Borgemestre og Raad i Aarhus, Ringkøbing og Varde) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 46 f. Kirkehist. Saml. 3. R. I. 445 f. KD. V. 57 f.).

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen af Sverrigs Agent i Helsingør paa Kongen af Sverrigs Vegne har anmodet om, at denne maa faa nogen Vin toldfrit gennem Sundet, skulle de, naar Agenten henvender sig til dem derom, lade [N. Foder]¹ Vin passere toldfrit. Udt. i Sj. T. 22, 235.

5. Juni (—). Miss. til Peder Basse [Møen] og Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] om hver at købe og lade samle 25 Tdr. Aske og med det allerførste sende dem til Børnehuset i København. Udt. i Sj. T. 22, 235 b.

— Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om snarest at sende 50 Traver Koste til Børnehuset i København. Udt. i Sk. T. 5, 13.

— Miss. til Eski Brock om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, nemlig 2 Gaarde, 1 Bol og 1 Gadehus i Handist i Glendstrup Sogn, 1 Gaard i Gadsum By og Sogn, Hvidsten Hovedgaard og 1 Gaard i Hvidsten i Nørhald Herred samt Todsløf² Mølle i Gierlef Herred, ind under Dronningborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 201. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham, nemlig 1 Gaard i Ørritsleuf By og Sogn, 1 Gaard i Tvingstrup, 1 Gaard i Ørskou, 2 Gaarde i Aggestrup i Gangsted Sogn, 1 Gaard i Hallestrup i Vaare Sogn, 1 Gaard i Blirup og 1 Gaard i Møballe i Katterup Sogn i Vaarde Herred, 1 Gaard i Skoubye By og Sogn i Frembløf Herred og 1 Gaard og 1 Gadehus i Blegind By og

---

¹ Der er ladt Plads aaben til Angivelse af Mængden. ² Ø. Tørslev Mølle, Gerlev H.

Sogn i Hielmsleuf Herred, ind under Skanderborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt deraf. J. T. 7, 201 b. K.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Freeberg i Farsøe Sogn i Gislum Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, ind under Mariager Kloster, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indtægt deraf. J. T. 7, 202. K.

6. Juni (—). Skøde til Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Bahuus, og dennes Arvinger paa en Kronens Grund i Christianshavn mellem Strandgade og Kongensgade. Sj. R. 17, 363. (Tr.: KD. II. 740 f.).

7. Juni (—). Miss. til Ernst Normand og Axel Urne. Den 6. April have de faaet Ordre til at forhandle med Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, om, hvad Vederlag han begærer af Kronen for noget af hans Gods paa Møen, som han har bevilget Kronen til Mageskifte, og bringe Mageskiftet til Afslutning. Peder Basse har nu til Kancelliet indsendt en Erklæring, hvori han begærer Herligheden af 2 Kronens Kirkegaarde i Orup i Tybjergs Sogn og Herred i Vordingborg Len, der svare deres Landgilde til Nesby Præst, og 1 øde Jord i Veterslef By og Sogn i Ringsted Herred og Len, der svarer Landgilde til Ringsted Kloster, til Mageskifte for 1 ham tilhørende Gaard i Mandemarke i Maglebye Sogn i Øster Herred paa Møen, som Kongen for sin Vildtbanes Skyld har begæret til Mageskifte af ham, og 1 Gaard i Verup i Nilløse Sogn i Mierløse Herred i Ringsted Klosters Len. Saafremt Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, erklærer, at de 2 Kirkegaarde i Vordingborg Len kunne undværes fra Lenet, hvilken Erklæring de skulle indsende til Kancelliet sammen med deres Besigtelse, skulle de med det allerførste bringe Mageskiftet i Orden og i alle Maader rette sig efter Kongens tidligere Missive til dem. Sj. T. 22, 235 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, til Mageskifte for noget af hans Gods har begæret Herligheden af 2 Kirkegaarde i Orup i Tybjergs Sogn og Herred i Vordingborg Len, skal han saa snart som muligt erklære sig, om disse 2 Gaarde for Belejlighed og

anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet, og sende Erklæringen til Axel Urne og Ernst Normand. Sj. T. 22, 236.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ifver Vind om at være til Stede ved Skiftet efter afdøde Jomfru Else Glambæk og paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sitsel Mund under Skiftet. J. T. 7, 202.

9. Juni (—). Miss. til Holger Rosenkrantz om at maatte begive sig ned til Herredagen for at forrette sine Sager. Udt. i Sk. T. 5, 13.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at maatte begive sig ned til Herredagen, dog skal han forordne en i Slotsloven [paa Varberg] i sin Fraværelse, saa intet forsømmes. Udt. i Sk. T. 5, 13.

— Miss. til Christian Ulfeldt om at være til Stede ved Skiftet efter afdøde Fru Mette Juell og paatage sig Værgemaalet for Jomfru Dorrete Abildgaard under Skiftet. J. T. 7, 202 b.

11. Juni (—). Miss. til Niels Krag om at være til Stede ved Skiftet mellem Knud Søfrensen til Tredie og hans Søkende efter deres afdøde Fader og Moder og paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Søfrensdatter under Skiftet. J. T. 7, 202 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Han skal med det allerførste lade hele det lange Hus paa Sorø, hvori Kongen selv plejer at have sit Gemak, til Gavns bygge og istandsætte og, om muligt, lade det bygge endnu videre ud ad Søen til, saaledes som denne Kongens Bygmester bedst kan give ham Vejledning om, saa det kan blive bekvemt til de Adelspersoner, der efter den ny Ordinans komme derind for at studere og lære deres adelige Exercitier. Sj. T. 22, 236 b. K.¹

— Miss. til Peder Galt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han i Aar paa Grund af den Sygdom og anden Ulejlighed, der har været i Sverrig i nogen Tid, ikke kan komme ud af det med den ham tillagte Besolding, sendes ham nu 200 Speciedlr., hvilke Kongen har bevilget ham til Hjælp til videre Fortæring, og 100 Speciedlr., som han har udgivet til

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VI.

Bude, hvorfor han med det første kan fremsende nærmere Regnskab. Sj. T. 22, 245 b.¹

12. Juni (Kbhvn.). Pas for Peder Galt til Tisselholt, Kongens Agent i Sverrig, der selv maa rejse til Markeder og andensteds i Sverrig med Kongens Købmænd eller maa sende sine Fuldmægtige did. Kongen anmoder alle den syenske Konges Embedsmænd om at hjælpe ham paa det bedste og befaler sine egne Embedsmænd at skaffe Fremviserne af dette Pas god fri Befordring til Lands og til Vands, saa han eller de kunne komme hurtigt frem, dog skulle de ovennævnte Fuldmægtige have Bevis med fra deres Husbonde om, at de ere affærdigede af ham. Sj. R. 17, 364.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg, Viborg, Lemvig og Holstebro. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de selv og en Del af Borgerskabet kun have gjort saare ringe, og en Del ret formuende endog slet intet Indlæg i det af Kongen nys oprettede Saltkompagni i Aalborg, skulle de foreholde Borgerne i Byen, baade dem, der tidligere have udlovte, og dem, der endnu aldeles intet Indlæg have bevilget, at de efter deres Formue skulle indlægge saa mange Penge som muligt i Kompagniet, og selv ved større Indlæg animere og tilskynde dem dertil, for at Handelen kan blive befordret nu til kommende Høst og ikke skal blive forhalet længere, da det mest er til deres egen private Nytte og Gavn. J. T. 7, 203. K.²

— Miss. til Laurits Lindenov. Kongen har bragt i Erfaring, at Dæmningen til Kronens Mølle i Aarhus sidste Høst er brudt ud og at den nok straks er bleven nogenlunde istandsat, men at det kan befrygtes, at der vil ske stor Skade derpaa, hvis den ikke bliver anderledes gjort i Stand; tilmed skal Møllen baade i den ene og den anden Maade være bygfældig. Det befales ham at lade baade Møllen og Dæmningen istandsætte saaledes, at det kan vare. Kongen har bevilget, at han maa faa Tømmer dertil i Silkeborg Lens Skove, saafremt hans eget Lens Skove ikke kunne forslaa dertil. Der sendes ham et

¹ Udenfor er skrevet: Sty Porsis Skrift.
Bang S. 8 f.

² Tr.: Wulff, Jens

Missive til Aarhus Kapitel om at lade dets Tjenere hjælpe til. J. T. 7, 203. K.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Da det kan befrygtes, at der i Aarhus Lens Skove ikke kan faas Tømmer, som er tjenligt til Reparation af Møllen og Mølleedæmningen i Aarhus, skal Christen Holck lade Laurits Lindenov faa det til Reparationen nødvendige Tømmer i Silkeborg Lens Skove. J. T. 7, 203 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Kongen har givet Laurits Lindenov til Orregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, Ordre til snarest at lade den brøstfældige Mølleedam i Aarhus og Møllen selv reparere, skal Kapitlet give dets omkring Byen boende Bønder Tilhold om at hjælpe til med at age Jord og Tømmer til, saa Møllen og Dæmningen snarest kunne blive istandsatte, da Kapitlet og en Del af dets Tjenere ogsaa selv bruge Møllen. J. T. 7, 203. K.¹

— Miss. til Ifver Juel om at være til Stede ved Skiftet efter afdøde Niels Juel til Kongstedlund og hans Søn Absalon Juel og paatage sig Værgemaalet for Jomfru Kirsten Juel under Skiftet. J. T. 7, 204.

— Ligelydende Miss. til Thomis Kaas om at være Værge for Fru Anne Stygge paa samme Skifte. Udt. i J. T. 7, 204.

— Miss. til Mogens Kruse og Ifver Vind om ved første Lejlighed at begive sig til Kongstedlunds Hovedgaard og den Gaard i Aalborg, der tilhører afdøde Niels Juels Arvinger, taksere nævnte Hovedgaards og Købstadgaards Bygninger, saaledes som de finde det forsvarligt, og give afdøde Niels Juel til Kongstedlunds Enke og Arvinger deres Taksation beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 7, 204. K.

13. Juni (—). Bestalling for [Hans Villumsen] Laurenberger som Professor i Mathematik ved det adelige Akademi i Sorø. Han skal efter den Ordinans, der gives ham, lære alle Dele af Mathematiken og hvad dertil hører, intet undtaget, og maa ikke holde noget skjult eller tage særlig Betaling derfor, men skal med sine Tilhørere anvende 6 Timer om Ugen derpaa. Han skal have 300 Kurantdlr. i aarlig Løn. Han skal

¹ Tr.: Nannestad, Hilaria Aarhus. S. 109 f.

tillige undervise de unge Adelspersoner, der høre ham, i Fortifikation og alt hvad der hører til Militærvæsenet, og derpaa anvende 4 Timer om Ugen, hvorfor han skal have 200 Kurantdlr. om Aaret, alt at regne fra den Tid af, da han kommer til Riget med sin Familie. Sj. R. 17, 364 b.¹

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. For nogen Tid siden blev der i Sundet konfiskeret 6 Stykker Silke-Grovgrønt og Armesine², som nu ere blevne frikendte efter den hosfølgende Dom af Borgemestre og Raad. Saafremt de 6 Stykker Silketøj endnu ere til Stede, skulle de lade Povel Johansen faa dem. Udt. i Sj. T. 22, 237. Jvfr. 18. Juni.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Af hosfølgende Indlæg kunne de erfare, hvad Johan Køltzow har supplikeret angaaende de 500 Rdlr., hvortil afdøde Valentin Hopmands Arvinger prætendere at have nogen Rettighed. Det befales dem at indstævne denne Sag for sig og afsige Dom deri, eftersom de maatte finde forsvarligt, saafremt der ikke tidligere er gaaet Dom i Sagen. Sj. T. 22, 237.

— Miss. til Ernst Normand. Da Niels Arenfeldt til Gundetved for nogen Tid siden er bleven 200 Rdlr. skyldig til det nærmest liggende Hospital, skal Ernst Normand med det allerførste kræve disse 200 Rdlr. hos ham og, hvis han ikke straks stiller ham nøjagtigt tilfreds for Summen, tage saa meget af Oppebørselen af hans Gods, som kan være 200 Rdlr. værd, saafremt Ernst Normand ikke selv vil betale Pengene til Hospitalet. Sj. T. 22, 237.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at maatte begive sig ned til Herredagen for at forrette sine Sager. Udt. i Sk. T. 5, 13.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Jens Bang, Raadmand i Aalborg, at købe en Gaard og Grund i Aalborg, som Kong Christian III har tilskødet Knud Alsen og hans ægte Afkom, af Knud Alsens Arvinger og beholde den som Ejendom, dog skal Købet gaa lovligt til. Han har tilfredsstillt Kongen for den Rettighed, som Kronen efter Kong Christian III's

¹ Tr.: Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VII.

² Armoisin, tynd Taft.

Brev [27. Juni 1550] kunde have til nævnte Gaard og Grund efter Knud Alsens ægte Livsarvingers dødelige Afgang. J. R. 7, 525. K.¹

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Mogens Pax i hans Regnskab, hvad han med Billighed kan have bekostet paa Jægergaarden i Roskilde. Udt i Sj. T. 22, 237 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at skaffe den Hollænder, der til Bedste for den søfarende Mand skal opsætte en Lygte paa Anholt, de dertil nødvendige Materialier. K. Udt. i J. T. 7, 204 b.

17. Juni (—). Miss. til Tolderne i Sundet om, at Skibe, som tilhøre det engelske Kompagni i Elbing, maa fortolde Varer efter Certifikatserne og naar de fra England sejle østerpaa, have Kredit paa Tolden, indtil de komme tilbage i Sundet. Sj. T. 22, 237 b. K. (Tr.: CCD. IV. 74 f.).

— Miss. til Dr. Hans Resener om at foreholde menige Sognepræster i sit Stift, at enhver skal yde Sognepræsten i Bierrebye nogen Hjælp til Opbygning af hans Gaard og ellers, da han har lidt stor Skade ved Ildebrand, og at de skulle vise sig noget mildere med deres Gaver mod denne fattige Mand, end de ellers pleje at gøre. K. Udt. i Sj. T. 22, 238.

— Miss. til Ernst Normand om snarest at lade opføre nogle Huse paa de 6 Kronens Bøndergaarde i Bierbye i Antvorskov Len, der nylig ere afbrændte, saa de fattige Folk kunne blive ved Gaardene og ikke skulle blive helt husvilde. Han skal først paa hver Gaard opsætte et maadeligt Hus og siden hjælpe Bønderne med noget Bygningstømmer til de andre Huse. De Bønder, der have lidt Skade ved Ildebranden, maa være fritagne for Landgilde, Ægt og Arbejde i 1 Aar. Han skal ligeledes lade opføre et Vaaningshus paa Præstegaarden til Præsten. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 22, 238.

— Miss. til Mogens Pax. Da 2 Gaarde i hans Len [Roskilde], Quornerup og Gierdrup, som Jens Justsen og Hans Nielsen have besiddet, ere brændte, hvorved de to Mænd ere

¹ Tr.: Wulff, Jens Bang S. 38 f.

komne i stor Armod, skal han lade dem være fri for Landgilde i 1 Aar. K. Udt. i Sj. T. 22, 238 b.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Urne og Axel Arenfeldt. Rasmus Søfrensen paa Serøe har berettet, at hans Skude forrige Aar i Havsnød er bleven under Torkou i Skaane med nogle Læster Kalk, som han skulde fremføre til Kongens Behov, hvorved han er kommen i stor Armod. De skulle derfor betale ham den Fragt, som han skulde have haft. K. Udt. i Sj. T. 22, 238 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har erfaret, at Sognemændene i Gimbling Sogn og Provsten¹ i [Flakkebjerg] Herred have understaaet sig til at give en Person Kaldsbrev til Sognet, uagtet der er udgaaet kongelig Befaling om og Kongens Vilje er tilkendegivet Sognemændene af ham, at Præsten til Beldringe skulde beforders til det første ledige Kald. Han skal lade dem tiltale herfor, tage Dom over dem, indsætte Præsten til Beldringe til Præst i Sognet og aldeles forbigaa den Person, som de have valgt. K. Sj. T. 22, 238 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Ernst Normand faa en Skibsladning Render til Antvorskov Slots Behov, naar han sender Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 5, 13.

— Aab. Brev om, at afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne, Jacob Rosenkrantz til Kiestrups Enke, har været Kongen 60,000 Rdlr. in specie skyldig efter et af hende udgivet Brev, dat. 1617, hvorfor Marqvord Bilde til Hvidkiøld, Embedsmand paa Rugaard, Corfvids Rud til Sandholt, Jost Høg til Biørnholm og Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, have været Forlovere. Af denne Sum have Forloverne selv maattet betale de 20,000 Rdlr., der resterede, med paaløbne Renter, hvilke de nu igen kunne kræve efter hende, hvorfor Hovedbrevet, for saa vidt angaar de 20,000 Rdlr., ikke i nogen Rettergang skal eragtes for kasseret, skønt Kongen selv har skaaret det, da de og ingen andre have tilfredsstillet Kongen for de 20,000 Rdlr. F. R. 3, 339 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe om at lade Møllen ved Hagen-

¹ Sj. T. har ved en Fejllæsning af K.: Præsten.

skouf reparere med den nødvendige Bygning. Udt. i F. T. 3, 703.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Som de af den hosfølgende Supplikation nærmere kunne erfare, har denne Brevviser, Søfren Rasmussen, barnefødt i Randers, berettet, at der er tilfalden ham nogen Arv efter hans Forældre, der for nogen Tid siden ere døde, og at Arven endnu findes hos hans Stiffader Søfren Jensen, men at han hidtil intet har kunnet faa deraf. De skulle undersøge Sagen og lade Søfren Rasmussen vederfares hvad Ret er, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham i den Sag. J. T. 7, 204 b.

— Miss. til Gundi Lange. Da der ved allerførste Lejlighed skal foretages Skifte efter afdøde Fru Marren Skram til Forup, skal han være til Stede ved Skiftet og under det paatage sig Værgemaalet for afdøde Claus Belovs Børn. J. T. 7, 204 b.

— Miss. til Ifver Vind. Da Jomfru Berte Orning har klaget over, at der i adskillige Maader gøres hende Uret paa hendes Arvegods, baade paa Skov og andet, skal han herefter paatage sig Værgemaalet for hende. J. T. 7, 205.

18. Juni (—). Oprejsningsbrev for Boe Jakobsen, Anders Mikkelsen, Hans Lauritsen, Hans Andersen, Hans Jespersen, David Jostsen, Niels Olsen, Peder Andersen, Jens Hansen, Jens Tuesen, Peder Hansen, Jep Hansen, Jørgen Pedersen, Anders Povelsen, Peder Christensen og Rasmus Andersen, Borgere i Skelskør, der for nogen Tid siden ere blevne fældede paa Sjællandsfar Landsting for et Tov, som de ere blevne opkrævede til at gøre, hvilket Tov andre 16 Mænd tidligere have gjort angaaende en død Person, som er bleven fundet i Stranden. Dette deres Tov er siden blevet dømt magtesløst af Landsdommeren paa Grund af ulovlig Proces, hvorfor de nu have begæret Oprejsningsbrev. Sj. R. 17, 365.

— Oprejsningsbrev for Erik Guldsmed, Niels Madsen, Niels Klausen, Hans Madsen, Jens Skrædder, Knud Hansen, Laurits Pedersen, Jørgen Knudsen, Niels Bagger, Hans Pedersen, Rasmus Bundtmager, Klaus Hansen, Christen Skrædder, Niels Skrædder, Niels Mogensen og Anders Lauritsen, Borgere i Skelskør, der for nogen Tid siden ere blevne fældede paa Sjæl-

landsfar Landsting, fordi de have forset sig noget i Processen, da de have været opkrævede til at skulle granske og sværge om Rasmus Pedersens Død, der blev funden død i Stranden, hvorfor deres Tov blev dømt magtesløst af Landsdommeren, i hvilken Anledning de nu have begæret Oprejsningsbrev. Sj. R. 17, 365 b.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at de 6 Stykker Grovgrønt og Armoisin, som for nogen Tid siden ved deres Dom ere fradømte en Danziger Mand og konfiskerede til Kronen som ufortoldet Gods, men ved Sagens Revision efter Kongens Befaling¹ af dem ere dømte fri og tilkendte Danzigeren igen imod deres forrige Dom, ikke mere findes paa Toldboden, men ere leverede til Kongen selv og brugte. Det befales dem derfor alvorligt at tilfredsstille Danzigeren for hans Varer, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham, da de selv ved deres første Dom ere Aarsag i, at Danzigeren ikke alene har mistet sine Varer, men ogsaa i lang Tid er bleven opholdt med den Sag. Sj. T. 22, 239. K. Jvfr. 28. Juni.

— Aab. Brev om, at Almuen i Blekinge maa udføre El- og Birkeved til Tyskland. Sk. R. 4, 288. (Tr.: CCD. IV. 75).

— Miss. til Otte Pogwisch. Hvad nogle tidligere under Maribo Kloster hørende Bønder i Bursøe Tredinge og Hillested Tredinge, som han har forpagtet af Sorø Skole, have suppliceret til Kongen angaaende deres Ægter og Arbejde og Tøndemaal paa deres Landgilde, kan han nærmere se af deres hosføjede Beretning. Han skal erklære sig herom og saa snart som muligt indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare Løjligheden. Sm. T. 6, 198.

— Beskærmelsesbrev for Niels Christensen, Byfoged i Korsør, der for nogen Tid siden er kommen for Skade uforvarende at skyde en Dreng ihjel, indtil 16 Mand have svoret derom. Sj. R. 17, 366.

19. Juni (—). Miss. til Peder Basse og Axel Urne. Af hosføjede Supplikation kunne de se, hvad Peder Andersen og

¹ 13. Juni.

Bunde Rasmussen paa Møen have berettet angaaende en af Landsdommeren paa Møen afsagt Dom over en Kvinde, ved Navn Anne Peters, som de havde beskyldt for Trolddom. De skulle grundigt undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sj. T. 22, 239 b.

20. Juni (Kbhvn.). Instruks for Rasmus Jensen som Ladegaardsfoged paa den store Ladegaard ved København. Sj. R. 17, 366 b. (Tr.: KD. II. 741 ff.).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der sidste Foraar slet ingen Skibstømmermænd ere fremkomne til Bremerholm fra N. Købstad efter den en Gang derom gjorte Ordinans, skulle de nu give Ordre til, at alle de Tømmermænd, der findes i Byen, straks skulle begive sig hid for at arbejde paa Bremerholm. De, der ikke med det gode ville begive sig hid og sætte Loven og Vissen derfor, skulle de sende forvarede hid. De skulle herefter aarlig i rette Tid paase, at Tømmermændene møde, og i Skriverstuen holde Fortegnelse over dem. Naar nogen kommer hjem, skal han medføre Bevis for, at han har været paa Holmen den fastsatte Tid; hvis ikke, skal han tiltales. — Hr. Jens Sparre for Kongelf og Marstrand, Mogens Gyldenstjerne for Varberg og Falkenberg, Tage Thott for Sølvitsborg, Gabriel Kruse for Landskrone, Sigvort Grubbe for Malmø, Palle Rosenkrantz for Vordingborg, Holger Rosenkrantz for Bogense, Knud Gyldenstjerne for Nykøbing i Mors, Tønne Friis for Aalborg, Eske Brock for Randers, Lavrits Lindenov for Aarhus, Hr. Jørgen Skeel for Æbeltoft og Grenaa og Otte Brahe Pedersen for Vejle. Sj. T. 22, 239 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Oprejsningsbrev for Hans Oefsen i Nefvis i Skaane, der er forfulgt for et Svin af Anders Pedersen i Vindinge og Jep Jensen i Tigerup og af 15 Mænd er dømt til at staa til Rette for uhjemlet. Udt. i Sk. R. 4, 288 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laugholm Len] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] om, at de svenske Undersaatter fra Smaalandene og ellers nord ad ved Grænserne boende maa komme her ned i Riget til Markeder, da der nu ingen Sygdom er for-

haanden der. De skulle tilkendegive dette paa Grænserne og maa ikke gøre de Svenske nogen Forhindring. Sk. T. 5, 13.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Bønderne i Tøndersøe Herred have berettet, at det falder dem altfor besværligt at fremføre det Bøgeved, som det er paa-lagt dem at føre til Bodsted Ladested, hvorfra det siden sendes herved med Skib, bevilger Kongen efter deres Begæring, at de herefter maa levere Veddet i Halmstad, som ligger dem nærmere, dog skulle de selv betale, hvad Fragten til København er højere fra Halmstad end fra Bodsted, hvilke Penge de skulle erlægge, saafremt de ikke ville have denne Benaadning forbrudt. Sk. T. 5, 13 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Eiller Gyldenstjerne at sælge hans og hans Hustrus¹ Sædegaard Nielstrup paa Laaland med alt det tilliggende Gods, som han har faaet med sin Hustru, for dermed at betale begge Gæld. Han skal snarest til Kancelliet indsende en Jordebog over Godset med en Fortegnelse over den Gæld, til hvis Betaling det skal sælges, og Oplysning om, for hvor mange Penge det kan sælges og til hvem Pengene skulle betales, saa man deraf kan erfare, at det endelig er nødvendigt saaledes. Sm. R. 5, 87 b.² K.

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Kongen har bevilget, at den Gaard i Guding, som Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, har tilbudt at ville afstaa til Kronen i det Mageskifte, han ønsker at afslutte med denne, maa udelades af Mageskiftet og at han maa gøre Udlæg i andet af sit Gods i Lenet. J. T. 7, 205. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Hansdatter, Stax von Tymens Enke, og raade og forsvare hende i hendes retfærdige Sager. J. T. 7, 205 b.

— Miss. til Christian Holck. Da han ved Dom og Ret har faaet det Skøde og Salg kendt magtesløst, som en af Kongens Skovridere i hans Len [Silkeborg] har foretaget af halvanden jordeggen Bondegaard i Skiellerup, der har tilhørt Skovriderens Hustru, skal han lægge dette Gods under

¹ Sofie Barnekov.

² Udenfor er skrevet: Eyller Holckis Skrift.

Lenet og indskrive det i Jordebogen. Naar Gælden efter bemeldte Skovrider Anders Vindeboes Hustru er bleven betalt af hendes efterladte Løsøre, saavidt dette kan strække til, maa han ogsaa betale den anden Halvpart af den øvrige Gæld og føre det til Udgift i sit Regnskab med den derpaa anvendte Bekostning, hvorefter det skal blive ham godtgjort. J. T. 7, 205 b. K.

21. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Nielsen i Lille Egebjerg i Ods Herred, der har givet Kronen sit Bonde-eje i den Gaard, han bor i, hvorpaa han snarest til Tinge vil give Kongen nøjagtigt Skøde, til Gengæld for sin og sin Enkes Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af Gaarden, derimod skal han svare Skat og Landgilde af den ligesom andre Kronens Tjenere i Byen. Sj. R. 17, 368 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre og Mogens Pax. Rasmus Lavritsen i Kollekold har berettet, at den Gaard, han bor i, er sat meget højt i Landgilde, saa han ikke kan besidde den, og at hans Formand i Gaarden er kommen i stor Armod, fordi der til Gaarden kun er ringe Jord og Eng, som endda er stenagtig og ufrugtbar. De skulle lade den Sag undersøge, lade Mænd opkræve paa Herredstinget til at sætte Gaarden for en saadan Skyld, som den til Gaarden liggende Ejendom kan taale, selv føre Tilsyn med, at der sker hvad Ret er, og indsende Af-sigten til Kancelliet. Sj. T. 22, 240. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen af Øvrigheds Magt tillader Borgemestre og Raad i Bogense paa Byens Vegne at tilhandle sig den udenfor Bogense liggende Ø og Skov, kaldet Ebbelø, af Henrik Podebusk til Kjørupgaard, da der ellers ingen synderlig Ildebrændsel er til Byen og den Skov, der tidligere har været til Byen, er kommen derfra til Adelen. F. R. 3, 340. K.¹

— Miss. til Hans Pogwisch. Peder Jørgensen, Borger i Middelfart, har berettet, at Hans Pogwisch nogle Gange uden Lov, Dom eller nogen Proces har indsat ham i Byfogdens Hus sammesteds og samtidig ladet ham stævne til forskellige

---

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 105 (med Dato: 22. Juni).

Ting, hvor han dog alligevel ikke har maattet møde for at forsvare sig mod Hans Pogwisch's Tiltale. Da han mener derved at være tagen fra Retten, befales det Hans Pogwisch, hvis han har nogen Tiltale ved Retten til Peder Jørgensen, snarest at give ham Sag derfor og stille ham paa fri Fod, saa han lovligt kan svare til Beskyldningerne, dog skal Peder Jørgensen stille vis Borgen for, at han vil blive til Stede til Sagens Uddrag. F. T. 3, 703.

21. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Borgemestre og Raad i Varde paa Byens Vegne og Ribe Kapitel. J. R. 7, 525. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Gundi Lange til Bredninge, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen. J. R. 7, 526. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Niels Krag. Da Gundi Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret noget Krongods i Lundenes Len, nemlig en Selvejerbondegaard, kaldet Lungergaard¹, i Bredning Sogn, og et Bol, kaldet Ølvad, i Ølstrup Sogn, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i samme Egn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 205 b. K.

22. Juni (—). Miss. til Jørgen Brahe. Da der under denne Tids farlige Tilstand ofte vil falde adskillige Rejser gennem Fyen, skal han i saa lang Tid af Aaret, som han anser det fornødent, daglig lade forordne 2 Holdsvogne i Assens, saa Kongens tilforordnede pashavende Tjenere og Bud paa Rejser til og fra Kongen iligen ved Dag og Nat kunne komme afsted. F. T. 3, 704.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har tidligere faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Otte Banner til Løgismoses Børn. Kongen vil have dette forstaaet saaledes, at Oppebørselen af Godset endnu en Stund kan følge Otte Banner til Børnenes Underholdning, men Jørgen Brahe skal paa Børnenes Vegne sælge det Gods; som maa sælges til Afbetaling af den Gæld, der er tilfalden dem sammen med det Gods, deres Mor-

¹ Langagergaard, Bølling H.

fader¹ har givet dem, have deres Gods i Forsvar og føre Tilsyn med, at det bliver ved Magt og at intet kommer derfra. F. T. 3, 704.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Kongen vil have den Ordre, som han for kort Tid siden har faaet til at forestaa Værgemaalet for Jomfru Pernille Lykke, forstaaet saaledes, at han, da hun intet Gods har at væрге for, i andre Maader skal hjælpe hende til Rette og raade hende paa det bedste. F. T. 3, 705.

Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard, Ifver Friis, Anders Friis og Palle Rodsten om at tilstille Niels Lange, der er Væрге for Jørgen Kaas's Børn, og Jens og Anders Bilde, Eriks Sønner, den af dem efter kgl. Befaling for nogen Tid siden i Aalborg afsagte Dom mellem dem angaaende Arv og Skifte, for at de kunne vide at rette sig derefter. J. T. 7, 206.

23. Juni (—). Stævning til alle afdøde Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Kreditorer og Forlovere i Danmark og Norge og underliggende Lande. Kongen har med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkende bestemt, at alle Fru Pernilles Kreditorer og Forlovere, der have bevislig vitterlig Gæld at kræve efter hende, skulle tage Udlæg derfor i Gods og Løsøre, saavidt dette kan tilstrække, og samtidig lide Last og Brast med hinanden. For at dette kan gaa bedre og lideligere til, har Kongen tilforordnet visse Kommissarier, der den 30. Juli skulle møde i Odense for at affatte Jordebøger over alt afdøde Jacob Rosenkrantz's Jordegods og Købegods, som han har købt udenfor Fællesskab. Ligeledes har Kongen forordnet Kommissarier, der skulle samles den 25. Aug. for at registrere og taksere Fru Pernille Gyldenstjernes efterladte Løsøre, Sædegaardenes Bygning og Jordegodset, ligesaa alt det Købegods, som hun har tilhandlet sig efter sin Husbondes Død, det Jordegods, som han har købt i deres Fællesbo, samt hendes udsatte Pantegods, saavidt det befindes at være mere værd end det er pantsat for. Endvidere skulle de forhøre og klarere alle Fogders og andres Regnskaber, der have haft noget at forvalte for Jacob Rosenkrantz og Fru Pernille Gyl-

---

¹ Niels Bild til Ravnholt.

denstjerne. Fremdeles har Kongen tilforordnet Kommissarierne i begge Kommissioner til at mødes i Odense den 1. Okt. for at dømme paa al den Gæld, som kræves, om den kan bevises at være saa nøjagtig og lovlig som den bør være, og paa alle Købmændenes Regnskabsbøger og andre underskrevne bevislige Regnskaber. Hvis der allerede er æsket om Gælden til Tinge, skulle de undersøge, om det altsammen er anslaaet saa billigt og summeret saa rigtigt, som det bør være, saa at der bør gøres Udlæg derefter. Ligeledes skulle de dømme om alle Fordringer, saa enhver kan vide, hvormeget der derefter med Rette kan tilkomme ham, hvorefter der skal gøres alle Fru Pernilles Kreditorer Udlæg af Kommissarierne i Løsøre, Bygninger, Regnskaber, Jordegods og Pant og efter den paa Herredagen den 17. Juni afsagte Dom, efterat de i Forvejen have kastet Lod. Da Kreditorerne, som nævnt, skulle lide Last og Brast med hinanden, skulle Kommissarierne ogsaa have Magt til at likvidere Gods og Gæld mod hinanden, saa enhver kan vide, hvormeget han for sin Part maa tage, og derimod kassere Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Haand og Segl og tilstille Børnene eller deres Værger dem, medmindre nogen har Forlovere eller Medforlovere, da saadant saa skal skrives udenpaa Brevene, saa det kan være Jacob Rosenkrantz's Børn uden Skade. Kommissarierne skulle meddele enhver af de interesserede, dog paa deres egen Bekostning, rigtig Genpart af deres Forretning, saa enhver kan vide, hvorledes Retten administreres ham. Det befales derfor alle Kreditorerne at møde i egen Person i Odense den 1. Okt. for Kongens tilforordnede Kommissarier, medtagende det rigtig beskrevet, hvorefter de kunne have noget at kræve efter Jacob Rosenkrantz og Fru Pernille Gyldenstjerne, og tage Udlæg i Løsøre, Bygninger, Regnskaber, Jordegods og Pant efter Kongens forrige Dom og lide Last og Brast med hinanden. Saafremt nogen af dem har Gæld at kræve alene efter Skadesløsbrev, skulle de foruden Skadesløsbrevet medbringe rigtig Besked om, for hvor høj en Sum og hos hvem Hovedbrevet udestaar, og Oplysning om Summen, Datoen og hvem Forloverne og Medforloverne er, før at der ikke mere end én Gang skal kræves Udlæg for en Sum. Det befales alle Borgere, Købmænd og andre, der paa Fru Pernilles Vegne have oppebaaret Penge paa Kieler Omslag og andensteds, at møde i Odense 1. Okt. og

med nøjagtige Beviser forklare, hvortil de have udgivet disse Penge, saafremt de ikke ville tiltales derfor. Alle, der have faaet Pant af Fru Pernille, skulle ligeledes møde for Kommissarierne i Odense 25. Aug. med klar Besked om, hvor højt de have modtaget Pantet og hvor meget der endnu staar ubetalt derpaa, med mindre de ville tiltales som for forrykket Gods. Endvidere paabyder Kongen Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Fogder og alle, der have haft noget at forvalte for dem, at møde i Odense 25. Aug. for at lade deres Regnskaber forhøre og klarere dem¹, ligesaa alle Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernilles Arvinger og alle andre, der ellers kunne være interesserede heri, at møde til de ovenfor nævnte Terminer med deres Lavværger, om de ville have noget hertil at svare, og da samtlig at lide og undgælde hvad Lov og Ret er. F. T. 3, 795.

23. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jomfru Sophie Galt maa sælge det Jordegods, som arveligen er tilfalden hende, dog med Raad og Samtykke af Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Hammershus Slot, i hvis Hus hun er, saa det kan komme hende til Gavn. J. R. 7, 527 b. K.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus, har begæret en Kronens Kirkegaard i Sedding By og Sogn i Bølling Herred til Mageskifte for en ham tilhørende Kirkegaard, kaldet Soelgaard, i Aulum Sogn i Hammerum Herred, skal Ulrik Sandberg snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Kirkegaard kan bortskiftes for den af Hr. Albret Skeel tilbudte Gaard. J. T. 7, 206.

24. Juni (—). Følgebrev for Otte Brahe til Krogholm til Kronens Bønder under Kallundborg Slot. Sj. R. 17, 369.

— Miss. til Alexander Rab v. Papenheim til Snedinge og Mogens Pax til Torup, Embedsmænd paa Holbæk Slot og Roskildøgaard, om at være til Stede, naar Fru Ane Lykke til Randzouholm, Key Rantzaus Enke, overleverer Kallundborg Slot til Otte Brahe, overleverer denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres,

¹ Denne Passus indførtes ikke i de norske Stævninger.

besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet liggende Skove og give Otte Brahe alt beskrevet under deres Signeter. Sj. R. 17, 369.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Hovedmænd og Forlovere om Opskrivning af Penge, laante af Kongen, til Betaling i Kiel til Kongens Omlagsforvalter nu til førstkomende octavis trium regum [ligelydende med Brevene af 24. Juni 1622]. — Fru Anne Skovgaard 1000 Dlr. med Ofve Urup som Forlover (Brevet stilet til Tagge Thott og andre afdøde Ofve Urups Arvinger); Eiler Qvitzov 5000 Dlr. med Holger Rosenkrantz Jørgensen, Friderik Qvitzov, Lave Urne til Selleberge og Just Høg til Biørnsholm som Forlovere; Friderik Qvitzov (Brevet stilet til Fru Anne Lykke) 800 Dlr. med Eiler Qvitzov som Forlover; Frands Kaas 4000 Dlr. med Hr. Uldrik Sandberg, Otte Christoffer Rosenkrantz, Ifver Lykke til Eskier og Claus Brockenhuus som Forlovere; Hændrik Gyldenstjerne 2000 Dlr. med Knud Gyldenstjerne til Tim og Axel Urne som Forlovere; Hans Dyre 4000 Dlr. med Peder Munk til Sebygaard (Brevet stilet til hans Arvinger), Anders Friis, Jørgen Ernst Worm og Niels Arenfeldt til Knifholt som Forlovere; Lave Urne til Beltebjerg 2000 Dlr. med Lave Urne til Selleberge og Steen Rodsteen som Forlovere; Niels Gyldenstjerne Hendriksen 5000 Dlr. med Niels Gaas, Hendrik Bilde til Tirsbek og Frederik Markdanner som Forlovere; Niels Skinkel til Søeholm 500 Dlr. med Povel Skinkel som Forlover; Herlof Daa til Valdbygaard 3000 Dlr. med Sigvord Beck, Otte Brahe Steensen og Eiler Gyldenstjerne til Bistrup som Forlovere; Knud Gyldenstjerne til Tim 10,000 Dlr. med Hr. Albrit Skeel, Tyge Brahe til Matstrup, Mogens Kaas til Støfringgaard og Christen Thomissen som Forlovere; Palle Rodsteen 3000 Dlr. med Mogens Kaas til Timandsholm, Ifver Dyre og Steen Rodsteen som Forlovere; Morits Aschersleben 1000 Dlr. med Jørgen Aschersleben og Claus Brockenhuus som Forlovere; Peer Galt til Tyrestrup 2000 Dlr. med Hendrik Holck og Otte Brahe Pedersen som Forlovere; Fru Anne Friis 12,000 Dlr. med Friderik Markdanner, Trude Bryske, Claus Brockenhuus og Hendrik Holck som Forlovere; Fru Sophie Oldeland 843 Dlr. med Friderik Markdanner som Forlover. Udt. i Sj. T. 22, 240 b.

— Miss. til Fru Sophie Ulfstand om at rette sig efter at

betale de 3000 Dlr. in specie, som hun mod nøjagtige Forlovere har laant af Kongen, til førstkommende Kieler Omslag in octavis trium regum 1624 til Kongens Omslagsforvalter tilligemed resterende Renter, medmindre hun forinden nøjagtig kan forklare, naar hun har indløst Brevet. Udt. i Sj. T. 22, 241 b.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. angaaende det samme til Claus Brockenhuus, Hendrik Podebusk og Fru Anne Brahe, Otte Lindenovs Enke, Forlovere for Fru Sophie Ulfstand for de 3000 Dlr. Udt. i Sj. T. 22, 241 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard. Da han er Forlover for afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne for 2000 enkende Rdlr. med resterende Rente, der skulle betales til førstkommende Omslag i Kiel, og da Fru Pernilles Arvinger have frasagt sig deres mødrene Arv og Gæld, skal han rette sig efter at betale de 2000 Rdlr. med resterende Rente til ovennævnte Tid. Udt. i Sj. T. 22, 241 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Da han i Fjor har forpligtet sig til at betale Kongen nogle Pengesummer til Omslaget i Kiel 1624, skal han rette sig efter at betale disse Summer nu til Omslaget til Kongens Omslagsforvalter eller holde et ærligt, adeligt Indlager i Haderslev i det Hus, der anvises ham af Statholderen. Udt. i Sj. T. 22, 242.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Udlevering til Mogens Pax, Befalingsmand paa Roskildeggaard, af Bøndersønner fra Roskilde Len, der nu opholde sig i København. Sj. T. 22, 242. K. (Tr.: KD. V. 58).

— Aab. Brev om, at Saltkompagniet i Halland alene maa forsørge Baadsted med Salt og Vin. Sk. R. 4, 289. (Tr.: CCD. IV. 76).

— Miss. til Jakob Ulfeldt om at lade Melle Mølle reparere med den mindst mulige Bekostning. Udt. i F. T. 3, 705.

25. Juni (—). Aab. Brev om, at Karen Gregersdatter i Strøbye, der for nogen Tid siden ved Dom er bleven skilt fra sin Husbonde, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med Peder Boessen i Strøbye, der har begæret hende til Ægte, dog skulle de begge to, hver efter deres Formue, give noget til de fattige. Sj. R. 17, 369 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Oluf Rosensparre, Eske Brock og Hr. Albrit Skeel. Da der er forskellige Stridigheder,

særlig om Rantzovholm, mellem Frands Lykke til Ofvergaard paa afdøde Keye Rantzau til Rantzovholms Datters Vegne og Frands Rantzau til Svanholm, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig og gøre sig den største Flid for at bilægge Stridighederne mellem dem i Mindelighed, saa Stridighederne kunne blive aldeles bilagte. Sj. T. 22, 242 b. K.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frands Lykke. Kongen giver ham herved Fuldmagt til paa afdøde Keye Rantzaus og sin Søsterdatters Vegne, at indlade sig i mindelig Forhandling med Frants Rantzau angaaende Rantzovholm og de andre Stridigheder, der maatte forefalde, saaledes som de tilforordnede Kommissærer kunne forhandle dem imellem. Sj. T. 22, 242 b.

— Miss. til Christen Eriksen, Claus Urne og Jørgen Svabe. Fru Tale von Melen, Johan Urnes Enke, har berettet, at de gode Mænd, der have været over Skiftet efter hendes Husbonde, have forseglet de Breve, som fandtes paa Gylleboe, blandt hvilke der ogsaa findes nogle Gældsbreve, hvorfor hun har begæret, at Seglene maa blive tagne fra, saa hun og hendes Børn igen kunne blive Brevene mægtig. De skulle derfor mødes, aabne Brevskrinene, levere hende hvad der findes deri rigtigt registreret, mod nøjagtig Reversal af hende og Børnene derfor. De skulle indlægge denne i Brevskrinene i Stedet for de udtagne Breve og igen forsegle Brevskrinene. Sk. T. 5, 13 b.

— Miss. til nogle Lensmænd i Norge: Jens Juel [Aggershus Len], Knud Gyldenstjerne Hendriksen [Bergenshus Len], Eiller Urne [Bratsberg Len og Gimsø Kloster], Tage Thott Andersen [Trondhjem Len], Henrik Bilde [Ryfylke, Jæderen og Dalerne], Hr. Jens Sparre [Bahus Len] og Christopher Gjøe [Nedenæs Len] om at lade den medfølgende Stævning [af 23. Juni] over alle afdøde Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Kreditorer og Forlovere forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov, saa alle interesserede kunne vide at rette sig derefter. F. T. 3, 811.

— Miss. til Knudt Gyldenstjerne til Tim, Claus Daa til Rafnstrup, Hr. Jørgen Skeel til Soestrup og Otte Skeel til Hammelmosse, Befalingsmænd henholdsvis paa Hald, Vestervig Kloster, Kalø og Dueholms Kloster. Da afdøde Jacob Rosenkrantz's

eget Arvegods og det Købegods, han har købt før sit Bryllup, nu straks skal udskilles og deles mellem hans Børn i Odense den 30. Juli i Henhold til de af Kongen og Rigsraadet paa nærværende Herredag afsagte Domme, og da Kongen har tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige forhandle Arvingerne imellem og endelig afgøre de mellem dem opstaaende Stridigheder, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at møde i Odense den 30. Juli, lade affatte Jordebøger over Jacob Rosenkrantz's Arvegods og det Købegods, som er købt udenfor Fælled, undersøge de tvistige Punkter, som kunne forefalde paa Skiftet, afgøre dem ved en endelig Dom og give deres Afgørelser beskrevne fra sig under deres Haand og Segl. Det befales Parterne at give Møde for dem. F. T. 3, 800.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Henrik Gyldenstjerne om at give Møde i Odense den 30. Juli, naar afdøde Jacob Rosenkrantz's Arvegods og hans før hans Bryllup købte Købegods skal udskilles og deles mellem hans Børn efter Kongens og Rigsraadets paa Herredagen afsagte Dom og efter de Jordebøger, som nogle gode Mænd have faaet Ordre til at affatte, paatage sig Værgemaalet for Henrik Rosenkrantz og paase, at der vederfares ham hvad Røt er. F. T. 3, 812.

— Ligelydende Miss. til Otte Brahe Pedersen om at være Værge for Jomfru Mette Rosenkrantz, Laurits Lindenov for Jomfru Margrete Rosenkrantz, Hr. Ulrik Sandberg for Jomfru Christense Rosenkrantz, Oluf Parsberg for Jomfru Anne Rosenkrantz, Otte Brahe Stensen for Jomfru Sophie Rosenkrantz, unge Henning Valkendorf for Jomfru Pernille Rosenkrantz og Peder Lange for Jomfru Edel Rosenkrantz. F. T. 3, 813.

— Miss. til Ifver Vind, Henrik Lange og Laurits Ebbesen. Da afdøde Jacob Rosenkrantz's Arvegods og hans før hans Bryllup købte Købegods den 30. Juli i Odense skal udskilles og deles mellem hans Børn, skulle de rette sig efter at møde i Odense til samme Tid, for at de, hvis nogle af Børnenes tilfornede Værger for højvigtigt Forfalds Skyld ikke kunne møde i Odense til nævnte Tid, kunne træde i de fraværendes Sted. F. T. 3, 814.

— Miss. til Steen Bilde til Billesholm, Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Malmøhus, Tønne Friis til Heselager,

Embedsmand paa Aalborghus, og Tygge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus. Kongen har med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkende betroet dem til den 25. Aug. at registrere og taksere afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Løsøre, Sædegaardes Bygninger, Jordegods, alt det Købegods, som hun har tilhandlet sig efter Jacob Rosenkrantz's Død, det Gods, som Jacob Rosenkrantz har købt i deres Fællesbo, og hendes udsatte Pantegods, saa vidt det findes at være bedre end den Pengesum, som det er sat ud for, efter de rigtige Beviser, der haves om, for hvor høj en Sum Pantet er modtaget, og hvor meget der endnu staar ubetalt deraf. Endvidere skulle de forhøre Regnskaberne fra alle Jacob Rosenkrantz's Fogder og andre, der have haft noget at forvalte eller forestaa for ham eller hans Hustru, og klarere dem, ligesom de ogsaa skulle taksere de Søstres Fædrenegods, der skulle gøre Lov, dog disse paa deres Fædrenegods upræjudicerligt, naar Loven er fuldgjort. Der gives dem Ordre og Fuldmagt til at møde til ovennævnte Tid og udføre Kongens Befaling. De skulle give deres Registrering, Taksering og Regnskabsforhøring beskrevet fra sig under deres Hænder og Signeter og meddele de interesserede, der begære det, Kopi deraf, dog paa disses egen Bekostning. F. T. 3, 806.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel og Eiller Urne om straks at indstævne alle Fogder og andre, som have haft noget Gods eller Løsøre at forvalte eller forestaa i Norge for afdøde Jacob Rosenkrantz og Fru Pernille Gyldenstjerne, for sig og forhøre og klarere deres Regnskaber, da disse ikke selv kunne komme herved til den 25. Aug. De skulle tage nøjagtig Borgen og Forsikring af dem for de Mangler og Restancer, som endnu maatte findes hos dem, saa Fru Pernilles Kreditorer siden kunne indvises deri og faa deres Betaling. De skulle saa snart som muligt sende deres Forretning under deres Haand og Segl herved, saa den kan være hos Kongens Kommissarier i Odense senest den 1. Okt. F. T. 3, 810.

— Miss. til Sten Bilde til Billesholm, Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, Claus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, Hr. Jørgen Skeel til Soestrup, Embedsmand paa Kalø Slot, Otte Skeel til Hammelmosse, Befalings-

mand i Dueholms Kloster, Tønne Friis til Heselagger, Embedsmand paa Aalborghus, og Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus. Da Kongen med Rigens Raads Raad og Betænkende har ladet stævne alle afdøde Jacob Rosenkrantz's og afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Kreditorer til at give Møde i Odense den 1. Okt. for at bevisliggøre deres Gæld og tage Udlæg i Løsøre, Bygninger, Regnskaber, Jordegods og Pantegods, saaledes som Stævningen nærmere indeholder, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at møde i Odense til nævnte Tid for at paadømme, om alle de Gældsbreve og Beviser, der lægges i Rette for dem, ere saa nøjagtige og lovlige som de bør være. Med Hensyn til Købmændenes Regnskabsbøger og andre underskrevne og bevislige Regnskaber, skulle de, da Fru Pernille er død, saa man nu ikke kan vide nogen fuldkommen Rigtighed, Vedgaaelse eller Benægtelse om saadanne, forsaavidt der allerede til Tinge er krævet eller æsket derom, undersøge, om alle saadanne Krav ere saa rigtig anslaaede og summerede, at der derefter bør følge nogen Betaling, og paadømme alle Fordringerne, saa enhver kan vide, hvormeget der med Rette kan tilkomme ham derefter. Derefter skulle de gøre alle hendes Kreditorer Udlæg i Løsøre, Bygninger, Regnskaber, Jordegods og Pant i Overensstemmelse med Kongens og Rigens Raads Dom paa Herredagen i København den 17. Juni, dog skulle Kreditorerne i Forvejen kaste Lod, og det skal staa enhver frit for, eftersom hans Lod kan tilfinde ham, straks at tage Udlæg i det Løsøre eller Gods ham lyster, saa vidt det kan tilfalde ham. Da Kreditorerne efter Kongens og Rigens Raads Dom den 21. Juni skulle lide Last og Brast med hinanden, skulle de likvidere Gæld og Gods mod hinanden, saa man kan vide, hvormeget enhver af Kreditorerne for sin Part maa tage, og derimod kassere Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernilles Haand og Segl og tilstille Børnene eller deres Værger disse, medmindre nogen har Forlovere eller Medforlovere, i hvilket Tilfælde det skal skrives udenpaa Brevene, for at det kan være Jacob Rosenkrantz's Børn uden Skade. Hvis nogen af Kreditorerne eller Forloverne vil kræve nogen Gæld efter Skadesløsbreve alene, skal han foruden Skadesløsbrevet have rigtig Besked om, for hvor høj en Sum og hos hvem Hovedbrevet udestaar, og Oplysning om Summen, Datoen og hvem Forloverne og Med-

forloverne er, for at der ikke skal kræves Udlæg mere end én Gang for en Sum. Af Købmænd, Borgere eller andre, der paa Kieler Omslag have optaget Penge paa Fru Pernilles Vegne, skulle de tage rigtigt Regnskab og Bevis for, hvortil de igen have udgivet disse Penge, og dømme paa Regnskaberne og Beviserne. De skulle give alle deres Afgørelser rigtigt beskrevne fra sig under deres Hænder og Signeter og give de interesserede, der begære det, rigtig Genpart af alt det, der behandles, dog paa disses egen Bekostning, saa at enhver kan vide, hvorledes Retten administreres ham. Saafremt nogle af dem for højvigtige og lovlige Aarsagers Skyld ikke kunne møde til ovennævnte Tid, skulle Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, Knud Grubbe til Rygle og Erik Juel til Hundsbek lade sig bruge i de fraværendes Sted. F. T. 3, 802.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe, Tage Thott og Erik Juel. Kongen har befaleet nogle af sine gode Mænd at være til Stede i Odense den 1. Okt. for at dømme i adskillige Tvistigheder, som maatte kunne opstaa med Hensyn til afdøde Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Gæld. Det befales dem til samme Tid at give Møde i Odense for at lade sig bruge i de ikke mødtes Sted, hvis nogle af de udnævnte Kommissarier for højvigtige Aarsagers Skyld ikke kunne møde. F. T. 3, 812.

— Miss. til Erik Juel til Hundsbek og Ifver Vind til Grundet om at være til Stede, naar Otte Brahe leverer Koldinghus Slot og Len til Gundi Lange til Bredninge, og levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Lenet hørende Skove og give Gundi Lange alt beskrevet under deres Haand og Signet. J. R. 7, 527 b. K.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har begæret en Kroens Gaard i Norring til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Hellumagger¹ i Øster Lisberg Herred, skal Laurits Lindenov snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt

¹ Hjelmager, Ø. Lisbjærg H.

Gaarden i Norrring for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Aarhus] for de tilbudte 2 Gaarde. J. T. 7, 206 b.

26. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Claus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, og Kronen. Sj. R. 17, 369 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da han efter sit til Erik Grubbe udgivne Hovedbrev skylder Kongen 1480 enkende Rdlr. in specie, skal han rette sig efter at betale dem med resterende Rente til førstkommende Omslag. Udt. i Sj. T. 22, 242.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Axel Urne. Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har ladet Kronen faa sit Gods i Tingjellinge i Flakkebjerg Herred i Sjælland til Mageskifte, hvorfor Kronen vil gøre ham Vederlag i Ramse Herred, enten i Vallø eller Stenkelstrup, hvor Claus Daa ønsker det; ligeledes har Claus Daa udlagt Kronen 1 Gaard i Vongede ved København, hvorfor Kronen vil gøre ham Udlæg i Solrøds Gods, enten i Solrød By eller i Jersi, hvilket nu kan være ham belejligst. De skulle derfor med det første besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 243. K.

— Miss. til Sigvart Grubbe om at lade den gamle Stald i Staldgaarden ved Malmøhus Slot nedtage, da den skal være meget brøstfældig, og af den lade lave saa mange Boder, som der kan blive af den. Bekostningen derved skal han indføre i sit Regnskab. Det gamle Bryggerhus paa Børringe, som er meget bygfældigt og vil falde ned, skal han lade rive helt ned. Sk. T. 5, 14.

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag i Jylland, Axel Urne i Sjælland, Torben Gabriel i Fyen, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane, Holger Bilde i Laaland og Falster, Knud Gabriel i Halland og Niels Gaas paa Langeland om med det allerførste at lade Stævningen [af 23. Juni] til afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Kreditorer og Forlovere forkynde en eller to Gange paa Landstinget og gøre sig den største Flid for, at det kan blive kundbart over det ganske Land. Naar Stævningen er forkyndt og paaskrevet, skulle de til den 25. Aug. tilstille Kongens forordnede Kommissarier den i Odense. F. T. 3, 809.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København, Ribe og Malmø om at lade Stævningen forkynde i disse Byer. Udt. i F. T. 3, 800.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Envold Kruse til Tulsted, Kongens Skibshøvedsmand, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Lyngbye¹ Sogn i Hellom Herred i Aalborghus Len, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Lyngbye¹ Kirke. Udt. i Tb. S. 115.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Henrik Podebusk til Kiørup efter sin flittige Begæring og for andre højvigtige Aarsagers Skyld er bleven forskaanet for Værgemaalet for sin Søster, Jomfru Vivikke Podebusk, skal Knud Gyldenstjerne paatage sig Værgemaalet for hende. J. T. 7, 207.

28. Juni (—). Aab. Brev om, at Præstø Markeder skulle holdes i Byen og ikke udenfor den, og at der her skal holdes Torvedag om Onsdagen. Sj. R. 17, 371 b. (Tr.: CCD. IV. 76 f.).

— Miss. til Mogens Pax. Naar Tostholm er høstet, skal han lade Høet sætte i Stakke ved Laden, indtil den kan gøres færdig og Høet kan komme deri. Han maa indkøbe de til Ladens Bygning nødvendige Straalægter og føre dem til Udgift for Kongen i sit Regnskab. Kongen har bevilget Fru Lisebet Bilde til Førsløf, Sigvort Becks Enke, 1 Gadehus i Vi-by, da Kronen ikke ejer andet i Byen end dette Gadehus, dog skal han give hende Tilhold om i Stedet at opsætte et Hus i Lenet, hvor Mogens Pax ønsker det. Sj. T. 22, 243 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lade opføre en Søbød ved Skibholm, hvori der kan bo en Person, som kan have Opsigt med det, der ind- og udskibes. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 22, 244.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at tilfredsstille en Danziger for nogle Stykker Grovgrønt. De skulle nu igen indsende dette Missive til Kancelliet og siden svare Danzigeren til det, som han med Retten kan have at tiltale dem for, hvis han

¹ Tb. har ved en Fejlskrift: Hyngbye.

mener at være forurettet af dem. K. Udt. i Sj. T. 22, 244. Jvfr. 18. Juni.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for Skolen i Sorø, om uden videre Anordning at indtage Adelen's Børn i Skolen. Sj. T. 22, 244. (Tr.: CCD. IV. 77 f. Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. VIII).

— Miss. til Ritmestrene om at meddele dem af Adelen, som gør Rostjeneste under deres Faner, at Kongen gerne ser, at de sende deres Børn til Skolen i Sorø. Sj. T. 22, 245. K. (Tr.: CCD. IV. 78 f. Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. VII).

— Miss. til Jørgen Grubbe til Tostrup og Otte Brahe Steensen. Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har berettet, at han har afkøbt Eiler Gyldenstjerne til Nielstrup hans Hovedgaard Ryegaard, og at der i Kontrakten staar, at han skal indløse forskellige Breve paa Gæld, som Eiler Gyldenstjerne og hans Hustru skyldte bort, hvilket ogsaa er sket. De skulle være til Støde, naar Axel Urne gør Eiler Gyldenstjerne Regnskab for de Breve, han har indløst, og for det, som han har betalt af Eiler Gyldenstjernes og hans Hustrus Fællesgæld, og give de interesserede Parter det beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 22, 244 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen bevilger, at den Rostocker, der i Vinter ved Køge mistede det Gods, som blev tildømt Kongen som konfiskeret, igen maa faa Halvdelen deraf, dog ikke af de forbudne Varer, som han havde, hvoraf han intet maa faa. K. Udt. i Sj. T. 22, 244 b.

— Miss. til Ernst Normand om straks at lægge et Stykke Skov, kaldet Biørneskov, samt det Gods i Tingjellinge i Flakkebjerg Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa til Rafnstrup, ind under sit Len [Korsør] og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. K. Udt. i Sj. T. 22, 245.

— Ligelydende Miss. til Hr. Christian Friis om straks at lægge den Gaard i Vangede, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Daa, ind under sit Len [Kbhvn.]. Udt. i Sj. T. 22, 245. K. (i Udt.).

28. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgerne i Christianopol i de følgende 3 Aar maa være fritagne for al Told, Sise og anden kongelig og Bys Tyng, dog skulle de svare Kronen tilbørlig Told af Manufaktur. Sk. R. 4, 289.

— Aab. Brev om, at der skal holdes Akseltorv om Omsdagen i Købstæderne paa Bornholm. Sk. R. 4, 289 b. (Tr.: CCD. IV. 78. Thura, Beskriv. over Bornholm S. 149).

— Miss. til Gabriel Kruse om at lade Poul Nielsen, der modvilligt har begaaet adskillige Drab i Landskrone Len, gribe og straffe efter den over ham afsagte Dom. Udt. i Sk. T. 5, 14.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Gjøe. Udt. i Sk. T. 5, 14.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Kongen har bevilget, at Mester Villom, Bygmester i Halmstad, saa længe han lever, fremfor nogen anden maa faa den Smørlandgilde, der kan afhændes af Lenets Indkomst, til Købs for en billig Betaling. Sk. T. 5, 14 b.

— Miss. til Claus Bilde om at lade nærværende Brevviser tage til Degn i Quiinge Sogn og ordne det saaledes hos Sognemændene, at han faar Degnekaldet, da han af Superintendenten i Stiftet er kendt dygtig dertil. Udt. i Sk. T. 5, 14 b.

— Miss. til Sigvart Grubbe og Otte Marsvin. Da Fru Birgitte Marsvin til Engeltoft, Frederik Ulfeldts Enke, med Kongens Bevilling har faaet noget Lunde Kapitels Gods til Mageskifte, hvorfor der endnu ikke er gjort Vederlag, skulle de, for at Mageskiftet en Gang kan faa sin Rigtighed, besigte baade Kapitlets Gods og det Gods, hun tilbyder Kapitlet til Vederlag, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvis der ellers er nogle Stridigheder mellem hende og Kapitlet om Godset, skulle de enten bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sk. T. 5, 14 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar, Otte Marsvin, Tage Thott Ottesen, Hendrik Hvitfeldt og Palle Rosenkrantz Børgesen. For nogen Tid siden have de faaet kgl. Befaling angaaende Trætten mellem Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, paa Kronens Vegne og Christen Eriksen til Fligende paa egne Vegne angaaende Økier ved hans Gaard Fligende. Da denne Befaling endnu ikke er bleven ført til Ende paa Grund af adskillig Ulejlighed, skulle

de nu mødes med det allerførste og udføre Befalingen. Sk. T. 5, 15¹.

28. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Torben Gabrielsen til Krengerup, Landsdommer i Fyen, der har klaget over, at han foruden Arbejdet med Landsdommerbestillingen besværes med adskillige Indførsler, somme langt borte i Jylland, hvilket ikke alene volder ham stor Bekostning, men ogsaa medfører Forsømmelse i Landsdommerbestillingen, bevilger, at han herefter maa være fritaget for at lade sig bruge ved Indførsler, medmindre han selv vil lade sig bruge, da hans Landsdommerbestilling giver ham nok at bestille. F. R. 3, 340 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Torbern Gabrielsen til Kringerup, Landsdommer i Fyen, har begæret Kronens Gaard Skarnishafve² til Mageskifte, skal Jørgen Brahe undersøge Gaardens Lejlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt den for Belejligheds Skyld og ellers i andre Maader kan bortskiftes fra Kronen. F. T. 3, 707.

— Miss. til Hans Lindenov. Da menige Kronens Bønder paa Langeland have klaget over, at de lide stor Mangel paa Bygningstømmer, Vognredskaber og nødtørfvig Ildebrændsel, fordi de ikke maa faa det af Kronens Skove, befales det ham at lade dem faa nødtørfvig Bygningstømmer, Vogntømmer og Ildebrændsel, eftersom Skovene kunne taale det, dog ikke for meget til Skade for disse. F. T. 3, 705.

— Miss. til Hans Lindenov om at lade Tranekier Slots Mølle istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i F. T. 3, 706.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen erfarer, at de Jorder, som Jens Mand, Borgemester i Assens, vil udlægge for den Jens Bang tidligere tilhørende Ejendom, som han begærer til Mageskifte, er bedre end denne og ligge bekvemmeligere for de omkringliggende Kronens Bønder, skal Jørgen Brahe snarest bringe Mageskiftet til Afslutning, dele den Jord, han faar af Jens Mand, blandt de omkringliggende Kronens Bønder og forhøje Landgilden for dem derefter. Han skal gøre sig den største Flid for at magtesløsgøre det Ekspektancebrev, som

¹ Udenfor er skrevet: Niels Lyckes Skrift. ² Skanneshave, Baag H.

nogle Bønder i hans Len have udgivet til en Person, og lade Bønderne tiltale derfor. Da et Kvindfolk i hans Len forskellige Gange har forset sig med Løsagtighed, skal han lade hende eftertrægte og, hvis han nogensteds kan faa fat i hende, straks sende hende til Tugthuset i København. Han skal gøre sig Flid for, at de Børn, hun har faaet, kunne blive hensatte til andre, der for Guds Skyld ville lade dem opføde. F. T. 3, 706.

28. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Kirken paa Rømøe skal være helt kort og snævert bygget med meget ringe Rum i den, saa Folkene der paa Landet ikke kunne faa Plads i Kirken, naar Guds Ord forhandles deri, bestemmer, at Kirken skal forlænges og udbygges noget, saa Sognefolkene bekvemt kan faa Stolestader og Plads deri. For at Sognefolkene bedre kunne komme til at bygge Kirken, har Kongen befalet, at de 7 Rigets Kirker i Løe, Møgeltønder og Ballum Birker skulle bidrage 200 Rdlr. til Kirkens Forbedring, dog saaledes at enhver af dem skal bidrage efter Indkomst og Forraad. Det befales Kirkeværgerne for disse Kirker snarest muligt at levere Kirkeværgerne for Rømøe Kirke disse 200 Rdlr. J. R. 7, 528.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Jomfruene Berte, Christentse og Anne Stygge at sælge det dem arvelig tilfaldne Strøgods, som de nu eje, med deres Lavværgers Samtykke, dog saaledes, at de efter deres Lavværgers Raad for de ved Salget indkomne Penge købe sig andet samlet og dem bedre belejligt Gods. J. R. 7, 528 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i Ribe Hospitals Abildgaard ligger en Strimmel Jord, der med stor Fordel for Hospitalet skal kunne sælges til nogle af Borgerskabet i Ribe, der have deres Boliger i Hundgade og Klostergade, bevilger, at Hospitalsforstanderne i Ribe maa sælge denne Jord til de højstbydende, dog saaledes, at de derved indkomne Penge anlægges til Gavn for Hospitalet. Køberne skulle være forpligtede til paa egen Bekostning at sætte et godt stærkt Plankeværk, 4 Al. højt, mellem deres Boliger og Abildgaarden og til evig Tid holde det vedlige og saa stærkt, at der derigennem ingen Urenlighed kan indflyde eller komme i Abildgaarden. J. R. 7, 528 b.

— Proklama til Viborg Landsting. Der er Strid mel-

løn Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jydsk Regiment Knægte og Befalingsmand i Mariager Kloster, paa den ene og Lauge Urne til Selleberg paa den anden Side angaaende nogle Tusinde Daler Hovedstol med Rente, Kost, Skade og Interesse, for hvilke Penge Mogens Kaas er bleven indført i Lauge Urnes Gods, medens denne mener, at han selv har indløst Hovedbrevet. For at faa de tvivlsomme Punkter rettelig undersøgt, have Kongen og Danmarks Riges Raad paa den nuværende Herredag afsagt for Rette, at det ved et offentligt Proklama paa alle Landsting i Danmark og underliggende Lande skal paabydes, at alle af Lauge Urne udstedte Gældsbreve, hvori Mogens Kaas er Forlover, skulle vises og tilkendegives for Landsdommerne inden en bestemt Tid under Straf som vedbør. Det paabydes derfor alle Kongens Undersaatter i Jylland, der maatte have Gældsbreve, udstedte af Lauge Urne, hvori Mogens Kaas har sagt god for ham, enten selv eller ved deres Fuldmægtige, at møde inden Pinsedag 1624 paa Landstinget i Viborg med disse Breve for Niels Krag til Aggerkrog, Befalingsmand i Asmind Kloster og Landsdommer i Nørrejylland, eller hvem der i hans Fraværelse maatte være forordnet i Landsdommers Sted og fremvise dem i Original, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt den Rettighed, som de kunde have til at indkræve Gælden. J. R. 7, 529. K.

28. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Proklama til alle Landstingene i Danmark. Udt. i J. R. 7, 529 b.

— Miss. til Ifver Juel og Gude Galde. Da Envold Kruse til Tulsted, Skibshovedsmand, har begæret noget Krongods i Hellum Herred i Aalborghus Len, nemlig 2 Gaarde i Smitstrup¹ i Freer Sogn og 1 Bol i Hellum i Torup Sogn, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Aalborghus Len, nemlig 1 Gaard i Sønder Tranders By og Sogn i Fleskum Herred og 1 Gaard i Hvorup² i Ulstrup Sogn i Aars Herred, skulle de snarest besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 207.

— Miss. til Tønne Friis og Jost Høg. Da Otte Skeel til Hammelmoese, Befalingsmand i Dueholms Kloster, har begæ-

¹ Fejlskrift for: Seilstrup.   ² Hvorvarp, Aars H.

ret noget Krongods i Ties Sogn i Hersleuf¹ Herred i Vendsyssel, nemlig Gaardene Lægaard og Følholm², til Mageskifte for noget af sit Gods i Aalborghus Len, nemlig 1 Gaard i Vester Hiermitsleuf og 1 Gaard i Faarup i Saltum Sogn i Hvitboe Herred og 1 Gaard i Sterup i Jersleuf Sogn og Herred, skulle de med det allerførste undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og hvis saa er, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 207 b.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Styge Høg og Mogens Kaas til Timandsholm. Erik Kaas har berettet, at han og de andre Børn og Arvinger efter afdøde Niels Kaas for nogen Tid siden have set sig foraarsagede til at frasige sig Arv og Gæld efter denne, hvorfor hans Brevkister ere blevne hensatte i Aabye Kirke under gode Mænds Forsegling. Da der i Kisterne findes adskillige Breve, hvormed de skulle forsvare det Jordegods, som deres Slægt og Venner have givet dem, skulle Styge Høg og Mogens Kaas snarest begive sig til Aabye Kirke, aabne Brevkisterne, deraf udtage de Breve, der angaa den Niels Kaas's Børn tilhørende Ejendom, levere Børnene eller deres Værge dem mod nøjagtig Reversal, indlægge den i Kisterne og siden igen forsegle disse. J. T. 7, 208.

— Miss. til Oluf Parsberg og Otte Brahe Pedersen om ved allerførste Lejlighed at begive sig til afdøde Peder Munk til Sæbygaards Bo, registrere alt hvad der findes deri og give deres Registrering beskrevet. Udt. i J. T. 7, 208.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Fru Elline Stygge til Frøstrup, Jens Kaas's Enke, har begæret noget Krongods i Lunde Sogn i Vester Herred i Riberhus Len til Mageskifte for noget hende tilhørende Gods i samme Len, der ligger nærmere ved Riberhus, saaledes som han nærmere kan se af hosfølgende Fortegnelse over Godset, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes fra Riberhus. J. T. 7, 208 b.

— Miss. til samme. Da Jørgen Krag til Enderup har begæret 4 Kronens Gaarde i Nøraa og Vibek i Giørring Herred

¹ o: Jerslev.   ² Filholm.

i Riberhus Len til Mageskifte for 2^{1/2} Gaard i Plogstrup i Malt Herred og Gaarden Abildhø i Skads Herred, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes fra Riberhus. Udt. i J. T. 7, 208 b.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Tiim, Embedsmand paa Hald Slot, Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Kalø Slot, Anders Friis til Krabsholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot, og Gundi Lange til Bredninge, Embedsmand paa Koldinghus Slot. Falk Gjõe til Skiersøes Kreditorer, Henrik von der Wisch og Christopher Gersdorff til Sebygaard, Befalingsmand paa Lønborg Bispegaard, paa egne Vegne og Henrik Holck, Martin Wessling, Emikke Beyer og Johan Stuerche som Fuldmægtige paa deres Principalers Vegne have indstævnet Falk Gjõe for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den nuværende Herredag for en anseelig Gæld, som han efter Brev og Segl skylder dem, da de formene, at han efter sine Breve og Forskrivninger er pligtig til nøjagtigt at betale dem. Falk Gjõe har ved sin Hustru, Fru Helvig Brahe, og sin Fuldmægtig, Jørgen Lykke til FALLEMUOSE, tilbudt at efterkomme sine Breve, men da en saa stor Sum ikke kan skaffes til Veje i rede Penge, har han tilbudt sine Kreditorer Udlæg i sit Jordegods, saa enhver, der efter rigtigt Bevis har noget at fordre, kan blive stillet tilfreds deri. De ere ogsaa endelig blevne enige om, at Falk Gjõe i Betaling til sine Kreditorer skal udlægge sin Hovedgaard Skiersøe med Bygning, Skov og Ejendom samt tilhørende Bønder, hver Tønde Korn anslaaet i Bønderlandgilde til 60 Rdlr. in specie. Det paa Gaarden værende Løsøre, det være sig Kvæg eller andet, som Kreditorerne begære for en rimelig Betaling, skal blive dem følgagtig til Gaarden. Endvidere har Falk Gjøes Frue foræret 8 Køer til Gaarden, som skulle blive der. Kreditorerne have derefter bevilget, at Christopher Gersdorff først maa faa 7 Bøndergaarde til Skiersøe i Humi¹ og Lunde i Sønder Herred i Nørrejylland med tilhørende Bol og Gadehuse, hvilket Gods forlods skal udlægges ham for de Penge, Falk Gjõe skylder ham, medens Skier-

---

¹ Homaa.

sø Hovedgaard med al anden Tilliggelse skal komme de øvrige Kreditorer til Bedste. Saafremt Skiersøe Hovedgaard og Gods med tilliggende Bøndergods ikke kan strække til til Betaling af Falk Gjøes Gæld, skulle hans Kreditorer have Udlæg af hans Gods i Han Herred og Vendsyssel, indtil de alle ere betalte. Saafremt Kreditorerne ikke i Mindelighed indbyrdes kunne blive enige om, hvad enhver skal have, skulle de i de ovennævnte 4 Mænds Nærværelse kaste Lod derom, hvorefter enhver, eftersom Loddet kan tilfinde ham og han for sin Part kan være berettiget til, straks maa tage Udlæg for sin Part i hvad Gods han behager. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til at mødes den 18. Sept. i Aarhus, hvor samtlige Kreditorer skulle møde for dem, taksere Skiersøe Hovedgaard og alt tilliggende Gods og Bøndergaarde samt hvad der ellers udlægges til Vederlag, bilægge de mellem Parterne opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom i Overensstemmelse med den mellem dem af Kongen og Danmarks Riges Raad paa denne Herredag oprettede Kontrakt, saa enhver kan vide, hvormeget Gods han for sin Part skal have, og give deres Afgørelse eller Dom beskreven under deres Hænder og Signeter. J. R. 7, 530.

29. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Ernst Normand til Palsgaard, Embedsmand paa Antvorskov Slot, efter Manderup Parsberg til Hagsholms Død maa faa de Kirketiender i Fæste for sædvanlig Afgift, som Manderup Parsberg nu har i Fæste til den Part, som han nu har i Palsgaard. Naar Manderup Parsberg dør, skal Lensmanden paa Bygholm lade Ernst Normand faa Tienderne i Fæste. J. R. 7, 541. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at paatage sig Værge-maalet for Fru Lissebet Bilde, Sigvort Beck's Enke, føre hendes Sager paa det bedste og svare for hende, hvor det gøres fornødent. Sk. T. 5, 15 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Erik Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at nærværende Arkelimester i Halmstad maa faa en Gaard i Halmstad Len i Stedet for hans Selvejerbondegaard i Vordingborg Len, saafremt det da kan ske uden Skade for Kronen, skulle de begge undersøge denne Sag, ligne og lægge Gaardene mod hinanden og ordne Mageskiftet saaledes, at Kronen ikke kommer til kort, da Kongen vil forbeholde sig Herligheden af Gaarden i Halland som af en an-

den Selvejrbondegaard. De skulle siden indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 15 b.

29. Juni (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott om straks at paatage sig Værgemaalet for afdøde Christian Bernekov til Birkholms Døtre, Jomfruerne Leene, Mette og Anne Bernekov, da Kongen vil have Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Kallundborg Slot, der hidtil har forestaaet dette Værgemaal, fritaget derfor. Sk. T. 5, 16.

— Miss. til Steen Bilde, Sigvord Grubbe, Tønne Friis og Tyge Brahe. Erik Rosenkrantz Jakobsen til Arreskof har berettet, at der paa hans Forældres 2 Gaarde, Kestrup og Arreskof, findes adskilligt af hans eget Gods, baade de Gaver, der ere givne ham af hans Fæstemø¹ og hendes Moder², og hans egne Klæder, baade uldent og Linned, og derhos begæret Befaling til dem om at tilstille ham hans eget. De skulle derfor, naar de udføre Kongens forrige Befaling, undersøge, hvad der findes paa de 2 Gaarde, som er hans eget, og lade ham faa det. Da Erik Rosenkrantz er bange for, at han skal komme i nogen Trætte og Ulejlighed for den til hans Morbroder³ udgivne Værgemaalskvittering for hans Søkende, og derfor helst saa, at han snarest kunde komme til Ende dermed, skulle de gøre deres Flid for saa vidt muligt til samme Tid i Mindelighed at bilægge denne Strid og forhandle de interesserede imellem. F. T. 3, 707 og 815.

— Miss. til Kommissarierne i afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Arve- og Gældssag. Da Kongens Hofsinde Corfids Rosenkrantz til Glimminge har berettet, at der paa Kestrup og Arreskof findes adskilligt af hans eget Gods, baade de Gaver, der ere givne ham af hans Fæstemø⁴ og hendes Moder⁵, og hans egne Klæder, baade uldent og Linned, og derhos begæret Befaling til dem om at tilstille ham hans eget, skulle de, naar de udføre Kongens til dem udgaaede tidligere Befaling, undersøge, hvad der findes paa de 2 Gaarde, som er hans eget, og lade ham faa det. F. T. 3, 708.

---

¹ Kirsten Pedersdatter Munk. ² Sofie Pedersdatter Brahe. ³ Knud Henriksen Gyldenstjerne.

⁴ Margrete Jakobsdatter Rosenkrantz.

⁵ Fru Pernille Henriksdatter Gyldenstjerne.

29. Juni (Frederiksborg). Miss. til Klaus Brockenhuus om, at han maa sælge noget af sit Arve- og Jordegods til Betaling af det, som han efter sine Breve er Kongen skyldig, dog skulle Køberne af det betale Pengene derfor til Kongen og til ingen anden og det til ham sidst udgaaede strænge Brev ikke dermed være kasseret, førend Kongen er bleven fuldkommen tilfredsstillet. F. T. 3, 709.

— Forleningsbrev for Eiler Holck til Bustrup, kgl. Sekretær, paa det Kannikedømme i Viborg Domkirke, som Gundi Lange til Bredninge, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, hidtil har været forlenet med. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 529 b.

— Miss. til Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, om straks med første tilfældige Skib at sende det Gods, som Oluf Parsberg faar til Vrag i sit Len [Ørum] eller tilforhandler sig og sender til ham, til København til Bremerholm. Fragten maa han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 209. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om for Betaling at lade Niels Krabbe til Torstelund faa 3 store Stykker Vildt og 6 Raadyr af Kongens Vildtbane. Udt. i J. T. 7, 209 b.

— Miss. til Thomis Juel. Da Palle Rosenkrantz Børgesen til Ørup har berettet, at han snarest, og inden han begynder sit andet Ægteskab, vil skifte med sin Datter, som han har med sin første, afdøde Hustru¹, skal Thomis Juel paatage sig Værgemaalet for Datteren under Skiftet og paase, at alt faar sin Rigtighed før Palle Rosenkrantz's andet Bryllup². J. T. 7, 209 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Han skal selv sammen med Skrивeren og Fogden her paa Slottet begive sig rundt allevegne i Lenet, anstille flittig Undersøgelse om Bøndernes Ejendom, nu Kornet staar i Marken, i Forhold til den Landgilde, de svare, optegne, hvad hver enkelt Bonde har i Kornsæd, Humle- og Frugthaver, Enge og anden Belejlighed til sin

¹ Kirsten Eggertsdatter Abildgaard.

² Med Ingeborg Nielsdatter Krabbe.

Gaard, i hvilken Egn hver By ligger og hvad Belejlighed der er til den med Skov, Fædrift, Fiskeri i Stranden og anden slig Belejlighed. De skulle sende deres Optegnelser til Rentemestrene, der i Kanslerens Nærværelse skal gennemse dem og ordne alt med Landgilden efter den mundtlige Befaling, som Kongen selv har givet Kansleren. Sj. T. 22, 246. K.

30. Juni¹ (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Han skal sammen med Ridefogden og Skriveren straks begive sig ud til alle de Bønder, der ligge til Frederiksborg Løn, undersøge Bøndernes Tilstand, særlig hvorledes enhver er ved Formue og Vilkaar efter sin Landgilde, og straks i Kancelliet og Rentetiet erklære sig om, hvilke Bønder der efter hans Formening ere satte for højt i Landgilde og hvilke for lavt, under særligt Hensyn til Gaardenes Belejlighed med Jord og Avling, Fædrift, Frugt- og Humlehaver, Tofter og Endeløkker, Egnens Frugtbarhed og andre saadanne Omstændigheder. K. Sj. T. 22, 246 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kronens Bønder paa Gulland have berettet, at de for adskillige Aarsagers Skyld blive forfulgte, skal han snarest selv undersøge denne Sag, særlig hvorvidt Fogdernes Forhold findes at være, som Bøndernes forrige Klage lød, og om Bønderne selv godviljig have bevilget Fogderne noget Paalæg eller ej. Hvis det viser sig, at Bønderne have forset sig, skal han lade dem afsone Sagen saaledes, at de kunne blive ved Magt, og tage Forpligtelse af dem om, at de i Fremtiden ville afholde sig fra al Modvillighed, da det formenes, at de ere forførte af andre. Sk. T. 5, 16 b.

— Miss. til Dr. Madts Jensen. Han skal give Hr. Oluf², Sognepræst i Freninge i Skaane, og N. N. Tilhold om at vidne deres Sandhed om hvad der af Skriftemaal og ellers er dem vitterligt angaaende Niels Gudmandsen, som Anders Pedersen, Ridefoged i Fers Herred, har ladet rette, saa Kongen kan faa yderligere Vished om denne Sag. Sk. T. 5, 16 b.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at tilstede og lade

---

¹ I Sj. T. er Brevet udateret. ² I selve Brevets Tekst nævnes kun denne, men der siges, at enhver skal vidne deres Sandhed. Efter Overskriften til Brevet angik dette ogsaa nogle Præster.

forhøre de Vidnesbyrd, som Anders Pedersen, Ridefoged i Fers Herred, vil lade føre angaaende Sagen med Niels Gudmandsen, som han har ladet henrette, skønt der skal være gaaet Dom i Sagen, da Forhøringen af Vidnesbyrdene kun beordres med det Formaal, at Kongen kan faa yderligere Oplysning om Sagen, om den stemmer overens med Fogdens Beretning eller ej. Sk. T. 5, 17.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen vil sende Jakob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, ud af Landet i sit Ærinde, skal han, naar Rigens Segl bliver overleveret ham, rette sig efter at forestaa Rigens Kanslers Bestilling, medens Jakob Ulfeldt er forhindret. F. T. 3, 709.

— Miss. til Jost Høg. For nogen Tid siden var han sammen med nogle af Danmarks Riges Raad og andre gode Mænd efter Kongens Befaling til Stede paa den kongelige Skole Sorø for at udføre Kongens Befalinger og hver afgive sit Votum paa en Mand, der kunde være dygtig til at forvalte den øverste Inspektion paa det adelige Akademi. Da Kongen nu erfarer, at de fleste Vota ere faldne paa ham, bifalder han Valget og befaler ham at rette sig efter at overtage Bestillingen. For hans Tjeneste bevilger Kongen ham Børglum Kloster, der herefter skal være Sorø Akademis Len, som den forordnede Præsident eller Hofmester skal nyde kvit og frit med al vis og uvis Indkomst, men udover det maa han ikke falde Skolen til Besvær, naar undtages den Rug og Malt, der tillægges ham, og Rufoder til 3 Heste. Endvidere skal han, saalænge han bliver i Bestillingen, være fritaget for den Rostjeneste, der hidtil er gaaet af Børglum Klosters Len, undtagen i offentlig Fejdes Tid, da der skal holdes sædvanlig Rostjeneste deraf. J. T. 7, 208 b. K.¹

— (**Frederiksborg**). Forleningsbrev for Gregers Krabbe til Torstelund, kgl. Sekretær, paa Pandumgaard med tilliggende Gods, en Bondegaard, kaldet Snorup, med et øde Møllested efter Gundi Lange til Bredning, uden Afgift af den visse Indkomst, men mod at gøre Regnskab for den uvisse,

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. VIII.

hvoraf han selv maa oppebære Tiendedelen. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Med Artikl. 16 og 18]. J. R. 7, 541. K.

1. Juli (Kbhvn.). Forordning om Gældssager. Sj. T. 22, 258. K. (Tr.: CCD. IV. 79—90).

2. Juli (Haderslev). Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Statholderen [Gert Rantzau] faa 300 Render til Kongens Behov, naar han sender Bud efter dem. Udt. i Sk. T. 5, 17.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Nørrejylland om, at Kongen har beskikket Erik Juel til Hundsbek til Landsdommer i Nørrejylland. J. R. 7, 532. K.

— Forleningsbrev for Erik Juel til Hundsbek, Landsdommer i Nørrejylland, paa Guddom Kloster efter Gundi Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, kvit og frit. [Med Artikl. 16 og 18]. J. R. 7, 532. K.

— Følgebrev for Erik Juel til Bønderne under Guddom Kloster. Udt. i J. R. 7, 532.

— Miss. til Mogens Kaas og Niels Krag om at overlevere Erik Juel Guddom Kloster. Udt. i J. R. 7, 532.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Redtz og Axel Urne. Da Oluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Draxholm, til Vederlag for det Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, nemlig 1 Gaard og 1 Gadehus i Lundforlund i Slagelse Herred, 1 Gaard i Haldagerlille og 1 Gaard i Vallandsbek i Smørum Herred, har begæret følgende Krongods: 1 Gaard i Ørsted og 2 Gaarde i Ramsølille i Ramsøe Herred og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Kalslund By og Sogn i Tunne Herred, skulle de med det første ligne og lægge begge Parters Gods og, hvis Kronens Gods beløber sig til mere end Oluf Rosensparres Gods, tillige ligne og lægge en ham tilhørende Gaard Boekuld i Blekinge, hvorpaa han selv skal levere dem en Fortegnelse og Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, en rigtig Besigtelse. De skulle siden indsende en Besigtelse til Kancelliet. Sj. T. 22, 247.

— Miss. til Tagge Thott. Da Oluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Draxholm Slot, har begæret noget Krongods i Sjælland til Mageskifte og til Vederlag blandt andet vil udlægge Kronen en ham tilhørende Gaard, Bokuld, i Tagge Thotts Len [Sølvitsborg], skal Tagge Thott straks besigte denne

Gaard og sende Besigtelsen til Frederik Redtz, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, og Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand paa Ringsted Kloster, da de have faaet Befaling til at ligne og lægge Mageskiftegodset. Sk. T. 5, 17 b.

4. Juli (Kbhvn.). Ekspektancebrev for M. Niels Foss paa det første Kannikedømme og Vikarie, som efter Kapitlets Statuter bliver ledigt i Lund Domkirke. Naar der bliver et saadant ledigt, vil Kongen give ham Forleningsbrev derpaa. Sk. R. 4, 290.

— Miss. til Erik Juel. Kongen har befalet [25. Juni] nogle gode Mænd, at de førstkommende 25. August skulle registrere og taksere afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes efterladte Løsere og Gods og forhøre og klarere de Fogders Regnskaber, der have haft noget at forestaa for afdøde Jacob Rosenkrantz og Fru Pernille Gyldenstjerne. Det befales ham at møde til samme Tid og hjælpe de 4 Kommissarier med at udføre Kongens Befaling. Hvis nogen af Kommissarierne for højtrængende Aarsagers Skyld ikke kan møde til ovennævnte Tid, skal han lade sig bruge i den fraværendes Sted. F. T. 3, 816.

5. Juli (—). Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Hr. Hans, forhen Sognepræst i Stygsbierrebye i Sjælland, der for nogen Tid siden er dømt fra sit Kald, fordi han, medens han betjente det, skal have taget mod Sjølegaver, denne Forseelse og tillader, at han igen maa faa det Præstekald her i Riget, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til. Sj. R. 17, 372.

— Miss. til Jørgen Urne. Byfogden i Helsingør skal for sin Tjeneste paa Kongens Toldbod aarlig have noget Tyskøl toldfrit. Da saadant Øl nu ikke mere maa indføres i Riget, skal Jørgen Urne paa Kongens Vegne forhandle med Byfogden om, at han i Stedet skal tage Femtedelen af det Sagefald, der kan falde i Byen, og som han selv kan opsørge. Sj. T. 22, 248.

— Miss. til Rentemestrene. Mikkil Nielsen til Fald har for nogen Tid siden i Rentekammeret indbetalt nogle Penge for Rostjeneste, som han i sidste svenske Føjde mentes ikke at have holdt af Kye Gaard og Gods. Da det nu nøjagtigt er gjort

bevisligt for Kongen, at Mikkell Nielsen har holdt en Hest i denne Fejde, skulle de betale ham eller hans Fuldmægtig Pengene tilbage. Sj. T. 22, 248 b. K.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt og Palle Rosenkrantz. De skulle snarest begive sig til Tostrup og Gundestrup Hovedgaarde i Skaane, optage alle de afdøde Axel Brahes Arvinger tilhørende Breve, som findes der, registrere dem og levere dem til Tyge Brahe, Embedsmand paa Skivehus. Sk. T. 5, 18.

— Miss. til Tagge Thott Ottesen. For kort Tid siden har han faaet Ordre til at være Værge for afdøde Christian Bernekovs Døtre. Det befales ham nu tillige at overtage Værgemaalet for Christian Bernekovs Sønner. Sk. T. 5, 18.

— Miss. til de 8 Kommissarier [se 25. Juni]. Naar de i Odense have efterkommet samtlige Kongens Kommissioner angaaende afdøde Jacob Rosenkrantz's og Fru Pernille Gyldenstjernes Børn og Kreditorer, skulle de straks levere Værgemaalet for Jacob Rosenkrantz's Børn til den, som efter Loven maatte være deres nærmeste Værge, da Kongen indtil videre vil have deres Broder Erik Rosenkrantz forskaanet for Værgemaalet. De skulle i Tide lade de for Børnene paa Skiftet af Kongen forordnede Værger dette vide, saa enhver af dem kan vide, til hvem de skulle levere Værgemaalet for Børnene. Ligeledes skulle de meddele det til den Person, som de maatte anse for at være Børnenes nærmeste Værge, og befale ham, at han efter denne Kongens Anordning straks paatager sig Værgemaalet for Børnene og forestaar det, som han til sin Tid vil forsvare. F. T. 3, 817.

— Miss. til Fru Ane Lykke Frederik Qvitzovs. Kongen har erfaret, at hun for kort Tid siden af Kronen har faaet Herligheden af en Bondegaard i Harsmark, der ligger til Skolen i Odense, til Mageskifte. Da denne Gaard er en af de allerbedste, som ligge til Skolen, men Skolen nu aldeles ingen Herlighed har i den, bevilger Kongen, at hun maa beholde Gaarden som Ejendom, da hun nu allerede nyder Herligheden deraf, mod at gøre Skolen fuldkommen Fyldest i andet godt Jordegods, saa Skolen kan faa Fyldest baade for Herligheden og for Ejendommen. F. T. 3, 710.

— Miss. til Tolderen i Ringkøbing. Kongen vil ingen-

lunde bevilge ham Kronens Rettighed og Told af Øksne og Heste, der udskibes for Ringkøbing, i Forpagtning for en vis aarlig Afgift, men han skal aflægge klart Regnskab for den. J. T. 7, 210. K.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Corfids Rud og Tønne Friis. Paa den nuværende Herredag har Kongen og Danmarks Riges Raad for Rette afsagt, at der skal udstedes kgl. Befaling til gode Mænd om at fastsætte, hvor meget af det Gelskof Hovedgaard bedst beliggende Gods Marqvor Bilde til Hvidkiæld, Befalingsmand paa Rugaard, og hans Medforlovere bør nyde og beholde til Forrentning af den resterende Del af de Løfter, som de samtlig ere i for Niels Gyldenstjerne. Det befales derfor Corfids Rud og Tønne Friis paa nærmere Anmodning af Marqvor Bilde at fastsætte, hvor meget af Niels Gyldenstjernes Jordegods, bedst belejligt for Gelskof Hovedgaard, der i Forening med Hovedgaarden kan forrente den resterende Del af Løfterne, og i alle Maader rette sig efter den af Kongen og Rigsraadet afsagte Dom. De skulle give begge de interesserede Parter deres Ansættelse og Forordning beskrevet under deres Hænder og Signeter. F. T. 3, 711.¹

7. Juli (Bergedorf). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Just Høg til Kyeholm, Befalingsmand i Børglum Kloster, nu er forordnet til at forvalte den øverste Inspektion over det adelige Akademi i Sorø, skal M. Hans, naar der gøres Anfordring hos ham derom, overlevere Sorø Kloster og Skole til Just Høg. Kongen er ham i andre Maader bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. Sj. T. 22, 256.

9. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Daniel Matras som Professor i det franske og italienske Sprog ved det adelige Akademi Sorø. Han skal efter den Ordinans, der gives ham, lære de to Sprog og hvad der hører til deres rette Forstaaelse og Kundskab, intet holde forborgent deraf eller tage særlig Betaling derfor, men flittigt indøve Ungdommen deri til fire forskellige Tider om Dagen. Han skal have 200 Kurantdr. i aarlig Løn og nyde fri Disk og nødtørfdig Underholdning med Mad og Øl sammen med sine Tilhørere for bedre Øvelses Skyld.

¹ Udenfor er skrevet: Eyller Holchis Drengs Skrift.

Hans Løn skal regnes fra den Dag af, da han har endt sin Rejse fra Italien og kommer til Akademiet for at begynde sin Profession. Sj. R. 17, 372 b.

9. Juli (Kbhvn.). Forordning om Akcise af Vin og Vineddike. Sj. T. 22, 266. (Tr.: CCD. IV. 91 f.).

— Forordning om Akcise af Øl, Eddike, Mjød, Melske, Most og Brændevin, som udtappes og sælges her i Riget. Sj. T. 22, 266 b. K. (Tr.: CCD. IV. 92 ff.).

— Aab. Brev om Benaadninger for det gullandske Kompagni i Helsingør. Sk. R. 4, 290 b. (Tr.: CCD. IV. 90 f.).

10. Juli (Alten Kloster). Miss. til Laurits Lindenov. Som han af medfølgende Forskrift nærmere kan se, har Melcker Bem, Indvaaner i Halmstad, berettet, at Dr. Peder Saxe, Indbygger i Aarhus, er bleven ham en Sum Penge skyldig, og anmodet Kongen om at hjælpe ham til at faa Pengene betalt. Det befales i den Anledning Laurits Lindenov at hjælpe Melcker Bem til uden lang Proces at faa sit retmæssige Tilgodehavende hos Dr. Peder Saxe. J. T. 7, 211.

11. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Konvojpenge af Skibe, som ville sejle paa Spanien. Sj. T. 22, 249. K. (Tr.: CCD. IV. 94 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade det aabne Brev angaaende Konvoj paa Spanien læse paa Raadhuset i alle de Købstæder, som ligge i deres Len, saa Borgerne i Tide kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 249 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Forordning om Taksering paa Adelens Rostjeneste af dens eget Gods. Sj. T. 22, 250 b. (Tr.: CCD. IV. 95 ff.).

— Miss. til Landsdommerne over alt Riget om at lade det aabne Brev angaaende Adelens Rostjeneste forkynde paa Landstingene og gøre sig den bedste Flid for, at det ogsaa bliver forkyndt paa Hjemtingene, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 251 b. K. (opr. Originaler, der ere

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

blevne kasserede, da der tilføjedes en Passus om Forkyndelse paa Hjemtingene).

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har under denne Tids ulejlige og farlige Forhold med Danmarks Riges Raads Raad og Betænkende anset det for raadeligt, for i forefaldende Nød bedre at være i Beredskab, at paabyde en almindelig Taksering af den Rostjeneste, som bør holdes af Adelen eget Jordegods. Han skal derfor give alle paa Bornholm, der fri og frelse kendes og have noget frit Gods i Haand og Hævd, Tilhold om, at de fremdeles skulle holde deres sædvanlige Rostjeneste i Beredskab, til bedre Defension og Undsætning for Kongen og deres fædrene Rige i forefaldende Nød. Han skal snarest erklære sig til Kongen herom og tilholde Adelen og alle, der have frit Gods, at de inden en vis Tid skulle tilstille ham deres rigtige underskrevne Jordebøger, hvilke han saa snarest skal indsende til Kancelliet. Sj. T. 22, 252. K.

— (Rotenburg). Ekspektancebrev for M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, paa det første ledige Kanonikat i Roskilde Kapitel, dog tidligere udgivne Ekspektancebreve hermed uforkrænkede. Sj. R. 17, 372 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen bifalder, at Bønderne i Korsør Len maa bidrage noget til at belægge den Stald, der nu opsættes paa Korsør Ladegaard, med Tagsten, da det er varigere og Bønderne siden ikke faa Bekostning med Langhalm dertil. Sj. T. 22, 256 b. K.

— Aab. Brev om Afbrydelse af al Handel og Forbindelse med Bremen, saalænge Pesten grasserer der. Sj. T. 22, 257. K. Orig. (dat. København 21. Juli) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 97 f.).

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn af Hr. Jacob Lauritsen, Sognepræst i Hellufmagle, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Sj. T. 22, 254¹.

— Miss. til samme om at optage Peder Andersen, Søn

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. IX.

af Anders Nielsen, Borger i København, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 22, 254¹.

15. Juli (Rotenburg). Aab. Brev om, at M. Niels Frantsen, Kongens Søn Hertug Uldriks Tugtemester, fra dette Brevs Dato af og saa længe han er forhindret ved denne Bestilling, maa regnes som residerende Kannik i Roskilde Kapitel og nyde samme Fordel med Option, Mensa, Fællesgods og anden Kapitelsrettighed som de residerende og privilegerede Kanniker. Sj. R. 17, 373.

— (Kbhvn.). Miss. til Ritmestrene. Da Kongen erfarer, at denne Tids Besværlighed, Krig og Orlog daglig tager Overhaand hos hans Naboer, saa det synes raadeligt at have de Midler i Beredskab, som Gud har givet dette Rige til dets Defension, og da Adelens sædvanlige Rostjeneste paa Grund af den store Forandring paa Gods og Ejendom, som har fundet Sted siden den sidste Taksering, ved manges dødelige Afgang, stor Gæld, Arv, Køb, Salg, Indførsler, Panteforskrivelser, Kontrakter og andre denne Tids Ulejligheder, ikke kan vides efter den Takst, som hidtil har været brugt, skulle de give alle, som fri og frelse kendes og ere under deres Fane, Ordre til, at de inden førstkommende Mortensdag i det seneste skulle forfatte og tilsende dem rigtige underskrevne Jordebøger paa alt deres Gods, det være sig Arv, Køb, Pant, Gave eller Gods, som de have faaet i Haand og Hævd ved Indførsler, Kontrakter eller paa anden Maade, med rigtig Takst paa deres Sædegaard, Bøndernes Landgilde og de Skove, som ikke ere under Sædegaardenes Takst, saaledes som de ville, at det skal skiftes efter deres Død, og saaledes som de selv oppebære det. De skulle med et paalideligt Bud sende disse Jordebøger sammen med deres egne, Knud Gyldenstjerne Axelsen og Hr. Uldrik Sandberg i Jylland til Hr. Albret Skeel; Frederik Redtz i Sjælland til Oluf Rosensparre; Corvitz Rud i Fyen til Christian Holck; Tage Thott Ottesen i Skaane og Holger Rosenkrantz i Halland til Hr. Anders Bilde, hvorefter disse Rigsraader skulle gøre et rimeligt Overslag over, af hvor mange Læster Korn en Hest skal holdes, og ansætte enhver, saa ingen kan have Grund til at beklage

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. IX.

sig, anseende at Kongen ikke begærer mere end den sædvanlige Rostjeneste af Adelen. Sj. T. 22, 254. K.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre til Skaroldt, Christian Holck til Bustrup, Hr. Albret Skeel til Fussingøe og Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmænd paa Draxholm, Silkeborg, Riberhus og Helsingborg Slotte. Da Krig og Orlog daglig tage Overhaand hos Kongens Naboer, saa det er nødvendigt at være i Beredskab og tænke paa Midler til dette Riges Velstand, om noget skulde komme paa, og da Adelen sædvanlige Rostjeneste ikke kan vides efter den Takst, som hidtil har været, paa Grund af manges dødelige Afgang, Køb, Salg, Pante-forskrivelser og andre Kontrakter, hvorved nogle have solgt deres Gods og andre have købt det, skulle de, for at der kan blive truffet en Anordning om, hos hvem saadan pligtig Tjeneste kan fordres i denne Tids Tilstand, tilskrive Ritmestrene, der efter Kongens Anordning skulle tilsende dem rigtige underskrevne Jordebøger paa al Adelen's Ejendom og Jordegods og rigtig Takst paa dens Sædegaarde, Bøndernes Landgilde og de Skove, som ikke ere under Sædegaardenes Takst, hvorefter de 4 Rigsraader skulle gøre et Overslag og summere alt i Hartkorn, saa de derefter kunne anordne, af hvor mange Læster Korn en Hest kan holdes, og taksere og sætte enhver, saa ingen kan have Grund til at beklage sig, da Kongen ikke begærer mere end den sædvanlige Rostjeneste, hvorover der sendes dem en rigtig Designation. De skulle endvidere lempe det saaledes, at Ritmestrene i alle Lande til St. Mortens Dag i det seneste kunne fremsende Jordebøger paa det Jordegods, nogen har i Haand og Hævd, og som ingen er indført i. Da der ikke kan sættes ens Takst paa Skovene, fordi der i Skaane kommer flere Svins Olden paa en Tønde Korn end andensteds her i Riget, skal man rette sig efter den sædvanlige Takst og Landenes Lejlighed, dog er Kongen tilfreds med, at Skovene kun blive regnede for halvt. Naar flere Adelige blive lagte sammen for at tjene med én Hest, skulle de Adelspersoner samles sammen, som bedst og bekvæmst kunne udruste den. De skulle indsende deres Taksering under deres Haand til Kancelliet. Sj. T. 22, 255. K.

16. Juli (—). Miss. fra Kansleren til Jens Juel. Kongen har, som han kan se af medfølgende Kopier, ladet udgaa aabent

Mandat her i Riget om, at alle, som kendes fri og frelse af Adel, til førstkommende Mortensdag i det seneste skulle lade forfatte og tilsende deres Ritmester rigtige underskrevne Jordebøger paa alt deres Gods, det være sig Arv, Køb, Pant, Gave eller Gods, som de have faaet i Haand og Hævd ved Indførsler, Kontrakter eller paa anden Maade, med rigtig Takst paa deres Sædegaarde, Bøndernes Landgilde og de Skove, som ikke ere under Sædegaardenes Takst, saaledes som de ville, at det skal skiftes efter deres dødelige Afgang, og saaledes som de selv oppebære det. Han skal saa snart som muligt udførligt tilkendegive dette for alle, det være sig Norske eller Danske af Adel, som bo i Norges Rige og have saadant Gods her i Riget, saa de kunne fremskikke rigtige underskrevne Jordebøger til den bestemte Tid. Han skal til bedre Underretning sende dem Kopi af Kongens Mandat. Sj. T. 22, 252 b. K.

16. Juli (Rotenburg). Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at Kongen har tilladt Barthol Eberten, Kurfyrst Georg Vilhelm af Brandenburgs Fuldmægtig, at købe og udføre 6000 Fod gullandske Sten fra Gulland til Kurfyrstens Behov. Sk. T. 5, 19.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren til Wolf von Buchwaldt om at tilkendegive Kongens Mandat om Indsendelse af Jordebøger over Adelen's Gods etc. for alle de Junkere, der have Jordegods her i Riget, saa de kunne vide at indsende rigtige underskrevne Jordebøger til den bestemte Tid. Sj. T. 22, 253. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Da Oluf Parsberg til Jerned, Embedsmand paa Ørum Slot, har begæret 2 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde, den ene i Ladding, den anden i Giding, til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Hatting Herred, den ene i Hatting By og Sogn, den anden i Butrup i Ølsted Sogn, skal Kapitlet med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kapitlets Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes for det Gods, der tilbydes. J. T. 7, 210.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Oluf Parsberg til Jerned, Befalingsmand paa Ørum Slot, har begæret noget Krongods i Skanderborg Len, nemlig 1 Gaard i Laddinge, 3 Gaarde og 3

Gadehuse i Faistrup og 4 Gaarde i Giøding¹ til Mageskifte for 1 Gaard i Milderup² i Slet Herred i Himmer Syssel i Aalborghus Len, Abildgaard i Hvornum Sogn og Herred, 1 Gaard i Voxleuf By og Sogn, 1 Gaard i Nørholms By og Sogn, 1 Gaard i Store Vorde i Fløskum Herred, 1 Gaard i Søtterup i Ulstrup Sogn i Aars Herred, 1 Gaard i Lille Stiennom i Ældborg Sogn og Herred i Har Syssel i Bøfling Len, 2 Gaarde i Nørre Stabye i Stabye Sogn, Holmen i Randum Sogn og Aashofvet³ i Om Sogn i Hing Herred og Ibsgaard i Snee Sogn i Vråds Herred i Silkeborg Len, skal Laurits Ebbesen snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan afstaas fra Lenet for det tilbudte Vederlag. J. T. 7, 210 b.

17. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Niels Andersen som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets, de Gejstliges og de udskrevne Bønders Gods i Herritsvad Klosters Len, [ligelydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sk. R. 4, 291.

18. Juli (—). Miss. til Fru Sophi Claus Podebuskes. Da Kongen har befalet Knud Gyldenstjerne til Hald at paatage sig Værgemaalet for hendes Datter, Jomfru Vivikke Podebusk, skal hun møde i Odense førstkommande 1. Okt. og overlevere ham Værgemaalet for hendes Datter med de Lodder, Jordebøger og Jordebrev, der vedrøre Datterens Gods. Sk. T. 5, 18 b.

— Miss. til Marqvord Bilde og Jørgen Brahe, Befalingsmænd paa Rugaard og Hagenskov Slot. Da Kongen har forordnet Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald, til Væрге for Jomfru Vivikke Podebusk, skulle de være til Stede i Odense førstkommande 1. Okt., naar Fru Sophie Ulfstand til Barsebek overleverer hendes Datters Værgemaal til Knud Gyldenstjerne, og under deres Haand og Segl give ham beskrevet, hvad hun overleverer ham. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling udføre Kongens Befaling. F. T. 3, 712.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand

¹ Geding, Hasle H.   ² Mjallerup, Slet H.   ³ Askov, Hind H.

paa Lundenæs Slot, og Henrik Lange til Oldagger. Denne Brevviser Claus Janssen, Indbygger i Haag i Holland, har paa denne Herredag i København for Kongen og Danmarks Riges Raad indstævnet Jacob Ulfeldt til Krogsdal for Gæld, denne er bleven ham skyldig, og faaet Dom for, at han maa tage Betaling i Jacob Ulfeldts Jordegods, hvor dette findes. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til snarest at begive sig til Jacob Ulfeldts Jordegods i Nørrejylland og til en rimelig Takst udlægge Claus Janssen saa meget deraf, at han kan faa den Gæld betalt, som han kan bevise med Jacob Ulfeldts rigtige Beviser. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. De skulle give beskrevet under deres Haand og Segl hvad de udlægge Claus Janssen. J. R. 7, 532. K.

18. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Henrik Lange om at udlægge Annike Adrians Betaling af Jacob Ulfeldts Gods for den Gæld, denne er bleven hendes Husbonde skyldig. Udt. i J. R. 7, 533.

— (**Rotenburg**). Miss. til Ofve Gjedde, Holger Rosenkrantz, Befalingsmand paa Laholm, og Knud Grubbe om at være Værger for afdøde Tage Krabbes Børn, Palle Krabbe, Jomfru Else Krabbe og Niels Krabbe til Skillinge, paa Skiftet efter deres afdøde Broder Mogens Krabbe til Ridseholm, hvorom der allerede er udgaaet Befaling til nogle gode Mænd. Sk. T. 5, 18.

19. Juli (Kbhvn.). Forordning om Faddernes Antal, Ægteskab med lokkede Kvinder, Begravelse og Bryllupsgilde i Viborg. J. R. 7, 533. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 98 f.).

— Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Viborg til Bedste for Byen maa sælge to Boder i St. Mogensgade i Viborg, der blev udlagt til Byen af afdøde Gundi Skrivers Gods, da Renten af de Penge, der gives for Boderne, kan være Byen til større Fordel end den ringe Leje, der kan gaa af Boderne. J. R. 7, 534. K.

21. Juli (—). Miss. til nogle af Lensmændene i Danmark og Norge om at lade den medfølgende Forordning [af 11. Juli] om Sygdommen i Bremen forkynde i alle Søkøbstæder i

deres Len (i de norske Breve tillige: og andensteds i Norge, hvor det gøres behov). — I Sjælland: Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Alexander Papenheim [Holbæk Len] og Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len]. — I Skaane: Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Hr. Anders Sinklar [Bornholm] og Erik Rosenkrantz [Halmstad Len]. — I Fyen: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len], Jørgen Brahe [Hagenskov Len] og Hans Pogwisch [Hindsgavl Len]. — I Jylland: Hr. Albret Skeel [Riberhus Len], Ifver Juel [Bøvling Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Gunde Lange [Koldinghus Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len], Tønne Friis [Aalborghus Len] og Reinholdt Heidenstrup [Stjærholm Len]. Sj. T. 22, 257 b. K. Orig. (t. Holger Rosenkrantz) i Landsark. i Odense.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene og Landsdommerne over alt Riget om at lade de medfølgende 4 Forordninger: 1. om Gæld [af 1. Juli]; 2. om Forprang og Øksenkøb [af 25. Juli]; 3. om Vinsise [af 9. Juli] og 4. om Ølsise [af 9. Juli], forkynde allevegne i Lenene, hvor det gøres behov, og paa Landstingene. Sj. T. 22, 258. K.

23. Juli (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1623 at regne, for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Skanderborg og Aakier Len. Han maa aarlig oppebære 2412 Kurantdlr. til Løn og Underholdning for sig selv, sin Hustru og sine egne Svende og Folk samt til Bispising af følgende Slottets daglige Tjenere: en Slotsfoged, en Skriver, en Underskriver, en Skriversdreng, som ogsaa skal passe Sejerværket, en Kornmaaler, Huskokken selvanden, der ogsaa skal slagte, en Kældersvend, Bageren selvanden, som ogsaa skal brygge, Fadeburskvinden selvanden, to Liggere, hvoraf den ene skal være Vægter, en Fisker og en Portner. Lønnen til disse Slottets Folk skal gives dem som hidtil og tilskrives Kongen i Regnskabet. Da de under Skanderborg og Aakier Slotte liggende Ladegaarde nu blive afskaffede, skal han bortleje Avlingen og Jorden dertil til sikre og formuende Bønder eller andre, hvem der vil give mest derfor, for en rimelig aarlig Afgift og blive enig med Bønderne

om at give en vis aarlig Sum i Arbejdspenge for at blive fritagne for alt Arbejde, naar undtages Agning af Ved og Jord til Salpeterladen. Han skal aftakke Folkene paa Ladegaardene til Mikkelsdag og sælge Korn og dette Aars Afrøde, Fæ og Kvæg saa dyrt som muligt. Han skal give Kongens betroede Skriver Tilhold om aarlig at gøre Regnskab for al vis og uvis Rente, der kan falde i Lenet, og maa i Stedet for den Tiendedel af den uvisse Rente, som han hidtil har oppebaaret, aarlig oppebære 300 Dlr. Kurant. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevene af 2. Maj 1608 og 30. April 1622]. J. R. 7, 534. K.

23. Juli (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1623 at regne, for Gundi Lange til Bredninge paa Koldinghus Slot og Len. Han maa aarlig oppebære 2497 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. til Løn til sig selv og sine egne Folk og gemen Hofklædning til sig selvsjette. Han skal heraf bespise og underholde sig selv, sin Hustru og deres egne Folk samt følgende Slottets daglige Tjenere: Slotsfogden, Slotsskriveren selvtredje, en Redesvend, som ogsaa skal være Dugsvend og Kornmaaler, en Ridefoged, en Skovrider, Bageren selvanden, der ogsaa skal brygge, en Fisker, Hovsmeden selvanden, 2 Vognsvende, en Humlemand, en Urtegaardsmand, en Portner, en Vægter, Fadeburskvinden selvtredje, en Dværgkvinde og en gammel Vognsvend, som Kongen har givet Kost for Livstid. Da den under Koldinghus liggende Ladegaard nu bliver afskaffet, skal han bortleje Avlingen og Jorden dertil til sikre og formuende Bønder eller andre, hvem der vil give mest derfor, for en rimelig aarlig Afgift og blive enig med Bønderne om at give en vis aarlig Sum i Arbejdspenge for at blive fritagne for alt Arbejde, naar undtages Agning af Ved og Jord til Salpeterladen. Han skal aftakke Folkene paa Ladegaarden til Mikkelsdag og sælge Korn og dette Aars Afrøde, Fæ og Kvæg saa dyrt som muligt. Han skal give Kongens betroede Skriver Tilhold om aarlig at gøre Regnskab for al vis og uvis Rente, der kan falde i Lenet, og maa i Stedet for den Tiendedel af den uvisse Rente, som han hidtil har oppebaaret, aarlig oppebære 180 Dlr. Kurant. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet til Otte Brahe af 30. April 1622]. J. R. 7, 538.

24. Juli (—). Proklama til alle Landsting i Danmark angaaende Knud Urnes Forløfter. Fru Merrette

Grubbe, Enke efter Knud Urne til Alsløf, og hans efterladte Børn og Arvinger have berettet, at Knud Urne har været i mange Løfter for adskillige Adelspersoner i Danmark, og at de aldeles ikke vide, hos hvem de Hovedbreve, hvori Knud Urne er i Forløfte, findes, og derfor anmodet om offentligt Proklama for dermed at kunne opsøge alle Gældsbrevene. Det paabydes derfor alle, som maatte være i Besiddelse af Gældsbreve, hvori Knud Urne har sagt god, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Hovedbrevene for Landsdommerne inden førstkommende Mortensdag, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt deres Ret til at indkræve Gælden. Sj. R. 17, 373¹.

24. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Proklama for Hans Lindenov angaaende hans Løfter for Otte Brahe Peder sen. Udt. i Sj. R. 17, 374.

— Offentligt Proklama over alt Riget for Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Embedsmand paa Varberg Slot, der har berettet, at hans afdøde Farbroder Christen Gyldenstjerne til Herlofstrup har været i adskillige Forløfter for forskellige Adelspersoner i Danmark, men at han aldeles ikke ved, hos hvem Hovedbrevene, hvori hans afdøde Farbroder er i Forløfte, findes, at alle her i Riget, der maatte have Gældsbreve, hvori Christian Gyldenstjerne er Forlover, inden førstkommende Mortensdag skulle fremvise disse Hovedbreve for Mogens Gyldenstjerne, saafremt de ikke ville have forbrudt eller fortiet den Rettighed, som de kunne have til at indkræve Gælden. Sk. R. 4, 293.

25. Juli (—). Ligelydende Proklama for Otte Marsvin til Dybeck, at alle, der have Gældsbreve, hvori Otte Marsvin er Forlover, inden Mortensdag skulle fremvise disse Breve for Otte Marsvin. Udt. i Sk. R. 4, 293 b.

— Forordning om Landhandel og Øksenhandel. Sj. T. 22, 265. K. (Tr.: CCD. IV. 99 f.).

26. Juli (—). Proklama for Fru Ane Brahe, Otte Lindenovs Enke, at alle, der have Gældsbreve, hvori afdøde Otte Lindenov er Forlover, inden Mortensdag skulle

¹ Det indførte Brev er stilet til Sjælland.

fremvise disse Breve for Fru Ane Brahe. Udt. i Sk. R. 4, 293 b.

26. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne om at købe 135 gode staldfærdige Øksne i Kronborg Len og 140 Øksne i Frederiksborg Len og i rette Tid lade dem opstalde paa Kronens Ladegaarde under Frederiksborg Slot sammen med de 95 Øksne, der sendes ham fra Helsingborg Len, de 150 Øksne, der sendes ham Kallundborg Len, og de 40 Øksne, der sendes ham fra Roskilde Len. Sj. T. 22, 267 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om at indkøbe 150 gode staldfærdige Øksne i Kallundborg Len og i rette Tid, naar Øksne skulle opsættes, sende dem til Frederiksborg Slot til Opstaldning paa dets Ladegaarde. Sj. T. 22, 268.

— Miss. til Mogens Pax om at indkøbe 155 gode staldfærdige Øksne i Roskilde Len, opstalde 40 af dem paa Ladegaarden i rette Tid, lade 75 af dem fremdrive til Københavns Slot i rette Tid til Opstaldning paa dets Ladegaarde og sende Resten, 40 Øksne, til Frederiksborg Slot. Sj. T. 22, 268.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at indkøbe 95 gode staldfærdige Øksne i Helsingborg Len og i rette Tid, naar Øksne skulle opsættes, sende dem til Frederiksborg Slot til Opstaldning paa dets Ladegaarde. Sj. T. 22, 268.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at indkøbe 45 Øksne i Draxholm Len og sende dem til Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 22, 268 b.

— Miss. til Alexander Rabe von Papenheim om at købe 20 Øksne i Holbæk Len og sende dem til Københavns Slot. Udt. i Sj. T. 22, 268 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at købe 350 gode staldfærdige Øksne i Vordingborg Len og i rette Tid lade dem opstalde paa Ladegaardene i hans Len sammen med de 70 Øksne, der sendes ham fra Ringsted Klosters Len, de 100 Øksne, der sendes ham fra Tryggevelde Len, og de 10 Øksne, der sendes ham fra Antvorskov Len. Sj. T. 22, 268 b.

— Miss. til Axel Urne [Ringsted Klosters Len] om at købe 70 Øksne i sit Len og i rette Tid, naar Øksne skulle opsættes, sende dem til Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 22, 268 b.

26. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Friderik Redtz [Tryggevælde Len] om 100 Øksne. Udt. i Sj. T. 22, 268 b.

— Miss. til Ernst Normand om i sine Len [Antvorskov og Korsør] at indkøbe 360 gode staldfærdige Øksne, i rette Tid lade de 350 Øksne opstalde paa Ladegaardene i Lenet og uden Forsømmelse i rette Tid lade de 10 Øksne drive til Vordingborg Slot. Sj. T. 22, 268 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe om i sit Len [Malmøhus] at købe 380 gode staldfærdige Øksne og i rette Tid lade dem opstalde paa Ladegaardene i Lenet sammen med de 70 Øksne, der sendes ham fra Varberg Len, de 70 Øksne, der sendes ham fra Landskrone Len, de 25 Øksne, der sendes ham fra St. Peders Klosters Len, de 25 Øksne, der sendes ham fra Jerrestad Herred, og de 30 Øksne, der sendes ham fra Froste Herred. Sj. T. 22, 269.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om i sit Len [Varberg] at købe 70 Øksne og i rette Tid, naar Øksne skulle opsættes, sende dem til Malmøhus Slot. Udt. i Sj. T. 22, 269.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] om 70 Øksne, til Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Klosters Len] om 25 Øksne, til Hr. Anders Sinklar [Jerrestad Herred], om 25 Øksne og til Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred] om 30 Øksne. Udt. i Sj. T. 22, 269.

29. Juli (—). Miss. til nogle af Lensmændene. Naar Tiden er til, at Svinene skulle tages af Skoven og slagtes, skulle de lade de Oldensvin, der kunne tilkomme Kongen i deres Len, slagte tillige med de Oldensvin, der sendes dem fra N. Len, og siden sende Flæsket med Smaamaden saltet og velforvaret til Proviantskriveren her. De skulle paase, at der tages gode ydefærdige Tægtesvin og de fleste og bedste Galtesvin, men ikke Sosvin. Sj. T. 22, 270¹. K.

— Miss. til Lensmændene. Naar Tiden er til, at Svinene skulle tages af Olden og slagtes, skulle de sende de Oldensvin, der i Aar kunne tilkomme Kongen i deres Len, til N. Slot, hvor de efter Kongens Befaling skulle slagtes. De skulle

---

¹ Det indførte Brev er stilet til Jørgen Urne, Lensmand paa Frederiksborg og Kronborg Slotte.

paase, at Svinene ikke uddrives og blive magre, men komme godt frem og i den rette Slagtetid. De skulle tage gode ydefærdige Tægtesvin og de fleste og bedste Galtæsvin, men ikke Sosvin. — Fortegnelse paa de Slotte, hvor Svinene skulle slagtes: Paa Københavns Slot Svinene fra Københavns Len; paa Frederiksborg Slot Svinene fra Frederiksborg, Kronborg, Roskilde og Dragsholm Len; paa Vordingborg Slot Svinene fra Vordingborg, Trøgevelde og Møens Len; paa Antvorskov Slot Svinene fra Antvorskov, Ringsted og Kallundborg Len; paa Malmøhus Slot Svinene fra Malmøhus, Helsingborg, Hammergaard og Nunne Klosters Len og fra Giøng og Froste Herreder; paa Stiernholms Slot Svinene fra Aarhusgaard, Skanderborg, Koldinghus, Silkeborg, Dronningborg, Kallø og Stiernholms Len; paa Aalborghus Slot Svinene fra Aalborghus Len; paa Nyborg Slot Svinene fra Nyborg, Hagenskov, Odensegaard, Rugaard og Hinds-gavl Len; paa Tranekier Slot Svinene fra Tranekier Len. Udt. i Sj. T. 22, 270. K.

1. Aug. (Kbhvn.). Søpas for Morits Printz, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib St. Ane skal løbe herfra ind i Østersøen eller Vestersøen, eftersom Vinden vil føje ham, og tilbage igen. Sj. R. 17, 374.

4. Aug. (—). Mageskifte mellem Klaus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, og Kronen. Sj. R. 17, 374 b. (Se Kr. Sk.).

5. Aug. (—). Miss. til Eske Krafse. Da de 2 Gaarde i Ourup¹, som han blandt andet har begæret til Mageskifte af Kronen, ikke kunne faas, fordi de allerede ere udlagte til Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Møen, anmodes han om at begære andre Gaarde i Stedet for disse to og snarest erklære sig derom til Kongen. Sj. T. 22, 271. K.

13. Aug. (—). Miss. til Tage Thott om i førstkommende Mikkelsesmes Nede at lade hugge 40,000 Skibsnagler i sit Len [Sølvitsborg] og siden sende dem til Bremerholm. Han skal selv fragte en Skude til dem og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 5, 19.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Em-

¹ Orup, Tybjerg H.

bedsmand paa Nyborg Slot. Der sendes ham hermed 1 Skippd. 8 Lispd. Hampeblaar, hvilke han skal lade uddele i sit Len. Den halve Part skal uddeles til dem, som spinde bedst, da Kongen deraf vil have spundet godt Garn, saaledes som den hosfølgende Prøve, hvoraf der opbevares Genpart i Børnehuset i København. Med denne skal det spundne Garn lignedes, naar det fremkommer; hvad der ikke er spundet som det, vil ikke blive modtaget, men blive sendt tilbage til ham, og andet godt Blaargarn købt i Stedet paa hans Bekostning. Den anden Halvpart af Blaaren skal uddeles til dem, som ikke forstaa saa godt at spinde, og deraf væves Blaarlærred. Baade Garn og Lærred skal straks til Foraaret leveres her i Børnehuset. Orig.

13. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard, angaaende 16 Lispd. Hampeblaar, som han skal modtage paa Nyborg Slot. Orig. i Landsark. i Odense.

19. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Da Roskilde Kapitel og Axel Rosenkrantz til Glimminge have bevilget Kronen noget dem tilhørende Gods i Haldaggersmagle og Haldaggersgaarde i Gummerup Sogn i Flackeberg Herred til Mageskifte, hvorfor Kongen skal gøre dem Vederlag, skal han lægge Kapitlets og Axel Rosenkrantz's Gods under sit Len [Antvorskov], indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 22, 271 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Anders Friis og Jørgen Lykke. Henrik von der Wisch til N har berettet, at han ved Ridemænd er bleven indført i Marckgaard og en Del af det dertil liggende Gods, men at hans Ridemænd paa Grund af forskellige i deres Indførsel ommeldte Omstændigheder ikke have kunnet taksere Gaarden og Godset samt nogle Gaarde og Boder i Odense. Det befales derfor Anders Friis og Jørgen Lykke at møde i Odense 29. Sept. for Dagen efter at taksere Godset, da de begge tidligere have været Ridemænd over det, og give deres Taksation beskreven. F. T. 3, 713.

20. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at efterskrevne Mangler i Aggershus og Tranekier Lens Regnskaber i Rentekammeret maa godtgøres. Fru Else Marsvin, Envoldt Kruse til Hiermidtsløfgaards-Enke:

Anundt Giedtstadt maa forskaanes for de 100 Rdlr., som han udgav for det Lejermaal, han havde begaaet med 2 Piger og en Enke; de 50 Dlr., der ere bekostede paa Agers Mølle, da den stod øde, maa passere. De skulle nu give hende Kvittansiarum paa begge Len og tage Brev af hende paa, at hun til førstkomende Paaske vil betale det, som hun bliver skyldig paa Regnskaberne. Sj. T. 22, 272.

22. Aug. (Kbhvn.). Skøde til Bispeembedet i Sjællands Stift. Sj. R. 17, 376 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Axel Urne. Han skal snarest sende de to Fanger, der i nogen Tid have siddet paa Ringsted Kloster for et falsk Tingsvidne, som de have skrevet paa, hvorfor de ere dømte til at straffes paa Livet og i Kongens Naade og Unaade, velforvarede til Bremerholmen, hvor de skulle gaa i Jærn en 8 Aars Tid. Det Gods, som de have hos sig, skal han tage til Bedste for Kongen og gøre Kongen Regnskab derfor. Sj. T. 22, 272 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt om ikke at tilstede Manufakturhaandværksmestre at forlade København, førend de have erstattet Kongen de dem gjorte Forstrækninger. Sj. T. 22, 273 b. K. (Tr.: KD. V. 58 f.).

— Miss. til Ernst Normand. Da Præsten i Beldringe nu efter Kongens Befaling skal være indsat i Gimblinge Sogn, bevilger Kongen, at Provsten i Flakkebjerg Herred og Sognemændene i Gimblinge Sogn maa have de Forseelser eftergivne, som de have begaaet med det Kald, som de have udgivet mod Forbuddet. Han maa derfor ikke tiltale dem mere derfor, men de i Sagen erhvervede Breve, Vidner og Stævninger skulle herefter være døde og magtesløse. Sj. T. 22, 273.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal lade lave nogle Kældere under det store Kornhus paa Korsør Slot og bortleje dem til det spanske Kompagni i Købstæderne Vordingborg, Næstved og Slagelse og ellers til andre, som ville leje dem, og føre Bekostningen til Udgift for Kronen. Kongen bevilger, at det Flikkeri, som er gjort paa Tagene paa Korsør Slot, og hvorom der er gjort Antegnelse i forrige Aars Regnskab, maa blive godtgjort ham i Regnskabet, som billigt kan være. Sj. T. 22, 273.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal lade det Skille-

rum, som findes i Stuen paa Beldringe, nedbryde og igen bruge Panelværket i det Sengekammer, der skal være i det lille Udskud, som skal laves fra nyt af. Han skal lade lave et Stykke Panelværk mellem begge Dørene, der hvor Kakkellovnen har staaet, og lade den Indbygning, som er gjort i Sengekammerene imellem begge Stuer, nedbryde. Han skal lade lave Duehus rundt om Huset under Taget. Da Bønderne have vanskeligt ved at omgaas med Rydning af Moser, skal han forhandle med dem om at give en Graver en Sum Penge for at rydde Mosen. Der skal med det første blive sendt ham en huggen Stenskorsten, som han skal lade opsætte i Kongens egen Stue. Da Kongen vil lade hugge en Vandmølle her og sende ham den hen, skal han lade grave fra Møllen op ind i Mosen ovenfor, saa Vandet kan komme helt af Mosen. Da Kongen vil lade ophugge et Stykke Lade her, ligesaa stort som det der nu staaer, med Ender ligesaa vel til den ny Lade som til den, der nu staaer, skal han have Sten i Forraad til at lægge Grunden med og straks bestille Kalk ved Faxsø til samme Bygning, saa det nu kan brændes i Forraad og fremføres i Vinter, naar det er Først. Sj. T. 22, 274. K.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax og Frederik Redtz, Befalingsmænd paa Roskildegaard og Trøgeveldegaard, om snarest at begive sig til Niels Arenfeldt til Herlufstrups Jordegods og deraf udlægge Fru Lisbet Bilde, Sigvort Beck til Frøestrups Enke, saa meget, som der paa den sidste Herredag i København blev tildømt hende at maatte tage i Henhold til to af Niels Arenfeldt udgivne Breve, saaledes som de nærmere kunne se af Dommen. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. Sj. T. 22, 274 b.

— Miss. til Fru Helle Marsvin. Det er berettet Kongen paa Fru Elissebet Bildes, Sigvart Becks Enkes, og hendes Børns Vegne, at afdøde Sigvart Beck skal have haft stor Forretning i adskillige Maader for sin Broder, hendes Husbonde afdøde Jacob Beck til Gladsaxe, angaaende nogle Pengesummer. Da der af den Grund er et stort Regnskab mellem dem, har Fru Elissebet Bilde begæret Befaling til hende om snarest at indstille sig her og bringe den Sag i Orden. Det befales hende derfor

snarest at begive sig her til Landet medtagende de Breve og Regnskaber, der maatte have været mellem de to afdøde Brødre, samt hvad der kan tjene til Underretning herom, og siden at gøre til Ende med Fru Elissebet Bilde og hendes Børn om den Sag og ligesaa om den Arv, som nylig er falden efter afdøde Fru Agate Grubbe til Førsløf, saa alt kan komme til god Ende og Rigtighed mellem dem og ingen skal faa nogen Ulejlighed paa Grund af lang Forhaling. Sk. T. 5, 19 b.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at tilholde Bønderne i Gønge Herred at give deres Præster Tiende af Humle. Sk. T. 5, 19b. (Tr.: CCD. IV. 100 f.).

— Miss. til Anders Friis til Krabsholm og Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmænd henholdsvis paa Segelstrup og Aalborgshus Slotte. Jost Høg til Kyeholm, hvem Kongen tidligere har befalet at affatte en rigtig Jordebog over Børglum Klosters Gods og indlevere den til Kancelliet, har siden faaet Ordre til snarest at begive sig til Sorø for at forestaa det adelige Akademi sammesteds. Da han i den Anledning har erklæret, at han ikke kan faa Jordebogen affattet inden den bestemte Tid, og har anmodet om en kongelig Befaling til nogle gode Mænd om i hans Sted at affatte Jordebogen, skulle de af Jost Høg modtage den Jordebog over Børglum Klosters Gods, som er underskrevet af afdøde Godsleuf Budde og er leveret ham, derefter straks begive sig til Børglum Kloster, med Flid bese alt det tilliggende Gods, forfatte en rigtig Jordebog over Børglum Klosters Indkomst, Bønder, Tjenere, Ejendom og tilliggende Herlighed, det være sig Jura patronatus, Birkerettighed, Fiskeri eller andet, som der nu tilligger, enten i Købstæder eller paa Landet, og fra Arilds Tid har ligget dertil, saa aldeles intet forglemmes. Endvidere skulle de besigte, hvorledes de til Børglum Kloster liggende Skove ere holdte ved Magt. De skulle straks med et vist Bud sende Jordebogen og Besigtelsen ind til Kancelliet, da Kongen vil have Jordebogen indført i Fundatsen for det adelige Akademi. De skulle ogsaa med det første udføre den til dem udgaaede Befaling af 19. Nov. 1622 angaaende Børglum Kloster. Saafremt nogen af dem bliver forhindret ved lovligt Forfald, gives der herved Mogens Kaas til Timandsholm og Otte Skeel til Hammelmoese, Befalingsmand i Duholms Kloster, Ordre til at udføre saavel denne som den for-

rige kongelige Befaling, saa de uden Forsømmelse kunne blive efterkomne. J. R. 7, 542.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til M. Niels Spentrup. Det er berettet Kongen, at en Skrædder i Aarhus Stift i Skanderborg Len har taget sin forrige Hustrus Svigermoder til Ægte, og at det i Stiftet tillades Kapellaner at afløse Manddrabere, hvilket strider mod Ordinansen. Kongen sender ham i den Anledning en Ordre til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Hr. Jørgen Skeel, Embedsmænd paa Skanderborg og Kalø Slotte, om at undersøge disse Forhold og erklære sig derom. Han skal tilstille dem denne Ordre og give dem al den Underretning om Sagerne, som han kan. J. T. 7, 211 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Hr. Jørgen Skeel. Da det er berettet Kongen, at en Skrædder i Aarhus Stift i Skanderborg Len imod Guds og Menneskenes Lov har taget sin forrige Hustrus Svigermoder til Ægte, og at det i Stiftet tillades Kapellaner at afløse Manddrabere, hvilket strider mod Ordinansen, skulle de lade de to Personer, der saaledes have indladt sig i ulovligt Ægteskab med hinanden, opspørge og anholde og flittigt udspørge dem om, hvem der har tilladt dem det, og om alle andre Omstændigheder, hvortil M. Niels Spentrup, Sognepræst i Aarhus og Provst i Ning Herred, kan give dem nærmere Anvisning. Ligeledes skulle de undersøge, af hvilken Magt nævnte Kapellan har foretaget saadan Afløsning. De skulle snarest til Kancelliet indsende en udførlig Erklæring om disse Punkter. J. T. 7, 211 b.

— Miss. til Oluf Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Christopher Lunov til Nystrup i langsommelig Tid har beholdt en Ægtemands Kvinde hos sig, ligget i et ondt og forargeligt Levnet med hende og avlet Børn med hende. Oluf Parsberg skal, saa vidt muligt, erhverve yderligere Vidnesbyrd i den Sag og, naar han har erhvervet saa nøjagtige Vidnesbyrd, at Christopher Lunov derefter kan overbevises om sin Forseelse, indstævne ham for Kongen og Danmarks Riges Raad til den første almindelige Herredag. J. T. 7, 212.

23. Aug. (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bragt i Erfaring, at han har en gammel Kumpan, ved Navn Søfren Pedersen, siddende fangen, der sammen med sine to

Sønner, Søfren og Peder Søfrensen, en langsommelig Tid har gaaet Kæltringegang og bedrevet meget forskelligt Skelmeri. Laurits Ebbesen skal gøre sig den største Flid for at paagribe Søfren Pedersens Sønner og ligesaa alle de andre, som Søfren Pedersen i sin Bekendelse paa Tinge har udlagt, hvilke Personer skulle have deres Tilhold i Stiernholms Len, hvormed Laurits Ebbesen tidligere har faaet Ordre til at føre Tilsyn i Reinholt Heidenstrups Fraværelse. Han skal derefter sende dem alle velforvarede over til København. J. T. 7, 212 b.

24. Aug. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Laurits Skrædder i Høyholt i Skaane, der har berettet, at Trud Jensen i Skave og hans Medfølgere for nogen Tid siden paa Landevejen have frarøvet ham en Hest, en Hoppe og en Vogn med Tilbehør, men at han paa Grund af Manddrab har været forhindret i straks at forfølge denne Sag, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge denne Sag, da han nu er kommen til sin Fred igen. Sk. R. 4, 293 b.

— Miss. til Anders Friis og Tønne Friis. Naar de have udført Kongens Befaling, dateret Haderslevhus, 19. Nov. 1622, angaaende Brøstfældigheden paa Børglum Klosters Bygning og Vurdering af afdøde Godsleuf Buddes efterladte Gods til Reparation af denne Bygning, skulle de straks lade Løsøret sælge saa dyrt som muligt og lade det skaffe derfra, for at han¹ kan nyde Foderet og Husene til sit eget Kvæg. Hvis nogen af dem ikke kan møde for at udføre Kongens Befalinger, befaler Kongen Mogens Kaas til Timandsholm eller Otte Skeel til Hammelmoese i deres Fraværelse at udføre Kongens Befalinger. J. T. 7, 213. K.

25. Aug. (U. St.). Miss. til Sigvort Grubbe. Det er berettet Kongen, at en Præstesøn i hans Len [Malmøhus], ved Navn Niels Hansen i Maglerup, i 1611 skal have slaaet en, ved Navn Hans Bendsen, ihjel, hvorfor han samme Aar af 15 Mænd er svoren fra sin Fred. I sidste November Maaned har Sigvort Grubbe indstævnet denne Afsigt for Laxmand Gyldestjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred, til Paadømmelse af, om den bør blive

---

¹ Her maa formentlig menes: Just Høg.

ved Magt eller ej. Da denne skal have dømt Afsigten som udømt, skal Sigvort Grubbe lade denne Sag undersøge og snarest til Kongen erklære sig om, hvorledes det forholder sig med den, om Niels Hansen eftertrages af Eftermaalsmændene eller om han har stillet dem tilfreds, og om det har været Nødværge eller ej, da Niels Hansen nu har ansøgt Kongen om at faa sin Fred igen. Sk. T. 5, 20.

26. Aug. (Kbhvn.). Søpas for Christoffer Marstrand, der med Kongens Jagtskib skal begive sig herfra paa Augdesiden og Vigsiden under Norge for at samle Østers til Kongens Behov og siden begive sig her tilbage med dem. Sj. R. 17, 377.

— Miss. til Ernst Normand om straks at lade Tømmer, Kalk, Sten og andet Tilbehør føre til Sorø til et 2 Lofter højt Hus, som skal opsættes der udenfor Porten ved de andre Huse, som nu nylig ere opbyggede. Han skal paa Kongens Vegne lade dette Hus opføre og bekoste med alt Tilbehør og desuden et Hus, hvori der skal være Køkken og Folkekvarter. Han skal straks med Flid lade begynde paa det, saa det snarest kan blive færdigt. Naar der er Materialier til Stede, skal han kræve nærmere Besked om Husets Længde og Størrelse. Sj. T. 22, 275¹. Jvfr. 4. Sept. 1623.

— Miss. til Landsdommerne i Danmark og Stiftslensmændene i Norge. Kongen har med Danmarks Riges Raads og menige Adels Raad og Samtykke stiftet det adelige Akademi i Sorø. Da det kan formodes, at mange ikke ville have denne til det fædrene Riges Bedste oprettede Stiftelse i tilbørlig Agt, men det er Kongen særdeles magtpaaliggende, hvorledes den unge Adel, der i Fremtiden kan formodes at kunne tjene Kongen og Riget, opfores, ligesom han heller ikke er til Sinds i sin Tid at lade dette i en god Mening begyndte Værk komme i Misbrug eller Uagt, skulle de foreholde enhver især af Adelen, at det er Kongens alvorlige Begæring, at enhver Adelig til førstkommende Mikkelsdag skal sende sine Børn, som ere under 19 Aar, men dog i den Alder, at de ere bekvemme dertil, til det adelige Akademi. De skulle til-

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. X.

sende Kongen en rigtig Fortegnelse over alle de Adelsbørns Navne, som findes i deres Landsdommeri (Stift), med Angivelse af deres Alder. Sj. T. 22, 275. K.¹

28. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Aalborg. Da Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, har berettet, at han har saa meget at gøre med sin Bestilling og sine Regnskaber, at han ikke godt samtidig kan forvalte Direktionen for det spanske Kompagni, bifalder Kongen, at Hans Søfrensen denne Gang forskaanes derfor, og at der udvælges en anden dygtig og vederhæftig Borger dertil, dog skal Hans Søfrensen først gøre Participanterne Regnskab for alt det, som maatte være oppebaaret og udgivet paa Kompagniets Vegne. J. T. 7, 213 b. K.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Raadet om at møde i Odense den 19. Sept., hvor de skulle erfare Kongens Vilje. Sj. T. 22, 276.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Morits Podebusk til Krapperup for nogen Tid siden er kommen til Ulykke med en af sine egne Karle, som han har dræbt, skal Otte Marsvin fittigt lade undersøge, hvorledes det forholder sig med dette Drab, forhøre de Vidner, der kunne vide noget om denne Sag, særlig dem, der kunne være uvildige og ikke ere interesserede i Sagen, og straks erklære sig til Kongen om, hvorledes det er gaaet til. Sk. T. 5, 20 b.

— Miss. til Laurits Grubbe. Da Fru Magdalene Lindenov, Eiller Kruckows Enke, har anmodet Kongen om at beskikke ham til Væрге for hende, befales det ham herved at paatage sig Værgemaalet for hende og ved alle forefaldende Lejligheder forsvare hende og hendes Gods, baade rørligt og urørligt. Sm. T. 6, 199.

— (Frederiksborg). Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Jost Høg til Kyeholm, Hofmester i det adelige Akademi Sorø, har berettet, at der paa hans Gaard Kyeholm i lang Tid har staaet nogle Breve under gode Mænds Forsegling, blandt hvilke Breve der efter hans Formening ogsaa findes de Breve og Adkomster, som han ved forefaldende Trætter burde have til at

¹ Tr.: Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. IX.

forsvare sin Gaards Grund og tilliggende Gods med. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at beramme belejlig Tid og Sted til Brevenes Optagelse og Registrering. De skulle registrere Brevene og alt hvad der findes hos dem under deres Haand og Segl, og levere Jost Høg de Breve, der angaa hans Gaard og Gods og med Rette tilhøre ham. Da man ikke bestemt kan vide, hvem der ere berettigede til Resten af Brevene, skulle de registrere og igen forsegle disse og sætte dem i god Forvaring enten i Viborg eller Aalborg. J. T. 7, 213 b.

30. Aug. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland, Fyen og Skaane om saa snart som muligt hver at sende 2 dygtige og stærke Karle fra deres Len til Frederiksborg for at hjælpe Kongens Graver med noget Arbejde. — I Sjælland: Hr. Christian Friis, Jørgen Urne, Mogens Pax, Alexander Rabe von Papenheim, Oluf Rosensparre, Otte Brahe, Ernst Normand, Frederik Redtz, Palle Rosenkrantz, Jost Høg og Peder Basse. — I Fyen: Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Markur Bilde, Jørgen Brahe, Hans Pogwisch og Hans Lindenov. — I Skaane: Hr. Anders Bilde, Otte Marsvin, Gabriel Kruse og Sigvort Grubbe. Sj. T. 22, 276. K. Orig. (t. Kristian Friis). Orig. (t. Holger Rosenkrantz) i Landsark. i Odense.

31. Aug. (—). Miss. til Ernst Normand. Da der er Trætte mellem Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, og Otte Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, angaaende nogle Gældssager, hvori Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland, ogsaa er interesseret, saa han ikke selv kan sidde Retten, naar disse Sager skulle paadømmes, gives der ham herved Ordre og Fuldmagt til at sidde Retten paa Sjællandsfars Landsting i Axel Urnes Sted, naar det bliver meddelt ham, at disse Sager skulle forhøres, og dømme i dem. Sj. T. 22, 277.

— Miss. til Jørgen Urne om straks at udsige den i Ebbekiøb boende Mand af Gaarden, saa han kan gøre den ryddelig til Paaske, og paa Kongens Vegne tilbagebetale ham det Stedsmaal, som han har givet. Bonden skal ingen Vintersæd saa til Gaarden, ej heller pløje og lægge Jorden, men Jørgen Urne skal straks hjælpe ham til en anden Gaard. Sj. T. 22, 277. K.

31. Aug. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Else Marsvin, Envold Kruse til Stienoldts Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Tranekier Len fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1621, for den uvisse Indkomst i samme Tidsrum, for de to Pengeskatter til Mortensdag 1618 og 1620 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 341. K.

1. Sept. (—). Bestalling for Knud Hansen, der skal tage Vare paa Kongens Have udenfor København, hvor han flittigt skal paase, at intet bliver forrykket af Huset. Han skal føre Tilsyn med, at Urtegaardsmanden og hans Selskab udføre det, som de bør udføre, og at intet kommer paa de Steder, hvor det ikke bør komme. Naar der efter Kongens Befaling skal bygges noget, skal han føre Tilsyn med, at Kalk, Sten og Tømmer bliver anvendt til det, som det er forordnet til. Han skal passe paa ikke at lade noget komme ud af Dammene, Stadsgravene og de hosliggende Søer, medmindre han faar kongelig Ordre dertil. Han maa ikke tilstede nogen Gang i Haven, som ikke har noget at bestille der, og naar nogen i Kongens Fraværelse skal indlades i Haven, skal han først spørge sig for hos Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot. Han maa ikke tillade Urtegaardsmanden, Apothekeren eller Destillereren at holde Lag eller Samkvem i deres Losement eller at herberge nogen om Natten, ej heller tilstede dem at indføre nogen i Haven. Han skal have sin Bolig der, hvor Markus Wibenitz holdt Hus og boede før ham, hvor han ligeledes hverken maa holde nogetsomhelst Herberg, Gæsteri, Ølsal eller andet saadant. Han skal aarlig holde Regnskab med Urtegaardsmændene over, hvormange unge Træer de have sat og podet i Kongens Have hvert Aar, og hvormange Rosentræer og andet saadant de have i Forraad, som kan bruges og sættes i andre Haver. Han skal gøre Kongen Regnskab for den Frugt og andet, som sælges af Haven. Han skal aarlig levere en Fortegnelse fra sig over den Sur- og Grønkaal, Agurker og andet saadant, der kan være i Forraad af Haven. Endelig skal han paase, at de Folk, der efter Tidens Lejlighed blive forordnede til Havens Røgt, ikke blive brugte til andet Arbejde, og i alle Maader ramme Kongens Bedste. Han skal, fra dette Brevs

Dato at regne, have 30 Kurantdlr. i aarlig Løn og 5 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 377 b¹.

1. Sept. (Kbhvn.). Ed, aflagt af Knud Hansen, der er forordnet til at tage Vare paa Kongens Have ved København. Han lover at være Kongen huld og tro og ramme dennes Gavn og afvende hans Skade. Han forpligter sig til ikke at bortlaane, bortgive eller paa anden Maade lade forkomme noget af det, der betros ham, det være sig Husgeraad, Kost, Drik, Speceri, Fisk og hvad der vokser i Haven, men forvare alting godt og holde til Raade med det. Han forpligter sig til at holde Døre og Laase tillukkede, til ikke at bese eller lade nogen bese de Kongens Sedler, Breve eller saadant, som kan blive liggende paa Bordet, og til ikke at tillade nogen at komme paa disse Steder og Gemakker, som ikke bør komme der. Han skal ogsaa have fittigt Tilsyn med alle, som have noget at gøre i Haven. Sj. R. 17, 377^a.

— Miss. til alle Lensmænd i Sjælland om herefter ikke at lade Kronens Bønder faa Træ af Kronens Skove til Steg til deres Gærder eller tillade dem at opsætte Gærder af Steg eller Træ om deres Jord, men tilholde dem at om-lukke og inddige med Sten eller Jord, da Skovene ikke kunne taale at lade dem faa Træ til dette Brug. Sj. T. 22, 277. K.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Havre paa Grund af Misvækst i Skaane udføres af Riget. Sj. T. 22, 277. Sk. R. 4, 294. (Se CCD. IV. 101).

— Miss. til Lensmændene i Skaane om at lade Forbudet mod Udførsel af Havre fra Riget forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov. Sk. T. 5, 21.

— Miss. til Lensmændene i Nyborg, Silkeborg, Aalborg, Stjernholm og Sejlstrup Len om i Aar ikke at sende nogen Havre til Københavns Slot, saaledes som de tidligere have faaet Ordre til, medmindre de faa anden Ordre. J. T. 7, 214 b. K.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i Hald, Aarhus, Skan-

¹ Tr.: Friis, Saml. t. dansk Bygningshist. S. 54 f.
Saml. t. dansk Bygningshist. S. 54.

² Tr.: Friis,

derborg og Dronningborg Len om i Aar ingen Havre at sende til Frederiksborg. Udt. i J. T. 7, 214 b.

[Omtr. 1. Sept.]¹. Fortingning med Jakob Gans, Tømmermand, om det, som skal oprejses til den Lade paa Lystager i Antvorskov Len. Udt. i Sj. R. 17, 379.

2. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Aarhus Kapitel og Kronen. J. R. 7, 543. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at advare de Skipper, der have deres Fart gennem Sundet, mod, saalænge Sildefiskeriet staar paa, at passere Strømmene ved Nattetid, men ligge for Anker paa de Steder, hvor det kan være Fiskerne til mindst Forhindring, og føre Lanterne, saa Fiskerne ikke uforvarende skulle drive paa dem og derved forsætte enten sig selv eller deres Garn. Handler nogen herimod og gribes paa Kronens Strømme, skulle de straffes, som vedbør. Sj. T. 22, 278. K.

3. Sept. (—). Aab. Brev om, at Timand Klausen, Kongens Kaptejn, skal begive sig herfra ned i Øresund med Kongens Skib Gribben for at blive liggende der og passe paa, at ingen løbe igennem ved Nattetid, saa Fiskerne skulle lide nogen Skade derved. Hvis han griber nogle heri, skal han paa Kongens Vegne lade dem forfølge og tiltale. Sj. R. 17, 379.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at han har overladt en Urtekræmmer sin Plads i Christianshafn, hvor saa denne skal have ladet opsætte en ringe Værelse, hvori han dog bruger saa stor en Handel som nogen der i Byen. Det befales i den Anledning Hr. Anders Bilde at bebygge sin Plads med saadanne Bygninger og Huse, som maatte synes ham at være gavnligest, saa Byen efterhaanden kan blive bebygget og fuldt færdig. Sk. T. 5, 21.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Nielsen Skrifer, forhen Borgemester i Odense, for nogen Tid siden skal have trolovet sig med en af sine Piger, der er beslægtet med hans afdøde Hustru i 2. og 4. Led, skal Holger Rosenkrantz med Flid undersøge, om det er sandt, og hvis det er sket ved Misforstaaelse og Misregning fra hans og Præstens Side, der har trolovet dem, alvor-

¹ Kun Overskriften til Brevet er indført, mellem Breve af 1. og 8. Sept.

ligt paalægge ham at udgive noget efter sin Formue til Hospitalet i Odense derfor. F. T. 3, 714.

3. Sept. (Kbhvn.). Proklama til Landstingene over hele Riget om, at enhver, der har Gældsbreve, hvori afdøde Jørgen Friis til Krastrup og Fru Lisbet Galde ere Forlovere, skulle fremvise Hovedbrevene hos Kansler Hr. Christian Friis inden førstkommende Juledag, saafremt de ikke ville have Hovedsummen forbrudt. Udt. i J. R. 7, 544.

4. Sept. (—). Forordning om, at Kongens Skibs-officerer skulle afholde sig fra Kritik over Kost og Arbejde i Mandskabets Nærværelse. Sj. R. 17, 379 b. (Tr.: CCD. IV. 101 f.).

— Miss. til Steen Villomsen om at lade den medfølgende Forordning læse og forkynde for alle Kongens Over- og Underskibs-officerer, saa de kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 278 b. K.

— Miss. til Steen Villomsen. Han skal have flittigt Tilsyn med, hvad der leveres til eller fra Skibene, og paa hvad Tid Køkkenet tændes og slukkes, og han skal underskrive alt hvad der indleveres og udleveres og hvert Skibsregnskab. Ligesaa skal han have Tilsyn med alle Leverancer paa Holmen og medunderskrive dem samt have Agt paa alt hvad der udleveres. Sammen med Anders Olufsen skal han underskrive alle de Afkortninger, der sker for Proviant for de Maaltider paa Bremerholm, som forsømmes, og han skal efter den Takst, som han kan kræve paa Renteriet, undersøge, hvorledes der forholdes med Udspisningen, Afkortningen og Resten, og hvad Kældersvendene og de, som modtage Provianten, mod saadan Afkortning kvittere i den næste Proviantmodtagelse. Han skal advare Kaptejnerne om, at de selv skulle bese og modtage de dobbelte og enkelte Øltønder, og Kaptejnerne skulle selv sammen med Skipperen levere dem igen. For at Øltønderne bedre kunne bevares, skulle de, saasnart Øllet er drukket af dem, igen fyldes med Vand, henlægges og stuves saaledes, at de uden Skade igen kunne leveres. Han skal give Skipperen og Kældersvendene Ordre til at levere Provianttønderne fra sig. Han skal give Kaptejnerne eller, hvor der ingen Kaptejner er, Skipperne Underretning om den Forandring, der er gjort i Skibsartiklerne med Hensyn til Arkeliet, saa de kunne vide at rette sig der-

efter. Han skal selv gennemse og underskrive Arkeliregnskabet, før det indleveres i Tøjhuset. Han skal holde en rigtig Bog over alt det, som han underskriver og gennemser, saa den, om fornødent, kan konfereres med andre Regnskaber. Sj. T. 22, 278 b. K.

4. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Adolf Friderik Grabo. Han maa ikke antage nogen med Kongens Skibe udsendt Arkelimesters Regnskab, medmindre det er undertegnet af Kongens Admiral og Kaptejnen, som sejler med Skibet, og der i Regnskabet findes antegnet, af hvilken Grund Skuddet er sket, af hvilket Stykke der er skudt, og hvad der skydes, om det er skarpt eller ikke. Han skal give Arkelimestrene Ordre til at rette sig efter de nu forandrede Skibsartikler og lade dem straffe, der ikke gøre det. Han skal give Arkelimestrene Tilhold om, at de skulle indestaa for Skaden, hvis det er deres Skyld, medmindre han selv vil staa Kongen til Rette derfor. Sj. T. 22, 279 b. K.

— Miss. til Thomas Noll. Det er Kongens Vilje, at der herefter aldeles ingen Æresskud skal gøres for Kongens eller andre Orlogsskibe, som passere Kronborg og sejle igennem. Sj. T. 22, 279 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal straks lade føre Tømmer, Kalk, Sten og andet Tilbehør til Sorø til et Hus, 2 Lofter højt og 24 Bindinger langt, som skal opføres udenfor Porten ved de andre Huse, som nylig ere opbyggede der. Der skal laves en stor Port midt paa Huset og en Kælder paa 12 Alen under Huset. Han skal paa Kongens Vegne lade dette lave og bekoste og desuden et Hus, hvori der skal være Køkken og Folkekvarter. Han skal straks lade Arbejdet begynde, saa det kan blive færdigt saa snart som muligt. Sj. T. 22, 280. K.¹

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om snarest

---

¹ K. er oprindelig Brevet af 26. Aug., der er blevet udfærdiget til Underskrivelse af Kongen. Denne har dog ikke underskrevet, men egenhændig tilføjet nedenunder Brevet: herhuosz skall lengden aff husset settis saa och huor hand tømmerid skall tage. Och uyll dertill købisz fyrretømmer.

at forhøre forskellige Vidnesbyrd i Sagen mellem Jens Munk, Kongens Skibskaptajn, og hans Hustru og dømme saa vel paa dem som paa den anklagede Asmus Schult. Sj. T. 22, 280. (Tr.: KD. V. 59).

4. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde om hos Borgerskabet i Helsingborg at faa at vide, om de ikke kunne indtræde i det skaanske Kompagni sammen med Landskrone, og erklære sig om, hvad Afsked der allerede kan være taget angaaende Helsingborgs Salthandel. Sk. T. 5, 21 b.

— Miss. til Ofve Gjedde om snarest at begive sig op til Norge for at udføre den herhos føjede kongelige Befaling og siden blive ved sit Len ligesom andre Lensmænd i Norge. Sk. T. 5, 21 b.

— Aab. Brev om, at Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, Erik Rosenkrantz til Kierstrup og Karen, Johan Borckortsens Enke, Borgerske i Odense, med Kongens Tilladelse have faaet adskillige Breve og noget Gods ud af afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Bo. Da nogle af Fru Pernilles Børn, der ved Kongens og Danmarks Riges Raads Dom paa sidste Herredag ere dømte til ved en Kønset at gøre deres afdøde Moders Bo saa godt, som det var, da hun døde, nu ere bange for, at det skal komme dem til Forhindring ved deres Eds Udførelse, og da Kongen ikke finder dette rigtigt og de udleverede Breve og Godset ogsaa ere rigtig antegnede og bekendte, saa det endnu kan staa enhver frit for at tale derpaa, hvis nogen formener, at der er kommet noget ud, som ikke burde være kommet ud, har Kongen anset for godt, at de udkomne Breve og Gods ikke skulle komme nævnte Lovsed til nogen Forhindring, da de ikke ere at forstaa under denne Ed. F. T. 3, 807.

— Miss. til Jens Mogensen til Sindinggaard, Anders Friis til Krabisholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot, Jost Høg til Biørnholm, Johan Brockenhuus til Lierbek og Fru Anne Rantzau. Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, holstensk Raad, Statholder i Fyrstendømmet Slesvig og Embedsmand paa Haderslevhus, har berettet, at han paa sidste Herredag er bleven dømt til at betale Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, 2000 Rdlr. med resterende Rente, der skulle tilkomme ham af de af Fru Elline Marsvin for Boller og

Rosenvold udgivne og deponerede Penge, men at han formener, at det tilkommer dem samtligen at betale ham disse Penge, da han skal have deres eller deres Fuldmægtigs Forpligtelser om i saadant Fald at ville holde ham skadesløs. Da han derfor har anmodet Kongen om ved en Skrivelse til dem at hjælpe ham til sin Betaling, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte ham, anmodes de om at slaa sig selv til Rette heri og uden Vidtløftighed betale de 2000 Rdlr. med resterende Rente, saavidt deres eller deres Fuldmægtiges Forpligtelser tilholde dem. J. R. 7, 544. K.

4. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da denne Brevviser Peder Jensen Ditmarsker, Indvaaner i Grenaa, har klaget over, at Retten under forskellige Udflugter forholdes ham paa Æbeltoft Byting, skal Jørgen Skeel lade denne Sag grundigt undersøge og hjælpe Peder Jensen til Ret, saafremt det viser sig, at han ved Skudsmaal eller saadanne Udflugter stødes fra Retten eller paa anden Maade forurettes. J. T. 7, 214 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Niels Krag. Da Fru Anne Kaas til Tarupgaard, Prebiørn Bildes Enke, ved det Mageskifte, som hun har begæret at slutte med Kronen, efter deres Besigtelse bliver Kronen 3 Tdr. 1 Skp. $\frac{1}{3}$ Fjerd. haardt Ejendomskorn skyldig, skulle de meddele hende, at saafremt hun ønsker Mageskiftet afsluttet, maa hun gøre Kronen Fyldest for det manglende i Landgilde og Ejendom i en hende tilhørende Gaard eller Gaardspart. J. T. 7, 219 b.

5. Sept. (—). Aab. Brev om, at den tyske Kirke i København skal være Kirke for Silkevæverne og andre udenlandske Folk, der lave Manufakturere for Kongen. Sj. R. 17, 380. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. III. 186. KD. II. 743 f. CCD. IV. 102 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at advare Smedene i København mod at antage Svende, der have arbejdet i Kongens Smedje, i Tjeneste uden Bevis for, at de ere lovlige forløvede derfra. Sj. T. 22, 280b. K. (Tr.: KD. V. 59).

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, Laurits Lindenov til Orebygaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, Oluf Parsberg til Bunderup, Embeds-

mand paa Ørum Slot, og Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot. Borckort Rud til N har paa sin Hustrus¹ umyndige Søskenes Vegne begæret kgl. Befaling til dem om, at de, da Børnene² paa den sidste Herredag af Kongen og Danmarks Riges Raad ere dømte til at gøre Kønsed, paa Børnenes Vegne skulle gøre deres yderste Flid for, hvis disses afdøde Moder, Fru Pernille Gyldenstjernes efterladte Gods nogenledes kan strække til mod hendes Gæld, da at ordne det paa bedst mulige Maade med Fru Pernilles Kreditorer uden Fuldgørelse af Kønseden, men hvis det ikke kan ske, har han begæret Fuldmagt for dem til paa de umyndige Børns Vegne i nævnte Lovsed at tillægge noget af deres Gods eller Breve med god Forvaring paa en Sum Penge, for at Boet kan være ligesaa godt, bedre og ikke værre end det var, da deres Moder døde, saa alt i Eden kan være ved en god Samvittighed og uden Argelist. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til, som dog i sig selv er billigt og ret, i alle Maader at ramme de umyndige Børns Bedste. F. T. 3, 715.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Bispem i Odense. Han' skal hos den Præst i Odense, der for kort Tid siden viede Niels Sehested til Bekmark og Fru Birgitte Brahe til hinanden, faa at vide, hvorledes han uden Forevisning eller Forelæggelse af nogen kongelig Bevilling kommer til at vie saadanne Personer sammen, der ere beslægtede i 3. Led, og snarest meddele Kongen, hvad Erklæring Præsten giver herpaa. F. T. 3, 716.

8. Sept. (—). Bestalling for Jan Johansen som Kongens Sejllægger med en aarlig Løn af 50 Kurantdlr. og 4 Kurantdlr. hver Maaned i Kostpenge, Aaret regnet til 13 Maaneder, alt at udrede af Rentekammeret. Saalænge han er i Kongens Tjeneste, skal han være fri for al borgerlig Skat og Tynge i København. Sj. R. 17, 381.

— Miss. til Rentemestrene. Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Odense Stift, har berettet, at han udover de 300 Dlr., der tidligere var bevilget ham til Opbyggelsen af hans

¹ Helvig Jakobsdatter Rosenkrantz.
krantz og Pernille Gyldenstjerne.

² Børnene af Jakob Rosen-

Residens, har bekostet 127 Rdlr. 18 Sk., $\frac{1}{2}$ Otting Smør, 2 Pd. Rug og 2 PÅ. Byg, og derhos begæret, at denne Bekostning maa blive godtgjort ham. Det befales dem at godtgøre ham denne Bekostning. Sj. T. 22, 281. K. Orig.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Kansleren angaaende Folkeholdet paa Nyby, Amager og Ibstrup Ladegaarde. Sj. T. 22, 281 b. K. (Tr.: KD. V. 59 f.).

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen af hans til Rente-kammeret indleverede Regnskab har set, at der holdes adskillige unyttige Folk paa Ladegaardene i hans Len, har han bestemt, at der herefter skal forholdes paa følgende Maade med Folkene, deres Aarsløn og Kostpenge: Paa Faurholms Ladegaard skal der kun holdes: 1 Foged, som skal have 28 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. i Kostpenge om Maaneden, 1 Buddreng, der tillige skal køre Mælk og have 5 Sletdlr. i aarlig Løn og 2 Sletdlr. i Kostpenge om Maaneden, 1 Malkedeje, hvis Aarsløn skal være 26 Kurantdlr. og $2\frac{1}{2}$ Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Malkepige til hver 18 Køer, der skal have 8 Sletdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Røgter til hver 100 Øksne, der skal have 5 Sletdlr. i Løn om Vinteren og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Hvad Tærskerne angaar, skulle de have Betaling pr. Pund, men ikke bespises; de skulle saa have noget mere for Pundet, eftersom man kan blive enig med dem om; men saafremt man ikke kan faa dem paa disse Betingelser, skal enhver have 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge og desuden Betaling pr. Pund som sædvanligt. Husmændene, der bo i Husene ved Vangene, skulle tage Vare paa disse og derfor være fri for Hold og Dagsværk. — Paa den lille Ladegaard ved Frederiksborg skal der kun holdes: 1 Foged, som skal have 20 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Malkedeje, der skal have 26 Kurantdlr. i Aarsløn og $2\frac{1}{2}$ Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Malkepige til hver 18 Køer, der skal have 8 Sletdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. — Paa Abramstrup skal der holdes: 1 Foged, der skal have 20 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Landstingsrider, der tillige skal være Arbejdskarl, der skal have 6 Kurantdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 2 Kærredrenge, hvis der endnu brændes Sten, der hver

skal have 6 Kurantdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. i Kostpenge. — Paa Esserum skal holdes: 1 Ladegaardsfoged, der skal have 20 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. i Kostpenge om Maaneden, 1 Vangevogter for hvert Stod der holdes, der tillige skal vogte Føl og Hopper om Vinteren, hvorfor hver skal have 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Vogter, der skal vogte Stengærderne, hvilken skal lønnes af Bønderne i Lenet, da de ellers selv skulle holde Gærderne vedlige. — Paa Hørsholm skal holdes: 1 Foged, der skal have 28 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Vogter til at vogte Hopper og Føl, der skal have 4 Kurantdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. i Kostpenge om Maaneden. — Paa den lille Ladegaard ved Frederiksborg, Abramstrup, Esserum og Hørsholm Ladegaarde skal der til hver 50 Øksne holdes en Røgter, der om Vinteren skal have 5 Sletdlr. i Løn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Med Hensyn til Tærskere og Husmænd skal der forholdes som paa Faurholms Ladegaard; hvor der ikke er bygget Huse til Husmændene og Vangevogtere, skulle de bygges snarest. Der maa herefter ikke holdes flere Folk paa Ladegaardene, og der maa ikke uden særlig Befaling fra Kongen foretages nogen Bygning eller noget Flikkeri paa Ladegaardene. Sj. T. 22, 282 b. K.

8. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ernst Normand angaaende Folkeholdet paa Ladegaardene i Antvorskov og Korsør Len: Paa Antvorskov Ladegaard skal kun holdes: 1 Foged, der skal have 16 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Malkedeje, der skal have 7 Kurantdlr. i Aarsløn og $2\frac{1}{2}$ Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Malkepige til hver 18 Køer, der skal have 8 Sletdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Røgter til hver 50 Øksne, der skal have 5 Sletdlr. i Løn om Vinteren og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Tærskerne skulle betales pr. Pund, og ikke bespises, men have desto mere for Pundet, saaledes som man kan blive enig med dem om, men saafremt de ikke kunne faas saaledes, skulle de have 2 Sletdlr. i Kostpenge om Maaneden og desuden Betaling pr. Pd. som sædvanligt. Husmændene, der bo i Husene ved Vangene, skulle tage Vare paa Vangene og derfor være fri for Hold og andet Dagsværk. Hvor der endnu ikke er opført Huse til Husmænd og Vangevogtere, skulle de

snarest bygges. — Paa Sæbygaard Ladegaard skal holdes: 1 Foged, som skal have 16 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. Med Hensyn til Røgttere, Tærskere, Husmænd og Vangevogtere skal der forholdes som paa Antvorskov Ladegaard. — Der maa ikke holdes flere Folk paa Ladegaardene, og der maa ikke uden særlig Befaling af Kongen foretages nogen Bygning eller noget Flikkeri paa Ladegaardene. Sj. T. 22, 284. K.

8. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz angaaende Folkeholdet paa Ladegaardene i Vordingborg Len: Paa Beldringe, Jungshofvet og Lekkinge skal hvert Sted holdes: 1 Foged, som skal have 16 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, og 1 Bud-dreng, der skal have 6 Kurantdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Paa alle 3 Ladegaarde skal der til hver 50 Øksne holdes en Røgter, der skal have 5 Sletdlr. i Løn for Vinteren og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Tærskerne paa Ladegaardene skulle betales pr. Pund og ikke bespises, men have desto mere pr. Pund, saaledes som man kan blive enig med dem om, men saafremt de ikke kunne faas saaledes, skulle de have 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge og desuden Beta-ling pr. Pund som sædvanligt. Husmændene, der bo i Husene ved Vangene, skulle tage Vare paa disse og derfor være fri for Hold og andet Dagsværk. Hvor der endnu ingen Huse ere byggede til nævnte Husmænd og Vangevogtere, skulle de snarest opbygges. Der maa ikke holdes flere Folk paa Ladegaardene end ovenfor nævnt, og der maa ikke uden særlig Ordre fra Kongen foretages nogen Bygning eller noget Flikkeri paa Ladegaardene. Sj. T. 22, 284 b. K.

— Lignende Miss. til Sigvort Grubbe angaaende Folkeholdet paa Ladegaardene i Malmøhus Len: Paa Hageløs, Lindholm og Børring Klosters Ladegaarde skal hvert Sted holdes: 1 Foged, der skal have 12 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge; paa Børring Kloster tillige en Tilsynskarl, der kan tage Vare paa Vangene og skal have 8 Dlr. om Aaret i Løn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. Udt. i Sj. T. 22, 285 b. K. (i Udt.).

— Lignende Miss. til Laurits Ebbesen om Folkeholdet paa Ladegaardene i Skanderborg Len: Paa Skanderborg Lade-

gaard skal der holdes: 1 Foged, som skal have 20 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, 1 Mælke-deje, der skal have 15 Kurantdlr. i Aarsløn og 2¹/₂ Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge, samt for hver 18 Køer en Malkepige, som skal have 8 Sletdlr. i Aarsløn og 2 Sletdlr. om Maaneden i Kostpenge. — Paa Aakier Ladegaard: 1 Foged, som skal have 14 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. — Paa Ring Kloster: 1 Foged, der skal have 14 Kurantdlr. i Aarsløn og 3 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge. Udt. i Sj. T. 22, 286. K. (i Udt.).

8. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Knud Grubbe og Ofve Gjedde. Da Kongen har bevilget, at Johan Friis til Øretslef skal forestaa Værgemaaliet for Palle Krabbe, og da denne er skiftet i Gaarde sammen med Broderen Niels Krabbe til Skiellinge, skulle de saa snart som muligt taksere begge Hovedgaardenes Avl for en rimelig aarlig Pengeafgift, og ligesaa Bøndernes Landgilde, Korn og andre Landgildepersiller, saa Johan Friis kan vide, hvormeget i Penge han skal give enhver af dem af Gaardene, saalænge han forestaar Værgemaaliet og beholder Niels Krabbes Part. De skulle ogsaa levere Johan Friis rigtigt Inventarium under deres Haand og Segl over det Boskab, Fæ og andet, der leveres ham paa Gaardene. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. Sk. T. 5, 22.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at sende nogle Ørreder og Elritser til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 5, 22b.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Gundi Lange. Anders Friis til Krabisholm, Embedsmand paa Segelstrup, har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos Fru Anne Friis, Giert Rosenkrantz til Steensballes Enke, for hvilken Sum han ved Rigens Ret med Ridemænd er indført i Steensballegaards Avl og Nytte samt Bøndernes Landgilde og al anden Herlighed, saavidt Fru Anne Friis kan være berettiget dertil efter sit Forleningsbrev, indtil han kan faa sin Betaling deraf. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at indstævne begge Parter for sig, snarest begive sig til Steensballegaard, sætte dens Avl og Nytte samt Bøndernes Landgilde

og al anden Herlighed og Indkomst for en aarlig bestemt Afgift, ligne Gaardens og Godsets Indkomst mod Gælden, saa Anders Friis kan vide, hvor mange Aar i hendes Levetid han maa beholde Gaarden og Godset for Gælden. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. De skulle give deres Taksation beskrevet under deres Haand og Signet. J. T. 7, 215.

9. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Jakob Bastiansen som Kompasmager. Hans Arbejde skal betales ham efter følgende Takst: for et staaende Kompas 12 Sk.; for hængende Kompasser: et paa 6 Tommer 2 Mk. Mønt, et paa $6\frac{1}{2}$ Tomme 2 Mk. Kurant, et paa 7 Tommer $2\frac{1}{3}$ Mk. Kurant, et paa $7\frac{1}{2}$ Tomme 3 Mk. Kurant 4 Sk., et paa 8 Tommer 1 Dlr. Kurant, et paa $8\frac{1}{2}$ Tomme 6 Mk. Mønt, et paa 9 Tommer 1 Dlr. Kurant 2 Mk. Mønt; for hængende Kompasser med Naale af Staal: et paa 6 Tommer 2 Mk. Kurant 4 Sk., et paa $6\frac{1}{2}$ Tomme 2 Mk. Kurant 8 Sk., et paa 7 Tommer 2 Mk. Kurant 16 Sk., et paa $7\frac{1}{2}$ Tomme 1 Dlr. Kurant, et paa 8 Tommer 1 Dlr. Kurant 16 Sk., et paa $8\frac{1}{2}$ Tomme $1\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant, et paa 9 Tommer $1\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant 16 Sk., et paa $9\frac{1}{2}$ Tomme 2 Dlr. Kurant, et paa 10 Tommer 2 Dlr. Kurant 16 Sk.; for Kompasser med drejende Roser: et paa 7 Tommer 1 Dlr. 1 Mark Kurant, et paa $7\frac{1}{2}$ Tomme $1\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant, et paa 8 Tommer $1\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant 16 Sk., et paa $8\frac{1}{2}$ Tomme 2 Dlr. Kurant, et paa 9 Tommer 2 Dlr. Kurant 16 Sk., et paa $9\frac{1}{2}$ Tomme $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant, et paa 10 Tommer $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant 16 Sk.; for Kompasroser til at bruge paa lange Farvande: en gemen Rose 16 Sk., en stor Rose 24 Sk., en gemen Rose med Naal af Staal 28 Sk., en stor Rose med Naal af Staal 2 Mk., en drejende Rose med Naal af Staal 3 Mk. Kurant; Horisontkompasser 9 Dlr. Kurant, for Timeglas: et Glas paa 6 Timer 2 Dlr. Kurant, et Glas paa 4 Timer 1 Dlr. Kurant 8 Sk., 1 Glas paa 3 Timer 3 Mk. Kurant 4 Sk., 1 Glas paa 1 Time 16 Sk., et Glas paa $\frac{1}{2}$ Time 10 Sk., 1 Glas paa 1 Minut 8 Sk.; for Opreovering af gamle Glas: et Glas paa 6 Timer $3\frac{1}{4}$ Mk., 1 Glas paa 4 Timer $2\frac{1}{2}$ Mk., 1 Glas paa 3 Timer 24 Sk., et Glas paa 1 Time 6 Sk., et Glas paa $\frac{1}{2}$ Time 6 Sk., et Minutglas 5 Sk.; for Forbedring og Renovering af store Kompasser 14 Sk., af

middelmaadige Kompasser 7 Sk.; herunder skal dog ikke regnes Variats- og Horisontkompasser, om hvis Istandsættelse og Forbedring der skal sluttes Kontrakt med ham. Rentemestrene skulle betale ham for hans Arbejde efter ovenstaaende Takst. Sj. R. 17, 381.

10. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Fru Lisebet Friis, Jacob Hvitfeldts Enke, til Berridsgaard og Kronen. Sm. R. 5, 88. K. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der ud med Adelgaden i Viborg ligger adskillige øde afbrændte Byggesteder, som endnu ikke ere opbyggede, befaler alle Ejerne af disse øde Byggesteder inden 3 Aar efter førstkommende Mikkelsdag at opbygge dem. Saafremt nogle af Byggestederne tilhøre Folk, der ikke selv formaa at lade dem opbygge, skulle Ejerne snarest sælge dem til formuende Folk, saa de alligevel kunne blive opbyggede til ovennævnte Tid. Dog skal hermed ikke være ment Byggesteder, der tilhøre umyndige Børn, for at disse ikke skulle komme til kort, medens de endnu ere umyndige. J. R. 7, 545. K.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen vil tilskifte sig de to Kapitlet tilhørende Gaarde, som kaldes Hiarbek, med tilliggende Birkerettighed, Fiskeri og anden Herlighed og Ejendom for Vederlag paa Limfjorden i Nørrejylland, skal Kapitlet med det allerførste erklære sig om, hvor paa Limfjorden det begærer Udlæg, da Kongen af Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald, har erfaret, at Kapitlet i alle Maader kan faa Fyldest der. J. T. 7, 215 b. K.

11. Sept. (—). Miss. til Kansleren. Kongen har bragt i Erfaring, at en Kumpan, ved Navn Oluf Nielsen, som sidder fangen paa Københavns Slot, har forset sig højlig, idet han har indladt sig i Ægteskab med 2 Kvindfolk. Da imidlertid den Kvinde, som han først blev viet til, skal have givet ham nogen Grund dertil baade med Tyveri og anden grov Forseelse, maa Kansleren lade ham komme ud af Fængselet, mod at han straks forsværger og rømmer ud af Kongens Riger og Lande; han vil blive straffet paa sit Liv, hvis han senere gribes her. Sj. T. 22, 287 b. Orig.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen har bestemt, at han skal overlevere Værgemaalet for afdøde Christen

Bernekovs umyndige Børn til Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, befales det ham at møde i Roskilde den 31. Okt. for i Nærværelse af Sigvort Grubbe til Hofdal og Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Malmøhus og Laugholm Slotte, at overlevere Værgemaalet til Tagge Thott med dertil hørende Jordebøger, Register og andre Breve. Sj. T. 22, 287 b.

11. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bestemt, at Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, den 31. Okt. i Roskilde skal overlevere Værgemaalet for afdøde Christen Bernekovs umyndige Børn, som han hidtil har haft, til Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, skal Jørgen Brahe rette sig efter at være til Stede samme Tid og Sted, paatage sig Værgemaalet for Christen Bernekovs Søn Ofve Bernekov, svare til de tvistige Punkter, der kunne falde mellem Otte Brahe og Ofve Bernekov angaaende Værgemaalet, paase, at Ofve Bernekov i alle Maader faar Fyldest, og siden overlevere Værgemaalet til Tage Thott. F. T. 3, 717.

— Miss. til Steen Villomsen. Kongen vil herefter ikke give sine Kaptejner og Skibshovedsmænd nogen Fetalje paa Kahytten, naar de blive udkommanderede til at sejle med Kongens Skibe, men vil i Stedet hver Maaned give dem 20 Kurantdlr. til dem selv og deres egne Karle og Tjenere, og hvis der tilforordnes dem en Løjtnant, skal Kaptejnen til denne og hans Dreng have 16 Kurantdlr. om Maaneden, altsaa ialt 36 Kurantdlr. Præsten og Bartskaeren paa hvert Skib skulle søge Bord sammen med Skipperen og Styrmandene paa Skibet, Trommeterne sammen med Højbaadsmanden. Han skal give alle de foranævnte Personer Meddelelse om denne Kongens Forordning, for at de kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 288.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Maren Hansdatter, Forstanderske i Børnehuset i København, har klaget over, at hendes Ægtehusbonde, Gabriel i Eggeberg, skal ligge i et slemt og forargeligt Levnet med en løsagtig Kvinde, ved Navn Anne Albrits, og at de have avlet Børn sammen, skal Laurits Ebbesen, der tidligere har faaet Ordre til i Reinholt Heidenstrups Fraværelse at føre Tilsyn med Stiernholm Len, lade denne Sag flittigt undersøge og, hvis det forholder sig saaledes, lade

dem tiltale begge to, tage Dom over dem og lade dem straffe. Hvis det viser sig, at Anne Albrits har større Skyld end Gabriel, skal han sende hende til Tugthuset i København, men desuden lade ham straffe tilbørligt. J. T. 7, 216 b.

11. Sept. (Tryggevælde). Miss. til Ernst Normand. Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand paa Ringsted Kloster, og hans Fader, afdøde Knud Urne til Aasmark, have været i adskillige Løfter for Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og Axel Urne har allerede maattet indløse en Del af disse Løfter og nødes endnu daglig til at indløse saadanne. Da Axel Urne efter Otte Brahes Skadesløsbrev til ham ser sig foraarsaget til at tiltale ham og lade sig indføre i hans Gods, gives der herved Ernst Normand Fuldmagt til at sidde i Landsdommers Sted paa Sjællandsfars Landsting, medens Axel Urne forfølger sine Sager mod Otte Brahe, og dømme deri. Sj. T. 22, 286.

— Miss. til Claus Daa og Palle Rosenkrantz. Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand paa Ringsted Kloster, og Holger Lindenov til Gafnø ere af Kongen tilforordnede til at være Værger for Fru Karen Gyldenstjerne, Godske Lindenovs Enke, og hendes Søn Christopher Lindenov, medens Skiftet efter Godske Lindenov staar paa. De have ogsaa været samlede nogle Gange for at udføre Kongens Befaling, men paa Grund af forskellige indfaldne Stridigheder, der bør afgøres ved en endelig Dom, have de endnu ikke kunnet bringe Skiftet til Ende. Der gives derfor herved Claus Daa og Palle Rosenkrantz Ordre og Fuldmagt til at stævne beggø Parter for sig paa belejlig Tid og Sted, forlige dem i Mindelighed om de opstaaede Stridigheder eller afgøre dem ved en endelig Dom og give deres Afgørelse beskrevet under deres Haand og Segl. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre denne Befaling. Sj. T. 22, 286 b.

— Miss. til Ifver Vind. Da det er berettet Kongen, at han har lovet og lidt Skade for Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, og at hun efter den over hende paa sidste Herredag erhvervede Dom er pligtig at betale ham, tillades det ham herved lovligt at lade sig indføre i Sandbyeegaard og Tilliggende, som hun har i Forlening paa Livstid, og beholde den, indtil

han har faaet sine for hende udlagte Penge betalt, hvis hun da ellers kan leve saa længe; dog forbeholder Kongen sig hvad hun er Kongen skyldig eller kan blive Kongen skyldig paa Gaardens og Godsets Forværelse, ligesom ogsaa andre, der maatte være foran ham i Indførsel, hermed ikke skulle have forspildt deres Ret. Sk. T. 5, 22 b.

11. Sept. (Tryggevælde). Miss. til alle Frederik Munks Kreditorer. Da de med det allerførste agte at iværksætte den Befaling, som de sidst have erhvervet til nogle gode Mænd om at likvidere Frederik Munk til Krogsgaards Gods og Gæld mod hinanden efter den af Kongen og Rigsraadet paa den sidste Herredag i København mellem dem og ham gjorde og bekræftede Akkord, og saaledes saa snart som muligt ville lade Kongens dertil forordnede Kommissærer og gode Mænd gøre dem Udlæg af Frederik Munks Jordegods, medmindre de forinden blive nøjagtigt tilfredsstillende af denne, har Frederik Munk, da den i Kongens Befaling bestemte Termin er altfor kort for ham til at skaffe en saa anseelig Sum Penge til Veje i, ved sin Hustru, Fru Sophie Friis, anmodet Kongen om en Forskrift til dem om at give ham en Maanedes Respit udover den i Befalingen fastsatte Termin, og hun har paa hans Vegne lovet i den Tid at ville tilfredsstille dem alle. Kongen har ikke villet afslaa ham denne Forskrift og venter, at de ville gøre hvad de uden Skade kunne gøre. J. T. 7, 216.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Fru Else Marsvin, Envold Kruses Enke, har berettet, at hendes Hovedgaard Ryumgaard og dens Marker ligger i to Herreder, Sønderhald Herred og Lysberg Herred, og i 2 Sogne, Marie Magdalene Sogn og Skarrissøe Sogn. Marie Magdalene Kirke er hendes Sognekirke, i hvilket Sogn hun dog kun har én Bonde skattefri, medens Skarrissøe Sogn, hvori hun har 6 Gaarde, ligger nærmere ved hendes Gaard end Marie Magdalene Sogn. Hun har derfor begæret, at hun ligesom andre af Adelen, hvis Gaardes Marker ligge i to Herreder og Sogne, maa nyde sine Bønder i begge Sogne skattefri. Jørgen Skeel skal nøje undersøge denne Sag og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 217.

12. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Peder Basse

til Siørup, Embedsmand paa Møen, og Kronen. Sj. R. 17, 382. (Se Kr. Sk.).

14. Sept. (Vordingborg). Miss. til Lensmændene i Sjælland om hver straks at sende en dygtig og stærk Karl fra deres Len til Beldringe for at hjælpe Kongens Graver med at udføre noget Arbejde der. Sj. T. 22, 288 b. K.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Supplikant, Kirstine Svendsdatter, har ladet andrage. Han skal fittigt undersøge alt og i alle mulige Maader hjælpe hende til Rette. Sk. T. 5, 23.

16. Sept. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Det har tidligere faaet Skrivelse fra Kongen om en bygfældig Residens, som Christen Pedersen, Danske Kancellis Tjener, har faaet udlagt til det Præbende, Kongen har forlenet ham med, at det enten selv skulde reparere Residensen eller give dem, der have haft den nærmest forud for ham, Tilhold om at lade den reparere. Da Kongens Befaling ikke skal være bleven udført, men der nu igen er stævnet i Sagen, befales det dem snarest at udføre Kongens Befaling og levere Christen Pedersen eller hans Fuldmægtig Residensen tilbørlig opbygget og forbedret. Sk. T. 5, 23.

— Offentligt Proklama for Tagge Thott Ottesen og Tagge Thott Andersen, at alle, der have Gældsbreve, hvori Tagge Thott Ottesen og Tagge Thott Andersen ere Forlovere, inden førstkommande sidste Febr. skulle fremvise disse Breve for Tagge Thott Ottesen paa Sølvitsborg, saafremt de ikke ville have forbrudt eller fortiet al Rettighed til at indkræve Gælden. Udt. i Sk. R. 4, 294 b.

— Proklama til Landstingene over alt Riget om, at alle, som have Gældsbreve, hvori Anders Friis til Krabisholm er Forlover, skulle fremvise Hovedbrevene paa Segelstrup hos Anders Friis inden nærmestkommande sidste Februar, saafremt de ikke ville have forbrudt Rettigheden til Gælden. Udt. i J. R. 7, 545 b.

17. Sept. (—). Mageskifte mellem Envold Kruse til Tulsted, Kongens Skibshovedsmand, og Kronen. J. R. 7, 545 b. K. (Se Kr. Sk.).

18. Sept. (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmænd¹ om, at der herefter skal betales Spindepengge af Bønderne, mod at disse fritages for at spinde. Sj. T. 22, 289. K. Orig. (t. Hr. Kristian Friis i Kbhvns Len). (Tr.: CCD. IV. 104).

— (Vordingborg). Aab. Brev om Stadfæstelse paa Torvedag i Vordingborg og Forbud mod at tage de Bønder, som indfinde sig her, til Vognægter. Sj. R. 17, 385. (Tr.: CCD. IV. 103 f.).

— Miss. til Fru Lisbet Bilde, Sigvort Becks Enke. Kongen bevilger, at de 3000 Dlr., hvorfor hendes afdøde Husbonde var Medforlover til Kongen for Herluf Daa til Valdbyegaard, og som ere opskrevne hende til Betaling paa førstkommende Omslag i Kiel til Kongens Omslagsforvalter, maa blive staaende paa Rente til Omslaget 1625, dog skal hun skaffe Kongen et nyt Hovedbrev med nøjagtige Forlovere og hende selv som Hovedmand. Sj. T. 22, 290 b.

— Miss. til Lensmændene i Trondhjem, Aggershus, Bahus, Varberg, Halmstad, Laugholm, Christianopel, Helsingborg og Christianstad Len. Da det er berettet Kongen, at den smitsomme og farlige Sygdom og Pest, som i nogen Tid har grasseret i Sverrig, nu skal være kommen 2 Mils Vej paa denne Side Jenkiøping, skulle de snarest undersøge Forholdene og underrette Kongen derom. De skulle forordne flittig Vagt og Tilsyn paa Grænserne, at aldeles ingen, det være sig Adelige eller Uadelige, Købmænd, Borgere, Bønder, fremmede, indlændiske eller hvilkesomhelst rejsende Folk og Personer, faa Tilladelse til at komme over Grænsen ind i eller gennem deres Len, førend de have indhentet Kongens særlige Tilladelse dertil. De skulle endvidere paa Kongens Vegne aldeles forbyde Kongens Undersaatter og andre i deres Len at have nogen Handel, Gemenskap eller Omgængelse med Svenskere eller andre, der komme fra saadanne befængte Steder, saalænge Sygdommen er i Sverrig. De skulle uden nogen Undskyldning holde strængt Tilsyn hermed, for at Sygdommen, næst Guds Hjælp, kan forhindres derved. Sk. T. 5, 23 b.

— Miss. til Niels Friis til Krastrup. Da Frederik Munk

¹ De opregnes alle med deres Len.

til Krogsgaard højligens besværes af sine Kreditorer for Udlæg og Betaling, saa han efter Kongens Mening ikke længere kan forestaa Værgemaalet for Jomfru Lisbet Friis uden Skade for denne, skal Niels Friis som en af hendes nærmeste Frænder straks overtage Værgemaalet for hende og forestaa det indtil videre. Han maa pantsætte af hendes Gods til Adelige og Uadelige, eftersom han mener det tjenligst for hende, for dermed at betale hendes Gæld og indløse det af hendes Gods, der ved Forhandlinger, Forskrivelser eller paa andre Maader er annammet af hendes Kreditorer og Forlovere. Han skal paase, at aldeles intet af hendes Gods kommer fra hende. J. T. 7, 217.

18. Sept. (Vordingborg). Miss. til Frederik Munk om straks, naar Niels Friis til Krastrup tilsiger ham, i Overværelse af Gundi Lange til Bredninge, Embedsmand paa Koldinghus, og Ifver Vind til Grundet at overlevere Niels Friis Værgemaalet for Jomfru Liisbet Friis samt alt hendes Jordegods, Ejendomsbreve, rigtig Registrering paa og Regnskab over alt hendes Løsøre, Tilgodehavende og Gæld samt al anden Indtægt og Udgift Værgemaalet vedrørende. J. T. 7, 217 b.

— Miss. til Gunde Lange og Ifver Vind om at være til Stede ved ovennævnte Overlevering, mægle imellem Frederik Munk og Niels Friis eller ved en endelig Dom afgøre de mellem dem om Værgemaalet opstaaende Stridigheder og paase, at der leveres Niels Friis rigtige Jordebøger over Jomfru Liisbet Friis's Jordegods, Registrering over Ejendomsbreve, Tilgodehavende og Gæld og Løsøre samt rigtigt Regnskab for al anden Indtægt og Udgift. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Haand og Signet. J. T. 7, 218.

19. Sept. (—). Aab. Brev om, at Herluf Daa til Valdbygaard har berettet, at afdøde Jacob Beck for nogle Penge, som Fru Dorete Daa, Claus Hundermarks Enke, skyldte ham, ved lovlig Indførsel har ladet sig indføre i en Herluf Daa tilhørende Gaard i Gøng Herred, som Fru Dorete Daa var forlenet med paa Livstid, og i den Oppebørsel af Gaarden, som Herluf Daa har oppebaaret i den Tid, da han har forholdt hende Gaarden, samt i det, som han med Rette kunde blive hende skyldig. Herluf Daa har endvidere berettet, at han har stillet Jacob Beck tilfreds, indløst Gaarden og betalt Fru Doretas Gæld til Jacob Beck. Fru Dorete Daa har nu erhvervet Ridebreve over Herluf

Daa, hvorefter der er udvurderet hende noget af hans Løsøre paa nævnte hans Hovedgaard for en Sum Penge, hvilket han mener er den samme Sum Penge, som han har betalt Jacob Beck, hvorfor han formener, at det strider mod det første Ridemandsbrev og den Kvittans, som afdøde Jacob Beck har givet, hvilket han vil gøre bevisligt for Retten, hvis han maa faa Kongens Arrest paa det Løsøre, der er tilvurderet Fru Dorete Daa af hans Gaard, indtil Sagens Udføring ved lovlig Proces. Kongen befaler derfor sine Fogder og Embedsmænd, Borgemestre og Raad og andre, der paa Kongens Vegne have at byde og befale, for hvem noget af det Løsøre, som Fru Dorete Daa har ladet bortføre fra Valdbygaard, maatte forekomme, at de paa Kongens Vegne skulle lægge Beslag derpaa, saa det bliver sat i god Forvaring under Registrering og Besegling, indtil der er gaaet Dom i Sagen om, hvem det efter de to Indførsler med Rette bør følge. Sj. T. 22, 290 b. K.

23. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz om at istandsætte Kamrene paa Beldringegaard med Lofter, Vægge, Gulve og Vindueskarme og lade lave det nødvendige Træboskab til Gaardens Behov. Han skal lade Taget paa Vordingborg Slot istandsætte, lade Muren forhøje op til Taarnet over Eiler Grubbes Kammer, lade Porthuset forny og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 291 b. K.

25. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Øresund om at betale nærværende Lygtemager efter Anordningens Indhold for den Lygte, som han har lavet paa Anholt, og forhandle med ham om at opsætte en lignende paa Kullen. De skulle straks til saa billig en Pris som muligt købe $5\frac{1}{2}$ Læst 4 Pd. 4 Skpr. preussisk Rug, som er avlet i Aar og tjenlig til at saa i Jorden, sende de 3 Læster deraf til Vordingborg Slot og Resten til Jørgen Urne til Aasmark, Embedsmand paa Kronborg Slot. Sj. T. 22, 291 b. K.

— Miss. til Bertrum v. Buchwaldt. Han har berettet, at han har erhvervet Rigens Forfølgning over Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, for Gæld, som hun skylder ham. Kongen bifalder, at han efter lovlig Forfølgning lader sig indføre for Gælden i det Gods, som hun har Livsbrev paa af Kronen, og beholder det, indtil han kan blive betalt deraf, hvis

hun da ellers lever saa længe. Dog forbeholder Kongen sig, hvad hun nu er ham skyldig eller herefter kan blive skyldig for Gaardens og Godsets Forværrelse, ligesom ogsaa andre, der ere foran ham i Indførsel, ikke herved skulle have forspildt deres Ret. Sk. T. 5, 24.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Ottesen om at tage Dom over de Personer i hans Len [Sølvitsborg], der mod Kongens Forbud have indført fremmed Rug, da de ikke have købt den Gang, da de fik Tilladelse til at købe Rug i Forraad. Sk. T. 5, 24 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at han maa anvende omtrent 120 Dlr. paa Reparationen af det Hus, der gaar fra Glockstaarnet til Kirketaarnet paa Visborg Slot, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 5, 24 b. Orig.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at sende 2 Tdr. Enebær til København. Udt. i Sk. T. 5, 25.

— Oprejsningsbrev for Niels Jørgensen Skrædder, der for nogen Tid siden er kommen til at slaa en Karl ihjel i Odense, hvortil han højlig skal være fordret af den dræbte, og af Sandemænd er bleven dømt fra sin Fred, fordi han straks rømte og ingen har svaret paa hans Vegne, til nu paany at begynde denne Sag med Sandemænd, som om den nylig var sket, og forfølge den efter Loven. F. R. 3, 342.

— Miss. til Gundi Lange om for Betaling at skaffe Gregers Krabbe 5 Dyr i Koldinghus Skove, naar denne anmoder ham derom. Udt. i J. T. 7, 218 b.

— Miss. til Otte Skeel og Palle Rodsten. Jomfru Dorrete Skeel har begæret Tilladelse til med sine nærmeste Frænders Samtykke at sælge 3 hende tilhørende Gaarde i Vendsyssel, der ligge langt fra hende og ubelejlighedsomt med at gøre Ægt og Arbejde til hendes Gaard, og for de indkomne Penge købe 4 andre Gaarde i Thy, der ligge belejlighedsomt for hendes Gaard¹ med Ægt og Arbejde. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at sælge de 3 hende tilhørende Gaarde i Vendsyssel saa dyrt som muligt, dog paa den Betingelse, at hun saa

¹ Raastrup, Hundborg H.

køber de 4 Gaarde, der ligge belejliger for hendes Gaard. J. T. 7, 218 b.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Af hosføjede Supplikation vil han kunne erfare, hvad Svend Jensen paa Gyngehølm har berettet angaaende den store Vold og Uret, som en af Sigvort Grubbes Fogder, Anders Søfrensen, har tilføjet ham. Sigvort Grubbe skal undersøge Sagen, erklære sig om den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa Besked, og iøvrigt hjælpe Svend Jensen til Ret. Sk. T. 5, 25.

26. Sept. (—). Ligelydende Miss. til Otte Marsvin. Sk. T. 5, 25.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Mikkal Alm, Graver, faa saa mange hollandske og brunsvigske Spader, Skovle og Spidshakker, som han forlanger, af Tøjhuset og meddele Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot, hvor mange han forlanger og hvad de koste, for at han siden kan afkorte Mikkal Alm Beløbet. Ligeledes skulle de meddele Palle Rosenkrantz, hvor meget Kongens Graver plejer at faa for sit Arbejde ved Ladegaardene ved København. Sj. T. 22, 292. K.

— Miss. til Tage Thott Ottesen og Jørgen Brahe om at være til Stede, naar Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, efter Kongens Befaling overtager Værgemaalet for Jomfru Vivikke Pødebusk, paase, at Fru Sophie Ulfstand afleverer rigtig underskrevne Jordebøger og Tegnelser paa alt Jomfru Vivikkens Jordegods, Løse, Ejendomsbreve, Tilgodehavende og andet, rørligt og urørligt, som Jomfru Vivikke med Rette bør have, og give det beskrevet under deres Haand og Signet. De skulle snarest muligt udføre denne Befaling. Sk. T. 5, 25 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Borgemestre og Raad i Horsens have klaget over, at nogle Borgere fra Ribe imod Horsens Bys gamle Privilegier og Friheder og til største Skade for Horsens Borgeres Næring understaa sig til at staa ude med allehaande Købmandsvarer i Horsens og at opkøbe Varer i større og mindre Vægt og Maal af Bønderne i og udenfor Byen og udenfor de almindelige Markeder, alt i Henhold til nogle visse kongelige Privilegier og Friheder. De skulle derfor snarest erklære sig udførligt herom til Kongen og fremvise disse Privilegier i Original, for at Kongen deraf

kan erfare, hvad Ret begge Byer have med Hensyn til denne Handel. J. T. 7, 219.

27. Sept. (Kbhvn.). Kvittans til Tønne Friis til Heselagger, Hovedsmand paa Aalborghus, paa hans Regnskab for hans Afgift af Ørum Len med Vigs og Thisted Gods, for den gejstlige Rente og Stiftets Indkomst i Lenet, for den uvisse Indkomst af Lenet og for de i dette oppebaarne Pengeskatter, alt fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1622, samt for det paa Ørum Slot modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 548 b. K.

— Kvittansiarum til Hr. Anders Sinklar paa hans Regnskab af Landskrone Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1622. Udt. i Sk. R. 4, 294 b.

29. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Herluf Daa om uden al Undskyldning i egen Person at møde for Kongen paa Københavns Slot den 3. Okt. eller før, om det er muligt, medtagende alle Domme, Indførsler og andet, som han kan have i Sagen mod sin Søster, Fru Dorete Daa, Claus Hundermarks Enke, da Kongen til den Tid vil lade begge Parter forhøre, for at de en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen og Kongen blive fri for deres Overløb om den Sag. Sj. T. 22, 292 b. K.

— Ligelydende Miss. til Fru Dorete Daa. Udt. i Sj. T. 22, 292 b. K. (i Udt.).

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at lægge 1 Gaard i Mannemark i Magleby Sogn i Øster Herred paa Møen med nødvendig Gærdsel til Gaarden, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Stege Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 22, 293.

— Miss. til N. N. [Aleksander Rabe v. Papenheim, Lensmand paa Holbæk Slot] om at lægge 1 Gaard i Veirup¹ i Nilløse Sogn i Mierløse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Møen, ind under Slottet, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regn-

---

¹ Verup, Merløse H.

skab for den visse og uvisse Indkomst af den. Til Veirup By ligger en lille Holm i Vedløse Mose med noget Bøgeskov og Tjørne, som ikke er landskiftet eller sat for Svins Olden, hvori Gaarden dog har en Part, som kan regnes for omtrent 3 Svins Olden. Endvidere findes der nogen Gærdsel til Gaarden i Øster Mark og Nørre Mark og i Vedløse Mose. Sj. T. 22, 293.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel om at paatage sig Værgemaalet for Fru Sophie Beløv, Christen Thott til Boltinggaards Enke, naar Skiftet efter hendes Moders Søster afdøde Fru Marren Skram foretages i Viborg den 2. Nov., og paase, at der ved Skiftet vederfares hende hvad Ret er. J. T. 7, 220.

— Miss. til Tønne Friis om at lægge 2 Gaarde, den ene i Hvorvarp i Ulstrup Sogn i Aars Herred, den anden i Sønder Tranders By og Sogn i Fleskum Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Envold Kruse til Tulsted, Skibshovedsmand, ind under Aalborghus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 7, 220. K.

— (Kronborg). Miss. til Jørgen Brahe. Marqvord Bilde til Hvitkild, Befalingsmand paa Ruegaard, og hans Medforlovere have erhvervet kgl. Befaling til to gode Mænd om at være til Stede ved Likvidationen af Niels Gyldenstjernes Gods og Gæld. Da Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Aalborghus, der har faaet Ordre til sammen med Corvits Rud til Sanholt at overvære Likvidationen, efter hvad Kongen erfarer baade paa Jomfru Sophie Gyldenstjernes Vegne og efter afdøde Gabriel Gyldenstjerne lige saa vel er interesseret og Medforlover som de, der have erhvervet Befalingen, saa han ikke kan være med til at udføre Kongens Befaling, befaler Kongen Jørgen Brahe at træde i Tønne Friis's Sted. Hvis han paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, maa han i sit Sted beskikke en anden vederhæftig og uinteresseret Mand, som uden Forhaling kan udføre Kongens Befalinger. F. T. 3, 718.

— Miss. til Laurits Ebbesen om, at han med Hensyn til de Øksne, som han har indkøbt til Kongen til at stalde, skal forholde sig, som han anser det for gavnligest for Kongen. K. Udt. i J. T. 7, 220 b.

2. Okt. (Kbhvn.). Kontrakt med Mester David Bal-forn, Kongens Skibsbygger, angaaende Bygningen af et Skib. Skibet skal være 40 Al. langt i Kølen, Bjælkerne 13 Al. lange, Faldet fra Stavnen $11\frac{1}{2}$ Al., Faldet fra Skudstavnen 2 Al., Bredden af Hidsbjælkerne 7 Al. 3 Kv., Skørtningen agter 4 Al., imellem Overløbet og Overkanten af Kobryggebjælkerne 3 Al., Dybden mellem Foringen og den nedre Kant paa Overløbsbjælkerne skal være 3 Al., Bredden af Flagen 11 Al.; Indholterne i Skibet skulle være først 11 Tommer og siden opad 10, 9, 8, 7, 6 og 5 Tommer. Mester David skal anordne Ma-ster, Stænger, Raaer, Skibsbaad med dens Tilbehør samt Køjer og Kahytter, saaledes som Fortingningen kan taale, saa Køjer og Kahytter blive vel udpaneledede med godt Snedkerværk, som det sig bør, med Borde, Bænke, Køjer og andet, som behøves i Kahytter. Endvidere skal han lave Arkeliet, Kabyssen, Butte-riet¹, Kabelrum, Sejlkammer, Krudtkammer, Hovedsmandskælder og andre Skillerum og Kammerser, som et Orlogsskib behøver, med alt andet, som Økse, Nav og Høvl udkræver, intet undtaget i nogen Maade. Ligeledes skal han lave Gallionen vel stafferet og udskaaret med Snedker- og Billedskærerværk og Kongens og Kronens Vaaben bag paa Skibet. Naar Skibet er færdigt, skal det stikke 5 Wateralen. Mester David skal selv skaffe sig Folk til at løfte og lette, slæbe og bære, medens Skibet staar paa Bænkestokken, og skal selv skaffe sig de nødvendige Savskærere, saa intet Tømmer borthugges til Unytte. Han skal lave Skibet i Stand med Tømmermandsarbejde, Snedkerværk, Savskærerar-bejde, Driften og Digten, saa det kan være fuldstændig færdigt til St. Laurits Dag [10. Aug.] 1624. Han skal herfor have 3500 Dlr. in Specie, Daleren beregnet til 6 Mk., at udbetale ham i Rentekammeret i 4 Terminer, den første straks paa Haanden, den anden, naar Skibet er et Barkholt højt, den tredje, naar Skibet kommer i Vandet, og den fjerde, naar Skibet er helt færdigt. Kongen vil skaffe Mester David Jærnværket, Tømmer og andet, som behøves til Skibsbygningen. Endvidere har Kon-gen bevilget, at Mester David maa faa Folk, Blokker, Tov og andet, som behøves til at skyde Skibet af Bænkestokken i Søen, naar det er færdigt. Sj. R. 17, 386 b.

¹ Butteriet: Botteliet, Opbevaringssted for Flasker.

2. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har bestemt, at Købstæderne skulle udgive Borgeleje penge efter hofølgende Fortegnelse, hvorfor Borgemestre og Raad skulle drage Omsorg for, at Halvparten af disse Borgeleje penge blive udgivne straks og den anden Halvpart til førstkommende Midfaste i god gangbar Mønt ligesom hidtil, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Fortegnelse: I Jylland: Aalborg 51 Mand; Ribe 50; Aarhus 28; Randers 27; Viborg 24; Kolding 23; Horsens 18; Vejle 14; Lemvig 12; Thisted 11; Skagen, Sæby og Nykøbing hver 10; Æbeltoft, Hjørring, Ringkøbing og Grenaa hver 9; Varde og Skive hver 8; Hobro og Holstebro hver 6; Mariager 2, gav intet i Aar. — I Fyen: Odense 30; Svendborg 19; Kerteminde og Nyborg hver 16; Faaborg 12; Middelfart og Bogenhøje hver 10; Assens 9; Rudkøbing 8. — I Sjælland: Køge 24; Helsingør 20; Næstved 17; Kallundborg 16; Holbæk og Slagelse hver 14; Slangerup 13; Skelskør 12; Nykøbing 9; Præstø og Hedinge hver 7; Vordingborg, Stege og Roskilde hver 6; Ringsted og Korsør hver 4. — Paa Laaland og Falster: Nakskov 28; Maribo 14; Stubbekøbing 10; Nysted 9 og Saksøhus 6. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmø 30; Ystad 28; Helsingborg 18; Landskrone 15; Lund 14; Ronneby 12; Simmershafn 8; Falsterbo, Skanør og Laugholm hver 5; Falkenberg 2. Sj. R. 17, 388.

3. Okt. (—). Miss. til Sigvort Grubbe om, at han snarest skal erklære sig, hvorvidt den Gaard i Raflund, som Axel Rosenkrantz til Glimminge blandt andet har begæret til Mageskifte for det Gods i Sjælland, som Kongen har fraskiftet ham, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet [Malmøhus]. Ligeledes skal han erklære sig om, hvad Gods i Torne Herred, i Stefvie eller Vester Biellerup, der bedst kan bortskiftes fra Lenet, og indsende Erklæringerne til Kancelliet. Sk. T. 5, 26.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand i Christianstad Len, har for kort Tid siden faaet Ordre til at anstille Undersøgelse angaaende et Drab, som Mourits Pødebusk til Krapperup har begaaet paa en af sine egne Karle. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Drabet har fundet Sted i Hr. Anders Bildes Len [Helsingborg], befales det Anders Bilde flittigt at undersøge, hvorledes det

er gaaet til med dette Drab, forhørede Vidner, der kunne vide noget om Sagen, særlig de Personer, der ere uvildige og ikke ere interesserede deri, og straks indsende Erklæring til Kongen. Sk: T. 5, 26 b¹.

4. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, paa det efter afdøde Ifver Friis ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 7, 549 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Kongen har forlenet Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, med det efter afdøde Ifver Friis ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke, anmodes Kapitlet om herefter at tillade Steen Villumsen at optere og at faa de samme Rettigheder, som de residerende Kanniker have, saalænge han er optaget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal til Gengæld være forpligtet til af yderste Formue at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, og at residere ved Domkirken, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. J. T. 7, 221. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Rug inden næstkommende St. Hans Dag. Sj. T. 22, 293. (Tr.: CCD. IV. 105 f.).

— Miss. til Lensmændene² om saa snart som muligt at lade Forbuddet mod Udførsel af Rug forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 22, 294 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne i Varberg Len).

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Erik Juel i Nørrejylland, Axel Urne i Sjælland, Torben Gabrielsen i Fyen, Niels Gaas paa Langeland, Holger Bilde i Laaland og Falster, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane og Knud Gabrielsen i Sønder- og Nørrehalland om at lade Forbuddet mod Udførsel af Rug forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 22, 295 b.

— Aab. Brev om Udredelsen af en Hjælp inden Mortensdag til Underhold af et Antal Krigsfolk. Sj. T. 22,

¹ Efter Brevet er skrevet: Dette er bevilget af Hans Mayt.

² De

opregnes alle med deres Købstæder.

295 b. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense. (Se CCD. IV. 106).

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade Skattebrevet læse for Bønderne i deres Len, skrive og lægge Skatten og alvorligt paase, at det gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør svare Skatten, blive fritagne derfor; særlig skulle de paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Handel og Forprang med Korn, Øksne eller andet, komme til at svare Skat efter deres Handel og Formue. De skulle indkræve Skatten og med klare Mandtal sende den til Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, til Mortensdag (i Brevene til de jydsk Lensmænd: saa snart som muligt efter Mortensdag). De skulle se at faa saa mange Rigsdalere in Specie som muligt ind i Skat. Sj. T. 22, 296 b.

— Miss. til Gundi Lange. Da Kongen højlig forarsages til at kræve en almindelig Skat og Landehjælp af sine Under-saatter, skal han lade det medfølgende Skattebrev forkynde for Bønderne i sit Len [Koldinghus], skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, der bør udgive Skatten, blive forskaaned derfor; særlig skal han paase, at Aagerkarle eller Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller andet, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. Han skal opkræve Skatten og med gode Mandtalsregistre beholde den hos sig sammen med den ganske Skat fra begge Rigerne, som Kongen har befalet Lensmændene at sende til ham, indtil Hr. Giert Rantzau til Breidenburg, holstensk Raad, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, efter Kongens Ordre efterhaanden afkræver ham den. Han skal give Lensmændene Kvittans for det, som de levere ham, for at de kunne indlevere hans Kvittans i Rentekammeret med rigtige Mandtal og derefter faa Kvittans. Skatten i hans Len skal være rede til førstkommende Mortensdag, og han skal se at faa saa mange Rigsdalere in specie som muligt. J. T. 7, 220 b. K.

¹ De opregnes alle med deres Len.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Niels Rosenkrantz. Der sendes ham 500 Kurantdalere, hvorfor han skal købe den Proviand, som han behøver til sig og sine Skibsfolk paa Kongens Jagter, medens de ligge paa Vesterstrømmen [o: Weserstrømmen]; han skal siden gøre Regnskab derfor. Han skal blive liggende endnu en Maaned paa Strømmen med Kongens Skibe og rette sig efter det forrige Pas, som Kongen har medgivet ham, saaledes at han paa nævnte Strøm intet fjendtligt foretager sig mod Tilly eller gør nogen Hinder paa den Tilførsel, der gøres denne, men i alle Maader forholder sig saaledes mod enhver, at Kongen ikke bliver draget ind i nogle Partialiteter, medmindre han da faar udtrykkelig Befaling dertil af Kongen. Naar Tiden er forbi og han paa Grund af Vinteren ikke kan blive dér længere, skal han løbe til Glückstadt med Kongens Jagter og blive liggende dér. Sj. T. 22, 298.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Bornholm om, at Kongen har beskikket Christen Claussen til Skousholm til at være Landsdommer paa Bornholm, hvorfor det befales alle at søge deres Ret hos ham. Sk. R. 4, 295.

— Miss. til Marqvord Bilde og alle afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes andre Kreditorer. Corvits Rosenkrantz til Glimminge, Hofsinde, har berettet, at han, da han forrige Vinter rejste med Kongens Hof ud til Holsten, har sat nogle af sine egne Klæder i Forvaring paa en af afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Gaarde, og derhos begæret Ordre til dem om igen at tilstille ham disse Klæder. Det befales dem i den Anledning at holde de af Corvits Rosenkrantz's egne Klæder, der maatte findes paa nogen af Fru Pernille Gyldenstjernes Gaarde, i god Forvaring for ham, saa han kan faa dem, naar han kommer her i Landet igen og gør Anfordring om dem. F. T. 3, 719.

— Miss. til Bispen i Viborg om at hjælpe denne Brevviser Hr. Kield, forhen Kapellan ved Domkirken i Viborg, til en ledig Skoletjeneste, som han kunde betjene nogle Aar. Hvis han forholder sig godt deri, skal Bispen siden lade ham komme til et Præstekald, hvis han efter Ordinansen og de af Kongen udstedte Forordninger lovligt kan blive kaldet til et saadant, dog maa det ikke være i Viborg paa Grund af den af

ham dér begaaede Forseeelse, som Kongen nu, som forskrevet staar, har eftergivet ham. J. T. 7, 221 b. K.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange. Da den Indianer, der skulde fange Perler i hans Len [Koldinghus], skal være død, skal han give de Bønder i Lenet, der mulig tilforn have brugt Perlefangst og vide nogen Besked derom, Tilhold om at fortsætte Perlefangsten. De Perler, som de fange, skal han sælge for rede Penge og føre disse til Indtægt for Kongen i Regnskabet. J. T. 7, 222. K.

8. Okt. (—). Miss. til Kansleren og Jørgen Urne om at give de i deres Len [København og Frederiksborg—Kronborg] boende Bønder Tilhold om herefter at spinde for Kongen, ligesom det hidtil har været sædvanligt, for at Lensmændene paa den Maade kunne holde de Sengeklæder, Duge og andet saadant grovt Boskab, som findes i Inventarium paa Slottene og de derunder liggende Ladegaarde til dagligt Brug, vedlige og lade nyt lave, efterhaanden som det gøres behov. Bønderne skulle saa til Gengæld fritages for aarlig at udgive Spindepenge, saaledes som det er paalagt Bønderne i de andre Len at give. Sj. T. 22, 298 b.

— Miss. til Ifver Juel og Verner Parsberg. Det er berettet Kongen, at de i Henhold til Kongens tidligere Befaling have været samlede for at registrere og likvidere den Gæld og de Løfter, som have været mellem Anders Friis til Krabsholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot, og Fru Anne Friis, Enke efter Geert Rosenkrantz til Stensballe. Da sidstnævnte nu har ladet sig forlyde med, at der kan tilkomme hende endnu mere, end hun da kunde huske at angive, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til igen at stævne begge Parter for sig, paa ny tage Sagen for og saa snart som muligt dømme om alle de Tvistigheder, som kunne opstaa mellem Parterne, saa disse endelig en Gang kunne komme til Ende med Sagen, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 22, 299. J. T. 7, 233 b.

— Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster], Ernst Normand [Antvorskov] og Mogens Pax [Roskildegård]. Da Kongen har afstaaet Kronens Kloster, Børglum Kloster, med alt tilliggende Gods til det adelige Akademi i Sorø, mod at Danmarks Riges Raad og Adel have afstaaet al den Rettighed, de hidtil have haft til frit Natteleje og For-

dringskab paa Antvorskov Slot, Ringsted Kloster [og Roskildegaard]¹, maa de herefter ikke tilstede nogen frit Natteleje og Fordringskab paa disse Steder, undtagen Rigsraaderne, naar de ere forskrevne eller ere i Kongens Bestilling, og de Folk, som kunne fremvise Kongens Pas og derfor bør have fri Vogne. Sj. T. 22, 299 b.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da det er berettet Kongen, at Saltkompagniet i Aalborg har forbudt Indbyggerne i Helsingør at indkøbe Rug paa Kongens Strøm Limfjorden og dertil stødende Egne, skal Tønne Friis undersøge denne Sag, lade dem tiltale, der have gjort dette, saafremt det da viser sig, at de have gjort Uret og forgrebet sig mere, end deres Privilegier formelde, og tage Dom over dem. J. T. 7, 222. K.

9. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver den Tiltale, han kunde have til Hans Steen, Borger i København, der har forbrudt sig mod sit Privilegium og Kongens Forordning om rinsk og fransk Vin, da han efter det oplyste ikke har haft rinsk og fransk Vin sammen i én Kælder, hvilket er forbudt i de efter Forordningen ham givne Privilegier, men har haft rinsk og spansk Vin i én Kælder og fransk Vin i en anden. Sj. R. 17, 389.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom over et i Børnehuset indsat og for dem af Jonas Alphas og hans Hustru Judith Alphas indstævnet løsagtigt Kvindfolk Sillicke Andersdatter, der har givet sig Navnet Anna Maria Podebusk. Sj. T. 22, 300. (Tr.: CCD IV. 60 f.).

— Aab. Brev om, at fremmed og udlændisk Rug og Mel, da der kan befrygtes længere Dyrtid derpaa, uhindret maa indføres og sælges i Sjælland og Skaane indtil St. Hans Dag 1624, men ikke længere. Sj. T. 22, 300 b.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland og Skaane om med det allerførste at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde i de i deres Len liggende Købstæder. Sj. T. 22, 300 b.

---

¹ Roskildegaard synes at være glemt i Brevet; jvfr. dog S. 783. Det indførte Brev er stilet til Axel Urne.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Sjælland og Skaane om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde paa Landstingene. Sj. T. 22, 301.

— Miss. til Ernst Normand og Axel Urne. Da Kongen efter den af dem i Anledning af Mageskiftet med Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, foretagne Besigtelse er bleven Peder Basse skyldig $\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. 3 Fjerdingskar Hartkorn i Landgilde og 8 Tdr. 2 Skpr. i Ejendom, skulle de gøre Peder Basse Udlæg derfor i Herligheden af 2 Kronen tilhørende Kirkegaarde i Orup By i Tybjerg Herred og Sogn, da Kongen mener, at Peder Basse har faaet fuldt Udlæg for Herligheden af de 2 Gaarde, som han har udlagt til Kronen, idet Kongen igen har tilskiftet ham godt frit Gods med Herlighed og Rente. Sj. T. 22, 301.

— Miss. til Otte Brahe om paa nærmere Anfordring af Johan de Willum, Borger i København, uden langt Ophold at lade denne faa 6 Læster Byg af Kronens Korn der paa Slottet [Kallundborg], hvilket dog ikke maa afkortes i det Korn, som han efter sit Forleningsbrev aarlig skal fremsende. Sj. T. 22, 301 b.

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand [Antvorskov] om at levere Johan de Willum 22 Læster Byg. Udt. i Sj. T. 22, 302.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at optage følgende Skibsfolk: Joen Maetsen, Anders Simensen Holst, Niels Christophersen, Christen Bertelsen, Hans Jensen Amager, Tomas Nielsen, Hans Madtsen Skrædder og Niels Christensen Damsgaard i Hospitalet. Sj. T. 22, 302.

— Ligelydende Miss. til Hospitalsforstanderne i Roskilde om at optage Jørgen Hansen Malmø, Søfren Jensen Jyde, Niels Jacobsen og Jørgen Pedersen København i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 22, 302.

— Ligelydende Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at optage Simon Nielsen Bøggi, Søfren Clemensen og Peder Hansen Arskiær i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 22, 302.

— Aab. Brev, hvorved Kongen indtil videre tillader Claus tho Smede, Raadmand i Køge, og Johan Post, Indbygger i København, herefter at handle og bruge Købmandskab paa Øsel, dog det der paa Landet privilegerede Saltkompagnis Fri-

heder hermed uforkrænked. Ligeledes tillades det dem at indføre og sælge der paa Landet de Varer, som behøves dér, og udføre de Varer, som de kunne faa dér, til hvilken Handels Førelse det tillades dem at holde deres Liggere allevegne paa Landet Aar ud og Aar ind. Ingen fremmede Nationer maa holde Liggere til at drive Købmandskab paa Øsel undtagen de, hvem det hidtil har været tilladt at holde Liggere i Arnsborg, med hvem der skal forholdes som hidtil og som de bevisligt ere berettigede til. Sk. R. 4, 295.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund om snarest at lade undersøge, hvorledes Giersløf Kirkes Indkomst hidtil er bleven anvendt, da det er berettet Kongen, at der i rum Tid ingen Kirkeværger har været for Kirken, som kunde have Tilsyn med dens Indkomst, og da Christen Pedersen, dansk Kancellitjener, til hvis Præbende Kirken ligger, ved Kongens daglige Tjeneste er forhindret i selv at kunne gøre det. Sk. T. 5, 27 b.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge til Vederlag for det Gods i Sjælland, som han har afstaaet til Kronen, begærer en Gaard i hans Len [Landskrone], som Hr. Oluf Nielsen bor paa, skal Gabriel Kruse snarest til Kancelliet indsende en Erklæring om, hvorvidt Gaarden for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 27 b.

— Miss. til Fru Beate Ulfeldt. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge, der til Mageskifte for det Gods i Sjælland, som han har afstaaet til Kronen, blandt andet har begæret 2 til Nunde Kloster i Lund liggende Gaarde, der efter hendes Erklæring godt kunne bortskiftes fra Klosteret, yderligere har begæret 2 til samme Kloster liggende Gaarde i Tulange By og Sogn, skal hun snarest erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld ogsaa kunne mistes fra Klosteret, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 27.

— Miss. til Jakob Ulfeldt og Marcus Bilde. De have tidligere faaet Ordre til at besigte noget Mageskiftegoods mellem Kronen og Fru Mette Hardenberg til Skoufsboe, Prebiørn Gyldenstjernes Enke, og have ogsaa indsendt en Besigtelse, hvori de dog ikke aldeles have efterkommet Kongens Ordre, idet de ikke særskilt have lignet Landgilde og særskilt Ejendom mod

hinanden. Det befales dem derfor snarest at fremsende en Besigtelse af Godset, hvori det er sket. F. T. 3, 720.

9. Okt. (Kbhvn.). Livsbrev for Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa Kronens Part af Framløf og Skibholm Sognetiender, som Kromanden ved Skanderborg Slot tidligere har haft, at nyde kvit og frit. J. R. 7, 550. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da han har anmodet om Tilladelse til at bortfæste nogle Krontiender, der have ligget til de i hans Len afskaffede Ladegaarde, tillades det ham at bortfæste Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Skanderup Sogn til M. Jørgen, Sognepræst til Skanderborg Slot, Korntienden af Vitved, Fruerring og Messing Sogne til Peder Segemand, Slotsfoged paa Skanderborg Slot, og Korntienden af Torriig¹ og Ousted Sogne til Sognemændene sammesteds. Hvis nogle tilbyde at ville fæste flere af de afskaffede Ladegaardes Tiender, skal disse bortfæstes til dem. J. T. 7, 222 b. K.

10. Okt. (—). Miss. til Tagge Thott. Kongen har paa hans Begæring bevilget, at han en kort Tid maa begive sig fra Slottet [Sølvitsborg] over til Fyen, medens Skiftet efter afdøde Hr. Brede Rantzau staar paa angaaende det Gods i Norge, der arvelig kan være tilfalden dem samtlig efter ham. Han skal derefter straks begive sig over til Lenet igen. Sk. T. 5, 28.

— Opfejningsbrev for Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge to Drabssager med Sandemænd; den ene drejer sig om en Christen Nielsen i Obeling i Nørre Herred, der for nogen Tid siden er død hastig i Laurits Lauritsens Hus i Vestergaard i Nørre Herred, hvorfor der nu næres Mistanke om, at han er bleven taget af Dage; den anden drejer sig om Knud Christophersen i Smullerup, der er kommen til en Kronens Bonde, Josva Jensen i Langlund, i Hammerum Herred og ganske hasteligen er død Natten mellem den 26. og 27. Jan., saa der gaar Rygter om, at han er bragt fra Livet ved Gift

¹ Formentlig Taaning, Vor H.

eller andet Morderi. Der er nu gaaet langt over de 6 Uger, inden hvilke Sandemænd efter Loven skulde have svoret om de nævnte Mænds Bane. J. R. 7, 550.

10. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved M. Niels Spentrup, Sognepræst i Aarhus og Provst i Ning Herred, beskikkes til tillige at være Provst i Hasle Herred, da der ingen Provst er i dette Herred og det ikke er nødvendigt, at der er en særskilt Provst for dette Herred, da der kun findes 2 eller 3 Præster deri. J. R. 7, 550. K.

— (**Kronborg**). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han paa Grund af det sidst udstedte Forbud mod Udførsel af Rug ikke har turdet understaa sig til at lade Kronens Tjenere i Haderslev og Tystrup Herreder som hidtil købe deres Sæderug i hans Len [Hagenskov], tillader Kongen, at de nævnte Herredsmænd ligesom tidligere fremdeles maa købe deres nødvendige Sæderug i hans Len eller andensteds i Fyen, hvor de bedst kunne faa det, for nøjagtig Betaling, da de dels ogsaa ere Kongens Undersaatter og dels ikke kunne saa Hederug, fordi deres Marker ere lerede og side, og derfor ingen Rug er dem tjenligere end den fynske. F. T. 3, 721.

11. Okt. (Kbhvn.). Proklama til Landstingene over alt Riget om, at alle, der have Gældsbreve, hvori afdøde Eiler Bryske, Knud Bilde eller Ofve Lunge enten ere Hovedmænd eller Forlovere for andre, skulle fremvise Brevene i Original hos Hendrik Bilde inden Nytaarsdag 1625, medmindre de ville have forbrudt al Rettighed til at indkræve Gælden. Udt. i J. R. 7, 551.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland. Niels Trolle til Trollisholm har berettet, at ved en Ildebrand for nogle Aar siden paa Palsberg brændte de fleste af de Ejendomsbreve, som fandtes der, deriblandt en af Viborg Landsting given Granskning angaaende en Trætte paa Skierbek Mølle og Fauersholtgaards Ejendom. De skulle meddele ham en Kopi af denne Granskning. J. T. 7, 223.

— Miss. til Christopher von Gersdorff og flere gode Mænd. Fru Eddel Mogensdatter, Christopher Lykkes Enke, har berettet, at hun og Verner Parsberg til Lynderup den 17. Okt. 1622 have faaet Befaling til dem om at forhandle hende

og ham imellem om en Indførsel i Eskier Gaard og Gods. Da denne Befaling er bleven forhalet fra Tid til anden og nu opsat til den 7. Nov., befales det dem herved strængeligen at mødes paa et belejligt Sted til denne Tid, tiltage en anden god Mand i afdøde Ifver Friis's Sted, støvne Parterne for sig og udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 223.

12. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, hvilke Folk der skulle gaa i den ny Kirke paa Bremerholm. Sj. R. 17, 389 b. (Tr.: KD. II. 744 f. CCD. IV. 106 f.).

— Miss. til Friderik Rantzau. Han har indberettet, at der paa Øsel befordres Folk til Præstekald, som ere ordinerede paa fremmede Steder, hvilket, som Kongen nok kan tænke, har forarsaget store og herefter vil kunne forarsage større Uordener. Han skal i den Anledning raadslaa med Kongens Landraad og mød de ældste og fornemste Præster paa Øsel om, hvorledes der bedst kan underholdes en lærd Mand paa Øen, som kan være Superintendenten over Sjællands Stifts Suffraganeus og residerende Provst der paa Landet, ordinere Præsterne og have flittigt Tilsyn med Gudstjenesten, Skolerne og Hospitalet efter Ordinansen, og derefter snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Da han har berettet, at der er Haandværksfolk, som ville ned sætte sig og bygge i Købstaden, men at der ikke er Plads til at opsætte flere Huse, hvorfor han har begæret, at der maa bevilges noget af Kronens Grund dertil, bifalder Kongen, at han af Kronens Grund udviser disse Haandværksfolk saa meget, som de ville bebygge, dog saaledes at der ingen Huse bygges nærmere ved Slottet og Befæstningen end hidtil, for at Befæstningen ikke paa nogen Maade skal lide Skade derved. Ligeledes bifalder Kongen, at han udfører Kongens Befaling til afdøde Jacob Beck om at gøre Fru Dorethe Bremen god Befordring til det, hun kan erholde med Lov og Ret, dog skal han først erklære sig derom i Kongens Kancelli. Han skal hermed indsende en rigtig Kopi af den Dom, som Wessel Harrien, „vor Mand og Tjener“, har erhvervet paa den Gaard, som han begærer Kongens Forlening paa, og en videmeret Kopi af det Kongebrev, som efter hans egen Beretning skal være erhvervet i afdøde Claus Maltesens Tid, hvorefter andre saadanne Forlenin-

ger alene paa Livstid uden noget nærmere Samtykke af Kongen kunne afhændes fra Kronen. Sk. T. 5, 28.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kansleren. Da Kongen har erfaret, at der hos Bønderne i Københavns Len er stor Restance af Landgilde, bifalder han, at Kansleren af dem, som ikke have andet at betale med, tager Tin, Kobber eller andet, som de maatte have at give, i Stedet for Restancen, dog skal det paases, at Gaardene ikke gøres øde, men beholde deres Heste, Køer og Stude samt de Rødskeer, som de behøve til at drive deres Avl med, saa Bønderne og Gaardene kunne blive ved Magt. Kongen er ogsaa tilfreds med, at Fogden eller Skriveren i Københavns Len undertegner Lenets og Slottets Regnskaber og Beviser, da han dagligen har andre Kongens og Rigets Bestillinger under Hænder. Sj. T. 22, 302 b.

— Miss. til Frederik Redtz og Axel Urne. Kapitlet i Roskilde har berettet, at det for rum Tid siden efter Kongens Begæring har udlagt Kronen noget af dets Gods til Mageskifte, hvorfor de efter Kongens Befaling igen skulle udlægge Kapitlet Vederlag af Kronens Gods under forskellige Len. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det dem nu uden al Forhaling at mødes og i alle Punkter udføre Kongens Befaling, saa Kapitlet kan faa Fyldest for sit udlagte Gods. Sj. T. 22, 303.

— Miss. til Alexander Raab von Papenheim. Han skal i Holbæk med Flid lade alle de Spindekviser opsøge, som findes i Byen og som ville og kunne spinde Sejldugsgarn efter den hermed følgende Prøve, og blive enig med dem om en rimelig Betaling for Spindingen af hvert Skaalpund. Skriveren paa Holbæk Slot skal derefter betale Kvinderne, efterhaanden som de levere Spindet fra sig. Han skal med det første lade Hampen til Garnet hente hos Skriveren i Børnehuset i København og føre Tilsyn med, at Garnet bliver spundet jævnt, og at der bliver spundet saa meget som muligt deraf, da Hampen er god og ren. Sj. T. 22, 303.

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand om at opsøge Spindekviser i Slagelse, Korsør eller Skelskør, hvor de bedst kunne faas. Udt. i Sj. T. 22, 303 b.

— Miss. til Eske Krafse om snarest at erklære sig til Kongen om, hvorvidt han vil lade Kronen faa de 4 Gaarde i

Kronens Vildtbane i Vordingborg Len, de 3 i Lunby og den fjerde med et Gadehus i Sverborg, som Kongen tidligere har begæret til Mageskifte, da Kongen vil give ham Vederlag i Kannikegods i Glennøe i Ersløf Sogn i Flakkebjergs Herred, som han tidligere har begæret til Vederlag for noget andet af sit Gods. Sj. T. 22, 303 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott, Knud Gabrielsen, Gabriel Kruse og Jørgen Vind. Otte Marsvin, Befalingsmand i Christianstads Len, har berettet, at de for nogen Tid siden efter Kongens Befaling have været forsamlede i hans Len for at dømme om nogen Jord og Ejendom mellem ham paa Præsten i Eglinge Hr. Christens Vegne paa den ene og Fru Anne Brahe, Steen Maltissens Enke, paa den anden Side, og at deres Kendelse og Afsigt skal være til stor Skade for Kronen, idet Otte Marsvin da ikke kunde være til Stede for paa Kronens Vegne at føre Vidnesbyrd mod Fru Anne Brahe, hvorfor de have maattet dømme efter de Vidnesbyrd, der blev førte for dem. For at Kronen dog ikke paa Grund af sin Befalingsmands Forfald skal lide ulidelig Skade paa sin Ejendom, befales det dem paany at samles paa Aastederne, indstævne de Vidnesbyrd for sig, som Otte Marsvin har at føre, forhøre disse Vidnesbyrd, sammenligne dem med de forrige og siden erklære sig om Sagen i Kancelliet, saa Kongen af deres Erklæring grundigt kan erfare hele Sagens Tilstand. Sk. T. 5, 30.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Baade Fru Elline Korfitsdatter Erik Bildes til Møllegaard og Hans Madsen, Indvaaner i Odense, have klaget over, at da de med Retten søgte deres Betaling hos Erik Bildes Broder Steen Bilde til Skoufsgaard, ere de blevne overfaldne af denne med Hug, Trusler, Undsigelse paa Livet og i andre uhorige Maader. Da det er aldeles mod Lov og Ret, skal Holger Rosenkrantz gøre sig den største Flid for at blive Steen Bilde mægtig og sende ham velforvaret til Københavns Slot, hvor der skal foretages videre, eftersom lovligt og ret kan være. F. T. 3, 721.

14. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hans Søfrensen uden Indfæstning maa faa den Kronens Gaard, kaldet Mørup, som afdøde Magnus Lakaj tidligere boede i, og beholde den indtil videre, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge. De nærmest omkring boende Bønder, der hidtil have holdt de til

Mørup Gaard hørende Gærder ved Magt, skulle fremdeles gøre det. Hans Søfrensen skal være forpligtet til at holde Gaarden ved god Magt. Sj. R. 17, 390.

14. Okt. (Kbhvn.). Memorial for Ifver Krabbe til Jordbierg paa hans Rejse til Paris. Han maa indlade sig i Kontrakt med Vincentius i Paris om, at denne skal drage ind i det adelige Akademi Sorø for at undervise Ungdommen i Fægten, Pikkasten, Fodturneren og Fanesvingning. Han maa love ham en aarlig Løn af henved 1200 Livres Tournois eller mere, dog ikke udover 800 Rdlr. aarlig, hver Rdlr. beregnet til $2\frac{1}{2}$ Livre. Vincentius skal være forpligtet til selv at holde en Forfægter paa sin egen Bekostning, og det forbydes ham at tage nogen Skænk eller Foræring af de Adelsbørn, han underviser. Sj. R. 17, 390 b.

— Forleningsbrev for M. Niels Foss paa det efter afdøde Lauge Urne til Beltebjerg ledige Kannikedomme og Vikarie i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 297.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Naar nogen lader anholde hos ham mod den forløbne svenske Fange Anders Andersen, skal han lade Retten have sin Gang efter den over ham fældede retmæssige Dom, dog skal Anders Bilde, saafremt der i Rettergangen urgeres noget paa de Skældsord, der ere udgydte over Kongen i Sverrig og den svenske Nation, førend denne Artikel i Dommen forfattes og berøres, først forespørge sig hos Kongen derom. Sk. T. 5, 28.

— Miss. til Ofve Gjedde. Forinden han rejser op til Norge, skal han uden al Undskyldning begive sig til København og give Rentemestrene rigtig Underretning om, hvilke Folk af dem, der var med paa den ostindiske Rejse, det med Rette tilkommer Kongen at betale og hvilke Kompagniet, og hvormeget enhver af dem, som var med paa Rejsten, har tilgode, saa Kongen en Gang kan blive fri for deres daglige Overløb. Sk. T. 5, 28.

— Miss. til Erik Juel, Jørgen Krag, Hans Pors og Christopher Hvas om at være til Stede, naar Ifver Lange til Bramminge efter Kongens Befaling modtager Værgemaalet for afdøde Mikkil Vognsens Børn af deres Farbroder Jacob Vognsen, og bilægge de mellem dem opstaaende Stridigheder i

Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom. Hvis nogen af dem udebliver paa Grund af lovligt Forfald, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre Befalingen. Udt. i J. R. 7, 551¹.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen vil herefter ikke have nogen Kælderdreng paa Skanderborg Slot; vil Laurits Ebbesen have en, maa han selv lønne og koste denne ligesom sine andre Folk. Gartnere vil Kongen heller ikke have mere, da Haven ikke er den Bekostning værd. Da Posthestene skulle sælges efter Vurdering, behøves der herefter ingen Postvognsdrivere. Aalegaardene ved Rye skulle forpagtes til solide Folk saa dyrt som muligt. Til Vægttere kan Slottets Folk bruges, saavidt det er nødvendigt. Angaaende det i Slagteriet og ved Modtagelsen af Smør paa Slottet til Kongens Behov nødvendige Bødkerarbejde, kan han, saa billigt som muligt, slutte Akkord med Bødkeren, betale ham for Arbejdet og føre det til Udgift i sit Regnskab. Hvad Ladegaardenes allerede indhøstede Korn og Avling angaar, kan han lade Kornet udtærskes ved dertil lejede Tærskere og siden sælge det med andet Kronens Korn, men Halmen og Foderet skal sælges til dem, der forpagte Ladegaardens Ejendom, saa det kan blive brugt og udtæret paa Ladegaardene. Det nødvendige Hø og Strøelse til de Heste, hans Forleningsbrev lyder paa, kan han købe hos Bønderne, saa billigt som muligt, hvorefter det skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Bønderne skulle give for Arbejde, ligesom der svares til Nygaard i Koldinghus Len, enhver 1¹/₂ Rdlr. in specie, dog skulle de desuden hjælpe til i Slagteriet med Ægt og andet og hjælpe til med at lægge Broer ved Slottet og grave og age Tørv til Voldene og Gravene. Bygningen paa Ladegaarden skal indtil videre holdes ved Magt. Hvad Landgilden til Aakier angaar, kan han forhandle om den paa Penge med de Bønder, som ere vederhæftige, medens de Bønder, som ikke ere vederhæftige, enten skulle levere den til de Købmænd, til hvem andet Kronens Korn sælges, eller paa Skanderborg Slot. Det Boskab og Husgeraad, som findes paa Ring

---

¹ Tr.: Personer og Familier af Navnet Hvass II. 97.

Kloster eller Aakier, skal føres til Skanderborg Slot og forvares dér, hvorfor der ikke mere behøves nogen Fadeburskvinde, Skriver eller Skriversvend paa disse Steder. Schæferiet ved Rye skal afskaffes, da det ikke er til nogen Nytte, og Engen bortlejes saa dyrt som muligt til formuende og vederhæftige Bønder, der i rette Tid kunne svare Lejen deraf. Hvad de Øksne angaar, der sendes did fra andre Len, da skulle de slagtes i Tide sammen med de Øksne, der findes indkøbte paa Skanderborg Slot eller modtages for Stedsmaal og Sagefald. Hvis der behøves noget Foder til disse Øksne, kan han tage det af det, som nu er indhøstet. Den Kvægtiende, som falder i Lenet, skal sælges og gøres i Penge. Ring Kloster med Bygning og alt saavel som Ladegaardenes Ejendomme maa bortforpagtes til formuende og vederhæftige Bønder, der kunne holde Bygningen vedlige og i rette Tid svare Afgiften. Den Brolægger, som har begyndt i Skanderborg Ladegaard, skal ikke fortsætte, men standse. Graveren skal fortsætte for Dagløn med at opsætte Volden ved Skanderborg Slot, hvor med Bønderne ogsaa, som før nævnt, kunne hjælpe til. Teglgården ved Skanderborg skal afskaffes og Bygningen indstilles, da Skovene forhugges meget derved. Kongen tillader, at han paa Slottet faar Korn, Smør, Flæsk og levende Kvæg til Fornødenhed, dog til den Pris, hvortil det sælges til Købmændene, hvilket skal afkortes ham i hans Pension. Foder til Køer og Faar skal han selv købe, da Ladegaarden afskaffes. J. T. 7, 223 b. K.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. De to Personer, der ere beslægtede med hinanden i andet Led og have avlet Børn sammen, skulle straffes paa deres yderste Formue og forsværge Landet. Den gamle Fange, der sidder paa Taarnet, skal ligeledes forsværge Landet. Simen Søfrensen i Ruoe¹ i Skiørring Sogn i Fremløf Herred, hvis Gaard er brændt ved Vaadeild, maa i Kronens Skove faa nødtørftigt Tømmer til Gaardens Opbyggelse. J. T. 7, 225. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Kongen har

¹ Rode.

bevilget, at Søren Hansen, Altist, herefter maa faa samme Besolding som en af de ringeste Instrumentister. Sj. T. 22, 304.

15. Okt. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til de samme angaaende Niels Tønder, Bassist. Udt. i Sj. T. 22, 304.

— Miss. til Frederik Redtz. Da en Pligtskarl, ved Navn Jep Pedersen, er løben af Kongens Tjeneste fra Frederiksborg Slot, skal han lade ham paagribe, hvor han maatte finde ham i sit Len [Trykkevælde], og sende ham velforvaret til København. Sj. T. 22, 304.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler, angaaende Hans Gregersen fra Faaborg. Udt. i Sj. T. 22, 304.

— Miss. til Kansleren. Da han har faaet Befaling om, at Fangerne skulle røgte og tærskes paa Ladegaardene, tillades det ham herved at give disse sædvanlig Maanedskost. Sj. T. 22, 302 b.

— Miss. til N. N. Kongen vil, at der skal sendes Frederik Rantzau til Søeholm, Statholder paa Øsel, 300 gode ny Musketter af Kongens Arkeli og Tøjhus, hvilke denne har begæret til Arensburg Slot paa Øsel. Disse Musketter skulle føres Kongen til Regnskab. Sj. T. 22, 304 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Jacob Qvarrier, Kongen af Englands Falkoner, faa 24 af de Falke, som føres gennem Sundet, ligesom det hidtil har været sædvanligt. Sj. T. 22, 304 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald. Der er nogen Trætte mellem Fru Sophie von Buchwaldt og Jørgen Wesselinch i Kiel, og sidstnævnte har ved en fyrstelig holstensk Intercessionsskrivelse ladet andrage, at Jost Boemand og Daniel Dalhoff, Borgere i Viborg, vide god Besked om de tvistige Sager, og anmodet om, at de paa Tinge eller paa Raadhuset maa blive lovligen forhørte om de herhos føjede Spørgsmaal. Han skal derfor i Forening med Borgemestre og Raad give de to Borgere Tilhold om saa snart som muligt paa Tinge eller paa Raadhuset at vidne hvad de vide om Sagen og sørge for, at det bliver givet Jørgen Wesselinchs nærværende Bud beskrevet af Tinget eller under Stadsseglet. J. T. 7, 225 b.

— Miss. til Anders Friis. Da der er Trætte mellem Fru Sophie v. Buchwaldt og Jørgen Wesseling, Borger i

Kiel, og sidstnævnte ved en fyrstelig holstensk Intercessions-skrivelse har ladet andrage, at Anders Friis skal have god Kundskab om den hosføjede Artikel, befales det ham skriftlig at meddele Jørgen Wesseling alt hvad han ved herom. J. T. 7, 229 b.

15. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hertvig Bilde. Da Kongen for adskillige Aarsagers Skyld vil tilforordne Jomfru Lisbet Friis en anden Værge, skal han som en af hendes nærmeste Frænder paa mødrene Side, da hendes Frænder paa fædrene Side ere saaledes beladne og forhindrede med andre Bestillinger og Besværinger, at de billigvis bør forskaanes derfor, straks paatage sig Værgemaalet for hende, tage hendes Jordegods, Løsøre, Breve og andet, der med Rette tilkommer hende, til sig og forestaa det, indtil Kongen træffer anden Anordning. Da Kongen vil, at han skal gøre sig al mulig Flid for at faa hendes Gæld betalt saa snart som muligt, gives der ham herved Fuldmagt til at pantsætte saa meget af hendes Jordegods, som hendes Gæld beløber sig til, til hvem han kan, eller sælge det i Overensstemmelse med Kongens Forordning, saa det bedste af hendes Gods igen kan blive indløst. J. T. 7, 226 b.

— Miss. til Niels Friis til Krastrup. Da Gud har hjemkaldt hans Broder Ifver Friis til Volstrup og Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, der som ældste Broder gerne vilde paatage sig Værgemaalet for de efterladte Børn, paa Grund af hans Bestilling hos Kongen og den Omstændighed, at Børnenes Gods ligger saa langt borte fra ham, kun med altfor stort Besvær alene kan paatage sig Værgemaalet, anmoder Kongen Niels Friis om at paatage sig Værgemaalet for Ifver Friis's Børn og straks, naar Skiftet skal foretages, tage Ifver Friis's med hans første Frue¹ avlede ældste Datters Lodder baade af Jordegods og Løsøre og forestaa det sammen med Værgemaalet for de andre Børn, dog ikke videre, end som Loven tilholder ham, og med Christen Friis's Raad og Vidende. Da der formodentlig kan tilfalde den ældste Datter en Del i Volstrup Hovedgaard, mener Kongen det bedst, at der gøres hende Vederlag

¹ Karen Jørgensdatter Munk.

derfor i andet godt Jordegods, og at alt angaaende Skiftet og Delingen lempes paa den bedst mulige Maade, saaledes som Kongen har skrevet til de ved Skiftet forordnede Kommissarier. J. T. 7, 228.

15. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Niels Krabbe og Otte Skeel om at være til Stede ved Skiftet efter afdøde Ifver Friis til Volstrup, forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom og gøre sig den største Flid for, at Skiftet kan komme til Ende saa snart som muligt. Da der kan tilkomme den ældste Datter, Jomfru Mette Friis, nogen Del i Volstrup Hovedgaard, mener Kongen det bedst, at der gøres hende Vederlag derfor i godt Bøndergods, dog at der gøres hende Fyldest for det, som hendes Part i Sædegaarden er bedre end Bøndergods, saa Broderen¹ alene kan faa Hovedgaarden, og saa enhver kan faa sin Lod i Godset saa samlet som muligt. De skulle ordne alt paa den lempeligste og bedste Maade og give alt beskrevet under deres Haand og Signet. Hvis den ene af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand og udføre Befalingen. J. T. 7, 228 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om paa Skiftet efter afdøde Ifver Friis til Volstrup at paatage sig Værgemaal for dennes Enke, Fru Dorrete Budde. J. T. 7, 229 b.

— Miss. til Anders Friis om paa samme Skifte at paatage sig Værgemaal for Jørgen Friis, til Mogens Kaas om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Karren Friis og til Laurits Lindenov om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Margrete Friis. De skulle under deres Haand og Indsegl levere Niels Friis rigtige Lodder paa alt det, som tilfalder Børnene. Udt. i J. T. 7, 229 b.

— Miss. til Frederik Munk om straks, naar Hertvig Bilde til Damsgaard tilsiger ham, at levere denne Værgemaal for Jomfru Lisbet Friis med alt hendes Jordegods, Løsere og Ejendomsbreve samt rigtig Besked om hendes Tilgodehavende og Gæld og i Overværelse af Gundi Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, og Ifver Vind til Grundet gøre Hertvig

---

¹ Jørgen Friis.

Bilde Regnskab for alt det, som han paa Jomfru Lisbet Friis's Vegne har oppebaaret og udgivet, medens han har forestaaet Værgemaalet. J. T. 7, 227.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange og Ifver Vind om at være til Stede, naar Frederik Munk til Krogsgaard leverer Værgemaalet for Jomfru Lisbet Friis fra sig til Hertvig Bilde til Damsgaard, bilægge alle opkommende Stridigheder om Overleveringen af Værgemaalet, Oppebørsel og Udgift i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give det beskrevet under deres Haand og Signet. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 7, 227 b.

— Miss. til Alexander Rab von Papenheim til Snedinge og Ernst Normand til Pallisgaard, Embedsmænd paa Holbæk og Antvorskov Slotte, om at være til Stede, naar M. Hans Staffensen leverer Sorø Kloster og Len fra sig til Jost Høg til Kyeholm, der er beskikket til Hofmester for Akademiet, overlevere Jost Høg Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Borggaarden, Ladegaarden og andensteds og de til Klosteret hørende Skove og give Jost Høg alt beskrevet. Sj. R. 17, 391.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Paa hans Begæring bevilger Kongen, at han i førstkommende Vinter maa blive i Skaane og være forløvet fra Bornholm, dog skal han ordne alt saaledes, at intet der paa Landet bliver forsømt i hans Fraværelse. Sk. T. 5, 30 b.

— Miss. til Gundi Lange. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der undertiden udføres saltet Kød af Riget, uden at der svares Told deraf, skal han give Tolderen i Kolding Tilhold om flittigt at paase, at intet ufortoldet henføres eller sælges, medmindre det med rigtigt Bevis kan godtgøres at være solgt her i Landet. J. T. 7, 226. K.

— Miss. til Gundi Lange. Paa hans Begæring har Kongen bevilget, at han maa faa Ladegaarden ved Koldinghus i Forpagtning og selv bruge saa meget deraf, som han har Brug for, dog uden Hjælp og Arbejde af Kronens Bønder i nogen Maade, og bortleje Resten af Ladegaardsmarken til andre. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvormeget han

aarlig vil give af Ladegaarden. Han skal med Bøndernes Hjælp lade de Damme ved Slottet, der ikke ere ved Magt, opkaste og forfærdige. Han skal antage den Skifertækker, der tidligere har været paa Slottet, til at holde Tagene og andet, som vedkommer hans Bestilling, ved Magt; Skifertækkeren maa faa 20 Kurantdlr. i aarlig Løn og 3 Kurantdlr. hver Maaned i Kostpenge, hvilket Gundi Lange maa føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 226.

[Omr. 15. Okt.]¹ Instruks og Pas for Envold Kruse paa Raphael med Jørgen Ulfeldt paa Nældebladet og Staller Kaas paa Fides paa den spanske Rejse (ligelydende med Instruks og Pas af 13. Okt. 1622 for Henrik Vind). Udt. i Sj. R. 17, 391 b.

16. Okt. (Frederiksborg). Miss. til de ostindiske Bewinthebbere. Af hosfølgende Supplikation kunne de se, hvad Kongens Lutenist har ladet andrage. De skulle snarest erklære sig udførligt derpaa, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden, for at Lutenisten en Gang kan komme til endelig Ende med Sagen og faa Kvittering og igen faa afdøde Peder Nielsens Regnskabsbog, som godvillig skal være laant dem til Efterretning. Sj. T. 22, 305.

— (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf, Claus Daa, Corfits Rud og Jørgen Brahe. Kongen og Danmarks Riges Raad have paa den sidste Herredag afsagt den Dom mellem Claus Brockenhuus til Broholm og Peder Straale til Torpegaard, at Claus Brockenhuus af det Gods, som han har i Pant af Peder Straale, maa tage hvad han vil for det, som han er i Løfte for for Peder Straale, dog efter gode Mænds Forhandling og Taksering. Da begge Parter have betroet dem dertil, skulle de snarest samles paa belejlig Tid og Sted, stævne begge Parter i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller eksekvere den af Kongen og Rigsraadet afsagte Dom. F. T. 3, 722.

— Miss. til Jørgen Urne. Da følgende Personer i Helsingør skylde Kongen Penge: Bernt Vache 1000 Rdlr., Christen Villantsen 700 Rdlr., Villom Mortensen 3000 Rdlr., Villom

¹ Indført mellem Breve af 15. og 28. Okt.

Mortensen og Konsorter 5000 Rdlr., og desuden Johan Bøgevad i Hyllerød skylder Kongen 2600 Rdlr., skal han give dem, der ere vederhæftige, Tilhold om snarest at give Kongen nye Breve paa Gælden, baade Hovedstol og Renter, hvilke nye Breve skulle stiles efter den hosfølgende Konzept. Derimod skal han lade Byfogden kræve Pengene af dem, som ere usikre, og lade dem tiltale, saafremt de ikke betale. Sj. T. 22, 304 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. I hans Len [Malmøhus] findes følgende Personer, som skyldte Kongen Penge: I Malmø: Borgemestre og Raad og menige Borgere i Malmø 13,000 Rdlr., samme Borgemestre og Raad 1000 Rdlr. i Markstykker, Christen Hansen 400 Rdlr., Fadder Madtsen 300 Rdlr., Hendrik Arentsen 100 Rdlr., Niels Krog 100 Rdlr., Jost Krudtmeyer 400 Rdlr., Crot Walekeling 300 Rdlr., Christen Jacobsen 100 Rdlr., Christen Olfssen 100 Rdlr., Christen Nielsen 100 Rdlr., Christen Pedersen 200 Rdlr., Dirik von Wippen 200 Rdlr., David Cornelissen 100 Rdlr., Ebeling Ditborn 100 Rdlr., Gert Slitter 300 Rdlr., German Johansen 200 Rdlr., Hans Rafn 100 Rdlr., Hans Berensen 200 Rdlr., Hans Christensen 200 Rdlr., Heyen Dobbeltstein 100 Rdlr., Jacob Clausen 200 Rdlr., Jost Ledeborn 400 Rdlr., Jens Nielsen 100 Rdlr., Johan Trip 100 Rdlr., Lubbert Meiners 100 Rdlr., Laurits Nielsen Møller 100 Rdlr., Lylof Rabraham 200 Rdlr., Marten Bentsen 300 Rdlr., Maren David Patersens 400 Rdlr., Niels Cortsen 100 Rdlr., Otte Pedersen 100 Rdlr., Evert Digmand og Pofvel Fictel 300 Rdlr., Peder Sandersen og Jacob Graatrop 300 Rdlr., Peder Bertelsen 300 Rdlr., Poul Skøenick 100 Rdlr., Søfren Christensen 300 Rdlr., Søfren Borcke 100 Rdlr., Walter Spanier 100 Rdlr., Niels Laurissen 100 Rdlr., Lauge Nielsen 100 Rdlr., Dr. Wensel Blomme 100 Rdlr. — I Ystad: Gert Salter 400 Rdlr., Hans Tilling 200 Rdlr., Lauridts Gertsen 300 Rdlr., Lauridts Graa 600 Rdlr., Niels Lauridtsen 150 Rdlr., Anders Nielsen 150 Rdlr., Adrian Hansen 200 Rdlr., Jens Lauridtsen 150 Rdlr., Boe Mikkelsen 100 Rdlr., Erland Skomager 200 Rdlr., Hans Cortsen 200 Rdlr., Hendrik Gertsen 200 Rdlr., Claus Sandersen 200 Rdlr., Laurids Giødsen 100 Rdlr., Mads Graas 100 Rdlr., Niels Pedersen 100 Rdlr., Niels Madtsen 100 Rdlr., Oluf Pedersen 100 Rdlr., Snarias Hansen 100 Rdlr. og

Gert Frølichhusen 100 Rdlr. Han skal give alle dem, som ere sikre og vederhæftige, Ordre til at give Kongen nye Breve paa den Gæld, Hovedstol og Renter, som de skyldte Kongen, hvilke Breve skulle stiles efter den hosfølgende Konzept. Fra de usikre Personer skal han kræve Pengene ved Byfogderne i Byerne, og saafremt de ikke møde med Betalingen, skal han lade dem tiltale. Sk. T. 5, 31.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Claus Bilde om snarest at skaffe Kongen et nyt Brev med nøjagtige Forlovere paa de 600 Rdlr. med Rente, som han skylder Kongen, Renten at betale aarlig og Hovedstolen til Fabiani et Sebastiani [20. Jan.], naar den opskrives, i København. Sj. T. 22, 305 b.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt Corfitsen angaaende 1000 Rdlr., til Jacob Ulfeldt til Urup angaaende 2000 Rdlr., til Hendrik Bilde angaaende 500 Rdlr., til Laxmand Gyldenstjerne angaaende 3000 Rdlr., til Tomas Noll angaaende 1500 Rdlr., til Axel Rosenkrantz angaaende 800 Rdlr., dog nævntes i Brevet til ham ikke noget om Forlovere. Udt. i Sj. T. 22, 305 b.

— Miss. til Christen Ulfeldt. Da hans afdøde Fader Mogens Ulfeldt har været Kongen 2000 Rdlr. skyldig, skal Christen Ulfeldt paa egne og Medarvingers Vegne snarest skaffe Kongen et nyt Brev med nøjagtige Forlovere paa Summen med Renten, Renten at betale aarlig og Hovedstolen til Fabiani et Sebastiani Dag [20. Jan.] i København, naar den opskrives. Sj. T. 22, 306.

Miss. til Tage Thott Ottesen. Da afdøde Christen Bernekovs Arvinger skyldte Kongen 1500 Rdlr., skal han paa deres Vegne skaffe Kongen et nyt Brev med nøjagtige Forlovere paa nævnte Sum med Rente og paa de 2000 Rdlr., som deres afdøde Moder, Fru Margrete Brahe, har været Kongen skyldig, Renten at betale aarlig og Hovedstolen til Fabiani et Sebastiani Dag [20. Jan.] i København, naar den opskrives. Sj. T. 22, 306.

— Ligelydende Miss. til Fru Karen Gyldenstjerne, Godske Lindenovs Enke, om paa egne og Medarvingers Vegne at skaffe Kongen et nyt Brev paa de 2000 Rdlr., som Godske Lindenov har været Kongen skyldig. Sj. T. 22, 306 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Fru Ane Wittrup, Jesper Grubbes Enke, angaaende nyt Brev paa 3500 Rdlr. Udt. i Sj. T. 22, 306 b.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Hundorp paa hans Hustrus¹ Vegne og hendes Medarvinger efter Steen Madsen angaaende nyt Brev paa 1000 Rdlr. Udt. i Sj. T. 22, 306 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Borgemestre og Raad i Odense skyldte Kongen 2000 Rdlr. Saafremt han mener, at de ere sikre nok, skal han give dem Tilhold om snarest at give Kongen et nyt og nøjagtigt Brev paa Pengene med Renten, at betale en for alle og alle for en, saaledes som hosfølgende Kopi formelder. Saafremt de ikke ville gøre det saaledes i Fællesskab, men enhver at svare for sin Del, skal han tage nøjagtig Forvaring af dem, som ere sikre nok, og lade de usikre kræve ved Byfogden og siden tiltale, saafremt de ikke betale. F. T. 3, 723.

— Miss. til Peder Basse om at lægge 1 Gaard i Raabyelille med Skov til 25 Svins Olden og 1 Gaard og 1 Gadehus i Frønderup paa Møen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Friis til Beridtsgaard, Jacob Hvitfeldts Enke, ind under Stege Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 22, 307.

— Miss. til Jocum Berneus om at lægge 3 Gaarde i Egense i Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Lisbet Friis til Berritsgaard, Jacob Hvitfeldts Enke, under Nykøbing Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sm. T. 6, 200.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. De have tidligere faaet Ordre til at besigte noget Aarhus Kapitels Gods, som Niels Friis til Farskou begærer til Mageskifte, og siden til Vederlag derfor udse ligesaa meget Kron-gods i de nærmeste Len omkring Aarhus. De have nu meddelt, at de til Vederlag have udset 4 Gaarde i Skanderborg, Kalø og Aarhus Len, nemlig 1 Gaard i Liustrup, 1 Gaard i Hørsløf, 1 Gaard i Elsted og 1 Gaard i Balschouf², men disse Gaardes

¹ Helle Stensdatter Laxmand. ² J. T. har ved en Fejlskrift: Alschouf.

Landgilde og Ejendom beløber sig, naar de beregnes mod Kapitlets Gods, $5\frac{1}{2}$ Td. 1 Skp. $\frac{1}{3}$ Fjerdingskar Hartkorn højere paa Landgilde og 5 Tdr. Hartkorn paa $1\frac{1}{3}$ Fjerdingskar nær højere paa Ejendom end Kapitlets Gods, og de have derfor ikke turdet gøre noget, da Kongens Befaling gaar ud paa, at Kongen vil have ligesaa megen Landgilde og ligesaa megen Ejendom, som der bortskiftes. Kongen giver dem nu herved Fuldmagt og Ordre til at indsende en rigtig Besigtelse paa Ejendom, Herlighed og Landgilde til begge Parters Gods til Kancelliet og bringe Mageskiftet i Orden med Kapitlet, da Kongen har eftergivet det, som Kronens Gaarde ere bedre end Kapitlets Gaarde. Naar de have udført det, skulle de straks begive sig til det Gods, som Niels Friis vil udlægge til Kronen for Kapitlets Gaarde, nemlig 1 Gaard i Holm By og Sogn, 2 Gaarde i Morslet By og Sogn, Jegstrup i Trandberg Sogn i Ning Herred og 2 Gaarde i Brabrand By og Sogn i Hasleuf Herred, besigte det, ligne og lægge begge Parters Gods og, hvis hans Gods ikke er saa godt som Kapitelsgodset, skaffe Kongen yderligere Udlæg i andet ham tilhørende Gods i samme Egn, da Kongen vil have ligesaa megen Landgilde og ligesaa megen Ejendom, som han afstaar med Kapitlets Gods. De skulle derefter indsende deres Besigtelse til Kancelliet. J. T. 7, 230.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange. Da Kongen har givet Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, Ordre til straks at gøre klart i Rentekammeret for den Restance i sidste Aars Regnskab af Koldinghus Len, som han resterer med, skal Gundi Lange give Sofren Andersen, Borger i Kolding og tidligere Skriver paa Koldinghus, Tilhold om at klarere Regnskabet sammen med Otte Brahe. J. T. 7, 231 b.

18. Okt. (—). Miss. til Frederik Redtz til Tygestrup og Mogens Pax til Torup, Befalingsmænd paa Tryggeveldegaard og Roskildegaard. Axel Urne til Rugaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, har paa egne og afdøde Knud Urnes Arvingers Vegne berettet, at Arvingerne endnu ikke have kunnet give hinanden Afkald for Arven efter deres afdøde Fader, fordi en Del af dem har været bosiddende i Norge og uden Riget. Da de nu ville give hinanden Afkald, have de anmodet Kongen om at tilfornede dem to

gode Mænd, som kunne dømme dem imellem om de Stridigheder, der kunne opstaa om Arven. Da de alle have betroet dem dertil, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til inden 14 Dage efter St. Mortens Dag at stævne Knud Urnes Arvinger for sig paa et belejligt Sted, og hvis der opstaaer Stridigheder mellem dem angaaende Arven efter Knud Urne, bilægge disse i Mindelighed eller dømme i dem, førend de skilles fra Arvingerne. De skulle give Parterne deres Afgørelse beskrevet fra sig. De skulle paase, at hverken Arvingerne eller de selv skilles fra hinanden, førend Arvingerne have givet hinanden nøjagtigt Afkald for Arven i alle Maader. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. Sj. T. 22, 307.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at bortforpagte de Lakse-, Ørred-, Aale- og Heltfiskerier, som findes i deres Len og som de gøre Regnskab af, til paalidelige Folk og til dem, der ville give mest af dem. Afgiften af Fiskerierne skal oppebæres i Fisk, der aarlig straks skulle sendes over til Provianskriveren ved Københavns Slot. — I Dronningborg Len Lakse-, Ørred-, Aale- og Heltfiskeri; i Mandal og Nedenes Len Lakse-, Ørred- og Makrelfiskeri; i Skanderborg og Silkeborg Len Aalefiskeri; i Lundenæs, Laugholm, Sølvitsborg, Varberg, Bahus, Aggershus og Bratsberg Len Laksefiskeri. Sj. T. 22, 308.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Kongen har sendt sin Bødker Mogens Nielsen op for i hans Len [Sølvitsborg] at tilhugge Staverne og Bunde til Tønder og Fade. Naar Bødkeren henvender sig til ham med dette Brev, skal han i Skovene anvise denne nogle Egetræer, som ere forfornede i Toppen, og hvis Hugning derfor er mindst til Skade for Skoven, men som dog efter Bødkerens Mening ere tjenlige til saadant Arbejde, skaffe Bødkerne de nødvendige Folk til at fælde og kløve Træerne og siden, naar Staverne og Bundene ere færdige, føre dem ned til Ladestederne. Sk. T. 5, 31.

19. Okt. (Kronborg). Miss. til Jørgen Urne. Da Bønderne i Kronborg og Frederiksborg Len paa Grund af den Misvækst, der i Aar har været paa Rug, ikke kunne udrede

deres Ruglandgilde, maa han i Aar tage godt Byg af dem i Stedet for Ruglandgilden. Sj. T. 22, 308 b.

19. Okt. (Kronborg). Miss. til Niels Friis til Farskou. Jomfru Helvig Ulfeldt til Moesgaard har berettet, at der er tilfaldet hende nogen ringe Arvelod i Gudumlunds tilliggende Jordegods, og at hun desuden har en Gaard i Vester Alling i Hald Herred, der ligger langt fra hende, hvorfor hun vil kunne gøre sig større Fordel paa andre Steder dermed, hvis hun maa sælge dette Gods til Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jyske Regiment Knægte og Befalingsmand i Mariager Kloster, der har tilhandlet sig de andre Parter i Gaard og Gods. Kongen tillader derfor, at Jomfru Helvig Ulfeldt maa sælge sin Part i Gudumlunds Gods, og giver ham som en af hendes nærmeste Frænder Fuldmagt til at paase, at hun ikke lider nogen Skade derved, og give Skøde paa Godset. J. T. 7, 231 b.

— Ligelydende Miss. til Johan Brockenhuus til Liebek om at sælge Jomfru Kirsten Ulfeldts Part i Gudumlunds Gods. Udt. i J. T. 7, 232.

20. Okt. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har sendt sin Bøsseskytte Hans Kryt op til Herritsvad Klosters Skove for at hugge Tømmer til 50 Feltlader til store Stykker, Forstillinger, dobbelte Aksler og 2 Par Hjul til hver Lade med alt Tilbehør. Hr. Anders Bilde skal skaffe Hans Kryt de Folk, denne behøver til at fælde Træerne, og lade dem føre ned til Helsingborg, hvor Tømmeret skal lægges paa Steder, hvor det kan være vel forvaret, saa det ikke forrykkes. Han skal forordne nogle paalidelige Personer til at tage Tal paa Tømmeret og skal paase, at det Tømmer, som skal bruges til Laderne, ikke, som hidtil, slæbes, og at Fælgene og Egerne tiltælles Bønderne og efter Tal igen modtages af dem, for at de ikke skulle blive huggede til ingen Nytte. Han skal endvidere skaffe Hans Kryt de fornødne Savskærere og fornøden Hjælp til at lette og løfte Tømmeret. Sk. T. 5, 32 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Han har tidligere faaet Til ladelse til at sælge saa meget af det afdøde Ofve Bildes Døtre, Jomfruerne Else, Karen og Hilleborg Bilde, tilhørende Gods, som behøves for at betale den dem paa Skiftet efter deres Fader tilfaldne Gæld, til deres Broder Peder Bilde til Lindved. Da det nu er berettet Kongen, at Peder Bilde ikke ønsker dette

Gods og at han desuden er kommen i anden Vidtløftighed, saa han som Søstrenes rette Lavvæрге efter Loven og Kongens Mandater ikke er vederhæftig nok til at sælge deres Gods til andre, hvilket medfører, at Søstrenes Gæld daglig forøges, gives der herved Jakob Ulfeldt Ordre og Fuldmagt til at sælge saa meget af de 3 Jomfruers Gods, som behøves til Betaling af deres Gæld, til hvem, der ønsker at købe det, eller efter Kongens Forordning om umyndige udlægge det til deres Kreditorer, men paase, at der i alle Maader kun vederfares Jomfruerne hvad ret og billigt er. F. T. 3, 724.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark. Da Kongen har bestemt, at han herefter ikke vil lade noget Arbejde, som der kan sluttes Kontrakt om, udføre paa sin egen Kost og paa Dagløn, skulle de, naar noget saadant Arbejde skal udføres paa Kongens Slotte, Klostre, Gaarde, Ladegaarde, Møller og Broer, slutte Kontrakt med nogle gode Mestre om at udføre det for en bestemt Sum Penge paa deres egen Kost, saafremt der er saadanne Mestre at faa og det er Arbejde, som kan fortinges; hvis det ikke er Tilfældet, skal der akkorderes med Arbejdsfolkene paa Dagløn, men paa deres egen Kost. Sj. T. 22, 309.

22. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen af Sverrigs Agent i Helsingborg, til hvem der er deputeret et vist Antal Tønder Rug til hans Underholdning, har, da nu al Rejsen og Handel mellem de Svenske og Kongens Undersaatter er forbudt paa Grund af den farlige smitsomme Sygdom, som nu grasserer forskellige Steder i Sverrig, begæret, at de Bønder, der skulle nedføre Rugen til ham, mod nøjagtig Certifikation for, at de ikke ere komne fra de Steder, hvor Sygdommen er, maa komme over Grænsen til Helsingborg for at levere ham Rugen. Det paabydes ham at lade Bønderne komme igennem mod en saadan Certifikation. Sk. T. 5, 33.

— Miss. til Gabriel Kruse. Mats Hogensen i Kronens Mølle, Lille Hviagers Mølle, har berettet, at saavel Møllen som dens Dæmning skal have været ufærdig fra 12. Jan. 1621 til 1623, og at Jep Tømmermand i Landskrone ikke har holdt

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

sit Løfte om at forfærdige Mølleværket, skønt han har oppebaaret Betaling derfor. Skønt Mats Hogensen af den Grund ikke har kunnet fortjene sin sædvanlige Mølleskyld, har Gabriel Kruse dog for Landgilden i de Aar, hvori Møllen har været ufærdig, ladet udvurdere Heste og Fæ fra ham for 122 Dlr., hvorhos Mats Hogensen i dette Aar har udgivet 1½ Pd. 8 Skpr. Rugmel og 1½ Pd. 5 Skpr. Bygmel. Da han nu har ansøgt om at faa Mølleskylden eftergivet, skal Gabriel Kruse snarest erklære sig herom, saa Kongen kan faa Besked om Sagen og faa at vide, hvorfor Kronens Mølle har staaet uistandsat saa lang Tid. Sk. T. 5, 33.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Kongen nu har beskikket en til at have Opsyn med Lygten paa Anholt om Natten til Gavn og Underretning for den søfarende Mand, skal Jørgen Skeel med Flid haandhæve og forsvare denne, saa der ikke gøres ham nogen Overlast, hverken af Bønder eller andre der paa Landet. J. T. 7, 232. K.

23. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Grubbe og Holger Rosenkrantz Axelsen. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede i Roskilde førstkommende 31. Okt., naar Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, leverer Værgemaal for de Bernekover fra sig til Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg. Der gives dem nu Ordre og Fuldmagt til enten at bilægge de opstaaende Stridigheder om Værgemaal eller dets Overlevering i Mindelighed eller afgøre dem ved en retmæssig Dom. Sk. T. 5, 33 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Morits Podebusk. Christoffer Urne til Aarsmark, Rentemester, har berettet, at han for nogen Tid siden har været Væрге for Morits Podebusk paa Skiftet efter hans afdøde Fader¹. Da Morits Podebusk nu har taget alt det, der er tilfaldet ham i samme Arv, til sig selv, men Christoffer Urne endnu ikke har faaet Kvittering for Værgemaal, skal Morits Podebusk med det allerførste slet og aldeles kvittere Christoffer Urne derfor, da han ikke har noget at beskylde denne for angaaende dette Værgemaal. Sk. T. 5, 34.

---

¹ Klavs Podebusk.

24. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Alexander Papenheim. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad Mølleren i Merløse Mølle har suppliceret. Han skal snarest erklære sig i Kancelliet derpaa, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sj. T. 22, 310.

— (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel og Gudi Galde. Da Envold Kruse til Tulsted, Kongens Skibshøvedsmand, efter deres Besigtelse og Ligning over det Krongods i Hellum Herred, som Kongen har bevilget Envold Kruse til Mageskifte for noget af dennes Gods, er bleven Kongen noget skyldig paa Ejendommen og har givet Revers om at ville gøre Kronen Udlæg derfor af sit Jordegods, naar det forlanges, skulle de nu straks give ham Tilhold om at udlægge Vederlaget derfor, paase, at Kronen faar Fyldest, og snarest erklære sig derom i Kancelliet. J. T. 7, 232 b. K.

25. Okt. (—). Miss. til Fru Helle Marsvin og hendes Arvinger. Da hendes afdøde Husbonde Jochim¹ Beck til Baldering resterer med 3 Aars Regnskab af Arnsborg Slot og Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1622, skal hun snarest lade disse Regnskaber klarere i Rentekammeret og kræve Kvittansiarum paa alt. Sk. T. 5, 34 b.

26. Okt. (Frederiksborg). Miss. til nogle af Lensmændene paa Grænsen: Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott [Sølvitsborg Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Falk Lykke [Kristianopel Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laugholm Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] om at lade holde god Vagt paa Grænserne og have flittig Indseende med, at ingen gennemlades uden Kongens særlige Befaling, medmindre de ville staa Kongen til Rette derfor. Sk. T. 5, 34.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Paa hans Begæring bevilger Kongen, at han en kort Tid maa begive sig der fra Lenet [Varberg] for at forrette sine Ærinder, dog skal han saa snart som muligt begive sig der op igen og ordne det saaledes, at intet af det, som han paa Kongens Vegne skal have Tilsyn med, bliver forsømt i hans Fraværelse. Sk. T. 5, 34 b.

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Johan.

26. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der har været nogen Trætte mellem Hr. Jens i Gierding, nu Provst i Hellum Herred, paa den ene og Hr. Gispert Balchenberg, Sognepræst i Skørpinge, paa den anden Side angaaende $\frac{1}{2}$ Td. Smør aarlig Landgilde, som fra gammel Tid af skal have været funderet og henlagt til Sognepræsten i Skørpinge for hver Fredag at holde en Prædiken i Skørpinge Kirke. Da Kongens Fader mageskiftede den Gaard, hvoraf den halve Tønde Smør svaredes, fra Kronen, henlagdes der ligesaa megen Landgilde i Stedet til Præsten af Eegholms Eng, men i Brevet derom indførtes ved en Misforstaaelse, at Landgilden henlagdes til Provsten i Hellum Herred, da den, som da var Sognepræst i Skørpinge Sogn, tillige var Provst i Hellum Herred, og Hr. Jens i Gierding har derfor nu i Henhold til dette Brev villet tilholde sig Landgilden som en Rettighed for sig og de følgende Provster i Hellum Herred. For i Tide at forekomme en vidtløftig Strid mellem gejstlige Personer, der bør elske Fred og Enighed, og for at den, der er berettiget dertil, kan komme til sin Ret uden stor Bekostning, har Kongen befaleet Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, og Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jydsk Regiment Knægte og Befalingsmand i Mariager Kloster, at stævne begge Parter i Rette for sig og dømme i Sagen. De have derefter været forsamlede i Frer Kirke den 26. Maj 1623, forhørt begge Parter og efter Tiltale og Gensvar afsagt følgende Dom: Da det ikke ses, at den halve Tønde Smør nogensinde har fulgt Provsterne i Hellum Herred, naar undtages at afdøde M. Pouel i Skørpinge, der baade var Provst i Hellum Herred og Sognepræst i Skørpinge, da Kongens Faders Brev udgik, har oppebaaret den, medens ellers Smørskylden altid har fulgt Præsterne i Skørpinge, der have gjort Tjeneste derfor, og da den nuværende Sognepræst i Skørpinge altid ligesom sine Formænd har oppebaaret og endnu er i Besiddelse af Smørskylden, have de ikke kunnet dømme andet, end at Hr. Gispert Balchenberg skal beholde den. Da de i Overensstemmelse med Recessen have funderet deres Dom paa rolig Hævd, Tingsvidner og andre nøjagtige Beviser, stadfæster Kongen nu med dette Brev den afsagte Dom, saaledes at Sognepræsterne i Skørpinge og Frer Sogne altid ligesom hidtil skulle

oppebære den halve Tønde Smør. J. R. 7, 552. K. Orig. p. Perg. i Landsark. i Viborg.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe. Da Kongen har erfaret, at han paa sit Regnskab af Koldinghus Len bliver Kongen mange Tusinde Dlr. skyldig, befales det ham straks uden Forhaling at lade sin Skriver komme herover med Regnskaberne og gøre alt til Ende. Saasnart Kongens Kommissarier have afhandlet med afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Kreditorer, skal han straks begive sig herover, fyldestgøre sit Regnskab og tilfredsstille Kongen for de 1400 Dlr., som Kongen har laant ham uden Forlovere, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at gribe til andre Midler. Sj. T. 22, 310 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Henrik Lange. Da Jørgen Krag til Enderup har begæret 4 Gaarde i Nørreaa By i Brening Sogn og en Halvgaard, kaldet Vibek, i Veirup Sogn i Giøring Herred i Riberhus Len til Mageskifte af Kronen for 2½ Gaard i Jerno Sogn, Gaarden Abildhede i Øs Sogn i Skads Herred og, hvis det ikke forslaar, yderligere Udlæg i andet ligesaa godt og belejligt Gods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 233.

28. Okt. (—). Aab. Brev om, at der altid indtil videre maa indføres Hvede, Rug, Mel og Skibsbrød fra fremmede Steder til København, Christianshavn og Helsingør. Sj. R. 17, 392. (Tr.: KD. II. 745).

— Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal og Kronen. Sk. R. 4, 295 b. (Se Kr. Sk.).

30. Okt. (Frederiksborg). Bestalling for David Lucht, Toldskriver i Helsingør, som Tolder sammesteds efter den for nylig afdøde Hans Meckelborg. Han skal sammen med Morten Jensen oppebære Tolden og rette sig efter den Bestalling, som tidligere er givet Tolderne. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn og de sædvanlige Skriverspenge. Sj. R. 17, 392.

— Bestalling for Christen Davidsen som Toldskriver i Helsingør med en aarlig Løn af 150 Dlr., hvilke Tolderne skulle betale ham, men derudover maa han ikke befatte sig med den Rente, som de andre Toldskrivere hidtil have haft.

Han skal være fri for al kongelig og borgerlig Tynge. Sj. R. 17, 392 b.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør. Da Hans Meckelborg, Tolder i Helsingør, for kort Tid siden er død og Kongen har beskikket David Luct, Toldskriver i Helsingør, til Tolder i hans Sted og paa Begæring af Hans Meckelborgs Hustru bevilget, at hun ikke skal befatte sig med Tolderiet længere end til hendes Husbondes Død, skal Morten Jensen rette sig efter at slutte Regnskabet med hende til denne Tid, straks modtage Nøglen af hende og lade de Penge tælle, som allerede findes i Toldboden, saa hun kan blive det aldeles kvit, hvorefter de begge i Forening skulle gøre Kongen rigtigt Regnskab. Sj. T. 22, 311 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ernst Normand. Da Otte Brahe til Nesbyholm har begæret 3 smaa Gaarde i Atterup til Vederlag af Kronen for det Gods i Kielleklinte, som han har bevilget Kronen til Mageskifte, skal Ernst Normand med det første erklære sig til Kongen, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Lenet. Sj. T. 22, 311.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Otte Brahe til Nesbyholm, af hvem Kongen begærer noget Gods til Mageskifte, til Vederlag har begæret 1 Kapitlet tilhørende Gaard i Tersløse, skal Kapitlet snarest erklære sig om, hvorvidt det vil bevilge Kronen denne Gaard til Mageskifte og hvor det begærer Vederlag derfor. Sj. T. 22, 311.

— Miss. til Jost Høg om at optage Christian og Valentin Merckel, Sønner af Hans Smalkald, Husfoged paa Københavns Slot, i Sorø Skole, naar der bliver Plads blandt de 30 ikke Adelige, som efter Fundatsen skulle underholdes der, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 22, 312.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Der er Trætte mellem Jens Pedersen, Borger i Helsingør, paa den ene og Thomis Jacobsen, Borger i Helsingborg, paa hans afdøde Broder David Jacobsens Vegne angaaende en Skibspart. Sagen har været indstævnet for Landsdommeren i Skaane, hvor den af ham med begge Parters Bevilling igen er indfunden til Paadømmelse af 4 upartiske søfarende Mænd, fordi

de Mænd, der tidligere efter kongelig Befaling til Borgemestre og Raad i Helsingborg have dømt i Sagen, ikke alle have været søfarende Mænd og en Del af dem nu ere døde. De skulle derfor straks i Helsingør lade udmelde 4 upartiske søfarende Danne-mænd, der have god Kundskab om Skibshandel og forstaa sig paa saadan Uenighed om Skibsparter, hvilke saa snart som muligt enten skulle forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, saa de en Gang for alle kunne komme til Ende med den Sag. Sj. T. 22, 312.

31. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Da der i hans Len [Dragsholm] i Aar har været Misvækst paa Rug, har Kongen, for at Bønderne kunne have Sæderug og blive ved Magt, bevilget, at han i Aar maa oppebære Byg af dem i Stedet for Ruglandgilde, dog skulle de give noget mere Byg end Rug, da Rugen i Aar vil blive noget dyrere end Bygget. Sj. T. 22, 313.

— Aab. Brev om, at Falk Gjõe til Skiersøe, der har be-rettet, at han har solgt alt sit eget Arvegods for dermed at betale sin Gæld og sine Forløfter, saa vidt Godset har kunnet strække til, og nu har begæret Tilladelse til ogsaa at sælge af sin Hustrus Gods for dermed at betale deres Fællesgæld, for at de ikke skulle komme i større og vidtløftigere Ulejlighed ved større Rente, Rigens Forfølgning, langvarig Proces med Kost og Skadegæld, ogsaa maa sælge saa meget af sin Hustrus¹ Jordegods, som deres Fællesgæld bevisligt kan beløbe sig til, da hendes Jordegods ellers lovligt ved Rigens Ret kan søges hos dem og udlægges for deres vitterlige Fællesgæld, eftersom hans Jordegods jo allerede er udlagt. Dog maa Pen-gene ikke paa anden Maade anvendes til hans egen Nytte, saa-fremt han ikke vil staa tilbørligt til Rette derfor. J. R. 7, 553. K.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Eiler Holck til Siøbøe og Jør-gen Kruse til Hiermitsløfgaard, kgl. Sekretærer. Da Kongen har beskikket Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, til indtil videre at være Værge for Christian Uldrik Gyldenløve og Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemester, til at være Værge for

¹ Helvig Stensdatter Brahe.

Hans Uldrik Gyldenløve, skulle de være til Stede i København, naar Fru Lisebet Bilde overleverer Værgemaalet for Christian Uldrik Gyldenløve, som hendes afdøde Husbonde Sigvord Beck en Tid har forestaaet, til Christoffer Urne og naar Christoffer Urne overleverer Værgemaallet for Hans Uldrik Gyldenløve, som han hidtil har forestaaet, til Axel Arenfeldt, og give klarlig beskrevet, hvad der overleveres. Sj. R. 17, 393 b.¹

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Bertel Kældersvend, Indbygger i Korsør, er bleven Kongen en Sum Penge skyldig paa nogle Forpagtninger, og Ernst Normand har paa Kongens Vegne taget Bertel Kældersvends Gaard i Pant. Kongen har nu bevilget, at Bertel Kældersvend maa nyde og besidde Gaarden, mod at han forrenter de Penge, hvorfor Gaarden staar i Pant, indtil Hovedstolen bliver betalt. Sj. T. 22, 313.

5. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Øresund. Denne Brevviser, Willum de Witt, har berettet, at han for nogen Tid siden paa Toldboden i Helsingør har angivet og fortoldet noget Consiant i Stedet for Carmisi. Da Tolden af Consiant er højere end Tolden af Carmisi, saa han har svaret mere i Told end han burde, skulle de igen uhindret lade ham faa de 3 Stykker Carmisi. Sj. T. 22, 313 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da der i hans Len skal findes nogle, der forstaa at skelne Tag med Sten, skal han straks sende dem til Frederiksborg Slot. Sj. T. 22, 314.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Axel Urne. Da han har indberettet, at der i Aar er Misvækst paa Rug i hans Len [Ringsted Kloster], har Kongen bevilget, at han i Aar maa oppebære Byg i Stedet for Rug af de Bønder, der have ringe Formue og ikke kunne udrede den sædvanlige Ruglandgilde, for at de bedre kunne blive ved Magt; dog skulle de give noget mere Byg end Rug, da Rugen i Aar bliver noget dyrere end Bygget. Sj. T. 22, 314.

— Miss. til Laxman Gyldenstjerne. Nærværende Niels

---

¹ Udenfor er tilskrevet en Bemærkning om, at dette Brev blev forandret 13. Marts 1624 ved et Brev til Mogens Kaas og Ove Høg.

Guldsmed, Borger i Landskrone, har berettet, at han for rum Tid siden af en af sine Medborgere er bleven overfaldet med ærerørige Skældsord, som kunde være til Forklejnelse for hans ærlige Navn og gode Rygte. Efter lang Forhaling er Sagen omsider bleven paadømt af den forrige Byfoged i Landskrone, men dennes Dom, der var indstævnet for Laxman Gyldenstjerne, er af ham bleven hjemfunden, saa Sagen nu hænger i Trætte paa 3. Aar. Det befales ham nu igen at lade Sagen indstævne for sig og efter at have forhørt Parterne dømme endeligt deri, for at Parterne en Gang kunne komme til en endelig Ende. Sk. T. 5, 35.

5. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han har tidligere faaet Ordre til at lade Kongen af Polens Fuldmægtig toldfrit faa alle de Sten, som kunne forarbejdes i ét Aar. Da det for visse Aarsagers Skyld ikke er blevet til noget, befales det ham nu for Betaling at lade Kongen af Polens Fuldmægtig faa 15,000 Fod gullandske Sten og 500 Læster Kalksten og lade dem passere toldfrit ud. Sk. T. 5, 35.

— Miss. til Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, om at være til Stede paa Kronborg den 20. Jan. 1624. K. Udt. i J. T. 7, 234.

6. Nov. (—). Miss. til Envold Kruse, Skibskaptejn. Han skal lade en af de Skibskaptejner, som han har med paa sin Rejse, løbe ind ved Lissabon („Wlyssibona“) med Kongens Skib og overlevere Kongen af Spaniens Vicekonge en Skrivelse fra Kongen, gøre sig den største Flid for at opnaa, at de Kongens Undersaatte tilhørende Folk og Skibe, der ere blevne arresterede der eller andensteds i Portugal, fordi de have haft nederlandske Skibsfolk inde eller af andre Grunde, maa blive givne løs, og paa alle mulige Maader hjælpe disse Kongens Undersaatte og andre Kongens Undersaatte, der handle dér, til Rette. Sj. T. 22, 314 b.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin og Frederik Redtz. De have tidligere faaet Ordre til at besigte det Gods i Københavns Len i Sjælland, som Kongen har begæret til Mage-skifte af Axel Rosenkrantz til Glimminge, og det Gladsaxe Gods i Skaane, som Kongen vil udlægge til Vederlag derfor. Da Kongen efter deres Besigtelse og Ligning bliver Axel Rosen-

krantz skyldig $54\frac{1}{2}$ Td. 2 Skpr. $3\frac{1}{4}$ Fjerdingskar Hartkorn i Landgilde og $244\frac{1}{2}$ Td. $2\frac{1}{2}$ Skp. $\frac{3}{4}$ Fjerdingskar Korn i Ejendom, hvorfor Axel Rosenkrantz nu har begæret følgende Gods i Skaane til Vederlag: 4 Gaarde i Tullestrup i Borby Sogn i Irrested Herred og 1 Gaard i Raufunde By og Sogn i Alboe Herred, der ligge til Malmøhus Slot, 3 Gaarde i Røddinge By og Sogn i Fers Herred og 2 Gaarde i Tulange By og Sogn, der ligge til Nunde Kloster i Lund, 1 Gaard i Tulange, der ligger til Landskrone Slot, samt 2 Gaarde i Tulange, der ligge til Prædikestolen i Lund Domkirke, for hvilke to Gaarde Kongen vil gøre Kapitlet i Lund Fyldest i Kronens Gods i Stefvie i Torne Herred i Malmøhus Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, gøre Kapitlet Udlæg af Kronens Gods i Stefvie, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 35 b.

7. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Vandel. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at en af Thomis Pedersen i Ris's Sønner maa nyde sin fri Kost der iblandt Degnene, men erfarer nu, at denne Person er saa forsømmelig, at der aldeles ingen god Forhaabning skal være om ham. Dr. Hans skal derfor herefter aldeles udelukke ham fra Benaadningen, medmindre han i Fremtiden kan opnaa det ved flittigere Forfremmelse efter det Sted og den Orden, som ellers er brugelig i Skolen og efter Fundatsen bør holdes. J. T. 7, 234.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund om, at de i Tide for de Penge, som de fremmede bidrage til det Brokar, som skal nedsænkes i Sundet, skulle indkøbe Tømmer og Jærn til Brokarret, saa det efterhaanden kan laves, eftersom Kontributionen kan strække til. Sj. T. 22, 315.

9. Nov. (—). Pas for Storfyrsten af Moskvas Sendebud Boydan Lupandin og hans Tolk, ved Navn Ignato Cutzina, selvtiende, der ville rejse herfra til Skaane og videre til Sverrig paa Vejen hjem. Det befales alle Kongens Embedsmænd og andre at hjælpe dem paa det bedste, skaffe dem god Befordring med Heste og Vogn, fri Udkvitning i Losementerne for deres nødtørftige Fortæring og fri Færge over Færgestederne. Sj. R. 17, 394.

11. Nov. (—). Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Ernst Normænd [Antvorskov og

Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len] og Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len]. Da de endnu ikke have fremsendt det Rug, Byg og andet, som de i Følge deres Forleningsbreve aarlig skulle sende til København, paabydes det dem nu straks uden Forsømmelse at fremsende det. Sj. T. 22, 315.

11. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Axel Urne [Ringsted Len], Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaard Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Gunde Lange [Koldinghus Len], Christian Holck [Silkeborg Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Tønne Friis [Aalborghus Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Jørgen Skeel [Kalø Len]. De maa intet Rug, Mel, Byg eller Malt sælge af deres Lens Indkomst hverken til indenlandske eller udenlandske Købmænd og skulle snarest erklære sig om, hvorvidt der allerede er solgt noget og da hvor meget. Hvis de have givet nogen Fortrøstning om at faa noget af ovennævnte Slags Korn, skulle de igen opsiges dem det, da Kongen har Brug for det til sin egen Udspising og i andre Maader. — Postscriptum: For at forekomme alle besorgelige Tilfælde, skulle de allevegne, hvor der er Havne i deres Len, lade alt det Korn arrestere, som maatte være indskibet i Skibene, medmindre det skal sælges og henføres til Norge eller nogensteds her i Riget, og der skal i saa Tilfælde tages nøjagtig Forsikring af dem, som have Kornet inde, om, at de ville sælge det til Kongens egne Undersaatter i Danmark og Norge. Ville de ikke sælge Kornet til Kongens egne Undersaatter, skulle de være forpligtede til igen at opskibe Kornet og sælge det her i Riget; Lensmændene skulle i saa Tilfælde hjælpe dem til god Betaling fremfor andre. Saafremt Byerne i Stiftet have den Formue, at de kunne købe Kornet, skulle Lensmændene forhandle med alle Indbyggerne om at beholde det. Sj. T. 22, 315 b. K.

— Miss. til Kannikerne i Lund. For nogen Tid siden have de henstillet til Kongen at fundere en Stiftsskole sammesteds af det, som Kapitlet har at forlene bort. Kongen har

siden til Stiftsskolen udlagt nogle Vikarier, som han havde Bortforleningsretten til, da de Vikarier, som Kapitlet havde at bortforlene, i Øjeblikket ikke var ledige, mod at Kapitlet, som det har faaet Missive¹ om, igen skulde udlægge til Kronen at forlene bort ligesaa meget af det, som Kapitlet eller noget af dets Medlemmer har at forlene bort. Kapitlet skal derfor snarest tilstille Kongen en rigtig Jordebog over det gejstlige Gods, som Kapitlet eller noget af dets Medlemmer har at forlene bort, saa Kongen deraf kan vide, hvad han har at forlene bort. Det Vikarie, som allerede er faldet efter afdøde Lauge Urne, skal det lade den Person faa, som Kongen har forlenet med det. Det skal tillige erklære sig, om det i Henhold til Kongens tidligere Missive har kontribueret noget til Kollegiets Tilhørere. Sk. T. 5, 37.

11. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz, Marqvor Bilde, Jørgen Brahe og Johan Friis. Friderik Markdanner til Siøgaard har berettet, at de endnu ikke have udført den til dem for rum Tid siden udgaaede Befaling om at taksere Langesø Gaard og Gods, der paa Herredagen af Kongen og Rigsraadet er tildømt Friderik Markdanner for den Skade, han har lidt for Trud Bryske, hvilket skyldes at Trud Bryske ikke er mødt. Da det skal være af stor Betydning for Friderik Markdanner at komme til Ende med denne Sag før førstkommende Kieler Omslag, befales det dem inden Jul at udføre Kongens Befaling, og det uden Hensyn til, om Trud Bryske eller hans Fuldmægtig eller andre, som kunne være interesserede deri, give Møde eller ej, medmindre da Trud Bryske kan have saa lovlig en Undskyldning, at de mene, at Sagen endelig maa opsættes. De skulle skriftlig i Forvejen underrette ham herom. F. T. 3, 726.

— Miss. til Erik Urne og Henning Valkendorf den unge. Friderik Markdanner til Siøgaard har berettet, at der paa Langesø og i Virslef Kirke staar nogle Kister og Skrin med Breve, der skulle angaa Langesø Gaard og dens Ejendom. De skulle derfor snarest begive sig til Langesø Gaard og Virslef Kirke og levere Friderik Markdanner de Breve, der angaa hans Gods, dog skulle de i Forvejen give Trud Bryske og andre

---

¹ 16. Febr. 1621.

Interesserede Varsel om at møde, hvis der skulde findes Breve, som kunde vedkomme dem. De skulle under deres Haand give en Revers paa de Breve, som de levere Friderik Markdanner, og nedlægge den i Kisterne og Skrinene med en rigtig Fortegnelse over de tilbageblivende Breve. F. T. 3, 727.

11. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Ribberhus Slot, og Kongen paa Ribe Kapitels Vegne. J. R. 7, 554. K. (Se Kr. Sk.).

12. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg] om straks at købe 500 Tdr. Havre til Kongen og straks sende dem over til Kronborg, hvor de skulle leveres til Lensmanden Jørgen Urne eller hans Fuldmægtig. Udgiften dertil skal han indføre i sit Regnskab. Sk. T. 5, 37 b.

— Miss. til Laurits Grubbe og Bispem i Fyen. Fru Lisbet Friis til Berredsgaard, Jakob Hvitfeldts Enke, har berettet, at den for nogen Tid siden afdøde Sognepræst i Saksøbing er bleven nedlagt og begravet i Kirken sammesteds, efter hendes Formening til nogen Foragt for hendes afdøde Husbonde og hans Frænde, begge to Hvitfeldter, baade af andre Grunde og fordi disse to Hvitfeldter ere begravede nærmest op til Alteret, medens Sognepræsten, for at betage dem dette Sted, nu er bleven nedlagt næsten under Alteret og paa Steder, hvor ingen sædvanlig plejer at begraves, hvorved, som det formenes, den ene af Hvitfeldternes Grav er bleven rørt. Desuden har Fru Lisbet Friis tilbudt at ville give 1000 Rdlr. in specie til Kirken og Skolen, saafremt dette Forhold kan blive ændret. Det befales dem i den Anledning at begive sig til nævnte Kirke og Begravelser, nøje undersøge Sagen, hvorvidt der paa sømmelig Maade kan foretages nogen Ændring deri, og saafremt det kan og bør ske, ordne det, som det kan være Kirken og Skolen til Gavn. Sm. T. 6, 200.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, har berettet, at han er kommen i Handel med Fru Sophie Ulfstand, Claus Podesbusks Enke, og har afkøbt hende en Bondegaard, der tilhører hendes Datter, for hvem Knud Gyldenstjerne er Værge, og ligger ved en af hans Sædegaarde i Nørrejylland. Da han mente, at Fru Sophie havde været mægtig for at sælge Gaarden, har han nedbrudt den, lagt Jorden under sin egen Gaard og i

andre Maader gjort Forandring dermed. Da Ifver Juel uafvidende er kommen i denne Irring og han, for i Tide, naar han har gjort Udlæg, med desto større Føje at kunne søge Oprejsning for sin Skade, selv tilbyder at gøre nøjagtig Fyldest og Udlæg og det uden nogen Stævning eller Rettergang, gives der herved Knud Gyldenstjerne Fuldmagt til at modtage Fyldest af Ifver Juel for Gaarden enten i Penge eller godt Jordegods i Nørrejylland, eftersom det efter hans Mening kan være Datteren gavnligst, og siden give Ifver Juel Skøde paa Gaarden. J. T. 7, 234 b.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Henriksen. Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Sophie Ulfstand, Claus Podebusks Enke, under adskillige præjudicerlige Vilkaar skylder afdøde Jacob Rosenkrantz's Børn en anseelig Sum Penge. Da det viser sig, at Børnenes afdøde Moder¹ til yderste Fordærv og Skade for dem og uden nogen deres Værgers Vidende har optaget og udlaant disse Penge, hvilke de nu have maattet betale, skal han straks til Bedste for Børnene kræve nøjagtigt Vederlag og Fyldest af Fru Sophie Ulfstand for al den vitterlige Gæld, som hun maatte skyldte disse Børn, uanset hvilken ubetænksom eller anden Forvaring der kan være taget derpaa; dog skal, hvis Indkomsten af Vederlaget kan beløbe sig til mere end den udlovede Rente, det overskydende indtil den Tid, da Pengene skulle betales, tilfalde den, som maatte være berettiget dertil, og siden skal Godset tilfalde Børnene, eftersom han ved Retten kan indsøge. Ligeledes skal han paa Børnenes Vegne indkræve den Sum, hvorom der er Strid mellem Eske Brock og Børnene, dog paa en Ret og uden Præjudice for Børnene i den Rettergang, som kan indfalde om denne Sum mellem dem og deres Modpart. Han skal uden Forsømmelse udføre dette, saafremt han ikke selv vil indestaa derfor. J. T. 7, 235 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ifver Juel. Fru Elsebe Juel til Pallisberg, Poul Munks Enke, har berettet, at nogle paa Uldborg Herredsting i hans Len erhvervede Tingsvidner og andre Breve angaaende et Stykke Ejendom for nogle Aar siden ere brændte ved en Ildebrand paa hendes Gaard, og derfor be-

---

¹ Pernille Gyldenstjerne.

gæret, at der af Tingbøgerne maa meddeles hende rigtige Kopier af saadanne Vidner og Breve. Ifver Juel skal derfor lade Tingbøgerne for nogle Aar før Ildebranden gennemse, undersøge, hvilke Tingsvidner eller andre Breve der maatte være udgivne angaaende nævnte Ejendom, og meddele hende rigtige Kopier af det, som hun med Rette bør have. J. T. 7, 234.

12. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Christian Holck. Niels Trolle til Troldholm, Hofsinde, har berettet, at nogle paa Vrads Herredsting i hans Len [Silkeborg] erhvervede Tingsvidner og andre Breve angaaende Ejendommen til en ham tilhørende Bondegaard, kaldet Høllitsskouf, for nogle Aar siden ere brændte ved Ildebranden paa hans Mormoders Gaard Pallisberg, og derfor begæret at maatte faa rigtige Kopier af disse Vidner og Breve meddelt af Tingbøgerne. Christian Holck skal derfor lade Tingbøgerne for nogle Aar før Ildebranden gennemse, undersøge, hvilke Tingsvidner eller andre Breve der maatte være udgivne angaaende Ejendommen til nævnte Gaard, og meddele hende rigtige Kopier af det, som hun med Rette bør have. J. T. 7, 235.

13. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Henrik Lange om at modtage Herligheden med Ægt og Arbejde af en Kirkegaard i Seding By og Sogn i Hammerum Herred under Lundenæs Len. Herligheden, der beløber sig til 3 Mk. Gæsteri og 2 Rdlr. Gerningspenge, medens Resten, som er 6 Harbopd. Smør og 1 Svin, svares til Præsten i Bølling, har Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, efter Kongens Bevilling udlagt til Har Syssels Provsti i Ribe Kapitel for den Kirkegaard, der efter Ulrik Sandbergs Erklæring har kunnet mistes fra hans Len. Ulrik Sandberg skal forholde sig med Herligheden af Kirkegaarden som med den Kirkegaard, der tidligere har ligget til Ribe Kapitel. Henrik Lange skal lade Herligheden indskrive i Jordebogen til Har Syssels Provsti, som han er forlenet med. J. T. 7, 236. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Claus Daa. Han har berettet for Kongen, at en af de tidligere udskrevne Soldater, Jens Thamissen i Nørre Gettrup, har gjort Tingfred paa to af Kronens Tjenere, ved Navn Thoerd Andersen i Nørgaard og N. N. Da denne Tingfred efter Soldatens Angivelse skal gælde Liv

og Hals, skal Claus Daa sende Soldaten velforvaret til København. J. T. 7, 236 b.

14. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand om at lade Kronens Bonde Laurits i Aagaard i Sæbygaards Len faa nødtørftigt Bygningstømmer i Skovene til Genopbyggelsen af hans Gaard, der nylig er brændt, og lade ham være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 1 Aar. Sj. T. 22, 318 b.

— Aab. Brev om, at Christen Olufsen i Kiær har berettet, at han som Fuldmægtig for Herredsfogden i Bølling Herred efter lovlige Herreds- og Landstings Domme og Dele har været med til at udlægge og udvurdere Peder Knudsen i Brendstrup, nu i Rye, fuld Værdi for en Sølvdaggert af Peder Hylled i Vraaes Bo, men da han paa næste Ting paa Peder Knudsens Vegne har taget Vurderingsvidnet paa samme Nam beskrevet, har Skriveren, enten af Forseelse eller af fri Vilje, af Vidnet udeladt og ikke indført, at de udvurderede Varer skulde være udlagte Peder Knudsen i hans Tilgodehavende, uagtet den Fuldmagt, som Peder Knudsen havde givet ham til at tage Vidnet, er bleven læst og paaskrevet paa Ting, hvorfor Christen Olufsen er bleven dømt til ved 12 Mænds Ed igen at indføre Godset og bøde sine 3 Mark. Christen Olufsen har nu begæret Oprejsning til at maatte bruge Vidner i Sagen, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, indtil Sagen efter den ham nu meddelte Stævning kan komme i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad. Den begærede Oprejsning gives herved. J. R. 7, 555 b.

15. Nov. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om at give Mølleren i Tudsby¹ Mølle Tilhold om at lade Vandet løbe ud om Sommeren af Hensyn til Engene til Beldringegaard, hvorfor der maa afkortes ham 5 Pd. Mel i hans aarlige Mølle-skyld. Sj. T. 22, 318 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen bevilger, at det, som Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har bekostet paa den nys opbyggede Bro ved Tudsby¹ Mølle, maa blive ført til Udgift for Kongen og blive godtgjort Palle Rosenkrantz i hans Regnskab. Sj. T. 22, 318 b.

---

¹ Tubæk Mølle, Baarse H.

15. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre om at lade de 3 Mænd i Høfve i hans Len [Dragsholm], der den 28. Sept. under Prædikenen have lidt Skade ved Ildsvaade, faa nødtørftigt Bygningstømmer og lade dem være fri for ét Aars Landgilde, Ægt og Arbejde. Han skal endvidere give deres Medtjenere Tilhold om at hjælpe dem med Tag og andet efter deres egen Vilje og Formue, for at Gaardene igen kunne blive opbyggede og Mændene blive ved dem. Sj. T. 22, 319.

— Miss. til Christoffer Urne [Rentemester] om, at han i en 3 eller 4 Dages Tid i det længste maa begive sig til Køge med sine Sødskende og sine Svogre, naar der skal gives Afkald paa det, som kan være tilfaldet dem efter deres afdøde Fader¹, dog skal han ordne det saaledes, at intet af det, som han skal forestaa paa Kongens Vegne, bliver forsømt i hans Fraværelse. Sj. T. 22, 319.

— Miss. til Jørgen Urne. Han skal lade affatte en Takst paa Ved til de Bønder, som ligge til Abramstrupgaard, saa de af Skoven kun faa saa meget, som de til Nødtørft behøve. Alle andre, der ville have Ved af Skoven, skulle for hvert Læs betale 8 Sk. dansk, men maa saa til Gengæld være fri for Lam, Gæs og andet, som de ellers pleje at udgive. Han skal lade afhugge de gamle Hesler, som findes i Sundby Lund, og lade Lunden omgærde, saa Fæet ikke bider de nye Hesler af. Sj. T. 22, 319 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Hvis den tydske Afsending endnu er paa Grænserne, skal han lade ham passere med Folk og Bagage, saafremt han da ikke kommer fra et Sted, hvor der græsser nogen smitsom Sygdom. Sk. T. 5, 37 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne om i Forening med Borgemestre og Raad i Helsingør at gøre den Anordning, saa vidt det er muligt, at ingen, som brygger Øl, sælger Øl i Pottetal, og at ingen Kroersker brygger Øl, men henter det hos Bryggeren og derefter udsælger det i Pottetal, saa enhver kan have sin Næring og der kan haves bedre Rigtighed med Oppebørselen af Kongens Accise. Sj. T. 22, 319 b.

---

¹ Knud Urne til Aasmarke.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg. Da Kongen har paalagt Bønderne i alle Kronens Len at spinde til Kongens Behov, skal han ligeledes paalægge de til Sorø, Maribo og Børglum Klostre liggende Bønder at spinde til Akademiets og Skolens Behov, da Kongen saa vil fritage dem for at spinde til Kongens Behov. Sj. T. 22, 320.

— Miss. til Hr. Christian Friis om at lade de bygfældige Møller i hans Len [København] istandsætte med alt Tilbehør og, naar de ere istandsatte, forhandle med Møllerne om altid at holde deres Møller vedlige med Redskaber og Bygning mod et vist Afslag i Landgilden, dog saaledes at det nødvendige Bygningstømmer skaffes dem af Skovene. Sj. T. 22, 320.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om uden langt Ophold at dømme i en Sag mellem Hendrik Kierckerling, Borger i Lybæk, og Jørgen Sueitzer, Borger i København. Sj. T. 22, 320. (Tr.: KD. V. 61).

— Forleningsbrev for Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, paa et efter afdøde Lauge Urne til Beltebjerg ledigt Prælatur, kaldet Præpositura, i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 4, 298.

— Aab. Brev om, at Fru Anne Brahe, Stien Maltissens Enke, har berettet, at hun har Tiltale til en Person, ved Navn Anders Pedersen, for en Fange, som denne har ladet henrette, og at Anders Pedersen beraaber sig paa nogle Vidnesbyrd, som han har ført paa nævnte Fange efter Dommens Afsigelse og Fangens Aflivelse. Da Vidnerne kun ere stede til Forhør, for at man kunde faa at vide, om der kunde være aabenbaret noget af hemmeligt Skriftemaal imod Ordinansen i Begyndelsen og før Forhøret af Vidnerne, skulle de paa en død Mand førte Vidnesbyrd være at betragte, som om de ikke vare førte, og ikke i Rettergangen komme nogen af Parterne til Hjælp eller Hinder, hvorfor det befales alle, der sidde som Dommere, ikke at tage Hensyn til dem, men stede Sagen til Forhør og dømme deri efter Retten. Sk. R. 4, 298.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen erfarer af de Vidnesbyrd, som de to Præster i Skaane have vidnet over den Fange, som Anders Pedersen, Ridefoged til Landskrone Slot, for nogen Tid siden har ladet henrette, at enten den ene eller begge Præ-

sterne have aabenbaret hemmeligt Skriftemaal, da Fogden ikke havde kunnet angive noget om Skriftemaal, dersom det ikke i Forvejen var aabenbaret ham af dem. Han skal lade Præsterne tiltale derfor. Sk. T. 5, 37 b.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Madts Jensen om paa Provstemødet og ellers at advare Præsterne mod at aabenbare hemmeligt Skriftemaal, men udtale sig saaledes derom i deres Prædikener, at Almuen kan forstaa det og ikke af det nylig hændte Tilfælde skal tage Anledning til at holde deres Misgerninger skjulte for deres Sjælesørgere, til Besværing for deres Samvittigheder. Sk. T. 5, 38.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Kongen har bevilget, at de Penge, som hun skal betale til Hr. Giert Rantzau til Breddenberg, Embedsmand paa Haderslevhus, for Erik Rosenkrantz Jakobsens Gaard Kiestrup, maa forblive hos Hr. Giert Rantzau, saaledes som Kongen har befalet ham. F. T. 3, 728.

— Kvittansiarum til Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Koldinghus Len fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1623, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 556. K.

— Miss. til Gundi Lange. Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Helt besværer sin afdøde Broder Peder Helts Enke i Anledning af nogle Penge, som Peder Helt skal have udsat hos nogle Folk, der den Gang vare sikre, men nu ere blevne usikre. Da Peder Helt har udsat Pengene til Bedste for sin Broder og det ikke er billigt, at han, der ikke har haft nogen Fordel deraf, skal lide for sin gode Vilje, og det jo heller ikke kan tilfegnes hans Forseeelse, skal Gundi Lange forhandle med Jørgen Helt og give ham Tilhold om at tage Haandskrifterne paa Pengene til sig og lade sin afdøde Broders Enke være umolesteret. J. T. 7, 236 b.

17. Nov. (—). Forleningsbrev for Hans Ofverberger, Kongens Moders Sekretær, paa et efter afdøde Hans Meckelborg ledigt Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens Moders daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 298 b.

— Miss. til Sigvert Grubbe og Gabriel Kruse. Da Holger

Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Laugholm, har begæret noget Krongods i Laugholms Len i Nørrehalland til Mageskifte, nemlig 1 Gaard i Tøndersøe By og Sogn, Siøgaard, 2 Gaarde i Janstrup, 3 Gaarde og 2 Halvgaarde, hvoraf den ene er Kirkegods, i Brønskouf, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Torup, 1 Gaard i Adserup i Smidstrup Sogn og 2 Gaarde i Fyllinge, skulle de med det allerførste undersøge dette Godes Løjlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 38.

18. Nov. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Johan Bøgvad, Kongens Bygnings- og Tilsynsmand paa Frederiksborg Slot og Indbygger i Hillerød, paa hans Regnskab for de rede Penge, ialt 4353 $\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant 3 Sk. dansk, som han til forskellige Tider har oppebaaret af Kongens eget Kammer paa Frederiksborg Slot til Byggeriet paa Frederiksborg Slot i Tiden fra Nytaarsdag 1622, da han sidst gjorde Regnskab, til Nytaarsdag 1623. Hans Udgift beløb sig til 4472 Rdlr. 10 $\frac{1}{2}$ Sk., hver Rdlr. beregnet til 80 Sk., saa Udgiften overskrider Indtægten med 118 $\frac{1}{2}$ Dlr. 7 $\frac{1}{2}$ Sk. dansk, hvilke Penge nu straks ere betalte ham af Kongens eget Kammer. Sj. R. 17, 394.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den tidligere Befaling til ham om at modtage Værgemaalet for afdøde Christen Bernekovs Børn af Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Kallundborg, for adskillige Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven udført, befales det ham nu af Otte Brahe straks at modtage rigtig beseglede Jordebøger og Lodder paa Børnenes Jordegods og rigtige Fortegnelser over deres Gæld og forestaa og svare til det efter Kongens forrige Missive. Endvidere skal han sammen med Otte Brahe fastsætte en belejlig Tid, omkring Juletid, paa hvilken han i Nærværelse af Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegaard, og Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, der dog af ham og Otte Brahe lovlig skulle advares om Tiden, skal modtage Børnenes Sædegaard i Sjælland med Inventarium, Breve og Løsøre af Otte Brahe, og en Tid, paa hvilken han i Nærværelse af Sigvort Grubbe til Hofdal og Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte, der dog af dem

og af Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov, og Hans Bernekov til Viskom skulle advares om Tiden, skal modtage Børnenes Sædegaarde i Skaane med Inventarium, Breve og andet Løsøre. Siden skal han i Nærværelse af Mogens Pax og Axel Urne straks paa Foraaret i København af Otte Brahe modtage rigtigt Regnskab for Børnenes danske og rügenske Gods og siden forestaa Værgemaalet for Børnene. Sk. T. 5, 39 b.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen om straks inden den 2. Dec. at levere Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, rigtige Jordebøger og Lodder paa alt afdøde Christen Bernekovs Børns Jordegods og Gæld, for at han derefter kan forestaa Værgemaalet for dem, hvorom han tidligere har faaet kongelig Befaling. Endvidere skal han sammen med Tage Thott beramme en belejlig Tid, nu straks ved Juletid, paa hvilken han i Nærværelse af Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegård, og Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, der lovlig i Forvejen skulle advares derom, skal levere Tage Thott Christen Bernekovs Børns Hovedgaarde her i Sjælland med det Inventarium, Breve og Løsøre, som findes paa dem, og i Nærværelse af Sigvort Grubbe til Hofdal og Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte, der lovlig i Forvejen skulle advares derom, skal levere Tage Thott Christen Bernekovs Børns Hovedgaarde i Skaane med det Inventarium, Breve og Løsøre, som findes paa dem. Siden skal han straks paa Foraaret i København i Nærværelse af Mogens Pax og Axel Urne gøre og levere Tage Thott klart Regnskab baade for det danske og det rügenske Gods. Sj. T. 22, 321.

— Miss. til Mogens Pax og Axel Urne om efter nærmere Advarsel af Tage Thott til Eriksholm og Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Kallundborg Slotte, at møde paa afdøde Christen Bernekovs Børns Sædegaarde i Sjælland, være til Stede, naar Otte Brahe overleverer Gaardene med Inventarium, Breve og andet Løsøre til Tage Thott og give begge Parter beskrevet under deres Hænder, hvad der overleveres. Endvidere skulle de, ligeledes efter nærmere Advarsel af Tage Thott og Otte Brahe, møde i København og være til Stede, naar Otte Brahe endelig overle-

verer Tage Thott Værgemaal for Børnene og klargør Regnskaberne baade af det danske og det rügenske Gods. Det befales dem enten at bilægge alle de Stridigheder, der kunne opstaa enten mellem Otte Brahe og Hans Barnekov til Viskom paa egne og Tage Thott og Jørgen Brahe til Hvedholm paa afdøde Christen Bernekovs Børns Vegne eller mellem Børnene eller deres Værger og Tage Thott paa afdøde Christen Bernekovs Døtres Vegne eller mellem Børnene indbyrdes, i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. De skulle give Parterne deres Forhandling og Afgørelse beskrevet under deres Haand og Segl. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling udføre Kongens Befaling. Sj. T. 22, 322.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe og Gabriel Kruse. Naar de blive advarede derom af Tagge Thott til Eriks-
holm og Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Kallundborg Slotte, skulle de møde paa afdøde Christen Bernekovs Børns Sædegaarde i Skaane og være til Stede, naar Otte Brahe overleverer nævnte Sædegaarde med Inventarium, Breve og andet Løsøre til Tagge Thott, give begge Parter Overleveringen beskrevet under deres Haand og Segl og enten bilægge alle mulig opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den mødte have Fuldmagt til at tage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Kongens Befaling. Sk. T. 5, 39.

— Miss. til Hans Bernekov. Da Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, snarest skal over-
levere Værgemaal for Hans Bernekovs umyndige Søskende til Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, skal han, naar Tagge Thott og Otte Brahe advare ham derom, uden al Forhaling møde paa samtlige deres Sæde-
gaarde, naar Løsøret, som findes derpaa, skal skiftes mellem dem, og modtage hvad der kan tilfalde ham. Sk. T. 5, 39 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har tidligere befalet ham at modtage Værgemaal for afdøde Christen Bernekovs Søn, Ofve Bernekov, af Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og siden overlevere det til Tagge

Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot. Da denne Befaling for adskillige Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven efterkommet, befales det ham, naar han bekvemmeligen advares af Tagge Thott og Otte Brahe, at møde, baade naar Otte Brahe skal levere Christen Bernekovs Børns Sædegaarde i Sjælland og Skaane med Inventarium, Breve og Løse fra sig, og naar han i København skal levere fra sig og klargøre Regnskaberne baade for det danske og det rügenske Gods, og i alle Maader efterkomme Kongens tidligere Missive. F. T. 3, 729.

19. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Forpligtelse til Deltagelse i borgerlig Tyngde for dem, som staa i kongelig Tjeneste. Sj. T. 22, 330. (Tr.: CCD. IV. 107 ff.).

— Mandat om Forbud mod Udførsel af Korn fra Sjælland, Skaane, Bornholm, Gulland og Øsel. Sj. T. 22, 317. Orig."(til Varberg Len). (Tr.: CCD. IV. 109 ff.).

— Miss. til Lensmændene i Sjælland og Skaane og paa Bornholm, Gulland og Øsel samt Landsdommerne Axel Urne i Sjælland, Laxmand Gyldenstjerne i Skaane og Knud Gabrielsen i Halland om at lade Forbuddet mod Udførsel af Korn forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov, og paa Landstingene og paase Overholdelsen af det. Sj. T. 22, 317 b. Orig. (til Hr. Kristian Friis i Kbhvns Len og Mogens Gyldenstjerne i Varberg Len) med Postscriptum som i Brev af 11. Nov. til Lensmændene.

— Miss. til Rigsraaderne Eske Brock for Aarhus Stift, Christian Holck for Viborg Stift, Hr. Albret Skeel for Ribe Stift, Ifver Juel for Vendelbo Stift, Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz for Fyens Stift, Oluf Rosensparre for Sjællands Stift, Hr. Anders Bilde for Skaane Stift og Hr. Anders Sinktær for Bornholm. Kongen har bragt i Erfaring, at det Korn, hvis Udførsel ikke er forbudt, udføres i saadan Mængde og allerede er steget til en saadan Pris, at der kan befrygtes Hunger og Dyr-tid. Da Kongen mener, at ingen Nytte eller Fordel kan agtes saa højt som hans Undersaatters Nød, anser han det for raadeligt at lade udgaa Forbud over alt Riget mod Udførsel af Korn. De skulle i en Il tilsende Kongen deres Betænkning herom. (I Brevene til Eske Brock, Christian Holck, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz tilføjes: Da Kongen formoder, at de i Betragtning af den nuværende

Tilstand og den forhaandenværende Nød ville stømme derfor, skulle de straks i deres Stift paa Kongens Vegne forbyde al Udførsel af Rug, Byg, Havre, Hvede, Boghvede, Mel, Malt og Gryn, medmindre det skal sælges til Norge). — Postscriptum: [lige-lydende med Postscriptum i Miss. af 11. Nov. til Lensmændene]. Sj. T. 22, 316.

18. Nov. (Kbhvn.). Ekspektancebrev for Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, paa det første Kannikedømme, som bliver ledigt i Lund Domkirke. Naar der bliver et Kannikedømme ledigt, vil Kongen give ham Forleningsbrev derpaa. Sk. R. 4, 299.

— Miss. til Otte Marsvin om, at han, førend Vinteren tager sin Begyndelse, skal skaffe Kongen 20 Sømslagere af de Smedesvende i Giøng Herred og deromkring, som slaa allehaande Spigre og Søm, og siden straks sende dem herved, saa man kan akkordere med dem om deres Løn og Besolding for deres Arbejde. Sk. T. 5, 38 b.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at Erik Rosenkrantz Jacobsen ikke har forestaaet Værgemaalet for sine umyndige Søkende saa nøjagtigt, som det burde sig, hvorfor han vil søge ham med Retten. Da han samtidig har anmodet Kongen om hos hende at arrestere de Penge, som hun skal betale Erik Rosenkrantz for hans Gaard Kierstrup paa Taasinge, indtil Sagen kan komme til Ende, befales det hende indtil den Tid at beholde disse Penge i Arrest hos sig eller udsætte dem hos paalidelige Folk mod gode Forlovere, dog som i Arrest. F. T. 3, 730.

19. Nov. (—). Forordning om Liggere og Kræmmere, som ikke ere Borgere og Indvaanere, samt om Bissekræmmere. Sj. T. 22, 331. (Tr.: CCD. IV. 111 ff.).

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da der i Aar i hans Len [Kallundborg] har været Misvækst paa Rug, bevilger Kongen, for at Bønderne desto bedre kunne blive ved Magt, at han i Aar i Landgilde tager 24 Skpr. Byg i Stedet for 20 Skpr. Rug. Sj. T. 22, 323.

— Miss. til Laurits Grubbe om i sit Len [Aalholm] at udvise Kongens Skibsbygger Daniel Sinklar de Havne og Stæder, hvor de til Opsætning og Bygning af Skibe be-

kvemme og belejlige Bindlob findes, saa nær som muligt ved Befalingsmand paa Halsted Kloster Jørgen Grubbe til Toe-strups Skove paa Laaland, i hvilket Tømmeret til Skibsbygningen skal hugges og udsøges, saaledes søm Skibsbyggeren vidtløftigere kan berette ham. Han skal ogsaa skaffe Skibsbyggeren de nødvendige Folk til at hugge Tømmeret og føre det ned til Ladestederne. Sm. T. 6, 202.

19. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe. Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i hans Skove paa Laaland findes Bygningstømmer, som er tjenligt at sælge til Skibsbygning, har nu sendt sin Skibsbygger Daniel Sinklar til Laaland for i Jørgen Grubbes egne Skove at opsøge det til Skibstømmer tjenlige Tømmer. Jørgen Grubbe anmodes om at hen-vise Skibsbyggeren til de Steder, hvor det bedste Tømmer er at faa, og hvorfra det bekvæmest kan føres til Havnene, og iøvrigt i alle Maader være denne behjælpelig. Sm. T. 6, 202.

20. Nov. (—). Forordning om Sværgeren og Helligbrøde. Sj. T. 22, 332. (Tr.: CCD. IV. 114—17. Paus, Forordninger for Norge S. 641—45. Dsk. KL. III. 98—102).

21. Nov. (—). Forleningsbrev for M. Hans Staffensen paa det efter afdøde M. Niels Glud ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke, kvit og frit. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 557. K.

22. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at indstævne to Sager, den ene mellem afdøde Jørgen Luntis Søster paa den ene og Simon Buttner og Wolfgang Krinnis, Borgere i Danzig, paa den anden Side angaaende en Arv, den anden mellem afdøde Karl von Manderens Enke og en ved Navn Snuckert, for sig og afsige Dom deri. Sj. T. 22, 324. (Tr.: KD. V. 62).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at lade hver af disse to Skipper, Morten Clausen af Horn og Simen Diriksen af Schiellinge, faa en Maaletønde, sat efter sjællandsk Maal og brændt med Køge Bys Brænde, hvormed de efter Kongens Tilladelse skulle levere deres Skibsladninger Rug fra sig i Norge. Sj. T. 22, 324 b.

— Miss. til Otte Brahe om at lade Johan de Willum faa de 6 Læster Korn, som han har købt af Kongen paa Kal-

lundborg Slot, da han vil føre Kornet til Norge og sælge det til Kongens egne Undersaatte. Sj. T. 22, 324 b.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at levere Johan de Willum, Borger i København, 22 Læster Byg af Antvorskov og Korsør Lens Indkomst i hans i Korsør liggende Skib, hvilket Byg Kongen har solgt ham, og skaffe ham fuld Ladning, som er 30 Læster ialt, hos andre. Han skal af Skipperen tage nøjagtig Forsikring om, at han vil begive sig til Mandal og Nedenis Len i Norge, hvor Johan de Willum skal sælge Kornet til Kongens Undersaatte. Sj. T. 22, 323. (Tr.: KD. IV. 61 f.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Naar Skipper Claus Hermandsen besøger ham med dette Brev, skal han levere denne det Byg, omtrent 13 Læster, som Claus Hermandsen har liggende i Helsingborg, da Claus Hermandsen skal sælge det til Kongens egne Undersaatte. Sk. T. 5, 40 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Lauge Urne til Belteberg har afhændet en Del af den Rente, som tilkommer Kirken i Lund, Universitetet i København og Lunde Skole, til Skade for disse, og han ikke har været mægtig at sælge eller hjemle noget, som ikke tilkom ham, paalægges det alvorligt Kapitlet at drage Omsorg for, at baade Kirken, Akademiet og Skolen snarest faa hvad der tilkommer dem deraf, og at tage Dom paa det, som maatte være leveret af den Indkomst, der ikke var forfalden, førend Lauge Urne døde, men dog findes at være oppebaaren. Sk. T. 5, 40 b.

— Miss. til Hans Pogwisch. Kongen, der har forlenet ham med Hindsgavl Slot og Len paa Fyen, erfarer nu, at der er taget forskellige Domme over ham, hvorved han for Gæld er dømt til Fængsel. Da Kongen ikke vil have nogen til Befalingsmand, over hvem der er gaaet saadanne Domme, befales det ham snarest at tilfredsstille dem, der have erhvervet Domme over ham, saafremt han vil beholde Lenet. F. T. 3, 731.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland. Frederik Munk til Krogsgaard har berettet, at han har Tiltale til Anders Friis til Krabsholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot, og Fru Anne Friis, Giert Rosenkrantz's Enke, angaaende nogle Gælds-

sager og indbyrdes Forvaringer, som de have givet hinanden. De skulle tage Sagen for og dømme deri; hvis Frederik Munk ikke indstævner Sagen for dem, skulle de meddele Anders Friis Stævning og derefter forhøre Sagen og dømme i den. J. T. 7, 237.

22. Nov. (Frøderiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Kongen bifalder, at han saa snart som muligt lader den Skade reparere, som Storm og Uvejr have anrettet paa Planker og Tag paa Kongens Jagtgaard i Ods Herred og paa Taget paa Dragsholm Slot. Endvidere maa han lade det ene gamle Hus paa Ladegaarden istandsætte og ligesaa det paa Staldgaarden der under Slottet, som skal være meget bygfældigt og være støttet længe før hans Tid. Han maa dertil købe Lægter og Sparrer i Fjorden af Norbagger til den billigst mulige Pris og lade hugge i Skoven til Hjælp til Stolper til Husene af Vindfælder og fornede Træer og Træer, hvis Hugning kan være mindst til Skade for Skoven. Han maa lade dette føre til Udgift for Kongen, men ellers ikke, udover hvad Lægter og Sparrer koste, tilskrive Kongen nogensomhelst Bekostning paa Husene, saaledes som han ogsaa selv har tilbudt. Kongen har befalet Lensmanden paa Mariager Kloster at sende ham 12 Læster Kalk dertil. Han skal gøre sig den største Flid for hos de mest formuende Bønder i Lenet og hos andre, der i Aar have haft god Rugavl, at faa saa meget af deres Ruglandgilde i Rug, som de kunne udrede, for at han til Foraaret kan sende den Rug, som hans Forleningsbrev tilholder ham at levere, til Københavns Slot, da Kongens Bevilling til at tage Byg i Stedet for Rug skal forstaaes saaledes og ikke anderledes. Sj. T. 22, 324 b.

— Miss. til Mogens Kaas om saa snart som muligt at sende 12 Læster Kalk til Dragsholm Slot til Istandsættelse af Brøstfældigheden paa Slottet og Jagtgaarden. Udt. i J. T. 7, 237.

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland om at give Kleresiet, Borgerne og menige Almue i deres Len Ordre til straks at gøre Slæderne lige saa vide mellem Slæde-træerne, som Kongens tidligere Forordning om Vogne paabyder. Endvidere skulle de tale med Adelen i deres Len og se at formaa den til ogsaa at give dens Bønder Ordre til at

rette sig herefter og gøre deres Slæder ligesaa vide. Sj. T. 22, 325 b.

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel og de høj-lærde i København om at give deres Bønder Ordre til straks at gøre Slæderne ligesaa vide mellem Slædetræerne, som Kongens Forordning om Vogne paabyder. Sj. T. 22, 326.

— Miss. til Jost Høg om at give Kleresjet og menige Almue i Sorø Birk og Len Ordre til straks at gøre Slæderne ligesaa vide mellem Slædetræerne, som Kongens Forordning om Vogne paabyder. Sj. T. 22, 326.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Kongen har bevilget, at han til paa Foraaret maa blive her i Danmark for at forrette sine Ærinder, dog skal han saa uden nogen videre Undskyldning begive sig til sit Len [Bergenhus]. Han skal straks sende sit eget Bud til Bergen og skriftlig ved den i Slotsloven liggende Lagmand og hans fuldmægtige Foged lade dem paa Kontoret tilsige, at da de jo nok ved, at de tilholde sig store Benaadninger med Køb og Salg, idet de pleje at proviantere en stor Del af Landet, hvilket medfører, at andre ikke gøre den Tilførsel, som de ellers vilde gøre, og da han erfarer, at der nu er stor Dyrtid, vil han have dem advaret om at gøre den Tilførsel, som gøres fornøden, medmindre de saadant for Kongen ville have at beklage. Han skal siden tage Vidnesbyrd derom, ligesaa vel som om hvad Trang der kan være hos dem i Lenet eller i Nordlandene, der pleje at købe deres Nødtøft af Kontoret. J. T. 7, 237.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jørgen Urne om at lade gøre den Anordning i Helsingør og andensteds i Kronborg Len, hvor det gøres behov, at aldeles ingen af dem, som komme fra Gottenborg eller andre Steder i Sverrig, faa Lov at komme i Land paa Grund af den farlige smitsomme Sygdom, som grasserer i Sverrig. Sj. T. 22, 326.

— Miss. til Jørgen Hundorp om at tage Skovrideren i Svenstrup til sig og undersøge, om Stankelstrup¹, som Claus Daa begærer til Mageskifte, af Hensyn til Jagten og Vildtbanen

¹ Stankelstrup, Ramsø H.

kan mistes derfra, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 22, 326 b.

27. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen som en særlig Benaadning har bevilget, at Joest Høg til Kyholm, der er beskikket til Hofmester for det adelige Akademi Sorø, for flittigere at kunne have Tilsyn med alt, daglig maa lade anrette til sig selv og en 7 eller 8 af sine daglige Folk, Mands- og Kvindepersoner, til Nødtøft af den Mad og de Retter, som blive kogte til Adelenes Børn, dog skal det ske af de samme Kedler og Gryder og ikke andre og ikke mere end 4 eller 5 Retter, saaledes som Børnene bespises; ligeledes maa han faa af det Brød og Øl, som gives til Adelsbørnene, til Nødtøft til sig selv og af Folkenes Øl og Brød til sine Folk, alt med største Frugalitet. Han skal gøre en Takst over, hvor meget der daglig skal udleveres til hans Behov. Hvad der bliver tilovers, skal igen indleveres i Klosterets Kælder, hvormed han daglig selv skal have Tilsyn. Hvad iøvrigt anden Drik, Speceri og Traktation angaar, maa han selv forsyne sig med saadant. Foruden Posthestene, som han skal bruge til sin og Stedets Nødtøft, har Kongen bevilget, at han paa Beriderstalden maa faa frit Foder og Maal og frit Beslag til 2 Klippere, der skulle passes af Klosterets Stald drenge. Han maa iøvrigt ikke beregne sig nogen Fordel af Klosterets Avl, Opfødning, Affødning eller andet saadant. Sj. R. 17, 395.

— Aab. Brev om, at Kongen, for at Bønderne bedre kunne tiltage og med større Flid og Vindskibelighed bebygge deres Gaarde, har bevilget, at menige Bønder og Herredsmænd i Københavns Len maa nyde den Frihed paa de Gaarde, som de bo paa, at Gaardenes Bygninger frit og fuldkomment arveligen skulle tilhøre dem og deres Arvinger, og at Kongens Lensmænd, hvis deres Arvinger begære at besidde Gaardene, skal være forpligtet til for en rimelig Indfæstning at lade dem faa den Brug i Jorden og Marken, som hører til Gaardene, dog skulle Enkerne, saalænge de sidde som Enker, have den halve Gaard som deres Part og den anden halve Part, saalænge de besidde den med Arvingernes Bevilling, fri uden Fæste i Overensstemmelse med Recessen,* dog maa Jorden ikke komme fra Gaardene eller den ene bruge en Del af Husene alene og

den anden al Avlen, men enhver skal tage Halvdel, Treding eller Fjerding baade af Huse og Ejendom, eftersom de kunne taale og enes om at bebygge den. Saafremt Arvingerne selv ikke kunne eller ville besidde Gaardene, maa de sælge deres Bygninger til hvem de ville, hvilke Personer saa siden for tilbørlig Indfæstning og Landgilde skulle fæste Ejendommen til Gaardene. Hvis der opstaar Strid om Gaardenes Deling og Besiddelse, skal Herredsfogden eller Birkefogden, saasnart saadan Strid indkommer for ham, tilkende de 4 nærmeste Samfrænder eller, hvis saadanne ikke er, 4 andre Dannemænd af Byen eller nærmeste Omegn, og efter den af dem afsagte Kendelse skal enhver rette sig, indtil Sagen bliver paadømt paa de tilbørlige Steder. Sj. R. 17, 396.

27. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Bevilling for Bønderne i Kronborg og Frederiksborg Len og underliggende Len. Udt. i Sj. R. 17, 398.

— Miss. til Jost Høg. Saasnart alle de Professorer, som skulle læse i Akademiet, ere forsamlede der, skal han give dem Tilhold om, som sædvanligt, at inaugurere Avditorierne. Han skal give Birkefogden i Maribo Birk og andre, der hidtil have nydt nogen Frihed paa deres Gaarde, men ikke have kgl. Konfirmation derpaa, Ordre til herefter at svare den aarlige Landgilde af Gaardene, som der altid tidligere er svaret af dem. Sj. T. 22, 326 b.

— Miss. til alle Lensmændene¹ i Danmark om straks til Renteriet at indsende en Fortegnelse paa al den Sæd og Engavling, der findes til de Ladegaarde, som de paa Kongens Vegne have i Brug og ere forlenede med, og beregne Sæden i Tøndetal og Engene i Læssetal. Sj. T. 22, 327.

28. Nov. (—). Bestalling for Reinholt Thim, Borger i København, der skal undervise Ungdommen, som har Lyst dertil, i Ridsen, Tegning og Arkitektur paa det kongelige adelige Akademi i Sorø. Han skal undervise Ungdommen 6 Timer om Dagen, de 3 om Formiddagen og de 3 om Eftermiddagen, saaledes at han selv saa vidt muligt hver Dag i 3 Timer underviser dem, som gøre Fremgang deri, og i de andre

¹ De opregnes alle med deres Len.

3 Timer ved en dygtig Svend dem, som først begynde, dog skal han selv daglig have Tilsyn dermed og korrigere, hvis det gøres behov. Han skal have 300 Kurantdlr. og 10 Læs Ved i aarlig Løn og fri Græsgang til 2 Køer, ligesom der skal udvises ham nogle Bønder, der ikke maa afhænde deres Varer til andre, førend han har faaet det Ved, som han maatte have Brug for udover de 10 Læs, og hvad andet de maatte have at afhænde til Købs for en rimelig Betaling. Hans Bestalling skal regnes fra den Dag, da han begiver sig til Sorø for til Stadighed at blive der. Sj. R. 17, 398.

26. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Øksenkøb. Sj. T. 22, 334. (Tr.: CCD. IV. 118 f.).

— Miss. til Eiller Qvitzov og Jørgen Brahe. Da det er berettet for Kongen, at Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Trankier Slot, har 2 Gaarde tilfælles med afdøde Henrik Gjõe til Turebyes Børn, den ene i Vandsherri¹ paa Falster, den anden i Brands, og at det vilde være til Fordel for Henrik Gjøes Børn, om de kunde gøre et Mageskifte med hinanden, saa hver kunde faa sin Gaard uden Fællesskab, skulle de undersøge, hvad der til Bekvemmelighed kan lignedes om disse 2 Gaarde og andet Gods mellem Parterne paa Skiftet, og saafremt Mageskiftet kan være til Gavn for Børnene, i Forening med Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, der er Værge for Henrik Gjøes Børn, hjælpe til at faa Mageskiftet med Hans Lindenov afsluttet og siden give Holger Rosenkrantz beskrevet, hvad de forrette. F. T. 3, 725.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han, i Anledning af, at Jørgen Nielsen, forhen Borgemester i Odense, har trolovet sig med en Pige, som er beslægtet med hans afdøde Hustru i 2. og 3. Led, har erklæret, at han ved flittig Efterspørgsel ikke har kunnet mærke andet, end at det er sket ved Misregning og af Uforstand, idet de selv have regnet det for 3. og 5. Led, Roden ned at beregne, bevilger Kongen, at Jørgen Skriver maa fuldføre sit begyndte Ægteskab, naar han først i Henhold til Kongens sidste Missive har udlagt til Hospitalet af sin Formue. F. T. 3, 731.

¹ Fejlskrift for: Ramsherred.

28. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har eftergivet Pouel Rantzau de 1000 Rdlr., der vare forfaldne til Kongen af hans Penge, og hvorfor Holger Rosenkrantz paa Kongens Vegne har taget Udlæg i afdøde Fru Pernilles Bo, skal han, saafremt disse Penge ere udlagte ham af Boet, uhindret lade Pouel Rantzau eller hans Fuldmægtige faa dem, naar der gøres Anfordring hos ham derom. F. T. 3, 732.

— Miss. til Corfits Rud og Jørgen Brahe. De have tidligere faaet Befaling til at forhøre de to Hospitalskrivere i Odense Mikkell Skrivers og Hans Niensens Regnskaber og de deri gjorte Mangler og dømme derpaa. Da det hidtil har fejlet derpaa, at Manglerne ikke ere fremkomne saa nøjagtigt for dem, som det burde sig, paabydes det dem uden videre Opsættelse at stævne i Rette for sig paa belejligt Sted de nævnte Skrivere saa vel som Hospitalsforstanderne med Manglerne og de Indlæg, som de paa begge Sider maatte have, og siden dømme deri. F. T. 3, 732.

29. Nov. (Dalum). Miss. til Eiller Qvitzov og Knud Gyldestjerne Hendriksen. Da Fru Ellene Marsvin, Knud Ruds Enke, har berettet, at hun har købt Kiestrup Gaard med tilliggende Gods paa Taasinge, men at de Ejendomsbreve, der vedkomme Kiestrup, ikke ere leverede hende, skulle de inden 14 Dage efter Modtagelsen af dette Brev begive sig til de Steder, hvor Breve angaaende Kiestrup Gaard og Gods kunne findes, optage dem, levere dem til Fru Ellene Marsvin og igen nedsætte de andre Breve med en Fortegnelse over de Breve, som de levere hende, under Forsegling. F. T. 3, 733.

30. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen overdrager Silkevæveriet og de andre Manufakturere, som ere begyndte i København, til et Kompagniskab, bestaaende af Johan de Willum, Jan Bocker von Delden, Jørgen Bocker, Lorentz von Møllengraf og Karl Tisen. Sj. R. 17, 399. (Tr.: KD. II. 750 ff.).

— Fundats for Sorø Akademi. Sj. R. 17, 434. Orig. (Tr.: CCD. IV. 119—37. Pontoppidan, Annales ecl. Danicæ III. 735—46).

— Aab. Brev om, at Kongen af Omhu for Adelens Børns gudsfrygtige Optugtelse og Forfrømmelse i sproglig Viden og

Exercitier, som sømmer sig for deres Stand, har anset det for godt at fundere et adeligt Akademi i Sorø, hvor Børnene fra første Ungdom af kunne blive opdragne i Gudsfrygt, i adskillige fremmede Tungemaal, i boglige Kunster og i gode Sæder og alle adelige Exercitier. For at dette Akademi bedre kan komme paa Fode, har Kongen nu med Raad og Samtykke af Danmarks Riges Raad — foruden den forrige Sorø Fundats, der fremdeles skal blive i Kraft, dog saaledes, at hvad der kan blive tilovers skal komme Akademiet til Bedste — henlagt Maribo Kloster med alt Tilliggende og al dertil hørende Rettighed og Herlighed, hvilket tidligere har været henlagt til Underhold for fattige adelige Jomfruer, hvori der dog nu paa Grund af forskellig Misbrug er sket Forandring, til det adelige Akademi i Sorø. Maribo Klosters Gods bestaar i følgende: Maribo Kloster selv med Bygning, Have, Skov, Mark og andet Tillæg, fri Birkerettighed over de nærmest liggende Bønder, aarlig Jordskyld af Maribo By samt alle Kongssager og Bøder og al Ægt og Arbejde af Byen, endvidere Told og Accise af det Kramgods, som forhandles i Byen, og af de Varer, som ud- og indskibes ved Bandholm. Bøndergodset bestaar af følgende: Paa Laaland: 3 Gaarde og 1 Gadehus i Nyebølle, 2 Gaarde i Gludslund, 1 Gaard i Danmare, 3 Gaarde og 1 Gadehus i Stubbye¹, 1 Gaard i Maybølle, 1 Gaard i Safvens, 1 Gaard og 1 Hus i Lessø², 3 Pd. Byg af Safvens By, 2 Pd. Byg af Halleby³, 2 Pd. Byg af Tordingøel, 1 Gaard i Oem⁴, 1 Gaard i Vedersløf⁵, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Høgerbye, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Eggebøl, alt i Sønder Herred; 4 Gaarde i Vindebye, 1 Hus i Vedbye, 1 Gaard i Tjørneby, 1 Gaard i Sandby, 1 Gaard i Bøegholt⁶, 7 Gaarde og 2 Gadehuse i Hørslund, 1 Gaard i Svinsbjerg, 1 Gaard i Brannersløf, 4 Gaarde og 2 Gadehuse i Nyebøgt, 1 Gadehus i Toes, 1 Gaard i Vesterboe, 2 Gaarde i Torig, 1 Gaard i Mageltving, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Pallerup og 1 øde Jord paa Askeby Mark, alt i Nørre Herred; 21 Gaarde, 2 Gaardsejer, 1 Bol og 9 Gadehuse i Reersnis, 13 Gaarde og 6 Gadehuse i Bandholm, Røe Mølle, 1 Gaard og 1

---

¹ Støby.   ² Læsø.   ³ Hollebygaarde.   ⁴ Emb.   ⁵ ? Ullerslev.
⁶ ? Bøjet.

Gadehus i Varskou, 2 til Klosteret hørende Møller, den ene en Vejrmølle øst for Maribo, den anden en Vandmølle vest op til Klosteret, 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Siørup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Fulebek, 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Nørballe, 8 Gaarde og 7 Gadehuse i Østofte, 6 Gaarde og 1 Gadehus i Langet, 7 Gaarde, 2 øde Jorder, 2 [Bol] og 3 Gadehuse i Paarup, Coldinggaard, 11 Gaarde og 3 Gadehuse i Erikstrup, 3 Gaarde, 1 øde Jord og 1 Gadehus i Geringe, 16 Gaarde og 3 Gadehuse i Hillestede, 5 Gaarde og 3 Gadehuse i Roe, 6 Gaarde i Haaridt, Benitzegaard, 13 Gaarde og 9 Gadehuse i Bursø, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Føllerup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Norre, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Bøsserup, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Nør Horbye¹, 1 Gaard og 1 Møllehussted i Sønder Horbye, 1 Gaard i Erindeløu, 5 Gaarde og 1 Gadehus i Hyltofte, 1 Gaard i Ringsebølle, 2 Gaarde i Rødby, 1 Gaard, en Part i en Gaard og 1 Gadehus i Skiøring, 1 Gaard i Nebbelund, 1 Gaard i Tofte, 2 Gaarde i Huntseby, 20 Gaarde, 1 Vandmølle og 8 Gadehuse i Maglemer, 7 Gaarde og 1 Gadehus i Grimstrup, alt i Fulse Herred; 2 Gaarde i Anderstrup, 9 Gaarde og 3 Gadehuse i Skielstrup, 6 Gaarde og 1 Gadehus i Refshale, 1 Gaard i Fornebøg, 1 Gaard i Budderup, 1 Gaard i Roerbek, 3 Gaarde i Maybølle, 6 Gaarde i Hellum, 1 Gaard i Øster Langet, 1 Gadehus i Selstoft, 1 Gaard i Sundbye, 1 Gaard i Turby, 1 Gaard i Flinting, 2 Gaarde i Rasted, 3 Gaarde i Vester Ulsløf, 1 Gaard i Pillidt, 1 Gaard og 1 øde Jord i Store Musse, 1 Gaard i Dollefeld, 1 Gaard i Fielde, Hans Jensen Grimer i Trudstrupgaard $\frac{1}{2}$ Dlr. af et Møllested øst for Maribo, 2 Gaarde i Lille Slemminge, 1 Gaard i Ugestrup, 2 Mk. i Jordekyld af en Have ved Vandmøllen i Maribo, alt i Musse Herred. Fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1619 er følgende indført i Jordebogen efter Forstanderen Palle Rosenkrantz's Befaling: Maribo Borgerskab svarer aarlig 1 Læst 2 Pd. Byg til Klosteret af de 3 Ladegaardsmarker, der er bevilgede dem af Klosteret; af Byen svares aarlig i Jordekyld $43\frac{1}{2}$ Dlr. $4\frac{1}{2}$ Sk. $\frac{1}{2}$ Alb. Mønt; Hr. Jakob Jakobsen, Sognepræst i Østofte, svarer aarlig 16 Lam i Kendelse af sin Gaard, da Klosteret har Jus patronatus til Østofte Sogn; Peder Block i Erikstrup svarer 1 Td.

---

¹ ? Holeby.

Byg til Klosteret af 1 Stykke øde Jord i Ladegaardsmarken, naar den er i Vang; Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, svarer aarlig 2 Lam af en lille Enghave, kaldet Fulehafve, og 16 Sk. i Jordskyld til Klosteret af et Møllested øst for Maribo; 4 Maribo Kloster tilhørende Huse og Boder i Brødregaden og 2 Huse; 16 Ol Æg, som Bønderne i Lenet aarlig til hver Paaske svare til Klosteret. — Paa Falster: 5 Gaarde i Vester Kippinge, 4 Gaarde i Øster Kippinge, 2 Gaarde i Nørre Vidbye, 2 Gaarde og 1 øde Jord i Grimmelstrup, 1 Gaard og 1 øde Jord i Nørre Alsløf, 1 Gaard i Bierstrup, 3 Gaarde i Skierne, 1 Gaard i Gundsemagle, 1 Gaard og 1 Hus i Torup, 1 Gaard i Falkersløf, 1 Gaard i Stangerup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Toderup¹, alt i Nørre Herred; 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Veringe, 2 Gaarde i Nes, 2 Gaarde i Morsbye, 3 Gaarde i Breninge, 3 Gaarde i Horeby, 1 Gaard i Nørre Ørsløf, 1 Gaard i Sønder Kirkeby, 1 Gaard i Søstoft, 1 Gaard i Sønder Ørsløf, hvis Jord bruges af 2 Bønder i Siufstofte, 1 Gaard og 1 Gadehus smstds., 1 Gaard i Sillestrup², 1 Gaard og 1 Gadehus i Stafverby, 1 Gaard i Skielby, 2 Huse i Vidbye og 1 Hus i Rafns, alt i Sønder Herred. — Paa Sjælland: 20 Gaarde i Vallentsvid By og Sogn, 15 Gaarde i Kiufse, 2 Gaarde i Lund, 4 Gaarde i Stubberup, 3 Gaarde i Ollerup, 3 Gaarde i Jenstrup, 1 Gaard i Qvidslemark By og Sogn, 1 Gaard i Hyllinge By og Sogn, 4 Gaarde i Torstrup, 2 Gaarde i Aggerup, 1 Gaard i Menstrup i Marrede Sogn, 2 Gaarde i Bisserup i Vindinge Sogn, 1 Gaard i Høfve, alle Mænd i Kiuse Len aarlig 1 Td. Smør, 2¹/₃ Mk. 5 Sk. Oksepenge, alt i Flakkebjergs Herred; 1 Gaard i Dalby og 1 Gaard i Taagerup i Løfve Herred; 1 Gaard i Uggerløse og 3 Gaarde i Versløf i Ads Herred; 2 Gaarde i Snertinge i Skippinge Herred; 3 Gaarde i Brandstrup i Tersløse Sogn i Mierløse Herred; 2 Gaarde i Lingerup³ i Horns Herred; 1 Gaard i Tokkerup i Voldborgs Herred; 1 Gaard i Kløvested i Ramsøe Herred; 1 Gaard i Giørsløf og 1 Hus i Ølbye i Biefverskouf Herred; 1 Gaard i Holtuge og 1 Gaard i Frøsløf i Stefns Herred; 1 Hus i Ørsløf i Ringsted Herred; 1 Gaard i Kederup og 1 Hus i Stubberup i Faxe Herred; 2 Mænd i Ryttinge og 1 Mand i

¹ Taaderup.² Sillestrup.³ Lyngerup.

Skialderup i Uby Sogn i Baarsøe Herred; 1 Gaard i Størlinge og 1 Gaard i Bøgitse i Hammer Herred; 1 Gaard i Kastrup i Skielby Sogn, 2 Gaarde i Ourup og 1 Hus i Hellemagle By og Sogn i Tybjerg Herred; 1 Gaard i Juderup i Tudse Herred; Hr. Mikkel Andersen, Sognepræst til St. Mikkels Kirke i Slagelse, svarer aarlig 12 Sk. i Leje af Klosterets Have; af Lindholmb, som nu ligger til Gafnøe, svares aarlig 1 Td. Smør; 3 Husmænd i Kiuse, 2 Husmænd i Vallendsvid, 1 Hus i Ollerup. — I Skaane: 1 Gaard i Gierup, 1 Gaard i Tørne i Hersted Herred; 3 Gaarde i Balckagger, 4 Gaarde i Villie og 2 Gaarde i Eggerup i Liunds Herred; 1 Gaard i Vindinge i Vindinge Herred; 2 Gaarde i Kaberup i Bare Herred; en Jordskyld paa 3 Mk. aarlig af Hr. Rasmusses Kvinde i Trelborg. — I Jylland: 2 Gaarde i Borcke, 1 Gaard og 1 Bol i Esbølle i Vimb Sogn og 1 Gaard i Veirup i Nørre Herred; Gadegaard, 3 Gaarde i Allersløf, 1 Gaard i Kierup og 1 Gaard i Kielest i Vester Herred; 5 Gaarde og 1 Bol i Toftenes, 1 Gaard i Alsløf, 5 Gaarde i Sierredsløf og 1 Gaard i Søfvendt i Skads Herred; 1 Gaard i Hielmagger, 1 Gaard i Biørnstrup og 2 Gaarde i Skjødstrup i Øster Lisbjerg Herred; 2 Gaarde i Eiløf, 2 Gaarde i Eelsted og 1 Gaard i Saauistrup i Vester Lisbjerg Herred; 1 Gaard i Hiumme¹, Claus Munds Part i 1 Gaard i Nors og 1 Gaard i Vorning i Sønder Herred; 1 Gaard i Vorninge i Nors Sogn og 1 Bol i Darum i Hillersløf Herred i Tye; 1 Gaard, 1 Bol og 1 Gadehus i Orre² By og Sogn, 1 Gaard og 2 Bol i Grenderup i Faaborg Sogn i Skads Herred i Riberhus Len; 3 Gaarde i Stenderup i Føfling Sogn, 1 Gaard i Bobølle og 1 Gaard i Holleskof i Malte Herred. — I Fyen: 3 Gaarde i Skamby, 1 Gaard i Bolmer og 1 Gaard i Blastrup i Skam Herred; 1 Gaard i Askby i Skofby Herred; 1 Gaard i Lunde, Lunde Mølle, 5 Gaarde i Vøfvistrup og 1 Gaard i Vantinge i Saling Herred; 1 Gaard i Vedby By og Sogn i Vinding Herred. — Paa Langeland: 1 Gaard i Vesterby, 1 Gaard i Svenstrup, 1 Gaard i Søfvetorp, 1 Gaard i Botofte, 1 Gaard i Tresebølle, 1 Gaard i Pederstrup, 1 Gaard i Erteløkke og 1 Hus i Clausebølle. — Maribo Kloster med al dets Tilliggende og Herlighed af enhver Art skal til evig Tid tilhøre

---

¹ Homaa.

² Aarse.

det adelige Akademi i Sorø til den deri opdragne adelige Ungdoms Underholdning, urygget og uigenkaldet af Kongen og hans Efterfølgere som Konge, og Kongen og hans Efterfølgere forpligtede sig til at hjemle Adelen, Akademiet og dets Hofmester alt det ovennævnte Maribo Klosters Gods for hver Mands Tiltale. Da Maribo Klosters Fundats fra Begyndelsen har indeholdt den Bestemmelse, at Rigsens Raad skal have Klosteret i Forsvar, har Kongen bestemt, at Rigsraaderne af deres Midte maa vælge en, der sammen med dem, som allerede i Fundatsen for Sorø ere beskikkede til at have den øverste Inspektion, kan have tilbørligt Tilsyn med Akademiets Forhold, at disse foregaa tilbørligt, dog alt under Kongens øverste Direktion og Samtykke. Kongen forpligter sig og sine Efterfølgere til uryggelig at holde denne Fundats og formaner sine Efterfølgere til ogsaa at holde den og ikke gøre eller tillade at der gøres nogen Forandring deri. Fundatsen besegles af Kongen og Rigsraaderne: Hr. Christen Friis, Kansler, Olof Rosensparre, Eske Brock, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Rigsens Kansler, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Statholder i Norge, Holger Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar. Sj. R. 17, 402. Orig. (Oluf Rosensparre og Jens Juel have ikke underskrevet eller beseglet).

30. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen af Omhu for Adelens Børns gudsfrygtige Optugtelse og Forfremmelse i sproglig Viden og Exercitier, som sømmer sig for deres Stand, har anset det for godt at fundere et adeligt Akademi i Sorø, hvor Børnene fra første Ungdom af kunne blive opdragne i Gudsfrygt, i adskillige fremmede Tungemaal, i boglige Kunster, i gode Sæder og i alle adelige Exercitier. For at Akademiet i Fremtiden kan blive forsynet med en dygtig Person, hos hvem den øverste daglige Inspektion kan være, bar Kongen bestemt, at Børglum Kloster i Vendsyssel med alle de tilliggende Bønder, Ejendom, Herlighed og rette Tilliggende, saaledes som afdøde Godtslef Budde til Rydslet sidst har haft det i Forsvar, til evig Tid skal henlægges til Løn og Underhold for den, der bliver beskikket til som Hofmester for Akademiet at have den øverste daglige Inspektion dermed. Til Klosteret hører følgende Gods: 10 Gaarde og 12 Gadehuse, der dog ingen Afgift svare til Klosteret, men kun gøre Dagsgerning, i Vittrup, 11 Gaarde i Skjøtrup, Marigaard, Bisgaard, 2 Gaarde, Damsgaard, 4 Gaarde og

10 Gadehuse, der ingen Afgift svare, men kun gøre Dagsgerning, i Fristrup, 14 Gaarde og 19 Gadehuse, der ingen Afgift svare, men kun gøre Dagsgerning, i Børlum By, Hiortenis, Steenbieriggard, Dalmark, 15 Gaarde og 3 Gadehuse i Veibye, 1 Gaard og 1 Gadehus i Volderup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Nørre Vraae, 1 Gaard i Borup, 1 Gaard i Krabdrup, 16 Gaarde, 1 Have og 15 Gadehuse, der ingen Afgift svare, men kun gøre Dagsgerning, i Forebye, Forebye Mølle, 2 Gaarde i Løngbye, 6 Gadehuse smstds., hvoraf der af de Fiskere, som bo i dem, svares 6 Fjerd. Fisk, 1 Gaard i Koedal, 1 Gaard og 1 Hus i Jelstrup i Vennebjerg Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Hiedal, 1 Gaard og 1 Gadehus i Søndelef, 1 Gaard og 1 Gadehus i Hundeløf, Skierumbundgaard, 1 Gaard i Vester Vidstrup, 2 Gaarde i Roubierre, Niels Snedker i Skierumbundgaard, Huolgaard, Hungerholdt, Kolleborge, Stadshiede, Kringelboren, Snapholt, Hardenbjerg, Skaibiergaard, Feersholdt, 1 Gaard i Indstrup i Hvetbo Herred, 1 Gaard i Trudsløf, 2 Gaarde og 5 Gadehuse i Dallen, Kiedgaard, 2 Gaarde i Panderup, 2 Gaarde i Sønderbye, 3 Gaarde i Korup, 1 Gadehus i Jedtsmark, 2 Gaarde i Sønder Saltum, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Nørre Saltum, 1 Gaard i Hiermetsløf, Ribergaard, 5 Gaarde i Kietrup og 1 Eng i Vraakier, 2 Gaarde i Faardrup, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Eyensted, 1 Gaard i Hunne, Traidsholm, 2 Gaarde i Hvorup, 2 Gadehuse i Kringelen, 1 Gaard i Vrinsted i Jersløf Herred, Nørgaard, 18 Gaarde og 14 Gadehuse i Holmendt, Mølgaard, Gundersmølle, 9 Gaarde og 7 Gadehuse i Stienom, Kochholm, 2 Gaarde og 2 Gadehuse, hvoraf det ene er øde, i Temmerby, 7 Gaarde og 1 Gadehus i Linderup, Knapshafve, Taarup, 6 Gaarde og 3 Gadehuse i Haldt, 4 Gaarde, 1 Bol og 2 Gadehuse i Kallum, 2 Gaarde i Seredsløf, 1 Gaard og 5 Gadehuse i Underaaer, 2 Gaarde i Hafvendt, 1 Gaard i Ulfhøf, 3 Gaarde i Aæ, Hiegaard i Vester Brøndersløf, 5 Gaarde, 1 Bol og 13 Gadehuse i Øster Brøndersløf, 2 Gaarde i Hollenstehue, 2 Gaarde i Jersløf, Jersløf Bundegaard, Torstendal, 4 Gaarde og 2 Bol i Sterup, 1 Gaard og 3 Gadehuse i Clestrup, Nackebierg, Pillegaard og Pillegaards Mølle, 4 Gaarde og 2 Gadehuse i Hellevad Sogn, Pergaard, Munkholt, 1 Gaard og 4 Gadehuse i Snabbie, 1 Gadehus i Jersløf og 1 Gadehus i Hellevad, Ildbierg i Salling, Lønggaard paa Mors, Niis, 3 Gaarde i Aalgaard, 2 Gaarde i

Gundis i Thy, Østergaard i Øeybye i Refs Herred, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Hørsted, Pofvel Pop i Aalborg $\frac{1}{2}$ Dlr. i Jordskyld, 5 Gaarde paa Giølland, 4 Gaarde i Berkomgaard, 7 Gaarde i Hammergaard, 24 (Gaarde), Giøl Vejrmølle og 19 Gadehuse i Kirkebjerg. Med Hensyn til Jus patronatus til Børglum Kirke og Kirkens Part af Tienden skal forholdes som hidtil. Børglum Kloster med alt Tilliggende og med Rettigheden til Børglum Birk med Colbierg Skov, Munkholt Endel, Hellum Fællig, Mackebjerg Lund, Snabhede Lund, Tostensdal og al dertil hørende Herlighed skal til evig Tid tilhøre Sorø Akademi og uigenkaldet af Kongen og hans Efterfølgere bruges til Underhold for den Hofmester, som skal forvalte og forestaa Akademiet. Kongen forpligter sig og sine Efterfølgere til frit at hjemle Sorø Akademi og Adelen og den, der som Hofmester forestaar Akademiet, Børglum Kloster med alt Tilliggende for hver Mands Tiltale. Da Akademiets Hofmester udover Børglum Kloster med dertil liggende Indkomst næsten intet har til Løn og Underhold, har Kongen bevilget, at han skal være forskaanet for al Rostjeneste i Fredstid, men i Tilfælde af aabenbar Fejde skal han holde 6 geruste Heste af Børglum Klosters Indkomst, dog maa han ikke i nogen Maade besvære Sorø eller Maribo Klostre dermed. For Børglum Kloster med Indkomst har Rigsraadet og Adelen afstaaet til Kronen al den Rettighed til Natteleje og Befordring, som de hidtil have haft paa Antvorskov Slot og i Ringsted Kloster. Kongen har bevilget, at Adelen ved Valg af Hofmester maa vælge tre Personer, som de anse for tjenlige dertil, hvoraf Kongen saa skal vælge den ene til Hofmester. Kongen forpligter sig og sine Efterfølgere til uryggelig at holde denne Fundats og formaner sine Efterfølgere til ogsaa at holde den og ikke gøre nogen Forandring deri. Fundatsen besegles af Kongen og af Rigsraaderne: Hr. Christen Friis, Kansler, Olof Rosensparre, Eske Brock, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Statholder i Norge, Holger Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar. Sj. R. 17, 422 b. Orig. (Oluf Rosensparre og Jens Juel have ikke underskrevet eller beseglet).

2. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg. Kongen sender ham hermed Fundatsen paa det kongelige adelige Akademi i Sorø med Ordre til at lade den læse for alle Akademikerne og herefter strængelig paase dens Overholdelse. End-

videre sendes der ham 3 Forordninger: 1. om Kongens Tjeneres borgerlige Næring og Tyng; 2. om Liggere og Kræmmere, som ikke ere Borgere, og 3. om Sværgen og Helligbrøde, hvilke han skal lade læse og forkynde allevegne i sit Gebet, hvor det gøres behov. Sj. T. 22, 328 b. K.

2. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ og Landsdommerne¹ i Danmark om at lade Fundatsen paa det kongelige adelige Akademi i Sorø og 4 Forordninger: 1. om Kongens Tjeneres borgerlige Næring og Tyng [18. Nov.]; 2. om Liggere og Kræmmere, som ikke ere Borgere eller Indvaanere [19. Nov.]; 3. om Sværgen og Helligbrøde [20. Nov.] og 4. om Øksenkøb [28. Nov.], hvilke hermed sendes dem, læse og forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres behov, og paa Landstingene. Sj. T. 22, 329. K.

3. Dec. (—). Søpas for Olof Kortsen, Skipper, der med Kongens Skib skal begive sig til Helgenhafn med noget af Kongens Arkeli og tilbage igen. Sj. R. 17, 444.

4. Dec. (—). Proklama til alle Landsting i Riget om, at alle, der have Gælds- eller Forløftesbreve, hvorunder Stygge Høgs Haand og Sægl findes, inden Aar og Dag skulle fremvise disse i Original for Landsdommerne. Udt. i J. R. 7, 557.

7. Dec. (—). Mageskifte mellem Fru Mette Hardenberg til Skofsboe, Predbiørn Gyldenstjernes Enke, og Kronen. F. R. 3, 342 b. K.

12. Dec. (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har erfaret, at en Gaard i hans Len, ved Navn Kollekoldt, som Anders Lauritsen nu bor paa, er sat saa højt i Landgilde, at Anders Lauritsen ikke kan blive ved at besidde den, hvis han skal svare denne Landgilde, maa Oluf Rosensparre efter en 8 Mænds Afsigt slaa 1 Pd. Byg, 1 Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Svin, $\frac{1}{2}$ Faar og 1 Lam af i Landgilden og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 22, 335. K.

— (**Steinburg**). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i Danzig for nojagtig Betaling maa tilhandle sig 10,000 Fod hugne Sten paa

¹ De opregnes alle.

Gulland og lade dem udføre af deres nærværende Fuldmægtige, Marcus Kistemacker og Niels Fresen, Skippere i Ecklefjord. Han skal derfor lade disse udføre Stenene mod Erlæggelse af nøjagtig Betaling og sædvanlig Told. Sk. T. 5, 41.

12. Dec. (Steinburg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Han skal straks med et paalideligt Bud lade de 30 store Ege, som for et Aar siden blev huggede til Felt- og Skibsbaadetømmer, og det Felt- og Skibsbaadetømmer, som for 4 Aar siden er blevet hugget i Gyng Herred i Herrisvad Klosters Løn, føre ned til Helsingborg og melde det til Kongens Admiral. Sk. T. 5, 41.

14. Dec. (—). Miss. til Ditlof Holck, Frederik Redtz, Axel Urne og Eyler Urne. Det er andraget for Kongen, at de for nogen Tid siden efter Kongens Befaling have forhørt Herlof Daa til Valdbygaard paa den ene og hans Søster Fru Dorette Daa, Claus Hundermarks Enke, paa den anden Side angaaende forskellige Stridigheder mellem dem om en Indførsel og adskillige Gældssager, men paa Grund af nogle indfaldne tvistige Punkter, som ikke vare udtrykkelig specificerede i Kongens Befaling, ikke have turdet adskille de stridende Parter endeligt, medmindre de fik en anden særdeles kongelig Befaling derom. For bedre at forekomme al langvarig Trætte og Bekostning, til Gavn for begge Parter, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til saa snart som muligt og senest til førstkommende Kyn delmisse [2. Febr.] igen at stævne Parterne for sig og enten forlige dem i Mindelighed om alle de mellem dem værende Stridigheder, ingen undtagne, eller afgøre dem ved en endelig Dom, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende dermed. Man skal rette sig efter Kongens tidligere Befaling med Hensyn til Udlæg af det arresterede Gods, medmindre da nogen forinden ved lovlig Dom bliver indført deri. De skulle give Parterne deres Afgørelse beskrevet under deres Haand og Segl og have Fuldmagt til, hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. Sj. T. 22, 335 b.

18. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde om at møde paa Kronborg Slot førstkommende 15. Jan., hvor han skal faa Kongens nærmere Befaling at vide. Sk. T. 5, 41 b.

20. Dec. (Haderslevhus). Miss. til Henning Valkendørf

den unge og Christen Normand. Dr. Johan Skønbach har berettet, at Frederik og Hans Markdanner til Langsøe og Veilegaard samptlig og særdeles paa deres adelige Ære have lovet til ham for Niels Gyldenstjerne til Gielschov for 1000 Rdlr. in specie. Da Niels Gyldenstjerne har cederet sit Bo og Hans Markdanner deraf har taget sin Betaling for Løftet, har Dr. Johan Skønbach krævet hele sin Betaling hos Hans Markdanner og ved lovlig Proces paa Landstinget endelig opnaaet, at de som tilnævnte skulle udvurdere ham Fyldest for hans Tilgodehavende af Hans Markdanners Gods og Ejendom, men denne vil nu kun udlægge Klæder og andre saadanne Varer i Betaling. Det befales dem derfor at give Hans Markdanner Tilhold om at betale Dr. Johan Skønbach med rede Penge for ovennævnte Hovedstol med paaløbne Renter, Kost, Tæring og anden Interesse i Overensstemmelse med hans egen strænge Forpligtelse eller efter Rigens Ret og Recessen og de særlige Forordninger om Gæld udvurdere Dr. Johan Skønbach fuldkommen Betaling af Hans Markdanners Guld, Sølv og andet bedste Løsøre og Gods, saaledes som Dr. Johan Skønbach maatte begære, saa han i alle Maader kan blive tilfredsstillet og holdt skadesløs og Kongen blive fri for videre Overløb af ham, da jo Hans Markdanner skal have oppebaaret nøjagtig Betaling derfor af Niels Gyldenstjerne. F. T. 3, 734.

21. Dec. (Nyborg). Miss. til Jost Høg. Kongen sender ham nu en Fægter, som skal bese Lejligheden paa Sorø, og med hvem Kongen siden vil lade forhandle. Jost Høg skal gøre sig Flid for at faa at vide, hvad han omtrent vil forlange i Aarsløn for at blive paa Akademiet og lære Børnene Fægtning og tilhørende Exercitier efter Kongens derom gjorte Forordning. Sj. T. 22, 336.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar (Bornholm), Christian Hølek (Silkeborg), Eske Brock (Dronningborg), Ifver Jul (Bøvling), Hr. Ulrik Sandberg (Lundenæs), Laurits Lindenov (Aarhus), Tønne Friis (Aalborg), Anders Friis (Sejlstруп), Mogens Kaas (Mariager Kloster), Otte Skeel (Dueholm), Oluf Parsberg (Ørum), Claus Daa (Vestervig) og Knud Gyldenstjerne (Hald), der tidligere have faaet Ordre til aarlig at købe et vist Antal Øksne til Kongen, om indtil videre ingen Øksne at købe. Sj. T. 22, 336. K.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt (Nyborg) og Hans Lindenov (Tranekær), der tidligere have faaet Ordre til aarlig at fremsende et vist Antal Skattekøer til Kongens Behov, om indtil videre ingen Landgildekøer at fremsende. Sj. T. 22, 336 b.

— Ligelydende Miss. til Falk Lykke (Christianopel) med Hensyn til de Skattekøer, som han har faaet Ordre til aarlig at fremsende. Udt. i Sj. T. 22, 336.

— Miss. til Gunde Lange [Koldinghus], Reinholt Heidenstrup [Stjernholm] og Sigvort Grubbe [Malmøhus]. De have tidligere faaet Ordre til aarlig at købe et Antal Slagteøksne til Konger og fremsende nogle Landgildekøer. De skulle indtil videre hverken købe Slagteøksne eller fremsende Landgildekøer. Sj. T. 22, 336 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott [Sølvitsborg] angaaende Slagteøksne og Skattekøer. Udt. i Sj. T. 22, 377.

— Miss. til Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Peder Basse [Møen] og Laurits Ebbesen [Skanderborg], der tidligere have faaet Ordre til at fremsende nogle Landgildekøer til Kongens Behov, om, at de indtil videre aldeles ingen Landgildekøer skulle fremsende. De skulle faa særskilt Befaling om Indkøb af Staldøksne til Kongen. Sj. T. 22, 337. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len]. Den tidligere Ordre til aarlig at købe et Antal Slagteøksne og 8 Plovøksne til Kongen og fremsende nogle Landgildekøer skal han indtil nærmere Ordre ikke efterkomme. Sj. T. 22, 337 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len], Holger Rosenkrantz [Laholm Len] og Erik Rosenkrantz [Halmstad Len]. Den tidligere Ordre til aarlig at købe et Antal Slagteøksne til Kongen skulle de indtil nærmere Ordre ikke efterkomme. Om Indkøb af Staldøksne skulle de faa særskilt Befaling. Sj. T. 22, 337 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Otte Marvsvin [Kristianstad Len] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Den tidligere Ordre til aarlig at købe et Antal Slagteøksne

til Kongen og fremsende nogle Skattekøer af Lenets Indkomst skulle de indtil nærmere Ordre ikke efterkomme. Om Indkøb af Staldøksne skulle de faa særskilt Befaling. Sj. T. 22, 337 b. K.

22. Dec. (Kbhvn.). Fortegnelse over den Leverance af Staldøksne, Slagteøksne, Landgildekøer og Skattekøer, som Lenene aarlig skulle yde: Københavns Len 80 Staldøksne og 35 Landgildekøer; Frederiksborg og Abramstrup Len 220 Staldøksne; Kronborg Len 100 Staldøksne og 2 Landgildekøer; Roskilde Len 100 Staldøksne og 7 Landgildekøer; Draxholms Len 30 Staldøksne og 2 Landgildekøer; Antvorskov, Sæbygaard og Korsør Len 55 Staldøksne og 9 Landgildekøer; Vordingborg, Jungshofvet og Lekkinge Len 80 Landgildekøer; Kalundborg Len 70 Staldøksne og 8 Landgildekøer; Stege og Ermelundgaard paa Møen 40 Staldøksne; Møen 27 Landgildekøer; Malmøhus Len 40 Slagteøksne og 50 Landgildekøer; Helsingborg Len og Herridsvad Klosters Len 30 Slagteøksne og 60 Landgildekøer; Landskrone Len 26 Slagteøksne; Hammergaards Len 80 Slagteøksne og 100 Skattekøer; Sølvitsborg Len 60 Slagteøksne og 55 Skattekøer; Christianopels Len 25 Skattekøer; Laugholms Len 45 Slagteøksne; Halmstad Len 50 Slagteøksne; Varberg Len 100 Slagteøksne og 53 Skattekøer; Bornholms Len 50 Slagteøksne. — Til Skanderborg Slot skulle sendes N Slagteøksne, som købes, og N Landgildekøer, som ydes: Fra Aarhus Len 40 Slagteøksne; Koldinghus Len 60 Slagteøksne og 27 Landgildekøer; Silkeborg Len 40 Slagteøksne; Dronningborg Len 40 Slagteøksne; Kalø Len 40 Slagteøksne, 8 Plovøksne og 35 Landgildekøer; Aalborghus og Aastrup Len 70 Slagteøksne; Stiernholm Len 2 Landgildekøer og 25 Slagteøksne; Segelstrup Len 30 Slagteøksne; Hald Len 40 Slagteøksne; Bøvling Len 30 Slagteøksne; Mariager Len 25 Slagteøksne; Dueholm Len 12 Slagteøksne; Lundenæs Len 20 Slagteøksne; Ørum Len 30 Slagteøksne; Vestervig Len 30 Slagteøksne og 17 Landgildekøer; Nyborg Len 65 Landgildekøer; Tranekær Len 8 Afgiftskøer. Sj. T. 22, 338. K.

27. Dec. (Halsted Kloster). Miss. til Kronens Bønder under Aalholm, Halsted Kloster og Maribo Kloster samt Præstetjenere, Gaardsæder og Gadehusmænd. Da Kongen har afkøbt Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Halsted

Kloster, en stor Mængde Tømmer ved hans Gaard Tostrup til sin Skibsbygning, befales det dem herved strængeligen straks at møde paa de Steder, hvor Lensmændene eller deres Fuldmægtige befale, for at hugge Træerne, føre dem til de Steder, hvor Kongens Bygmester M. David udviser dem, og daglig blive der, indtil Arbejdet er fuldendt. Sm. T. 6, 203.

30. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark om, at da Kongen og Danmarks Riges Raad har bestemt, at der skal holdes Herredag i det kommende Aar, har Kongen nu besluttet at holde Herredag i København den fjerde Mandag efter Hellig Trefoldigheds Søndag, som er den 21. Juni, hvor han selv sammen med Danmarks Riges Raad vil sidde Retterting. Sj. T. 22, 340. K.

— Miss. til Stiftslensmændene: Tønne Friis i Vendelbo. Stift, Knud Gyldenstjerne i Viborg Stift, Laurits Lindenov i Aarhus Stift, Hr. Albret Skeel i Ribe Stift, Hölger Rosenkrantz i Fyens Stift, Mogens Pax i Sjællands Stift og Sigvort Grubbe i Skaane Stift om at lade det hosfølgende aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kunne rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de ville have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 22, 340 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne: Hr. Christian Friis, Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Christian Holck, Jakob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Holger Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar om at møde hos Kongen til den Tid, da Herredagen skal holdes, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 22, 341. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Erik Juel [i Jylland], Torben Gabrielsen [i Fyen], Axel Urne [i Sjælland], Holger Bilde [i Laaland og Falster], Niels Gaas [paa Langeland], Laxmand Gyldenstjerne [i Skaane], Knud Gabrielsen [Holland] og Christen Klausen [Bornholm] om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 22, 341 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len]. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at en Skytte, ved Navn

Morten, for nogen Tid siden har begaaet et Mord i Halds Len og stoppet den aflivede ind i en Rævegrav. Da Kongen erfarer, at denne Misdæder opholder sig meget i deres Len hos Claus Bilde til Vanaas, skulle de gøre sig den yderste Flid for at faa fat paa ham, for at han ikke skal undgaa sin tilbørlige Straf, og sende ham fængslet til København. Sk. T. 5, 41 b.

30. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Dr. Andreas Schotte, Kongens Moder Dronning Sophies Livmedicus, paa det Kantordømme i Viborg Domkirke, som Dr. Peder Ifversen nu er forlenet med, at tiltræde efter dennes Død. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 557 b.

31. Dec. (—). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Korn fra Jylland, Fyen og Smaalandene inden næstkommende St. Hans Dag. Sj. T. 22, 339. (Tr.: CCD. IV. 137f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Jylland, Fyen og Smaalandene om saa snart som muligt at lade Forbuddet mod Udførsel af Korn læse og forkynde i Købstæderne og ellers allevegne i deres Len, hvor det gøres behov, og paase Overholdelsen af det. Sj. T. 22, 339 b.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel [i Jylland], Torben Gabrielsen [i Fyen], Niels Gaas [paa Lange-land] og Holger Bilde [paa Laaland og Falster] om at lade Forbuddet mod Udførsel af Korn læse paa Landstinget, saa enhver kan vide at rette sig efter det. Sj. T. 22, 339 b.

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

Rettelser og Trykfejl.

1603—08.

S. 499 L. 17 f. n. Sognepræst i Jelling er en Fejlskrift i Registranten.
Niels Villumsen var Præst i Bredsten.

1621—23.

- S. 21 L. 17 f. n. Nelaus Pedersen er sikkert en Fejlskrift i Registranten for: Nelaus Poulsen; jvfr. 1616—20 S. 922.
- 29 - 11 f. o. Kalvehalven, læs: Kalvehaven.
  - 56 - 4 — Fru Sophie Krafse maa være en Fejlskrift i Registranten for: Jomfru Sophie Krafse.
  - 110 - 14 f. n. Skivehus Len, læs: Vestervig Kloster.
  - 146 - 13 f. o. Jørgen Urne, læs: Jørgen Lunge.
  - 192 - 13 — Claus Doll, læs: Claus Soll.
  - 233 - 11 — Christoffer Pax, læs: Christoffer Basse.
  - 398 - 5 — ved, læs: ved Navn.
  - 455 - 3 — Tagge Thott Eriksen, læs: Tagge Thott Ottesen.
  - 750 Note 2. Aarse, læs: Aarre.
-
-

Navneregister.¹

H. o: Herred. S. o: Sogn. Dat. o: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

- Aabassetykning ved Fligende, Torne H.**, 413.
- Aaby, Kær H.**, 629.
- , Skaane, 89.
- Mølle, Varberg Len, 542 f.
- , N., Vends H., 173.
- , V., Salling H., 563.
- Aaen, Vennebjerg H.**, 752.
- Aagaard, Sæbygaards Len**, 730.
- Aage Knudsen i Lille Taarnby** 295.
- Aagerup, Ringsted H.**, 362.
- Aahus** 232.
- Aahusgaard og Len** 269.
- Aakær Slot og Len** 339, 647, 673, 702 f.; nævnes 183.
- Aalborg, Niels Mikkelsen, Mag., Holmens Præst**, 21, 151. — **Peder Kristensen, Præst i Karrebæk**, 400. — **Peder, Kaptajn**, 354, 542.
- Aalborg 29, 48, 97, 112, 145 f., 198, 393, 415, 441, 509—514, 537, 601 ff., 660, 688; nævnes 110, 231, 399 f., 480, 576 f., 608, 661, 693.** — **Borgemester se Hans Vandel.** — **Tolder se Hans Sørensen.** — **Borgere 29, 151, 477 f., 603, 753.** — **Hospital 307.** — **Raseng 29.** — **Østeraa 29.** — **Skole 106, 146.**
- **Stift 36, 172, 191, 274, 382, 439, 759.** — **Biskop se Kristen Hansen.**
- Aalborghus Slot og Len** 200, 335, 342, 411, 502, 587 f., 595, 686, 758; nævnes 48, 51, 53, 110, 219, 242, 283, 312, 339, 361, 404, 426, 480, 491, 497, 501, 580, 628 f., 647, 652, 725, 756.
- Aale, Ginding H.**, 276, 411.
- Aalebæk, Møen**, 121, 201, 471.
- Aalgaard, Jylland**, 752.
- Aalholm Slot og Len** 35, 358 f., 758; nævnes 53, 204, 738.
- Aalunde, Skads H.**, 492.
- Aarestrup, Hornum H.**, 209, 385.
- Aarhus 97, 198, 415, 441, 514, 520, 560, 688; nævnes 145, 183, 231, 275, 396, 400, 550, 577, 598, 608, 631, 657, 697.** — **Borgemester se Hans Grønbæk.** — **Raadmand se Søren Frost.** — **Borgere 202, 640.** — **Hospital 372 f.** — **Domkirke 9, 64, 98, 356, 361, 372, 559, 602, 689.** — **Kapitel 57, 80, 104, 117, 145, 356, 361, 506, 523, 559, 568, 575, 644, 664, 689, 711.** — **Vor Frue Kirke 550.** — **Mølle (Kongens) 16, 601 f.** — **Skolen 559.** — **Skrive- og Regneskole 520.**
- **Stift 124, 172, 191, 213, 274, 439, 582.** — **Biskop se Jens Gødesen.**
- Aarhusgaard og Len** 88, 335, 622, 758; nævnes 16, 34, 51, 53, 110,

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme tit, anføres først de Steder, der ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- 124, 170, 203, 214, 312, 339, 480, 579, 647, 652, 725, 756.
- Aarre, Skads H., 47, 750 (jvfr. 761).
- Aarslev, Slagelse H., 298.
- Aarstad Herred 309.
- Aarup, Sønderlyng H., 397.
- Aarøund 491.
- Aas, Peter, Kompasstryger p. Holmen, 22.
- Aas, Fakse H., 294.
- Kloster, Halland, 331.
- Aasen, Høgs H., 243.
- Aasmark (nu Knuthenborg), Musse H., 43.
- Aastrup, S. Asbo H., 88.
- , Haderslev H., 47.
- , Herregaard, Slet H. (?), 588.
- Len 390, 502, 595, 758; nævnes 231, 339, 342.
- Aasum, Førs H., 592.
- Abeltehylter ved Fligende, Torne H., 413.
- Abildgaard, Jfr. Dorte, 600. — Eggert, se Mette Juel. — Kirsten Eggertsdatter, Palle Rosenkrantz's, 633.
- Abildgaard, Hornum H., 645.
- Abildhede, Skads H., 630, 719.
- Abildskov, Anders, Skovrider i Silkeborg Len, 505.
- Abildskov, Hids H., 505.
- Aborre, Baag H., 491.
- Abrahamstrup Gaard og Len 320, 374, 389, 415, 584 ff., 670 f., 731, 758; nævnes 223, 233, 277, 453.
- Adier Knudsen fra Voks, Baadsmand, 219.
- Adrian, Kaptajn, 239. — Hansen i Ystad 709. — Kornelisen, Styrmand, 24. — Nissen i Kiel 120.
- Adser Lavridsen 493.
- Adslev, Hjelmslev H., 376.
- Agdesiden, Norge, 41, 552, 659.
- Agers Mølle, Aggershus Len, 654.
- Agersbækgaard, Hind H., 296.
- Agerskov, Ginding H., 74.
- Agerup, Ø. Flakkebjærg H., 298, 749.
- Agestrup, Vor H., 598.
- Agger, Refs H., 15, 231.
- Aggersborggaard, Ø. Han H., 530.
- Aggershus Slot og Len 653, 713; nævnes 219, 232, 298, 313, 399, 435, 497, 580 f., 617.
- Aggersvold, Tudse H., 343.
- Aggersø, Ø, V. Flakkebjærg H., 155.
- Aggerup, Bjæverskov H., 451.
- Agnete, Just Hollænders, i Odense 66.
- Agricola, Kasper, i Kongens Kapel, 489.
- Ahlefeldt, Asmus, 271, 312, 349, 406, 508, 551, 569. — Kaj, 212.
- Ajstrupgaard, Tyrstrup H., 488.
- Aix, Jakob von, Kobbersmed, 14, 363.
- Akeleje, Knud Gabrielsen, kgl. Sekretær, 1621 Landsdommer i Halland, 130, 185, 193, 196, 566 f.; nævnes 191, 221, 439, 622, 689, 700, 737, 759. — Kristen Knudsen, 64, 354. — Torben Gabrielsen, Landsdommer i i Fyen, 368, 626; nævnes 40, (165), 191, 221, 307, 439, 491, 622, 689, 759 f.
- Akvag, Nedenæs Len, 219.
- Albo Herred 234.
- Albret Balberer, Mester, i Helsingør, 449. — Madsen fra Marstrand, Baadsmand, 218.
- Albøge, Sønder H., Randers A., 424.
- Aldal, Bergenhus Len, 219.
- Allergaard, Lille-, Bølling H., 122.
- Allerslev, Baarse H., 425.
- , V. Horne H., 750.
- Allerup, Skads H., 10.
- Alling Kloster, Hids H., 547.
- , Vester, Sønderhald H., 714.
- Alm, Mikkell, Graver, 684.

Alphas, Jonas, og Hustru Judith, 693.
 Alrød, Høgs H., 89.
 Als, Hindsted H., 231.
 Alsen, Knud, i Aalborg, 603 f.
 Alslev, Skads H., 750.
 —, Nørre, Falster, 749.
 Alsted, Alsted H., 377, 531.
 Alsønderup, Strø H., 583.
 Alten Kloster, Bremen Stift. —
 D a t. 640.
 Amager 172, 277, 380, 415.
 Amlund, Tørrild H., 141.
 Ammendrup, Baarse H., 425.
 Amsterdam 477, 551.
 Amund Gudersen fra Bravig,
 Baadsmænd, 219. — Gundersen
 fra Kvaløen, Baadsmænd, 219. —
 Olsen fra Akvag, Baadsmænd,
 219.
 Amya, Johan, Smed i København,
 409.
 Anders Væver i Holtug 291. —
 i Breholt 133. — i Moa 133. —
 Skriverdreng i Kolding 226. —
 Smed p. Holmen 21. — Vintap-
 per p. Frederiksberg 164. —
 Aagesen, Kongens Sanger, 220.
 — Aagesen, Salpetersyder, 12.
 — Andersen, Oprører i Varberg
 Len, 437. — Andersen, svensk
 Fange, 701. — Bendtsen i Var-
 berg Len 180, 369. — Boesen i
 Lund 293. — Folmersen i Taar-
 øje 292. — Henriksen, Brygger
 ved Københavns Slot, 594. —
 Henriksen se Vejle. — Jensen
 fra Oslo, Baadsmænd, 219. —
 Knudsen fra Fløjsand, Baads-
 mænd, 219. — Kristensen Ystad,
 Sømand, 284. — Kristensen,
 Foged p. Varberg, 173. — Kri-
 stensen, Mag., se Arrebo. —
 Lavridsen i Kollekolle 754. —
 Lavridsen i Skelskør 606. —
 Madsen i Jørslev 294. — Mik-

kelsen i Skelskør 606. — Mor-
 tensen p. Sejro 138, 495. — Niel-
 sen fra Drastrup, Baadsmænd,
 220. — Nielsen fra Helsingør,
 Baadsmænd, 220. — Nielsen i
 København 642. — Nielsen p.
 Sejro 138. — Nielsen i Sigers-
 lev 291. — Nielsen i Ystad 709.
 — Olsen, Renteskriver, 19, 260,
 501, 665. — Olsen fra Frede-
 riksstad, Baadsmænd, 219. —
 Olsen fra Hvalør, Baadsmænd,
 219. — Pedersen, Ridefoged i
 Førs H., 634 f., 732. — Peder-
 sen i Gravballe, Skovrider i
 Lysgaard H., 505. — Pedersen
 i Vindinge 608. — Pedersen
 Læsø, Skipper, 23. — Pedersen
 af Halmstad 361. — Pedersen
 fra Surtiung, Baadsmænd, 219.
 — Povlsen i Skelskør 606. —
 — Rasmussen i Ø. Skerninge
 549. — Sørensen, Skriver hos
 Anders Friis, 364. — Sørensen,
 Sivert Grubbes Foged, 684. —
 Sørensen, Kongens Sanger, 440.
 Anderstrup, Musse H., 406 f., 748.
 Andvor Tostensen fra Møgelbost,
 Baadsmænd, 219.
 Angelsenæs, Bergenhus Len, 232.
 Angleskov ved Ronneby 31.
 Anholt 231, 453 f., 604, 682, 716.
 Anna af Brandenburg, Enke efter
 Kurfyrst Johan Sigismund, 460.
 Anna (Anne) Albrets i Egebjørg
 676 f. — Allertsen, Skipper af
 Stavern, 424. — Andersdatter,
 Erik Bruns 223, 420, 475. —
 Gregersdatter i Kristianstad 172.
 — Hansdatter, Fru, se Baden.
 — Hennings, Kniplerske i Kø-
 benhavn, 536. — Jakobsdatter i
 Gaasebæks Mølle 176. — Jens
 Aages i Landskrona 66. — Just
 Holtvigs i Malmø 240. — Klavs
 Villumsens i Helsingør 423. —

- Lavridsdatter, Adser Lavridsens, 493. — Lavrids Andersens i Viberup, 212. — Magnus Trommeters 22. — Markusdatter i København 132. — Morten Knudsens i Helsingør 309. — Mortensdatter 58. — Peders, Troldkvinde p. Møen, 608. — Sørensdatter, Jfr., (af Adel, Tredje-Slægten), 600.
- Anna Catharina, Christian IV.s Datter, 103, 148.
- Anne Marie i Tugthuset 116. — Pedersdatter, Jens Persens, 519.
- Annikke Adrians 646. — Hans, Klavs Knudsens, 14.
- Anrep, Johan, Kaptajn, 207.
- Anscharis, Jens, Byfoged i Odense, 405 f.
- Anst Herred 498.
- Anton Günther, Greve af Oldenburg og Delmenhorst, (281).
- Antonius, Mag., Provst p. Guland, 128. — Hermansen, Præst, 91.
- Antvorskov Birk. — Birkefoged se Hans Pedersen.
- Slot og Len 15, 45, 90 f., 116, 189, 211, 242, 246 f., 272 f., 277 f., 298 f., 308, 316, 370, 374, 396, 456, 458, 468 f., 548, 561, 605, 653, 671 f., 692 ff., 757 f.; nævnes 3, 13, 51, 61, 109, 135 f., 167 f., 171, 187, 193 f., 199, 218, 224, 244 f., 265, 281, 302, 314, 397, 415, 436, 448, 453 f., 473, 479, 484, 542, 560, 565, 574, 587, 596 f., 647, 650 ff., 724 f., 740, 753. — D a t. 245 f., 547 ff.
- Arenfeldt, Aksel, kgl. Sekretær, 128 f., 186, 448 f., 461, 1623
- Rentemester, 564, 568 f., (570), 577, (596, 604), 605, (624, 634, 637, 653), 654, (669, 684, 703 f.), 721 f., (730). — Jørgen, 168 500. — Mogens, 500. — Niels, 48, 95, 282, 594 f., 603, 615, 655.
- Arne Bjørnsen fra Ramdal, Baadsmand, 219.
- Arnhem, Nederlandene, 134. — Borger 251.
- Arnisæus, Henning, Dr., Hofmedikus, 6, 72, 181.
- Arnold Tordseñ fra Kvos, Baadsmand, 219.
- Arnsborg Slot p. Øsel 580, 695, 704, 717.
- Arrebo, Anders Kristensen, Mag., Biskop i Trondhjem, 456; nævnes 41, 128, (172).
- Arreskov, Salling H., 536, 632.
- Arresø 585.
- Arskjær, Peder Hansen, Sømand, Hospitalslem i Helsingør, 694.
- Asbo, Nørre, Herred 184.
- Aschersleben, Jørgen, 257, 369, 545, 615. — Movrits, 615.
- Askeby, Nørre H., Laaland, 747.
- , Skovby H., 47, 750.
- Askov, Hind H., 645.
- Askø 232.
- , S. Bergenhus A., 232.
- Asmindrup, Merløse H., 450.
- , Ods H., 31.
- Assens 198, 417, 441, 488, 688; nævnes 135, 193, 231, 400, 408, 544, 597, 611. — Borgemester se Jens Mand. — Borgere 59, 475, 528, 626.
- Asserup, Tønnersø H., 734.
- Astrup, Nørre H., Salling, 302.
- Atterup, Merløse H., 247.
- , Tybjerg H., 720.
- Attrup, Froste H., 88.
- Augustinus Hansen i Strø 290.
- Averaas, Skaane, 89.
- Avnsbjerg, Lysgaard H., 378.
- Baadsbøl, Ballum S., Lø H., 231.
- Baag Herred 215.
- Baahus Slot og Len 208, 713; nævnes 72, 103, 121 f., 132, 218, 288,

- 332, 399, 408, 497, 577, 580, 608, 617, 717.
- Baarse, Baarse H., 8, 314, 429.
- Baarse Herred. — Herredsfoged se Jens Nielsen.
- Baastad, Bjørge H., Skaane, 331, 609, 616.
- Bacher, Villum, Engländer, 571.
- Bacherot, Peder, Ingeniør, 91.
- Baden, Ane Hansdatter, Eustachius v. Thümens, 205, 609. — Emerentze Pedersdatter, Klavs Brockenhuuses, 73. — Kristen Hansen, 205. — Peder Iversen, 73, 149.
- Badstrup, Arts H., 270, 489, 563.
- Bager, Karen Nielsdatter, Johan Borkersens, 378, 536, 667.
- Bagge, Oluf, i Lykkeby 352, 446 f.
- Bagger, Niels, i Skelskør 606.
- Bajlum, Harre H., 276.
- Bakkegaard, Luggude H., 32.
- Bakken, Tønsberg Len, 219.
- Baldersbrønde, Smørum H., 464, 546.
- Balfour, David, Kongens Skibsbymester, 687, 759.
- Balkager, Ljunits H., 750.
- Balkenborg, Gisbert Tønnesen, Præst i Skørping, 718.
- Ballum Birk 627.
- Balskov, Ø. Lisbjærg H., 711.
- Balslev, Vends H., 569.
- Baltser Gerritsen, Hofjunker hos Hertug Ulrik, 469. — Ottesen, Skovrider i Silkeborg Len, 505.
- Bamble, Bratsberg Len, 219, 232.
- Bandholm 747.
- Bandholmsgaard, Fuglse H., 580.
- Bang, Jens, i Aalborg 29, 603. — Jens, i Assens 626. — Klavs, i Odense 247.
- Banner, Dorte, Kristoffer Krafes, 90, 113, 275. — Margrete Niels Kaas's, 5, 125. — Otte, 163, 254, 433, 490, 531, 537, 569, 591, 611, jvfr. Jytte Bild.
- Barchman, Gert, 68.
- Barleben, Kort, Lensmand p. Hven, 385; jvfr. Margrete Aagesdatter Rosengedde.
- Barnekov, Jfr. Anne, 62, 632. — Hans, 61, 92, 428, 735. — Kristen, 99, 113, 151, 632, 638, 675 f., 710, 716, 734—737; jvfr. Margrethe Brahe. — Jfr. Lene, 61, 632. — Jfr. Mette, 61, 632. — Ove Frederik, i Sorø Skole 61, 151, 676, 736. — Sofie Ejler Gyldenstjernes, 131, 390, 609.
- Barnewitz, Jokum, Lensmand p. Nykøbing Slot 435, 711.
- Barsebæk, Harager H., 192, 515, 571.
- Bartolomæus Haagensen, Skriver p. Kobbemøllen ved Kronborg, 70, 150, 192, 234, 426, 464.
- Basballe, Mols H., 178.
- Basse, Jfr. Anne, 47. — Anne Hansdatter, Kristen Prips, 67 f., 488. — Hans, 135, 306. — Inger, Hans Iversen Ulvsaks's, 117. — Kristoffer, Lensmand p. Frederiksborg, Abrahamstrup og Kronborg, 320 f., 362 f.; nævnes 3, 9, 11, 51, 53 f., 58, 60, 63, 68, 78 f., 83, 94, 105, 107, 109, 129, 136, 155, 160, 164, 171, 175, 178, 191 f., 194, 214, 218, 223 f., 237 (jvfr. S. 761), 244, 249 f., 262, 277 f., 296, 300, 305, 309, 313, 348, 353, 374, 389, 397, 400, 418, 423, 436, 448, 450, 453, 458 f., 479, 482, 484, 503, 534, 571, 573, 581, 583; jvfr. Abel Lavridsdatter Norby. — Margrethe, Hans Stensens, 118. — Peder, Lensmand p. Stegehus, 118 f., 146, 324, 445, 566, 652, 678, 685; nævnes 53, 109, 117, 121, 142,

- 168, 178, 199, 201, 210, 218, 227, 244, 254, 261, 278, 312, 373, 377, 380, 389, 421 f., 430, 446, 452 f., 458, 463, 471, 479, 503, 538, 555, 565, 570, 598 f., 607, 661, 694, 711, 757.
- Bastian, Frans, 133. — Kristofer, Skarpretter i København, 22.
- Bastrup, Skam H., 750.
- Beate Mikkelsdatter se Gyngé.
- Becher, Joakim, i Lybæk 306.
- Beck, Jakob (Joakim), Lensmand p. Arensborg, 32 f., 117, 120, 234, 426, 655, 681 f.; nævnes 93, 124, 401, 698, 717; jvfr. Helle Marvín. — Kirstine, Johan Vestermands, 184. — Lave, se Agate Grubbe. — Sivert, Rente-mester, 106, 147, 455, 472, 531 f., 655, 680, 722; nævnes (16, 46), 48, (60, 62), 93, 132, (150, 175, 215), 257, (355), 364, 370, 381, 389, (390), 412, 427, 432, 447, 450, 463, (465), 561, 588, 615; jvfr. Lisbet Bilde.
- Beckman, Steffen, 540.
- Bedsted, Hassing H., 409.
- Beer, Jørgen, Prinsens Kammer-tjener, 474.
- Behr, Kristoffer, Bartskeer p. Holmen, 23.
- Beldringe, Baarse H., 314, 429 f., 605, 654.
- Beldringegaard, Baarse H., 32, 120, 224, 241 f., 245, 260, 262, 278, 314, 358, 409 f., 415, 419, 425, 429 f., 557, 655, 672, 679, 682, 730. — D a t. 241.
- Belov, Henrik, 163. — Jørgen, 163. — Klavs, 163, 606; jvfr. Karen Lange. — Sofie, Kristen Thotts, 119, 163, 686.
- Beltebjærg, Luggudé H., 442.
- Beltinge, Froste H., 88 f.
- Bem, Melchior, i Halmstad 640.
- Bemrop, Halland, 89.
- Bendstrup, Sønderhald H., 289.
- Bent i Frøslide 133. — i Styre-stad, 133. — Andersen i Rolfs-torp 173. — Gudmandsen i Op-ma 133. — Jensen i Uggeløse 58. — Nielsen i Tokkerup 294. — Svendsen, Skipper, 23. — Svendsen fra Marstrand, Baads-mand, 218.
- Bergedorf, Holsten. — D a t. 639.
- Bergen 41, 232, 347, 399, 742. — Borgere 219. — Kapitel 104.
- Bergens Stift 172. — Biskop se Niels Paaske.
- Bergenhús Slot og Len 347, 742; nævnes 139, 219, 300, 497, 580, 617.
- Berner, Henrik, i København 361.
- Berneus, Jokum, Lensmand p. Ny-købing Slot, se Barnewitz.
- Bernt Berntsen, Baadsmand, 220. — Rejersen, Styrmand, 24.
- Bertel, Hr., paa Samsø se Bertel Jensen Galten. — Degn i Karise 293. — Kældersvend i Kors-ør 722. — Andersen fra Lister Len, Baadsmand, 219. — Niel-sen, Skipper, 23, 78.
- Bertoldt, Hans, Federsmykker, 349.
- Beyer, Emike, 630.
- Biernæs, Fuglse H., 407.
- Bild, Jytte Nielsdatter, Otte Ban-ners, (163). — Jfr. Karen Knuds-datter, 241. — Knud, 241. — Niels, 254, 537, 612. — Pred-bjørn, se Anne Kaas. — Vibeke, Erik Rantzaus, 388, 392 f., 423, 530.
- Bilde, Anders Eriksen, 612. — An-ders Stensen, Lensmand p. Hel-singborg, 1, 4, 144, 180, 191, 196, 265, 295, 326 f., 427, 440, 452, 455, 498, 502, 520, 582, 664, 719, 759; nævnes 14, 28, 31, 43,

- 50 f., 54, 59, 65, 68, 73, 77 ff., 104, 107 f., 110, 124, 129 f., 136, 140, 142, 157, 160, 168, 172, 176 f., 199, 210, 214, 217, 225, 233, 240, 243, 245, 250 f., 260, 269, 277 f., 283, 288, 300, 309, 345, 353, 363, 375, 386, 400 f., 412, 417, 420, 435 f., 480, 538, 550, 557, 563, 577, 596, 608, 625, 631, 642 f., 647, 650, 661, 667, 673, (680), 683, 688, 701, 714 f., 717, 727, 731, 737, 740, 751, 753, 755, 757. — Anne, Ejler Brockenhuus's, 114 f., 182. — Jfr. Birgitte Ovesdatter, 280. — Birgitte Stensdatter, Jep Torbernsen Rosensparres, 88. — Else, Karl Bryskes, 215, 258. — Jfr. Elsebe Ovesdatter, 280, 714. — Erik Mogensen, 258; jvfr. Elline Rosengedde. — Eske, 122, 365. — Hartvig, 6, 208 f., 406, 508, 551, 569, 705 ff.; jvfr. Anne Nielsdt. Kaas. — Henrik, Lensmand i Ryfylke, Jæderen og Dalerne Len, 172, 257, 399, 497, 615, 617, 697, 710. — Jfr. Hilleborg Ovesdatter, 280, 714. — Holger, 157, 204, 289, 385, 421, 1622 Landsdommer i Laaland og Falster 493; nævnes 565, 622, 689, 759 f. — Jens Eriksen, 612. — Karen Mogensdatter, Henrik Gansses, 491. — Jfr. Karen Ovesdatter, 280, 714. — Klavs, 164, 269, 281, 287, 625, 710, 760. — Knud 697. — Lisbet, Sivert Becks, 588, 631, 655 f., 680, 722. — Jfr. Margrete, 586. — Markvart, Lensmand p. Rugaard, 165, 199, 257, 334, 605, 639; nævnes 33, 53, 64, 87, 110 f., 163, 182, 213, 230, 245, 249, 284 f., 305, 307 f., 361 ff., 371, 375, 387, 390 f., 432, 467, 479, 482, 487, 496, 499, 503, 535 f., 550, 565, 645, 661, 686, 691, 695, 726. — Mette, Niels Skinkels, 173, 258. — Mogens, 491. — Ove, 280, 714; jvfr. Elsebe Skram. — Peder Eskeesen 90. — Peder Ovesen, 280, 306, 378, 528, 714; jvfr. Kirsten Skel. — Peder, i Sorø Skole 433. — Sten 390, 559, 618 f., 632, 700. — Tønne, 257, 280, 308, 392.
- Bilefeldt, Peter, Papirmøller, 84 f.
- Binck, Oluf, Skovrider i Antvorskov Len, 281.
- Binnitsegaard, Fuglse H., 748.
- Birgitte Peder Tiloufs i Landskrona 152 f. — Pedersdatter i Løgager 111 f.
- Birke, Luggude H., 144, 180.
- Birkeland, Nedenæs Len, 219.
- Birkenæs, Nedenæs Len, 232.
- Birkumgaard, Gjøel, 753.
- Birsted, Kær H., 200.
- Bisgaard, Børglum H., 751.
- , V. Han H., 34, 74, 202.
- Biskopstorp, Halmstad H., 69, 71.
- Bisserup, V. Flakkebjerg H., 464, 749.
- Bitter, Balthasar de, Visitør i Helsingør, 348, 581.
- Bjelke, Jens, Norges Kansler, 73, 581; jvfr. Sofie Brockenhuus.
- Bjelland, Nedenæs Len, 219.
- Bjellerup, Torne H., 688.
- Ladegaard, Støvring H., 336.
- Bjærndrup, Gørding H., 493.
- Bjerne Mølle, Aasum H., 549.
- Bjerreby, Taasinge, 116.
- Bjersgaard, N. Asbo H., 140.
- Bjærgby, Slots-, Slagelse H., 604.
- , Stifts-, Tudse H., 483, 637.
- Bjærge Herred, Skaane, 43.
- Bjødstrup, Ø. Lisbjerg H., 122, 750.
- Bjørn, Jakob, se Anne Krabbe. — Sidsel, Gotslaf Buddes, 222.
- Bjerneskov, V. Flakkebjerg H., 142, 190, 624.

- Bjørnholm, Sønder H., Randers A., 208 f.
 Bjørnsholm, Slet H., 499.
 — Birk 13.
 Bjørnstrup, Aars H., 588.
 —, Albo H., 592.
 Bjerstrup, Albo H., 592.
 Blak, Niels, i Nybølle 104.
 Blanckfort, Boldevin, i København 495.
 Blangslev, Hammer H., 211, 247, 425.
 Blankenese, Holsten, 597.
 Blastrup, Lunde H., 46 f., 750 (?).
 Blegind, Hjemslev H., 373, 598.
 Blekinge 52, 65, 77, 193, 243, 353, 418, 427, 515, 577, 580, 607.
 — Landsting 237. — Landsdommere se David Hofman, Peder Andersen.
 Blichfeld, Otte, Mag., Skolemester i Viborg, 459, 582 f.
 Bliurup, Vor H., 11, 373, 598.
 Block, Peder, i Erikstrup 748.
 Blome, Anders, se Bodil Galde. — Klemens, Søkaptajn, 579. — Wentzel, Dr., i Malmø, 709.
 Blæsinge, Løve H., 472.
 Bobøl, Malt H., 47, 170, 750.
 Bochgow, Thies, Fisker p. Frederiksberg, 355.
 Bocker, Jan, von Delden, i København 746. — Jørgen, i København 746.
 Boe Jakobsen i Skelskør 606. — Mikkelsen i Ystad 709.
 Boel Iversdatter i Nimtofte 449. — Svendsdatter, Rasmus Sørensens i Lyngby 225.
 Boemand, Jost, i Viborg 704.
 Boeslum, Mols H., 139.
 Bogense 198, 441, 610, 688; nævnes 231, 608.
 Bogenæs, Sømme H., 233.
 Bogislaus, Hertug af Stettin-Pommern 276, 553, 582.
 Boje Jakobsen i Flensborg 279.
 Boje, Kristoffer, Skibskaptajn, 310.
 Bokholt, Halland, 89.
 Bokuld, Blekinge, 232, 636.
 Bolland, Johan, Styrmand, 24.
 Boller, Bjørge H., Jylland, 141, 221, 271, 341, 667. — D a t. 520 —524.
 — Birk 271 f.
 Bollerslev, Slesvig, 597.
 Bolmerød, Skam H., 46, 750.
 Bonde Karlsen i Borup 468.
 Bonderum, Albo H., 592.
 Bontofte, Albo H., 592.
 Borcke, Søren, i Malmø 709.
 Borckgrevinck, Melchior, Kapelmester, 147.
 Bording, Kristen, Dr. med., Fysikus i Ribe, 186, 494.
 Bordum, Kristen, se Bording.
 Bork, N. Horne H., 750.
 Bornholm 155, 191, 198, 311, 417, 441, 455, 515 f., 625, 640, 647, 691, 707, 737, 756, 758.
 — Landsting 439, 759. — Landsdommer se Jens Kofod, Kristen Klavsen.
 Borreby, V. Flakkebjærg H., 142, 534.
 —, Torne H., 233.
 Borum, Kristen, se Kristen Bording.
 Borup, Børglum H., 752.
 —, Hammer H., 45, 211, 247.
 —, Merløse H., 247.
 —, Ramsø H., 468.
 —, Kongsted-, Fakse H., 294, 483.
 Bostrup, Nørre H., Salling, 178.
 Botofte, Langeland, 750.
 Bottrup, Hatting H., 644.
 Boudevin, Frans, i Danzig 577.
 Bovense, Vinding H., 419.
 Boverd Gislevog fra Lister Len, Baadsmand, 219.
 Braad, Jens, (Hans Brod), i Ros-

- kilde, Herredsfoged i Sømme H., 525, 596. — Jørgen, Præst i Vordingborg, 449.
- Braarupholm, Slet H., 404, 587.
- Brabant, Baltser, Apoteker i Kolding, 451.
- Brabrand, Hasle H., 361, 712.
- Brachrogge, Hans, Kongens Musikant, Vikar i Aarhus, 9, 11, 36 f.
- Braem, Johan, 175.
- Bragenæs, Aggershus Len, 219, 232.
- Bragerup, Skaane, 89.
- Brahe, Aksel Pedersen, 590, 638. — Anne, Otte Lindenovs, 616, 649 f. — Anne, Sten Maltessen Sehesteds, 61, 210 f., 700, 732. — Birgitte, Niels Sehesteds, 669. — Fålk, 279 f., 289. — Jfr. Helvig, 349. — Helvig Stensdatter, Falk Gjøes, 630, 721. — Jørgen, Lensmand p. Hagenskov, 423, 503, 520, 563; nævnes 33, 51, 53, 73 f., 87, 90, 109, 111, 134 f., 165, 192, 230, 249, 282, 285, 305, 307, 362 f., 391, 400, 408, 470, 480, 482, 488, 494, 496, 528, 537, 543 f., 565, 573, 596, 605, 611 f., 626, 645, 647, 661, 676, 684, 686, 697, 708, 726, 735 f., 745 f. — Knud, se Margrete Lange. — Lage, se Gørvæl Faddersdatter Sparre. — Margrete, Kristen Barnekovs, 710. — Otte Pedersen, Lensmand p. Koldinghus, 94, 146, 199, 267, 270, 296, 337, 349, 370, 395, 471, 475, 489, 503, 545, 563, 581, 597; nævnes 2, 51, 54, 56 f., 61, 99, 110, 117, 150 f., 170, 172, 182, 185, 187, 213 f., 226, 254, 312, 388, 400, 402 f., 480, 484, 492, 495, 499, 524, 565, 574, 579, 590, 593, 608, 1623 p. Kallundborg, 614 f., 621 f., 649, 661, 675 ff., 719 f., 733; nævnes 618, 629, 647 f., 650, 669, 694, 712, 716, 724 f., 734—738, 757. — Otte Stensen, 56, 146, 179, 369 f., 489, 569, 615, 618, 624. — Sofie, Jørgen Lunges, (146), 187. — Sofie Pedersdatter, Peder Munks, 108, 314, 590, 632, 723. — Sten Ottesen, 179 f., 206; jvfr. Sofie Rostrop. — Tyge, Lensmand p. Skivehus, 349, 638; nævnes 30, 54, 110, 177, 236 f., 276, 352, 378, 480, 503, 529, 615, 619 f., 632.
- Brahetrolleborg, se Rantzausholm.
- Bramslykke, Musse H., 59.
- Brand, Jfr. Margrete, 47, 170.
- Brandenburg. — Kurfyrste se Georg Vilhelm. — Kurfyrstinde se Anna, Elisabeth Charlotte.
- Branderslev, Nørre H., Laaland, 747.
- Brands se Brandsø.
- Brandsted, Færs H., 592.
- Brandstrup, Merløse H., 247, 749.
- Brandse, Vends H., 537, 745.
- Brasch, Lyder, i København 451.
- Bratsberg Len, Norge, 219, 232, 617, 713.
- Bravig, Nedenæs Len, 219.
- Bredersød, Tønnersø H., 183.
- Bredmose, Ny Sogn., Hind H., 530.
- Bredsted, Bredsted A. — D a t. 594.
- Bregninge, Følster, 749.
- , Skippinge H., 188.
- , Taasinge, 116.
- Breholt, Halmstad H., 133.
- Breide, Barbara, Otte Urnes, 93, 167. — Wolf, 93; jvfr. Inger Urne.
- Breigninge, Musse H., 407.
- Brejning, Bølling H., 368.
- , Holmans H., 495.
- Bremen, Fru Dorte, paa Øsel 698.
- Bremen 98 f., 212, 263, 641, 646.
- Brigsted, Søvind S., Vor H., 11.
- Bringstrup, Ringsted H., 247.
- Broby, S. Asbo H., 144, 180, 267.

- Brochmand, Jesper, Dr., Professor ved Universitetet, 7, 255.
- Brock, Anne, Erik Mormands, 59, 383 f. — Eske, Lensmand p. Dronningborg, 4, 122 f., 191, 196, 207, 336, 395, 440, 493, 507, 523 f., 728, 759; nævnes 35, 51, 53, 84, 110, 112, 124, 129, 132, 149 f., 158, 172, 183, 189, 213, 283, 346, 360, 372, 397, 402 f., 415, 435, 458, 480, 484, 503, 508, 516, 520, 557, 564, 579, 594 f., 598, 608, 616, 647, (664), 725, 737, 751, 753, 756. — Lage, 255, 551.
- Brockenhuus, Jfr. Alhed, 140 f. — Edel, se Ulfeldt. — Ejler, se Anne Bilde. — Henrik Ejlersen, se Dorte Juel. — Ingeborg, Morten Mormands, 581. — Johan, 140, 667, 714. — Jost, 302. — Jørgen, Lensmand p. Halsnø Kloster og Hardanger Len, 140 f., 215. — Karen, Hans Pogwisches, 205, 249, 382. — Keld, 528. — Klavs, 73, 93, 149, 167, 207, 245, 257, 369, 419, 528, 548 f., 593, 615 f., 633, 708; jvfr. Emerentze Baden. — Sofie, Jens Bjelkes, 581.
- Brod, Hans, se Jens Braad.
- Broder Hagensen, Skipper, 23, 78.
- Brolykke, Bjerger H., Fyen, 132.
- Bromølle, Skippinge H., 188.
- Brun (af Adel), Erik, 223, 420; jvfr. Anne Andersdatter. — Hartvig 5 f. — Movrids, 5 f.; jvfr. Anne Nielsdatter Friis. — Movrids, d. y., 6. — Niels, 5 f. — Jakob, i København 361. — Jens, Kaptajn, 180. — Jens, Bygnings skriver, 286. — Jøris, Styrmand, 24. — Thomas, Byfoged og Toldskriver i Nyborg, 130.
- Brune, Jeremie de, Guldtrækker i København, 456 f.
- Brunlaug Len, Norge, 219.
- Brunnby, Luggude H., 32.
- Brunskov, Tønnersø H., 734.
- Brunsvig, Hans, Kok, 22.
- Brusk Herred 497.
- Bryske, Jfr. Abel, 215. — Ejler, 697. — Gert 568; jvfr. Kirsten Sandberg. — Karl, 215; jvfr. Else Bilde. — Truid, 131, 207, 258, 391, 494, 496, 615, 726; jvfr. Karen Friis.
- Brændstrup, Hjelmslev H., 730.
- Bränhult, Høgs H., 89.
- Brøderup, Baarse H., 425, 429, 539.
- Brømidsløv, Skaane, 89.
- Brønderslev, Børglum H., 752.
- Brøndum, Onsild H., 372.
- Brøserup, Albø H., 592.
- Buch, Mads Nielsen, i Hejnsvig 84.
- Buchwald, Bertram von, Slotsfoged p. Haderslevhus, 281, 287, 393, 436—439, 682. — Kasper von, 474 f. — Klavs von, 212. — Fru Sofie von, 704. — Wolff von, Hofmarskal, 474, 644.
- Budde, Dorte, Iver Friis's, 222, 706. — Frederik, 222 f. — Gotslaf, Lensmand p. Børglum, 64, 93, 110, 132, 222 f., 369, 475 f., 656, 658, 751; jvfr. Sidsel Bjørn.
- Budderup, Musse H., 748.
- Bærup, Løve H., 188.
- Bunde, Mads, i Over Fussing 31.
- Bunde Rasmussen p. Møen 608.
- Buntø, Baalum S., Lø H., 231.
- Burggrafing se Borekgrevinck.
- Bursvig, Gulland, 313.
- Bursø, Fuglse H., 478, 607, 748.
- Busk, Kort, i København 596.
- Bussier, Paulus, 79.

- Buttner, Simon, i Danzig 739.
 Bygelund, Ginding H. (?), 74.
 Bygholm Slot og Len 3, 16 f., 213, 246, 631. — Mølle 17, 57, 518.
 Bülow, Joakim, 414; jvfr. Else Grubbe.
 Byrsted, Hornum H., 74.
 Byssen, Klavs von, Skibskaptajn, 552.
 Bødstrup, Falster, 749.
 Bøgager, Albo H., 295.
 Bøgede, Bjæverskov H., 295.
 Bøggi, Simon Nielsen, Sømand, Hospitalslem i Helsingør, 694.
 Bøgholt (Bøjet?), Nørre H., Laaland, 747.
 Bøgitse, Baarse H., 750.
 Bøgvad, Johan, Bygningsskriver p. Frederiksborg, 16, 83, 242, 301 f., 709, 734.
 Bøjet, Nørre H., Laaland, 747.
 Bølling, Bølling H., 122, 377, 729.
 Børge Andersen fra Hesholt, Baadsmænd, 219. — Løckesen (Liknessen, Løckwitzten), paa Hestø, Foged i Øster Herred, Blekinge, 352, 446 f. — Nielsen Halmstad, Skipper, 23. — Olsen fra Bragenæs, Baadsmænd, 219. — Olufsen 86.
 Børglum, Børglum H., 752 f.
 — Birk 753.
 — Herred 595.
 — Kloster og Len 635, 656, 658, 692, 751 ff.; nævnes 54, 110, 242, 475 f., 480, 518, 732.
 Børringe, Vemmenhøg H., 229, 233, 256, 278, 414.
 — Kloster og Len, Skaane, 111, 327, 622, 672.
 Børstoft, Skaane, 89.
 Bøsserup, Fuglse H., 748.
 Bøvling Slot og Len 336, 411, 758; nævnes 15, 53, 110, 127, 193, 236, 242, 339, 480, 647, 756.
 Cadou, Jochim, Skipper i Rostock, 497.
 Calovart, Abraham, i København, 150.
 Charisius, Jonas, Dr., 7.
 Christian IV, Konge, 1, 103, (165, 224, 249, 257, 364, 474, 478, 524 f., 555, 593).
 —, Hertug, Christian IV's Søn, 100, (103, 148, 217, 326, 438, 474).
 Christianshavn 79, 558.
 Clauman se Klauman.
 Cortz, Annecke, Movrids Printz's, 398.
 Cosmus, Hans, Kaptajn i Fyen, 51.
 Crappe, Roland, Bewindhebber i det ostindiske Kompagni, 463, 465.
 Cuscort, Cornelius, Sukkerraffinerer i Kbhvn., 65.
 Cutzina, Ignato, russisk Tolck, 724.
 Daa, Dorte, Klavs Hundermarks, 681 f., 685, 755. — Herluf, 70, 157, 192, 351, 420 f., 615, 680 ff., 685, 755; jvfr. Karen Pedersdatter Grubbe. — Jørgen, Lensmand p. Holbæk Slot, 42, 196. — Karen, Klavs Porses, 157. — Klavs, Lensmand p. Vestervig Kloster, Ritmester, 142, 163, 190, 199, 340, 500, 502, 507 f., 520, 549, 622, 624, 652, 742; nævnes 15, 30, 52, 56, 110, 123, 182, 239, 347, 349, 406, 409, 480, 525, 532, 617, 619, 677, 708, 729 f., 756. — Lisbet Klavsdatter, Jakob Ulfeldts, 534.
 Daberstrø, Froste H., 88.
 Dagelykke, Lyng-Kronborg H., 227 f., 281, 310, 418.
 Dalby, Fakse H., 247, 294.
 —, Love H., 749.
 —, Ramsø H., 362.

- Dalby Kloster og Len, Skaane, 327.
 Dalen, Hvetbo H., 752.
 Dalerne, Norge, 497, 617.
 Dalhoff, Daniel, i Viborg, 704.
 Dalmark, Børglum H., 752.
 Dalsgaard, Nørre H., Salling, 178.
 Dalum Kloster og Len 53, 92, 109,
 155, 242, 479, 504 f., 557, 565. —
 D a t. 746.
 — Mølle, Odense H., 156.
 Damianus Albretsen, Præst i
 Herslev, 237.
 Damp, Morten, Præst i Skør-
 pinge, 224, 246.
 Damsgaard, Niels Kristensen, Sø-
 mand, Hospitalslem i Slagelse,
 694.
 Damsgaard, Børglum H., 751.
 Daniel Mester, se Hogenwald.
 Dannemarre, Sønder H., Laaland,
 747.
 Dannenwerde, Slesvig, 597.
 Dansborg, Fæstning paa Koro-
 mandekysten, 555.
 Danzig 88, 444, 453, 487, 607, 623,
 754. — Borgere 577, 739.
 Darum, Gørding H., 47, 750.
 David Bygmester se Nyborg. —
 Mester se Balfour. — Pauker i
 København 193. — Hansen i
 Malmø 351. — Jakobsen i Hel-
 singborg 720. — Jostsen i Skel-
 skør 606. — Kornelissen i Malmø
 709. — Patersen i Malmø 709.
 Daidlykke se Dagelykke.
 Davigs Skibrede, Nordre Bergen-
 hus A., 347.
 Davinde, Aasum H., 354.
 Dejbjærg, Bølling H., 57.
 Dieppe, Frankrig, 149.
 Digmand, Evert, i Malmø, 709.
 Dillingbou, Nedenæs Len, 232.
 Dincklage, Henrik, i Emden, 149 f.,
 183.
 Ditborn, Ebeling, i Malmø, 709.
 Ditmarsken 528.
 Dittermand, Johan, Salpetersyder,
 29.
 Dobbelsen, Heyen, i Malmø, 709.
 Doll, Klavs, se Soll.
 Dorte Jensdatter i Aalborg 48,
 393. — Pedersdatter, Lavrids
 Guldsmeds, 131.
 Dragerød, S. Asbo H., 582.
 Dragsholm Slot og Len 2 f., 42,
 230, 272 f., 277 f., 318, 396, 406,
 434, 458, 721, 741, 757 f.; nævnes
 27, 94, 107, 109, 136 f., 152,
 167 f., 171, 185, 188, 195, 199,
 201, 218, 242, 244, 313, 354, 360,
 381, 397, 405, 435 f., 448, 453,
 479, 484, 560, 563, 565, 580, 587,
 650, 652, 724 f.
 Dragsmarks Klosters Len 132.
 Dragstrup, Holbo H., 583.
 Drastrup, Hornum H., 74, 200.
 Drejs 537, 540 f.
 Dresselberg, Vilhelm, 12.
 Dreyer, Henrik, Kongens Hof-
 drejer, 462.
 Dringelberg, Kaptajn, 115. —
 Henrik von, 498. — Herman
 von, i Sorø Skole 498.
 Dronningborg Slot og Len 84, 112,
 336, 395, 397, 595, 598, 713, 758;
 nævnes 51, 53, 110, 124, 132,
 213, 219, 283, 339, 435, 480, 484,
 500, 579, 647, 652, 725, 756.
 Dronninggaarden, Ladegaard til
 Nyborg Slot, 549.
 Drustrup, Fakse H., 294.
 Due, Manderup, 474 f., 491.
 — Peder, Foged i Sundfjord Len,
 347 f.
 Dueholm Kloster og Len 54, 110,
 242, 336, 339, 394, 480, 756, 758.
 Dune, Jens Andersen, 493.
 Dybvad, Jørgen, Professor, 237. —
 Kristoffer, Dr., Kongens Mathe-
 maticus, 11, 13, 42, 425.
 Dyll, Ebert, Stenhugger i Køben-
 havn, 449.

- Dynen, Grund i Limfjorden, 227.
 Dünkerken 97.
 Dyre, Jfr. Anne Klavsdatter, 7, 139. — Hans Jensen, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 7, 135, 139 f., 207, 369 f.; nævnes 35, 66, 110, 239, 341, 409, 480, 503, 525, 590, 615. — Iver, 135, 306, 369 f.; 447, 590, 615. — Jens Klavsen, 7; jvfr. Karen Stygge. — Klavs Jensen, 7; jvfr. Ingeborg Skel. — Klavs, i Sorø Skole, 433.
 Dyrehaven mellem København og Frederiksborg 205 f.
 Dyrlev, Baarsø H., 8, 425.
 Dysted, Hammer H., 184.
 Døllefjelde, Musse H., 748.
 Dønnekrog, Nyborg Len, 197.
- Ebbe Rasmussen i Æbeltoft 138.
 Ebbekøb, Lyng-Frederiksborg H., 661.
 Ebbel, Augustinus, i Odense, 381.
 Ebert, Bartold, Kurfyrst Georg Wilhelms Fuldmægtig, 644.
 Eckernførde 312, 755.
 Edel Madsdatter se Laxmand. — Mogensdatter se Harbou.
 Egebjærg, Ods H., 2, 610.
 —, Vor H., 676.
 Egebjærgmose ved Fligende, Torne H., 413.
 Egebølle, Sønder H., Laaland, 747.
 Egede, Fakse H., 294.
 Egense, Følster, 427, 711.
 Egerup, Ljunits H., 750.
 Egeryd ved Fligende, Torne H., 413.
 Egeslevmagle, V. Flakkebjærg H., 548.
 Egger, V. Gyngø H., 164.
 Eggert Buntmager 22.
 Egholm, V. Flakkebjærg H., 142, 100.
 Egholms Eng, Helligum H., 718.
- Eglinge(?), Skaane, 700.
 Egtved, Jerlev H., 529.
 Egtvedgaard, Ringsted H., 182.
 Eidanger, Bratsberg A., 232.
 Eide, Nedenæs Len, 232.
 Ejdrup, Aars H., 491.
 Ejds Skibrede, Nordre Bergenhus A., 347.
 Eje, Stavanger Len, 219.
 Ejersted, Hvetbo H., 752.
 Ejler Ottesen i Sorø Skole 526. — Pedersen, Underberider p. Antvorskov, 468.
 Ejlstrup, Holbo H., 533.
 Eis(en), Jakob von, se Aix.
 Eisenberg, Elias, Mag., Provst p. Samsø, 212.
 Ejsing, Ginding H., 411.
 Ejstrup, Idum S., Ulvborg H., 411.
 Elben 114, 445.
 Elbing 604.
 Elbo Herred 231, 497.
 Eldsberga, Tønnersø H., 5.
 Elev, V. Lisbjerg H., 750.
 Elfsborg Slot, Sverrig, 398.
 Elisabeth Charlotte af Pfalz, g. m. Kurfyrst Georg Vilhelm af Brandenburg, (500).
 Elle Nielsdatter i Aalborg 48.
 Elleholm, Blekinge, 232, 330.
 Ellerup, Gern H., 18.
 Elline Korfitsdatter se Rosen-gedde. — Madsdatter (Laxmand)?, Jfr., 227.
 Ellinge, Vinding H., 207, 467.
 Ellingegaard, Ods H., 195, 200.
 Ellinge Mose, Ods H., 156.
 Elmholt, Albo H., 592.
 Elsdeen, Robert, Englænder, 359.
 Elsebe Hansdatter, Dr. Jens Mules, 125.
 Elsted, V. Lisbjerg H., 711, 750.
 Emb, Sønder H., Laaland, 747.
 Emden. — Borger 183.
 Emckhuysen, Nederlandene, 86, 477.

- Ende, Johan von der, 133, 260 f., 300, 344 f., 390 f.
- Endelave 231.
- Endeslev, Bjæverskov H., 295.
- Enevold Jansen, Skipper af Enckhuysen, 477. — Klemensen, Slotsfoged p. Aalborghus, 48, 82.
- Engel Berntsen i København 210.
- Engelholm, Skaane, 14, 326.
- Engelholms Aa, Skaane, 233, 241. — Bro, Skaane, 241, 251.
- Engelsholm, Tørrild H., 423.
- Engelstrup, Baarse H., 425.
- Engestofte, Musse H., 407.
- England 161 f., 280, 408, 604. — Konge se Jakob I. — Prins se Karl.
- Erdmuth, Hertuginde af Stettin-Pommern, 70, 262, 553.
- Erik Guldsmed i Skelskør 606. — i Spånsta 133. — Andersen i Ugderup 437. — Hansen fra Varberg, Baadsmand, 219. — Iversen i Søby 95, 384. — Klemensen., Dr., Kannik i Lund, 35. — Laursen fra Leppestad, Baadsmand, 219. — Madsen i Mullerup, Delefoged, 468. — Rasmussen, Tolder i Ronneby, 31. — Rasmussen fra København, Baadsmand, 220. — Torsen Marstand, Styrmand, 24.
- Erikstrup, Fuglse H., 748.
- Erland Skomager i Ystad 709.
- Ermelundgaard, Møen, 324, 758.
- Errindlev, Fuglse H., 748.
- Esben Mortensen i Lille Linde 295. — Villumsen i Lundby 8.
- Esbøl, N. Horne H., 750.
- Eske Andersen i Ørskov 502.
- Eskebjærg, Baarse H., 425.
- Esketorp, Rønnebjærg H., 89.
- Eskild i Gubilt 133. — Kristensen, Dr. med. i Odense, 220 f.
- Eskildstrup, Alsted H., 542.
- Eskær, Nørre H., Salling, 698.
- Espe, Salling H., 162.
- Esperød, Herrestad H., 235.
- Espholt Len, Gørs H., 481.
- Esrom Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 83 f., 223, 277, 415, 671.
- Estrup, Hornum H., 74.
- Estvadgaard, Ginding H., 122.
- Etmand, Jakob, Kæmner i København, 412.
- Even, Baarse H., 42, 185, 284, 425. — Over-, Baarse H., 430.
- Evert, Løjtnant, 67.
- Faaborg 198, 433, 441, 490, 531, 537, 540, 591, 688. — Borgere 550, 569, 704. — Hospital 197.
- Faarstrup, V. Flakkebjærg H., 15, 224, 230, 246.
- Faarevejle, Ods H., 201.
- Faarup, Hvetbo H., 629, 752.
- Faas, Kristen, Styrmand, 24.
- Facke, Bernt, Toldskriver i Helsingør, 708.
- Fadder Madsen i Malmø 709.
- Fæon, Mikkel, Skipper, 78.
- Fajstrup, Sabro H., 372, 523, 645.
- Fakse, Fakse H., 257, 655.
- Falk, Jens Klavsen og Jørgen Klavsen, se Mormand.
- Falkenberg 175, 198, 232, 441, 608, 688.
- Falkerslev, Falster, 749.
- Falling, Hads H., 376.
- Falster 10, 34, 191, 310, 374 f., 417, 462, 507, 515, 580.
- Falsterbo 198, 232, 515, 688.
- Fans 231.
- Farsholt, Vennebjærg H., 752.
- Fasterkær, Bølling H., 122.
- Favraas Herred 136.
- Favrby, Fakse H., 257.
- Favrholm, Ladegaard, Lyng-Frederiksborg H., 206, 670 f.
- Favrholt, Dronninglund H.(?), 697.

- Fechtel, Powl, i Malmø, 351, 709.
 Fedde, Lister Len, 232.
 Feehusen (? Venhuizen), Nederlandene, 391.
 Fejarp, Bare H., 608.
 Fejø 232.
 Ferret, Olfert, Styrmand, 24.
 Ferring, Vandfuld H., 411.
 Fester Mikkelsen, Skipper, 23, 77.
 Fichtel, Powl, i Malmø, se Fechtel.
 Filborne, Luggude H., 144, 180, 267.
 Filholm, Børglum H., 629.
 Filip Julius, Hertug af Stettin-Pommern, 70, 76, 276, 553, 556.
 Fincke, Thomas, Dr., Professor, 369.
 Fine, Kristoffer Arnoldsen de, Præst i Marvede, 246.
 Finland, Mandal Len, 232.
 Finmarken 297.
 Fiskbæk, Rinds H., 506.
 Fjandgaard, Ulvborg H., 411.
 Fjelde, Musse H., 748.
 Fjelkinge, Villands H., 88.
 Fjellebro, Salling H., 302 f.
 Fjerrested, Luggude H., 144, 180, 267.
 Fjære, Nedenæs Len, 232.
 Flade, Horns H., 155.
 Fladmer ved Fligende, Torne H., 413.
 Fladsø ved Agger 15.
 Flakkebjærg Herred 106, 605, 654.
 Fleck, Klavs Villumsen, Skipper, 23, 78.
 Flemløse, Baag H., 33.
 Flensborg 44, 312, 489, 545, 557, 594. — Borgere 14, 142, 179. — D a t. 127.
 Fligende, Torne H., 130, 412, 625.
 Flintinge, Musse H., 748.
 Flores, Antoni, Kaptajn, 353 f.
 Flouøstad, Nedenæs Len, 232.
 Flovtrup, Nørre H., Salling, 236, 276.
 Flynder, Skodborg H., 6.
 Flækkerø, Norge, 417, 444.
 Fløjsand, Bergenhus Len, 219.
 Fløtland, Lister Len, 219.
 Fock, Søren, i Roskilde, 96.
 Fodbygaard, Ø. Flakkebjærg H., 106, 483.
 Fog, Jens Sørensen, Præst i Høbro, 426.
 Folby, Sabro H., 154.
 Folding Bro, Malt H., 482.
 Folehaven ved Maribo 749.
 Folloug Fogderi, Norge, 232.
 Forle(?) 459.
 Forneby, Musse H., 406, 748.
 Forsinge, Arts H., 270, 489, 563.
 Foss, Niels, Mag., Kannik i Lund, 637, 701.
 Fotstad, Halmstad H., 133.
 Framlev, Framlev H., 696.
 Franck, Steffen, Skovrider i Kallundborg Len, 574.
 Frankrig 129, 145, 408, 435, 512, 538. — Konge se Ludvig XIII.
 Fravsing, Lysgaard H., 185, 509.
 Freck, Hans, i København, 290.
 Fredberg, Jfr. Else Jensdatter, 459. — Jens, 459; jvfr. Anne Munk. — Jfr. Kirsten Jensdatter, 459. — Niels Jensen, 459. — Powl Jensen, 459.
 Fredbjærg, Gislum H., 373, 599.
 Frederik (III), Hertug, Christian IV's Søn, 65.
 Frederik III, Hertug af Holsten-Gottorp, 492, 523 ff., 595.
 Frederik, Hertug af Stettin-Pommern, 70, 553.
 Frederiksborg Slot og Len 16, 51, 83, 146, 218, 242, 272 f., 302, 320, 341, 348, 379, 395, 418, 422, 458, 502, 573, 584 ff., 633 f., 670 f., 713, 734, 744, 757 f.; nævnes 3, 9, 11, 27, 54, 63, 90, 94, 107 ff., 136, 160, 164, 167, 171, 183, 194, 196, 200, 205, 210, 212 f., 223, 244, 246, 253, 277,

- 282 f., 286 ff., 305, 314, 316, 318, 322, 325 f., 354 f., 360, 389, 414 f., 424 f., 433, 436, 448, 453, 459, 461, 465, 479, 484, 496, 543 f., 587, 596 f., 647, 650, 652, 661, 664., 673, 692, 704, 722, 725. — Den lille Ladegaard 670 f. — D a t. 13, 15—18, 27 f., 35, 51, 59—67, 70, 80—84, 86, 90, 137—142, 144 ff., 150, 153, 155—158, 160 ff., 166 ff., 173 ff., 179—182, 187 f., 194—197, 205, 209—213, 215, 217—225, 230, 247, 250 f., 279—285, 287—290, 341—347, 350, 352, 555, 558, 568—74, 581 ff., 586, 589, 631 ff., 635, 653, 660 f., 673, 682—685, 703—706, 708, 715 ff., 719—724, 728—731, 741 f.
- Frederiksstad, Norge, 41, 218 f., 232.
- Freiberg se Fredberg.
- Frejstrup, Slet H., 404.
- Frekke, Baahus Len, 219.
- Frenderup, Fakse H., 294, 390: —, Møen, 426, 711.
- Frenninge, Førs H., 634.
- Fresen, Niels, Skipper i Eckernførde, 755.
- Friis (Vaaben: Skaktavl), Jfr. Agate, 6. — Anders, Lensmand p. Sejlstrup, 6, 125 f., 338, 360, 364, 367, 369, 475 f., 673 f., 679, 692, 740 f.; nævnes 54, 74, 95, 110, 162 f., 178, 209, 378, 384, 394, 474, 480, 503, 595, 612, 615, 630, 653, 656, 658, (664), 667, 704 ff., 756. — Anne Nielsdatter, Movrids Bruns, 6, 475. — Anne, Gert Rosenkrantz, 11, 207, 385, 424, 615, 673, 692, 740. — Iver, 5, 222 f., 238, 530, 612, 689, 698, 705 f.; jvfr. Dorte Budde og Karen Munk. — Jørgen, til Krastrup 149, 156, 238, 362, 665; jvfr. Lisbet Galde. — Jørgen Iversen, til Volstrup, 706. — Karen Albretsdatter, Truid Bryskes, 296. — Jfr. Karen Iversdatter, 706. — Karen Nielsdatter, Niels Kaas's, 6. — Kristian, til Kragerup, Kansler, Lensmand p. Københavns Slot og St. Knuds Kloster, 80 f., 96, 170 f., 191, 312, 319, 360, 406, 455, 498, 502 f., 520, 705, 759; nævnes 46, 52, 54, 62 f., 75, 107, 109 f., 112, 152, 158, 212, 226, 244, 250 f., 255, 277 f., 299, 344, 348, 357, 361, 364, 397, 399 f., 410, 415, 422, 430, 432, 436, 448, 450, 453, 458, 471, 479 f., 482, 484, 493, 531 f., 546, 562, 567, 571, 587, 616, 624, (634, 643 f.), 647, 661, 665, (670, 675), 680, (692, 699, 704), 732, 751, 753, 757. — Jfr. Lisbet Albretsdatter, 295, 681, 705 ff. — Jfr. Margrete Iversdatter, 706. — Jfr. Mette Iversdatter, 705 f. — Niels Jørgensen, til Krastrup, Øverste Sekretær i D. Kancelli, 287, 361 f., 364, 380, 404, 474, 587 f., 609, 680 f., 705. — Sofie Albertsdatter, Frederik Munks, 678.
- Frederik (Vaaben: 3 Egern), 375. — Johan, 163, 209, 258, 391, 432, 496, 517 f., 673, 726. — Lisbet, Jakob Hvitfeldts, 426, 675, 711, 727. — Niels, Lensmand p. Tranekær, 116, 154, 270. — Tønne, Lensmand p. Ørum, 29, 52 f., 67, 110, 194, 217, 271, 308, 312, 1622 p. Aalborghus, 335, 340, 503, 685 f.; nævnes 342, 361, 382, 387, 399, 404, 411, 419, 426 ff., 439, 447, 452, 471, 475 f., 480, 491, 497, 499, 507 f., 587 f., 595, 608, 618, 620, 628, 632, 639, 647, 656, 658, 693, 706, 725, 756, 759.
- Jørgen til Farskov (Vaaben: et

- Egern), 207, 475. — Kristoffer Jørgensen, 302, 488. — Niels Jørgensen, til Farskov, 361, 506, 711 f., 714.
- Anders, i Harpelynge, 133. — Lavrids, i Viborg, 477 f.
- Friisdal, Hindsted H., 144, 239.
- Fristrup, Børglum H., 752.
- Frost, Søren, Raadmand i Aarhus, 202.
- Froste Herred og Len 111, 176, 261, 277 f., 358, 436, 481, 535, 651 f.
- Fruering, Hjlemslev H., 696.
- Frær, Hellum H., 718.
- Frøjk, Hjerm H., 9.
- Frøkærsgaard, Vandfuld H., 411.
- Frølichhusen, Gert, i Ystad, 710.
- Frørslev, Sjælland, 89.
- Frørum, Albo H., 592.
- Frørup, Vinding H., 66, 73 f.
- Frøslev, Stævns H., 291, 749.
- Frøslide, Halmstad H., 134.
- Fuglebæksgaard, Fuglse H., 748.
- Fuirendal se Vindinge.
- Fulstofte, Albo H., 592.
- Furreby, Børglum H., 752.
- Fussing, Hans Lavridsen, Præst i Nimtofte og Koed, 449.
- Fussing, Over, Sønderlyng H., 31.
- Fuur, Harre H., 154.
- Fyen 51, 58, 78, 85, 87, 187, 191, 220 f., 387, 396, 417, 419, 484, 458, 470, 477, 494, 507, 524, 527, 532, 535, 550, 553, 577, 580, 611, 696 f., 760.
- Fyenbo Landsting 759 f. — Landsdommer se Torben Akeleje.
- Fyens Stift 39, 44, 172, 191, 439, 582, 759. — Superintendent se Hans Mikkelsen.
- Fyllinge, Tønnersø H., 734.
- Fütting, Evert, af Westfalen, 306.
- Fæms 232.
- Fæns 231.
- Færgegaard, Hundborg H., 50.
- Færs Herred 535. — Ridefoged se Anders Pedersen.
- Færø 22, 341.
- Fævejle, Sønder H., Randers A., 67.
- Føllerup, Fuglse H., 748.
- Førslev, Ringsted H., 128, 186, 472.
- Gaas, Niels, Landsdommer p. Langeland, 40, 191, 221, 315, 439, 478, 615, 622, 689, 759 f.
- Gaasebæks Mølle, Luggude H., 176.
- Gaastrup, Halland, 89.
- Gabriel i Egebjærg. 676 f.
- Gad, Peder Nielsen, Ridefoged p. Ringsted Kloster, 531.
- Gadegaarde, V. Horne H., 750.
- Gagge, Holger, 430, 562; jvfr. Beate Uifeldt. — Klavs, 241.
- Galde, Bodil, Anders Blomes, 595. — Gude, 208, 223, 476, 500, 628, 717. — Kristoffer, 42, 45. — Lisbet, Jørgen Friis's, 73, 149, 156, 665.
- Galskiøt, Thomas, Mag., Præst i Hammer, 237.
- Galt, Aksel, 166. — Gjord Pedersen, se Regitze Rosenkrantz. — Knud 57. — Peder, Kongens Agent i Sværrig, 90, 296, 301, 370, 545, 600 f., 615. — Jfr. Sidse, 575. — Jfr. Sofie, 614.
- Galtebæk, Himle H., 232.
- Galten, Bertel Jensen, Præst i Tranebjærg, 372.
- Gammelby, Fakse H., 80.
- , Malt H., 118.
- Gammelgaard, Jylland, 367.
- , Ø. Horne H., 498, 518.
- Gammerød, Ramssø H., 362.
- Gamst, Anst H., 494, 499.
- Gamtofte, Baag H., 44.
- Gans, Jakob, Tømmermand, 664.

- Henrik, Brygger i Kolding, 401; jvfr. Karen Bilde.
- Gassum, Nørhald H., 373, 598.
- Gavnø, Hammer H., 750.
- Gedde, Lavrids, i Egede, 294.
- Gederup, Skads H., 47.
- Geding, Hasle H., 644 f.
- Gedser, Falster, 86, 460.
- Geelfuss, Hans, i København, 290.
- Gegelmann, Peter, Kongens Apoteker, 322, 324.
- Gelballe, Anst H., 494.
- Gelskov, Salling H., 639.
- Gemshøj, Lister H., 535.
- Generalstaterne se Nederlandene.
- Gentofte, Sokkelunds H., 21, 29.
- Georg Vilhelm, Kurfyrste af Brandenburg, 644.
- Gerding, Hellum H., 718.
- Gerdrup, Sømme H., 604.
- Gere, Most Hansen, se Beate Gyngé.
- German Johansen i Malmø 709.
- Gern Herred 271, 342, 520.
- Gerringe, Fuglse H., 748.
- Gersdorff, Kristoffer, Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 53, 95, 110, 207, 212, 480, 503, 588 f., 630.
- Gersløv, Vemmenhøg H., 234, 695.
- Gert Salter i Ystad 709. — Albertsen i København 595. — Pedersen, Skomager i Tugthuset i København, 553.
- Gertrud Madsdatter 270. — Mogens Pedersens i Helsingør 80. — Oluf Hansens Enke i Sundbyvester, 212.
- Gettrup Refs H., 729.
- Giedtstad, Anund, i Aggershus Len 654.
- Gierup, Ingelstad H., 750.
- Gilleleje, Holbo H., 571.
- Gimlinge, V. Flakkebjerg H., 605, 654.
- Mose, V. Flakkebjerg H., 549, 561.
- Gimsø Kloster, Norge, 617.
- Gislum Herred 338, 383.
- Gisurius, Jonas, islandsk Student, 357.
- Gjedal, Ginding H., 411.
- Gjedde, Brostrup, 443, 563. — Frederik, 443. — Ove, Lensmand i Brunlaug og Nummedals Len, 297, 424, 432, 443, 500, 517, 556, 646, 667, 673, 701. — Jfr. Sidsel, 31 f., 443.
- Gjerpén, Bratsberg A., 232.
- Gjevne, Stævns H., 292.
- Gjorslev, Bjeverskov H., 295.
- Gjøe, Absalon, se Elæe Lindenov. — Falk, 94 f., 285, 341, 384, 518, 551, 567, 630 f., 721; jvfr. Helvig Brahe. — Henrik, 285 f., 289, 537, 745. — Jfr. Inger Mogensdatter, 349, 567. — Jesper, Lensmand over Brunlaug og Nummedals Løn, 68 f., 107, 201, 349. — Kristoffer, 94, 349, Lensmand i Nedenæs og Mandals Len, 399, 407, 546, 549, 567, 617, 625. — Jfr. Margrete Mogensdatter, 349, 567. — Mogens, se Hilleborg Krafse.
- Gjøl, Hvetbo H., 752.
- Glad, Hans, Lagmand i Bergen, 41.
- Gladsakse Slot og Len 32, 69, 189, 234, 426, 592, 723.
- Glambæk, Jfr. Else, 252, 600. — Klavs, se Birgitte Rosenkrantz.
- Glenstrup, Nørhald H., 124.
- Glimminge, Bjørge H., Skaane, 32, 88.
- Glomstrup, Sønder H., Mors, 376.
- Glostunde, Sønder H., Laaland, 747.
- Glostrup, Smørum H., 483, 567.
- Glud, Niels, Mag., Kannik i Ribe, 739.
- Glückstadt 388, 532 ff., 691.
- Glyngé, Harre H., 276.

- Glæns, V. Flakkebjerg H., 700.
 Glød, Anders, Murmester, 230.
 Godske, Jfr. Anne, 106.
 Gosmer, Hads H., 376.
 Gotteskog, Tønder Amt, 595.
 Gottorp Slot og Len 492.
 Graa, Hans, i Korsør, 160 f. —
 Lavrids, i Ystad, 709. — Mads,
 i Ystad, 709. — Peder Mogen-
 sen, Præst i Slagelse, Provst,
 118 f.
 Graatrop, Jens, i Malmø 709.
 Grabow, Adolf Frederik, Arkeli-
 mester, 300, 542, 586, 666. —
 Hans, Ingeniør, 114.
 Gram, Niels Simensen, 488.
 Grandløse, Merløse H., 247, 450.
 Gravballe, Tyrsting H., 505.
 Greben, Kristoffer von, se Grøben.
 Gregers Lavridsen i Gamst 499.
 — Madsen i Hammer 8. — Otte-
 sen, Borgemester og Tolder i
 Kolding, 2. — Thomesen, i Aal-
 borg, 477 f.
 Grenaa 174, 198, 231, 441, 514,
 608, 688. — Borgemester se Pe-
 der Knap. — Borgere 13, 668.
 Greve, Mogens, i Ribe, 390.
 Griis, Bagge, 6. — Vibeke, Peder,
 Munds, 281, 283, 287, 436 ff.,
 572, 677, 682.
 Grim, Ulvborg H., 411.
 Grimer, Hans Jensen, i Trustrup-
 gaard, 748.
 Gimmelstrup, Falster, 749.
 Grimstrup, Musse H., 748.
 Grindsted, Slavs H., 84, 151.
 Grisbæk, Gørding H., 147, 157.
 Grisselgaarde, Harre H., 154.
 Grout, Søren, fra København,
 Baadsmand, 220.
 Grubbe, Agate, Lave Becks, 656. —
 Jfr. Anne Pedersdatter, 421. —
 Ejler, Rigens Kansler, Lens-
 mand p. Vordingborg († 1585),
 682. — Else, Joakim Bülow, 48.
 — Erik Pedersen, 94, 130, 420 f.,
 443, 622. — Jakob Knudsen, i
 Sorø Skole, 365. — Jakob Lav-
 ridsen, i Sorø Skole, 365. — Jes-
 per, Landsdommer i Laaland og
 Falster, 40, 104, 191, 203, 221,
 382, 392, 421, 493; jvfr. Anne
 Vittrup. — Jørgen Ejlersen,
 Lensmand p. Halsted Kloster, 35,
 203 f., 410, 493, 739, 758; nævnes
 86, 289, 297, 358, 370, 375, 379,
 382, 414, 420, 426 f., 441, 464,
 565, 623 f. — Jørgen Pedersen,
 120. — Karen Pedersdatter, Her-
 luf Daas, 421. — Knud, 61, 72,
 116, 130, 365, 371, 434, 442 f.,
 621, 673; jvfr. Sidsel Hansdat-
 ter Sparre. — Kristen, 144, 161,
 179, 254, 257, 297, 548, 562. —
 Lavrids Eriksen, Lensmand p.
 Aalholm, 365, 421; nævnes 10,
 34 f., 53, 60, 86, 92, 103 f., 118,
 145, 157, 165, 204, 236, 251, 358,
 375, 382, 385, 409, 417, 478, 660,
 727, 738. — Margrete Ejlersdat-
 ter, Knud Urnes, 250, 277 ff.,
 297, 323, 370, 649. — Sivert Ej-
 lersen, Lensmand p. Malmøhus,
 207 f., 305, 327 f., 460, 502, 506,
 520, 625, 672; nævnes 11, 27 f.,
 32, 51, 54, 61, 68, 73, 77, 91 ff.,
 107, 110, 113, 130, 135 f., 152, 158,
 160, 168, 176, 188, 191, 194, 199,
 201, 210, 214 f., 217, 225 f., 229,
 233, 241, 255 f., 263, 265, 275,
 277 ff., 281, 283, 290, 297, 299,
 304 f., 308, 353, 367, 381, 386,
 400, 413 f., 422, 424, 436, 439,
 443, 452, 457, 481, 495 f., 517,
 543, 556, 558, 569, 592, 596, 608,
 618 f., 622, 632, 647, 651, 658 f.,
 661, 676, 679, 684, 688, 709, 716,
 725, 733—736, 757, 759.
 Gryden, Skaane, 232.
 Grynderup, Ø. Gislum H., 412.
 Grøben, Kristoffer von der, Kon-

- gens Jægermester, se Jytte Gyldenstjerne.
- Grønbæk, Hans, Borgemester i Aarhus, Renteskriver i Nørrejylland, 306 f., 396.
- Grønfeld, Ø. Horne H., 498, 518.
- Grønning, V., Nørre H., Salling, 178, 236, 276.
- , Ø., Nørre H., Salling, 276.
- Gubilt, Halmstad H., 133.
- Gudbrand Thorlaksen, Biskop p. Holum, 70, 350, (357), 608.
- Gudmand Mikkelsen, Baadsmand fra Nedenæs Len, 219.
- Gudmandstrup, Tudse H., 483.
- Gudum, Fleskum H., 588, 609.
- Klosters Len 110, 480, 636.
- Gudmund, Fleskum H., 441, 714.
- Guldager, Skaane, 89.
- Gulland 4, 47, 56, 58, 68, 76, 78, 90, 98, 120, 132, 134, 144, 147, 172, 198, 310 f., 313, 356, 374, 399, 409, 413, 417, 420, 435, 439, 441, 449, 461 f., 472, 492, 497, 537, 541 f., 554, 556, 558, 578, 582, 634, 644, 723, 737, 755.
- Gullands Landsting 435. — Landsdommer se Tøger Sørensen.
- Gullbränna, Eldsberga S., Tønnersø H., 5.
- Gunde Skriver, Borgemester i Viborg, 177, 495, 646. — Nielsen fra Just, Baadsmand, 219.
- Gunder Olsen fra Høfskær, Baadsmand, 219.
- Gunders Mølle, Børglum H., 752.
- Gunderup, Børglum H., 163.
- , Fleskum H., 501.
- , Gislum H., 224.
- Gundesgaard, Rødding H., 753.
- Gundestrup (Kulla Gunnarstorp), Luggude H., 638.
- Gundsemagle, Falster, 749.
- Gunnerlunde, Luggude H., 144, 180.
- Gurre Sø, Lynge-Kronborg H., 585.
- Gusserød, Albo H., 592.
- Gustav II Adolf, Konge af Sverige, (373, 598).
- Gyldenløve, Christian Ulrik, Christian IV's Søn, 74, 389, 721 f. — Hans Ulrik, Christian IV's Søn, 74, 389, 722.
- Gyldenstjerne, Aksel Knudsen († 1602), 290. — Jfr. Dorte, 116. — Ejler, 53, 131, 390, 440 f., 609, 615, 624; jvfr. Sofie Barnekov. — Gabriel, 686. — Henrik, 207, 365, 615, 618. — Jfr. Ingeborg, 392. — Jytte, Kristoffer von der Grøbens, 307 f., 343. — Karen, Godske Lindenovs, 70, 179, 385, 677, 710. — Knud Akselsen, Lensmand p. Hald, Ritmester, 74, 112, 199, 211, 337, 354, 502 f., 520, 547, 609; nævnes 35 (?), 54 f., 77, 110 f., 168, 170, 172, 177 ff., 182, 189, 191, 215, 224, 239, 341, 376, 378 f., 383 f., 400, 434, 439, 441, 480, 495, 497, 500, 506 f., 519, 524, 526 f., 530, 532, 538, 575, 615, 619, 623, 630, 633, 642, 645, 647, (663), 668, 675, 684, 704, 727 f., 756, 759. — Knud Henriksen, Lensmand p. Skivehus, senere p. Bergenhus, 139, 473 f., 487, 499, 605, 632, 667, 742; nævnes 50, 172, 347, 399, 497, 616 f., 728, 738, 746. — Kristen, 649. — Laxmand, Landsdommer i Skaane, 140, 710; nævnes 40, 61, 111, 113, 144, 176, 180, 191, 210, 221, 277, 353, 358, 371, 436, 439, 464, 481, 517, 543, 622, 634, 651, 658, 689, 722 f., 737, 759. — Mogens, Lensmand p. Varberg, 143, 331 f., 359, 365, 503, 520, 649, 717; nævnes 40, 54, 59, 72, 77,

- 103, 111, 130, 132 f., 136, 159, 169, 172 f., 175 f., 180, 216, 253, 276, 310, 353, 358, 303, 364, 367, 369, 386, 398, 405, 408, 420, 436 f., 452, 455, 481, 491, 527, 532, 542 f., 577, 596, 600, 608, 651, (680), 689, 737, 757. — Mogens 116. — Niels, 49, 157, 164 f., 173, 208 f., 257, 275, 387, 392, 478, 615, 639, 686, 756. — Pernille, Jakob Rosenkrantz's, 116, 473 f., 481 f., 487, 489 f., 499, 536, 605, 612 ff., 616 f., 619, 622, 632, 637 f., 667, 669, 691, 719, 728, 746. — Predbjørn, se Mette Hardenberg. — Jfr. Sofie, 157, 208 f., 257, 308, 387, 499, 686. — Jfr. Tale 116.
- Gyllebo, Jerrestad H., 617.
- Gylling, Rasmus, Skipper, 23.
- Gynge, Beate Mikkelssdatter, Most Hansen Geres, 572.
- Gynge Herred 164, 184, 196 f., 277, 458, 535, 652, 656, 738, 755.
- Gyngeholm, V. Gynge H., 684.
- Günther, Frederik, Sekretær i Ty-ske Kancelli, 400 f.
- Gørs Herred 184.
- Gøstelev, Salling H., 470.
- Gønge, Jens Nielsen, Smed, 1, 170. —, Niels Nielsen, Smed, 1, 170.
- Gørlev, Løve H., 483.
- Gørris Petersen, i København, 210.
- Gørslev, Bjæverskov H., 406, 454, 749.
- Gøteborg 742.
- Haag**, Holland. — Borger 646.
- Haagen Hansen, i Faaborg, 550, 569 f.
- Haared, Fuglse H., 748.
- Haarslev Mølle, V. Flakkebjerg H., 298.
- Haderslev 296, 312, 369, 387, 546, 552, 597, 616, 697. — Borgere 28, 219, 545.
- Haderslevhus Slot og Len 12, 308, 393. — Da t. 47—50, 52 ff., 487—492, 542—546, (547), 593, 636, 658, 755.
- Hads Herred 519.
- Hagebjerg, Tybjerg S. og H.(?), 380.
- Hageløse Ladegaard, Skyts H., 233, 256, 278, 414, 672.
- Hagen Jensen, Herredsfoged i Medelstad H., 299.
- Hagenskov Slot og Len 116; nævnes 51, 53, 110, 242, 282, 470, 480, 494, 565, 596, 647, 652, 697. — Mølle 605 f.
- Hagested, Ingelstad H., 327.
- Hald Slot og Len 77, 112, 177, 179, 758; nævnes 54, 110, 170, 215, 224, 339, 480, 497, 503, 519, 580, 647, 756, 780.
- Haldagergaarde, Ø. Flakkebjerg H., 561 f., 653.
- Haldagerlille, Ø. Flakkebjerg H., 144, 161, 254, 548, 562, 636.
- Haldagermagle, Ø. Flakkebjerg H., 547, 561 ff., 653.
- Haldingtorp, Skaane, 89.
- Haldor Olsen, Lagmand p. Island, 350.
- Haldrup, Vor H., 373, 598.
- Haldt, Vendsyssel (?), 752.
- Halland 52, 65, 77, 243, 353, 418, 577, 580, 616.
- Landsting 194, 439, 759. — Landsdommer se Klavs Machabæus, Knud Gabrielsen Akeleje.
- Hallendrupgaard, Esbønderup S., Holbo H., 583.
- Halmstad 46, 63, 104, 107 f., 198, 212, 217 f., 345, 418, 515; nævnes 232, 309, 381, 609, — Borgere 361, 381, 625, 640. — Kirken 63, 65. — Skole 65.
- Halmstad Herred 68, 82. — Herredsfoged se Lavrids Eskildsen.
- Halmstadgaard og Len 69, 71, 162,

- 330, 345, 572, 625, 757 f.; nævnes 54, 103, 111, 180, 242, 343, 481, 543, 577, 596, 608, 631, 647, 717.
- Halne, Vester-, Kær H., 163.
- Hals, Niels, Kok, 22. — Peder, i Æbeltoft, 138. — Søren, i Æbeltoft, 138.
- Hals Birk, Kær H., 595.
- Vandmølle, Kær H., 202.
- Hålsaa, Mandal Len, 232.
- Halsbjærg, Kær H., 231.
- Halsted Kloster og Len 34 f., 60, 204, 219, 414, 758. — D a t. 758.
- Halvor Olsen fra Frederikstad, Baadsmand, 219. — Olsen fra Helse, Baadsmand, 219. — Pedersen fra Hof, Baadsmand, 219.
- Hamb, Herman von, i København, 155.
- Hamborg 262, 388, 533. — Borgere 497, 537.
- Hammer, Frans, Byfoged i Laholm, 570. — Lavrids, Købmand, 171. — Niels, Skibskaptajn, 114, 232, 310 f., 550.
- Hammer, Gulland, 47.
- , Hammer H., 8, 425.
- , Kær H., 237.
- Gaard og Len se Kristianstad Len.
- Stift, Norge, 254.
- Hammergaards Ladegaard, Kristianstad Len, 325, 406.
- Hammergaarde, Gjøel, 753.
- Hammerlund, Froste H., 89.
- Hammermøllen (Kobbermøllen) v. Kronborg 70, 192, 194, 226, 300, 464, 584.
- Hammershus Slot og Len 111, 114, 332, 580.
- Hammerum Herred 508.
- Han Herred 502.
- Handest, Nørhald H., 373, 598.
- Hannerup, Belling H., 122.
- Hans den yngre, Hertug, 474.
- Hans von Brunsvig, Skovrider i Silkeborg Len, 505. — aus Denmark i Assens, 528. — von Schmalkalden, Husfoged p. Københavns Slot, 720. — Jøde 299. — Præst i Kongens Lyngby, 18. — Skriver i Sverrig, 316. — N., Mestersvend over Kongens Mønt, 244. — Andersen Oslo, Bøsseskytte, 412. — Andersen, i Havnelev, 292. — Andersen fra Hudvæn, Baadsmand, 219. — Andersen i Lille Linde 295. — Andersen i Maglebylille 380. — Andersen i Skelskør 606. — Andersen i Skørpinge 292. — Bendsen i Maglerup 658. — Berentsen i Malmø 709. — Boesen i Lund 293. — Gjordsen i Klakring 57. — Globsen, Organist i Viborg Domkirke, 506. — Gregersen i Faaborg 704. — Guttormsen fra Vigen, Baadsmand, 219. — Haagen fra Frederikstad, Baadsmand, 218. — Hansen, Præst i Vig og Asmindrup, 31. — Hansen, Skrive- og Regnelærer i Aarhus, 520. — Hansen, Styrmand, 24. — Hansen i Lille Hedinge 292. — Hansen i Jordløse 387. — Hansen i Nakke 583. — Hansen i Sorø Skole 424. — Hansen i Vindinge 8. — Hansen 395. — Henriksen fra Køge, Baadsmand, 220. — Isachsen, Dr., se Pontanus. — Iversen i Kolding 216. — Jakobsen i København 213. — Jensen paa Aggersø 155. — Jensen i Frøslev 292. — Jensen i Holstebro 368. — Jensen i Skovterup 294. — Jensen i Slimminge 295. — Jensen Amager, Sømænd, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Jespersen i Skelskør 606. — Jonsen i Ajtrup, Herredsfoged i Tyrstrup H., 488. —

Jørgensen i Holtug 292. — Karstensen, Styrmand, 24. — Klemensen i Flensborg 142. — Kortsen i Ystad 709. — Kristensen, Lagmand i Vigen, 41. — Kristensen i Malmø 709. — Kristoffersen, Præst paa Gulland, 47. — Kristoffersen i Nakskov 464 f. — Lavridsen, Byfoged i Helsingborg, 7, 68. — Lavridsen i Skelshør 606. — Lavridsen i Taastrup 292. — Lavridsen i Tollerup 105. — Lydersen i København 444. — Madsen i Skelshør 606. — Madsen i Slimminge 295. — Madsen Skrædder, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Madsen i Odense 700. — Mikkelsen, Dr., Biskop i Fyen, 1, (38), 41, 43, (66), 128, (172 f.), 254, (361), 371, 402, (406, 429), 460, 478, 486, 531, 536, 576, 582 f., 591, 597, 669, (727). — Mikkelsen, Skipper, 23. — Nielsen, Underkapelmester, 591. — Nielsen, Hospitalsforstander i Odense, 573, 746. — Nielsen, Skrædder i København, 394. — Nielsen i Gerdrup 604. — Olsen i Espe 162. — Olsen i Nevitshøg 608. — Olsen i Store Valby 15. — Olufsen, Præst i Øslø, 210. — Pedersen i Egeslevmagle, Birkefoged i Antvorskov Birk, 548. — Pedersen, Præst i Vig og Asmindrup, Provst, 31. — Pedersen, Kongens Kammertjener, 474, 532. — Pedersen, Ridefoged hos Holger Rosenkrantz i Laholm, 399, 570. — Pedersen i Kvislemark 451. — Pedersen i Lund 293. — Pedersen i Skelshør 606. — Pedersen i Strøby 291. — Pedersen fra Trondhjem, Baadsmand, 219. — Rasmussen i Over-Vindinge 8.

— Richtersen, Borgemester i Svendborg, 456. — Staffensen se Stephanius. — Svendsen, Styrmand, 24. — Sørensen, Tolder i Aalborg, 52, 112, 227, 589, 633, 660. — Sørensen i Dyrlev 8. — Sørensen paa Mørup 700 f. — Sørensen, Præst i Stiftsbjærgby, 637. — Thomesen fra Tønsberg, Baadsmand, 219. — Thorkildsen, Skipper, 23.

Hansestæderne 99.

Har Syssel 353.

Har Syssels Provsti i Ribe Kapitel 729.

Haraldskær, Tørrild H., 296.

Harbjerg, Børglum H., 752.

Harboe, Mads Kristensen, Præst i Grindsted og Hejnsvig, 151.

Harbou, Edel Mogensdatter, Kristoffer Lykkes, 697. — Jens Mogens, 57, 236, 341, 667.

Harboøre, Vandfuld H., 231.

Hardenberg, Jakob, se Maren Skram. — Jfr. Margrete, Abbedisse i Maribo Kloster, 170, 431. — Mette, Predbjørn Gyldenstjernes, 132, 396, 467, 695, 754.

Harild Gisselsen fra Bamble, Baadsmand, 219.

Harknag, Emmerlev S., Højer H., 231.

Harn, Borkart, i Kolding, 56.

Harpelynge, Halmstad H., 133.

Harrested, Ringsted H., 159, 164, 440, 473, 554.

Harrien, Wessel, »vor Mand og Tjener«, 698.

Harritslev, Skovby H., 494.

Hartvigsen, Bendiks, se Susanna Lykke, 71. — Jørgen, 71, 435, 569. — Jfr. Lisbet, 71. — Lorens, Skibskaptajn, 445.

Hasle Herred 697.

Hasmark, Lunde H., 638.

Hasselø, Skaane, 232.

- Hassens Birk, Mols H., 337.
 Hassing, Hassing H., 409, 525.
 — Herred 595.
 Hatting, Hatting H., 16, 56 f., 644.
 — Herred 225.
 Have Mølle, Ringsted H., 45.
 Haven, Børglum H., 752.
 Havnelev, Stævns H., 292.
 Havnsø, Skippinge H., 138.
 Havreballegaard, Vor H., 122, 270 f.
 Havrum, Hovlbjerg H., 372.
 Haye, Abraham de la, Ingeniør, 84 f., 233, 356.
 Hebo, V. Horne H., 385.
 Heddingeby, Skaane, 89.
 Hededal, Vennebjerg H., 752.
 Hedegaard, Brønderslev S., Børglum H., 752.
 Heden ved Roskilde 472, 546.
 Hedinge, Lille-, Stævns H., 291 f.
 Hee, Peder Pedersen, Mag., Præst ved Helliggejst K. i Kbhvn., 21.
 Hee, Baahus Len, 219.
 Hegelund, Kristen, Borgemester i Viborg, 495.
 Hegerfelt, Herman, Possementmager i København, 290.
 Hegned, Jørgen, i Lund 293.
 Heidenstrup, Rejnhold, Lensmand p. Bygholm og Stjernholm, 340, 503; nævnes 16, 51, 54, 56 f., 110, 115, 124, 141 f., 170, 213, 225, 246, 268, 380, 400, 424, 477, 480, 490, 498, 518 f., 526, 578, 647, 658, (663), 676, 757. — Jfr. Sara, 47.
 Heiligenhafen 754.
 Hejned, Ramsø H., 362.
 Hejnsvig, Slavs H., 84, 151.
 Helle Andersen fra Spangetorp, Baadsmand, 219. — Olsen fra Slange, Baadsmand, 218. — Thorginsen fra Frekke, Baadsmand, 219.
 Hellebæk, Lynge-Kronborg H., 195.
 Hellerup, Skaane, 89.
 —, Vinding H., 343 f., 394.
 Hellerød, Refs H., 409, 525.
 Hellested, Stævns H., 291, 293.
 Hellevad, Dronninglund H., 752.
 Hellum, Hellum H., 420, 628, 753.
 — Herred 717 f.
 Helnekirkes Len 111, 481.
 Helsingborg 198, 267, 417, 441, 514, 541 f., 558, 667, 688; nævnes 110, 144, 180, 309, 400, 480, 714 f., 721, 740, 755. — Borgemester se Jens Olufsen. — Byfoged se Hans Lavridsen. — Raadmand se Johan Andersen. — Borgere 132, 720.
 — Slot og Len 43, 50, 243, 245, 267, 277 f., 326, 345, 757 f.; nævnes 28, 51, 54, 107, 110, 124, 136, 160, 168, 176, 196 f., 199, 214, 217, 233, 241 f., 250, 260, 283, 358, 375, 387, 420, 435 f., 490, 563, 577, 580, 596, 608, 647, 650, 652, 688, 717, 727, 759. — Kobbermølle 14, 363. — D a t. 251.
 Helsinge, Holbo H., 573, 583.
 Helsingør 3, 54 f., 60, 97, 156, 179, 191, 194, 198, 229, 234, 304, 307, 417, 441, 510 f., 514, 541 f., 557 f., 566, 688, 719, 731, 742; nævnes 42, 59, 67, 70, 80, 86, 93, 164, 166 f., 214, 250, 265, 296, 303 f., 309, 316, 321, 346, 348, 353, 366, 373, 391, 400, 402, 422, 487, 560 f., 577, 579 f., 598, 603, 607, 623, 637, 640, 664, 693, 704, 720 ff. — Borgemester se Johan Villumsen, Niels Madsen. — Byfoged se Holger Olsen. — Toldere se David Lucht, Hans Meckelborg., Morten Jensen Rosenvinge. — Toldskrivere se Bernt Facke, Kristen Davidsen, David Lucht, Villum Mortensen Rosenvinge. — Borgere 3, 80, 218, 220, 309, 423, 449, 516, 534, 708, 720.

- Apotek 572. — Hospitalet 129, 152, 412, 694. — Tysk Kirke 373. — Toldboden 94.
- Helt, Jørgen, 733. — Peder, 733.
- Helvig Olufsdatter, Kristen Vestesens, 165 452.
- Hemmestrup, Baarse H., 425, 429.
- Hemmet, Iver Iversen, Mag., Biskop i Ribe, 494; nævnes 41, 84, 128, 151, (172, 368), 402, 486, 536 f., 576, 582 f., 598.
- Hemmingstrup, Malmøhus Len, 351.
- Henning Aagesen i Lille Taarnby 295. — Ingvordsen i Gjevnø 292.
- Henrik Apoteker i København 324. — Drejer i København 193. — Andersen 471. — Arentsen i Malmø 709. — Boesen i Havnelev 292. — Gertsen i Ystad 709. — Henriksen, Møller i Bjerne Mølle, 549. — Henriksen i København 151. — Hermansen, Gartner p. Frederiksborg, 196, 200. — Jakobsen i Danzig 80. — Jensen af Nedenæs Len, Fange i Blaataarn, 472. — Jensen fra Minge, Baadsmand, 219. — Jørgensen i Havnelev 292. — Karstensen, Byfoged i Holbæk, 42. — Povlsen, Præst i Vemmeløv og Rørum, 90.
- Herdal, Bratsberg Len, 219.
- Herlufmagle, Tybjerg H., 591, 641, 750.
- Herlufsholm 213, 253 f.
- Herman Bertelsen, Skipper, 23.
- Herridslev, Musse H., 407.
- Herringe, Salling H., 302 f.
- Herringløse, Sømme H., 255.
- Herrisvads Klosters Len 144, 180, 210, 225, 268, 326 f., 645, 714, 758.
- Herskind, Framlev H., 372.
- Herslev, Løve H., 298, 483. —, Rønnebjerg H., 119.
- Herslev, Sømme H., 237.
- Herstedvester, Smørum H., 567.
- Herstedøster, Smørum H., 567.
- Hervordt, Hans von, Drabant, 3.
- Hesby, Bergenhus Len, 232.
- Hesholt, Bratsberg Len, 219.
- Heslund, Skaane, 88.
- Heslunde, Luggude H., 144, 180, 267.
- Hess, Lisbet Markusdatter, Leonhard Metzners, 440, 450.
- Hesselagergaard, Gudme H., 344, 394.
- Hestø, Blekinge, 352.
- Hetland, Bergenhus Len, 232.
- Hillerslev, Hillerslev H., 382. — Herred 52.
- Hillerød 301, 341, 502. — Borgere 301, 462 f., 709, 734. — Skriverdammen 301. — Slotsøen 301.
- Hillested, Fuglse H., 607, 748.
- Himle Herred 136, 437.
- Himmeland, Bergenhus Len, 232.
- Hind Herred 336.
- Hindsgavl Slot og Len 58, 111, 113, 116, 202,; nævnes 53, 109, 242, 470, 479, 494, 565, 647, 652, 740.
- Hinnerup, Nørre H., Salling, 237, 276.
- Hising, Baahus Len, 398.
- Hitterø, Lister Len, 232.
- Hjarbæk, Nørlyng H., 179, 459, 526, 675.
- Hjelm, Musse H., 407, 748.
- Hjelmager, Ø. Lisbjerg H., 621, 750.
- Hjelmands, Evert, Kaptajn, 196.
- Hjembæk, Tudse H., 89.
- Hjerk, Harre H., 276.
- Hjerm Herred 529.
- Hjermeslev, Hvetbo H., 429, 629, 752.
- Hjerslev, Skippinge H., 483.
- Hjortnæs, Børglum H., 752.
- Hjortshøj, Luggude H., 144, 180.

- Hjørring 198, 231, 415, 441, 514, 688.
- Hobro 198, 426, 441, 514, 688. — Borgemester se Søren Nielsen.
- Hoch, Lavrids, i Nyborg 115.
- Hof, Bratsberg Len, 219.
- Hofman, David, Landsdommer i Blekinge, 237.
- Hogendorp, Frans, Skrædder hos Hertug Christian, 438.
- Hogenfeld, Daniel, se Hogenwald.
- Hogentorp, Skaane, 89.
- Hogenwald, Daniel, Kongens Livbarber, 103, 148, 474 f. — Jakob, Hertug Christians Barber, 103, 148.
- Hogtved, Tønsberg Len, 219.
- Holbo Herred 175 .
- Holbæk 198, 232, 400, 488, 688, 699. — Byfoged se Henrik Karstensen. — Borger 258.
- Slot og Len 196, 247, 272 f., 277 f., 318, 396, 686; nævnes 42, 109, 167 f., 199, 244, 354, 397, 436, 453, 458, 479, 539, 560, 565, 587, 647, 650, 699.
- Holck, Ditlev, 117, 184, 755. — Ejler Kristensen, kgl. Sekretær, 123, 131, 566, 609, 633, 721. — Henrik, 115, 296, 370, 475, 615, 630. — Kristen, Lensmand p. Silkeborg, 4, 123 f., 131, 163, 191, 196, 338, 440, 475, 493, 507, 523 f., 609, 621, 759; nævnes 17 f., 33, 53, 110 f., 118, 126 f., 129, 153, 172, 179, 183, 185, 213, 270 f., 284, 372, 403, 415, 422, 480, 492, 503, 516, 522, 546, 579, 602, 642 f., (663), 725, 729, 737, 751, 753, 756; jvfr. Karen Krafse. — Jfr. Margrete Kristensdatter, 123, 131.
- Holeby, Fuglæ H., 478, 748.
- Holger Olsen, Byfoged i Helsingør, 7, 68, 284.
- Hollacker, Hans, Skovrider i Roskilde Len, 574.
- Holland se Nederlandene.
- Hollebygaarde, Sønder H., Laaland, 747.
- Hollensted, Dronningslund H., 752.
- Holleskov, Malt H., 47, 170, 750.
- Hollufgaard, Aasum H., 377 f.
- Holløse Mølle, Tybjerg H., 352, 431.
- Holm mellem København og Roskilde 197.
- , Halmstad H., 133.
- , Mandal Len, 232.
- Holmans Herred 497.
- Holmby, Froste H., 89.
- Holme, Ning H., 361, 712.
- Holmegaard, Rindum S., Hind H., 645.
- Holmen, Børglum H., 752.
- Holst, Anders, i Alsted, Birkefoged i Sorø Birk, 377. — Anders Simonsen, Sømænd, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Hans i København 308. — Henrik i Halmstad 381. — Herman, Renteskriver, 396.
- Holstebro 198, 441, 514, 523, 529, 601, 688. — Byfoged se Knud Jensen Lengaard. — Borgere 368, 523, 529.
- Holsten 543, (557), 575, 578, 596, 691.
- Holt, Johan von, i København 290.
- Holtegaard, Halmstad H., 133.
- Holts, Nedenæs Len, 232.
- Holtug, Stævns H., 291 f., 749.
- Holtvig, Just, i Malmø 240.
- Holtz, Niels, Lademager, 251.
- Holm Stift p. Island. — Biskop se Gudbrand Thorlaksen.
- Homaa, Sønder H., Randers A., 630, 750.

- Hondorf, Jørgen, Jægermester, 203, 459, 711, 742; jvfr. Helle Stensdatter Laxmand.
- Horn, Holland, 739.
- Hornbæk, Slet H., 588.
- Hørne, Ø. Horne H., 195.
- Hornelund, Ø. Horne H., 195.
- Horns Herred, Jylland, 231.
- Herred, Sjælland, 106.
- Horreby, Falster, 749.
- Horsens 198, 422, 441, 514, 526, 684, 688; nævnes 115, 128, 142, 231, 380, 400, 477, 498. — Borgere 268, 578. — Hospital 498 f., 518, 527.
- Horslund, Nørre H., Laaland, 747.
- Hov Havn, Hads H., 231.
- Hove, Nedenæs Len, 219.
- Hoyoul, Georg Frederik, Kornetist, 409.
- Hudøen, Bratsberg Len, 219.
- Hulbæk, Sønderlyng H., 112, 397.
- Hullegaard, Luggude H., 144, 180.
- Hundelev, Vennebjerg H., 752.
- Hundermark, Klavs, se Dorete Daa.
- Hundseby, Musse H., 748.
- Hundsing, Froste H., 88.
- Hune, Hvetbo H., 47, 752.
- Hungerholt, Horns H., Jylland, 752.
- Husby, Ulvborg H., 236, 276, 411.
- Husholt, Halland, 89.
- Hvalsø, Kirke-, Voldborg H., 121, 128, 186.
- Hvalsø, Nørre-, Ramsø H., 121, 128, 186.
- Hvalør, Aggershus Len, 219.
- Hvas, Kristoffer, 701. — Tøger, Præst i Viborg, 554.
- Hven, Peder, Gevaldiger, 194.
- Hven 263, 342, 515.
- Hvessinge, Smørum H., 567.
- Hvetbo Herred 595.
- Hviagers Mølle, Lille-, Kronens Mølle i Landskrone Len, 715 f.
- Hvid, Jens, Præst i Egebjerg, 2.
- Hvidberg Aa, Hassing H., 239.
- Hvide, Jens, i Nykøbing S. 146.
- Hvidhoved, Jens, i Kvandløse, Herredsfoged i Merløse H., 96.
- Hviding, Sønder-, Harager H., 89.
- Hvidovre (Ovre ved Stranden), Sokkelunds H., 557.
- Hvidsten Hovedgaard, Nørhald H., 373, 598.
- Hvitfeldt, Beate, Knud Ulfeldts, 111, 277, 358, 436, 481, 593, 651. — Henrik, Lensmand i Froste H., 61, 261, 444, 625, 638. — Jakob, 727; jvfr. Lisbet Friis.
- Hvolgaard, Nørvang H., 475.
- , Vendsyssel?, 752.
- Hvorup, Kær H., 752.
- Hvorvarp, Aars H., 420, 628, 686.
- Hygild, Vrads H., 729 (?).
- Hygum, Tørrild H., 492.
- Hyldtofte, Fuglse H., 748.
- Hylled, Peder, i Vraa 730.
- Hyllede, Fakse H., 539.
- Hyllinge, Ø. Flakkebjerg H., 749.
- Hyllingskov, Gern H., 729 (?).
- Hærup, Rinds H., 112.
- Hæsinge, V.-, Salling H., 303.
- Hæcken, Sofie, Oluf Munks, 63, 346.
- Høfskær, Stavanger Len, 219.
- Høg, Gregers, 418 f., 528. — Jens, 131, 474. — Jost Jakobsen, til Bjørnholm 95, 174, 207, 605, 615. — Jost Styggesen, 1622 Lensmand p. Børglum, 476, 480, 503, 518, 520, 628, 1623 Hofmester for Sorø Akademi, 635, 639, 660 f., 707, 743; nævnes 656, 658, 661, 667, 720, 732, 742, 744, 753, 756. — Kristen, 35, 237 f., 258 f. — Ove, i Danske Kancelli, 228, 722. — Sidsel, Ebbe Munks, 302 f., 470. — Stygge, 5, 125, 135, 306, 335, 369, 422 f., 629, 754.

- Højbjærg, Emmerlev S., Højer H., 231.
- Høje, S. Asbo H., 89.
- , Sunds H., 564.
- Højeeg ved Fligende, Torne H., 413.
- Højgaard, Luggude H., 32.
- Højholt, Skaane, 658.
- Højreby, Sønder H., Laaland, 747.
- Højsager, Lyng-Kronborg H., 584.
- Højstrupgaard og Len, Stævns H., 188, 241, 250, 257, 267, 291, 323, 363.
- Hømb, Ringsted H., 554.
- Hønborggaard, Elbo H., 497.
- Hør, Froste H., 16.
- , Færs H., 592.
- Hørje Len, Gærs H., 283, 287, 572.
- Hørsholm Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 84, 223, 277, 415, 671.
- Hørslev, Framlev H., 711.
- Hørsted, Hassing H., 753.
- Hørød, Skippinge H., 563.
- Høve, Ods H., 731.
- , V. Flakkebjerg H., 749.
- Høyer, Henrik, Dr., se Thyre Andfandsdatter.
- Ibsgaard, Vrads H., 645.
- Ibstrup (nu Jægersborg), Sokkelunds H., 277, 415, 670.
- Igelsø Len, Merløse H., 318.
- Ildbjerg, Nørre H., Salling, 752.
- Immervad, Slesvig, 597.
- Indien se Ostindien.
- Indland, Baaus Len, 219.
- Ingelbret Hellesen, Soldat, 461.
- Ingelstrup, Skaane, 89.
- Inger Movridsdatter, Søren Knudsens til Tredje, (600).
- Ingstrup, Hvetbo H., 428, 752.
- Ingvorslund, Ramsø H., 472.
- Isefjorden 150, 389, 514, 541, 560, 579.
- Isel Villumsen i Dragstrup 583.
- Isenberg se Eisenberg.
- Ishøj, Smerum H., 483, 546, 567.
- Island 70, 341, 350 f., 357, 359, 388, 486 f., (532 ff.).
- Italien 640.
- Iver Povlsen 421.
- Iversnæs (nu Wedellsborg), Vends H., 157, 209, 308.
- Jagtgaarden i Ods Herred 156, 741. — Da t. 146.
- Jakob I, Konge af England, (191).
- Jakob Skotte i Even 185, 284. — Løjtnant paa Ringsted Kloster 322. — Mester, se Hogenwald. — Slotspræst p. Dronningborg, 500. — Skytte, Skovrider i Gjær Herred, 342, 520. — Augustinsen i Bøgede 295. — Bastiansen, Kompasmager, 674. — Hansen, Lagmand i Oslo, 41. — Jakobsen, Mag., se Wolf. — Jensen, Præst i Aarestrup, 209, 385. — Jensen, Præst i Faarevejle, 201. — Jensen, Renteskriver, 98. — Johansen, Skovrider i Elbo og Holmans H., 497. — Jensen fra Bergen, Baadsmand, 219. — Klavsen i Malmø 709. — Lavridsen, Præst i Herlufmagle, 641. — Lavridsen i Grissegaaarde 154. — Madsen i Karisegaard 294. — Madsen i Landskrone 455. — Mikkelsen, Tolder i København, 41, 366. — Mikkelsen, Salpetersyder, 434. — Nielsen i Endeslev 295. — Pedersen, Kaptajn, 157. — Pedersen, Lagmand i Trondhjem, 41. — Pedersen i København 155.

Jan Johansen, Kongens Sejl­læg­ger, 669.
 Jans, Maria, Movrids Printz's, 397 f.
 Jebjærg, Nørre H., Salling, 178.
 Jebstrup, Froste H., 88.
 Jeger, Klavs Hansen, Præst i Taarnby, 97.
 Jegindø, Refs H., 59.
 Jegstrup, Ning H., 361, 712.
 Jelby, Bjærg H., Skaane, 88.
 Jelstrup, Vennebjerg H., 752.
 Jens, Hr., i Vang se Kaasøe. — Kornmaaler paa Skanderborg Slot 509. — Skriver paa Mors 495. — Skrædder i Skelskør 606. — Smed i Hillerød 462. — Andersen, Præst i Gerding, 718. — Andersen Faaborg, Skipper, 23. — Andersen i Mostorp 133. — Andersen i Volstrup 31. — Bertelsen, Raadmand i Vejle, 425, 475, 494. — Bertelsen i Æbeltoft 138. — Boesen i Slimminge 294. — Bundesen, Møller i Bromølle, 188. — Dinesen se Jersin. — Ejnersen, Styrmand, 24. — Eriksen, Foged p. Hellerup, 343 f. — Gødesen, Biskop i Aarhus, 41, 67, 128, (172, 174), 275, 384, 486, (520), 526, 536, 582. — Hansen i Borup 45. — Hansen i Brejninge 495. — Hansen i Druestrup 294. — Hansen i Holstebro 368. — Hansen i Karise 293. — Hansen p. Sejro 138. — Hansen i Skelskør 606. — Hansen i Svinning 31. — Ibsen, Hospitalsforstander i Slagelse, 193. — Ibsen i Dalby 294. — Jensen, Møller i Holløse Mølle, 352. — Jensen, Tømmermand, 313. — Jensen i Boeslum 139. — Jensen i Rolfs­torp 173. — Jensen i Taarøje 293. — Jespersen i Taaderup

170. — Justesen i Kornerup 604. — Jørgensen, Præst i Ingstrup og Hjermelev, 428 f. — Jørgensen, Ridefoged i Halmstad Len, 343. — Klavsen se Mormand. — Klemensen i Lyng 450. — Knudsen i Æbeltoft 138. — Kristensen, Præst i Vang og Torup, 50. — Kristensen, Salpetersyder i Malmøhus Len, 344. — Kristensen i Vendsyssel, Drabsmand, 490. — Kristoffersen af Køge 361. — Lavridsen Mariager, Præst i Viby og Tiset, 384. — Laursen fra Indland, Baadsmand, 219. — Lavridsen i Stobberup 519. — Laursen fra Sæby, Baadsmand, 219. — Lavridsen i Ystad 709. — Madsen, Møller i Hals Mølle, 202. — Madsen i Landskrone 586. — Madsen i Lund 293. — Mikkelsen af Vordingborg Len 361. — Mogensen se Harbou. — Mortensen, Salpetersyder p. Møen, 463, 555. — Nielsen, Herredsfoged i Baarse H., 428. — Nielsen i Lille Egebjerg 610. — Nielsen i Frenderup 294. — Nielsen i Malmø 709. — Nielsen i Over-Vindinge 8. — Nielsen i Slimminge 295. — Nielsen i Sorø Skole 113. — Nielsen i Taarøje 293. — Olsen i Tomme­strup 291. — Olufsen, Borgeme­ster i Helsingborg, 79. — Olufsen, Præst i Lunde, 43. — Olufsen, Skipper, 137. — Pedersen Helsingborg, Skipper, 78. — Pedersen i Helsingør 720. — Pedersen Oslo, Styrmand, 24. — Pedersen Skomager, Baadsmand fra Nedenæs Len, 219. — Pedersen i Holtug 292. — Pedersen i Varberg Len 180, 369. — Per­sen 520. — Povlsen, Præst i

- Snedsted, 473. — Thomesen, Præst i Torslev og Lendum, 165. — Thomesen i Gettrup 729. — Thomesen i Malmø 240, 305. — Tilsen i Horsens 578. — Tonnissen i Malmø 381. — Tuesen i Skelskør 606. — Villadsen fra Samsø, Baadsmand, 220.
- Jenstrup, Fakse H., 294.
- , Ø. Flakkebjerg H., 749.
- Jep Fyen i Gjevnø 292. — Tømmermand i Landskrone 715. — Hansen i Hellested 291. — Hansen i Skelskør 606. — Hemmingsen i Lille Linde 295. — Ibsen i Jenstrup 294. — Jakobsen i Lille Hedinge 291. — Jensen i Fejarp 608. — Nielsen i Gjevnø 292. — Nielsen i Villingørød 584. — Olsen i Lund 293. — Pedersen, Pligtskarl p. Frederiksborg, 704.
- Jerlev Herred 497.
- Jerne, Skads H., 719.
- Jerrestad Herred 277 f., 436, 651.
- Jersie, Tune H., 622.
- Jersin, Jens Dinesen, Mag., Christian Ulrik Gyldenløves Tugtemester, 74 f., 255, 328, 484 ff., 536.
- Jerslev, Børglum H., 752.
- Jesper Andersen, Præst i Forle, 459. — Lambertsen i Vejle 131. — Pedersen i Helsingborg 132.
- Jestrup, Refs H., 409, 525.
- Jetsmark, Hvetbo H., 752.
- Jevensted, Holsten, 597.
- Jochim Sigvartsen, Sysselmand p. Island, 351.
- Johan Bødker i København 290. — Vinskænk i Varberg 72, 389. — Andersen, Raadmand i Helsingborg, 79. — Borkersen i Odense 378, 536; jvfr. Karen Nielsdatter Bager. — Hermansen i Nyborg 308. — Lavridsen i København 438. — Mortensen, Skibskaptajn, 305. — Olsen fra Halsted Kloster, Baadsmand, 219. — Villumsen, Borgemester i Helsingør, 155 f., 191, 284.
- Johan Sigismund, Kurfyrste af Brandenburg, se Anna af Brandenburg.
- Johanne Berntsdatter i Kristiansstad 80.
- Johannes Apoteker i Aalborg 375.
- Jokum Plattenslager 22.
- Jon Andersen i Kongelv 570. — Hoversen, Styrmand, 24. — Kristensen fra Lage, Baadsmand, 219. — Madsen, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Mikelsen fra Aldal, Baadsmand, 219. — Nielsen i Varberg Len 369. — Tollesen fra Fløtland, Baadsmand, 219.
- Jonstrup, Tønnersø H., 734.
- Jordløse, Salling H., 387.
- Jostholms Eng ved Roskilde (?) 22.
- Josva Jensen i Langelund 696.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Dorthe Nielsdatter, Henrik Brockenhuuses, 581. — Elsebe Jensdatter, Hans Lindenovs, 69. — Elsebe Pallesdatter, Povl Munks, 728. — Erik Pedersen, kgl. Sekretær, 1623 Lensmand p. Gudum Kloster og Landsdommer i Jylland, 117 f., 212, 298, 390 f., 422 f., 475, 636; nævnes 57, 385, 399, 508, 621, 637, 660, 689, 701, (740), 759 f. — Jens Hermansen, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, 73, 129, 191, 236, 276, 351 f., 455, 759; nævnes 172, 299, 347, 399, 435, 497, 617, 619, 643, (680), 751, 753. — Jens Pedersen, Kongens Hofsinde, 474, 498, 518. — Kirsten, Niels

- Vinds, 347. — Malte, Prinsens Kammerjunker, 474. — Mette Kristoffersdatter, Egger Abildgaards, 600. — Thomas, 304, 475, 633.
- Jungetgaard, Nørre H., Salling, 378 f.
- Jungjohan, Bartold, Apoteker i Viborg, 443.
- Jungmand, Mikkil, Bygmester i Varberg, 398.
- Jungshoved Slot og Len 8, 242, 260, 278, 323 f., 358, 672, 758; nævnes 224, 415, 447.
- Just Hollænder i Odense 66.
- Just, Nedenæs Len, 219.
- Juul (Vaaben: en Lilie), Absalon, 602. — Dorte, Jørgen Kaases, 34, 88, 387. — Iver, Landsdommer i Nørrejyland, Lensmand p. Bøvling, 4, 31, 36, 189, 191, 196, 336, 411 f., 440, 493, 507, 523 f., 727 f., 759; nævnes 15, 35, 53, 110, 112, 127, 129, 154, 172, 193, 216 f., 236 ff., 243 f., 259, 280, 285, 346, 360, 415, 423, 480, 503, 568, 594, 602, 628, 647, 686, 692, 717 f., 737, (740), 751, 753, 756. — Jfr. Kirsten, 602. — Niels, til Kongstedlund 602; jvfr. Anne Stygge.
- Jyderup, Tudse H., 89, 750.
- Jylland 58, 78, 181, 191, 236, 310, 396, 415, 458, 470, 507, 516, 527, 532, 552, 577, 580, 596, 626, 628, 636, 760.
- Jæderen, Norge, 497, 617.
- Jærnebjerg, Slagelse H., 227.
- Jærnløse, Sønder-, Merløse H., 128. — Mølle, Merløse H., 166.
- Jønköping, Sverrig, 680.
- Jørgen Andersen i Aarhus 202. — Danielsen i København 226. — Frederiksen, Skovrider i Abildskov, 505. — Hansen 165. — Hansen Malmø, Sømmand, Hospitalslem i Roskilde, 694. — Henriksen, Lagmand i Nordlandene, 41. — Jensen i Staarup 158. — Jensen i Hatting 16 f. — Klavsen se Mormand. — Knudsen i Skelskør 606. — Kortsen i Ellingegaard 195, 200. — Lavridsen, Skriver i Nordlandene, 173. — Mogensen se Rosenvinge. — Nielsen Skriver, Borgemester i Odense, 257, 664, 745. — Nielsen i Færgegaard 50. — Nielsen, Færgemand i Aarøsumd, 491. — Pedersen København, Sømmand, Hospitalslem i Roskilde, 694. — Pedersen i Lille Hedinge 292. — Pedersen i Helsingør 3. — Pedersen i Skelskør 606. — Povelsen i København 306, 571. — Rasksen 589. — Svendsen i Landskrone 153. — Sørensen, Tømmermand, 28, 105. — Sørensen af Aalborg Len 361.
- Jørgens Mark, St., ved København, 1.
- Jørris se Gørris.
- Jørslev, Fakse H., 293.
- Kaas (Vaaben: en Sparre), Anne, Predbjørn Bilds, 143 f., 239, 529 f., 668. — Erik Nielsen, 629. — Jfr. Helvig Mogensdatter, 304. — Ingeborg, Mogens Krags, 304. — Jens Nielsen, til Gudumlund († 1578) 441. — Jens († 1593) se Elline Stygge. — Kirsten, Anders Sinklars, 66 f. — Klavs, 35, 236, 304; jvfr. Margrete Prip. — Mogens Eriksen, Lensmand p. Mariager Kloster, 56, 124 ff., 238, 338, 387, 628; nævnes 2, 43, 48, 51, 53 ff., 58, 65, 82, 110, 115 f., 121, 135, 137, 139, 143, 171, 207 f., 223, 230, 239, 270, 301, 306, 314, 369 f., 383 f., 404, 411, 422, 469, 480,

- 503, 529, 532, 534, 545, 547, 589, 599, 612, 615, 636, 706, 714, 718, 722, 741, 756; jvfr. Sidsel Jørgensdatter Friis. — Mogens Eriksen, til Aas og Tidemandsholm, 5, 125, 259, 304, 369, 545, 548, 615, 629, 656, 658. — Mogens Eriksen, til Lyngholm 239. — Mogens Jensen, i Danske Kancelli, 1, 517. — Niels Eriksen, 5, 125 f., 629; jvfr. Margrete Banner. — Thomas, 35, 602.
- Kaas** (Vaaben: en Mur), Frans Hermansen, Lensmand i Nordlandene, 172 f., 298, 615. — Hans Andersen, Landsdommer i Fyen, 215, 368. — Jørgen Eriksen, til Gelskov, Lensmand p. Aarhusgaard, 34, 612; jvfr. Dorte Juel. — Niels Eriksen, 6; jvfr. Karen Nielsdatter Friis. — Staller, Skibskaptajn, 105, 231, 367, 445, 708.
- Kaastrup**, Hillerslev H., 382.
- Kaasøe**, Jens Kristensen, Præst i Vang, 473.
- Kaberup**, Bare H., 750.
- Kagstrup**, Tybjerg H., 750.
- Kallehave**, Baarse H., 87.
- Kallerup**, Smørum H., 546.
- Kallundborg**, Hans, Kaptajn, 452.
- Kallundborg** 162, 198, 232, 400, 418, 441, 514, 554, 559 f., 688. — Borgere 219 f.
- Slot og Len 171, 206, 270, 272 f., 277 f., 318, 396, 614 f., 757 f.; nævnes 13, 27, 29, 51, 109, 136, 149, 160, 167 f., 199, 218 f., 237, 242, 244 f., 282, 284, 354, 361, 397, 425, 436, 453, 458, 479, 484, 560, 563, 565, 574, 580, 587, 647, 650, 652, 694, 724 f., 738, 740.
- Kalle** Slot og Len 112, 289, 337, 405, 757 f.; nævnes 13, 51, 53, 71, 110, 124, 138, 170, 184 f., 213, 215, 284, 313, 339, 480, 484, 579, 652, 725.
- Kalsund**, Baahus Len, 218.
- Kalum**, Børglum H., 752.
- Kalvehaven** ved København 1.
- Kalvslunde**, Tune H., 636.
- Kansler**, Jens, Mag., i Ribe 187.
- Karen** (Karine) Gregersdatter, Peder Boesens i Strøby, 616. — Hansdatter i Kristianstad 5. — Johan Borkersens se Bager.
- Karise**, Fakse H., 293.
- Karisegaard**, Fakse H., 294.
- Karl** (I), Prins af Storbritannien, 359.
- Karl Henriksen fra Tønsberg**, Baadsmand, 219. — Olsen, Styrmænd, 24. — Pedersen, Styrmænd, 24. — Thisen i København, Tilsynsmand for Silkevævne, 151, 290, 325.
- Karl Filip**, Hertug af Sødermanland, svensk Prins, 76, 439.
- Karleby**, Jerrestad H., 89.
- Karlseng**, Skivum S., Aars H., 404.
- Karrebæk**, Ø. Flakkebjærg H., 400.
- Karsted**, Skaane, 89.
- Karsten Hansen**, Skovrider i Vordingborg Len, 261, 289, 505, 574.
- Karup**, Bjerge H., Skaane, 32. — Ø., Høgs H., 243, 570.
- Kasbjærg**, Skaane, 89.
- Kassebjærg** ved Fligende, Torne H., 412.
- Kassebjærgalet** ved Fligende, Torne H., 413.
- Kastrup**, Ø. Flakkebjærg H., 15, 298.
- , Tudse H., 89.
- Katsløse**, Rønnebjærg H., 300.
- Kausen**, Lister Len, 232.
- Keld**, Kapellan i Viborg, 691. — Knudsen, Brademester p. Hol-

- men, 22. — Nielsen Skaaning, Skipper, 23.
- Kelleklinte, Arts H., 267, 489, 539, 720.
- Kellerup, Lysgaard H., 185, 509.
- Kelne, N. Asbo H., 105.
- Kelstrup, Luggude H., 144, 180.
- Kerteminde 132, 198, 231, 441, 688.
— Borgere 381
- Kettrup, Hvetbo H., 752.
- Kiarleager, Skaane, 89.
- Kiel 49 f., 207 f., 210, 212, 221 f., 279, 369, 387, 478. — Borgere 120, 125, 704 f.
- Kielstrup, Skaane, 89.
- Kierckering, Henrik, i Lybæk 732.
- Kildin, Lapland, 98.
- Kippinge, V. og Ø., Falster, 749.
- Kirkebjerge, Gjel(?), 753.
- Kirkeby, Ulvborg H., 411.
—, S., Falster, 749.
- Kirsten (Kirstine) Mikkelssdatter i Sæby 95, 384. — Munksdatter 355. — Jens Hvides i Nykøbing S. 146. — Jens Klemensens i Lyngø 450. — Svendsdatter i Malmøhus Len 679.
- Kistemacker, Markus, i Danzig 755.
- Kiær, Hans Hansen, Skolemester i Kolding (senere Præst i Ringkøbing) 496 f.
- Kjelder, Lomborg S., Skodborg H., 411.
- Kjelst, V. Horne H., 750.
- Kjøn, Nedenæs Len, 219.
- Klagstorp, Oksie H., 151, 176.
- Klakring, Bjerge H., Jylland, 57.
- Klare Dam, Kronborg Len, 585.
- Klastrup, Hillerslev H., 394.
—, Vennebjærg H., 66.
- Klauman, Verner, i København 210, 290.
- Klauten, Henrik von, i København 210.
- Klavs Ejlersen i Sorø Skole 412.
— Hansen, Skipper, 23. — Hansen i Skelskør 606. — Hermansen, Skipper, 740. — Jansen i Haag 646. — Knudsen, Styrmand, 24. — Knudsen 14. — Kristoffersen se Lyskander. — Lydersen, Salpetersyder, 12, 29, 175, 344, 434, 555, 645. — Rejnhardtzen, Skipper, 288. — Sandersen i Ystad 709. — Villumsen, Væver i Helsingør, 423. — Klavsebølle, Langeland, 750.
- Klemens, Skipper i Kolding, 226.
— Sørensen, Borgemester i Vejle, 210, 518. — Thomesen fra Sæby, Baadsmand, 219.
- Klemestrup, Froste H., 88.
- Klingstrup, Sunds H., 71.
- Klinke, Gulland, 197.
- Klintehavn, Gulland, 313, 333.
- Klock, Henrik, Skipper i Malmø, 355.
- Klokmoose, Bølling H., 122.
- Kloster Mølle, Tyrsting H., 376.
- Klyne, Frederik Andersen, Mag., Slotspræst p. Frederiksborg, 213, 253, 341.
- Klæstrup, Børglum H., 752.
—, Hornum H., 74, 200.
- Kløvested, Ramsø H., 362, 749.
- Knap, Peder, Borgemester i Grenaa, 13. — Rasmus, i Grenaa, 13.
- Knaphave, Børglum H.(?), 752.
- Knud Skonning i Lyderslev 293.
— Kobbertækker 70. — Gabrielsen se Akeleje. — Gregersen, Ridefoged i Bøvling Len, 193. — Hansen, Tilsynsmand ved Kongens Have i København, 662 f. — Hansen i Skelskør 606. — Hemmingsen i Lille Linde 295. — Iversen i Frenderup 294. — Jørgensen, Ridefoged p. Københavns Slot, 385. — Knudsen i

- .Ebeltoft 138. — Kristoffersen i Smollerup 696. — Markvorsen, Borgemester i København, 260. — Nielsen Læsø, Skipper, 23. — Nielsen i Vindinge 8. — Pedersen i Hald Len 519. — Pedersen i København 151. — Rasmussen i Herringe 303. — Sørensen (af Adel, Tredje-Slægten) 600.
- Knudstrup, Løve H., 539.
- Knuthenborg se Aasmark.
- Kobbermøllen ved Kronborg se Hammermøllen.
- Koch (Kock, Kok), Anders, i Jærnebjerg 227. — Jacob Quirinsen, Humlevrager og Kaaremaster, 356, 359. — Oluf Sørensen, Præst i Asmindrup og Grandløse, 450. — Servatius, Kobberstikker, 433. — Søren Olsen, i Sorø Skole 450.
- Kodal, Børglum H., 752.
- Koed, Sønderhald H., 449.
- Kofflod, Skaane, 88.
- Kofod, Jens, Landsdommer paa Bornholm 40, 114, 191, 439.
- Kogseby, Møen, 201.
- Kohaven ved Beldringe, Baarse H., 241.
- Kokholm, Børglum H., 752.
- Kolbjærg Skov, Børglum H. (?), 753.
- Kolding, Povl Jensen, Mag., Forstander og Præst paa Herluifsholm, 213, 253 f.
- Kolding 198, 415, 441, 514, 688; nævnes 2, 53, 56, 58, 62, 64, 72, 110, 128, 216, 231, 388, 400, 451 f., 480, 494, 496, 498, 503, 518, 524, 538, 547, 556, 594, 707. — Borgemester se Gregers Ottesen. — Tolder se Gregers Ottesen. — Borgere 56, 216, 219, 226, 491, 712. — Apotek 451.
- Koldinghus Slot og Len 12, 117, 337, 395, 493 f., 648, 707, 712, 719, 733, 757 f.; nævnes 51, 54, 110, 150, 170, 185, 214, 219, 242, 339, 480, 484, 497, 565, 579, 594, 647, 652, 683, 690, 692, 725. — D a t. 55—58, 493—499.
- Kolleborg, Vendsyssel (?), 752.
- Kollekolle, Ods H., 610, 754.
- Kollerup, Tørrild H., 492.
- Kollinge, Fuglse H., 748.
- Koløkkemose ved Fligende, Torne H., 413.
- Koløkkenebbe ved Fligende, Torne H., 413.
- Kongelf 232, 608. — Borger 570.
- Kongsbak 175.
- Kongstedlund, Hellum H., 602.
- Konrad Norenburg 356.
- Kop, Henrik, i Arnhem 134 f., 251.
- Kordes, Didrik, i Lybæk 45 3 f.
- Korkendrup, Vinding H., 467.
- Kornelius Skovrider paa Ringsted Kloster 322. — Jensen, Farver i København, 210.
- Kornerup, Sømme H., 466, 604.
- Koromandelkysten, Ostindien, 555.
- Korsør 198, 441, 515, 688; nævnes 50 f., 187, 212, 232, 400, 469, 544, 552, 560, 699, 740. — Byfoged se Niels Kristensen. — Raadmand se Niels Jakobsen. — Borgere 160, 722.
- Slot og Len 90 f., 142, 190, 258, 272 f., 298, 396, 456, 458, 624, 641, 654, 671 f., 757 f.; nævnes 13, 187, 224, 453, 560, 580, 587, 596, 647, 651, 740.
- Kort Hermansen i Roskilde Hospital 412.
- Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne, Jakob Bjørns, 81 f., 93. — Jfr. Dorte Tagesdatter, 517. — Dorte, Erik Lykkes, 81 f., 181, 285. — Jfr. Else Tagesdatter 646. — Erik, kgl. Se-

- kretær, 93. — Gregers, kgl. Sekretær, 402, 566 f., 635, 683. — Hans, 530. — Ingeborg Nielsdatter, Palle Rosenkrantz's, 633. — Iver Tagesen, 517 f., 701. — Mogens Tagesen, 517, 646. — Niels Keldsen, 34, 74, 200, 205, 422 f., 633, 706. — Niels Mogens, Landsdommer i Jylland, 147, 370 f., 376; nævnes 5, 35, 40, 110, 165, 168, 191, (202), 213, 221, 239, 259, 271, 276, 304, 346, 360, 383, 392 f., 402 f., 439, 480, 504, 529 f., 568, 600, 610, 622, 628, 636, 660, 668, 689, (740), 759 f. — Niels Tagesen, 517, 646, 673. — Palle Tagesen, i Sorø Skole 357, 517, 646, 673. — Tage, 357, 517, 646.
- Krabbe (Vaaben: to skraa Bjælker), Terkil, 422.
- Krabbesholm, Hindborg H., 360.
- Krafse, Anne, Jakob Vifferts, 132. — Eske, 75, 123, 132, 199, 307, 343, 380, 428, 436, 567, 591, 652, 699. — Hilleborg, Mogens Gjøes, 436, 567. — Karen Ejlersdatter, Kristen Holcks, 123, 131. — Kristoffer, se Dorte Banner. — Jfr. Sofie, 56, 75.
- Kraft, Hans, Mag., Kannik i Roskilde, 594.
- Krag, Jfr. Anne Mogensdatter, 304, 376. — Jfr. Elline Mogensdatter, 304, 376. — Jørgen, 385, 629, 701, 719. — Mogens, 304; jvfr. Ingeborg Kaas. — Niels Eriksen, 459.
- Niels, Lagmand i Frederiksstad, 41. — Steffen, i Gamst 494. — Søren, i Boeslum 139.
- Kragdrup, Børglum H., 752.
- Kragehave, Taastrup S., Smørum H., 483, 567.
- Kragerup, Løve H., 81.
- Kragsskov, Løve H., 468.
- Krastrup, Slet H., 362.
- Kringelborg, Vennebjerg H., 752.
- Kringelen, Hvetbo H., 752.
- Krinnis, Wolfgang, i Danzig 739.
- Kristen i Holm 133. — i Køng 8. — Præst i Eglinge 700. — Præst i Vejrum 9. — Skrædder i Skelskør 606. — Andersen, Skipper, 23, 77, 445. — Andersen i Kyvling 589. — Bentsen i København 4, 10. — Bertelsen, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Davidsen, Toldskriver i Helsingør, 719. — Eriksen til Fligende 130, 412, 427, 444, 617, 625. — Frederiksen i Sønderbygaard 243 f. — Hansen, Mag., Biskop i Aalborg, 41, 50, 128, (153 f.), 165, (172, 428, 452), 456, 473, 486, 536, (583). — Hansen, Borgemester, Byfoged og Tolder i Malmø, 7, 68, 135, 158 f., 237, 578, 709. — Hansen, Skipper, 23. — Hansen se Baden. — Hansen i Holstebro 368. — Henriksen, Opsynsmand i Dyrehaven, 205 f. — Jakobsen, Borgemester i Malmø, 305, 709. — Jensen, Mag., Kannik i Roskilde, 6, 373. — Jørgensen, Skovrider i Vordingborg Len, 574. — Klavsen til Skovsholm, Landsdommer p. Bornholm, 691, 759. — Knudsen se Akeleje. — Kristensen fra Stavanger, Baadsmand, 219. — Lavridsen, Raadmand i Landskrone, 455. — Madsen, Præst i Aarhus, 275, 550. — Mikkelsen, Præst i Torstrup og Horne, 195. — Mortensen, Toldforpagter i Kolding, 2. — Mortensen, Skriver p. Kobbermøllen ved Kronborg, 194, 226. — Nielsen, Præst i Vejrum, 302. — Nielsen, Skipper, 23. — Nielsen i

- Malmø 709. — Nielsen i Obling 696. — Olsen fra Stavanger, Baadsmænd, 219. — Olsen i Strøby 291. — Olufsen i Kær 730. — Olufsen i Malmø 709. — Pedersen, Danske Kancellis Tjener, 1, 84, 679, 695. — Pedersen i Boeslum 139. — Pedersen i Jørslev 293. — Pedersen i Malmø 709. — Pedersen i Olstrup 294. — Povlsen, Styrmand, 24. — Skammelsen, Kongens Vinskænk, 21. — Thammesen, Præst i Herlev, 119. — Thomesen se Sehested. — Vestesen, Præst i Torslev og Lendum, 165; jvfr. Helvig Olufsdatter. — Villantsen i Helsingør 708.
- Kristence Akselsdatter se Kruckow.
- Kristianopol 105, 198, 281, 343, 418, 441, 515, 527, 625.
— Len 234, 329, 757 f.; nævnes 18, 54, 103, 111, 136, 176, 217, 228, 481, 555, 578, 580, 597, 717.
- Kristianshavn 230 f., 260, 263, 438, 595, 599, 664, 719.
- Kristianstad 4, 9 f., 33 f., 45 f., 82, 134, 171, 184, 198, 244 f., 250, 268, 280, 309, 418, 427, 453, 466 f., 504, 515, 534 f., 552; nævnes 91, 260, 283, 325. — Dat. 252. — Borgere 5, 80, 172.
- (Hammer) Len 277, 325, 426, 757 f.; nævnes 54, 77, 103, 107, 111, 176, 178, 185, 214, 217, 242, 252, 358, 386, 420, 436, 481, 563, 577, 580, 596 f., 652, 717, 759.
- Kristianssæde se Tostrup.
- Kristoffer Albretsen i Odense 381 f. — Arnoldsen se Fine. — Didriksen, Renteskriver 524. — Hansen i Lund 293. — Holgersen i Nim 504. — Iversen, Renteskriver, 190. — Jensen, Skipper, 78, 445.
- Krog, Jens, Mag., Læsemester i Aarhus, 80, 117. — Niels, i Malmø 709.
- Krogholm, S. Asbo H., 582.
- Krollerup, Nørvang H., 498, 518.
- Kronborg Slot og Len 28, 83, 205, 218, 272 f., 277 f., 309, 320, 348, 395, 458, 584 ff., 713, 742, 744, 757 f.; nævnes 11, 16, 107, 109, 160, 166 f., 171, 163, 193 f., 217, 220, 223, 242, 244, 249 f., 262, 281, 288, 300, 324, 326, 332, 354, 397, 414, 448, 453, 461, 479, 484, 580, 587, 647, 650, 652, 666, 692, 723, 725, 727, 755. — Kobbermøllen se Hammermøllen. — Dat. 88, 167, 211, 224—230, 555—558, 697, 713 f.
- Kruckow, Jfr. Anne, 181. — Ejler Akselsen, 4, 92, 181, 205, 251; jvfr. Magdalene Lindenov. — Jens Akselsen, 181, 205. — Jfr. Kristence Akselsdatter, 18, 114 f., 146, 181, 385.
- Krudtmeyer, Hans, i Malmø 355. — Jost, i Malmø 709.
- Krummerup, Ø. Flakkebjerg H., 298.
- Krurup, Sjælland, 89.
- Kruse, Jfr. Birgitte Enevoldsdatter, 168. — Enevold Kristoffersen, Skibskaptajn, 231, 623, 628, 679, 686, 708, 717, 723. — Enevold Tygesen, Lensmand p. Tranekær, 4, 34, 53, 60, 168, 341, 356, 419, 429, 662; jvfr. Else Marsvin. — Gabriel, Lensmand i Stavanger Len, 39, 59, 107, 111, 1621 p. Landskrone, 113, 186, 326, 375, 420, 455; nævnes 136, 152 f., 160, 168, 176, 178, 180, 189, 192, 199 f., 214, 217, 233, 240, 243, 245, 250,

- 263, 277 f., 290, 350, 353, 358, 400, 436, 446, 481, 526, 586, 592, 596, 598, 608, 625, 647, 651, 661, 695, 700, 715 f., 732, 736, 757. — Jfr. Ingeborg Enevoldsdatter, 168. — Jørgen, kgl. Sekretær, 370, 721. — Jfr. Karine Enevoldsdatter, 168. — Kristoffer, 259. — Mogens, 602. — Niels Kristoffersen, 260. — Otte, 474. — Tyge Enevoldsen, 168.
- Kryt, Hans, Bøsseskytte, 714
- Kræmmervængegaard, Baarse H., 425.
- Krøjerup, Merløse H., 186.
- Krønge, Fuglse H., 478.
- Krøyer, Laurids, Præst i Aastrup, 47.
- Kuck, Abraham, i København 210.
- Kuel ved Fligende, Torne H., 413.
- Kulby, Løve H., 298.
- Kulla Gunnarstorp se Gundestrup.
- Kullen, Luggude H., 32, 682.
- Kullerup, Vinding H., 33, 467.
- Kusk, Knud Nielsen, Skovrider i Jerløv og Brusik H., 497. — Peder Ibsen, Skovrider i Anst H., 498.
- Kvaløen, Bergenhus Len, 219.
- Kvandløse, Merløse H., 247.
- Kvindevads Mølle, Torne H., 229.
- Kvislemark, Ø. Flakkebjærg H., 451, 464, 749.
- Kvols, Fjends H., 143, 239.
- Kvorup, Hvetbo H., 752.
- Kvos, Aggershus Len, 219.
- Kyndby, Horns H., Sjælland, 60.
- Kyndig, Hans, Vintapper p. Frederiksborg, 465.
- Kyse, Ø. Flakkebjærg H., 211, 247, 749 f.
- Len, Ø. Flakkebjærg H., 749.
- Kyvling, N. Horne H., 589.
- Kyø, Slet H., 637, 660 f.
- Kædegaard, Hvetbo H., 752.
- Kæderup, Fakse H., 749.
- Kær, Bølling H., 730.
- Herred 595.
- Kærby, Arts H., 270, 489, 563.
- , Vends H., 569.
- Kærragaarde, Høgs H., 89.
- Kærstrubben ved Fligende, Torne H., 413.
- Kærstrup, Fuglse H., 382.
- , Taasinge, 536, 632, 733, 738, 746.
- Kærup, V. Horne H., 750.
- København 1, 12, 29, 87, 91, 119, 150, 157, 162, 179, 183, 262, 290, 312, 314, 356, 418, 422, 439, 444, 453, 719; nævnes 3 f., 18, 22, 27, 42 f., 49 f., 54, 65, 85, 97 f., 109, 115, 127, 137, 149 f., 155, 161, 178, 184 f., 190, 192, 196, 203, 209, 226, 228, 241, 246, 250, 252 f., 255 f., 265, 272, 282, 295, 297, 301, 308, 313, 326, 330—333, 335 ff., 339, 341, 348 f., 362, 364, 367, 369, 374 f., 386, 388, 390, 392, 396, 398 f., 401, 412, 419, 423, 426, 440, 450, 464, 479, 486, 492, 495, 497, 501, 514, 518, 547, 550 f., 555 ff., 566, 570, 574 f., 577, 579, 585, 589, 596, 609, 616, 620, 623, 646, 654 f., 658, 666, 668, 678, 683, 693, 701, 704, 710, 722, 730, 732, 735 ff., 739, 759 f. — Borgemestre se Knud Markvorsen, Mikkel Vibe. — Tolder se Jakob Mikkelsen. — Borgere 4, 10, 60, 64 f., 79, 97 f., 131 f., 150 f., 155, 193, 210, 213, 220, 226, 263, 282, 290, 306, 308, 361, 394, 407, 409, 433, 438, 444, 449, 451, 454, 456, 495, 520, 543, 558, 571, 595, 642, 693 f., 732, 740, 744. — Børnehus se Tugthus. — Børsen 578. — Fortunen 59. — Amagerstræde

265; Dronninggade paa Kristianshavn 260; Gammeltorv 328, 451; Kongensgade 193; Kongensgade p. Kristianshavn 231, 438, 552, 594, 599; Købmandsgade 380; Nedergade p. Kristianshavn 438; Nørreport 557; Overgade paa Kristianshavn 260; Prinsensgade p. Kristianshavn 285; St. Annæ Stræde p. Kristianshavn 231, 438; Sofiegade p. Kristianshavn 231; Strandgade p. Kristianshavn 231, 552, 594, 599; Torvegade 594; Vesterport 41; Vingaardsstræde 495; Østerport 28. — Holmen ved København Slot (Bremerholm) 19—28, 223, 234, 339, 363, 365, 367, 379 ff., 427, 454, 481, 503, 594, 608, 633, 652, 654, 665; Admiral se Sten Vilumsen Rosenvinge. — Helliggejst Hospital 21, 374. — Kalvehaven 29. — Vor Frue Kirke 28, 188, 250, 267, 291, 312, 353, 557, 573. — Helliggejst Kirke 21. — Nikolaj Kirke 21. — Holmens Kirke 151, 698. — Den tyske Kirke 463, 594, 668. — Kirke udenfor Nørreport 557, 573. — Ladegaarden 557, 608. — Kongens Lysthavn 25, 322, 661 f. — Nyboder 495. — Sejlhuset 210. — St. Anne Bro 596. — Tugthuset (Børnehuset) 4, 28, 59, 116, 178, 183, 188, 228, 243, 256, 268, 290, 308, 328, 343, 420, 463, 465 f., 479, 522, 536, 538, 545, 553, 568 f., 597 f., 627, 653, 676 f., 693, 699. — Tøjhuset 12, 300, 564, 586, 666, 684, 704. — Universitetet (De højtlærde) 13, 113, 117 f., 121, 169, 201, 255, 357, 365 f., 419, 433, 485, 557, 573, 597, 740, 742; Kommunitetet 75, 241, 314.

Københavns Slot og Len 266 f., 272 f., 277 f., 312, 319 f., 348, 364, 374, 395, 412, 458, 483 f., 546, 624, 699, 743, 757 f.; nævnes 21, 28, 62 f., 67, 106 f., 109, 129, 138, 142, 152, 167, 188 f., 194, 214, 220, 224, 226, 242, 244, 255, 275, 283, 305, 316, 318, 322—326, 328—332, 334 f., 337—340, 344, 354, 357, 362, 377, 385, 389, 397, 405, 414 f., 424, 432, 436, 439, 443, 448, 453, 479, 570 f., 574, 597, 647, 650, 652, 663, 675, 685, 692, 700, 713, 720, 723, 732, 741. — Blaataarn 472. — Ladegaarden (den store) 28, 277, 415; Ladegaarden p. Amager 415, 670. — D a t. 1—15, 18—47, 50—54, 58—62, 64 f., 68—80, 84—108, 112 ff., 116—120, 123 f., 127—137, 142—155, 157—166, 168—173, 175—181, 183, 185 f., 188—193, 197—209, 212—218, 223 f., 228, 230—241, 243 ff., 248—283, 285 f., 288—342, 346, 348—353, 355—359, 361—387, 395 ff., 399—406, 409—417, 419—422, 424 f., 428—448, 450, 452—467, 478—487, 495, 497 f., 506, 530, 532, 536—542, 546 f., 550—555, 558—570, 574—581, 584—595, 597—630, 634—660, 662—672, 674 ff., 678 ff., 685—703, 706—713, 715—723, 725—729, 731—760.

Købing, Halland, 89.

Køge 86 f., 97, 198, 418, 441, 515, 589, 688; nævnes 68, 180, 215, 399 f., 422, 624, 730, 739. — Raadmand se Klavs tor Smede. — Tolder se Mads Ravn. — Borgere 215, 220, 361. — Hospital 215.

— Bro 587.

Kølholt, Tørrild H., 296.

Kølstrup, Bjerge H., Fyen, 282.

- Køltzow, Johan, 603.
 Køng, Hammer H., 8.
- Laaland 10, 34, 191, 236, 374 f.,
 417, 421, 462, 507, 515, 552, 566,
 580, 739.
- Laaland og Falsters Landsting
 439, 493, 565 f., 759 f. — Lands-
 dommer se Holger Bilde, Jesper
 Grubbe.
- Labling Mølle, Framlev H., 376.
- La Broche, Danselærer p. Sorø,
 491.
- Ladegaard, Roskilde Len, 442.
- Lading, Sabro H., 372, 523, 644.
- Laegaard, Børglum H., 629.
- Lage Jensen i Even 284. — Niel-
 sen i Malmø 709.
- Lage, Lister Len, 219.
- Laholm 64, 198, 232, 399, 418, 441,
 515, 688. — Byfoged se Frans
 Hammer.
- Slot og Len 65, 331, 345, 370,
 713, 757 f.; nævnes 54, 103, 111,
 176, 217, 242, 367, 481, 570, 577,
 580, 596, 608, 717.
- Lambert Aslaksen fra Eje, Baads-
 mand, 219.
- Lampe, Volrat, Kongens Berider,
 583.
- Lanck, Martin, Salpetersyder, 175.
- Landet, Taasinge, 116.
- Landskrone 65 f., 198, 418, 441,
 446, 455, 515, 667, 688; nævnes
 89, 186, 356, 400, 608. — Raad-
 mand se Kristen Lavridsen. —
 Byfoged og Tolder se Niels Mad-
 sen. — Borgere 152 f., 455, 586,
 722 f.
- Slot og Len 277 f., 326, 455, 625,
 685, 695, 757 f.; nævnes 51, 54,
 66, 107, 111, 113, 136, 152, 160,
 168, 176, 178, 192, 199 f., 214,
 217, 242, 250, 290, 350, 358, 436,
 481, 526, 580, 596, 598, 647, 651,
 724, 732.
- Langagergaard, Brejning S., Bøl-
 ling H., 368, 611.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Frede-
 rik Gundesen, i Sorø Skole 133,
 367. — Gunde Frederiksen,
 Lensmand p. Tønsberg, 367. —
 Gunde Hansen, Landsdommer i
 Jylland, 133, 188 f., 228, 255,
 265, 368, 611, 621; nævnes 30,
 40, 92 f., 110, 168, 191, (202),
 221, 251, 271, 346, 360, 376, 378,
 385, 393, 403, 439, 441, 475, 480,
 503 f., 518, 568, 606, 1623
 Lensmand p. Koldinghus, 633,
 635 f., 648, 706 ff., 712, 733;
 nævnes 630, 647, 673, 681,
 683, 690, 692, 725, 757. — Karen,
 Klavs Belovs, 163. — Mar-
 grete, Knud Brahes, 422 f. —
 Niels Gundesen, i Sorø Skole
 133, 367. — Peder Hansen, 475,
 618.
- (Vaaben: en Rose), Henrik, 57,
 195, 205, 236, 618, 646, 719, 729.
 — Iver, 427, 701. — Kristen,
 385. — Niels, 612.
- Langeland (Lavind) 34, 232, 417,
 537, 540 f., 626.
- Landsting 439, 759 f. — Lands-
 dommer se Niels Gaas.
- Langelund, Hammerum H., 696.
- Langesund, Ladeplads, Norge, 190,
 447.
- Langesø, Skovby H., 391, 496, 726.
- Langet, Fuglse H., 748.
- , Musse H., 748.
- Langholm, Lille, ved Fligende,
 Torne H., 413.
- Langhyltetykning ved Fligende,
 Torne H., 413.
- Långvadsdam, Sømme H., 374.
- Laurenberg, Hans Villumsen, Pro-
 fessor i Sorø, 602.
- Lavind se Langeland.
- Lavindskøbing se Rudkøbing.
- Lavrids (Lars, Las) Varberg,

- Skipper, 23. — i Aagaard 730. — Bøsemager 22. — Guldsmed i København 131. — Skrædder i Højholt 658. — Andersen i Viberup 212. — Aslaksen fra Øssevig, Baadsmænd, 219. — Bendtsen i Kristianstad 172. — Bjørnsen fra Østen, Baadsmænd, 219. — Ebbesen, Bøsseskytte, 178. — Ebbesen se Udsen. — Eskildsen, Herredsfoged i Halmstad H., 82. — Espensen i Dalby 294. — Gertsen i Ystad 709. — Gødesen i Ystad 709. — Hansen, Lagmand i Skien, 41. — Hartvigsen, Skipper, 23, 78. — Jensen, Termebroder for Hospitalet i Helsingør, 129. — Jensen fra Kalsund, Baadsmænd, 218. — Jensen i Slimminge 295. — Knudsen i Aborre, Strandfoged, 491. — Knudsen i Assens 59. — Lavridsen, Torben Gabrielsen Akelejes Tjener, 368. — Lavridsen i Sebberupgaard 583. — Lavridsen i Vestergaard 696. — Nielsen Læse, Styrmand, 24. — Nielsen, Møller i Malmø, 709. — Nielsen i Bøgede 295. — Nielsen i Hesselager 343 f. — Nielsen i Malmø 381. — Nielsen i Polle-
rup 380. — Nielsen i Svinninge 8. — Nielsen i Værløse 294. — Offersen 56. — Olufsen, Drabsmand i Viborg, 504. — Pedersen i Ejlstrup 583. — Pedersen i Skelskør 606. — Pedersen i Skørpinge 292. — Torsen i Alsønderup 583.
- Laxmand, Jfr. Edele Madsdatter, 421. — Gabriel Pedersen, i Sorø Skole 365. — Helle Stensdatter, Jørgen Hondorfs, 711. — Knud Pedersen, i Sorø Skole 365. — Peder Madsen 365. — Sten Madsen, 711.
- Ledeborn, Jost, i Malmø 709. Leganger, N. Bergenhus Amt, 232. Lejrskov, Anst H., 151. Lekkende, Baarse H., 8, 121, 224, 234, 242, 278, 323 f., 358, 415, 447, 672, 758. Lemput, Thomas, i Paris 145, 182, 220. Lemvig 154, 198, 228, 232, 441, 514, 601, 688. Lendum, Horns H., Jylland, 165. —, Nørre H., Salling, 237, 276. Lengaard, Knud Jensen, Byfoged i Holstebro, 368. Lentlou, Henrik von, i Amsterdam 477 f.; jvfr. Sentlou. Leonhard Thomesen, Skipper, 450. Leppestad, Tønsberg Len, 219. Lerbæk, Horns H., Jylland, 548 f., 593. Lervad, Bølling H., 368. Leuck, Morten Mikkelsen, Salpetersyder p. Møen, 555. Libstrup, Skads H., 57. Ligestoft Mark, Lyderslev, 293. Liidt, Halland, 89. Lille, Rasmus, i Æbeltoft 138. Lille Herred 546. Lillehjem, Skaane, 88. Lilledt, Skaane, 316. Lillering, Framlev H., 523. Lillerød, Lyng-Frederiksborg H., 89. Limfjorden 15, 227, 415, 514, 675, 693. Linde, Lille-, Bjæverskov H., 295. Lindenov, Anne, Erik Mormands, 235. — Else, Absalon Gjões, 182, 213. — Godske, 385, 677, 710; jvfr. Karen Gyldenstjerne. — Hans Hansen († 1620), til Ørslev Kloster, 69, 274; jvfr. Else Thott. — Hans Hansen, Lensmand p. Hammershus, 1621 p. Tranekær, 62, 87, 334, 502 f., 509, 520, 649, 745; nævnes 110,

- 315, 429, 431, 470, 480, 482, 487, 494, 499, 535 ff., 540, 586, 589, 594, 626, 661, 757. — Hans Johansen († 1596), se Margrethe Rosenkrantz. — Hans Kristoffersen, Lensmand p. Hammershus, († 1610), 13, 69, 236; jvfr. Elsebe Juell. — Holger, 178, 677. — Kristoffer Godskesen, 70, 385, 677. — Lavrids, Lensmand p. Aarhusgaard, 335, 759; nævnes 34, 51, 53, 110, 122, 124, 170, 191, 203, 213 f., 270 f., 275, 306, 312, 400, 439, 477, 480, 503, 506, 520, 550, 579, 601 f., 608, 618, 621, 640, 647, (663), 668, 706, 711, 725, 756. — Magdalene Kristoffersdatter, Ejler Akselsen Kruckows, 236, 251, 660. — Otte, Lensmand p. Sølvietsborg, 31, 649; jvfr. Anne Brahe. — Jfr. Sofie, 46.
- Lindersvold, Fakse H., 70.
- Linderup, Børglum H., 752.
- Lindeskov, Vinding H., 467.
- Lindesnæs, Norge, 98, 161, 288, 552.
- Lindholm, Hammer H., 750.
- , Oksie H., 229, 233, 256, 278, 327, 414, 672.
- Len, Skaane, 111.
- Lisbet Peder Munks i København 64.
- Lissabon 190, 723.
- Lister Len, Norge, 219, 232.
- Llobberød, Halland, 89.
- Loft, Erik Jensen, i Østerby 307.
- Peder Mikkelsen i Østerby 306.
- Lolholm, Slet H., 404, 587.
- Lomborg, Kristen, se Longberg.
- Lomborg, Skodborg H., 411.
- Lomme Aa, Skaane, 233.
- Longberg, Kristen, Mag., Astro-
nom, 442.
- Lorens Hartvigsen, Skipper, se
Lavrids Hartvigsen.
- Lovmandsdam ved Skanderborg
Slot 501.
- Lovns, Gialum H., 144, 239.
- Lucht, David, Toldskriver i Hel-
singer, 1623 Tolder, 192, 221,
346, 558, 719 f.
- Ludvig XIII, Konge af Frankrig,
(158).
- Ludvig Jensen i Sorø Skole 153.
- Lumby, Lunde H., 2.
- Lund, Las, Skipper, 137. — Søren,
Skipper, 137.
- Lund 79, 84, 89, 198, 400, 441, 688.
- Domkirke 7, 11 f., 35, 37, 93,
402, 566 f., 637, 701, 724, 732 f.,
738, 740. — Kapitel 16, 37 f., 84,
104, 237, 366, 535, 566 f., 592,
625, 679, 695, 724 ff., 740; Kol-
legium 37 ff. — St. Peders Klo-
ster 111, 277 f., 358, 436, 651. —
Skole 37 ff., 367, 726, 740.
- , Stævn H., 293.
- , Sønder H., Randers A., 630.
- , Ø. Flakkebjerg H., 749.
- Gaard og Len paa Mors 59, 110,
480. — Lundegaards Birk p.
Mors 135.
- Gaard og Len, Skaane, 327.
- Lundager, Skaane, 89.
- Lundby, Hammer H., 8, 261, 428,
700.
- , Slet H., 380, 404, 587.
- Lunde, Lunde H., 43, 47, 750.
- Mølle, Lunde H., 47, 750.
- , Sunds H., 564.
- , V. Horne H., 629.
- Lundekær ved Fligende, Torne H.,
413.
- Lundesnæs Slot og Len 122 126 f.,
237, 338, 353, 411, 713, 758;
nævnes 9, 53, 110, 195, 339, 480,
756.
- Lundforlund, Slagelse H., 636.

- Lundø, Fjends H., 94, 185, 432, 509.
- Lunested, Mikkel, Soldat, 461.
- Lunge, Jørgen, Marsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 146 (jvfr. 761), 187; jvfr. Sofie Brahe. — Ove, 697.
- Lungergaard se Langagergaard.
- Lunov, Kristoffer, 657. — Otte 397, 459.
- Lunte, Jørgen, 739.
- Lupandin, Boydan, russisk Sendebud, 724.
- Lustrup, Hammerum H., 493.
- Lyby, Ø. og V., Nørre H., Salling, 178.
- Lybæk 313. — Borgere 224, 306, 453, 732.
- Lyderslev, Stævns H., 293.
- Lydik Hansen i Sageby 8.
- Lykaa 198.
- Lykke, Aksel, 298. — Anne, Frederik Qvitzovs, 460, 496, 555 (?), 615, 638. — Anne, Kaj Rantzaus, 587, 614. — Anne, Klavs Maltesen Sehesteds, 30 f., 281, 555 (?). — Erik, 390; jvfr. Dorte Krabbe. — Falk, Lensmand i Kristianopol, 5, 49, 210, 329, 359; nævnes 17, 54, 92, 105, 111, 176, 217, 228, 342, 352 f., 363, 387, 446 f., 481, 527, 540, 578, 597, (680), 717, 757. — Frans, 184, 197, 199, 390, 428, 590, 616. — Hans, 63, 81 f., 95, 298, 346, 492, 507 f. — Iver, 6, 81 f., 140, 238, 615. — Jakob, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 48, 59, 81 f., 95, 122, 207 f., 212 f., 298, 398. — Jfr. Johanne, 384, 518. — Jørgen Eriksen, 279, 460, 475, 630, 653. — Kristoffer, se Edel Harbou. — Maren, Thomas Normans, 245, 278. — Jfr. Mette, 7, 49, 96. — Niels, i Danske Kancelli 626. — Jfr. Pernille, 435, 573, 612. — Susanna Pedersdatter, Bendiks Hartvigsens, 71. — Lykkeby, Blekinge, 232, 342, 352, 446.
- Lynderup, Rinds H., 379.
- Lyngby, Børglum H., 752. —, Helligum H., 623. — (Kongens), Sokkelunds H., 18. —, Sønder H., Randers A., 67, 424. —, Ø., N. Asbo H., 105, 225.
- Lyngø, Lyngø-Frederiksborg H., 450.
- Lyngerup, Horns H., Sjælland, 749.
- Lynggaard, Mors, 752.
- Lyngkrogen ved Fligende, Torne H., 413.
- Lysgaard Herred 505.
- Lyskander, Klavs Kristoffersen, Mag., Præst i Herfølge, kgl. Historiograf, 240.
- Lystager, Ø. Flakkebjørg H., 548, 561 f., 664.
- Lystbæk, Hind H., 411.
- Lystrup, S. Hald H., 711. —, V. Lisbjerg H., 523.
- Lytke von Minden, kgl. Berider, 118.
- Læborg, Malt H., 118.
- Lægaard, Hjerm H., 9.
- Læsø 177, 232. —, Sønder H., Laaland, 426, 747.
- Læsø, Mads, Skipper, 445.
- Lø Birk 627.
- Løckwitz se Børge Løekesen.
- Løgagergaard, Vrads H., 111.
- Løjtved, Sunds H., 213 f.
- Lønborg Birk, Ringkøbing A., 589. — Bispegaard og Len 53, 110, 480.
- Lønholt, Albo H., 592.
- Løsning, Hatting H., 17.
- Løvdal, Mandal Len, 232.
- Løve Herred 80.
- Maaes, Borkart, Enspænder, 158.
- Maanerup, Halland, 89.

- Maarslet, Ning H., 361, 712.
 Maarum, Holbo H., 573.
 Machabæus, Klavs, Landsdommer i Halland, 40, 68, 72, 82, 86, 134, 143, 193.
 Mads Kallundborg, Skipper, 78. — Brygger i Lundby 8. — David- sen, Proviantskriver paa Bremerholm, Rentekriver, 19—27, 75, 465, 579. — Hansen, Byg- ningsskriver p. Holmen, 22. — Hansen i Slimminge 295. — Ho- genßen, Møller i Lille Hviagers Mølle, 715 f. — Jakobsen i Ny- købing S., 146. — Jensen 86. — Jensen se Middelfart. — Klavsen i Grisbæk 147, 157. — Kristen- sen, Kongens Købmand paa Færø, 22. — Nielsen, Skipper, 23. — Pedersen Aalborg, Skipper, 23, 78, 313. — Pedersen i Peb- ringe 294. — Povlsen, Renteskri- ver, 204. — Sørensen i Havnelev 292. — Thomesen, Raadmand i Vejle, 518.
 Madstedgaard, Hassing H., 239.
 Magleby, S. Asbo H., 88.
 —, V. Flakkebjerg H., 190.
 Maglebylille, Amager, 380.
 Maglemer, Musse H., 580, 748.
 Maglemose ved Fligende, Torne H., 413.
 Maglerup, Skyts H., 658.
 Magletving, Nørre H., Laaland, 747.
 Magnus Lakaj 700. — Trommeter 22.
 Majbølle, Musse H., 748.
 —, Sønder H., Laaland, 747.
 Makkebjerg Lund 753.
 Malmis, Lapland, 98.
 Malmø, Niels, Skipper, Tilsyns- mand p. Holmen, 23.
 Malmø 198, 240, 356, 418, 441, 510, 515, 688; nævnes 214, 351, 400, 422, 543, 577, 608, 623. — Borge- mester se Kristen Hansen, Kri- sten Jakobsen. — Byfoged se Kristen Hansen. — Borgere 240, 305, 351, 355, 381, 709. — Toid- boden 135, 158 f.
 Malmø, Lister Len, 219.
 Malmøhus Slot og Len 229, 265, 277 ff., 327 f., 344, 622, 672, 688, 757 f.; nævnes 11, 27 f., 51, 54, 91, 107, 110 f., 136, 152, 160, 168, 176, 192 ff., 199, 201, 214, 217, 226, 242, 275, 281, 283, 290, 305, 308, 386, 414, 436, 481, 496, 580, 596, 647, 651 f., 658, 709, 724 f.
 Malt Herred 482.
 Malte Nielsen 185.
 Mamsø, Lister Len, 232.
 Mand, Jens, Borgemester i Assens, 626.
 Mandal Len, Norge, 219, 232, 399, 713, 740.
 Mandemark, Møen, 599, 685.
 Mander, Karl van, 739.
 Manna, Børglum H., 595.
 Maren (Marine), David Patersens i Malmø 709. — Hansdatter, Forstanderske i Børnehuset i København, 676. — Jørgensdat- ter, Hans Giordsens, 57. — Jør- gensdatter i Horsens 268. — Karstens i København 543. — Pedersdatter, Kristoffer Holger- sens i Nim, 504. — Lavridsdat- ter, Hans Vandels i Aalborg, 500. — Rasmusdatter, Niels Tho- mesens i Varde, 383.
 Margaard, Skovby H., 258, 653.
 Margrete Aagesdatter se Rosen- gedde. — Jenses i Nykøbing S., 146. — Markusdatter 59.
 Maria, Jens Sibecks, 164.
 Maria Eleonora, Gustav II Adolf af Sverrigs Dronning, 439.

- Maria Magdalene S., Sønderhald H., 678.
- Mariager 137 f., 198, 231, 313, 405, 441, 514, 688.
- Fjord 185, 405.
- Kloster og Len 124, 338, 599, 758; nævnes 51, 53, 110, 137, 242, 339, 372, 412, 480, 741, 756.
- Maribo 46, 198, 228 f., 407, 431, 441, 688, 747 f. — Borgemester se Søren Sørensen. — Brødre-gade 749.
- Birk 744, 747.
- Kloster 34, 46 f., 60, 156, 164, 170, 198, 211, 228 f., 247, 358 f., 405 ff., 428, 431, 436, 451, 580, 607, 732, 747, 753, 758. — Abbedisse se Margrete Hardenberg.
- Mariegaard, Børglum H., 751.
- Markdanner, Frederik, 164, 257, 391 f., 496, 518, 551, 615, 726 f., 756. — Hans, 756. — Kaspar, se Sofie Oldeland.
- Markeslev, Tudse H., 247, 483.
- Markus Jansen, Ingeniør, 91.
- Marstrand, Kristoffer, Skibskap-tajn, 659.
- Marstrand 232, 577, 608. — Bor-gere 218 f.
- Marsvin, Birgitte, Frederik Ul-feldts, 225, 229, 380, 625. — El-len, Knud Ruds, forlenet med Dalum Klosters Len, 66, 73 f., 165, 201 f., 221, 257, 279, 354, 478, 569, 667, 733, 746; nævnes 49, 53, 92, 109, 155, 298, 469, 479, 503 f., 534, 557, 565, 738. — Else, Enevold Kruses, 87, 168, 356, 653, 662, 678. — Helle, Jakob Becks, 655, 717. — Otte, Lens-mand i Kristianstad Len, 146, 199, 325, 377 f., 460, 649; næv-nes 1, 9 f., 33 f., 46, 54, 59, 61, 67 f., 77, 92, 99, 107 f., 111, 116, 130, 134, 136, 144, 164, 168, 170, 172, 176, 178, 183 ff., 214, 217, 234, 252, 268 f., 277, 281, 287, 290, 309, 353, 358, 363, 386, 412, 420, 426, 436 ff., 453, 458, 466, 481, 515, 517, 519, 534 f., 552 f., 563, 571, 577, 582, 596 f., 625, 656, 660 f., (680), 684, 688, 700, 717, 723, 738, 757, 759. — Peder, 377.
- Marvede, Ø. Flakkebjærg H., 246.
- Matras, Daniel, Professor i Sorø, 639.
- Matthias Jakobsen, Dr., 72. — Pe-dersen, Klejnsmed ved Skander-borg Slot, 507
- Meckelborg, Hans, Tolder i Hel-singør, 16, 83, 88, 306, 346, 558, 573, 719 f., 733.
- Medelstad Herred. — Herredsfoged se Hagen Jensen.
- Meden, Martinus von der, tysk Kancelliforvalter, 96, 220.
- Mehlen, Tale von, Johan Urnes, 186, 617.
- Mejer, Gert, i København 155.
- Meiners, Lubbert, i Malmø 709.
- Meklenborg 364.
- Mellem Mølle, Aasum H., 92, 135, 616.
- Menstrup, Ø. Flakkebjærg H., 749.
- Merckel, Christian, i Sorø Skole, 720. — Valentin, i Sorø Skole 720.
- Merløse, Merløse H., 247.
- Herred 96, 106. — Herredsfoged se Jens Hvidhoved.
- Mølle, Merløse H., 717.
- Mesing, Hjelmslev H., 696.
- Metzner, Leonhard, tysk Kancelli-forvalter, 440, 450, 509; jvfr. Lisbet Hess.
- Meyer, Markus, Skriver paa Aar-husgaard, 34.
- Middelfart, Mads Jensen, Mag., Superintendent i Lund, 93; nævnes 9, (37), 41, 65, 90, 128,

- (172), 183, (215 f.), 234, (401, 427), 440, 582, 634, 733.
- Middelfart 116, 198, 231, 400, 409, 417, 441, 688. — Borger 610 f.
- Middelsom Herred 337.
- Mikkedal, Halmstad H., 133.
- Mikkel Færø, Kongens Skipper, 286. — Skriver, Hospitalsforstander i Odense, 573, 746. — Andersen, Præst ved St. Mikkel's Kirke i Slagelse, 750. — Hansen i Tolstrup 425. — Nielsen, Skipper, 23, 78. — Nielsen se Tornekrans. — Pedersen i Gjevne 292.
- Miltnitz, Kasper von, Hopmand p. Kronborg, 250, 449.
- Mitzner, Hans, Tømmermand, 461.
- Miuge, Stavanger Len, 219.
- Mjallerup, Slet H., 411, 645.
- Moa, Halmstad H., 133.
- Mogens i Hør 16. — Andersen i Slimminge 294. — Ibsen i Olstrup 294. — Nielsen, Kongens Bødker, 713. — Pedersen, Underkapelmester, 220. — Pedersen i Helsingør 80. — Povlsen p. Sejro 138. — Villumsen se Rosenvinge.
- Mogenstrup, Merløse H., 472.
- Moland, Nedenæs Len, 232.
- Mores, Hans, i Hamborg 537. — Jakob, i Hamborg 537.
- Mormand, Bjørn, 134 f., 251. — Erik, Mogensens, 4, 92, 235, 251, 383; jvfr. Anne Brock og Anne Lindenov. — Korfits Mortensen, 137, 180 f. — Kristoffer Eriksen, 235. — Morten Eriksen, 59, 137, 383. — Morten Mogensens, 82, 133, 581; jvfr. Ingeborg Brockenhuus.
- (Falk), Jens Klavsen, 235. — Jørgen Klavsen, 235.
- Mors 177, 495.
- Morten (Martin), Hr., se Damp. — i Fotstad 133. — Brygger i Helsingør 80. — Bygmester 22. — Skytte, Morder, 760. — Bendtsen i Malmø 709. — Jensen se Rosenvinge. — Klavsen, Skipper fra Horn, 739. — Knudsen i Helsingør 309. — Madsen, Mag., Slotspræst p. Frederiksborg, 341. — Madsen i Malmø 400. — Mogensens se Mormand. — N., Pandesvend, Skovrider i Malmøhus Len, 111. — Pedersen, Skipper i Kerteminde, 381. — Pedersen i Sigerslev 291. —
- Morup, Luggude H., 32.
- Moseby, Falster, 749.
- Mosebølle, Fakse H., 211, 247.
- Moskva 724.
- Most Hansen se Gere.
- Mostorp, Halmstad H., 133.
- Mouslund, Albo H., 592.
- Movrids, Prins af Oranien, Greve af Nassau, 530.
- Movrids Hansen, Skipper, 23.
- Mule, Hans, i Odense 257. — Jens, Dr., i Odense 125; jvfr. Elsebe Hansdatter. — Markus, i Odense 257.
- Mullerup, Løve H., 89, 468.
- , Vinding H., 418.
- Mund, Klava, 750. — Niels, 252. — Peder, se Vibeke Griis. — Jfr. Sidsel, 600.
- Munk (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe, Lensmand p. Antvorskov, 90, 144, 162, 302 f., 317; jvfr. Sidsel Høg.
- (Vaaben: 3 Roser), Frederik, 10 ff., 257 f., 295 f., 475, 548 f., 678, 680 f., 706 f., 740 f.; jvfr. Sofie Friis. — Jørgen, Hofjuncker, 474. — Karen Jørgensdatter, Iver Friis's, 705. — Kirsten, Christian IV.s Hustru,

- 103, 148 f., 422. — Kirsten Pedersdatter, Erik Rosenkrantzes, 574, 586 f., 590, 632. — Oluf, se Sofie Høcken. — Peder Ludvigsen, 471, 491 f., 574, 586 f., 590, 595, 615, 629; jvfr. Sofie Brahe. — Povl Olufsen, se Elsebe Juel.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Anne, Jens Fredbergs, 459 — Kristen, 47. — Søren, 422.
- (Vaaben: 3 Haner), Jens, Skibskaptajn, 54, 200, 570 f., 579, 667.
- , Peder, i Sorø Skole 421. — Peder, i København 64.
- Munkeager, Taaderup S., Løve H., 170.
- Munkeboe, Ejler, Hr., 412.
- Munkedrag, Grund i Limfjorden, 227.
- Munkegaards Dam, Kronborg Len, 585.
- Munkema, Taaderup S., Løve H., 170.
- Munkholt, Vennebjerg H., 752 f.
- Mur, Johan, Kaptajn, 56.
- Muserød, Fjære H., 89.
- Musse, Store-, Musse H., 748.
- Mærn, N.-, Baarse H., 425.
- Møballe, Vor H., 373, 598.
- Møen 31 f., 74, 201, 210, 254, 261, 373 f., 426, 445 f., 452, 458, 463, 471, 515, 538, 555, 562 f., 566, 570, 598 f., 608, 757 f.; jvfr. Stegehus Len.
- Møgelbost, Nedenæs Len, 219.
- Møgeltønder Birk 627.
- Møgeltønderhus og Len 338.
- Møggedal, Halland, 89.
- Mølgaard, Børglum H., 752.
- Møllegaarde, Hassing H., 409, 525.
- Mølleholt, Bjørge H., Skaane, 32.
- Møllengraf, Lorens von, i København 746.
- Møller, Ernst, Kongens Livskræder, 474, 543. — Thomas, Fisker p. Frederiksborg, 90.
- Mønge Mølle, Rønnebjerg H., 89.
- Mørup, Alsted H., 700 f.
- , Tørrild H., 141.
- Naaby, Tybjerg H., 458.
- Nakke, Holbo H., 583.
- Nakkebjerg, Dronninglund H., 752.
- Nakkebølle, Salling H., 64.
- Nakskov 16, 198, 379, 417, 441, 565, 688. — Borger 464.
- Narrius, Heinrich, i Hamborg 497.
- Narva (Narven) 313.
- Nassau, — Greve, se Movrids.
- Navne, Hans, i Snertinge 8.
- Navr, Hjern H., 122.
- Nebbelunde, Fuglse H., 748.
- Nedenæs Len, Norge, 219, 232, 284, 399, 472, 497, 617, 713, 740.
- Nederby, Ingelstad H., 216.
- Nederlandene (Generalstaterne, Staterne) 98 f., 126, 129, 131, 145, 199 f., 252, 300, 398, 408, 465, 509, 530, 534.
- Neder Mølle, Hatting H., 17.
- Nees, Mors, 752.
- Nejtrup, Hassing H., 525.
- Nevitshøg, Bare H., 608.
- Nibe 54, 231.
- Niddingen, Ø ved Halland, 398.
- Niels i Mikkedal 133. — Møenbo, Skipper i Haderslev, 78, 286. — Guldsmid i Landskrone 722 f. — Mag., Sognepræst ved Domkirken og Kannik i Lund, 35. — Præst i Vamblingbo 556. — Skriver i Aalborg 151. — Skrædder i Skelskør 606. — Snedker i Skærumbondgaard 752. — Adersen i Biskopstorp 69, 71. — Andersen, Salpetersyder, 645. — Andersen, Styrmand, 24. — Andersen i Horne-

lünd 195. — Andersen i Skovbygaard 8. — Bendtsen i Hullegaard 144, 180. — Bertelsen fra Malmø, Lister Len, Baadsmand, 219. — Findsen i Nordfjord Len 347. — Folmersen 261. — Fransen, Mag., Kannik i Roskilde, Hertug Ulriks Tugtemester, 448, 450, 642. — Fransen i Kornerup 466. — Gudmandsen i Færs H., henrettet, 634 f., (732). — Hansen i Karise 293. — Hansen i Maglerup 658 f. — Jakobsen, Raadmand i Korsør, 160. — Jakobsen Malmø, Styrmand, 24. — Jakobsen, Sømand, Hospitalslem i Roskilde, 694. — Jensen, Mag., Slotspræst p. Antvorskov, 61. — Jensen i Pebring 294. — Jensen i Slimminge 294. — Jørgensen, Mag., 237. — Jørgensen i Hesselager 394. — Jørgensen fra Kolding, Baadsmand, 219. — Jørgensen, Skrædder i Odense, 683. — Klavsen i Frøsløv 291. — Klavsen i Skelskør 606. — Kortsen i Malmø 709. — Kristensen, Byfoged, i Korsør, 607. — Kristensen, Delefoged, 468. — Kristensen i Vester Halne 162 f. — Kristoffersen i Veddinge, Herredsfoged i Ods Herred, 117. — Kristoffersen i Renge 291. — Kristoffersen, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Lassen i Æbeltoft 138. — Lavridsen, Skipper, 137. — Laursen i Egede 294. — Lavridsen i Frøslide 134. — Lavridsen i Malmø 709. — Laursen fra Randers, Baadsmand, 219. — Lavridsen i Ystad 709. — Madsen, Borgemester i Helsingør, 395. — Madsen, Byfoged og Tolder i Landskrone, 7, 68. — Madsen i Helsingør 218. —

Madsen i Skelskør 606. — Madsen i Ystad 73, 709. — Mikkelsen se Aalborg. — Mogensen i Skelskør 606. — Mortensen Kolding, Kongens Sanger, 299 f. — Mouritzen i Kongens Kancelli 5. — Nielsen i Ønnestad 252. — Nielsen, Henrik Holcks Karl, 115. — Olsen i Holtug 291. — Olsen i Skelskør 606. — Olsen i Slimminge 295. — Olsen i Øringe 133. — Pedersen, Styrmand, 24. — Pedersen, Mestersvend p. Holmens Reberbane, 23. — Pedersen fra Haderslev, Baadsmand, 219. — Pedersen i Kongsted-Borup 294. — Pedersen i Slimminge 294. — Pedersen i Ystad 709. — Rasmussen, Hofkøkkenskriver, 99—103, 287. — Rasmussen, Raadmand i Viborg, 424. — Simonsen, Biskop i Oslo, 41, 128. — Sørensen i Boeslum 139. — Sørensen, Præst i Lyngby og Kelne, 105. — Sørensen se Nykirk. — Thomesen i Varde 383. — Troelsen fra Bakken, Baadsmand, 219. —
 Nielstrup, Musse H., 609.
 Nienhof, Deutsch-, Holsten, 358.
 Nikkel Trommeter 22.
 Nilaus Pedersen, Slotspræst i København, 21 (jvfr. 761).
 Nim, Nim H., 504.
 — Herred 225.
 Nimtofte, Nørre H., Randers A., 449.
 Ning Herred 657, 697.
 Nis Knudsen i Sønderborg 492.
 Nissum S., Ulvborg H., 411.
 Nolck, Anders, Styrmand, 24.
 Noll, Thomas, Hopmand p. Kronborg, 1621 Kaptajn over Livgarden, 15, 28, 31, 63, 67, 72, 194, 288, 428, 443, 461, 666, 710.
 Norby, Abel Lavridsdatter, Kri-

- stoffer Basses, 362. — Jfr. Ingeborg, 46. — Johan, 362.
- Norby Gods i Fyen 221.
- Nordfjord Len, Norge, 347.
- Nordhord Len, Norge, 232.
- Nordlandene, Norge, 41, 209, 742.
- Nordrup, Slagelse H., 170.
- Nordsøen 97, 579.
- Nordvigen, Mandal Len, 232.
- Nordybe, Dybe S., Vandfuld H., 6.
- Norge 73, 149, 161, 288, 296 f., 349, 395, 401 f., 454, 472, 577, 619, 644, 647, 667, 696, 701, 712, 725, 739 f.
- Normand, Ernst, Lensmand p. Antvorskov, 3, 90, 146, 257 f., 316, 631, 671, 707; nævnes 13, 15, 17, 45, 50 f., 53, 57, 61, 80 f., 109, 116, 118, 136, 142, 155, 160, 168, 170 f., 187, 193 f., 199, 211 f., 218, 224, 227, 242, 245 ff., 277 f., 281, 297 ff., 301, 308, 314, 323, 370, 377, 397, 400 f., 415, 422, 436, 448, 453, 456, 458, 468 f., 473, 475, 479, 482, 484, 488, 503, 519, 534, 542, 544, 547 f., 562 f., 565 f., 587, 596, 599 f., 603 ff., 623 f., 641, 647, 651, 653 f., 659, 666, 677, 692, 694, 699, 720, 722, 724 f., 730, 740, 757.
- Norman de la Navité, Kristen Thomesen, 245, 378, 756. — Jfr. Margrete Thomasdatter, 245. — Thomas, se Maren Lykke.
- Norre, Fuglse H., 748.
- Norring, Sabro H., 621 f.
- Norrkøping, Sverrig, 279.
- Nors, Hillerslev H., 47, 750.
- Noviomagus, Kristen, Mag., Præst p. Frederiksborg, 282.
- Nunneklosters Len, Norge, 593, 652, 695, 724.
- Nyborg, David, Bygmester, 309.
- Nyborg 198, 268, 417, 441, 537 f., 540, 556, 688; nævnes 109, 115, 182, 231, 387, 400, 479, 544, 597.
- Byfoged se Thomes Brun. — Toldskriver se Thomes Brun. — Borgere 115, 308. — Dronninggaard 268.
- Nyborg Slot og Len 66, 333, 352, 375, 396, 418, 758; nævnes 51, 53, 109, 160 f., 197, 242, 273, 282, 315, 339, 387, 408, 435, 470, 479, 494, 535, 540, 565, 580, 596, 647, 652 f., 725, 756. — Ladegaard se Dronninggaard. — D a t. 36, 756.
- Nyby Ladegaard ved København 670.
- Nybølle, Hammer H., 45.
- , Nørre H., Laaland, 104, 747.
- Ladegaard, Smørum H., 319.
- Nygaard, Brusk H., 554, 702.
- Nykirk, Niels Sørensen, Præst i Lyngby og Albøge, 424.
- Nykøbing p. Falster 198, 310, 417.
- p. Mors 198, 231, 441, 514, 608, 688. — Byfoged se Oluf Thybo.
- p. Sjælland 146, 150, 198, 232, 441, 688. — Borgere 146.
- Slot og Len 251, 435, 711.
- Nymølle, Tybjerg H., 483.
- Nyrup, Ø. Flakkebjerg H., 464.
- Nysted 198, 232, 441, 688.
- Næs, Falster, 749.
- , Hammer H., 428.
- , Lister Len, 232.
- Næsby, Tybjerg H., 599.
- Næsbyholm, Vemmenhøg H., 234.
- Næsbyhoved Mølle, Odense H., 44, 350.
- Næstved 33, 198, 418, 441, 515, 688; nævnes 143, 232, 386, 409 f., 419, 560 f., 588, 654.
- Nøbbet, Nørre H., Laaland, 747.
- Nølev, Hads H., 270.
- Nøraa, Gørding H., 629, 719.
- Nørager, Sønderhald H., 112.
- Nørballe, Fuglse H., 748.
- Nørgaard, Børglum H., 752.
- , Idum S., Ulvborg H., 411.

- Nørgaard, Refs H., 729.
 Nørholm, Hornum H., 645.
 Nørholms Provsti se Viborg Domkirke.
- Obel, Jørgen Pedersen, Mag.**, Præst i Skanderborg, 696.
 Obling, Nørre Horne H., 696.
 Oddernæs, Mandal Len, 232.
 Oddevald, Niels Olsen, Skipper, 23, 78.
 Oddevold, Mandal Len, 232.
 Odden, Vennebjerg H., 146.
 Oden, Lavrids Kristensen, Skipper, 23.
 Odense 198, 289, 353, 405, 407, 417, 441, 564, 688, 711; nævnes 72, 248 f., 254, 257, 307, 400, 505, 534, 544, 577, 597 f., 612 ff., 618—22, 638, 645, 653, 660, 669. — Borgemester se Jørgen Nielsen Skriver, Jørgen Mogensen Rosenvinge, Otte Knudsen Seebled. — Raadmand se Otte Knudsen Seebled. — Byfoged se Jens Ancharis. — Borgere 66, 125, 220 f., 247, 257, 378, 381, 536, 667, 683, 700. — Bispegaard 44. — Gymnasium 78 f., 220 f. — Hospital 216, 282, 352, 406, 432 f., 490, 531, 573 f., 591, 665, 745 f. — St. Hans Kirke 2. — St. Knuds Kirke 44. — St. Hans Kloster se Odensegaard. — St. Knuds Kloster 110, 480. — Kollegium se Gymnasium. — Skole 38 f., (44), 66, 255, 638.
 Odensegaard og Len (St. Hans Kloster), 44, 282, 334, 350, 496; nævnes 51, 53, 109, 127, 143, 160, 242 f., 245, 386, 434 f., 470, 479, 494, 565, 596, 647, 652, 725.
 Ods Herred 31. — Herredsfoged se Niels Kristoffersen.
 Oldeland, Hans, 173, 257, 381, 593. — Sofie, Kaspar Markdanners 615.
 Oldemostoft, Slesvig, 597.
 Oldenburg. — Greve se Anton Günther.
 Oldevold, Niels Olsen, se Oddevold.
 Ollerup, Ø. Flakkebjerg H., 749 f.
 Olstrup, Fakse H., 124, 294.
 —, Holme-, Hammer H., 441, 574.
 Oluf (Ole) Stubbekøbing, Skipper, 23. — Thybo, Byfoged i Nykøbing p. Mors, 495. — Præst i Frenninge, 634. — Andersen i Baarse 8. — Andersen fra Birkeland, Baadsmand, 219. — Andersen i Lille Hedinge 292. — Børgesen fra Indland, Baadsmand, 219. — Eriksen i Lille Linde 295. — Folmersen i Taarøje 292. — Haagensen fra Gerrestad, Baadsmand, 219. — Hansen i Alslev-Taagerup 294. — Hansen i Lund 293. — Hansen i Sundbyvester 212. — Hemmingsen i Ørnebjerg 8. — Ingvorsen i Gjorslev 295. — Jakobsen, Skolemester hos Jakob Ulfeldt, 182. — Jensen, Skipper, 23. — Keldsen fra Stange, Baadsmand, 219. — Knudsen fra Bjelland, Baadsmand, 219. — Kortsen, Skipper, 23, 78, 754. — Kristensen, Skipper, 137. — Lavridsen i Hallendrupgaard 583. — Madsen, Bygmester i Kristianopol, 33 f. — Madsen i Lund 293. — Mortensen i Karise 293. — Nielsen af Dragsholm Len 360. — Nielsen, Hr., i Landskrone Len 695. — Nielsen, Fange p. Københavns Slot, 675. — Nielsen. i Slimminge 295. — Nilausen i Frøsløv 292. — Nielsen i Klagstorp 176. — Pedersen, Skibsbygger, 564. — Pedersen, Skipper p.

- Samsø, 342. — Pedersen i Tom-
mestrup 291. — Pedersen i Ug-
ledie 45. — Pedersen i Ystad
709. — Rasmussen i Tokkerup
294. — Sørensen se Kok. —
Thomesen i Gammelgaard 367.
— Tostensen fra Marstrand,
Baadsmand, 219. — Villumsen
fra Oslo, Baadsmand, 219. —
Omme, N.- Hind H., 368.
Omø, V. Flakkebjerg H., 155.
Onsbjærg, Samsø, 212.
Operup, Halland, 89.
Oplandene, Norge, 41.
Opma Mølle, Færs H., 88.
Oranien, Prins, se Movrids.
Orm Olsen fra Stavanger, Baads-
mand, 219.
Ormager, Ø. Flakkebjerg H.,
469 f.
Orning, Jfr. Berte, 606. — Jørgen,
Kaptajn, 541, 553.
Orten, Varde Landsogn, V. Horne
H., 399.
Orup, Tybjærg H., 591, 599, 652,
694, 750.
Oslo 41, 73, 149, 232, 577. — Bor-
gere 219. — Kapitel 104.
— Stift 254. — Biskop se Niels
Simonsen.
Ostindien 95, 421, 434, 450, 465.
Osvold Drejer i København 193.
Otte Sergeant, Vagtmester i Kri-
stianstad, 467. — Aagesen,
Præst i Vissinge, 526. — Knud-
sen se Seebled. — Pedersen i
Malmø 709.
Otto, Hans, Kaptajn, 67.
Ouderup, Ringsted H., 563.
Oursø, Horns H., 157.
Oustad, Lister Len, 232.
Ovdrup, Slet H., 380, 411.
Overberger, Hans, Sekretær hos
Dronning Sofie, 733.
Overhold, Hammerum H., 122.
Ovre se Hvidovre.
- Ovsted, Vor H., 696.
Ovstrup, Lysgaard H., 185, 509.
Oxholm, Ø. Han H., 530.
- Paarup, Fuglse H., 748.
—, Luggude H., 144, 180, 267.
Paaske, Niels, Dr., Biskop i Ber-
gen, 41, 128, (172).
Pallerup, Nørre H., Laaland, 747.
Pallesbjerg, Ulvborg H., 697, 729.
Palsgaard, Bjærg H., Jylland, 57.
Paludan, Johannes, Apoteker i
Helsingør, 1623 i Viborg, 572.
— Povl Povlsen, Mag., Præst i
Kolding, 55.
Pandrup, Hvetbo H., 752.
Pandum Len, Hornum H., 110,
635.
Pannewitz, Frederik, 465.
Papenheim, Alexander Raabe von,
Lensmand p. Holbæk Slot, 146,
318, 506; nævnes 3, 42, 53, 80,
109, 133, 166, 168, 199, 218, 244,
274, 277 f., 297, 397, 400, 436,
453, 458, 462, 479, 482, 503, 539,
565, 587, 614, 647, 650, 661, 685,
699, 707, 717.
Paris 701. — Borger 182, 220.
Parsberg, Frederik, 137, 145, 179,
184, 371, 391, 425, 457, 549, 559.
— Manderup, Lensmand p. Aal-
borghus og Aastrup, 3, 121, 142,
191, 196, 312, 428, 471, 502, 631;
nævnes 34, 48, 51—55, 82, 110,
129, 145, 165, 172, 179, 200, 202,
209, 283, 342, (663). — Oluf,
Lensmand p. Ørum, 340 f., 503,
633, 644; nævnes 382, 394, 473,
480, 595, 618, 629, 657, 668, 756.
— Verner, 69, 123, 140, 156, 238,
258 f., 355, 371, 379, 508, 692,
697.
Partbo ved Varde 399.
Paselick, Frederik, 70, 145.
Pasquier, Regner, Bøssebager i
Helsingør, 534.

Pax, Mogens, Lensmand p. Roskildeggaard, 322; nævnes 7, 27, 51, 53, 62 f., 77, 80, 94, 96, 107, 109, 132, 136, 142, 152, 160, 168, 186, 191, 193, 199 f., 218, 220, 233, 244 f., 250, 255, 277 f., 308, 341, 358, 361, 397, 400, 404, 406, 422, 436 f., 439 f., 442, 447 ff., 453, 458, 466, 472, 479, 482, 503, 525, 539, 544, 544, 553, 561, 565, 586 f., 595, 597, 604, 610, 614, 616, 623, 650, 655, 661, 692, 712, 725, 734 f., 757, 759.

Payngk (Pay, Paiien), Peter, Dr. med., Kongens Destillierer, 9, 12, 104, 322.

Pebringe, Fakse H., 294.

Peder Bornholm, Skipper, 23. — Jyde i Karise 293. — von Xanten 364. — Kræmmer i Holbæk 258. — Landstingsskriver i Odense 257. — Møller ved Nyborg Slot 470. — Posserer i København 324. — Andersen, Landsdommer i Blekinge, 31, 237, 299, 374. — Andersen i Gelballe 494. — Andersen i Havnsø 138. — Andersen p. Møen 607. — Andersen i Risby 7 f. — Andersen i Skelskør 606. — Andersen i Sorø Skole 641. — Andersen i Taareje 293. — Bertelsen i Malmø 709. — Bosen, Skipper, 23, 72, 78. — Bosen i Strøby 616. — Fransen i Skørpinge 292. — Hansen, Præst i Faardrup, 246. — Hansen fra Regevig, Baadsmand, 219. — Hansen i Karise 293. — Hansen i Skelskør 606. — Ibsen Grenaa, Skipper, 23, 171. — Iversen, Dr. med. i Viborg, 504, 760. — Iversen i Sorø Skole 421. — Iversen se Baden. — Jakobsen fra Hee, Baadsmand, 219. — Jakobsen af Svenstrup Len 361. — Jensen

Ditmarsker i Grenaa 668. — Jensen i Grisselgaarde 154. — Jensen fra Herdal, Baadsmand, 219. — Jensen i Højsager 584. — Jensen i Snertinge 7. — Jensen, Fange i Blaataarn, 472. — Jespersen p. Sejrsø 138. — Jonsen fra Kjøen, Baadsmand, 219. — Jørgensen, Skomager i Tugthuset, 28. — Jørgensen i Middelfart 610. — Keldsen, Styrmand, 24, 161, 232, 297, 553. — Klavsen, tysk Kancellibud, 519. — Knudsen i Brændstrup 730. — Knudsen 174. — Kristensen, Præst i Bølling og Sæding, 377. — Kristensen i Ellinge 206. — Kristensen i Skelskør 606. — Kristensen i Sorø Skole 450. — Kristoffersen 58. — Lavridsen, Præst i Tygelsø og Klagstorp, 151. — Lavridsen Læsø, Skipper, 23, 78. — Lavridsen i Aggerup 451. — Lavridsen, unge, i Faardrup 15. — Lavridsen i Helsingø 583. — Laursen fra Risør, Baadsmand, 219. — Lavridsen i Øster Skerninge 549. — Madsen se Laxmand. — Mogensen i Havnelev 292. — Mogensen i København 543. — Mogensen i Slimminge 294. — Mogensen se Graa. — Nielsen, Skriver p. Københavns Slot, siden i Ostindien, 432, 708. — Nielsen, Præst i Sønderho, 397. — Nielsen i Eskildstrup, Skovrider i Antvorskov Len, 542. — Nielsen Læsø, Skipper, 23, 78, 313. — Nielsen i Gamst 499. — Nielsen i Gjevnø 292 f. — Nielsen i Lille Hedinge 291. — Nielsen af Vordingborg Len 361. — Nielsen i Æbeltoft 138. — Nielsens Enke 570. — Olsen i Qvibille 133. — Olsen, Sejlægger

- p. Holmen, 23. — Pedersen Skrivel, Borgemester i Ringkøbing, 243 f. — Pedersen, Skipper p. Samsø, 342. — Pedersen af Kallundborg Len 361. — Pedersen i Karise 293. — Pedersen i Slimminge 294. — Povlsen Flensborg, Styrmand, 24. — Rasmussen i Lille Hedinge 292. — Sandersen i Malmø 355, 709. — Simonsen i Tyvkær 495. — Stefensen i Sorø Skole 196. — Svendsen i Helsingør 516. — Sørensen, Soldat p. Kronborg, 16. — Sørensen i Ejlstруп 583 f. — Sørensen, Misdæder i Skanderborg Len, 656. — Sørensen i Æbeltoft 138.
- Pederstrup, S. Asbo H., 88.
—, Nørre H., Laaland, 289.
—, Langeland, 750.
- Pentz, Markvard, Lensmand p. Segeberg, 596.
- Pibe Mølle, Holbo H., 175.
- Pilegaard, Dronninglund H., 752.
- Pilegaards Mølle, Dronninglund H., 752.
- Pile Mølle, Bjerge H., Skaane, 88.
- Pilet, Fuglse H., 748.
- Ploug, Jørgen, 79.
- Plovstrup, Gørding H., 630.
- Podebusk, Gisel, Otte Kristoffer Rosenkrantz's, 29. — Henrik, 93, 375, 610, 616, 623. — Klavs, 365, 716; jvfr. Sofie Ulfstand. — Movrids, 93, 660, 688, 716. — Jfr. Vibeke, 623, 645, 684. — Anna Marie (Sillicke Andersdatter), 693.
- Pogwisch, Hans, 1621 Lensmand p. Hindsgavl, 58, 111, 113, 141, 205, 221, 248 f., 257, 305, 307, 362 f., 382, 419, 610 f., 740; nævnes 109, 116, 202, 209, 400, 408, 470, 479, 494, 503, 565, 580, 647, 661; jvfr. Karen Brockenhuus. — Henrik, 424. — Kristoffer, 590. — Otto, 249, 382, 607. — Sivert, holstensk Raad, 390 f.
- Polen 348. — Konge se Sigismund III.
- Pollerup, Møen, 380.
- Pommern (Stettin-). — Hertuger se Bogislaus, Filip Julius, Frederik, Ulrik. — Hertuginder se Erdmuth, Sofie, Sofie Hedevig.
- Pontanus, Johan Isaksen, kgl. Historiograf, 253, 400.
- Pop, Povl, i Aalborg 753.
- Pors, Hans, 378, 459, 701. — Klavs, 157; jvfr. Karen Daa. — Stig, i Danske Kancelli, 601.
- Mads Andersen, Mag., Præst i Ribe, hans Enke, 186 f.
- Porse, Ingvord, i Lyderslev 293.
— Mads, i Gjevne 292. — Oluf, i Havnelev 292.
- Portugal 723.
- Post, Johan, i København 155, 179, 390, 454, 558, 694.
- Povl Maler i Hillerød 301. — Bendtsen i Slagelse Hospital 412. — Gregersen, Styrmand, 24. — Jensen fra Sandenæs, Baadsmænd, 219. — Johansen i Danzig 577, 603. — Jørgensen, Skovrider i Antvorskov Len, 574. — Laursen fra København, Baadsmænd, 220. — Laursen fra Tulling, Baadsmænd, 220. — Mortensen, Mag., Superintendent i Lund, 7. — Nielsen, Præst i Lejrskov, 151. — Nielsen, Skipper, 23. — Nielsen, Drabsmand, i Landskrone Len 625. — Pallesen i Aas 294. — Povlsen se Paludan. — Rasmussen i Tommestrup 291. — Torkildsen, Præst i Brederød, 183.
- Povlstrup, Luggude H., 144, 180, 267.

- Pricker, Ernst, Styrmand, 24. — Johan, Styrmand, 24.
- Printz, Movrids, Skibskaptajn, 161, 348, 397 f., 445, 652; jvfr. Maria Jans og Annecke Cortz.
- Prip, Jfr. Dorothea, 238. — Kristen, 35, 67 f., 236, 447, 488; jvfr. Anne Hansdatter Basse. — Margrete Kristensdatter, Klavs Kaas's, 236.
- Provstgaarden, Hjerm H., 189.
- Præstø 163, 198, 260, 429, 441, 623, 688; nævnes 232, 265. — Fjord 515.
- Pugdøl, Hammerum H., 493.
- Pæregaard, Børglum H., 752.
- Q**
- Qvarrier, Jakob, Kongen af Englands Falkoner, 704.
- Quesne, Abraham de, Kaptajn i Dieppe 149, 158, 209.
- Qvibille, Halmstad H., 69, 71, 133.
- Qviinge, Ø. Gynge H., 625.
- Qvitzov, Ejler, 377, 460, 537, 550, 569, 615, 745 f. — Frederik, 460, 615; jvfr. Anne Lykke.
- R**
- Raa, Fuglse H., 748. —, Luggude H., 133, 269.
- Raabyllille, Møen, 426, 711.
- Raade, Baarse H., 429.
- Raadegaard, Baarse H., 184.
- Raastrup, Hundborg H., 683.
- Rabraham, Lylof, i Malmø 709.
- Radsted, Musse H., 748.
- Rafn, Hans, i Malmø 709. — Peter, Lagmand i Stavanger, 41.
- Ramdal, Lister Len, 219.
- Ramel, Jfr. Anne, 61. — Henrik Gertsen († 1611), 290. — Henrik Henriksen, 60, 211, 290, 354. — Jfr. Lene, 61. — Povl, 61. — Jfr. Sofie, 61.
- Ramme, Vandfuld H., 411. — Mølle, Vester-, Vandfuld H., 411.
- Ramsherred, Falster, 537, 745.
- Ramsø Herred 106.
- Ramsøllille, Ramsø H., 636.
- Randal, Blekinge, 232.
- Randel, Aggershus Len, 219.
- Randers 198, 441, 514, 688; nævnes 173, 231, 242, 400, 608. — Borgere 219, 606.
- Randlev, Hads H., 270.
- Ransborg, Hanbjørg S., Hjerm H., 411.
- Rantzau, Anna, Godske Rantzaus, 358, 477, 667. — Bendix, 390. — Brejde, 696. — Daniel Godskesen, 358. — Erik, 174 f., 388, 392 f., 423, 437; jvfr. Vibeke Bild. — Frans, 617. — Frederik, 174 f., 283, 388, 392 f., Lensmand p. Arensborg, 423, 437, 516, 698, 704. — Gert, Statholder i Hertugdømmerne, Lensmand p. Haderslevhus, 120, 122, 221 f., 279, 492, 523 f., 594, 667; nævnes 139, 308, 358, 520, 530, 636, 690, 733. — Godske, 358; jvfr. Anna Rantzau. — Godske Godskesen, 358. — Helvig, Palle Rosenkrantz's, 283. — Jesper, 120. — Johan, 122, 212, 388, 437. — Kaj, Lensmand p. Kallundborg, Krigskommissær, 13, 27, 42, 51, 53, 63, 72, 90, 318, 473 f., 500, 503, 520, 589, 594; nævnes 109, 136, 149, 160, 162, 168, 171, 188, 194, 199, 206, 212, 218, 244 ff., 274, 277 f., 282, 284, 315, 342 f., 347, 361, 364, 392, 397, 400, 410, 417, 425, 430, 436, 453, 458, 462, 479, 482, 484, 487, 489, 554, 562, 565, 572, 617; jvfr. Anne Lykke. — Kasper 212. — Peter Godskesen, 358. — Povl, 746; jvfr. Margrete Senestedt. — Tønnes Godskesen, 358.
- Rantzausholm (nu Brahetrolleborg), Salling H., 617.

- Rasmus, Hr., i Trelleborg 750. —
 Bundtmager i Skelskør 606. —
 Laefoged p. Bygholm, 246. —
 Andersen i Skelskør 606. —
 Folmersen i Lille Linde 295. —
 Hansen, Lagmand i Oplandene,
 41. — Hansen i Lund 293. —
 Jensen, Mag., Hertug Frederiks
 Tugtemester, 65. — Jensen, La-
 degaardsfoged i København, 608.
 — Jensen, Foged p. Beldringe,
 262. — Jensen, Skipper, 23, 78.
 — Jensen i Gjevnø 292. —
 Knudsen i Æbeltoft 138. —
 Lavridsen i Ellinge 207. — Lav-
 ridsen i Kollekolle 610. — Lav-
 ridsen i Køge 215. — Lavridsen
 i Æbeltoft 138 f. — Madsen i
 Lund 293. — Mikkelsen, Skole-
 mester og Kapellan i Grenaa,
 174. — Mortensen fra Sejrsø,
 Baadsmand, 220. — Olsen fra
 Kongelf, Baadsmand, 219. — Pe-
 dersen i Skelskør 607. — Søren-
 sen i Boeslum 139. — Sørensen
 i Lyngby 225. — Sørensen af
 Kallundborg Len 361. — Søren-
 sen, Skipper p. Sejrsø, 495, 605.
 Ravlunde, Albo H., 592, 688, 724.
 Ravn, Mads, Tolder i Køge, 7, 86.
 Ravnstrup, Hammer H., 184.
 Ravnsø, Falster, 749.
 Rederslev, Skaane, 89.
 Reedtz, Frederik, Lensmand p.
 Svenstrup, Ritmester, 207, 267,
 310; nævnes 53, 55, 65, 120, 145,
 215, 244, 247, 250, 254, 257, 263,
 265 ff., 278, 291, 297, 1622 p.
 Tryggevælde, 323, 410, 489, 503,
 520, 539; nævnes 386, 390, 397,
 406 f., 426, 429, 436, 458, 472,
 479, 482 ff., 532, 538, 561 f., 565,
 586 f., 589, 636 f., 642, 651, 655,
 661, 699, 704, 712, 723, 755. —
 Peder, se Karen Rostrup.
 Reersnæs, Fuglse H., 747.
 Refshale, Musse H., 406, 748.
 Regevig, Brunlaug Len, 219.
 Reinhardt Bendsen, Løjtnant, 197.
 Rejstrup, Sønderlyng H., 112.
 Rekkende, Baarse H., 425, 429.
 Rendsborg 594, 597. — Dat.
 524 f., 530.
 Renge, Stavn H., 291.
 Renneslev, Høgs H., 367, 570.
 Renniche, Albret, i Holstebro 523,
 529.
 Rerslev, Løve H., 468.
 —, Tune H., 519.
 kesen, Hans Povlsen, Biskop i
 Sjællands Stift, (39), 41, 105 f.,
 128 f., 152, 163, (172), 201, 224,
 282, 314, 401, 463, 582, 594, 604.
 Resen, Skodborg H., 31.
 Ribe 58, 198, 398, 415, 441, 514,
 546, 684, 688; nævnes 231, 251,
 400, 409, 494, 556, 577, 623. —
 Hospital 57, 120, 627. — Dom-
 kirke 739. — Kapitel 104 f.,
 128, 187, 195, 385, 398 f., 530,
 611, 727, 729. — Borgere 390. —
 Hundgade 627; Klostergade
 627.
 — Stift 36, 128, 172, 191, 274, 439,
 582, 759. — Biskop se Iver Iver-
 sen Hemmet.
 Ribegaarde, Hvetbo H., 752.
 Riberhus Slot og Len 170, 251, 338,
 595; nævnes 30, 51, 53, 110, 118,
 242, 398, 435, 480, 497, 580, 630,
 647.
 Ridders, Holsten, 597.
 Riga 127, 171.
 Ring, Hammer H., 32, 428.
 Ring Kloster, Vor H., 501, 673,
 702 f.
 Ringfelling, Skaane, 88.
 Ringkøbing 198, 231, 415, 441, 598,
 638 f., 688. — Borgemester se
 Peder Pedersen Skriver.

- Ringsebølle, Fuglse H., 748.
 Ringsted 198, 400, 441, 515, 532, 544, 597, 688.
 — Herred 106.
 — Kloster og Len 12, 247, 272 f., 277 f., 308, 321 f., 396, 441, 458, 539, 566, 597, 692 f.; nævnes 3, 27, 62, 107, 109, 136, 152, 159, 167 f., 171, 199, 218, 224, 242, 244, 310, 354, 397, 436, 466, 473, 479, 531, 553, 587, 599, 650, 652, 654, 722, 725, 753. — D a t. 247.
 Ris, Viborg Stift, 724.
 Risby, Baarse H., 8, 425.
 Riserup, Halland, 89.
 Risør, Baahus Len, 219.
 Rode, Fakse H., 117, 124.
 —, Framlev H., 703.
 —, Ods H., 563.
 Rodebæk, Faaborg S., Skads H., 492.
 Rødsten, Knud, 369. — Palle, 135, 139, 296, 306, 369 f., 378, 398, 528, 546, 612, 615, 683; jvfr. Ingeborg Skel. — Sten, 123, 173, 257 f., 369, 471, 528, 546, 548, 593, 615.
 Roed, Søren, i Æbeltoft 138.
 Rolfstorp, Himle H., 173.
 Rolse, Mols H., 177 f.
 Romlund, Sønderlyng H., 397.
 Rommebjærg, Skaane, 89.
 Ronneby 31, 105, 198, 232, 441, 515., 688. — Tolder se Erik Rasmussen.
 Rorslev, Skaane, 89.
 Rosengedde, Elline Korfitsdatter, Erik Bildes, 700. — Jfr. Margrete Aagesdatter, 137 180 f., 205, 385, 1622 g. m. Kort Barleben.
 Rosenkrantz, Slægten, 527. — Aksel Eriksen († 1630), 519, 564, 567, 591 ff., 653, 688, 695, 710(?), 723 f. — Aksel Nielsen († 1623), 5, 134, 142, 189, 251, 426, 468, 525, 710(?). — Jfr. Anne Jakobsdatter, 618. — Birgitte, Klavs Glambæks, 270. — Jfr. Edel Jakobsdatter, 618. — Erik Jakobsen, 473 f., 487—490, 536, 632, 638, 667, 733, 738; jvfr. Kirsten Pedersdatter Munk. — Erik, Lensmand p. Halmstad Slot, 330, 343, 359; nævnes 54, 63, 65, 68 f., 71, 104, 107 f., 111, 176, 180, 212, 218, 309, 345, 353, 361, 363, 367, 481, 543, 572, 577, 596, 603, 608, 625, 631, 647, (680), 717, 757. — Gert, 11; jvfr. Anne Friis. — Helvig Jakobsdatter, Borkart Ruds, 669. — Henrik Jakobsen, 618. — Holger Akselsen, Lensmand p. Laholm, Ritmester, 72, 162, 331, 359, 370, 733 f.; nævnes 54, 56, 64, 77, 111, 217, 243, 345, 353, 363, 399, 481, 518, 577, 596, 600, 608 f. 642, 646, 676, (680), 716 f. — Holger Børgesen, Lensmand p. Island, 70, 341, 350, 359. — Holger Jørgensen, Lensmand p. Odensegaard, 4, 131, 145, 191, 196, 285 f., 289, 295, 334, 405, 440, 455, 460, 462, 502 f., 507, 520, 535 ff., 572, 635, 667, 759; nævnes 1, 34, 36, 38, 43 f., 51, 53, 60, 66, 109, 125, 129, 143, 149, 158, 160, 172, 215, 220, 230, 235, 243, 245, 249, 255, 279, 282, 303, 305, 307, 312, 350, 352 f., 371, 377, 381, 391, 400, 406, 417, 435, 439, 458, 470, 477, 479, 489 f., 494, 496, 499, 525, 531, 544, 550, 557, 563, 565, 577, 591, 593 f., 596 f., 608, 615, 640, 647, 653, 661, 664, 700, 711, 725 f., 737, 745 f., 751, 753, 757. — Holger Ottesen, 221. — Ingeborg, 29, 141. — Jakob, Lensmand p. Hagenskov, 116, 572, 612 ff., 617, 621, 637 f., 669, 728;

- jvfr. Pernille Gyldenstjerne. — Korfits, Hofsinde, 474 f., 632, 691. — Jfr. Kristence Jakobsdatter, 618. — Margrethe, Hans Johansen Lindenovs, 209. — Jfr. Margrete Jakobsdatter, 618, 632. — Jfr. Mette Jakobsdatter, 618. — Jfr. Mette Pallesdatter, 283. — Niels, Skibshøvedsmand, 364, 691. — Otte Kristoffer, 48 f., 95, 141 f., 182, 221 f., 271 f., 279, 284, 298, 341, 394, 504, 548, 590, 593, 615; jvfr. Gisel Podebusk. — Palle, Lensmand p. Vordingborg, 1621 Krigskommissær, 7, 42, 45 f., 51, 53, 63 f., 71, 283, 323 f., 359, 425, 462, 503, 507, 520, 589 f., 672; nævnes 77, 87, 109, 120 f., 160 f., 163, 165, 168, 171 f., 179, 188, 194, 199, 211, 218, 224, 228, 234, 240 ff., 244 f., 247, 250, 254, 257 f., 260, 262 f., 265 ff., 274, 278, 289, 291, 297, 310, 313 ff., 355, 358, 361, 382, 385, 389, 392, 397, 400, 405 f., 409 f., 415, 421, 423, 426—30, 436, 443, 447 f., 453, 457 f., 479, 482, 484, 535, 557, 562 f., 565, 567, 580 f., 587, 591, 598 f., 608, 622, 625, 631, 638, 647, 650, 654, 661, 677, 682, 684, 725, 730, 748, 757; jvfr. Helvig Rantzau og Elisabet Rosensparre. — Palle Børgesen, til Ørup, 392, 444, 633; jvfr. Kirsten Eggertsdatter Abildgaard og Ingeborg Nielsdatter Krabbe. — Jfr. Pernille Jakobsdatter, 618. — Regitze, Gjord Pedersen Galts, 165, 385. — Jfr. Sofie Jakobsdatter, 618. — Jfr. Sofie, 141. — Jfr. Vibeke, 141.
- Rosensparre, Anne, Aksel Urnes, 89. — Elisabet, Palle Rosenkrantz's, 590. — Ingefred Torbernsdatter, Erik Jensen Ugerups, 88 f. — Jep Torbernsen, 88; jvfr. Birgitte Bilde. — Oluf, Lensmand p. Dragsholm, 1, 191, 196, 285, 295, 317, 343, 406, 434, 439 f., 455, 462, 498, 506, 548, 562, 574, 636; nævnes 2 f., 27, 43, 48, 53, 75, 82, 94, 107, 109, 117, 129, 136 f., 150, 152, 156, 158, 168, 171 f., 185, 195, 199 f., 218, 230, 244, 277 f., 303, 308, 313, 360, 381, 397, 406, 417, 435 f., 448, 452 ff., 458, 479, 482, 484, 503, 565, 586 f., 590, 610, 616, 642 f., 650, 661, 721, 724 f., 731, 737, 741, 751, 753 f., 757. — Sten, 88 f.
- Rosenvinge, Jørgen Mogensen, Borgemester i Odense, 499. — Mogens Villumsen, Løjtnant, 530. — Morten Jensen, Tolder i Helsingør, 16, 83, 88, 306, 346, 558, 573, 719 f. — Sten Villumsen, Holmens Admiral, 19, 161 f., 284, (313), 364, 380, 402, 453, 503, 571, 665, 676, 689. — Vilhelm Mortensen, Toldskriver i Helsingør, 346, 516, 558, 708 f.
- Rosenvold, Bjørge H., Jylland, 221, 341, 668.
- Roskilde 7, 77, 96, 198, 441, 514, 688; nævnes 22, 68, 250, 400, 408, 422, 544, 579, 597, 676, 694, 716. — Borgere 96, 525, 596. — Bispegaard 7. — Hospital 412. — Jærgergaarden 604. — Domkirke 6 f., 36, 96, 147, 371, 373, 401, 433, 448, 450, 532, 594; Ærkedegnedømmet 371. — Kapitel 3, 39, 80, 94, 106, 128, 147, 157, 181, 186, 213, 220 f., 253, 263, 266, 309, 312, 362, 371, 389, 401, 419, 425, 430, 433, 448, 454, 461, 464, 472, 483 f., 532, 555, 561 f., 567, 579, 588, 641 f., 653, 699, 720, 742. — Stiftsskole 39, 454.
- Roskildegård Slot og Len 12,

- 272 f., 277 f., 308, 322, 395, 406, 442, 458, 546, 692 f., 757 f.; nævnes 27, 51, 62 f., 94, 107, 109, 136, 142, 152, 160, 167 f., 193, 199 f., 218, 224, 242, 244 f., 255, 310, 354, 358, 397, 436 f., 447 f., 453, 466, 479, 565, 574, 587, 597, 616, 650, 652, 725. — D a t. 36, 590.
- Rosted, V. Flakkebjærg H., 597.
- Rostock 296, 367, 570, 624. — Borgere 399, 497.
- Rostrup, Albret, 92. — Gunde, 92 f. — Karen, Peder Reedtz's, 109, 245, 279, 352, 358, 397, 400, 431, 436, 479, 503, 546, 565. — Sofie, Sten Brahes, 206.
- Rotenburg, Theodorus, 124 f.
- Rotenburg, Tyskland. — D a t. 641 f., 644, 646.
- Rothkirch, Wentzel, Kongens Berider 52.
- Rubjærg, Vennebjærg H., 752.
- Rud, Borkart, 157, 180 f., 205, 385, 669; jvfr. Helvig Jakobsdatter Rosenkrantz. — Knud Eriksen, se Ellen Marsvin. — Korfits, Lensmand p. Hindsgavl, Ritmester, 111, 116, 199, 502, 520, 605; nævnes 53, 55, 58, 163, 182, 213, 258, 482, 487, 499 f., 538, 573, 639, 642, 686, 708, 746.
- Rudbjærg, Sønder H., Laaland, 426.
- Rudkøbing (Lavindskøbing) 198, 232, 417, 429, 441, 537, 540, 688.
- Rudolf Borkartsen, Kongens Rotgieter, 426.
- Rugaard Slot og Len 53, 64, 110, 242, 245, 334, 361, 371, 479, 565, 652.
- , Sønder H., Randers A., 500.
- Runchel, Johan, i Haderslev 545.
- Rusborg, Hanbjærg S., Hjerm H., 411.
- Rusland 98.
- Ry, Hjelmlev H., 730.
- , Luggude H., 344.
- , Tyrsting H., 519, 702 f. — Mølle 17.
- Birk, Tyrsting H., 520.
- Rydebæk, Rønnebjærg H., 300.
- Rye, Løve H., 298.
- , Skaane, 89.
- Ryeby, Rønnebjærg H., 300.
- Ryegaard, Voldborg H., 390, 440 f., 624.
- Ryfylke Len, Norge, 497, 617.
- Rügen 735 ff.
- Rygge, Smaalenes A., 232.
- Ryumbaard, Sønderhald H., 678.
- Rø Mølle, Fuglse H., 747.
- Rødby 86, 748.
- Røddinge, Færs H., 593, 724.
- Rødeager, Skaane, 89.
- Rødeby, Øster H., Blekinge, 447.
- Rødkærgaard, Kær H., 5.
- Røfœen, Lister Len, 219.
- Røjkær, Vind S., Ulvborg H., 411.
- Røjle, Vends H., 569.
- Rømø 231, 627.
- Rønnepending, Hans, Salpetersynder, 12.
- Røper, Hans, Sæbesyder i København, 97, 151, 312.
- Rørbæk, Musse H., 581, 748.
- , Vinding H., 182.
- Rørum, Albo H., 90.
- Rørup, Vends H., 460.
- Røsgærde, Aarstad H., 572.
- Røstoft, Baarse H., 425.
- Røttinge, Baarse H., 390.
- , L., Baarse H., 425, 430.
- , St., Baarse H., 42, 425, 428, 458, 749.
- Saaleregerde, Halland, 89.
- Saastrupgaard, Ø. Lisbjærg H., 750.
- Sachers, Mikkell, Soldat p. Kronborg, 166.
- Sageby, Baarse H., 8.

- Sakskøbing 198, 232, 279, 441, 552, 688, 727.
- Sal, Ginding H., 411.
- , Hovlbjærg H., 373.
- Salby, Bjærg H., Fyen, 467.
- , L., Ramsø H., 362.
- Salbytorp, Ramsø H., 124.
- Salling, Slet H., 411, 588.
- , Jylland, 352.
- Saltum, N. og S., Hvetbo H., 752.
- Saltø Slot og Len 109, 245 f., 279, 358, 397, 431, 436, 479, 546, 565.
- Samsø 212, 220, 232, 342, 372, 477, 560.
- Sand, Augustinus, Præst i Helsingør, 67, 373, 402.
- Sandager, Bølling H., 57.
- , Gyng H., 32.
- Sandberg, Kirsten, Gert Bryskes, 67, 568. — Peder Eggertsen, se Karen Sparre. — Ulrik, Lensmand p. Lundensæs, Ritmester, 302, 338; nævnes 9, 30 f., 53, 55, 63, 66, 69, 110, 122, 126 f., 195, 216 f., 237, 304, 353, 368, 377, 411, 480, 503, 611, 614 f., 618, 642, 645 f., 668, 696, 719, 729, 756.
- Sandby, Nørre H., Laaland, 747.
- , Tudse H., 166, 247, 483.
- Sandbygaard, Gyng H., 438 f., 572, 677.
- Sandenæs, Nedenæs Len, 219.
- Sannikedal, Bratsberg A., 232, 447.
- Sartor, Salomon, Bogtrykker i København, 407 f.
- Sascerides, Hans Gudmandsen, Præst i Vigerslev og Veflinge, 361, 371.
- Savnø, Sønder H., Laaland, 747.
- Saxe, Peder, Dr. med. i Aarhus, 640.
- Saxen, Oluf, i Karisegaard 294.
- Schipman, Eberhardt, Taarnblæser paa Københavns Slot, 412, 439.
- Schlichting, Elias, Bjærgsværksbestyrer i Blekinge, 299.
- Schult, Asmus, 571, 667.
- Schweitzer, Jørgen, i København 732.
- Schytte, Lars, Svensker, 538.
- Schönbach, Johan, Dr., 756.
- Sebberupgaard, Esbønderup S., Holbo H., 583.
- Seebled, Knud Rikardsen, Rektor i Odense, 255. — Otto Knudsen, Raadmand, senere Borgemester i Odense, 143, 257, 408, 456, 499.
- Seefeld, Jørgen, i Danske Kancelli 230. — Viffert, 259 f.
- Segeberg Slot og Len 596. — D a t. 50, 531 f.
- Segemand, Peder, Slotsfoged p. Skanderborg, 696.
- Segenhus, Hans, i Lund 293.
- Sehested (dansk Slægt), Jfr. Anne Klavsdatter, 30. — Hannibal Klavsen, 30 f. — Jfr. Karen Klavsdatter, 30. — Klavs Klavsen, 30 f. — Klavs Maltesen, 30, 698; jvfr. Anne Lykke. — Kristen Thomesen, Hertug Christians Kammerjunker, 11, 187, 194, 353, 364, 409, 503, 520, 525, 615. — Niels, 285, 568, 669; jvfr. Birgitte Brahe. — Sten Klavsen, 30 f. — Sten Maltesen, se Anne Brahe.
- (holstensk Slægt), Margrete, Povl Rantzaus, 280.
- Sejlstrup, Hellum H., 420, 628.
- Slot og Len 338, 474, 502, 595, 758; nævnes 54, 110, 178, 219, 232, 242, 339, 480, 679, 756.
- Sejrø 82, 138, 220, 232, 381, 495, 605.
- Selde, Nørre, H., Salling, 236, 276.
- Selleberg, Bjærg H., Fyen, 387, 593.

- Sengeløse, Smørum H., 255.
 Sentlou, Hubert, i Aalborg 477;
 jvfr. Lentlou.
 Serridslev, Børglum H., 752.
 —, Vor H., 750.
 Sibeck, Jens, Kaptajn, 67, 164,
 252.
 Sidelman, Israel, 399.
 Sidsel Dam, Kronborg Len, 585.
 Sigerslev, Stævns H., 124, 291.
 Sigismund III, Konge af Polen,
 (93, 509, 723).
 Silfåkra se Sølvager.
 Silkeborg Slot og Len 18, 33, 118,
 185, 338, 372, 431 f., 505, 564,
 713, 758; nævnes 53, 110, 126 f.,
 183, 213, 242, 270 f., 284, 339,
 480, 579, 601 f., 609 f., 652, 725,
 729, 756.
 Sillestrup, Falster, 749.
 Sillicke Andersdatter i Børnehuset
 693.
 Simon Fuglefænger i Hillerød
 462 f. — Diriksen, Skipper af
 Skellinge, 739. — Johansen,
 Kongens Købmand, 434. — Sø-
 rensen i Rode 703.
 Simpson, Thomas, Fiolist, 409.
 Sinklar, Anders, Lensmand p.
 Landskrone, 1, 16, 32 f., 51, 54,
 65, 67 f., 77, 110, 1621 p. Ham-
 mershus, 114, 191, 332, 440, 455,
 498, 685, 707, 759; nævnes 129 f.,
 155, 277, 392, 412, 439, 466 f.,
 515, 574, 591, 614, 625, 641, 647,
 651, 737, 751, 753, 756; jvfr.
 Kirsten Kaas. — Daniel, Skibs-
 bygger, 738 f.
 Sjolte, Baarse H., 161, 254, 428,
 562.
 Sjælland 78, 85, 87, 91, 158, 191,
 296, 356 f., 417, 419, 453, 470,
 481 f., 506, 524, 532, 550, 552 f.,
 554, 575 ff., 593, 663, 679, 693 f.,
 734 ff., 741.
 Sjællands Landsting 439, 606 f.,
 661, 677, 759. — Landsdommer
 se Aksel Urne.
 — Stift 46, 172, 191, 401, 439, 582,
 654, 698, 759. — Superintendent
 se Hans Resen.
 Sjelstotte, Fuglse H., 407, 748.
 Skaade, Ning H., 361, 506.
 Skaane 52, 59, 65, 76 f., 85, 87,
 130, 191, 211, 214, 243, 263, 344,
 353 f., 357, 363, 391, 401, 417,
 435, 440, 460, 490 f., 506, 550,
 552, 556, 569, 577, 580, 596, 663,
 693 f., 707, 724, 732, 735 f.
 — Landsting 439, 720, 759. —
 Landsdommer se Laxmand Gyl-
 denstjerne.
 — Stift 45 f., 172, 191, 401, 439,
 582, 759. — Superintendent se
 Mads Jensen Middelfart.
 Skabersjø, Bare H., 88.
 Skabo, Lavrids, Mag., Biskop i
 Stavanger, 41, 128, (172).
 Skade, Hans, 177 f., 393.
 Skafterup, V. Flakkebjærg H.,
 285.
 Skagen 54, 198, 231, 441, 514, 688.
 — Tolder se Søren Rasmussen.
 Skajbjærg, Vennebjærg H., 752.
 Skallerup, Udby S., Baarse H.,
 428 (?), 750.
 Skalmstrup, Fjends H., 144, 239.
 — Mølle, Fjends H., 239.
 Skamby, Skam H., 46, 494, 750.
 Skanderborg Slot og Len 11, 17,
 115, 139, 270 f., 339, 372, 376,
 395, (501), 547, 599, 647, 672,
 696, 702 f., 713, 757 f.; nævnes
 33, 52 f., 110, 124, 183, 185, 203,
 213, 231, 242, 265, 334—340, 362,
 480, 484, 491, 507, 509, 579 f.,
 596, 652, 725. — Da t. 500—
 520, (525, 529).
 Skanderup, Gern H., 696.
 Skanneshave, Baag H., 626.
 Skaner 198, 232, 441, 515, 688.

- Skarholt, Froste H., 88 f.
 Skarre, Bergenhus Len, 232.
 Skarresø, Ø. Lisbjørg H., 678.
 Skave, Herluf, 90.
 Skave, Skaane, 658.
 Skebjørg, Smaalenenes A., 232.
 Skeel, Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltønder, Rigens Admiral, 3, 191, 196, 295, 338, 493, 502 f., 506, 520, 523, 525, 614, 727, 759; nævnes 10, 29, 51, 53, 58, 84, 110, 129, 141, 147, 149, 157 f., 170, 172, 186 f., 280, 358, 368, 378, 392, 398, 400, 409, 415, 422, 435, 439, 458, 480, 492, 497, 508, 516, 546, 557, 564, 594 f., 615 f., 629, 642 f., 647, 729, 737, 751, 753. — Jfr. Dorte, 378 f., 442, 683. — Ingeborg, 1. Klavs Dyres, 2. Palle Rodstens, 139. — Jørgen, Lensmand p. Kallø, Ritmester, 337, 502 f., 520; nævnes 13, 29 f., 51, 53, 55, 67, 71, 110, 112, 124, 138, 141, 145, 170, 172, 174, 181, 184 f., 213, 215, 284, 289, 313, 404 f., 453, 480, 484, 500, 506, 579, 604, 608, 617, 619, 630, 657, 668, 678, 711, 716, 725, 757. — Kirsten, Peder Bildes, 135 f., 306, 528. — Otte Kristensen, Lensmand p. Dueholm, 18, 155, 199, 336, 502 f., 520; nævnes 7, 30, 48, 50, 54, 74, 82, 110, 146, 177, 181 f., 187, 285, 335, 385, 393, 422, 442, 480, 488, 500, 508, 568, 586 ff., 589 f., 609, 617, 619, 656, 658, 683, 706, 756.
 Skelby, Falster, 749.
 —, Tybjørg H., 581.
 Skellebjørg, Løve H., 96, 170 f.
 Skellerup, Gern H., 271, 609.
 Skellinge, N. Asbo H., 65, 739.
 Skelskør 198, 230, 232, 436, 441, 488, 515, 688, 699. — Borgere 606.
 Skelstrup, Musse H., 406, 581, 748.
 Skensvedlille, Ramsø H., 121.
 Skern, Bølling H., 122.
 Skerninge, Ø., Sunds H., 496, 549.
 Skibbinge, Baarse H., 163, 260, 429.
 Skibdræt Mølle, Brusk H., 495.
 Skibholm, Antvorskov Len, 623.
 Skien 41, 232.
 Skinkel, Jfr. Berte, 46. — Jfr. Dorte, 173. — Jfr. Lisbet, 46, 215. — Niels, 164, 173, 192, 207, 369, 615; jvfr. Mette Bilde. — Povl, 164, 207, 369, 545, 615.
 Skinnerup (nu: Ulriksholm), Bjørge H., Fyen, 282, 381.
 Skive 198, 441, 514, 688.
 Skivehus Slot og Len 54, 110, 119, 236, 242, 349, 353, 480, 529.
 Skivholme, Framlev H., 372, 696.
 Skivum, Aars H., 404.
 Skjerne, Falster, 749.
 Skjoldmose, Sunds H., 525, 564.
 Skotland 396.
 Skott, Darby, Harpeslager, 280.
 Skotte, Andreas, Dronning Sofies Livmedikus, 760.
 Skov, Peder, i København, 79.
 Skovby, Framlev H., 373, 598.
 — Herred 270.
 Skovbygaard, Baarse H., 8.
 Skovdal Mølle, Tørrild H., 492.
 Skovgaard, Anne, Holger Ulfstads, 296, 615. — Hans, 130, 412.
 Skovhuse, Baarse H., 425.
 Skovterup, Fakse H., 294.
 Skram, Elsebe, Ove Bildes, 280. — Jakob, 174.
 — (Fasti), Maren, Jakob Hardenbergs, 606, 686.
 Skrillinge, Vends H., 74, 202.
 Skrøder, Jørgen, Lagmand i Tønsberg, 41.

- Skuderup, Baarse H., 425, 428 (?).
 Skuerup, Merløse H., 539.
 Skuldelev, Horns H., Sjælland, 472.
 Skullerup, Glumsø S., Tybjerg
 H., 428 (?); (jvfr. Skuderup,
 Skallerup).
 Skummeslev, Høgs H., 570.
 Skærbæk, Elbo H., 117, 697.
 Skærsø, Mols H., 630 f.
 Skærumbondgaard, Horns H., Jyl-
 land, 752.
 Skødstrup, Ø. Lisbjerg H., 750.
 Skøenick, Povl, i Malmø 709.
 Skønnevad, Aarstad H., 309.
 Skørping, Helligum H., 718.
 Skørpinge, S. Asbo H., 144, 180,
 267.
 —, V. Flakkebjerg H., 224, 230,
 246, 298.
 —, Stævns H., 292.
 Skørtinge, Fuglse H., 748.
 Skötterup, Børglum H., 751.
 Slagelse 198, 441, 588, 688; nævnes
 61, 118, 247, 400, 422, 521, 654,
 699, 750. — Borgere 193, 247 f.
 — St. Mikkels Kirke 118, 750.
 — Hospital 193, 412, 468, 694.
 — Herred 118 f.
 Slange, Baahus Len, 218.
 Slangerup 89, 198, 441, 688.
 Slemminge, Musse H., 748.
 Slesberg, Skaane, 88.
 Slesvig 528.
 Sletten (Sletningen) mellem Kø-
 benhavn og Roskilde 519.
 Slide, Gulland, 197, 310, 333.
 Slimminge, Bjæverskov H., 294.
 Slitter, Gert, i Malmø 709.
 Slogstrup, Froste H., 89.
 Slottegaard, Roskilde Len, 442.
 Slykaa, Hjerm H., 122.
 Smaaland, Sverrig, 608.
 Smaalandene 78, 357, 550, 577, 760.
 Smidstrup, Baarse H., 425, 430.
 Sminge, Gern H., 271.
 Smollerup, Ginding H., 696.
 Snabhede, Dronninglund H., 752 f.
 Snaperup, Halland, 89.
 Snapholt, Vennebjerg H., 752.
 Snarias Hansen i Ystad 709.
 Snastrup Mølle, Framlev H., 376.
 Snedsted, Hassing H., 472.
 Snekkersten, Lynge-Kronborg H.,
 164.
 Snekkerup, Ringsted H., 362.
 Snerthinge, Hammer H., 7.
 —, Skippinge H., 749.
 Snesere, Baarse H., 42, 77, 425,
 429.
 Sneseretorp, Baarse H., 425.
 Sneum, Skads H., 10.
 Snevre, Merløse H., 128, 186.
 Snoldelev, Tune H., 472.
 Snorup, Hornum H., 635.
 Snuckert, . . ., i Kbhvn. (?), 739.
 Soelgaard, Hammerum H., 614.
 Sofie, Frederik II.s Dronning, (10,
 34), 251, (358 f., 405, 410, 417,
 427, 733), 760.
 —, Hertuginde af Stettin-Pom-
 mern, 70, 262, 276, 553.
 Sofie Hedvig, Hertuginde af Stet-
 tin-Pommern, 70, 276, 553.
 Solbjerg, Sokkelunds H., 28.
 Soll, Klavs, Skriver p. Bremer-
 holm, 192 (jvfr. 761), 481, 551.
 Sol(le) rød, Tune H., 406, 562, 622.
 Solte Len se Saltø.
 Solum, Bratsberg A., 232.
 Sondrup, Aars H., 588.
 Sone Løwridsen, Præst i Middel-
 fart, 116.
 Sonnerupgaard, Voldborg H., 142.
 Sorø 544, 597, 745.
 — Akademi 156, 503, 520 ff., 635,
 639, 659, 692, 701, 732, 743 f.,
 746—754, 756.
 — Birk 377, 531, 742. — Birkefo-
 ged se Anders Holst.
 — Skole (Kloster) og Len 43, 156,
 164, 199, 211, 229, 247, 290,
 406 f., 428, 451, 458, 491, 503,

- 520 ff., 564, 580, 600, 602, 624, 635, 639, 666, 707, 743; nævnes 1, 3, 15, 18, 52, 55, 62, 64, 97, 109, 113, 115, 133, 151, 153, 196, 200, 209 f., 213, 224, 235, 237, 244, 282, 357, 365, 367, 385, 395, 397, 412, 421, 426, 433, 447, 450, 456, 473, 479, 498, 500, 509, 526, 531, 571, 595, 597, 607, 641 f., 656, 720, 732, 742, 753. — D a t. 549 f.
- Spånsta**, Halmstad H., 133.
- Spangereid**, Lister Len, 232.
- Spangetorp**, Aggershus Len, 219.
- Spanien** 129, 190, 395, 405, 413, 415 f., (427), 444 f., 448, 464, 511 f., 533, 579, 640, 723.
- Sparre**, Emmike, 80, 309. — Jens, Lensmand p. Baahus, 184, 332, 502, 520, 599; nævnes 103, 117, 121, 132, 172, 208, 252, 399, 408, 453, 497, 577, 608, 617, (680), 717. — Johan, 425, 559. — Karen Ibsdatter, Peder Eggertsen Sandbergs, 224. — Sidsel Hansdatter, Knud Grubbes, 130. — (i Sverrig), Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, 328.
- Spejlsby**, Møen, 32, 563. — Klosterkirke 374.
- Spentrup**, Niels, Mag., Præst i Aarhus, Provst, 657, 697.
- Spiismand**, Hans, Hattemager i Danzig, 487.
- Spitzbergen** 424.
- Staabby**, Salling H., 569.
- Staarup**, Ods H., 158.
- Stabrand**, Sønder H., Randers A., 112.
- Staby**, N., Ulvborg H., 645.
- Stadshede**, Vennebjerg H., 752.
- Stakkerup**, Helsingborg Len, 14.
- Stalboens**, Anne, Lærerinde i Børnehuset, 545.
- Stallmeister**, Henrik, Dr., Hertug Ulriks Kansler, 409.
- Stange**, Tønsberg Len, 219.
- Stangeland**, Bergenhus Len, 232.
- Stangerup**, Falster, 749.
- Starker**, Valentin, Svenskør, 538.
- Starrerup**, Froste H., 89.
- Staterne** se Nederlandene.
- Stavanger** 41, 232, 399, 577. — Borgere 219. — Kapitel 104. — Len 39, 60, 219. — Stift 172. — Biskop se Lavrids Skabo.
- Stavern**, Frisland, 424.
- Stavnstrup**, Baarse H., 429.
- Stavreby**, Falster, 749.
- Steen**, Hans, i København 693.
- Steffen Sporemager ved Frederiksborg** 196, 200.
- Stege** 198, 232, 373, 441, 688.
- Stegehus Slot og Len (Møen)** 201, 272 f., 278, 324, 685, 711, 758; nævnes 53, 109, 167 f., 199, 218, 244, 312, 453, 479, 565, 652; jvfr. Møen.
- Steinburg**, Holsten, 83, 597.
- Slot og Len. — D a t. 111 f., 114 f., 120 ff., 124—127, 525—530, 532—540, 595 f., 754 f.
- Sten** i Holtegaard 133. — Madsen se Laxmand. — Svendsen i Skønevad 309. — Villumsen se Rosenvinge.
- Stenaagaard** (nu i Hjortshøj S.), Ø. Lisbjerg H., 122.
- Stenalt**, Rougø H., 93.
- Stenbjerg**, Børglum H., 752.
- Stenbæksholm**, V. Flakkebjerg H., 546.
- Stenderup**, Malt H., 47, 170, 750.
- Stenholts Mølle**, Holbo H., 83.
- Stenkelstrup**, Ramsø H., 362, 622, 742.
- Stensballe Birk** 424.
- Stensballegaard**, Vor H., 166, 385, 673.
- Stensen**, Jfr. Anne, 118. — Erik, 204. — Hans, se Margrethe

- Basse. — Jfr. Maren, 118. —
Margrethe, Kristoffer von Thü-
mens, 207 f.
- Stenstrup, Sunds H., 564.
- Stenum, Børglum H., 752.
- , Lille, Ulvborg H., 645.
- Stenwinckel, Hans, Bygmester,
435, 552.
- Stephanus, Hans, Mag., Forstan-
der for Sorø Skole, 156, 164 f.,
639, 641, 707, 739; nævnes 1,
3, 18, 43, 51, 55, 62, 64, 97, 109,
113, 115, 133, 151, 153, 196, 200,
209 f., 213, 228, 234, 237, 244,
282, 290, 357, 359, 365, 367, 385,
395, 397, 406, 412, 421, 424, 426,
428, 430 f., 433, 436, 447, 450 f.,
456, 458 f., 473, 479, 491, 498,
500, 509, 526, 531, 544, 564, 571,
580, 595, 597, 600, 624.
- Sterck, Erhart, Kongens Tromme-
ter, 424.
- Sterup, Børglum H., 629, 752.
- Stettin 582.
- Stettin-Pommern se Pommern.
- Stevie, Torne H., 688, 724.
- Stiby, Skaane, 68 f.
- Stillov Torbensen fra Randel,
Baadsmand, 219.
- Stistrup, Gislum H., 144, 239.
- Mølle, Gislum H., 239.
- Stjernholm Slot og Len 56, 115,
340, 757 f.; nævnes 51, 54, 110,
124, 170, 225, 339, 480, 578, 647,
652, 658, 676.
- Stobberup, Hatting H., 519.
- Stockholm 301.
- Storbritannien se England.
- Storby, Baarse H., 425.
- Storebælt 161, 544.
- Storehedinge 198, 441, 515, 688.
- Straale, Peder, 257, 708.
- Strandhuse, Brusk H., 231.
- Strovstrup, Ulvborg H., 411.
- Strynø 537, 540 f.
- Strø, Froste H., 16, 290.
- Strø, Strø H., 157.
- Strøby, Stævns H., 291, 616 (?).
- Strødam, Strø H., 175, 418.
- Strøvelstrup, S. Asbo H., 89.
- Stub, Kristen, Mag., Vikar i Aar-
hus, 559. — Povl Nielsen., Mag.,
Præst i Skørping, 718.
- Stubbekøbing 198, 232, 441, 688.
- Stubberup, Fakse H., 257, 749.
- , Ramsø H., 362.
- , Ø. Flakkebjerg H., 749.
- Stuerche Johan, 630.
- Sture, Peder Hansen, Dr., Hof-
præst, 6, 86, 181.
- Stygge, Jfr. Anne, 627. — Anne,
Niels Juuls, 602. — Jfr. Berte,
627. — Elline, Jens Kaas's, 629.
— Enevold, Skibshøvedsmand,
259. — Jfr. Inger, 258 f. — Ka-
ren Hansdatter, Jens Klavsen
Dyres, 7. — Jfr. Kristence, 627.
- Styrestad, Halmstad H., 133.
- , Store, Halmstad H., 69, 71.
- Stævns Herred 515.
- Støby, Sønder H., Laaland, 747.
- Størkø, Blekinge, 232.
- Størtinge, Baarse H., 428, 458, 591,
750.
- Suer (eller Suur), Niels, i Slagelse
247. — Peder, i Slagelse 247 f.
- Sultsberger, Jeronimus, i Kiel
125.
- Sundby, Kær H., 501.
- , Musse H., 748.
- Færge, Lyng-Frederiksborg H.,
3, 94, 150, 184, 188, 304, 313,
328, 335 f., 338, 374, 389, 558. —
Færgelund 731.
- Sundbyvester, Amager, 212.
- Sundfjord Len, Norge, 347.
- Sunds, Hammerum H., 69.
- Sunds Færge, Hald Len, 225.
- Surbech, Ditmer, 88.
- Surtiung, Baarhus Len, 219.
- Svabe, Jørgen, 617. — Nicolaus,
Kongens Møntmester, 264.

- Svalev, S., Rønnebjerg H., 33.
 Svavsted Slot og Len, 492.
 Svejstrup, Sabro H., 361, 506.
 Svend i Søndrum 133. — Gundersen i Ryeby 300. — Jensen paa Gyngehølm 684. — Olsen fra Østeraa, Baadsmand, 219. — Pedersen i Karise 293.
 Svendborg 198, 224, 231, 417, 419, 537 f., 540, 569, 688. — Borgemester se Hans Richtersen.
 Svenstrup Gaard og Len 12, 65, 266, 278, 310, 362, 410; nævnes 53, 167, 224, 242, 244, 361, 406, 579, 742.
 —, Langeland, 750.
 Sverrig 76, 129, 134, 164, 243, 283, 301, 316, 355, 363, 373, 458, 460, 490 f., 540, 550, 578, 600 f., 680, 715, 724, 742. — Konge se Gustav Adolf. — Dronning se Marie Eleonora. — Prins se Karl Filip.
 Svinebjerg, Skaane, 68.
 Svinning, Sønderlyng H., 31.
 Svinninge, Hammer H., 8.
 —, Tudse H., 89, 247, 483.
 Svinsbjerg, Nørre H., Laaland, 747.
 Svinsund, Smaalenenes A., 252 f.
 Sværborg, Hammer H., 428, 700.
 Systofte, Falster, 749.
 Sæby 198, 231, 384, 441, 514, 688.
 — Borgere 95, 153, 219.
 —, Voldborg H., 472.
 —, S. Bergenhus A., 232.
 Sæbygaard, Dronninglund H., 586.
 — og Len 90 f., 224, 272 f., 277 f., 298, 396, 415, 587, 672, 758.
 Sædden, Skads H., 57.
 Sæding, Bølling H., 377, 614, 729.
 Sæfderholm 231.
 Søgaaard, Bjerge H., Skaane, 88.
 —, Hillerslev H., 236.
 —, Torne H., 225, 229.
 —, Tønnersø H., 734.
 Søgen, Mandal Len, 232.
 Søholm, Baag H., 164.
 — Sø, Kronborg Len, 585.
 Sølvager (Silfåkra), Torne H., 189, 228 f., 255, 265.
 Sølvitsborg 4, 10, 198, 232, 515, 608.
 — Slot og Len 237, 308, 329 f., 713, 757 f.; nævnes 16, 18, 28, 54, 103, 110, 134, 176, 184, 214, 217, 227, 242, 251, 418, 481, 578, 596 f., 652, 679, 683, 696, 717.
 Sømme Herred 106. — Herredsfoget se Jens Braad.
 Sømmershavn 198, 232, 426, 441, 515, 688.
 Søndeløv, Nedenæs Len, 232.
 Sønderborg 474. — Borger 492.
 Sønderby, Hvetbo H., 752.
 —, Vandfuld H., 411.
 Sønderbygaard, Ulvborg H., 243.
 Søndergaard, Refs H., 409, 525.
 Sønderhaa, Hassing H., 472.
 Sønderho, Skads H., 231, 397.
 Sønderholm, Hornum H., 231.
 Sønderjellinge, V. Flakkebjerg H., 298, 549, 561.
 Sønderklit, Ulvborg H., 236, 276.
 Sønderlev, Vennebjerg H., 752.
 Sønderside, Ho S., V. Horne H., 231.
 Søndertorp, Skaane, 89.
 Søndervigen, Mandal Len, 232.
 Søndhord Len, Norge, 232
 Søndrum, Halmstad H., 133.
 Søren Andersen, Konrektor i Aarhus, 559. — Andersen, i Kolding, Skriver p. Koldinghus, 712. — Andersen, Styrmand, 24. — Bertelsen, fra Hove, Baadsmand, 219. — Eskildsen i Lund 293. — Hansen, Altist, 704. — Hansen p. Sejrsø 138. — Jensen Jyde, Semand, Hospitalslem i Roskilde, 694. — Jensen i Boeslum 139. — Jensen fra Kallundborg,

- Baadsmand, 219 f. — Jensen i Randers 606. — Jensen i Æbeltoft 138 f. — Jespersen i Hellested 293. — Jørgensen, gamle, i Slimminge 294. — Klemensen, Sømand, Hospitalslem i Helsingør, 694. — Knudsen (af Adel, Tredje-Slægten) (600); jvfr. Inger Movridsdatter. — Kristensen i Malmø 709. — Mikelsen, Skipper, 23. — Mogenssen i Slimminge 294. — Mortensen, Skipper, 137. — Nielsen, Borgemester i Hobro, 367. — Olsen se Koch. — Olufsen i Æbeltoft 138. — Pedersen, Fange paa Skanderborg, 657 f. — Povlsen, Præst i Egtved, 529. — Rasmussen, Tolder i Skagen, 393. — Rasmussen i Randers 606. — Stisen i Æbeltoft 138. — Sørensen, Borgemester i Maribo, 749. — Sørensen, Misdæder i Skanderborg Len, 658. — Sørensen i Æbeltoft 139. — Troelsen fra Hogtved, Baadsmand, 219.
- Sørup, Fuglse H., 748.
—, Hammer H., 184.
Søttrup, Aars H., 645.
Søvertorp, Langeland, 750.
Søvind, Vor H., 11, 750.
- Taaderup, Falster, 749.
—, Løve H., 170.
Taagerup, Alslev S., Fakse H., 294.
—, Fuglse H., 450.
—, Løve H., 749.
Taagerød, Færs H., 189, 255.
Taageskov, Baarse H., 184, 429.
Taaning, Vor H., 696.
Taarnby, Amager, 97.
—, Lille, Bjøverskov H., 295.
Taars, Musse H., 407.
- Taars, Nørre H., Laaland, 747.
Taarup, Falster, 749.
—, Vendsyssel (?), 752.
Taarupgaard, Fjends H., 529 f.
Taarøje, Stævns H., 292 f.
Taasinge 537, 540 f., 746.
Taastrup, Stævns H., 292.
—, Høje, Smørum H., 483, 567.
Tage Eriksen, Lagmand paa Agdesiden, 41. — Hansen, Skovrider i Københavns Len, 574. — Jakobsen i Sorø Skole 500.
Taube (Due), Frans, 119 f.
Teigler, Hans, Rebslager p. Holmen, 23.
Tengslemark, Ods H., 146.
Terkild Jørgensen, Tømmermand, 251.
Terp, Framlev H., 372.
—, Hovlbjærg H., 373.
Tersløse, Merløse H., 539, 581, 720.
Thienen, Baltser von, Fiskemester, 9.
Thim, Rejnhold, Tegnelærer i Sorø, 744.
Thimand Klavsen, Søkaptajn, 579, 664.
Thisted 198, 231, 441, 514, 688.
— Bispegaards Gods 685.
Thomes Lollik, Skipper, 23, 78. — Hansen Vordingborg, Præst i Gimlinge, (605, 654). — Hansen i Skørpinge 292. — Jakobsen i Helsingborg 720. — Jostsen i Hatting 56 f. — Jørgensen, Kongens Skipper, 396. — Kristensen Nibe, Skipper, 23, 78. — Kristensen, ihjelslaet i Viborg, 504. — Nielsen, Præst i Tornby, 153. — Nielsen, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 694. — Pedersen i Ris 724.
Thott, Anders Tagesen, 559. — Else, Hans Hansen Lindenovs, 274 f. — Kristen, Lensmand p.

- Skivehus, 119; jvfr. Sofie Belov.
 — Tage Andersen, Lensmand p. Trondhjemgaard, 113, 172, 617, 679, (680). — Tage Ottesen, Lensmand p. Sølvietsborg, Ritmester, 329 f., 455, 460, 502 f., 506, 520, 559, 679; nævnes 4, 16 f., 28, 32, 54 f., 61, 77 ff., 99, 105, 110, 130, 134, 142, 157, 172, 176, 184, 193, 214, 217, 227 f., 233, 243, 245, 251, 255, 265, 281, 287, 299, 308, 353, 360, 363, 374, 412, 417 f., 427, 434, 446, 481, 500, 515, 517, 556, 572, 577, 582, 596 f., 608, 615, 621, 625, 632, 636, 638, 642, 652, 676, 683 f., 696, 700, 710, 713, 716 f., 734—737, 757; jvfr. Kirstine Ugerup.
 Thy 14, 683.
 Thümen, Eustachius von, se Ane Hansdatter Baden. — Kristoffer von, se Margrethe Stensen.
 Thyre Anfindsdatter, Dr. Henrik Høyers Enke, 347 f.
 Tilling, Hans, i Ystad 709.
 Tilly, Johan, tysk General, 691.
 Tilouf, Peder, i Landskrone 152. *
 Tingjellinge, V. Flakkebjærg H., 549, 561 f., 622, 624.
 Tinkerup, Helsingborg Len, 43.
 Tisdorph, Henrik Mikkelsen, Præst i Odense, 2.
 Tise, Børglum H., 629.
 Tisen, Kaj, i København 746.
 Tiset, Ning H., 384.
 Tjæreborg, Skads H., 397.
 Tjæreby, Høgs H., 367, 570.
 —, Store- og Lille-, Halland, 89.
 Tjørneby, Nørre H., Laaland, 747.
 Tjørnehoved, Baarse H., 425.
 Tjørntved, Merløse H., 247, 539.
 Tjørring, Anders Kristensen, Præst i Sunds, 69.
 Tobberup, Hindsted H., 411.
 Toderup, Falster, 427.
 Tofte, Fuglse H., 748.
 Tofte, Hindsted H., 588.
 —, Rønnebjærg H., 89.
 Toftnæs, Skads H., 750.
 Togeskov, Baarse H., se Taageskov.
 Tokkerup, Fakse H., 80, 294.
 —, Voldborg H., 749.
 Tolange, Færs H., 695, 724.
 Tollerup, Strø H., 105.
 — Bro, Gærs H., 92.
 Tolstrup, Baarse H., 425.
 —, Slet H., 588.
 Tommestrup, Stævns H., 291.
 Torben Gabrielsen se Akeleje.
 Tord Andersen i Nørgaard 729. — Andersen fra Oslo, Baadsmand, 219.
 Tordingøl, Laaland, 747.
 Toreby, Musse H., 53, 748.
 Torgi(u)s Andersen fra Røfesen, Baadsmand, 219. — Olsen fra Nedenæs, Baadsmand, 219.
 Torkelstrup, Fjære H., 89.
 Torkø, Medelsta H., 232, 605.
 Torn, St.-, Herrestad H., 750.
 Tornby, Vennebjærg H., 153 f.
 Tornekran, Mikkel Nielsen, 93, 378, 637 f.
 Tornemark, Ø. Flakkebjærg H., 464.
 Torp, Hillerslev H., 298.
 Torrig, Nørre H., Laaland, 747.
 Torslev, Dronninglund H., 165, 452.
 Torslunde, Fuglse H., 407.
 —, Smørum H., 472, 483, 546, 567.
 —, Tudse H., 247, 483.
 tor Smede, Klavs, Raadmand i Køge, 694.
 Torsten Haagensen fra Brægenæs, Baadsmand, 219. — Svendsen fra Marstrand, Baadsmand, 219.
 Torstendal, Børglum H., 752 f.
 Torstrup, Ø. Horne H., 195.
 Torup, Hundborg H., 50.
 —, Tønnersø H., 734.

- Torup Ladegaard, Galten H., 336.
 Torupgaard, Gern H., 271.
 Tosteholm, Smørum H., 623.
 Tostenæs, Møen, 257.
 Tosterød, Albo H., 592.
 Tostrup, N. Asbo H., 88.
 —, Ø. Flakkebjerg H., 749.
 —, Ingelstad H., 638.
 — (nu Kristianssæde), Fuglse H., 759.
 Tovstrup, Harre H., 276.
 Tranbjerg, Ning H., 361.
 Tranders, S., Fleskum H., 420, 628, 686.
 Tranegilde, Smørum H., 189, 567.
 Tranekær Slot og Len 62, 87, 334, 431, 662, 757 f.; nævnes 53, 110, 315, 339, 470, 480, 494, 540, 652 f. — Mølle 626.
 Tredje-Slægten se Knud Sørensen, Søren Knudsen, Anne Sørensdatter.
 Trehov, Gregorius, i Helsingør, Kapelmester, 3, 36.
 Trelleborg 79, 232, 750.
 Trelshult, Høgs H., 89.
 Tressebølle, Langeland, 750.
 Trip, Johan, i Malmø 709.
 Troels Rasmussen, Skipper, 23, 78.
 Troelstrup, Aars H., 588.
 Troldekær ved Fligende, Torne H., 413.
 Trolle Niels, 697, 729.
 Tromø, Nedenæs Len, 232.
 Trondhjem 41, 232, 577. — Borgere 219. — Kapitel 104.
 — Len 232, 617.
 — Stift 172. — Biskop se Anders Arrebo.
 Trud Jensen i Skave 658.
 Trudsholm, Vendsyssel (?), 752.
 Trudslev, Hvetbo H., 752.
 Trudstrupgaard, Musse H., 748.
 Truelstrup, Ramsø H., 362.
 Truust, Gern H., 153.
 Tryggvælde Slot og Len 75, 77, 124, 188, 242, 250, 257, 267, 272 f., 277, 279, 291, 295, 315, 323, 363, 395, 410, 429 f., 546; nævnes 7, 107, 109, 152, 167, 218, 244, 354, 386, 397, 436, 458, 479, 565, 587, 650 ff., 704. — Mølle 171.
 Træløse, Tybjerg H., 458.
 Trøjborg Gaard, 358, 476.
 Trøner, Kristoffer, i København 210, 290.
 Tubæk Mølle, Baarse H., 730.
 Tudse Herred 42, 133.
 —, Tudse H., 189.
 Tuevallehylden ved Fligende, Torne H., 413.
 Tullebo, Albo H., 592.
 Tullebølle, Langeland, 429.
 Tulstrup, Jerrestad H., 591, 724.
 Tune Herred 106.
 —, Smaalenenes A., Norge, 232.
 Turup, Skaane, 89.
 Turø 537, 540 f.
 Tustrup, Nørre H., Salling, 276.
 —, Sønder Hald H., 112.
 Tved, Mandal Len, 232.
 Tvilum, Gern H., 403.
 Tvindelstrup, Ringsted H., 445.
 Tvingstrup, Vor H., 11, 373, 598.
 Tybjerg, Tybjerg H., 483.
 Tygelsø, Oksie H., 151.
 Tyrkiet 576.
 Tyrsting Herred 315.
 Tyrstrup Herred 697. — Herredsfoged se Hans Jonsen.
 Tyskland 161, 375, 454, 458, 460, 501, 540, 550, 607.
 Tyvelse, Tybjerg H., 581, 597.
 Tyvkær, Holmans H., 495.
 Tøger Sørensen, Landsdommer paa Gulland, 471.
 Tømmerby, Børglum H., 752.
 Tønder, Niels, Bassist, 704.
 Tønder 523 f.

Tønder Amt 595.

Tønnersta, Eldsberga S., Tønnersø H., 5.

Tønnersø, Tønnersø H., 734.

— Herred 4, 609.

Tønnes Jakobsen paa Amager 172.

Tønsberg 41, 232. — Borgere 219.

— Len 219, 232.

Tørning Birk, Vrads H., 504.

Tørslev, Ø., Mølle, Gerlev H., 373, 598.

Udby, Baarse H., 425.

Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand p. Skanderborg, 154, 339, 372 f., 395, 523, 575, 598 f., 647, 702 f.; nævnes 11, 17, 52 f., 57, 64, 110, 115, 124, 139, 141, 149, 165, 177, 183, 185, 213, 252, 265, 270, 315, 362, 376, 480, 484, 501, 503, 519 f., 545 ff., 578 f., 618, 644 f., 657 f., (663), 672 f., 676, 686, 696, 725, 757.

Ugderup, Varberg Len, 437.

Ugerup, Aksel, 130, 199. — Erik Jensen, 88; jvfr. Ingefred Rosensparre. — Jørgen, 281, 287, 457. — Kirstine Ovesdatter, Tage Ottesen Thotts, 559. — Ove, 61, 92, 130, 207, 615.

Ugestrup, Musse H., 748.

Uggeløse, Lyng-Frederiksborg H., 58.

Uggerløse, Arts H., 749.

Ugledie, Baarse H., 45, 211, 247, 425.

Uglerup, Tudse H., 89.

—, Skaane, 89.

Ulbjærg, Rinds H., 379.

Ulfeldt, Beate, Holger Gagges, 695. — Edel, Keld Brockenhuus's, 488. — Frans Jakobsen, 534. — Frans Kristoffersen, 143, 145, 220, 296. — Frederik, se Birgitte Marsvin. — Jfr. Helvig, 488, 714. — Jakob Jakobsen, Ri-

gens Kansler, Lensmand p. Nyborg, 4, 36, 98, 131, 143, 145, 182, 191, 196, 295, 333 f., 341, 420, 440, 462, 493, 498, 502, 506 f., 520, 534, 635, 710; nævnes 38, 43, 51, 92, 109, 115, 129, 135, 158, 160 f., 172 f., 197, 205 f., 223 f., 230, 235, 249, 252, 268, 273, 275, 279 f., 282, 305, 312, 315, 352, 369, 371, 375, 381 f., 387, 395 f., 400, 404, 408, 414, 417 ff., 435, 458, 460, 467, 470, 475 ff., 479, 494, 503, 525, 535, 540, 544, 549, 557, 563 ff., 569 f., 593 f., 596 f., 616, 647, 652, 661, (663), 695, 704, 714 f., 725, 737, 751, 753, 757, 759. — Jakob Korfitsen, kgl. Sekretær, 98, 207, 507, 534, 710; jvfr. Lisbet Daa. — Jakob Mogensen, 252, 383 f., 646. — Jørgen, Kaptajn, 62, 297, 445, 708. — Jfr. Kirsten, 306 f., 488, 714. — Knud, se Beate Hvitfeldt. — Korfits, Lensmand p. Korsør, 90. — Kristian Mogensen, 207, 383, 600, 710. — Kristoffer, Lensmand p. Visborg, 108, 184, 333, 350, 420, 455, 502, 520; nævnes 4, 47 f., 56, 58, 68, 76, 84, 90, 98, 121, 132, 134, 144, 172, 197, 201, 310, 374, 389, 399, 409, 413, 435, 444, 449, 462, 492, 497, 537, 542, 554, 556, 558, 578, 582, 605, 634, 636, 644, 683, 723, 754. — Mogens, 207, 282 f., 710.

Ulistand, Aksel, 422. — Else Holgersdatter, 360. — Hans Holgersen, 296. — Jfr. Helle, 137, 371, 391, 457. — Holger, se Anne Skovgaard. — Ingeborg Holgersdatter, Jørgen Vinds, 296. — Melkior, se Else Vifert. — Sofie, Klavs Podebusks, 43, 60, 192, 207, 365, 402 f., 434, 487, 615 f., 645, 684, 727 f.

Ullerslev, Sønder H., Laaland, 747.
 Ullerup, Skovby H., 569.
 Ulrik, Hertug, Biskop af Schwering, Christian IV.s Broder, 469, 526.
 — Hertug af Stettin-Pommern, 70, 261, 409, 569.
 Ulriksholm se Skinnerup.
 Ulrød, Halland, 89.
 Ulslev, V., Musse H., 748.
 Ulsjord, Havrum S., Hovlbjærg H., 372.
 Ulstrup, Løve H., 298.
 Ulvborg Herred 336, 529.
 Ulvhøj, Børglum H., 752.
 Ulvsaks, Hans Iversen, se Inger Basse. — Iver Hansen, 117.
 Underaare, Børglum H., 752.
 Urban, Hans, 350.
 Urne, Aksel Knudsen, Landsdommer i Sjælland, Lensmand p. Ringsted Kloster, 88 f., 146, 321, 390, 440 f., 539, 624, 661, 677, 712; nævnes 3, 8, 27, 40, 45, 62, 74, 107, 109, 120, 136, 152, 159, 164, 168, 171, 186, 191, 199, 212, 218, 221, 244, 247 f., 254, 258, 274, 277 f., 307 f., 323, 341, 397, 400, 436, 439, 445, 448 f., 458, 466, 473, 479, 482 ff., 532, 544, 553, 563, 566, 581, 587, 589, 597, 599 f., 607, 615, 622, 636 f., 650, 654, 689, 692 f., 699, 722, 725, 734 f., 737, 755, 759; jvfr. Anne Rosensparre. — Jfr. Anna, 539 f. — Jfr. Dorte Knudsdatter, 297. — Ejler, Lensmand i Bratsberg Len, 447, 617, 619, 755. — Jfr. Else Knudsdatter, 297, 370. — Erik, 163, 182, 297, 569, 593, 726. — Folmer Johansen, 186. — Frederik, Sekretær i Kancelliet, 77, 297, 467. — Hans Knudsen, 297, 370. — Inger, Wolf Breides, 123. — Johan, 370, 589; jvfr. Tale von Mehlen. — Jørgen, 1623

Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 584 ff., 661, 670; nævnes 587, 633 f., 637, 647, 650 f., 682, 692, 708, 713, 725, 727, 731, 742, 757. — Jørgen Knudsen, 297. — Klavs Johansen, 186, 442, 453, 617. — Knud, Lensmand p. Tryggevejle, 80, 88, 146, 197, 243, 250, 255, 297, 363, 648 f., 677, 712 f., 731; nævnes 7, 10, 34, 53, 60, 75, 77, 107, 109, 121, 124, 152, 171, 179, 188, 218, 241, 244, 323, 385; jvfr. Margrete Grubbe. — Kristoffer, Rentemester, 266, 310, 362, 370 f., 430, 455, 464, 531, 555, 579 f., 661, 716, 721 f., 731 f., 738; nævnes (16), 31, (46), 48, (60, 62), 93, (150, 175, 228), 257, 285, 343, (355), 364, 381, 389, (390), 406, 412, 427, 432, 447, 450, 463, 465, 495 f., 522, 524, 564, (570), 577, 594, (596, 604, 605, 624, 634, 637, 653, 669, 684, 703 f., 730). — Lave Johansen, til Valsø 453, 589. — Lave Klavsen, til Bæltebjærg 370, 442, 471, 615, 701, 726, 732, 740. — Lave Klavsen, til Sellebjærg 369, 387, 425, 471, 548, 593, 615, 628. — Margrete, Niels Bilds, 163. — Otte, 93, 167; jvfr. Barbara Breide. — Jfr. Regitse Knudsdatter, 297. — Sigvart Knudsen, 297. — Niels Hansen, Skipper, 23.

Vaar Hovedgaard, Slet H., 360.
 Vaarskovgaard, Fuglse H., 748.
 Vache, Bernt, se Facke.
 Vadum, Jakob, Styrmand, 24.
 Valager, Skaane, 89.
 Valberga, Høgs H., 89.
 Valby, Sokkelunds H., 374.
 —, Store-, Slagelse H., 15.

- Valby, Taastrups-, Smørum H., 483, 567.
 —, Øster-, Slagelse H., 298.
 Valdbyggaard, Stævns H., 682.
 Waldkirch, Henrik, Bogfører i København, 151 f.
 Walekeling, Crot, i Malmø 709.
 Valentin Hopmand 603.
 Valkendorf, Henning, 182, 213, 280, 285, 375, 618, 708, 726, 755.
 Valle, Lister Len, 232.
 Vallensbæk, Smørum H., 562, 636.
 Vallensved, Ø. Flakkebjerg H., 247, 749 f.
 Valore, Rainsø H., 622.
 Valsgaard, Hindsted H., 411.
 Walstorp, Henning, i Sorø Skole 595.
 Walter Spanier i Malmø 709.
 Vamblingbo, Gulland, 556.
 Vandal, Hans, Biskop i Viborg, 41, 128, (172, 177), 554, (583, 691), 724.
 Vandel, Hans, Borgemester i Aalborg, 52; jvfr. Marine Lavridsdatter. — Peder Hansen, i Sorø Skole, 52.
 Vang, Hundborg H., 50, 473.
 —, Ulvborg H., 411.
 Vangede, Sokkelunds H., 622, 624.
 Vantinge, Salling H., 47, 471, 496, 750.
 Varberg 72, 198, 216, 418, 515, 527, 532, 608. — Borgere, 72, 219, 389, 398.
 — Slot og Len 143, 175, 331, 365, 455, 542 f., 713, 757 f.; nævnes 54, 103, 111, 130, 132, 157, 173, 176, 180, 216, 219, 232, 242, 253, 276, 310, 358, 369, 408, 420, 436, 481, 491, 577, 580, 596, 600, 608, 651, 717. — Kohaven 176.
 Varde, Rasmus, Mag., Lektor i Roskilde, 450, 454.
 Varde 58, 154, 198, 383, 399, 441, 598, 611, 688. — Borgere 383.
 Vartov Hospital, Sokkelunds H., 1, 501 f.
 Vedby, Nørre H., Laaland, 407, 747.
 —, Vinding H. (?), 750.
 —, Nørre-, Falster, 749.
 Vedde, Alsted H., 247.
 Veddinge, Ods H., 117.
 Vedel, Søren Andersen, Præst i Ribe, 494.
 Wedellsborg se Iversnæs.
 Vederslev (Utterslev?), Laaland, 747.
 Vedløse Mose (? Ondløse), Merløse H., 686.
 Vedsted, Holsten, 597.
 Vefinge, Skovby H., 361.
 Weger, Jochim, Skipper i Rostock, 399.
 Wegner, Thomas Kortsen, Mag., Præst ved Nikolaj K. Kbhvn., 21.
 Vejby, Bjørge H., Skaane, 88.
 —, Børglum H., 752.
 Vejen, Malt H., 118.
 Vejlbj, Hasle H., 275 f.
 Vejle, Anders Henriksen, Præst i Taagerup, 450.
 Vejle 58, 198, 231, 400, 441, 514, 608, 688. — Borgemester se Klemens Sørensen. — Borgere 131. — Raadmand se Jens Bertelsen, Mads Thomesen.
 Vejleby, Fuglse H., 407.
 —, Ods H., 89.
 Vejlevad ved Helsingborg 243.
 Weine, Hans, af Putski 311.
 Veinge, Høgs H., 570.
 Vejringe, Falster, 749.
 Vejrum, Hjerm H., 9, 302.
 Vejrup, N. Horne H., 750.
 —, Vends H., 569.
 Vellæ, Memme Kristiansen, i Sorø Skole 115.
 Vellerupgaard, Horns H., 274 f.
 Vem, Hjerm H., 122.

- Vemmelv, Jerrestad H., 90.
 Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
 Vends Herred 215.
 Vendsyssel 490, 548, 683.
 Venedig 299 f.
 Venhuizen se Feehusen.
 Wensin, Godske, Hertug Frederiks Amtmand p. Gottorp, 492.
 Venstermand, Johan, se Kirstine Beck.
 Verdhøj, Ramme S., Vandfuld H., 411.
 Werneche, Jørgen, Apoteker i Viborg, 375, 443, 572.
 Verninge, Odense H., 544, 597.
 Vernø Klosters Len, Norge, 232.
 Verup, Merløse H., 599, 685.
 Weser 445, 566, 691.
 Vespenø 533.
 Wesselinch, Jørgen, i Kiel 704 f.
 Wessling, Morten, i København, 388, 630.
 Westensee, Holsten, 358.
 Vesterbo, Nørre H., Laaland, 747.
 Vesterby, Langeland, 750.
 Vesterende, Ballum S., Lø H., 231.
 Vestergaard, Nørre Horne H., 696.
 Vesterstad Len, Skaane, 113, 326.
 Vestersøen 97, 114, 161, 297, 305, 341, 400, 444 f., 552, 579, 652.
 Vestervig Kloster og Len 239, 340, 758; nævnes 15, 54, 56, 110 (jvfr. 761), 231, 242, 339, 480, 756.
 Vestkær, Ø. Horne H., 498, 518.
 Westphalen 306.
 Vestud, Møen, 201.
 Vettørslev, Ringsted H., 118 f., 380, 599.
 Vexeling, Morten i København, se Wessling.
 Vibe, Mikkil, Borgemester i København, 41, 155, 230.
 Vibediget ved Fligende, Torne H., 413.
 Wibelitz (Wibenitz), Markus, Til-
 synsmand ved Kongens Have i København, 1623 Fiskemester, 322, 590, 662.
 Viberup, Amager, 212.
 Viborg 198, 434, 441, 459, 514, 601, 646, 688; nævnes 35, 51, 69, 72, 123, 131, 156, 168, 177, 239, 346, 396, 400, 403, 432, 506, 516, 526, 661, 686. — Borgemestre se Gunde Skriver, Kristen Hege-
 lund. — Raadmand se Niels Rasmussen. — Borgere 477, 704 f. — Apotek 375 f., 443, 592. — Domkirke 154, 371, 394, 508, 554, 566 f., 633, 691, 760. — Kapitel 94, 104, 185 f., 236, 276, 351, 431 f., 459, 504, 508 f., 526, 530, 564, 566 f., 582, 675; Nørholms Provsti 371; Kølsen Præbende 554; Hvornum Præbende 566 f. — St. Hans Kloster 110, 480. — Adelgaden 675. — St. Mogensgade 646. — Skole 459; Skolemester se Otte Blichfeld. — Sortebrødre Kirke 554.
 — Landsting 394, 439, 589, 627 f., 697, 759 f. — Landsdommere se Niels Krag, Gunde Lange, Erik Juel, Iver Juul.
 — Stift 36, 172, 191, 274, 439, 759.
 — Biskop se Hans Vandal.
 Viby, Ning H., 384.
 —, Ramsø H., 106, 472, 623.
 —, Vends H., 47 (?).
 Vibæk, Gørding H., 629, 719.
 Viderup, Mols H., 404.
 Vidstrup, V., Vennebjerg H., 752.
 Viffert, Else, Melkior Ulfstands, 207. — Jakob, se Anne Krafse.
 Vig, Ods H., 31, 563.
 Vigen, Norge, 41, 219, 252 f., 288.
 Vigerslev, Skovby H., 215, 361, 494, 726.
 Vigersted, Ringsted H., 362.
 Vigs Gods, Hillerslev H., 685.
 Vigsiden, Norge, 552, 659.

- Villads Olsen i Havnelev 292.
 Villands Herred 184.
 Villie, Ljunits H., 750.
 Villingerød, Holbo H., 584.
 Villum Bendsen fra Frederikstad, Baadsmand, 219. — Kornelisen, Bygmester, 108, 625. — Mortensen se Rosenvinge. — Peitersen, Styrmand, 24.
 Willum, Johan de, i København 60, 98, 130, 132, 263, 282, 356, 408, 520, 694, 739 f., 746. — Povl de, Kongens Faktor i Amsterdam, 551.
 Vilsund Færge, Hundborg H., 177.
 Vinberg, Favraas H., 216.
 Vincentius, Fægtemester i Paris, 701.
 Winckel, Melkior, 151.
 Vind, Henrik, Skibshovedsmand, 97 f., 297, 444 f., 464, 708. — Iver, kgl. Sekretær, 64, 141, 284, 399, 549, 575, 600, 602, 606, 618, 621, 677, 681, 706 f. — Jørgen, Skibshovedsmand, 37, 221, 232, 296, 457, 566, 700; jvfr. Ingeborg Ulfstand. — Niels, se Kirsten Juel.
 Vind, Ulvborg H., 411.
 Vindblæs, Gerlev H., 124.
 Vindbyholdt, Fakse H., 171, 407.
 Vindebo, Anders, Skovrider i Silkeborg Len, 610.
 Vindeby, Nørre H., Laaland, 747.
 Vinderslevgaard, Lysgaard H., 403.
 Vindinge, Bare H., 608, 750 (?).
 — (nu Fiurendal), Ø. Flakkebjerg H., 213, 253.
 —, Tune H., 472.
 —, Neder og Over, Hammer H., 8, 425.
 Vinstrup, Ø. Flakkebjerg H., 15, 224, 298.
 — Len, Ø. Flakkebjerg H., 475.
 Winther, Niels Nielsen, Præst i Saksøbing, (727).
 Vintrie, Oksie H., 88.
 Wippen, Didrik von, i Malmø 709.
 Virup, Skaane, 89.
 Visborg Slot og Len 333, 351, 420, 455, 558, 580, 683.
 Visby, Gulland, 198, 201, 333, 435, 541 f.
 Wisch, Henrik van der, 119 f., 212, 630, 653.
 Viske Herred 136.
 Viskum, Sønderlyng H., 397.
 Wismar, Oluf, Kaptajnløjtnant i Dansborg, 555.
 Vissenbjerg Birk, Odense H., 334.
 Vissing, S., Tyrsting H., 376, 520.
 Vissinge 526.
 Witt, Willum de, 722.
 Wittrup, Anne, Jesper Grubbes, 711.
 Vittrup, Børglum H., 751.
 —, Hassing H., 409.
 Vitved, Hjelmlev H., 696.
 Vivild, Sabro H., 361, 506.
 Voel, Gern H., 271.
 Vognsen, Jfr. Anne, 428. — Jakob, 428, 701. — Jens, Skibsløjtnant, 172, 579. — Jfr. Margrete, 427 f. — Mikkell, 701. — Vogn, Løjtnant, 461.
 Voks, Bratsberg Len, 219.
 Vokslev, Hornum H., 645.
 Voldby, Gern H., 372.
 —, Vends H., 569.
 Wolf, Jakob Jakobsen, Mag., Læsemester i Odense, 254. — Jakob Jakobsen, Præst i Østoftø, 748.
 Volderslev, Bjæverskov H., 80.
 Vollerup, Børglum H., 752.
 Volstrup, Hjerm H., 705 f.
 —, Lille, Sønderlyng H., 31.
 Vonsild Herred 595.
 Vor Herred 504, 523.
 Vorde, Store, Fleskum H., 645.

- Wordenborg, Markus, Skrædder hos Kirsten Munk, 422.
- Vordingborg 198, 441, 514, 680, 688; nævnes 87, 232, 265, 400, 449, 588, 608, 654.
- Slot og Len 8, 42, 45, 120 f., 211 f., 247, 260 f., 272 ff., 278, 315 f., 323 f., 396, 410, 425, 428 ff., 572, 591, 672, 682, 757 f.; nævnes 51, 63, 77, 109, 160 f., 167 f., 171, 175, 194, 199, 218, 224, 232, 234, 242, 244 f., 313 f., 355, 361, 397, 409, 436, 443, 448, 565, 574, 587, 589, 598 f., 631, 647, 650 ff., 700, 725. — D a t. 241 f., 453, 458, 463, 479, 484, 535, 562, 679 ff.
- Worm, Jørgen Ernst, 95, 125, 156, 222 f., 360, 615.
- , Hans, Skovrider i Lysgaard H., 505. — Oluf, Dr., 72.
- Vormstrup, Aars H., 588.
- Vorning, Hillerslev H., 750.
- Vorninggaard, Sønderlyng H., 47.
- Vosnæsgaard, Ø. Lisbjerg H., 296.
- Vraa, Bølling H., 730.
- , N., Børglum H., 752.
- Vraakær, Børglum H., 752.
- Vrenderup, Skads H., 750.
- Vrénsted, Børglum H., 752.
- Vrøld, Hjelmlev H., 501.
- Væ 268, 504.
- Vær, Vor H., 376.
- Værebros, Ølstykke H., 544, 597.
- Værlinge, Skyts H., 89.
- Værløse, Fakse H., 124, 294.
- Værslev, Skippinge H., 749.
- Væsby, Luggude H., 32.
- Hovgaard, Luggude H., 32.
- Væver, Kristen Pedersen, Præst i Gersløv, 234.
- Vøjstrup, Salling H., 47, 569, 750.
- Ybes, St., Spanien, 190.
- Ydby, Refs H., 753.
- Yderby, Ods H., 89.
- Ysby, Høgs H., 570.
- Ystad 73, 198, 214, 232, 263 f., 441, 515, 688. — Borgere 73, 709.
- Ütersen, Holsten, 597.
- Zacharias Kaptajn 202.
- Zacharias, Gert, 450.
- Æbeltoft 198, 232, 441, 514, 608, 668, 688. — Borgere 138 f.
- Æbele, Skam H., 610.
- Ærteløkkegaard, Langeland, 750.
- Ø, Sønderlyng H., 112.
- Øje, Gulland, 47.
- Økær, Torne H., 130, 412, 625.
- Øland, Hassing H., 236.
- Ølby, Ramsø H., 749.
- Ølgod, Horne H., 304, 376, 498, 518.
- Øls, Hindsted H., 372.
- Ølsegaard, Lavrids, i Æbeltoft 138. — Mogens, i Æbeltoft 138.
- Ølsemagle, Ramsø H., 121.
- Ølvad, Bølling H., 611.
- Ønnestad, V. Gyngø H., 202.
- Øresund 42, 70, 86, 88, 93 f., 161 f., 224, 261 f., 265, 276, 303, 306, 316, 348, 366, 373, 391, 399, 417 f., 424, 453, 487, 497, 509 ff., 514, 553, 557, 573, 581, 598, 603 f., 664, 682, 704, 722, 724.
- Øringe, Halmstad H., 133.
- Ørje, Rønnebjerg H., 88.
- Ørnebjerg, Hammer H., 8.
- Ørnevær ved Fligende, Torne H., 413.
- Ørriidslev, Vor H., 373, 502, 598.
- Ørskov, Vor H., 502, 598.
- Ørslev, V. Flækkebjerg H., 298.
- , Ringsted H., 749.
- , N. og S., Falster, 749.
- Ørslev, Skaane, 89.
- Ørsted, Ramsø H., 472, 636.
- Ørum, Sønderlyng H., 397.
- Slot og Len 216 f., 340 f., 473,

- 595, 685, 758; nævnes 15, 53,
110, 231, 242, 382, 480, 633, 756.
Øsel 311, 417, 437, 516, 694 f., 698,
737.
- Øsløs, V. Han H., 210.
- Øssevig, Bergenhus Len, 219.
- Østen, Bratsberg Len, 219.
- Øster Herred, Blekinge. — Foged
se Børge Løckesen.
- Østeraa, Nedenæs Len, 219.
- Østerby, Ning H., 306 f.
- Østerende, Ballum S., Lø H., 231.
- Østergaard, Ydby S., Refs H., 753.
- Østergarn, Gulland, 197, 333.
- Østermark, Møen, 257.
- Østerstad Len, Skaane, 113, 326.
- Østersøen 161, 279, 310 f., 355, 367,
400, 444, 652.
- Østerød, Albo H., 592.
- Østofte, Fuglæ H., 748.
- Østrup, Hornum H., 200.
- Øvre Ma, Halmstad H., 133.

Sagregister.

Aager 308.

Accise se Sise.

Adel. Tilladelse for Adelsdame til at gifte sig med en uadelig 491.

Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede fyrstelige Personer 460 f., 500; skulle ledsage fremmede Gesandter 283. Adelsmand, der ikke kan betale sin Gæld, kan sættes i Gældsfængsel 120, 398, 492, 740. Tilladelse for Adelsmand til at sælge sit Arvegods til Betaling af Gæld 633. Adelsmand faar Tilladelse til paa visse Betingelser at sælge sin Hustrus Gods til Betaling af Gæld 390, 609, 721. Adelsmand gør sig skyldig i Drab 660, 688 f.; i Vold 700. Slagsmaal mellem Adelige 422. Støid mellem Adelsmænd og Præster 700. Jvfr. Akademi, Bryllup, Gældsfængsel.

Admiral, Rigens, se Albrekt Skeel.

Akademi. Oprettelsen af et adeligt Akademi i Sorø 502 f., 520 ff. Fundats for Sorø adelige Akademi 746. Henlæggelse af Gods dertil 747—51; til Løn for Forstander 751 ff. Valg af Hofmester 635, 753. Løn for samme 743. Ansættelse af Lærere ved Akademiet 602 f., 639, 700, 744 f., 756. Opfordring til Adelen om at sende deres Børn til

Akademiet i Sorø 624, 659 f. Adelens Børn skulle uden videre Anordning indtages i Skolen 624.

Alderdomsforsørgelse af kongelige Tjenere 412; af Præst 246. Jvfr. Hospital.

Almanakker. Forandring af Markedstiderne i Almanakker 442.

Antikviteter, Opsøgelse og Antegnelse af, 401.

Apotek. 375 f., 443, 451 f., 572 f. Apotekere 322, 324, 375 f., 443 f., 451 f., 572 f. Visitation af Apotek 72, 262. Apotekertakst 262.

Arkeli. Kongens Arkeli paa Kronborg 28. Der skal herefter ikke afgives Æresskud for Kongens eller andres Orlogsskibe, der passere Kronborg 666. Bestemmelser om Arkeliregnskaberne paa Flaaden 666. Jvfr. Skyts, Vaaben.

Arkelimester. Øverste Arkelimester se Adolf Frederik Grabow.

Arkiv. Stifts- og Kapitelsarkiver 530. Kirkes Arkiv 726. Landtings Arkiv 193 f. Rentemesterarkiv 531. Private adelige Arkiver 126, 132, 143, 156, 209, 213 f., 238 f., 256, 346, 378 f., 394, 504, 508, 530, 536, 617, 629, 638, 660, 726 f., 746. Registrering af Arkiver 132, 141, 156, 213 f., 378 f., 508, 531, 660 f.

- Falske Breve 305, 654. Breve fordærvede 88.
- Arrestation af Skibe i Sundet se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter adelige 5 f., 140, 149, 163, 165 f., 179 f., 222, 420 f., 489 f., 656, 712 f. Arvesager efter uadelige 47 f., 80, 118, 152 f., 172, 243 f., 488, 543, 579, 603, 606. Gaaen fra Arv og Gæld 5, 125 f., 274, 475 f., 567 f., 616, 629. Bestemmelse herom maa udsættes 481 f. Jvfr. Skifte, Værgemaal.
- Baadsmænd** se Flaaden.
- Band 540.
- Bark, Leverance af, 28, 308, 397, 597.
- Bartskærere 23, 77, 384, 449, 474.
- Bededage 454.
- Befordring, Fri, 398. Stilling af Holdsvogne til Befordring af Kongens Folk 611. Adelens Ret til frit Natteleje og Befordring paa Antvorskov Slot og Ringsted Kloster ophæves 692 f., 753.
- Begravelse, Fyrstelig, 474. Adelig Begravelse 378. Selvmorder maa blive begravet nær ved Kirkegaarden 157.
- Berider, kgl., 52, 118, 522, 583. Underberider 468.
- Besigtelser i Anledning af Mageskifter 31—34, 36, 57, 60, 68 f., 73 f., 80, 106, 121, 142, 177 f., 180, 186, 188 f., 201, 250, 254 f., 257, 276, 372 f., 409, 426 f., 432 f., 448 f., 458, 467, 472, 492 f., 506, 509, 518 f., 525, 539, 562 ff., 569, 580, 582, 587 f., 594 f., 610, 622, 625, 628 f., 636, 694 ff., 711 f., 717, 719, 723 f.
- Beskærmelsesbreve, kgl., 343 f., 607.
- Beslaglæggelse. Arrestation af Skibe og Gods i Sundet 306, 453, 477, 497, 603. Løsgivelse 603, 607.
- Bigami 367, 675.
- Birk. Forordning om Birkeretten 419, 501. Birks Nedlæggelse 504.
- Birkefoged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 135. Klage over Birkefoged 424.
- Bistokke 245 f.
- Bly 33, 552.
- Bogtrykkere (Bogførere) 401, 407 f.; lønnes med Kannikedømme 401.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 151, 240, 407, 484 f. Affattelse af Skolebøger 255, 484 ff.
- Boldtmester 522.
- Borgeleje. Købstæder skulle udgive Borgelejpenge 198, 441, 688.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning af Landet (490), 495; af Kongens Arbejde og Tjeneste 1, 194, 360 f., 704. Amnesti for bortrømte Søfolk 199.
- Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 15, 17, 56 f., 164, 207, 290, 466, 495, 499, 519, 549, 583 f., 604, 703, 730 f.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Skaane, Halland og Blekinge 92, 107, 241, 251; i Jylland 118, 225, 482, 523, 529. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 92, 118, 225, 241, 251, 343, 414, 431, 529. Brokorn til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 482, 504, 523, 529. Jvfr. Skibsbro.
- Brokar 313, 389, 724.
- Bryllup. Forordning om adelige Bryllupper 359.

- Brødbagning 448.
- Brønd. Jvfr. Vandkunst.
- Byfoged. Løn 637. Byfoged afsat 405; Genindsættelse 406.
- Bygmestre se Mikkel Jungmann, Morten, Hans Stenwinckel, Vilum Corneliusen.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Bygningstilsynsmand p. Frederiksborg se Johan Bøgvad. Kvittanser 16, 302, 734. Bygningsskriver se Jens Brun.
- Bønder. Privilegier 375. Bønderne i Københavns, Kronborg og Frederiksborg Len maa selv eje deres Gaardes Bygninger 743 f. Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 5, 11, 15, 184, 374, 398. Adelsens Bønder skulle hjælpe til med Fæstningsarbejder 535. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle spinde Hør og Hamp til Kronen 108 ff., 478 ff.; til Sorø Akademi 732. Jvfr. Garn. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk, Tømmer og Ved 3, 11, 127, 271, 535, 543. Bønder skulle stille Skuder til Transport af Kalk, Tømmer etc. 252 f., 405. Klager over nye Paalæg 43. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 175, 216. Universitetets-, Kapitels- og Kirketjenere skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt og Arbejde (374), 535, 602. Regulering af Hoveri 217. Fritagelse for Hoveri 96, 241, 250, 344, 469, 497, 499, 610, 700. Bønder klage over Foged og Skriver 136, 143, 173, 309, 413, 446 f., 519, 634, 684. Bønder vise sig ulydige 143, 175, 365, 370, 420, 437, 558. Fritagelse for at deles til Stavns 83, 188, 380, 531. Udlevering af Bøndersønner, der opholde sig i København 616.
- Bøndergods. Jordegent Gods. Køb af jordegent Bondegods til Kronen 146, 610. Herligheden af jordegent Gods mageskiftes bort 611, 631. Nedbrydning (Nedlæggelse) af Bøndergaarde 241, 314, 469 f. Bønder udvises af deres Gaarde 225 ff.
- Børnehuset, Forordning om, 290, 466. Kniplingskvinde i Børnehuset 536, 545. Kollekt til Hjælp til Klæder for de fattige Børn i Børnehuset 597. Leverancer til Børnehuset 598.
- Bøsser se Vaaben.
- Bøsseskytter 178, 300, 714.
- Cement 83. Cementmølle 391.
- Daab. Forordning om Faddernes Antal 646.
- Damme, Rydning og Istandsættelse af, 156, 501, 708.
- Dansemester 491.
- Degne 216, 625. Underhold 104, 379. Degne maa ikke være Ting-skrivere 105. Degnebol 314, 429. Jvfr. Skoler.
- Delefogder fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 468 f.
- Destillatorium 85.
- Destillerer 9, 12, 104, 322.
- Digevæsen i Hertugdømmet 523 ff., 595.
- Domkapitler se Kapitler.
- Drab. Drabssager 3, 270, 344, 350, 394, 446, 490, 504, 607, 625, 658, 683. Drab paa adelige (422); paa uadelige 13, 31, 133 f., 658, 660, 688 f., 696 f. Jvfr. Mord.
- Duer. Kirkeduer 256, 260. Indretning af Duehuse 655.

Dyrehave 90, 205, 355. Dyrevogter 205.

Dyrlæge 3.

Dyrtid 470, 742.

Dødsstraf se Livsstraf.

Ejendomstrætter 80 f., 130, 195, 211, 258, 354, 412 f., 444, 617, 625, 700.

Ekspektance paa Kannikedømmer og Vikarier 96, 401, 433, 448, 450, 454, 637, 641, 738.

Enke, Forsørgelse af, 63, 452, 504. Enspændere 158, 272.

Falke 191, 359, 704. Falkefængere 359.

Fanger brudte ud 8; rømte 194, 454; frigives 472. Udløsning af Fanger i Tyrkiet 576 f.

Fattigforsørgelse. Jvfr. Alderdomsforsørgelse, Hospital.

Finanser se Pengevæsen.

Fisk. Enkelte Arter af Fisk 210, 304, 338. Jvfr. Hoffet.

Fiskeri 90, 210, 355.

Fiskeri 210, 562. Ret til Fiskeri 112, 301, 319, 359. Aalegaard (-kiste) 17, 336, 702. Laksefiskeri 330 ff., 336. Fiskeparke (-damme) 241, 501. Fiskeriet ved Barsebæk 571. Bortforpagtning af Kronens Fiskerier 713. Forbud mod, at Skibe passere Sundet ved Nattetid, medens Sildefiskeriet staar paa, 664.

Fiskemestre se Balteer v. Thienen, Forvalter af Kongens Fiskeri se Markus Wibelitz.

Fjerkræ. Agerhøns 496. Kalkunske Høns 256, 260.

Flaadens Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse 687. Jvfr. Skibe. Indkøb og Leverancer af Skibarekvisiter (Tømer, Tov, Sejl, Søm etc.) 223 f.,

652, 664, 739. Leverancer og Indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen, 214 f., 448, 691. Flaadens Virksomhed 97, 114, 161. Skibes Udrustning og Udsendelse 97, 161 f., 215, 297, 305, 310 f., 313, 341, 348, 367, 375, 396, 434, 444 f., 550, 552 f., 566, 579, 652, 691, 708, 723. Bestemmelser ang. Ordenen paa udsendte Krigsskibe 28. Bestemmelser om Forplejning paa Orlogskibene, naar de ere ude at sejle, 676. Officererne maa ikke i Mandskabets Nærværelse kritisere Kosten og Arbejdet 665. Udskrivning af Baadsmænd 231 f., 464 f. Baadsmænd forløves 218 ff. Udskrivning af Skibsbyggere 608. Amnesti for bortrømte Søfolk 199. Rigens Admiral se Albrekt Skeel. Admiraler se Jens Munk, Henrik Vind. Søofficerer 62, 105, 114, 161, 171 f., 200, 221, 288, 297, 305, 310 f., 341, 348, 367, 375, 397, 419, 427, 444 f., 461, 541, 552 f., 566, 571, 579, 628, 652, 664, 691, 708, 717, 723, 754. Jvfr. Lønninger. Kgl. Skippere 23, 77 f., 171, 286, 313, 396, 445, 450, 552, 659. Styrmand 24. — Bremerholm. Admiral se Sten Vilumsen Rosenvinge. Proviantskriver se Mads Davidsen, Klavs Soll. Bygningskriver se Mads Hansen. Jurisdiktion paa Bremerholm 380 f. Kgl. Skibe: St. Anna 652; Bojerten 78; Christianshavn 434; Fides 297, 444 f., 708; Gabriel 78, 161, 305, 579; Gribben 579, 664; Haabet 445; Haderslev Skude 78, 286, 552; Harlinger Pris 78; Havhesten 297, 579; Hektor 341, 579; Heringnes 78, 313, 445; Hollands

- Bysse 78; Hollands Jæger 78; Hollandske Flojtte 77; Lange Hollænder 445; Jonas 78; Jupiter 297; Jægeren 78, 161, 396; Kolding Skibet 78; Korsør Skude 78, 552; Lampreten 161, 553; Leoparden 78, 313; Lybske Krejert 78; Røde Løve 444 f.; Marekatten 161, 310 f., 566; Engelen Michael 171; Nassauske Pris 78, 445; Nældebladet 161, 444 f., 708; Perlen 78, 450, 465; St. Peter 78; Pønitens 78; Rafael 708; Riber Pris 78; Rytteren 161; Sakskøbing Skude 552; Samson 78; Skotske Pris 78; Sorte Rytter 97, 310 f., 444 f.; Stavanger Pris 78; Trost 288, 552; Viktor 348, 367, 550; Ystad Skibet 78.
- Foged. Klager over Foged 136, 143, 173, 309, 413, 446 f., 519, 634, 684.
- Forbrydelse af Skibe, Gods eller Penge til Kronen 48, 209, 296, 302, 393, 487, 495, 532, 577, 624. Tilbagegivelse 487, 624.
- Forbud se Handel, Indførselsforbud, Udførselsforbud.
- Forsvarsanstalter og Forsigtighedsforanstaltninger se Fæstning, Fæstningsarbejder, Pest, Udlændinge.
- Fortæring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
- Fredebrev 216 f.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 131, 160, 223, 307, 360 f., 475, 683.
- Fremmede se Udlændinge.
- Fribytttere 97, 114, 297, 341, 464.
- Fuglefænger 462.
- Fyr 604, 682, 716.
- Færgevæsen. Færger 86, 177, 188, 197, 225, 313, 328, 389, 446, 491.
- Fæstensgave maa ikke gives 500, 534.
- Fæstninger, Bevogtning af, 103, 105, 466 f.
- Fæstningsarbejder 79, 107 f., 121 f., 345, 467, 527, 535.
- Fødsel i Dølgmaal 268.
- Førlovspenge 374.
- Garn, Spinding af, til Kronen 167, 192, 199 f., 308 f., 478 ff., 652 f., 699. Jvfr. Bønder. Bønderne skulle betale Spindepenge mod Fritagelse for at spinde 680. Undtagelse herfra 692.
- Gejstlighed se Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Gesandter til Meklenborg 364; til Nederlandene 98 f., 131, 145; til Sverrig 301, (458); Gesandter fra Bremen 212; fra Rusland 313, 550, 724, 731; fra Sverrig 283.
- Grynmaling 334.
- Grænsen mellem Danmark og Sverrig spærres paa Grund af Pest 491, 680. Opsigt ved Grænsen 578, 717.
- Gudstjeneste. Gudstjenestens Ordning i den tyske Kirke i København 463. Dreng, der ere i Lære hos fremmede Mestre, skulle besøge Tugthuskirken, 463. Den tyske Kirke i Kbhvn. skal være Kirke for Silkevæverne og andre udenlandske Manufakturhaandværkere 668. Ulovlig Gudstjeneste i nedlagte Kirker 216. Forordning om Sværgeren og Helligbrøde 739.
- Gulvsten 298.
- Gæld, Kongens, se Pengevæsen.
- Gældssager. Forordning om Gældssager 636. Proklamaer til Indkaldelse og Fremvisning af Gældsbreve 627 f., 648 f., 665,

- 679, 697, 754. Lensmændene skulle eksekvere Domme, der lyde paa Gældsføngsel, 414. Adelige Skyldnere 5, 59, 63, 81 f., 122, 125 f., 134, 164, 181 ff., 192, 212 f., 220—23, 238 f., 248 f., 251 f., 254, 257, 279 ff., 284, 289, 298, 302, 346, 360, 362 f., 365, 375, 378, 383, 390, 394, 402 f., 421, 425, 436 ff., 442, 453, 460, 476 f., 491 f., 494, 496, 499, 504, 518, 536, 551, 559, 581, 605, 612 ff., 617, 628, 630 f., 639, 646, 667 f., 677, 681 f., 685 f., 692, 700, 708, 726, 740, 755 f. Uadelige Skyldnere 125, 174, 223, 237, 306 f., 381, 388, 420, 425, 477 f., 534, 581 f., 640, 728. Udlæg i Gods for Gæld 5, 92 f., 125 f., 143, 164, 182, 220, 248 f., 305, 307, 343, 375, 382, 391, 425, 476, 494, 496, 612 ff., 630 f., 639, 646, 655, 678, 726, 746. Akkord med Kreditorer 346, 581 f., 678, 686. Kommissærer skulle behandle Fallitbo 612 ff., 617—23, 637 f., 719. Adelsmand sat i Gældsføngsel i Udlandet 252. Jvfr. Indførsel.
- Gærder, Opsættelse af, 15, 233, 241, 374, 501. Forbud mod at opsætte Gærder af Steg eller Træ 663.
- Gæstebud. Forordning om Begravelser og Bryllupsgilder i Viborg 646. Forordning om Brug af Vin ved Gilder 169.
- Haandværk. Forordning om Haandværkssvende og Dreng 235. Haandværkere, der ned sætte sig i Byerne, skulle melde sig for Borgemestre og Raad 413. Udskrivning af Haandværkere og Arbejdere til Kongens Arbejde 170, 242. Manufaktur-
haandværksemestre maa ikke forlade København, førend de have erstattet Kongen de dem gjorte Forstrækninger 654. Sejlhuset 210. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industri-drivende [Betegnelsen er for nogle Vedkommende maaske kun et Navn]: Broløgger 703; Buntmager 22; Bødker 713; Bøssemager 22, 534; Drejer 462; Federsmykker 153, 349 f.; Graver 684, 703; Guldsmed 131, 722 f.; Hattemager 487; Hjulmand 218, 309, 443; Kobbersmed 14; Kobbertækker 70; Kompasmager 674; Plattenslager 22; Possementmager 290, 456 f.; Rebslager 23; Rotgieter 426; Savskærere 288; Sejlløgger 23, 669; Skibsbygger 687, 738 f.; Skifertækker 708; Skomager 28, 553; Skrædder 315, 394, 422, 438, 474, 543, 657 f., 683; Smed 21, 170, 462, 507; Sporemager 196, 200; Stenhugger 449; Tømmermand 105, 251, 461, 715; Vævere 423. Jvfr. Købstæder.
- Hammermølle 140, 300, 363, 464.
- Handel. Bestemmelser om Handel 91, 95 f., 129, 154, 162, 212, 217 f., 228, 290, 314 f., 388, 413, 509—16, 522, 526, 532 ff., 575. Forordning om Liggere og Kræm mere, som ikke ere Borgere og Indvaanere, samt om Bisekræmmere 738. Forordning om Øksenhandel og Landhandel 649. Optagelse af Registre over Beholdning af Manufakturvarer, som det ikke er tilladt at indføre 576. Varer, forarbejdede i Børnehuset, skulle mærkes med et særskilt Mærke 522. Ansættelse af Vragere 162, 356, 359. Indskrænkninger i Handelsfrihed

- 353, 363, 530 f., 538, 557, 575, 680. Eneret paa Handel med visse Varer 530 f., 541 f. Klager over ulovlig Handel 150, 342, 373, 387, 684. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 419. Handel paa Gulland 541 f.; paa Island 388; paa Nordlandene i Norge 388; paa Sverrig 363; paa Øsel 694 f.; paa Ostindien 434, 450, 461, 465 f., 701; paa Spanien og Portugal 190, 395, 405, 413, 427, 444 f., 507, 640. Jvfr. Handelskompagnier. Oprettelse af Stabelstæder 388, 532 ff. Ulovligt Landkøb 373, 387, 510, 540. Forbud mod Handel 212, 538. Bønders Handel 212, 375, 540, 565, 607. Forprang 228, 373, 540.
- Handelskompagnier:** Gullandske Kompagni 132, 147, 418, 541 f., 554, 556, 640. Islandske Kompagni 162, 284, 388, 532 ff. Klædekompagniet 568, 575. Ostindiske Kompagni 95 f., 199 f., 202 f., 364, 463, 465 f., 506, 516, 701. Saltkompagniet 87, 558. Silkekompagniet 746. Spanske Kompagni (Salt- og Vinkompagni) 129 f., 217 f., 395, 415—18, 462, 506 f., 509—16, 530 f., 537 f., 557—60, 564, 579 f., 588, 601, 616, 654, 660, 667, 693.
- Have.** Kongens Have ved København 322, 662 f. Tilsynsmænd se Knud Hansen, Markus Wibertz.
- Havne,** Ulovlige, 197, 488, 510. Anlæg og Istandsættelse af Havn 304, 307, 398. Havnereglement 527. Skibsbros 345. Slagbom 86.
- Herberger** i Købstad. Udkvitning af Herberg 460. Herberger skulle anmelde ankomne fremmede 194.
- Herredag 190 f., 439 f., 759.
- Herredsfogder 525, 595 f.; skulle bo paa Landet 596. Herredsfogder fritages for Afgift og Tyng af deres Gaarde 96, 117, 133. Herredsfoged forset sig 428.
- Herredssignet 437.
- Herredsting. Herredstings Flytning 72. Herredsting udsat en Tid 68.
- Heste. Kongens Stod 233, 242, 466. Kongens Heste 52, 62, 242, 250, 469, 554. Forordning om Stodheste 414. Indkøb af Heste til Kongen 59. Leverance af Havre til Kongens Heste 27—30, 57, 150, 183, 188, 192, 200, 250, 281, 283 f., 304, 317 ff., 323 ff., 326—41, 466, 547, 553, 727.
- Hestehave 242.
- Historieskrivning 240, 253. Opsøgelse og Antegnelse af Antikviteter og Dokumenter 401.
- Historiograf, kgl., se Johan Isaksen Pontanus.
- Hjulføre 185.
- Hoffet. Indbydelser til Hoffet 146, 379. Forordning om Udspising og Anretning 102 f., 147 f. Leverance og Indkøb af Fødevarer o. lign. til Hoffet 3, 7, 184, 217 f., 265, 275, 290, 304, 316—40, 395, 484, 585, 596, 673, 756 ff.
- Hofmarskal se Wolf v. Buchwaldt.
- Hofmester, Hertug Christians, se Kristian Thomsen Sehested.
- Hofsinder (Hofjunkere) 469, 491, 498, 518, 632, 691.
- Hospital. Fundats 527. Oprettelse 211, 302 f. Henlæggelse til Hospital af Penge 1, 247 f., 250, 282, 385, 603; af gammelt Inventar 468. Hospitals Ret til at udsende Termebrødre 129, 152. Mageskitte 120, 432 f., 498,

- 501 f., 518, (531), 591. Regnskab 193, 215, 573 f., 746. Optagelse i Hospital 412, 694.
- Hospitalsgods mageskiftes bort 57, 498; sælges 352, 406, 490, 627.
- Hospitaler se Aalborg, Aarhus, Faaborg, Helsingør, Horsens, København, Køge, Odense, Ribe, Roskilde, Slagelse, Vartov.
- Hoveri se Bønder.
- Humlekuler 571. Humlerødder 139. Humlestager 227. Humlevrager og Kaaremester 356, 359.
- Hunde. Jagthunde 200.
- Huse. Kornhuse 654. Bygning af Huse 461, 520. Bulhuse 518.
- Hvalfangst 209, 260, 424.
- Hærens Virksomhed 82 f., 85 f., 547, 574. Krigskommissarius se Kaj Rantzau, Palle Rosenkrantz. Hovedsmænd 63, 67. Ritmestre over de adelige Faner se Knud Akselsen Gyldenstjerne, Frederik Reedtz, Holger Rosenkrantz, Korfits Rud, Ulrik Sandberg, Jørgen Skeel, Tage Ottesen Thott. Kongens Livgarde 63, 67. Hoffanen 547. Sjællandske Fane 55, 538. Skaanske Fane 56. Hallandske Fane 56. Fyenske Fane 500, 538. Jydske Faner 500, 538. Adalburser 76. Krigsret 51, 56. — Landeværn (staaende Hær) 52, 239 f., 272 ff., 395 f., 466, 542, 558, 587. Øverste se Mogens Kaas. Officerer ved Landeværnet 51, 157, 180, 194, 196 f., 202, 207, 239, 252, 353 f., 452, 542. Klager over dem 56, 180, 202, 482 f. Strid mellem Officerer og Bønder 157. Udskrivning af Soldater 158. Udvisning af Gaarde til Officererne 76, 369, 386. Klager fra Bønderne 92.
- Soldaterfaner 112. Ny Krigsordinans 78, 272 ff.
- Hærværk sværges 52.
- Højhedsret, Kongens, i Øresund 348 f.; i Østersøen 311. Anholdelse af Skuder og Færger 86.
- Hør. Saaning af Hørfre 414 f.
- Ildebrande i Købstæder: Halmstad 63, 65; paa Slotte og Gaarde: Krastrup (Slet H.) 362; Lundesnæs Slot 126; Pallesbjerg 697, 729.
- Indfæstning (Stedsmaal). Fritagelse for at svare Indfæstning 497, 700. Tilbagebetaling af Indfæstning 252, 469, 661.
- Indførsel i Gods for Gæld 163, 281, 287, 289, 341 f., 436, 438, 475, 508, 548 f., 593, 653, 673 f., 677 f., 681 f., 698.
- Indførselsforbud: Brød 39, 119; Leer (Undt. 310); Lim 356; Rugmel 39; skotsk og lyneborgsk Salt 550; Silke- og Bomuldsvarer 357, 775; Øl 36, 312, (379). Indførselsforbud hæves 310, 312, 693, 719.
- Indianer 594, 692.
- Indlager (Indmaning) 49, 192, 257, 275, 369, 387, 419, 478, 545 f., 551, 646.
- Ingeniør, Kongens, se Abraham de la Haye.
- Injuriesager 79, 160, 185, 202, 224, 258, 284, 305, 380 f., 494, 723.
- Instrukser: for Admiral i Vestersøen og Nordsøen 97 f.; for Søofficer paa Togt i Østersøen 310 f.; for Admiral paa Bremerholm 161, 665 f.; for Brygger i det store Bryghus 594; for kgl. Bygningsskriver 286 f.; for kgl. Jægermester 203 f.; for Køkken-skriver 99 ff., 147 f., 287 f.; for

- Ladegaardsfoged 608; for Op-
synsmand i Kongens Dyrehave
205 f.; for Proviantskriver paa
Bremerholm 19, 27.
- Instrumentister 11, 36 f. Altist
704. Bassist 704. Fiolist 409.
Harpeslager 280. Kornettist 409.
Lutenist 708. Taarnmænd 412,
439. Trommetere 22, 424. Jvfr.
Kantori, Lønninger.
- Inventarium. Ubrugeligt Inven-
tarium 245.
- Islandske Kompagni se Handels-
kompagnier.
- Jagt 359.**
Jagthuse 111, 156, 200, 741.
Jordebøger. Affattelse af Jordebø-
ger 656. Indsendelse af Jordebø-
ger i Anledning af Taksation
for Rostjeneste 642 ff.
- Jægermester, kgl., se Jørgen Hon-
dorff.
- Jærn, Indkøb af, 42, 724.
- Kalendarier se Almanakker.**
Kalenter 118 f.
- Kalk 2 f., 43, 48, 54 f., 94, 115, 121,
137 ff., 171, 185, 208, 230, 270,
283, 301, 313 f., 369 f., 389,
404 f., 469, 496, 532, 534, 547,
582, 589, 655, 723, 741. Kalk-
sten 76. Kalkbrænderi 356 f.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
Kammerjunker, Prinsens, se Mal-
te Juel.
- Kammertjener, Kongens, se Hans
Pedersen. Prinsens Kammertje-
ner se Jørgen Beer.
- Kancelliets Tjenere (Sekretærer
osv.) se Aksel Arenfeldt, Niels
Friis, Frederik Günther, Ejler
Holck, Erik Krabbe, Gregers
Krabbe, Kristen Pedersen, Mar-
tin v. der Meden, Jørgen Skram,
Jakob Ulfeldt, Iver Vind.
- Kansler, Kongens, se Kristian
Friis. Rigens Kansler se Jakob
Ulfeldt. Norges Riges Kansler
se Jens Bjelke. Midlertidig Be-
styrelse af Rigskanslerembedet
ved en anden 36, 635.
- Kantori, Kongens, 11, 440, 489.
Kapelmester se Melchior Borch-
greving, Gregorius Trehov. Un-
derkapelmester se Hans Nielsen,
Mogens Pedersen. Sangere
299 f., 440. Jvfr. Instrumenti-
ster, Lønninger.
- Kapellan, Udvælgelse af, 31, 91.
Underhold 9, 91, 431. Afsættelse
174, 691 f.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe,
Roskilde, Viborg. Forlening
med Kannikedømmer: i Aarhus
64, 98, 689; i Lund 7, 11 f., 35,
93, 402, 566, 701, 732; i Ribe
739; i Roskilde 6, 220, 371, 373,
401, (448), (450), 532, 641; i
Viborg 371, 554, 567, 633, 760;
i Oslo 254. Tilladelse til Om-
bytning af Kannikedømmer 370,
566 f. Residens forfalden 84,
117, 187, 679. Kannik, der er i
Kongens daglige Tjeneste, maa
nyde samme Ret med Option og
andet som de residerende Kan-
niker 37, 104, 181, 642, 689. Bi-
skoppen skal altid have Sæde i
Kapitlet 104. Lektor faar eks-
traordinært Sæde i Kapitlet 454.
Strid mellem Kapitelsmedlem-
mer 147. Jurisdiktion 526. Strid
om dets Jurisdiktion 504.
- Kapitelsgods 220 f.; mageskiftes
bort 16, 80, 94, 128, 185 f., 236,
263, 266, 276, 351, 361 f., 371,
399, 419, 430, 432, 461, 464, 472,
483, 506, 509, 522 f., 530, 561,
564, 575, 592, 625, 644, 675, 699,
712, 720, 724.
- Kirker. Forordninger om Kirkers

- Indkomst og Bygning 169. Forordning om, hvilke Folk der skulle søge Bremerholms Kirke 698. Opførelse af ny Kirke udenfor Nørreport i Kbhvn. 557, 573. Istandsættelse af og Byggearbejder paa Kirker: Adsløv (Hjlemslev H.) 376; Falling Hads H.) 506; Glenstrup (Nørhald H.) 124; Gosmer (Hads H.) 376; Halmstad 65, 217, 345; Hillerslev (Hillerslev H.) 382; Jungshoved (Baarse H.) 260; Kaastrup (Hillerslev H.) 382; Kristianopol 105; Kristianstad 33 f., 46, 134, 171, 244 f., 250, 309, 427, 453, 467, 552 f.; Maa-rum (Holbo H.) 573; Præstø 260; Rømø 627; Vindblæs (Gerlev H.) 124; Vissing (Tyrsting H.) 376; Vær (Vor H.) 376; Ystad 263 f.; Ølgod (Ø. Horne H.) 304, 376. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 46, 65, 124, 163, 171, 217, 244 f., 250, 260, 376, 382 f., 573, 627; fritages herfor 82; skulle bidrage til Betaling af anden Kirkes Gæld 441. Nedbrydning af Kirke 374. Mangel paa Plads i Kirken 304, 376. Ordning af Stolestand i Kirke 67, 264, 376, 460. Opførelse af adelig Begravelse i Kirke 303. Til-ladelse for adelige til at købe Begravelsested i Kirke 356. Strid om Begravelsesplads i Kirke 727.
- Kirkegods. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaas (pantsettes, bortforpagtes) 81, 96, (170), 729.
- Kirkeinventar. Klokker 506, 573. Messehagler 105.
- Kirkeregnskaber 172, 206, 594, 695. Lensmænd blive Kirkerne Penge skyldige 206.
- Klenodier (Guldkæder o. lign.) 42, 131, 455 ff., 508, 555; maa ikke gives ved Forlovelse 500.
- Kloak 568 f.
- Kløster skal ophæves 46, 199, (747); nedbrydes 436. Forsørgelse af Klosterjomfruer ved Klosterets Ophævelse 46 f.
- Klædedragt, Forordning om, 42. Forordning om borgerlig Klædedragt og Brudens Udredning 169. Forbud mod Adelens Brug af Guld- og Sølvsnore ophæves 357.
- Kobber 70, 134, 192 f., 243, 254, 426. Kobberkedler 254, 260.
- Kobbermølle 14, 70, 192, 194 f. Kobberskriver se Bartholomæus Haagensen, Kristen Mortensen.
- Kobberstikker 433.
- Kokke 22. Jvfr. Lønninger.
- Kompasser 674 f. Kompasmager 674. Kompasstryger 22.
- Kongerejser i Indlandet (395), 593.
- Kontrafejer af kgl. Personer 456.
- Kontrakter om Udførelse af Arbejder 8, 33 f., 79, 126, 200 f., 230, 268, 313, 461, 573, 664, 687.
- Kontrakt om Arbejde paa Kronens Slotte, Gaarde etc. skal sluttes, hvor det kan lade sig gøre 715.
- Konvoj, Forordning om, 413, 640.
- Korn. Salg af Kronens Korn 143, 183, 465, 694, 739 f. Køb af Korn til Kongen 204. Køb af Sædekorn til Kongen 414, 682. Indkøb af Korn i Anledning af Misvækst 453 f., 458.
- Kort. Landtavler 433. Søkort 400.
- Kroer 162, 171, 407, 502.
- Krongods i Købstæder bortskødes (bortskænkes) se Købstadgods.

- Køb af Bøndergods se Bøndergods. Undersøgelse om pantsat Krongods 464.
- Krudt 67, 300, 509.
- Kul 178, 435. Brænding af Kul 300, 322, 324 ff., 328, 362, 374, 389.
- Købstad. Anlæg og Opbyggelse af Købstad 283, 535. Nedlæggelse af Købstad 342. Forordning om Øvrighedsbestillinger i Købstæder 193, 289. Strid mellem Byøvrigheden indbyrdes 112; mellem Byøvrighed og Borgere 201, 215 f., 240, 305, 446, 455. Udnævnelse af Borgemester 135, 499. Indsættelse af Borgemestre og Raad i nyanlagt Købstad 105. Entledigelse af Borgemester 135, 405. Købstæder skulle stille Haandværkere og Arbejdere til Kongens Brug 51, 160, 265, 422. Købstad maa anvende Byskat (Sise, Skat, Told, særlig Afgift) til Istandsættelse af Byens Gader, Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning 33, (304). Haandværkere skulle melde sig for Borgemestre og Raad 413. Forordning om Fordeling af Kongens og Byens Tyng og anden Udgift i Helsingør 566. Forordning om kongelige Tjeneres Pligt til Deltagelse i borgerlig Tyng 737. Bestemmelse om Borgeres Skattepligt 488. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tyng 167, 178, 349 f. Borgere fritages for Afgift og Tyng 153, 398, 405, 409, 625. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad (434), 451 f. Gaders Anlæggelse 63, 104, 108. Renligholdelse 150, 157, 201. Forbedring 422. Byg-
- gemaade (451, 664), 698. Strid om Byggesteder 108. Forbud mod Straatag 10, 58. Fastsættelse af Torvedag 623, 625, 680. Øde Pladser skulle bebygges 10, 675. Indrettelse af Kirkegaard 268, 281, 534 f. Begrænsning af Bryggergaardens Antal 444.
- Købstadgods. Køb af Købstadgods til Kronen 1, 380. Salg af Kronens Købstadgods 3, 96, 146, 164, 230 f., 260, 264 f., 301 f., 393, 438, 462, 495, 551 f., 558, 595, 599.
- Købstadmark 1, 29, 436.
- Købstadprivilegier 280, 343.
- Købstadsregnskaber. Forhøring heraf 446.
- Købstadsvaaben 280.
- Køgemester, kgl., se Reinholdt Heidenstrup.
- Køkkenskriver 99 ff., 287 f.
- Kønsed 669.
- Ladegaarde 28, 126, 175 f., 229, 233, 256, 260, 263, 277 f., 298, 314, 316, 324 f., 327, 336, 345, 403 f., 414 f., 418, 425, 431, 459 ff., 466, 501, 557, 585, 608, 702. Oprettelse af Ladegaarde 69, 71, 241 f., 469 f., 548, 561 f., 664. Jord lægges under Ladegaard 28, 71, 241 f., 314, 316. Nedlæggelse af Ladegaarde og Bortforpagtning af Jorden dertil 647 f., 702 f., 707 f. Indskrænkning af Folkeholdet paa Ladegaarde 670—73, 703. Indsendelse af Fortegnelser over Sød og Engavling til Ladegaarde 744.
- Lagmænd i Norge 41; paa Island 350. Lagmand afsat 350.
- Landemode 183.
- Landgilde. Undersøgelse om Forholdet mellem Bøndernes Ejendom og Landgilde 633 f. Ansæt-

- telse for Landgilde 16. Nedsættelse af Landgilde 8, 13, 33, 45, 75 f., 158, 177, 195 f., 267, 274, 291 ff., 298, 368, 394, 451, 548, 562, 589, 610, 754. Midlertidig Eftergivelse 8, 153, 250, 468 f., 497, 499, 519, 700, 730 f. Jvfr. Brandlidte Bønder. Udsættelse med Ydelsen 8. Restancer hos Bønderne eftergives 450 f., 470. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 206, 218, 440, 456, 458, 713 f., 721 f., 738.
- Landkøb se Handel.
- Landsdommer udnævnes 185, 237, (435), 493, 636, 691; lønnes med Len 636. Landsdommer afsat 471 f. Lensmand skal erklære sig om, hvem der kan bruges til Landsdommer, 193. Adelsmand tilfornet til at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interesseret i Sagen 72, 82, 104, 165, 203, 258, 368, 440 f., 532, 661, 677. Landsdommer fritages for at deltage i Indførsler 626. Klage over Landsdommer 315. Overlevering af Landstingsarkiv 193 f.
- Landsdommere se Knud Gabrielsen Akeleje, Torben Gabrielsen Akeleje, Holger Bilde, Niels Gaas, Jesper Grubbe, Laksmand Gyldenstjerne, David Hofman, Erik Juel, Jens Kofod, Niels Krag, Kristen Klavsen, Gunde Lange, Klavs Machabæus, Peder Andersen, Tøger Sørensen, Aksel Urne.
- Landsforvisning 558, 675, 703.
- Landsting paa Gulland skal holdes hver Maaned 556.
- Lavsvæsen 218, 413, 444, 589.
- Lejdebrev, kgl., 422.
- Lejdebrev (til Gennemrejse) 460.
- Lejernaal se Utugt.
- Len jvfr. Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Tiender, Vikarier.
- Len lægges ind under et andet 156, 188, 342, 426, 595. Lens Omraade forandres: paa Sjælland og Møen 42, 45, 120, 124, 201, 211, 247, 312, 315 f., (410), 425 f., 429 f., 471, 546, 548, 567, 624, 653, 685 f., 711; i Skaane, Halland og Blekinge 229, 234, 265, 267, 426, 592; paa Laaland og Falster 711; i Fyen og Langeland 201, 282, 496; i Jylland 11, 112, 117, 122, 200, 352 f., 404 f., 411, 595, 598 f., 686; i Hertugdømmerne 596.
- Lensafgifter. Ny Form for Lensbreve 316—41. Fastsættelse af Terminer for Lensregnskaberne Forklaring 577. Forbedring af Genant 285. Restancer 59, 282 f., 432, 699, 712, 717, 719. Lensmænds Regnskaber 34, 42, 712, 717, 719. Antegnelser 258, 347, 653 f. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 90, 196, 205, 363, 410; i Skaane, Halland og Blekinge 162, 261, 685; i Fyen og Langeland 116, 662; i Jylland 3, 88, 119, 502, 685, 733.
- Lensmænd. Klager over Lensmænd 64, 352, 610 f. Strid mellem Lensmænd og Bønder 64, 352, 365. Lensmand trues med at miste Lenet paa Grund af Gældsdomme 740. Tilladelse for Lensmand til at være borte fra Lenet 139, 350 f., 359, 420, 455, 600, 603, 696, 707, 717, 742. En anden Lensmand skal føre Tilsyn med Lenet i Lensmandens Fraværelse 578.

- Livsstraffe 385, 493, 555, 634 f., 654, 732 f. Benaadning 13, 420, 529, 654.
- Lovsed 667.
- Læger. Kongens Livlæge se Henning Arniseus. Læger vægre sig ved at besøge fattige for den fastsatte Betaling 262.
- Lønninger: Berider 583; Underberider 468; Bygningstilsynsmand 83; Bygningsskriver 286 f.; Fisker 90, 355; Haandværkere 422, 438, 507, 669; Instrumentister 280, 409; Jægermester 204; Kapellan 91; Underkapelmester 592; Kobberstikker 433; Køkenskriver 102; Sorø Akademis Lærere 522, 602 f., 639 f., 744 f.; Landofficerer 354; Søofficerer 62, 105, 172, 450, 461, 541, 574; Opsynsmand i Kongens Dyrehave 206; Proviantskriver 27; Skovridere 261, 281, 497 f., 505; Slotstjenere 321 f., 584, 670—73; Tolder 589, 719; Toldskriver 130 f., 719 f.; Tugtemester 65; Vintapper 465.
- Løstgighed se Utugt.
- Maal. Kornmaal 739.
- Mageskifte. Kongen begærer Gods til Mageskifte 43, 142, 144, 161, 189 f., 197, 228, 250, 266 f., 270, 426, 428, 432, 454, 458, 468, 482, 489, 519, 548 f., 562 f., 566, 636, 675, 699 f., 723. Mageskifte mellem Adelsmand og Præst 368, 592; mellem Præst og Bonde 155. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 11, 16, 34, 53, 106, 117 f., 121, 128 f., 142 ff., 161, 163, 185 f., 189, 236 f., 239, 255, 269, 289, 360 f., 368, 372, 390, 396 f., 404, 406 f., 418 ff., 445 f., 491, 493, 498 f., 525, 530, 539, 546, 561, 563 f., 572, 580 f., 588, 591 ff., 599 f., 614, 621 f., 626, 629 f., 644 f., 688, 695, 720, 734.
- Maltgøring 275.
- Mandhelgsbreve se Oprejsningsbreve.
- Markeder 351, 356, 363, 419, 442, 451, 467, 504, 546, 608, 623. Ulovlige Markeder 342 f. Markeder maa ikke holdes paa Helligdage 448.
- Markeskel, Trætter om, 184, 271. Markeskels Sættelse 385.
- Messing 363.
- Misvækst 440, 448, 456, 458, 470, 528, 663, 713, 721 f., 738.
- Mjød 282, 425.
- Mord 555, 760.
- Mose, Rydning af, 156, 549, 655.
- Most 282.
- Mursten 3, 17, 33, 43, 65, 171, 179, 230, 270 f., 298, 315, 345 f., 369, 404, 469, 534 f., 546 f.
- Musketter se Vaaben.
- Møller: paa Sjælland og Møen 45, 65, 83, 166, 171, 175, 188, 352, 374, 431, 554, 655, 717, 730, 732; i Skaane, Halland og Blekinge 88 f., 176 f., 229, 241, 267, 542, 715 f.; paa Fyen og Langeland 44, 47, 92, 135, 155, 350, 352, 375, 470, 549, 605 f., 616, 626, 750; paa Laaland og Falster 747 f.; i Jylland 9, 16 f., 57, 118, 144, 177, 202, 224 f., 239, 376, 473, 495, 518, 598, 601 f., 697, 752. Møller ere satte for højt i Landgilde 473, 542 f. Vejrmøller 8, 65, 196, 241, 374, 748. Møllene 17, 177, 224 f., 518. Møller til Udmaling af Vand og Rensning af Grave etc. 91. Møller maa ikke male Malt, medmindre det er angivet for Kon-

- gens Tolder 353. Jfr. Hammermølle, Kobbermølle, Papirmølle. Møntvæsen 42, 166, 210, 244, 268 f., 395, 405, 433, 448, 457. Møntsorter 166, 272. Kongens Møntmester se Nikolaus Schwabe; Mestersvend se Hans.
- Nyheder** skulle indberettes 578.
- Olden.** Fri Olden 327 f. Kronens Skove skulle takseres, førend der slaas Svin paa dem, 175.
- Oldinge** gøre Markeskel 184.
- Opfejningsbreve** for nederfældige 131, 133 f., 160, 185, 284, 377, 449, 475, 494, 606 ff.
- Opfejningsbreve** til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paa-talt i rette Tid, 13, 31, 147, 174, 270, 394, 490, 504, 588 f., 658, 683, 696, 730.
- Organist** 506.
- Ostindisk Kompagni** se Handelskompagnier.
- Pandesvend** 11.
- Papirmøller** 84 f.
- Pasbreve** 171, 233, 279, 301, 396, 538, 601, 724. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret** 157, 213, 748, 753.
- Pengevæsen.** Udbetalinger af Kongens eget Kammer 16. Forsendelse af Penge 50 f. Udbetalinger af Tolden se Tolden i Sundet. Betaling af Kronens Gæld 132, 149 f., 463, 520; jvfr. Herberg (Udkvitning). Afregning med Haandværkere 332. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 48 ff., 92 ff., 165, 257, 275, 381, 390, 392, 434, 471, 654, 680, 708 —11. Opsigelse heraf 49, 94 f., 207 f., 296 f., 369 f., 387, 478, 487, 545 f., 551, 615 f., 622, 719. Eftergivelse heraf 746.
- Perlefangst** 594, 692.
- Pestilens** 2, 4, 490 f., 550, 600, 641, 680, 715, 731, 742. Foranstaltninger herimod 491, 641, 646 f., 680, 742.
- Pileplantning** 571.
- Post** se Vandkunst.
- Postvæsen** 71. Postvogne 62, 64.
- Pramme** 14, 243.
- Priser:** Fetalje 329 f.; Korn 329 f., 465; Salpeter 12. Fastsættelse af en bestemt Pris paa Sko og Støvler 444.
- Proklamaer** paa Tinge 221, 627 f., 648 f., 665, 679, 697, 754.
- Provster** 118, 212, 697 f., 718.
- Prædikant.** Hofprædikant se Peder Sture.
- Præster.** Forordning om Præsters Kaldelse 36, 168, 486. Præsters Kaldelse og Udnævnelse 2, 43, 61, 90, 213, 253 f., 361, 472 f., 654, 698. Strid herom 43, 84, 151, 173, 371 f., 472 f., 550 f., 654. Kongelige Befordringskrivelser til Præstekald 213, 253, 275 f., 357, (371), 400, 440, 605, 691. Præst maa faa Kald, skønt han ikke har den lovbefalede Alder 90, 151. Krænkelse af Bønders Kaldret 605, 654. Præsters Løn 28, 118, 153, 201, 275 f., 377, 397, 430, 656, 718. Præster klage over utilstrækkeligt Underhold 275, 526, 529. Præst afsat 428 f., 449, 556, 637; maa faa Kald igen 637. Præst gjort sig skyldig i Voldtægt 69. Præst forser sig ved Uddeling af Nådveren 50, 105, 177. Skibspræst 400. Slotspræst 21, 61. Feltpræst 67.
- Præstegaarde** 246, 529. Præstegaard brændt 159, 164, 604. Nedbrydelse 314.

- Rav 178.
 Reberbane 23, 28. Rebslager 23.
 Rebning og Deling af Skov 77.
 Registrering af Bo 141 f., 146, 157, 182, 187, 205, 209, 274 f., 343, 476, 482, 487, 586 f., 590, 594, 612 f., 629, 637.
 Rejser se Kongerejser.
 Rentekammeret. Uforklarede Regnskaber 524.
 Rentemestre se Aksel Arenfeldt, Sivert Beck, Kristoffer Urne. Kvittanser til Rentemestre 455 f. Rentemesterregnskabet skal gaa fra 1. Maj til 1. Maj 577.
 Retsvæsen. Domsmyndighed paa Holmen 380; paa Sejro 381. Lensmændene skulle eksekvere Domme, der lyde paa Gælds-fængsel 414. Skøder, Gave- og Pantebreve, som udgives til Adelen, skulle læses paa Landstinget, 414.
 Rettergang paa Island 486. Forordning om Danmarks Rigens Ret og dets Dele og Forfølgning 217. Paatale af Overtrædelse af Forordninger skal ske inden 14 Dage 586. Gældssager til Lands-ting og Herredsting skulle hvile og opstaa, medens Herredagen varer 555 f.
 Retterting, kgl., 190 f., 439 f., 759.
 Ridefoged 531. Restance 343.
 Rigsraadet. Møder 1, 3 f., 191, 196, 295, 439 f., 493 f., 498, 534, 660. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 40 f., 46, 85 f., 129 f., 419, 509 f., 597, 612, 619, 641, 659, 737 f., 747, 759. Rigsraader skulle taksere Adelen for Rustning 643; skulle aarlig undersøge Klædekompaniets Bøger 575.
 Rustning. Taksering af Adelen for Rustning at holde 641—44. Bestemmelse om Lensmændenes Rustning 532. Forordning om Adelen Rostjeneste af dens eget Gods 640. Adel skal møde med Rustning (500), 527. Lensmænd skulle møde med Rustning 53—56, 62, 503, 518, 538; fritages derfor 524.
 Rygter, Udspredding af falske, 247.
 Ræve, Udgravning af, 348.
 Sakramentet maa ikke nægtes nogen, der har skriftet tilbørligt 36 f.
 Salpeter 42. Opførelse af Salpeter-lader 43, 149, 245, 452.
 Salpetersydere 12, 29, 150, 175, 344, 434, 452, 463 f., 555, 645.
 Salt 87, 190, 230, 416. Handel med Salt 129, 217 f., 390, 509—16, 530 f., 541 f., 550, 557—60, 579 f., 616. Anlæggelse af Saltværk 85, 87, 155, 179.
 Sandemænd fritages for Ægt og Arbejde en Tid 225; gøre Markeskel 271.
 Sandflugt 5, 15, 66, 153, 367, 394, 397.
 Schæferi nedlægges 703.
 Sejrværk 647.
 Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
 Silkeberederi, Anlæg af, 151. Tilsyn med Silkeværerne 290. Taksation af Silkevarer 290.
 Sindssyge 174 f., 388, 392 f.
 Sise 36, 52, 58, 284, 306, 640. Forpagtningsbreve paa Accisen af Øl 447. Nedsættelse af Forpagtningsafgiften 447. Brændevinsafgift 405, 435.
 Skarpretter 22, 455.
 Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 127 f., 159, 306,

- (370), 386, 434 f., 689 f. Begunstigelser 18, 154, 175, 366 f., 427. Restancer 347.
- Skibe. Fragtning af Skibe 252 f., 298, 313, 396, 424, 554. Bygning af Skibe 265, 687, 738. Skibe skulle stilles af Købstæder og andre til Transport af Kalk, Brød etc., se Købstæder. Skibskedler 364.
- Skibsbygmestre se David Balfour, David Sinklar.
- Skifter efter adelige 5 ff., 29 ff., 61, 70, 88 ff., 123, 130 f., 168, 173, 178—82, 213, 235, 259, 281, 283, 297, 307 f., 343, 349, 358, 385 f., 422 f., 441, 443, 459, 517, 539, 559, 586 f., 594, 600, 602, 606, 617 f., 633, 677, 696, 705 f., 731. Taksation af Hovedgaardens Bygning i Anledning af Skifte 30, 70 f., 235 f., 441, 568, 602, 619. Skiftetrætter 73, 677. Jvfr. Arv, Registrering, Værgemaal.
- Skilsmisse 398, 568, 616. Jvfr. Ægteskabssager.
- Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 322 f. Skolemestre 106, 174, 496 f., 582. Hørere 429. Borgerskab i Købstad skal selv underholde Skolen og dens Tjenere 145 f. Degnekald henlægges til Skole i Købstad 429. Indførelse af ny Læremetode 485 f. Skolemestre skulle have Bevis for at kunne undervise efter den ny Grammatik 536. Rektors og Konrektors Udgifter i Anledning af den ny Læremetodes Indførelse skulle refunderes dem af Stiftets Kirker 582 f. Affattelse af Skolebøger 255, 484 f. Skolerne maa ikke lukkes i Hundedagene 36. Indrettelse af et Kollegium ved Kapitelskolerne 37 ff., 220, 366, 725 f.
- Læsemestre 80, 145, 254. Ved Kapitelskoler skal der holdes Konrektor 105 f. Præbende (Vikarie) henlægges til Konrektoratet 559. Optagelse i Sorø Skole 1, 3, 18, 52, 55, 64, 97, 113, 115, 133, 151, 153, 196, 200, 209 f., 213, 237, 282, 357, 365, 385, 395, 412, 421, 424, 426, 447, 450, 456, 459, 498, 500, 509, 526, 571, 595, 641, 720. Skrive- og Regneskole 520.
- Skorstene 655.
- Skove. Undersøgelse af Skoves Tilstand 87, 111, 120, 308, 323, 476, 586, 615, 656, 707. Foranstaltninger for at skaane Skove 18, 175, 223, 246, 364, 497, 663, 703, 731. Udvisning af Ildebrændsel 246, 310, 406, 431, 459, 519 f., 626; af Tømmer 127, 250, 310, 364, 406, 519, 543, 564, 602, 626, 713 f., 739. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel, Vogntømmer etc. 241, 626. Ulovlig Skovhugst 175, 468. Skov forhugget 246.
- Skovridere 11, 260 f., 281, 289, 322, 342, 497 f., 505, 520, 542, 574, 609 f.
- Skrifte, Aabenbart, 282, 540. Person maa i Stedet for aabenbart staa hemmeligt Skrifte 282. Krænkelser af Skriftemaalets Hemmelighed 634 f., 732 f. Sakramentet maa ikke nægtes nogen, der har skriftet tilbørligt 36 f.
- Skydeplads (Skydebane), Privilegier paa, i København 41.
- Skyts 72, 300, 481, 564, 580, 714. Lademager 251. Lader 283, 714.
- Skøvlingsbreve 119 f., 173.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.) Bygearbejder paa: Abrahamstrup 389; Antvorskov Slot 116, 299,

- 469; Baahus 122, 208; Beldringe 245, 430, 655, 682; Børringe 256, 622; Dalum Kloster 92, 557; Dragsholm Slot 2 f., 230, 741; Dronningborg 84; Esrom 83 f.; Frederiksborg 242, 302; Hageløse (Skaane) 256; Hald 77, 177, 179; Helsingborg Slot 50; Hørsholm 84; Jungshoved 242; Kallundborg 171; Korsør Slot 257 f., 298, 654; Kronborg 83; Laholm Slot 65, 345; Lekkinge 121; Lindholm (Skaane) 256; Lundens Slot 126 f., 237; Malmøhus 622; Nyborg Slot 549; Odensegaard 44, 350; Roskildegaard (404); Silkeborg Slot 33; Skanderborg Slot 17, 115, 139, 270, 547, 703; Skivehus 349; Sorø Kloster 43, 290, 600, 659, 666; Stjernholm Slot 56, 115; Sæbygaard (Sjælland) 298; Tranekær Slot 431; Tvilumgaard (Jylland) 403 f.; Varberg Slot 532, 543; Vinderslevgaard 403; Visborg Slot 683; Vordingborg Slot 8, 121, 589, 682. Nedbrydning af Slotte (Klostre, Gaard) 436, 554. Besigtelse af Slotsbygninger: paa Sjælland og Møen 120, 323, 615, 707; i Fyen og Langeland 87, 111, 209, 378; i Jylland 209, 308, 378, 476, 658.
- Slotslov 114, 327, 329, 331, 420, 455, 584, 600.
- Slotstjenere 26, 319, 321, 327 f., 584, 647 f. Deres Tal indskrænkes 702.
- Slæderne skulle gøres ligesaa vide mellem Slædetræerne som paa-budt om Vognene 741 f.
- Sogn henlægges som Anneks til et andet 163, 216, (224), 230, 246, 314, 478.
- Spinding se Bønder, Garn.
- Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau; i Norge se Jens Juel.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten. Brydning af Sten 435. Bloksten 90, 134, 313, 439, 449, 582. Gullandske Sten 4, 56, 58, 68, 76, 144, 409, 537, 644, 723. Klinker 83. Kampesten 535. Tilladelse til Udførsel af Sten fra Gulland 4, 56, 58, 68, 76, 144, 409, 537, 582, 644, 723, 754 f.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Strandingsgods se Vrag.
- Studier. Understøttelse til Studier udenlands 366, 449, 496 f.
- Sukker 65. Sukkerraffinerer 65.
- Superintendent. Afsættelse (456). Residens forfalden 44, 669 f. Superintendenter skulle opsøge og antegne Antikviteter og Dokumenter 401.
- Svin, Indkøb og Slagtning af, til Kongen 203, 213, 386, 651 f. Fedning af Svin 278 f.
- Sysselmand afsat 351; maa igen beklæde Stillingen 351.
- Sæbesydning 151. Privilegium paa Sæbesydning 97.
- Søbreve 77 f., 127, 286, 288, 297, 313, 341, 355, 396, 434, 550, 552, 566, 579, 754.
- Søfart. Bønders Søfart 34. Afgift af Skibe, der sejle gennem Sundet, til Helsingørs Havn 307. Opsættelse af Sømærker i Limfjorden 227; af Baker 398. Affattelse af Søkort 400. Sejlads nord om Norge til Rusland 98. Forbud mod Sejlads paa Frankrig 435. Jvfr. Handel, Handelskompagnier.
- Tagsten 126, 171, 314, 641.
- Teglovne (-lader) 124 f., 133, 164,

- 256, 269 ff., 331, 344 f., 535, 547, 703. Teglsten 126.
- Termebroder 129.
- Testamente 302 f.
- Tiender, Forlening paa: i Jylland 696. Fæstebreve paa Livstid paa Tiender mod Kornafgift: i Skaane, Halland og Blekinge 570; i Jylland 31, 119, 154 f., 380, 500 ff., 623, 631, 696. Krontiende anvendes til Løn for Konrektor 44; for Præst 397. Afgifter af Tiender skal ydes i nærmeste Købstad 215. Opladelse af Tiender til andre 223.
- Tin, Indkøb af, 214.
- Tingbøger. Tingbog forfalsket 495. Meddelse af Kopier efter Tingbøger 290, 697, 728 f.
- Tingfred 82, 729 f.
- Tingskriver. Degne maa ikke være Tingskrivere 105.
- Tjære 98, 333.
- Told. Almindelige Bestemmelser om Told 127, 134, 179, 353, 373, 375. Klage over uretmæssig opkrævet Told 565. Klager over for høj Told 179. Strid om Retten til at opkræve Told 192. Told i Købstæder: Assens 408; Kolding 2, 388, 707; København 179; Køge 87; Ringkøbing 638 f.; Ystad 73. Forpagtningsbreve paa Smaatold i Købstæder 2, 4, 10, (155 f.). Forordning om Tilsyn med Toldforpagterne 4. Toldbegunstigelser 60, 86, 179, 276, 388, 408, 506, 570 f., 578. Toldsvig 87, 577, 707. — Told i Sundet 573. Udbetalinger af Tolden 16, 309. Kvittanser til Toldere 59, 346, 558. Toldsvig 316. Undladelse af at melde sig hos Visitørerne 391. Fritagelse for at svare Told 70, 88, 94, 262, 509, 553, 598. Udsættelse med
- Betaling af Tolden 604. Sverrigs Toldfrined i Sundet (573). Visitation af Skibe i Sundet 86. — Told i Bæltet. Toldsvig 342. — Told paa Gulland 492.
- Toldere, Udnævnelse af, 2, 589, 719. Jvfr. Lønninger.
- Toldskrivere, Udnævnelse af, 130, 719 f.
- Tortur 540.
- Trolddomsager 18, 32, 48, 66, 114 f., 146, 234, 608.
- Trolovelse 5, 14, 664; hævet 95. Gaver med Diamanter og Ædelstene mod Kongens Forbud givne ved Trolovelse 500, 534.
- Tugtemester, Hertug Frederiks, se Rasmus Jensen. Hertug Ulriks Tugtemester se Niels Frandsen. Christian Ulrik Gyldenløves og Hans Ulrik Gyldenløves Tugtemester se Jens Dinesen Jersin.
- Tugthuset, Forordning herom, 228. Optagelse i Tugthuset 343. Indsættelse i Tugthuset paa Grund af Uskikkelighed 153; paa Grund af Lejermaal 116, 529, 627, 677, 693. Fremsendelse til Tugthuset af Børn, der betle 167, 183. Løsladelse 59. Midlertidig Løsladelse paa Grund af Pest 4. Gudstjeneste i Tugthuset 463.
- Tvangsarbejde i Jærn 654.
- Tyverier 142, 542.
- Tøjhuset. Bestemmelser om Udlaan af Skyts og Salg af Munition fra Tøjhuset 586.
- Tømmer forskrives fra Norge 59 f., 298 f., 313, 402; fra Gulland 84, 121, 197 f., 251, 310, 313, 333, 578; fra Blekinge 105, 134, 184, 227 f., 330, 418. Indkøb af Tømmer 3, 126, 389, 724, 741. Hugning af Tømmer 11, 16, 28, 43, 60, 94, 126 f., 134, 177, 196,

- 223 f. 227 f., 233 ff., 241, 251, 283, 289, 309, 374, 443, 481, 714, 741, 755, 759. Udvisning af Tømmer 33, 65, 526, 564, 602.
- Udførselsforbud.** Forbud mod Udførsel af: Korn 737, 760; Rug 452 f., 470, 689, 725; Byg 470, 725 (Undt. 489); Malt 470, 725; Havre 214, 448, 663 (Undt. 263, 569); Græsøksne 176. Udførselsforbud hæves 494.
- Udlændinge,** Forsigtighedsforanstaltninger overfor, 194, 467.
- Universitet.** Ny Fundats 113. Universitetet skal have Tilsyn med udgivne Testimoniers Rigtighed 169. Professorer skulle bebo de dem tillagte Residenser 366. Kommunitetet 75. Gave til fattige Studenter 146.
- Universitetsgods** mageskiftes bort 117 f., 121.
- Utugt** 37, 116, 173 f., 186, 212, 276, 351, 405 f., 446, 449, 473, 493, 529, 570 f., 627, 657, 676 f., 703.
- Vaaben:** Musketter 88, 704. Bøse-mager 22, 534.
- Vandflod** 367.
- Vandkunst** (-ledning) 121, 501. Render (Pipholt) dertil 121, 605, 636.
- Ved, Leverancer** af, 252 f., 316 ff., 320, 324 ff., 328—32, 337, 339, 374, 377, 389, 420, 609.
- Vej, Istandsættelse og Anlæg** af, 13, 18, 108, 184, 243, 374, 414. Udvidelse af Veje 35. Spærring af Vej 467, 473.
- Vikarier, Breve paa:** i Aarhus 9, 559; i Lund 11, 402, 701, 733; i Roskilde 36, 220, (450, 454). Vikarie henlægges til Kollegier ved Stiftsskolerne 38 f., 725 f.; til Løn for Kobberstikker 433 f.; til Løn for Konrektor 559.
- Vildtbane, Kongens,** 130, 186, 188 f., 228, 270, 316, 509, 562 f., 566, 581, 633, 700, 742.
- Vin** 42, 70, 72, 93 f., 127, 169, 190, 217 f., 251, 262, 276, 389, 416 ff., 424, 509, 553, 559 f., 598, 616. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 4, (434), 451 f. Forordning om Salg af Vin 251, 509—16, 530 f., 541 f. Kongens Vinkælder 465. Vinskænk se Kristian Skammelsen. Vintapper 465.
- Vindebroer** 543.
- Vogne.** Rustvogne 309. Vogne skulle gøres videre og have ens Vidde 10, 35.
- Voks** 304.
- Vold** 399, 588 f.
- Voldtægt** 69.
- Vrag og Strandingsgods** 71, 131, 453 f., 474, 477, 538, 570 f., 605, 633.
- Vægt, urigtig,** 191 f., 194 f.
- Værgemaal for adelige** 4, 6 f., 29 ff., 35, 56, 61 ff., 67 ff., 71, 92 f., 99, 113, 116, 118, 123, 130 f., 137, 141, 157, 167 f., 173 ff., 180 f., 186, 208 f., 215, 236, 238, 241, 245, 249, 251, 257, 259 f., 271, 280, 283, 285, 295 ff., 304, 308, 312, 349, 360, 365, 370 f., 376 ff., 385, 387 ff., 392, 406, 421, 427 f., 435, 437, 442 f., 459, 473 f., 482, 487 f., 489 f., 500, 508, 517 f., 537, 539 f., 559, 568, 572—75, 586 f., 590, 600, 602, 606, 609, 611 f., 618, 623, 631 ff., 638, 645 f., 660, 673, 675 f., 681, 684, 686, 701 f., 705 ff., 716, 721 f., 734 ff. Værgemaal for uadelige 351, 361, 368, 440. Værgemaalstrætter 139 f., 528, 738. Tilladelse for Værgemaal

- til at sælge adelig Myndlings Gods til Betaling af Gæld etc. 75, 135 f., 205, 227, 252, 280, 296 f., 306, 308, 355, 384, 391, 421 f., (442 f.), 457, 499, 537, 551, 611 f., 705, 714 f.
- Ægt.** Bestemmelser om Ægt 217, 680. Fritagelse for Ægt 96, 241, 250, 344, 468 f., 497, 499, 610, 700, 730 f. Tildels Afskaffelse af Befordringsægt 565.
- Ægteskab.** Ægteskabssager 14, 57, 176, 397 f., 406, 440, 450, 473, 491, 509, 568, 571, 657, 667, 669, 675. Ægteskabstilladelse for beslægtede 172, 664 f., 745. Tilladelse for fraskilt til at gifte sig igen 616. Forordning om Ægteskab med lokkede Kvinder 646. Jvfr. Bigami.
- Øde Gaarde** 18 f., 33, 60, 166, 271, 442. Overtagere af øde Gaarde fritages midlertidigt for Landgilde, Ægt og Arbejde 19, 166, 188, 210, 261.
- Øksne.** Forordning om Øksenhandel 649, 745. Handel med Øksne 388, 393, 408, 414, 488, 545, 554, 556, 565 f., 574. Udførselsforbud 176. Køb af Øksne til Kronen 107, 136, 152, 193 f., 263, 277 f., 339, 355, 357 f., 436, 596 f., 650 f. Opstaldning af Øksne 107, 136, 152, 226, 263, 265, 277 f., 281, 334, 355, 357 f., 447 f., 453, 650 f., 686.
- Øl, Brygning af,** 79, 731. Handel med Øl 36, 79, 312, 379, 444, 502, 571. Told af Øl 73. Indkøb af Øltønder 7, 68.
- Østers** 304, 659.

